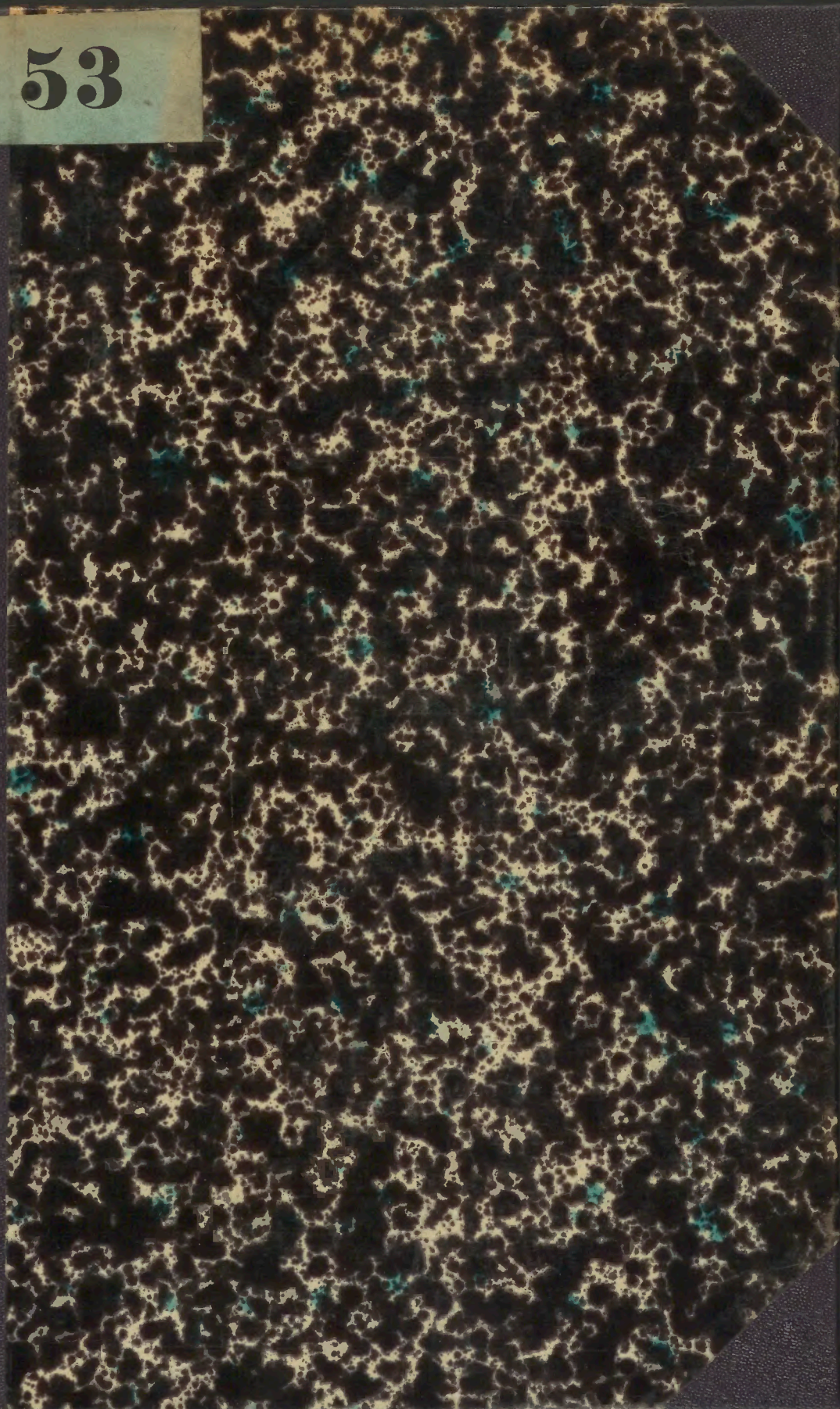

53

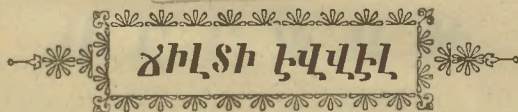
111, 53.

ԷՄԻԼ ԿԱՊՈՐԻՅՈ

113 ՆՕՄԵՐՈՒՄ

Զ Ը Զ Տ Ա Ն

Ա-Ի.

Ս Ը Ր Գ Ա Թ

Միւթէրնիսի
Մ. Պ. Արապանեան

Նաշիրի
Կարսպէս Պիպէրեան

(معارف نظارت جلیله سنک ۱ نیسان ۳۱۱ و ۱۸ شوال ۳۱۲
تاریخی و ۳۷ تومرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر)

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

Հագնագործար Խօգուշու Չիւմպիւշի խան Ն. 18-19
(1895)(

Ա—4

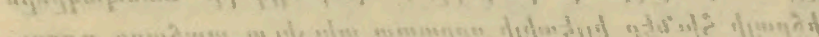
113 ՀՈՄԵՐՈՒՆԻ

Չ Ը Չ Տ Ա Ն

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳՐԱՄ

Ս Ը Ր Գ Ա Թ

1

Բարիդտէ թապ ունէչը օլունան ագջամ կաղէթալա-
րընըն պազըլարընտա, պին սէքիզ եկւչ ալթմըշ չու գա-
տար սէնէսի Փետրվարընըն եիրմի սէքիզինճի կիւնիւ, աթիւ-
տէքի չու վագսա օգունույօր իտի:

« Պու սապահ Բարիդին էն միւթէպէր պանքէրլէրինտէն
օլան միւսիւ Անտրէ մօվվէլին պանգասընտա վուգուա կէ-
լէն քիւլիւյէթի պիր սըրգաթ, պիւթիւն Բըրօվքնս մահալ-
լէսի էհալիսինի ազիմ պիր հէյէճանէ տիւշար իթմիշ տիր:

« Թըրթըզլար, իշիտէնլէրէ հայրէթ վէրէճէք պիր ուս-
թալըգ, պիր մէհարէթը շէյթանէթքեպրանէ իլէ, պանգա
իտարէլանէսինէ կիրէրէք, հէր տիւրլիւ հիւճիւմ վէ թէհ
լիքէտէն պէրի զանն օլունան գասայը զօրլայըպ աշմըշլար,

տէրունինտէ պանդա գտնիմէսի մէվնուտ պուլունան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգլըգ պէջիւք պիր մէպլաղը աշըրմաղա մուվաֆիֆազ օլապիլմիշէր տիր :

« Պու քէյֆիյէթ տէրհալ բօլիս նէզարէթինէ խապէր վէրիլէրէք թէհարրիյաթը լաղըմէյէ իպթիտար գըլընմըշ, վէ շիմտիտէն մէղքիւր պանդա իտարէխանէսի մէմուրլարընտան , Բ. Պ. նամ զաթ թահտը թէվգըֆա ալընըպ , եագընտա շէրիքը ճինայէթի պուլունան տիկէր ըէֆիգլէրինին տախի , ատիյէ վէ զապըթա մէմուրլարընն սայ ու զայրէթի սայէսինտէ էլտէ իտիլէճէքլէրի մէմու պուլունմուշ տըր : »

Փիլհագըղա տէօրթ պէշ կիւն գաւտար Բարիզ էհալիսի եալընըգ պու սըրգաթ մատտէսինէ տայիր պարֆը էֆքեար իյլէտիլէր , լաքին Անրատան եէքտիկէրինի միւթէագըպ պաղը հատիսէլէրին վուգուի իլէ , եսնի պիր իր ճանպաղընըն իճրայի հիւնէր իյլէտիյի սըրատա տիւշիւպ պաճաղը գըրըլմասը , պիր քիւշիւք թէաթըս սահնէսի իւզէրինտէ կիւզէլ պիր մատմաղէլին իպթիտա իճրայի սէնաթ իյլէմէսի հէվատիսլէրի , հէր քէսէ Փետըվարըն եիրմի սէքիզինճի կիւնիւ պանդա սըրգաթը մատտէսինի քեամիլէն ունութտուրտու :

Դարիյնի քիրամէ չուրասընը արդ իտէլիմ քի , Բըրօվանս սօգաղընտա վուգու պուլոն պու սըրգաթ քէյֆիյէթի հագգընտա Բարիզ կազէթալարը , (իհթիմալ քի գաւտի օլարագ) էհալիլէ տօղրու մայիւմաթ իթա իթմէյօրլար վէ եախզտ քի քէնտիլէրիտէ հագըղաթէն տօղրու վէ մէվսուգ պիր խապէր ալամամըշլար իտի :

Մամաֆիհ միւսիւ Անտրէ Փօվլէլին գասալընտան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգըն չալընմասը սահիհ իտի . ֆագաթ կազէթալարըն խապէր վէրտիքլէրի սուրէթտէ տէյիլ , ֆիլհագըղա մէղքիւր պանդա իտարէխանէսի մէմուրլարընտան պիրի մուվաղգաթէն թէվգըֆ իտիլմիշ իսէ տէ , ֆագաթ մէրգումը պոճ ճինայէթլէ իթհամէ մէտար օլաճագ ալէյհինտէ հիշ պիր տէլիլ , հիշ պիր իմարէ գուհուր իթմէմիշ իտի :

Պու սրբաթ մատտէսի անլաշըլամնազ պիր հալտէ տէ-
յիլ իսէ տէ , անլաշորըլմամը , եախօտ անլաթմագ իսթէ-
նիլմէմիշ պիր սոսրէթտէ գալմըլ ինի : պինաէն ալէյհ ոյու
վագաանըն թէտգըգաթը Էվվէլիյէ իսթինթագընտա մէյ-
տանա չըգարըլմըլ օլան սոսրէթի չննտան իպարէթ տիր :

Բըրօվանս սօգաղընտա քեային 87 ննմէրօ իլէ մուրագ-
գամ միւսիւ Անտրէ Պօվվէլին պանքասը , կէրէք ճէսամէթի
վէ կէրէք խատէմէ վէ մէմուրլարընըն չօգլուղը իլէ , ատէ-
թա տէվէթ Պէղարէթլէրինաէն պիրի զանն օլունաճագ Պէր-
թէպէթլատէ պիրաէհէմմիյէթի հայիլ տիր :

Մէղքիւր իտարէխանէնին գալէմ օտալարը ալթ գաթ-
տա պուլունուպ , սօգաղ ճիհէթինէ նաղըլ օլան բէնչէրէլէ-
րէ , խըրսըլլարըն իշէրի կիրմէլէրինէ իմքեան վէրէմէյէճէք
պիր սոսրէթտէ գալըն վէ սըգ տէմիր բարմաղչըղլար իլէ
մէթանէթ վէրիլիշ վէ իսթէնիլիլի կիպէ թահքիմ իտիլմիշ
իտի :

Ճամէքեանըլ պէօյիւճէք պիր գաթունտա զայէթ կէնիշ
պիր հալլի Թէրունինէ կիրիլիր . պո՞ հալլիտէ իսէ սապահ-
տան ագչամա գատար իւշ տէօրթ ուշաղ պէքլէմէքտէ ի-
տի :

Մէղքիւր հալլինին սաղ ճիհէթինտէ , պանգալա միւ-
րաճաթ իտէն տահապը մէսալիհին գապուլինէ մախմուս օ-
տալար իլէ , պէօյիւք գասանըն պիւրօսընա կիրիլիր պիր
գաթու վար տըր միւքեաթէպէ , պէնչիւք Է եանի անա տէֆ-
թէր վէ մուհասէպէի ումմիլիյէ գալէմ օտալարը իսէ , հալ-
լինին օսլ ճիհէթինտէ պուլունմագտա տըր :

Պանքէր միւսիւ Պօվվէլին իշ ծաասը , պո՞ Պիւղէլ վէ
միւքէլլէֆ տայիրէլէրտէն սօնրա պիրինճի գաթա պուլու-
նույօր իտի :

Մէղքիւր օտա ալթ գաթտաքի գալէմ տայիրէլէրի
իլէ քիւչիւք , տաք , զնչէթ տիք վէ գարանըղ պիր մէրտի-
վէն վասէթասը իլէ պիրլէշիյօր իտի քի , պու մէրտիվէնին

մէտխալիտէ սանտրոքեարն օտասը տէրունինտէ իտի :

Իտարէխանէճէ « Դասա » թապիր օլունան իշպու օտա , հէր տիւքիւ գազա , մուխաթալա վէ հիլճիւմտէն պալիմ պիր հալտէ օլուպ Գ հէր թարաֆը տտէթա գալա կիպի թահ-քիմ իտիլիք էմիլիէթի պիլիքէր օլտուզը կիպիլէ կէրէք գա-բուլար վէ կէրէք պիւլոնըն պուլոնտուզու պէօլմէ տախի գալըն տէմիլլէ վճալէր իլէ գաբլը իտի :

Թէքմիլ սէրվէթլէրի ֆէրահ ֆէրահ պիր ուֆաճըք բա-ղա չանթասքիւ սըզան ֆուգարալարըն աղզընը սուլանտը-րան , վէ ղիհինլէրինի պիր թաղըմ խայալաթ վէ բիւյալէր ելէ իշլալ իտէն Գ Գօճա գասալարտան պիրիլ տէ , պու օ-տանըն տիվարընապըյէթ իրի տէմիր գանճալար իլէ միհ-քէմ վէ եաբըչտըրըլըն աղբույօր իտի :

Ղայէթ մէշհուր պիր ֆապրիգանըն էն պիրինճի մա-մուլաթընտան օլան պղ գասանըն եիւքոէքիլի իբիւ վէ էնի պիր պուչուգ մէթրօ օլուպ , հէր թարաֆը տէմիրտէն մա-մուլ տիւյմէ վէ իւշ գալթ պէօլմէրի վէ եանկընտան մուհա-ֆաղա իշիւն տէրունինտէ այրըճա կէօղլէրի վար իտի :

Պջն իրի գասա քիւլիճէք պիր անահտար իլէ աշըլըյօր իտի իսէ տէ , ֆագաթ հագըգաթը հալտէ պու անահտարըն հիլ պիւ հիւքմ ու էմիլիէթի օլմայըպլ գասանըն իւզէրինտէ շէլիքաէն մամուլ պէք ատէտ միւթէհարրիք տիւյմէ վար իտի քի , պու տիւյմէլէրին իւզէրինտէ , Ա . Բ . Գ . հուրուֆը հէ-ճանըն ճիլմէնի հէքք իտիլիլ պուլունմաղըլա , անահտարըն աղըլ հիւնէր վէ սէնաթը իշթէ պու տիւլիլմէլտէ իտի :

Շէօլլէ քի , անահտարը քիլիտ տէրունինէ սօգմաղտան էվվէլ պու տիւլմէլէրին հուրուֆընը , գասա գաբանտըլը էսնատէ հանկը թէրթիպ իւզըէ պուլունտույօլար իսէ , ելինէ օ թէրթիպէ կէթիլմէք լաղըմ իտի :

Սէգքիւր տիւյմէլէրին իւզէրինտէ պուլլիլան հարֆլար , ապիմա պիլք քէլիմէ թէշքիլ իլմէք իւզըէ թէրթիպ իտիլիլ վէ վագըթ վագըթ պու քէլիմէ թէպտիլ օլունուր իտի :

Մեզքերը քելիմէյի պանգա խտարէխանէսինին ամիրի միւսիւ Թովվէլ իլէ սանսըգքեարտան պաշտա քիմնէ պիլմէզ իտի գասայը աշմագ իջին հէր իքիլինին նէզտինտէ պիւր-
նա պիւրէր աննահար պուլունմագտա իախծ

Հիշ շիւպհէ եօգ քի պէօյլէ մէթանէթի պիր գասայա մալիք Ելանըն հիշ պիր թէհիքէտէն էնտիշէսի ծլամալ. էկէր պուրտա պիր մուսաթարա վար իսէ օ տա եալընըզ հանկը քելիմէ իլէ գալանմըլ օլմասընը ունուլմագտա տըր

Պանգա խտարէխանէսինին մէմուրլարը ճ Փետրվարըն եիրմի սէքիզինհի կիւնի սապազիլէյին միւթատ իւզրէ վա-
զիֆէլէրի պաշըկա կէշտիլէր

Ասաթ ալաֆրանկա տօգուզ պուշուգտա վէ հէր քէս քէնտի իշի իլէ մէշուլ պուլունտուղու էսնատէ, գասա Ե-
տասընա պիթիլիք պուլունան օտանըն գաբուսը վօրուլտու .
գաբու աշըլարագ օտայա օլտոնգճ իհիլար, զայէթ հոմէր եիւղիւ վէ ապէթ թալուրլը մաթէմ էլպիսէսի կիլիմիշ պիր
ատէմ կիրուպ, պաշ սանտըգքեար իլէ գճնրէշմագ իսթէ-
տիլինի պիւտիրտի

Օտատա պուլունան մէմուրլար շախսը մեզքիւրէ, պաշ
սանտըգքեար էֆէնտինին հէնուզ կէլմէմիշ օբուղունը վէ
զաթէն հավլինին տիվարընա եաբըլտըլըլըլ քեգղտալա ի-
լան իտիլիշ օլտոնղու վէհէն իլէ, գասանըն սաաթ օնտան
էվվէլ աշըլարամնահղընը խապէր վէրիլիւր. պու ճէվապ եէնի
կէլէն շախսըն սօն տէրէճէ ճանընը ձըգտըլը սիյմասընտան
անըլըլտըլ մէրդում զայէթ բէրտ յիլէ պիր տուրէթը քիւս-
թախանէտէ

Տիւն միւսիւ Թովվէլ իլէ կէօրիւշմիւշ օլտուղումտան
իշիմին թէսվիլէսի իլիւն պուրպտա միւրահաաթ խոէճէք պիր
մէմուր պոճուրնապիլէճէյինի մէմուլ իտիլթը իտիմ Բ տէտի ի-
օէ տէ մէմուրիլն թարաֆընտան ճէվապ վէրիլմտիլի ճի-
հէթիլէ Բ միտաֆիւր իլավէյի Վեգալ խոէրէք

— Պէն Օրլէանտա տէմիր խանէ սահիպի Գօնթ Լույի

Պու զաթ է կէր Ինկիլիլ էթվարընը թագլիտ իլէ սո-
ղուդ գան վէ սաթթէ վագարի արզ իթմէք իտաւաթընտա
պոլլունմայրպատէ, թապէն կիւլէր երևզ օղան չէհրէնիկէ
խօտրէսէնտանէ պիր սուրէթ վէրմէյէ չալըչմաթըչ օլտա, հա-
գըզաթէն տահա շիլին կէօրիւնիր, տահա էյի Ելուր իտի.
Գազայլոն մու մաթիլէյէ թէվէհիհի խըթապ իլէ

Երևի — Երևի տէմիրխանէ սահիպի, տէյիլ մի.

— Եվլէթ, թա քէնտիսի.

— Աէնթմ գէճ կէլէճէյիմի խապէր ալըչ իսէ Կիմի
Երևի կէլիլ. զաթթէն պոնըն իչին իյնապ իտէն մուամէլաթը
պէն տիւնտէն հալըր իթ տիմ.
Երրօթէր, պու սէծղլէրի սէօյլէյիպ գաճա Եաւաթընըն
գաթուսընը աջարագ իչէրի կիրտի, թէքրար գաթույլ իւղէ-
րիսէ գարատը. մէրգում զայպուպէթ իտէր իթմէլլ օրատա
պուլունան մէմուրլար արասընտա չու մուհապէրէ ճէրիյան
իթմէյէ պաշլաթը Ե մուրըրտաւան պիրի.

— Իշթէ սանա պիր քաճաթըք քար քի տիւնեա վաղի-
ֆէօրիստէ տէյիլ, տաթիմա պէօյլէ կէճ կէլալիյի իչին խալի-
միլ քէնտիսի իլէ պէլքի երմի տէֆա մարագա իթտիլ ֆա-
գաթ երևի ասլա ումաթըրնտա տէյիլ, տէտի.

— Բէք ալա Եաթըյօր, չիւնքի ամիրիմիգուէն հէր նէ
թաղէպ իյլէմիչ օլտա քէնտիսիտէն տիրիլ իտիլմէյօր.

— Զաթէն պէօյլէ սէֆիհանէ Եաշամագնտա իլէ հէր կի-
ճէյի սապաշա գատար պիր տիւրլիլ սէֆահէթ իլէ ալա-
սուդ կէլիլմէքտէ Ելան պիլ Եաթէմ մէմուրլիլէթի պաշլնա
նաճըլ վագթըլա կէլէպիլիր. կէսրմէտիսիլ մի պու տա-
պազքի լիւկիլ տէ գատար գաչգըն, չէհրէսի նաճըլ պօ-
զուլմուչ իտի.

— Եւէլէն ալլար կիլիլ հալա գումաթտա տէվամ իտիյօր,
պէն Գօթիլ լիլէտէն խապէր ալաթմ, Եալընըլ պիր բարթի-
տէ պին պէչ Եիւզ ֆրանգ զայպ իթմիչ.

Պու սէօղէր, սէօղէնտիյի էսնատէ սանտըգըբարըն կիր-
տիյի գաբու թէքրար աշըլարագ, Բըրօսէր, այագ իւղէ-
րինտէ տոբրամայօր իմի կիպի պիր հալտէ տըշարը չըղուչ .
— Սըրգաթ վա՛ր, իըրսըգ կէլմի՛շ, պէնի սօյմուշա՛ր
... տէյու պագըրտը :

Սանտըգըբարըն չէհէսի, հէտաքընըն պօղօգըլուղը վէ
վիհուաինին թէրէպէն թըրնաղընա գատար թիթրէմէսի .
տէհչէթի պիր եէյի ու ֆիթուր իչինտէ գալմըջ օլտուղունը
պիտիրտիյինտէն, օտա տպիյինտէ պուլունան մէմուրլար
քեհամիլէն այաղա գալօղըպ քէնտիսինէ տօղլու գօշտուլար .
Բըրօսէր, արթըգ այագտա տուրմաղա մէհալի գալ-
մամըջ օլտուղընտան, քէնտիսինի արգատաշլարընըն գօղլա-
րը արասընա աթը վէրտի . Պիչարէ տէլիգանիք բէք ղիյատէ
ֆէնալաշմըջ իտի չ քէնտիսինի պիր մահալէ օթուրթմագ իյ-
հապ իթտի չ արգատաշլարըն էթըաֆընը սարըպ, ճիւմլէսի
պիր աղըջ .

— Նա՛սըլ օլտու, նէ՛րտէ սօյգըլտուն, քի՛մ սօյտու,
սիւալլէրինի իյրատէ պաշլատըլար .
Բըրօսէր, հավաշ հավաշ քէնտինէ կէչէրէք ղայէթ
քէսիք պիր սէտա իլէ .

— Գասատա նէ վար նէ հօգ, ալմըշալա տէտի .
— Ջէրօինի՛ մի .

— Էվվէթ, պէհէրինտէ պինէք ֆըրանգըգ երեզ ատէտ
պանգնօթ օլմագ իւղրէ իւշ բաքէթ . վէ պիր տէ թամամ
էլի պին ֆըրանգըգ քիւշիք պիւ բաքէթ վար իտի չ պու
ճէգըթ բաքէթին ճիւմլէսի տէ պիր քեհաղտա սարըլուպ
պիրիքտէ պաղլանմըջ իտի .

Պու սըրգաթ հավատիսի իըլտըրմ կիպի պիր սիւքաթ-
լա իտարէխանէնին հէր ճիհէթինէ հայըլար, հէր թարաֆ-
աղն էհլի մէրագ վէ մի թէճէսիյալէր գօշուշտուլար, օտա
ինսան իլէ տօլտու, թէլաշ վէ հնտիչէ կիթտիքճէ չօղալ-
տը :

— Պաւարալըգ Դաւայլոն նամենտաքի կէնն մէմուր, ըրդ-
գտթամիզ պիր օէտա իլէ պիւսպիւթիւն շաշըրմըշ գալմիշ
օլան սանտըգըեարաւ:

— Աէօյլէ պագալըմ Բըրօսէր, զասայը զօրլամըշար
մը, տէյու սօրտու:

— Խայր, հիշ պիր թարափընա էլ տօղ ունմամըշ:

— Օհալաէ նասըլ օլուր տա:

— Նասըլ օլտուղունը պէնտէ պիլմէյօրում, պու ագ-
լըշաթ դապաւա իւշ էիւզ էլի պին փըրանգըմ վար իտի, պու
սապաւ հիշ պիրիւնի պու լամատըմ:

— Հէր քէս սիւքիւթ իտուպ աիւշիւնիյօր իտի ա իշէրին-
տէն եալընըլ իլիթիյարճա պիր մէմուր, ումումըն ճէյէճան
ու մէյուսիյէթինէ իշթիրաքէթմէյօր կիպի կէօրիւնտիւյիւ
հալտէ, սանտըգըեարաւ:

— Միւսիւ Բըրօսէր, պէօյլէ պէջհուտէ եէրէ թէլաշ
իթմէյինիզ, պու բաքէթլէրիւ ամիրինիզին ալմըշ օլմագլըզը-
նըտա պիր քէյրէ տիւշիւնիւնիւզ, աէտի օ շոմընիւմըշ
իլիթիյար մէմուրըն պու փէրրի պիւարէ Բըրօսէրէ քէք
ույիւնն քէք մինասիպ վէ միւհթէմէք կէօրիւնմիւշ օլտու-
ղունտան, պիրտէն պիրէ տիւթ տիք տիքիւրէք:

— Եվլէթ, էվլէթ, քէք տօղըու սէօյլէյօրտունըլ,
միւթլագա միւսիւ մօվլէլ ալմըշ օլմալը տըր, տէյօղ հայ-
գըրտը իսէ տէ, պիր ալ թէֆէքքիւրտէն քօնրա ի միւտսիզ-
լիյինի իյֆա իտէրօպիր սէտա իլէ:

— Խայր, պուտա միւմըին տէյիլէ պէն սանտըգըեար
օլալը պէք օնէն տիք քի, ամիրիւմիզ միւսիւ մօվլէրին պէն-
սիզ հիշ պիր աէֆա գասայը աշտըլը վագը ծըմամըշ տըր.
հալթա իքի իւշ աէֆա պէն եօղ իքէն պունա լուղոյմ կէօ-
րիւմիւշ իլէ տէ, եինէ պէնիւարաթտըրըպալու լտնւրմագսը-
զըն աշմամըշ տըր, տէմէսի իւզէրինէ, Դաւայլոն թէքրար
սէօղէ գալըշարագ:

— Հէր նասըլ օլտուպա օլտուն, ֆագաթ մէյուսիյէթէ

յուսանէ պիր ճէսարէթ կէթիրտի, արթըզ տէհչէթի զէ-
ման կէչմիշ իտիւ, Բըրօսըէն ալիրինէ ազըրու իլէքէյիւ

— Միւսիւ, պիլիօրսուշնըզ քի պու սապան պէօյիւք
պիր թէտիյէմիլ վար տըր, պունըն իյին տին ազչամ պան-
գատան իւշ եիւզ էլի պին ֆըրանգ կէթիրթտիմ, տէյինճէ ձ
միւսիւ Ծօվվէլ սէրթ պիր թալիւ իլէ

— Նէշին տիչն ազչամ կէթիրթտիլիլ, կիւնիւ կիւնի-
նէ պէլլէմէնիլի պէն սիգէ եիւզ տէֆա էմր ու լէնպին իթ-
մէտիմ մի, տէտի

— Պու խոսուստաքի գապանաթքմը պիլիօրսու մի-
սիւ, պունը իլթիրաֆ իտէրիմ, Ֆազաթ նէ չարէ քի ֆէնա-
լըզ օլու պիլթմիշ տիր

— Ֆազաթ պու նաճըլ օլմուշ, հիշ պէօյլէ...

— (Ամիրինին սէօղինիւ քէսէրէք.) Տիւն ազչամ պու
բարայը գաստյա գօյու պ գաբատըմ, պու սապան աշտըղըմ-
տա հիշ պիր շէյ պուլամատըմ, պունընլա պէրապէր գա-
սա տա հիշ պիր զօր կէօրմէմիշ

Պիչարէ րանարդրեարըն չու իֆատէսի իւղէրինէ միւսիւ
Ծօվվէլ քէմալի Ֆիտտէթ ու շիտտէթլէ

— Սէն զալպա չըլտըմըչաըն, եախօտ րիւյա կէօրիւ-
յօրսուն, տէյու պաղըրտը

Պու պիր գաչ սէօղ Բըրօսըէրին հէր պիր իւմիւտինի
մահվ իթտի, ֆազաթ պուլունտուղը մէվղըն տէհչէթի
քէնտիսինտէ պիր նէվ գայտաղըլըզ հոգսուէ կէթիրտի, պու
գայտաղըլըզ, պէր թէֆէքըիւր, պիր միւլահաղա նէթիճէսի
օլարադ կէլմիշ տէյիլ պէլքի պու կիւպի նակէհանի զուհուր
իտէն պիր ֆէլաքէթի միւթէազըպէն կէլմէրտէ օլան չաշ-
դընլըզարտան իտի. կէնճ սանտըգքէտը, զահիթէն հիշ պիր
ֆութուր կէօսթէրմէքսիլին

— Պէն տիվանէ տէյիլիմ էֆէնտիմ, քիւյա տօյ կէօր-
մէյօրում, անճադ վուգու պուլան պիր շէյի սէօլէյօրում,
տէտի

Պէտայլէ հիւզնէնկիդ պիր զէմանտէ Բըրօսթերին ըզհար
իյլէտիյր պոմ ֆութուրուզլըզ , միւսիւ միովլէլի տէրէճէյի
նիհայէտէ զազէպլէնտիրտի + ազմիւ պիր հիտտէթ իլէ կէնճ
սանաըզքեարըն գօլընտան Բալմիայըպ , շիտտէթլէ սիւքէ-
րէք .

— Ֆադաթ պու պէօլէ օյնաղ, սէօլէ յիսիղ պազա-
յըմ, տէօլէ յիսիղ, դասայը քի՞մ աշտը, տէյու հայգըրտը :
— Նէ՞ պիէ յիսիս :

— Նա՞պիլէյիմ, գասանըն հաճկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը սէն իլէ պէնտէն պաշղա պիլէն օլմատըղը կիպի, իբիմիդտէն պաշղա քիմնէտէ տէ աճահտար եօզ տըր,

... 2 ...

այս հաշիւով (9 թիւ) 2 Գ. ԹԻՎԱԿՐԵԼԻ ՄԻՍԿԵԼԻՍ —
 ԴՊՐԻՄՈՒ ԶԱՐԴԱՆ ԱՅՍ ԴԵՄՈՒՐԱՅ ԵՐ ԿՈՐ ՍՊԱՐՈՒՄ ԿՐԻՄԻՆ
 ԵՐ ԳՆԱՄՈՒՄ ԿՐԻՄԻՆ, ԴԵՄՈՒՐԱՅ ԵՐ ԳՆԱՄՈՒՄ ԿՐԻՄԻՆ

Պու սէօգիւ պիւթիւն իշիտէնէր , Բըրօսբէր ալէյհին-
տէ աշըղ տան աշըղն պիր իթհամ օլմագ իւզըն թէլագդը
իթտիլէր :

Մամաֆին Բըրօսքէր ըզհար ի ժամէքտէ օլտոնղու գայտ-սըզլըլընա աւլա պիր խալէլ կէթիֆուքընդին ուսուլ իլէ սիլ-քինիպ գօրունը ամիրինին էլինտէն գօնըթարարադ, եւալաշ-ճա :

Փիւ հաղորդա միւսիւ, պու մէպլաղը պէնտէն պաշ-
դա քիմնէ աղամնղ շ տէմէսի իւղէրինէ, միւսիւ Պօպլէլ ա-
զիմ պիր թէէտսիւ Ք իյմա խտէր սէտա իլէ :

Քեզ համար իմ կյանքը միայն
հասկացողության հորինվածություն է:
Բոլորս բախում ենք, կեղծելով միմյան
կեղծելի խելքներ տիրապետող հատակ:

— Վէ՛ց եաիժոտ քի սիղ ալապիլիւնինիղ, տէտի :

Պանքէրին չէհրէսիւնտէ ազիւ պիր տէհչիւ իմարէսի
կէօրիււտիւ . պու արալըդ տըշարըտա պիր կիւրիւլթիւ բէյ-

տա օլմամըլ օլսա իտի , իշին նէ սուրէթ քէօպ իտէնէյի
պէլլի տէ, իլի իտի Կ

Ասհապը մէսալիհտէն պիրիսի, ու շաղար թարաֆըն-
տան իտիլէն միւմանապթը ասլա Կոնիլէմէ յուպ, միւթլադա
իչէրի կիրմէք ինթէլլօր իտի, վէ ֆիլվադը շոհնը պղնը ի-
թիշտիրէրէք իչէրի կիրտի: պու հէրիֆ՝ պիր ազ էվլէլ իտա-
րէխանէտէ արզը վիճուտ իթմիշ օլան աչմիրխանէ սահիպի
միւսիւ Գրյամօրան իտի:

Իտարէխանէ մէմուրլարընըն ճիւմլէսիտէ , պու վագաա
ճէրէեան իտէն օտայա թօբլանմըլլտը վէ այագ իսմիլնտէ
պիլա հարաքէթ պուզ կիպի տօնուպ գաւմըլլար իտի տէ-
րին վէ գօրգունճ պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլույօր իտի .
շու հալտէ պու ատէմլէր պէյնինտէ հայաթ վէ եա մէմա-
թէ թէալիւգ իտէր միւտհիշ պիր մէսէլէ ճէրէյան իթմէք-
տէ օլտուզունա բէք գօլայ հիւքմ իտիլէպիլիր իտի .

Տէմիրխանէ սահիպի, պզ հալի կէօրմէմէղլիբէն Գ-
լէրէք շարքանը պաշընտա Եւտուղու հալտէ իլէրլէյուպ,
այնի քիւսթախանէ Կէտա իլէ.

— Էֆէ'նտիլէր, առաթ զնր կէջէյօր, տէտի .

Մումախէյէն՝ ճէլապ վերէն օրնաթ: միսիւ տը Գըշ
լաւորան լեւքար սէօղէ պալլայաճաղը էսնատէ, պիր աղ
էվվէշ կէլտիլինտէ, կէօրէմէմիշ Յաւուզնու պանքէրի, շիմտի
գարշլարնտա կէօրէրէք, անա սոդրու իլէրլէ յիւ:

— Հէլէ չոք շիւքիւր սիգի պուլապիւտիմ. պու սապահ պիր տէֆա տահա կէլտիմ, հէնո՞զ գասա աչըլմամըլ վէ սանտըգըբարըն կէլմէմիլ Օտուղունը խապէր վէրտիլէր, սիլ տէ պուրատա տէյիլ իտինիգլ տէտի.

Մանրէլլ յօրսուհըզ միւսիւ, պէն օտամտալ Կտիմ:

— Խայրը, պիւղքիս պանա սիւղի իշին՝ պուրատա եօզ տէաթէր, իշթէ ասօյլէյն տէ պու տրր :

Տեմբրիսանէն սահրպի պունը տէյիւ րարմաղը իլէ Դա-
վայլօնը կէօսթէրտիքտէն սոնրա ք սէօղլունէ տէվամ իլէ Դա-

Նա Պունըն տա Թագաւորէ հէմիյէթի կողմէրոր
կէլտիմ. պու տէֆա սատէ դատունըն գարալը Երևանընը ի ձա
լան տէյիք, հաթտա իչէրի, Կիրմէ քիյիմէ տէ միւմանաթ
իթտիլէր, զօր իլէ կիրմէ յէ մէհպաթ Գառաթ, նէ հալ իսէտ
շիմտի քարալարըմը ալույ յայամայաճաղըմը սէօյլէ ինիզ միւ ձ
սիւ տէյիմէ, միսիւ միւլիլէ հիտաթէթիտէն, թիթրէմէթ ի
տէօլուզու հալտէ պաւ. ձէօլլէրի տիւնէ յօր իսիզ զաղապըն ձ
տան չհրէսի գըպ գըրմըզը քէսիլտի, յիադաթէթիկնէ թաշի
համմիլէ իտէպիլէրէթ ձիւ պէ միւլիլէրէթի ձիւ ձիւլիլէրէթի

Պիր ալ միւհաթ վէրմէնիլի թէմէնի իտէրիլ տէ
յու ճէվապ վէրտի

Պաղպթ զանն իտէրիմ քի սիզ պաննա քոթ ձի միլ
էվլէթ, ագ ճէնիլիլ վէրիլ ճէ ինիլ տիւն սէօյլէմիլ ձ
իտիլմէ ձի միւլիլէրէթ ձիւ ձիւլիլէրէթի ձիւ ձիւլիլէրէթի

— Օ. հալտէ ձիւլիլէրէթի ձիւ ձիւլիլէրէթի ձիւ ձիւլիլէրէթի

էվլէթի ձիւլիլէրէթի սիզ ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի
իւլէ ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի
րաւըմ, պու ֆէլաթէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի

Միւսիւ ալ Դըլմաթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի
էվլէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի

— Տահա չօղ վաղըմ պէրլէմէթ իյճաթ իտէճէթ միւլ
Պանդալա խապէր կիտէճէթ պիլ միւլտաթէթ ձիւլիլէրէթի

Միւսիւ միւլիլէրէթի պու սէօղի սէօյլէթիտէն ձիւլիլէրէթի
հալ տէմիլիլանէ զահիպիլնէ արդասընը չէվիլտիլ, վէ չալըն
պիլ հալտէ պաւլունան սանտըթ քիւրա թէվճիհի իլըթապ իյլ
տէրէթ ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի

— Պիր « Պօրտօ », հաղըրլա պիլ յարապալա պիլիլտա
պանդալա կիթիլիլէր տէ պալըդալա պաւլունան ագ ճէլէրտէն
բարա կէթիլիլիլէր, տէտիլ ամալ սիլալիլ, ձիւլիլէրէթի —

Բըրօսըր ասլա ճէվապ վէրմէնիլ իլիլի հիլ պիլ հալ
րաթէթի տէ պաւլունան ալ միւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի
թիւնտէն ձիւլիլէրէթի տէրէճէսիլնէ կէլէրէթի ձիւլիլէրէթի ձիւլիլէրէթի

— Իշխմէ՞յօրմոնսրնըղ, պաղըրտը :

Սանտըգքեար թէրէտէն թըրնաղա դատար թիթրէտի, քէնտիսի միւտհիշ պիր ըիւյատէն ույանըյօր՝ զանն իտիլտի. հէման պարիտանէ պիր սուրէթլէ ճէվապ օլարագ :

— Պանգայա առէմ կէօնտէրմէք պէյհուտէ տիր. պու էֆէնտինին մաթլուպաթը իւշ եիւզ պին ֆըրանգ տըր. պիղիմ իսէ պանգատա եիւզ պին ֆըրանգըմըղ պիլէ եօգ տըր, տէտի :

Միւսիւ տը Գըլամօրան, տէմինտէն պէրի պու սէօղիւ իշխմէյէ միւնթաղըր օլտուղունը իյմա իտէր պիր թավը իլէ՞

— Էօյլէ օլաճաղը թապիյի տիր, տէյու մըրըլտանտը :

Տէմիրխանէ սահիպի եալընըղ պու սէօղիւ սէօյլէտի, ֆադաթ սէտասը, էթվարը վէ չէհրէսի իլէ « Պանա գարշը բէք կիւղէլ պիր գօմէտեա օյնամագտա օլտուղունուղը պիլիյօրում, լաքին էմին օլունուղ քի պէնի ալտաթամայաճագսընըղ » տէմէք իսթէտիյի բէք աշիքեար իտի :

Չիւնքի պու էսնալէրտէ Բարիզ բիացասը ախղուիթաճա բէք պէօյիւք պիր պուհրան իշինտէ օլուպ, միւզայիգայի մալիյէյէ օղրամըշ վէ մուամէլաթը սարրաֆիյէ վէ թիւճճա՝ ըիյէյէ սէքթէ արըղ օլմուշ օլտուղունտան, բէք չծգ Էսկի վէ միւթէպէր պանգալար վէ թիճարէթխանէլէր հէման իֆլասա եադըլաշմըլլար իտի. պու սըրատա պիր չօգ զէվաթը միւթէպէրէնին դաբու գաբու տօլաշարագ, իանէ վէ մուավէնէթ թալէպ իյլէտիլէրի կէօրիւմիւշ տիր :

Իշթէ պունըն իշին, պիր աղ վաղըթ գաղանարագ իթիպարը մալիյէլէրինի թէհլիքէտէն գուրթարմագ իւմիւտի իլէ, պէօյլէ պիր գօմէտիանըն էվլէլճէ պանքէրլէ սանտըգքեար պէյիլէրինտէ թէրթիպ իտիլմիշ օլմասը իհթիմայի տախի, խաթըրարա կէլէպիլիր պիր հալ իտի :

Միւսիւ ֆօվվէլ, ասհապը տիրայէթ վէ թէճրիւպէքեար առէմէրտէն պուլունտուղու ճիհէթլէ, Բըրօսէրին սէճլլէմիշ օլտուղու սէօղիւն հիւքմի նէրէլէրէ գատար վարմըշ ծլճ

տուղուներ անլայարագ, օրատա հազրը պուլունանլարըն չէհ-
րէլէրինտէ զահիր օլան ալայիմի շիւպհէյի մահվ վէ ալէլ-
խուսուս պու զիւլիւմտէ պուլունան միւսիւ Գըլամօրանը թէհ-
մին իթմէք իչին, տէրհալ մումաիլէյհէ խիթապէն.

— Թէլաշ պուլուրմայընըզ էֆէնտիմ, համա օլսուն ի-
տարէխանէմիզին միւրաճաաթ իտէճէք տիկէր մահալլէրի տէ
վար տըր. պիր ազ սապը իտինիզ պէնտէնիզ շիմաի կէլիրիմ,
տէտի.

Միւսիւ Ֆօվվէլ, տէրհալ օտասընա չըդըպ պէշ տագը-
գա սօնրու էլինտէ պիր մէքթուպ վէ պիր տէսթէ պանգա
քեաղըտը օլտուղու հալտէ ալտէթ իթտի, վէ օրատա պու-
լունան մէմուլլարտան պիրինէ խիթապէն.

— Հայտէ Գօրթիյէ, չարըգ արապամը հաղըրլաթտը-
րուպ պին, սէրիէն միւսիւ տը Բօսճիլտէ գատար կիթ, պու
մէքթուպալ քեաղըտլարը վէր, մուգապիլինտէ սանա թէհ-
տիյէ իտէճէքլէրի իւշ եիւզ պին ֆըրանգը պու էֆէնտիյէ
թէսլիմ էթ, տէտի.

Տէմիրիանէ սահիպինին իւմիւտ իյլէաիյի խուսուսա մու-
վաֆֆադ օլամատըզը եիւզիւնտէն ախլալըլըյօր իտի. վէր-
միշ օլտուղու թաճիզլիք վէ սայկըսըզլըգտան տօլայը, պէ-
յանը իթիզար զըմնընտա.

— Միւսիւ, էմին օլունըզ քի, հիշ պիր սուրէթլէ սիզի
տիլկիր իթմէք, կիւճէնտիրմէք ֆիքը ու նիյէթինտէ տէյիլ
իտիմ. սիզէ խուսուսիյէթ բէյտա իտէլի պու գատար սէնէ-
լէր օլույօր քի, հիշ պիր զէման պու եօլտա . . .

Պանքէր, սէրթ պիր թավը իլէ միւսիւ տը Գըլամօրա-
նըն սէօզիւնիւ գաթ իտէրէք.

— Նէթիչիր էֆէնտիմ, եէթիչիր, պու իթիզարլարա նէ՞
լուզում վար, պու կիպի խուսուսլարտա տօսթլուգ ահպապ-
լըգ թանըլմազ, պէնիմ սիզէ պօրճում վար, վէրէճէյիմի՞
զէմանը իլէ հաղըրլամամըլմ. սիզինտէ աճէլէնիզ օլտու-
ղունտան պունը թալէպ իյլէմէք հագգընըզ տըր, պունա

քիման պիր չէ, անէմէզ, չիմտի պու մէմուք իլէ պէրապէր
կիտինիլ, օ սիզէ ադճէլէրինիլի թէսիմ իտէճէլէրտիր, տէ-
տի :

Մի սիւ մօվվէլ պունլարը տէտիքտէն պօնրա, օրատա
թէճէմմիւ իթմիլ օլան մէմուրլարա տէօնէրէք :

— Հայտէ, սիզտէ վազիֆէլէրինիլին պաշընտտ պուրու-
նունըլ տէյու էմր իթաի :

Հէման օ անտէ օտտ պօշսլըպ, եալընըզ օ օտանըն մէ-
մուրլարընտան օլան պէլ ալթը քիչի գալիը պունլարաա
եազըլանէլէրինին էօնիւնէ չէրիիպ պուրոնլարընը քեռմ
ղըտլարըն վէ տէֆիթէրլէրին իւզէրինէ էյէրէք, վազիֆէլէրի
իլէ մէշղուլ օլմպըմ պաշտարլար :

Ինքտիկէրինի թէնըզ պիտէն վուգուաթը մէզքիւրէնին
թէէօսուրաթը, հէնուլ քիզէրինտէն զուլիլ օլմանըլ պունլու-
նան միւսիւ մօվվէլ, հէրարէթի վէ թէլաշը պիր հարտէ օ-
տանըն էնինէ պօյունա փէզինիպ, արալըզտա չիտտէթըթէէ-
սիւրինտէն քէնտի քէնտինէ պիր թազըմ սէօզէր մըրըլ
տանտըզը իշիտիլիօր իտի :

Սանտըգքեար Բըրօսէր իտէ, չէհրէսի սար սարը քէ-
սիլմիլ բէրիլան պիր հալտէ կէօզլէրինի եէրէ տիքիպ տիվա-
րէ տայանըլ այագ իւսթիւնտէ տուրույօր, տիւշիւնէպիլմէք
իգթիտարընա վարընճայա գատար հէր պիր հըսիլաթընը
ղայսէիլէմիլ զանն իաիլիօր իտի :

Պանքէր, ուզուն պիր միւտտէթ սիւքիթտէն սօնրա
Բըրօսէրին էօնիւնէ կէլիպ տուրտուպ անթըզ ետրաճաղը
չէցէ զիհնինտէ գարար վէրմիլ օլմաղըլա մէրգումա :

— Հայտէ պագալըմ զտանա չէքիլ, սէնինէ պու մէսէ-
լէյի հալլ իտուպ պիթիլմէլիլ տէտի :

Սանտըգքեար ք ճանսըզ պիր ճիսմ իմիլ կիպի հիլ պիր
քէլիմէ թէլաֆֆուլ իթմէքսիլին օտասընա կիրաի, պան-
քէր տաիլ միւմսիլէյհի թէպըզ փճէրէք օտա գալուսը-
նը սըգընա գալմտը :

Պու օտանըն տէրունինէ եապանճը պիր խըրսըզ կիրմիշ օլտուղունը իրայէ իտէր հիշ պիր իմարէ կէօրիւմէյօր իտի, հէր չէյ եէրինտէ, պիր քեաղըտ բարչասը պիլէ եէրինտէն օյնատըլմամը իտի:

Դասա աչըզ պուլունույօր իտի, իւմթ կէօղիւնտէ խըրսըզլար թարաֆընտան օգնուտուլմը, եախօտ ալմաղա թէնէզզիւլ իտիլմէմիշ պիր գաշ տիզի ալթըն թոււարլարը պուլթաթուղու կէօրիւլիւյօր իտի:

Միւսիւ Յօվվէլ, զտանըն տէրունինտէ պուլունան էշեաճըն հիշ պիրինի թէտզըզ վէ մուայէնէ իթմէք քիւլֆէթինի իխթիյար իթմէքսիլին պիր սանկտալեա ալըպ օթուրտու վէ սանտըզքեարա տախի օթուրմասընը էմր իթտի պանքէր, հէր նասըլ իսէ քեամիլէն էնֆքէ վէ հիտտէթինի եէնմիշ, վէ չէհրէսի տախի տայիլի օլան հիլիյէթ սուրէթինի ախը իյլէմիշ օլտուղու հալտէ, քէլամէ աղաղ իտուպ:

— Էյ Բըրօսքէր, չիմտի պուրատա իքիմիզ եալընըզ պուլունմագտայըզ, պանա հիշ պիր մալիւմաթ վէրմէյէճէք միսինիզ, տէտի:

Բըրօսքէր, ամիրինին իյրատ իյլէտիյի պու սիւալտէն իւրքմիշ կիպի պաշտան ալաղա գատար թիթըէտիքտէն սօնըա:

— Ձաթէն պիլտիյիմի սէօյլէտիւմ միւսիւ, պէնտէ պոլնտան պաշգա մալիւմաթ եօզ տըր, տէյու ճէվապ վէրտի:

— Աճայի'պ, պաշգա մալիւմաթընըզ եօզ հա'պ տէմէք օլույօր քի քիմնէնին արլա ինանամայաճաղը պիր մասալ իւզէրինտէ հալա իտտաա իտիյօրսղընըզ, էօյլէ մի ս'վ ֆազաթ պու հալ ատէթա տիվանէլիք տիր, պանա թէվտիյի էսրար իտինիզ օղլում, սիզին իչին պընտան պաշգա սէլամէթ քէօչէսի եզգ տըր, հէր նէ գատար ամիրինիզ իսէմ տէ, սիզին էն պէօյիւք ազսթունըզ տա եինէ պէնիմ'պ օն պէշ սէնէտէն պէրի բէտէրինիլին, օ նամուսը զաթըն, սիզի պանա թէսալիւմ իթմիշ օլտուղունը հիշ պիր վէճհ իլէ ունուտամամ, պու

միւտտէթ զարֆընտա սիզտէն կէօրմիւշ օլտուղում սատա-
գաթ վէ հիւսնի խըտմէթտէն տօլայը՝ նէ գատար իֆթի-
խար վէ թէշէքքիւր իյլէթսէմ ազ տըր : էվվէթ , օն պէշ սէ-
նէտէն պէրի Զիր քի եանըմտա պուլունույօրսունըզ , պէն օ
զէմանլարը սէրվէթիմին պինասընը հէնուզ գուրմաղա չալը-
շըյօր իտիմ , պիր թաշը տիկէր պիր թաշ իւզէրինէ գօյա-
րագ նաձըլ ճէմիատէրվէթ իյլէտիյիմի կէօզիւսիւզ իլէ կէօր-
տիւսիւզ , սէրվէթիմ արթարգճա , սիզին տախի հալինիզին
թէրֆիյինէ չալըշտըմ , սիզի մէսուտ իթմէք իսթէտիմ : մաա-
շընըզա տայիմա զամմ իթտիմ , կէրչի հէնուզ կէնճ իսէնիզ
իսէ տէ , մէմուրլարըն իչինտէ էն էսկիսիւս էն զըտէմիսի
եինէ սիզսինիզ . . .

Բըրօսբէր , շիմտիյէ գատար ամիրինին քէնտիսինէ պու-
գատար բէտէրսնէ , պու տէրէճէ թաթըլը պիր սէտա իլէ
սէօզ սէօյլէտիյինի աաղա իշիթմէմիշ իտի \ չէհէսինտէ պիր
թագըմ՝ թէտճիւպ իմարէլէրի բէյտա օլմաղա պաշլատը .
միւսիւ Յօվվէլ իսէ սէօզիւսնէ տէվամ իտէրէք , այնի թաթըլը
սէտա իլէ . . .

— Սէօյլէյինիզ\ հագգընըզտա տայիմի օլան մուամէ-
լաթըմ , պիր քէտէրին սէվկիլի էվլատը հագգընտա իտէճէյի
մուամէլէլէրտէն տէյիլ մի իտի . խանէմէ այագ պաստըզը-
նըզ կիւնպէն պէրի սիզի ֆամիլեամըզ ազազը սըրասընտա
կէշիրտիմ , պիր չօզ զէմանլար էվլատըմ կիպի իքի օղլում
վէ եհկէնիմ մատմաղէլ Մատլէն իլէ պիրլիքտէ էգմուր կէ-
շիրտինիզ , լաքին պէս պէլլի պէօյլէ մէսոյ տանէ իմրարը
հայաթ իթմէքտէն ք իսթիւրահէթ իլէ եաշամագտան օսանմըշ
օլմալըսընըզ քիֆ պիր սէնէտէն պէրի տիր պիզտէն գաշըն-
մաղա պաշլատընըզ , վէ օ զէմանտէն պէրի ըլ . . .

Միւսիւ Յօվվէլ թարաֆընտան նագը ու իլիթար իգրիլէն
մազինին պու խօշ վէ թաթըլը փաթըքէլէրի , ճիւմէթէն սան-
տըզքեարըն զիհնինէ հիւճիւմ իթմէսի իլէ պիլարէյէ եա-
վաշ եավաշ ըրգգաթ կէլէրէք , նիհայէթիւլ էմր եիւզիւսի իքի

էլլէրի՝ արածընա՝ ասագլայրպ, աղիմ պիր թէէսիւր իլէ՝ սէլ
 կիպի կէօղ եաշը տէօքմէյէ պաշլատը պի մնայ ի վայր
 - իս Պանքէր, Բըրօսէրին կիթ կիտէ արթմազ տա օլանք թէէյ
 սիօրինի կէօրմէսի իլէ թէ քրար չու սուրէթատ սէօղէ՝ արաշ
 լատը պանկ տը քոմէ՝ ցոցոսմիյս միլի ճիլիյն ցոցման ի
 - ալ քէվլատըմ, ինզան քէպէրինէ՝ հէր շէյի մէօյլէ յէպի-
 լիւր հէլ սըրլընը աշապիլիւր ճօրգ մա՝ պիր քէպէրնէ վա-
 տընըն գապահաթընը եալընը պիլ իթմէ քէլէ իքթ իփա իթ-
 մէզ, անը ֆիմապատ զանուտուր ի լանլայօրմիւսըն եալընում,
 Բարիդ կիպի պիր շէհիրտէ պիր տէլիլ անընըն, պաղէն հէ
 վայի նէֆսինէ մալընա օլմամաթը գապիլ օլմայաճաղընը
 պիլմէզ միլիմ զանն իտիյօրսուն. ինսան՝ հասպէլ պէշէրիլէ
 պաղը հօյլէ շիտտէթի արզուլարտա պոլունուր ճէօյլէ Նըսս-
 լարա թու թուլուսք քի, էն աֆիֆ վէ էն տօղլու քիմնէլէրին
 պիլէ տէպաթ վէ իթիդամէթլէրի մահալ օլունուր. ինսանըն
 հօյլէ զաքիպ սաաթլարը օղլուր քի կէօղի պիւնեայը կէօրմէզ,
 հիշ պիր շէյի տիւ շիւնէմէզ, նէ եաքտըլընը պիլմէզ, պիւն
 թիւն իսթիյարը էլտէն կիտէրէք առէթա պիր տիւննէ պիր
 ճանի կիպի հարնքէթ իտէր, սէօյլէ յինիլ Բըրօսէր օղլում,
 սէօյլէ յինիլ, ճէվապ վէրինիլ, սաղըն օլմայա քի սիլ տէ իս
 - ցրդ - Ահ քնէ՝ սէօյլէ յիւմ. իս իս յիլ իս միւր ճիլ իս տն
 առնէ - Հագըգաթը օղլում, հագըգաթը հալի սէօյլէ յի ճէք
 սինիլդ նստըր քի խտէտիմ, էհիլ նամուր օլան պիր առէթա
 եանըլապիլիւր քի ագաթ քի նստինի չպիլդ թօրլաթ խաթ ա-
 ւընը թմահիս իլէ նամլաւընը խէլաւ իտէր ճէվլէ թիւ պանիպ
 տէջինիլ քի, քապիմա գալընը ըմնիտա լատալ զտմալ ալթուն
 երդընլարը ֆիքրիմի թէշիլիլ իլմաթի... զիհիլի պոլանարը-
 տը, նէ՝ եաքայըմ կէնճիմ, հէվա ու հէվէսէ գաքըն տուրա-
 մալըմ. քա շէյիթ անպույառման ցփապան յիլիմն իս իս յիլ
 - մա - Պէն մի, Բըրօսէր հա՝ զիմա ճիլ չօյլ յօս միմիքան
 - ալ - Ձէվալըն շօճզաթ, Կիլիզտէն գաշմալա պաշլատըղընը
 պիր տէնէ միւտալէթ տէն պէրի, Կնասըլ պիր քէզմիւր կէշիւ-

մէքտէ օլտուղունըզը պէն տէ պիլմէյօրում զանն իտիյըր-
սունըզ. սէնէտէ օն իքի պին փըրանգ գազանաըղընըզը չէ-
քէմէտիքլէրինտէն տօլայը, արգատաշլարընըզըն ալէյհինիզ-
տէ նէ՞ գատար հասէտ բէյտա իյլէտիքլէրինի անլամայծը-
մուսունըզ. հէր պիր հարաքեաթընըզ՝ պանա պիր թաղըմ
իմզասըզ մէքթուպլար իլէ պիլտիրիլմէքտէ տիր. գումարտա
կէշիրմիշ օլտուղունըզ կիճէլէր իլէ, զայպ իյլէտիյինիզ ազ-
ճէլէրին առէթինի սիղէ պիրէր պիրէր խապէր վէրէպիլիրիմ.
հասէտճիլէրին կէօզլէրի վէ գուլագլարը քէսկին տիր, ան-
լէրին պու իրպարաթըր բէզիլանէլէրինէ գարշը նէ՞ Էօլա ալու-
լունմագ լազըմ՝ կէլէճէյինի պէն պիլիր իտիմ, ֆագաթ ախզը
մալլամաթ իթմէյէ մէճպուր իտիմ. նամուս վէ սէրվէթիմի
էլինէ թէսլիմ իթմիշ օլտուղում զաթըն, նա՞սըլ վէ նէ՞ սու-
րէթլէ Էաշաաըղընը պիլմէք իսթէյջըր իտիմ:

Բըրօսքէր, պազը հարաքէթլէր իպրաղը իլէ ամիրինին
սէօզլէրինի բէտա իթմէյէ պաշլատը. միւսիւ մօվվէլ պիր
աղ ագաէմ Գըլամօրան թարաֆընտան օլըրատըղը հագարա-
թըն հըսսը թէէսիլի իլէ միւթէէսիր օլուպ, թիթըք պիր
սէտա իլէ.

— Էվվէթ, նամուսըմ վէ իթիպարըմ պու կիւն սիզին
Էիւզիւնիզտէն մահվ օլապիլիր. պու կիւն Գըլամօրանն վէ-
րիլէճէք օլան մէպլաղըն, պէնի նէ՞ գատար զարարտիտէ իյ-
լէմիշ օլտուղունը պիլիյօրմուսընըզ. իթիպարըմը գուլթար-
մագ իչին ֆէտա իյլէտիյիմ օ պանգա քեաղըտլարընըն, պիր
աճահա էլիմէ կիրէճէքլէրի չիւպհէլի տիր, անլէրին պէնտէ
պուլունտուղունտան սիզին խապէթլինիզ Էօգ իտի.

Միւսիւ մօվվէլ, պուրատա պիր աղ սէօզիւզ քէսիպ սան-
տըգքեարապան պիր իյթիրաֆ իւմիւտ իտիյօր կիպի կէօրիւն-
տի իսէ տէ, պիր ճէվապ ալամաչընճն, թէքրար չու վէճհ իլէ
սէօզիւնէ տէվլամ իթտի.

— Հայտէ Բըրօսքէր էվլատըմ, ճէսարէթ, իշթէ պէն
կիտիյօրում, սիզ պիր տահա գասայը կիւզէլճէ պագընըզ.

պէն փնտաւ իտէրիմ քի սիւ տէմինտէն զիհին շաշգընըղը իլէ էյիճէ արայամամըշտընը տըր , պէն պու ագշամ եինէ կէլէճէյիմ , իւշ եիւլ էլլի պին ֆըրանգըն հէբսինի տէյիլտէ տէֆ պէօյիւք պիր գըսմընը պու կիւն պուլաճաղընըղտան էմինիմ , եօարըն նէ սիւ վէ նէ տէ պէն արթըգ պու եանըշ-
ըղը թէքրար իյլէմէյիլ . պու մէնհուս վազաայը պիւթիւն պիւթիւնէ խաթըրտան չըգարըրըղ :

Պաքէր , պու սէօղլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա պաղա գալգըպ գաբույա աօղրու կիթմէքտէ իքէն , Բըրօսքէր գօ-
լունտան թութարապ .

— Միւսիւ , հագգը ածիզանէմտէ կէօսթէրմիշ օլտու-
ղունըղ պու միւսաատէյի ալիճէնապանէնիլ պէյհուտէ տիր .
դասատան պիր շէյ ալմատըմ քի շիմտի կէրի իմտէ իտէպի-
լէյիմ . պէն կիւղէլճէ արատըմ , պանգնօթլար չալընմըշ տըր ,
տէտի :

— Զավալը տիվանէ , քիմ չալմըշ , սէօյլէ պաղալըմ
քիմ :

— Տիւնեատէ մուգածտտէն հէր նէ վար իտէ անլէրին
իւղէրինէ եէմին իտէրիմ քի , պու խըրսըղըգ պէնիմ թա-
րաֆըմտան իրթիքեապ իտիլմէմիշ տիր :

Միւսիւ ֆօվլէլին տամարլարընտա պոշունան թէքմիլ
գանը պաշընա չըգարապ , չէհիէսի գըպ գըրմըղը քէօիլմիշ
օլտուղու հալտէ :

— Նէ՞ տէմէք խթէյօրսուն . ա՛հ , սէնի խայըն սէնի ,
եա պէնիմ թարաֆըմտա՞ն մը իճրա իտիլտի տէմէք իտթէ-
յօրսուն , տէյոպ հայգըքար :

Բըրօսքէր , պաշընը էգնիւնէ էյիպ պանքէրին պոշ սէօ-
ղիւնէ ճիշ ճէվապ վէրմէտի . միւսիւ ֆօվլէլ իտէ արթըգ
քէնտի քէնտինի զապթ իտէպիլմէք իգթիտարընէ զապ ի
տէրէք , չու թէհիտիտամիլ սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Տէմէք քի ճէսարէթին թա պու տէրէճէլէրէ գատար
վարըյօր . օ հալտէ միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի , պիլմիշ օ-

լաւընը՝ քի իրիմիղին պէյնիստէքի պու տալայը անճագ մահքէմէյի ատալէթ փաւլ իտէպիլէճէք տիրէ ճէնապը Հագգ շահիա տիր քի, սէնի գուրթարմագ իչին Զիմմէն կէլէնի տիրիղ իթմէտիմ, պուստան սոնրա տիւչար օլաճաղըն փէլաքէթի քիմսէտէն տէյիլ քէնտիստէն պիլ, մահվընա սէպէպ պիղզաթ քէնտին օլույօրսուն. պիր աղ էվվէլ բօլիս գօմիսէրինէ կէլմէսի իչին խապէր կէճնտէրմիչ իտիմ, պէլքի շիմտիլէ գատար կէլմիչ օտամտա պէնի պէքէմէքտէ տիր: նա՞նըլ քէնտիսինէ իլպարը քէյֆիյէթ իտէյիմ միւս: —

Իւրօնքէր, սոնտէրէճէտէ մէյուս զլապագ քէնտի քէնտիստէն կէչմիչ ատալէթտէ կէօրիւլէն իւմիւտմիղ պիր հալ իլէ:

— Իտիսիղ, տէտիս:

Միւսիւ մօվվէլ գաւուընն եանընտա տուրույօր իտի. գաբույը աչըպ վէ սանտըգքեարա տալիս պիր սոն Նաղար ֆըրլաթ տըգտան սոնրա, իտարէխանէ խըտմէթքեարլարընտան պիրիսէ պաղըրըպ:

— Անսէլմ, բօլիս գօմիսէրինէ սէօյլէյինիզլ լոթփէն պիր աղ պաւրայը թէչիթ իթսինլէր, տէտի:

3

Պանքէր միւսիւ մօվվէլ թարաֆընտան չաղըլտըղը իապէրինի իչիտիլ իչիթմէզ, գօմիսէր արղը վիճուտ իթտի:

Բօլիս գօմիսէրի գաբուտան իչէրի կիրմիլի վագըթ, չէհրէսինտէ գայտսըղըգ էսէրի միւշահէտէ իտիլմէքտէ վէ հալ ու թալըրնտա հիչ պիր ասարը թէլիչ կէօրիւլմէմէքտէ իտի:

Գօմիսէրին արգասընտան տալիս սիյահ էլպիսէլէր կիլինմիչ, էյրէթի եագալըղընն էթրաֆընա իր կիպի պիր պօ-

յունպաղը պաղլամը՝ դրսս պոյլու պիր ատէմ կէլմէքտէ քչ տիւ միւսիւ մօվվէլ իչէրի կիրէնէրի նաղիքեանէ սուրէթտէ նէլամլատըգտսն ճօնրա ,

— Էֆէնտիւէր , սիգի նէ՝ խօստոսա մէսնի Ֆէլպ իթմէ-
թէ մէճպուր , օքսուչուր պէլքի սիգէ անլաթմըչլար տըր ,
տէմէսի իլէ օ գօմիսէր .

— Էվվէթ էֆէնտիւմ չ պիր սըրգաթ մատտէսի իչին օլ-
տուղունը սէօյլէտիլէր տէտի :

— Էվվէթ գօմիսէր էֆէնտի , անլաչըմազ , ագըլ էրմէզ
պիր սըրգաթ , պուլունտսդուճուզ շոք ճոսա տէրունինտէ
իյգա իտիլմի տիր , իչթէ էֆէնտիմ գասա աչըզ օլալագ
գարչընըզտա տուրույօր , պունն անախտարը (Բըրօսքէրի
կէօսթէրէրէք) տայիմա սանտըգքեարտա պուլունտուղու կի-
պի , գաբանտըլը էանթտէ յթէլթիպ իտիլէն քէլիմէյիտէ ան-
տէն պաչգա պիլէն եօգ տըր :

Պու սէօզ , պիչարէ սանտըգքեարը պուլունտուղու մէ-
յուսանէ տալկընըգտան ույանտըրմըլ օլմաղըլա , պօղուզ
պիր սէք իլէ :

— Աֆվ իտէրսինիզ գօմիսէր էֆէնտի չլա պու գասա-
նըն պիր անախթարը տա ամիրիմտէ օլտուղու կիպի , գաբա-
տըլան քէլիմէ անըն տա մալիւմի տիր , տէմէսի իւզէրինէ ,
բօլիս գօմիսէրի .

— Պունը սէօյլէմէյէ հաճէթ եօգ , էլպէթտէ էօյլէ օ-
լաճագ , տէտի .

Գօմիսէր , պըլ պիրինճի սէօզէրտէն թէտըգաթընը
եիւրիւթմէյէ պաչլամըլ իտի պու իքի շախս եէքտիկէրինի
իթհամ իտիյօր չ ֆագաթ պունլարտան եալընըզ պիրի միւթ-
թէհիմ օլապիլիք :

Պու իքի քիչինին պիրի չայէթ մուհիմմ վէ միւթէպէր
պիր պանգա իտարէխանէսինին ըէյիսի , տիկէրի իսէ աճիզ
պիր սանտըգքեար , եանի պիրի ամիր վէ տիկէրի մէմուր ի-
տի :

Պրուլանտուղու մէսէք իգթիղասընճա բօլից գօմիսէրի՝
հըստիյաթընը քէթմ իթմէյէ ալըշմըշ վէ ալտիլէն օլան
թէէսիւլաթընտան խարիճէ լէնկ վէրմէմէք իթիտարընը
քէզպ իլէմիշ քլտղղունտան և եիւզիւնին սընըրլարընտան
հիշ պիրի գըմըլտպմայօր իտի, եալընըզ էթվարընտաքի հիտ-
տիյէթի արթըրարագ կիւզէլ պիր նէթիճէ իսթիհապինէ մու-
վաֆիագ օլմագ իւմիւտի իլէ, սանտըգքեար իլէ պանքէրին
հէր պիր հալ ու հարաքէթլէրինի հատտէյի թէտգըգտան
կէշիրիյօր իտի:

Բըրօսըրէրին չէհրէսի բէք զիյատէ սարարմըշ օլուպ քէն-
տիսինին սօն տէրէճէտէ պիր մէյուսիյէթ իշինտէ պուլունը
տուղու կէօղէ չարըրյօր իտի. պիշաքէ, պիր սանտալէէ իլը
զէրինէ եըլըլընը, գօլարը ճանսըզ պիր հալտէ աշաղը տօղ-
րու սարգըքըշ գալմըշ իտի:

Միւսի, ֆօվվէլ իսէ պիւլաքիս ալագ իւսթիւնտէ տու-
րարագ, չէհրէսինտէ ասարը հիտտէթ ու շիտտէթ կէօրիւ-
մէքտէ վէ կէօղէրինտէն աթէշլէր սաշըլմագտա օլտուղու
հալտէ, ֆէվգէլատէ պիր թէհալվիւր իլէ իֆատաթընա տէ-
վամ իտէրէք գօմիսէրէ:

— Չալընան մէպլաղըն մըգտարը չօղ տըր. իւշ եիւզ
էլլի պին ֆըրանգըլք պիւք սէրվէթիմ ղալպ օլտու, պու սըր-
գաթըն նէթայիճի պէնիմ իշին բէք վէլսիմ օլապիլըշ էօյլէ
վագըլթլար օլուր քի, պոչ մըգտար պիր մէպլաղըն պու-
լունմամասը եիւզիւնտէն, էն միւթէպէր վէ էն պէօյիւք
պանգալտըքի իթիպարը մահվ օլուր, աէտի:

— Հագգընըզ վար էֆէնտիմ, վատէսի խիթամ պուլ-
մուշ պիր պէօյիւք բօլիցանըն թէտիյէսի կիւնիւնէ թէսա-
տի ֆիտէրտէ:

— Բէք կիւզէլ սէջլէտինից գօմիսէր էֆէնտի, իշթէ
պու կիւն վատէսի կէլմիշ պէօյիւք պիր թէտիյէմիզ վար իտի:

— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ իշին մ'աշալիգատ պաւմա, գիլը
Բօլիս գօմիսէրինին պո թէպիւպինտէն նալըր պիր

Ֆիքրէ զահիպ օլմուշ օլտուղու բէք գօլա) անլաշըմագտա
իտի . պանքէրին ալէյհինտէ իլք շիւպհէ , գօմիսէրին գալէ
պինտէ պաշ կէօսթէրմէյէ պաշլատը . պուրասընը միւսիւ
Ֆօվվէլ տախի անլատըզընտան , տէհշէթլի սուրէթտէ թիթ-
րէտիքտէն սծնրա , տէրհալ սէօղէ պաշլայըպ :

— Պէն պօրծուժա գարշըլըգ բարա պուլտուժ , ֆադաթ
պուճըն իշին ֆէտա իթմիշ օլտուղուժ շէյլէրին աշտըզը զիւ
յան պէնճէ բէք պէօյիւք տիր . շունը տա արղ իտէյիմ գօ-
միսէր էֆէնտի քի , էկէր վէրմիշ օլտուղուժ էմիրլէր թէմաւ
մը իլէ իճրա իտիլմիշ օլսա իտի , պու իւշ երւզ էլլի պին
ֆիրանդ պու կիճէ , եանի սըրգաթ կիճէսի գասանըն տէրու-
նինտէ պուլունմայաճագ իտի , տէտի :

— Էմիրլէրինիլ նէ՞ եօլտա իտի :

— Կիճէ վագթը եանըմտա քիւլլի մըգտար մէպլաղ պու-
լունտուրմասընը իսթէմէմ . թէտիեաթըմըզ իշին Ֆրանսա
պանդասընտաքի ագճէլէրիմիլտէն սաաթը սաաթընա բարա
կէթիթմէսի խուսուսընտա , սանտըգքեարա Մախսուսէն էմր
վէրմիշ իտիմ . պա խուսուս կիճէ գանատա հիշ բարա պու-
լունտուրմամասընը սուրէթը գաթիլէտէ վէ տէֆաթլա թէն-
պին էլլէմիշ իտիմ :

Միւսիւ Ֆօվվէլին պու պէյանաթը իւղէրինէ բօլիս գօ-
միսէրի Բըրօսբէրէ թէվճիհի խիթապ իլէ .

— Ամիրինիլին սէօյլէտիլլէրինի իշիթաինիլ մի , տէյու
սօրունճա , Բըրօսբէրի ճէվապ օլարագ շունը սէօյլէտի :

— Էվվէթ էֆէնտիմ իշիթտիմ , միւսիւ Ֆօվվէլին սէօյ-
լէտիլլէրի քեամիլէն տօղլու տըր :

Պանքէրին պու իֆատաթընտան վէ սանտըգքեարին տա
թաստիգ իթմէսինտէն սօնրա , գօմիսէրին շիւպհէլէրի գուլ-
վէթ պուլմագ տէյիլ , պիլաքիս մահվ օլարագ :

— Պիր սըրգաթ վուգո՛ւ պուլմուշ չֆագաթ խըրսըզ քիմ
տիր , աճապա խարիճտէն մի կէլմիշ , տէմէսի իլէ , պանքէր ,
պիր միլտտէթ թէրէտտիւտաէն սօնրա :

— Զանն իթմէմ, տէտիյինի միւթեագըպ, Բըրօսքէր տախի.

— Պէն տէ քեամիլէն էմինիմ քի խըրսըդ տըշարտան կէլմէմիշ տիր, տէյէքէք, ամիրինէ հէմէֆրեար պուլունտօյ.

Բօլիզ ցօմիսէրի պուշլարա վերլէճէք ճէվապլարք հաշ զըրլամըշ իտի, ֆագաթ պէօլէ խուսուսլարտա ինթիյաթ քեալանէ վէ տիւշիւնէրէք հարաքթթ իյլէմէք լազըմ օլտուշ-դունտան, հէր անլատըղընը սեօյլէմէք իշիւնէ կէլմէյօր իտի. պինաէն ալէյհ քէլամէ աղազ իլէ.

— Եալընըզ սուրէթը հալէ Նազար իթմէյուպ հէր շէյի տըզգաթ իլէ վէ միւթէպասըրանէ կէօրմէք լազըմ տըր տէտի. պատէհու րէֆագաթընտա կէլմիշ օլան սիյահ, էլպիս սէյի առէմէ թէվէիհի խիթապ իլէ.

— Միւսիւ Փանֆէրլօ¹, օտայը պիր քէրրէ տէ սիզ մուշայէնէ խոինիզ, պազալըմ պէլքի պու էֆէնտիլէրին Նազարը տըզգաթլարընա չարբմաչան պազը իմարաթ քէշֆինէ մուվաֆֆագ օլուրսունըզ տէտի.

Միւսիւ Փանֆէրլօնըն հարաքթթընտա օլան չէվիքլիք վէ չարբըլըզ տան տօլայը, քէնտիսինէ Զընճապ (1) Նամը վէրիլմիշ իտի, Պու առէմ աճալ աճայիպ պիք չէհրէյէ մալքը օլուպ, ինճէճիք տուտագլարընըն իւզէրինտէքի պօլքըն, զայէթ եօգարը դալքըզ, վէ ուֆաճըզ կէօլլէրի իսէ խանէլէրինին իշինտէ ֆըրըլ ֆըրըլ տէօնմէքտէ իտի.

Փանֆէրլօ, պէշ սէնէտէն պէրի զապթիյէ Նէզարէթի խըրամէթինտէ պուլունմագտա իտի. քէնտիսի չէհրէթ դազանմագ հէվէսի իլէ սուզան օլան պիք առէմ օլտուղունտան պէօյիւճէք պիր իշ կէօրէրէք պէյնէլ աղըն քէսպը էհէմմիյէթ իթմէք արզուսընտա իսէ տէ, Նէ չաքէ քի շիմտիյէ

Վ(1) Գարիյնի քիրատըն մալլանիւմագ կէրէք տիր քի չ զընճապ Բօսթընտան քիւրք եարըլըր զայէթ չէվիք վէ սէրի իւլ հարաքէ տիր հայվան տըր:

գատար եւս ազլը վէ եախօտ թալիյի օլմամասը սէպէպի իլէ, հիշ պիր խուսուստա մուվաֆազըյէթի կէօրիւլէմէմիշ իտի, Բօլիս գօմիսէրի, քէնտիսինէ հէնուզ պիր չէյ սէօյլէմէզտէն էվվէլ միւթիւ Ֆանֆէրլօ, եախօտ Զընճապ Տզաթէն հէր պիթ թալաֆը եօզլայըպ նազարը թէտգըզտան կէչիրմի, գարուլարը մուայէնէ, պիւրօ վէ պէօլմէլէրի թէտգըզէ վէ հաթտա չըմինէնին իչինտէքի քիւլլէրի պիլէ գաւրչտըրէ մըշ Նլմազըլա, Նէթիճէյի թէտգըզաթը օլարազ:

— Պիր եապանճընըն պուրայա կիրէպիլմէօի պաննա բէք միւշկիւլ կէօրիւնիյօր, տէտիքտէն սօնրա, Ծտանըն էթրաֆընը տօլաշմազ տա օլտուղոն հալտէ, իլալէյի մէգալ իտէրէք:

— Պու գաբու ազշամլարը գաբանըր մը, տէյու սօրտուղ:

Միւսիւ մօվվէլ. - Էվվէթ, հէր ազշամ քիլիտէնիր, Ֆանֆէրլօ. - Անախտարը քիմոն գալըր:

Բըրօսրէր. - Հէր ազշամ կիտէճէյիմ էսնատէ ուշաղա թէպիմ իտէրիմ:

Միւսիւ մօվվէլ. - Ուշազ սապանջա գատար պու գաբունըն էօնիւնտէ եաթաի:

Դօմիսէր. - Օ ուշազ պուրատա մը տըր:

Միւսիւ մօվվէլ. - Էվվէթ, էֆէնտիմ:

Պանքէր պուընը տէտիքտէն սօնրա գանույը արալըզ իտուպ «Անսէլմ» տէյէրէք ուշաղը չաղըրմը:

Պու ուշազ, թամ օն պէշ սէնէտէն պէրի միւսիւ մօվվէլին խըտմէթինտէ պուլունուպ, հէր սուրէթլէ էմիլյէթ գաղանմըշ օլտուղունտան, քէնտիստէն հիշ պիր չէյ շիւպհէ թիթմէյէճէքլէրինի պիլիր իտի իսէ տէ, սըրգաթ սէօզիւնիւն քէնտիսինէ իյրաս իյլէմիշ օլտուղու խէվֆ ու տէհչէթինտէն նաչի, օտայա կիրտիյի զէման թէրէտէն թըրնաղա գատար թիւր թիւր թիթրէմէքտէ իտի, Դօմիսէր, ուշաղա թիթապէն:

— Պու կիճէ պու օտանըն գարուսը հօնիւնտէ՞ մի եպթ ք
տընըղ, տէյու սօրտու :

Ուշագ . - Եվվէթ Էֆէնտիմ, միւթաւըմ վէճէ իլէ պու-
րպտա եւթտըմ :

— Սաաթ գաշտա՞ եւթտըմըղ :

— Օն պուշուգ վար իտի :

— Կիճէ հիչ պիր կիւրիւթիւ տույմատընըղ մը պ :

— Հիչ պիր կիւրիւթիւ տույմատըմ . պախուսուսիւ
գումուս օ գատար խաֆիֆտիւր թի , պազէն ույթուստա պու-
լունաուղում գէման և միւսիւ Թօվվէլ եօգարտան գանա՞ օ
տասընա էնէր , տէրհալ ալագլարընըն բաթըրտըսընը իչի-
տէրէք դւյանըրըմ :

— Միւսիւ Թօվվէլ չօգ տէֆա գատա օտասընա էնէ՞ր միւս :

— Խայըր Էֆէնտիմ, էնտիյի բէք նատիր ծիր :

— Տիւն կիճէ էնտի՞ մի :

— Խայըր Էֆէնտիմ, բէք զիյատէ Էմիւրիմ քի տիւն կի-
ճէ էնմէտի , չիւնըլթ ագչամտան չօգճա իչմիչ օլտուղումտան
սապահա գատար ույթում գաշտը . Էկէր էնմիչ օլտա իտի
մութլագա տույար իտիմ :

— Բէք ալա՞, սիղէ Կօրաճագ սիւալլէրիմ չիմտիլիք պոկն
տան իպա Էթ տիր , հայտէ քրչարը չըգընըղ և
Անսէլմ օտապտան չըգտըգտան օնրա միւսիւ Դանֆէր-
լօ , թէքրար թէհարրիյաթէ միւպաշըրէթ իտէրէք օտանըն
մէրտիվէնէ աշըլըր օլան գարուսընը աշըպ :

— Պու մէրտիվէն նէ՞րէյէ չըգար , տէյու Կօրտու :

Միւսիւ Թօվվէլ . - Պէնիմ օտամա :

Գօմիսէր . - Կէլտիյիմ գէման պէնի չըգտըրադըլարը օտա
ալէյիլ մի :

Թօվվէլ . - Եվվէթ , իչթէ օ օտա :

Դանֆէրլօ . - Կէրէք պու մէրտիվէնի վէ կէրէք եօգար-
ըրտաքի օտայը տըգգաթ իլէ մուպէնէ իթմէք իսթէրիմ :

Թօվվէլ . - Բէք կիւզէլ , պույուրուհըղ , իսթէտիյինիլ :

կիպի մուայենէ իտինիզ (սանտրգքեարա) Բըրօսբէ՛ր, սէն տէ կէլ.

Միւսին Թովվէլին տայիթէյի մախսուսէսի իրի օտաւտան իպարէթ օլուպ, պիրինճիսի ասհապը մէսալիհին իգթիզա իթտիյի հալտէ պէքլէմէքքինէ մախսուս զայէթ միւզէյյէն պիր սալօն, իքինճիսի տախի պանքէրին իչ գապինէսի իտի. պու գապինէնին մէփրուշաթը զայէթ պէօյիւք պիր եազը խանէ իլէ իւզէրլէրի մէշին գաբլը իւշ տէօրլթ թանէ գօլթուգը սանտալեա վէ շըվինէնին իքի թարափընտա պուլուհան իքի ատէտ քիւշիւք եազը մասալարընտան իպարէթ պուլունմագտա իտի.

Մէզքիւր իքի օտանըն իւշ գաբուսը օլուպ պիրի գաս սա օտապընա էնէն կիզլի մէրտիվէնէ աշըլըր, տիկէրի միւսիւ Թովվէլին եաթագ Երապընա կիտէր ձ իւշիւնճիւսի իսէ, պինանըն ասըլ պէօյիւք մէրտիվէնինէ կիտէն տէհլիզ իւզէրինէ աշըլըր իտի քի շ զիյարէթճիլէր վէ ասհապը մէսալիհ հէք իշթէ պու պէօյիւք մէրտիվէնտէն Վէշիպ կիտէրլէր իտի՝ Միւսիւ Թանֆէրլը, պանքէրին իչ օտապընը քէմալի տըքա գաթլա նազարը մուայենէտէն կէշիտի. թէտգըղթաթտան էվիլէ բէք շօգ շէյլէր քէշֆ իտէճէյլինի մէմիւլ իթմէքտէ իքէն, թէտգըղթաթընըն նէթիճէսինտէն հիւ պիր իմապէ էլտէ իտէմէմիլ իտի. պունտան տօլայը հուսուլի թապիլի օլան պիր ճպն սըգընթըօր իլէ.

— Տիկէր օտայը տա պիր կէօզտէն Վէշիքէլիմ, տէտի.

Միւսիւ Թովվէլ, Թանֆէրլօ վէ գօմիսէր, զիյարէթճիլէրին պէքմէլէրինէ մախսուս Ելան սալօնա կէշտիլէր. Բըրօսբէր, պանքէրին իչ օտապընտա եալընըղ գալտը. պիշարէ սանտրգքեարըն զիհնինի իսթիլա իտէն բէրիշանլըղ վէ շաշգընլըղ սօն տէրէճէյէ վարմըշ օլմազըլա պէրապէր, երին պուլունտուղու հալ ուշ մէվգըն վէխամէթ վէ թէհլիքէսի ան պէ ան արթմագաշա օլտուղունը տիւշիւնմէքտէն քէնտիսինի մէն իտէմէյօր իտի.

Բըրօգբէր , պիր քէքրէ ամիրինէ գարչը մէյտանը մու-
խասէմաթէ ակթըլը վէ պու մուխասէմէտէն չէքինիպ կէրի
տէօնմէք իսթէմիշ օլտա պիլէ , արթըգ պունա իմքեան գալ-
մամըշ . իշ իշտէն կէշմիշ իտի :

Շիմսի հէր իբի թարափտան պիրի եա զալիպ վէ եա
նամուսընը զայպ իաիննէյէ գատար , վէ օ գուտրէթի իլէ
մուխասէմէթէ տէվամ իթմէք լաղըմ՝ կէլիյօլ իտի :

Աճապա հա՛նկը թարափ զալէպէ իպէճէք , եանի նա-
զփըր ատալէթէ հա՛նկը թաղափ պիկիւհաս կէօրիւննէք
տիր :

Հէյհա՛թ , պէօյլէ պիր մատտէտէ , մէմուրըն՝ արիրէ
զալէպէսի նէ գատար միւշկիւլ պիր քէյիիյէթ տիր . պիշա-
րէ սանտըգքեար , միւսիւ փօվվէլէ գարչը աճղինի տիւշիւն-
տիւքճէ տէհէթի գաթ պէ գաթ արթըլյօր իտի , գօնրա եի-
նէ քէնտի քէնտինի թէսէլլի իտէրէք :

— Նաղարը ատալէթտէ ամիր՝ մէմուր թանըմաղ , հէր
իքիսի տէ միւսապի տիր . միւսիւ փօվվէլէ իլէ պէյնիմիղտէ
ճէրէյան իտէճէք օլտն մուհաքէմէտէ , զայպը նամուս իյլէ-
մէք գօրգուսը , պմիր իլէ մէմուր արասընտա միւշթէրէք
տիր , տէյօր իտի :

Բըրօգբէր , չըմինէնին եանընտա պիր գօլթուգլը սան-
տալեայէ օթուրմուշ պէօյլէ պին տիւրլիւ տիւշիւննէլէրէ տալ-
մըշ իքէն , պիրտէն պիրէ միւսիւ փօվվէլին եաթադ օթասը-
նըն գարուսը աչըլըպ կիւղէլ պիր գըշ տըղը վիճուտ իթ-
տի :

Պու գըղա ուղուն պօյլու վէ նարին եաբուլը պիր շէյ
օլուպ , հէնուղ ապահ էլպիօէսինի չըգարմամըշ՝ նաղիք վէ
ինճէ պէլինէ պաղլամըշ օլտուչու իրէքլի պիր գուշաղլա վէ-
թափէթը էնսամընը պիր գաթ տահա արթըրմըշ իտի , իրի
վէ գարա կէօլլէրի իլէ էթրափընա , կէօնիւլէլլ թէսիիր ի-
տիճի պիր սուրէթաէ թաթլը թաթլը ակփր նաղար իյլէ-
մէքտէ , վէ սիյմասընտա կէզրիւլէն լաթիփ պիկուհուգ :

պէյաղ գնմէն իյա չիշէր ընկինէ պէնդէմէք տէ իտի . հէ-
նուղ զայրի մունթազամ պիր հալտէ պուլսնան սիյահ վէ
կիւզէլ քեաքիւլէրի , պաշնա թագմըշ օլտուղու պաղա-
տան մամուլ թարագտան գուրթուլուպ , թօթ թօթ վէ կե-
լիշի կիւզէլ պիր հալտէ զայէթ լաթիֆ Բաթի վէ կէօզէր
գամաշտրնան Խմուղլարը իւզէրինէ տէքիւլմիշ իտի :

Պու կիւզէլ գըզ , օգնլանլարըմըզն մալիւմիւ օլան ,
եանի պիր աղ էվլէլ միւսիւ Ոնտրէ Ֆօվլէին , Բըրօսքէրէ
պահս իլլէմիշ օլտուղու եէկէնի մատմաղէ Մատլէն իտի ք
մէղպուրէ , պու օտա տախիինտէ ամուճասընը կէօրմէք մէք
մուլինտէ իքէն , Բըրօսքէրին եալընըղ պաշնա օթուրմագ-
տա օթուղունը կէօրինճէ , պիրտէն պիրէ շաշըրպ
— Ս.յ . . . տէյու ըղհարը հայրէթ իթմէքտէն քէնտի-
սինի մէն իտէմէտի :

Բըրօսքէր իտէ , պու լաթիֆ սէտայը իշիտիր իշիթմէզ
ատէթա պիր էլէքթրիք միւսատէմէսինէ օղրամըշմասընա
հէման Զէրինտէն ֆըրըպըպ , կիւյա քէնտիօինէ իսէլաօ միւթ-
տէսի կէթիթիօրլար իմիշ կիպի իւմիւտօկկիքտէն տօնուղ
պիր հալ քէսպ իթմիշ օլան կէօզէրի , թէքըար բարըլ բա-
րըլ բարլամաղա պաշլայարագ .

— Ա.հ Մատլէն , սէնմիսին Մատլէն . . . տէյու հայ-
գըրտը

Մատլէնին զաիֆ չէհրէսի կիւլէր կիպի գըղարտը , էվ-
վէլա օրնտան չէքիիպ կիթմէյէ հազըրլանտը , վէ հաթթա
կէրիյէ պիր ատըմ պիլէ աթտը իտէ տէ , Բըրօսքէր քէնտի-
սինէ տօղլու թլէրլէյինճէ , սանքի մանէվի պիր գուվլէթ
քէնտի իթթիյարընա զալէպէ իյլէմիշ կիպի եէրինտէն գը-
մըլտանմայըպ էլինի Բըրօսքէրէ տօղլու ուղատը վէրտի . Բը-
րօսքէր տաթի պոճ մուգատտէս էլի իհթիրամաթը ֆէվգէ-
լատէ իլէ ափուճընըն իչինէ ալտը :

Հէր իքիսի տաթի պագըշլարընըն պիր պիրինէ թէսա-
տիւֆ իլլէմէսինտէն գօրգույսլար իմիշ կիպի , պաշլարընը

էօնլէքինէ եւիպ պիլա հարաքէթ վէ սօն տէրէճէ հէյէճանլը պիր հալտէ պիր միւտտէթ էօյլէճէ գալալար .

Բըրօսքէր իլէ կէնճ գըղըն , եէքտիկէքինէ սէօյլէյէճէք բէք չօգ . Եէօղլէրի վար իտի , լաքին սէօղէ նափը պաշա- նըլտճաղընի պիլմէտիքլէրի իչին սիւքիւթ իթմէքտէ իտիլէր . Նիհայէթ իւլ էմր մաֆմաղէլ Մատլէն , քէլտմէ տղազ իտուպ քանաշըլըր քանաշըլմաղ պիլ սուրէթտէ .

— Որ քիպինիդ , Բըրօսքէր պիլ . . . տէյէպիլտի . . . իչթէ պօս իքի լէճդ , տէլիդ անլը իլէ կէնճ գըղըն-գարըն գարընյա պիլա հարաքէթ թէշքիլ իյլէմիշ օլտուգլարը լէվ- հայը լէթաֆէթի պօղմաղա քիֆայէթ իթտի . Բըրօսքէր , ալքաճընաա թու թմադտա օլտուղա օ պէյաղ վէ նաղիք է . լի օլըրադարագ , թարիֆի զայրի գապիլ աճը վէ մէյուսանէ պիր սէտա իլէ .

— Էվլէթ պէնիւր , սիլին չօճուգլըգ բէֆիդինիլ օլան Բըրօսքէրիմ պու կիւն զայէթ ալազ ճաւընա պիլ իւրիքըզ լըղըս իթհամ իտիլուպ , ամուճանը թարաֆընտաւ բէնէճ յիւտալէթէ թէպիւր իտիլէն , պու կիւնիւն փիթամընտան էվլէլ թէվզըֆ իտիլուպ մահրէսէ աթըլաճաղ օլան Բըրօս- քէր .

Կէնճ գըղըն Եէճըրէսինտէ իւլֆ ու Գայրէթ ալամէթլէ- րի զահիր օլըպ , Բըրօսքէր հադընտաքի ըահմ ու շէֆգա- թը կէօղլէրինտէն աշիքեար օլմադտա իտիկա մուճաիլէյհա հաղին պիր պէտա իլէ .

— Սման Կա Քապպիւմ . . . Նէ՞ մէօյլէյօրսուները , քոնտի .

— Քոն , հէնճ զ ինայէրինիլ Եզգ մը տըր մատմաղէլ Եէնկէնինիլ , Եէկէնլէրինիլ , սիլէ հիջ պիլ շէյաէօլլէմէ- տիլէր մի .

— Եէկէնիւն պիլինի Եալընը , քոզ տապահ պիլ աղ կէօրէպիլտիմ Եէնկէմ իսէ Բէք զիյատէ միւղթարըպ պու- լունտուղունտան , ամուճամը շաղըրմաղ իւլրէ կէլտիմ քի , անըն Եէրինէ պուրատա միլի պուլտում , լաքին մէրհամէթ

խախնիլ, սէօյլէ յինիլ նէ՞ օլմուշ, պէնիմ հիշ պիր շէյմէն խապէրիմ եօգ:

Մանաշկաքեար, ճէվածի վերմէք խուսու սընտու մի թէրէտ-տիւտ դաշտը, տէրտը տէրունինի Մատլէնէ աշմագ, վէ էն կիզլի քարաբընը մէ դպուրէյէ խապէր վերմէք իսթէտի փա-դաթ օ արաղըդ, զիհնիննէն կէշէն պիր ֆիքիր, քէնտինի պուլ կիպի քօնպուրուպ քէ սրարընը սէօյլէմէսինէ մանի օլ-տու, անճադ պաշինը մանգոնանէ պալլատըդ տան սօնրա:

— Հադդը անհիլանէմտէ կէօսթէրմիշ յօտուղմէնը շը-նէղաքէթ վէ մէրհամէթինիլէ թէշէ քիւր իտէրիմ մատմագ ղէլ փադաթ քէնդինիդ քէյ հուտէ պիրթէնսիւք վէ պէ-նի իպէ հօգուրունըդառ ու թանմագ կիպի պիր աղապէ տիւ-շադ փթմէմէք իջլան պու պապտէ սիւքիւթ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ պույուրմանըդը լէճա իտէրիմ, տէտի:

Մատլէն իծէ, ախըը մայիվմաթ իթմէքլիք խուսուսըն-տաքի նիյէթինին քաթի օլտու լուիը կյմա իտէր պիր իշարէթ իթտիքտէն սօնրա:

— Էօյլէնմէք ինթէյօրում շէօյլէյինիլ յտէյիննէ, Բը-րօսքէր:

— Մէրագ իթմէյինիլ մատմագէլ, չօգ սիւրմէղ ֆէլա-քէթիմի տույար վէ պէնի տիւշար իթմիշ քլտուղմէնը հալ-լէրպէն սօլայը քէնտինիդի արքը շնարսընը, տէտի: Մատլէն պու սիթէմամիզ քէքղէրտէն տիլկիր ծըմուշ օլտուղու հալտէ, եինէ իշի անլամագ խուսուսընտա ընթադ իտէրէք, Բըրօսքէրէ մէօյլէմէսի իշինիսթիրահաթընը ար-թըրմըշ իծի, Բըրօսքէր իսէ սէօյլէմէմէյէ դաթիէն դադար վէրմիշ օլտուղունտան:

— Մատմագէլ, ամուճանըդ պիր գօմիսէր վէ պիր բօլիս խաֆիյէսի իլէ պէրապէք եանըմըդտաքի ծառտա տըրլար, շիմտի պգաւայա կէլէճէքլէր աիր քլութ ֆէն վէ մէրհամէթէն պուրաւան նափուշընը քի սիլի կէօրմէտինէր, տէտի, Բըրօսքէր հէմ պու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ վէ հէմտէ

պիր թարափառն կենճ գըզը , պուլունուդու գաբուտան
իչերի տողրու ուսուլ իլէ իթմէքտէ իտի . Մաալէն հէր նէ
գադար չէքլվմէք իթմէմէյօթ իտի իպէ տէ . Բըրօսբէր՝ մէգ-
պուրէյի իթուպ գաբույը գաբամաղա մո վաֆֆազ զապիւ-
տի .

Բըրօսբէր , գաբույը թամամ վագթինտէ գաբամը ի-
տի , չիւնքի գաբունըն գաբանտըղընը միւթէագըպ բօյիս
գօմիսէրի իլէ միւսիգ մօվվէլ իչերի կիրտիլէր , պուՆլար ,
սալօն վէ պէգլիւք մէրտիվէնի մուլայէնէ իլէ մէշղուլ պու-
լոգնմուշ օլտուգլարընտան , օտատա Մաալէն իլէ Բըրօսբէր
արասընտա ճէրէյան իտէն մուհավէրէյի իչիթմէմիշ իտիլէր .
Նազաթ լյաֆիյէ մանֆէրլօ , նաչարը տըզգաթմընը պիր
տագըզա պիլէ սանտըգքեարըն իւզէրինտէն պըրմամը՝ օլ-
տուգլունտան օտանըն տէրունինտէ օլանլարը քեամիլէն
կէօրիւպ իչիթմիշ վէ քէնտի քէնտինէ .

— Սանտըգքեարը քէնտինի եպընըզ գալմըշ զանն ի-
տիյօր , ալագալմ չէհրէտի նէ՝ հալտէ պուլունաճագ . պիր
կէօզ գըրմասընըն , պիր խաֆիֆ թէպէսսիւմին պզւ պապէ
տէ տէլալէթ իտէճէյի հալէր քէք մուհիմտիլէ ալէմիշ իտի .

Բօյիս գօմիսէրի իլէ միւսիւ մօվվէլ թէտըզաթլարընա
տէվամ իթաիքլէրի էսնտաէ , մանֆէրլօ Բըրօսբէրին հա-
լինի թէճէսսիւս իլէ մէշղուլ պուլունույօթ իտի ագաբունըն
աչըլտըղընը . Մաալէնին իչէրի կիրտիլէնի Բըրօսբէր իլէ
մոխթատար միւքեալմէլէրինի վէ Կէքտիկէրլէրինէ գարշը
կէօսթէրմիշ օլտուգլարը վազիլէթ վէ հարաքեաթմըն ճիւմ-
լէսինի քէմալի տըզգաթլա կէօրիւպ իչիթմիշ իտի .

Վագաա մանֆէրլօնըն իչիթմիշ ժլադղուս ալօզլէր , թամ
պիր մաալ անլաչըլմաչան պիր թագըմ գօրանլըզ ճիւմէ-
լէրտէն իպարէթ իտի իտէ տէ , բօյիս խաֆիլէսի , պու կիպի
սէզղլէրին մանալարընը իթմամ իթմէք խզսուսընտա մահիր
պիր ատէմ օլմաղըլա \ քէնտի քէնտինէ .

— Իչթէ չիմտի իշ անլաչըլտը , սանտըգքեար պու կիւք

ղէլ վէ կէնճ գըզը մէվէյօր . գըզըն տա՛ սանտըգ քեարա մու-
հապէթի վար . պու թէնչիւդի պանքէր տույմուչ բէք զիյա-
տէ հիտտէթլէնիչ, հիչ պիթթարափա իշուս, օլմագնըվըն պու-
աչգ ու ալագանըն էծնիւնի ալմագ , պիչարէ սանտըգ քեարը
պէոյլէ պիր սըրգ աթլա իթհամ իտէրէք , էվինտէն տէֆ իթ-
մէքլէ միւնքիւն օլապիլէճէյինի տիւ շիւնիւն օլմալը ալը ,
տէյօր իտի .

Պու հալտէ փանֆէրլոնըն ֆիլքըրնճէ , միւսիւ փօվվէլ
քէնտի բարասընը քէնտի չալմըչ , պիչարէ սանտըգ քեար իտէ
քեամիլէն պիկիւնահ օլուպ , հիլլէքեար պանքէրին հէտէֆը
մէլանէթի օլմուչ տըր .

Մամաֆից փանֆէրլոնըն պու գարաթը չիմտիլիք Բըրօս-
բէրին խէլասընա պիր խըսմէթ իթմէյէճէք տիր , զիքա նա-
սըլ քի տէտիք պու աստէմ Բոսն տէրէճէ շան ու շէօհրէթէ
մէյալ վէ հէվէսքեար օլտուղունտան , սիւ միւշահտաթ վէ
թէֆէքքիւրաթընտան քիմէյի խապէլնար իթմէյուպ , իս-
թիֆատէնին եալընըլ քէնտիսինէ միւնհապըլ գալմասընը
իսթէյօր վէ քէնտի քէնտինէ .

— Տիկէրլէրի իսթէտիքլէրի գատար թէպըլգ աթտա
տէվամ իտուպ սուրսոնլար Է պէն թահարիլթաթընը եալը-
նըլ պաշըմա իծրա իտէճէյիմ . էկէր իլէրուտէ նապր ու դայ-
րէթիմին սէմէրէսի օլալագ պանքէրի իթհամէքեաֆի իմա-
րաթ թօըլմաղա միւվաֆիպագ օլուրուամ օ զէման ապըլ
միւնըրլմի մէյտանէ չըլարաթագ քէսպըլ շէօհրէթ իտէրիմ,
տէյօր իտի .

Պու միւլահաղաթէ մէպի իմանֆէրլօ բէք զիյատէ մէմ-
նուն վէ մահղո՛ղ կէօրիւնիյօր իտի , քէնտիթիք քէսպի շէօհ-
րէթ իտէպիլմէգինէ սէպէպ օլաճագ օլան , չօգտան պերի
արաալըլ վագաայլուծինգըլիյէյի իշմէ շիմտի պոքըլմուչ իմա .
հէմ էօյլէ պիր վագապ քի , իշինտէ բըրգաթ , մէլանէթ խի-
թիրա վէ հըսսիլթաթ ալըլանէ կիպի պիր թագըլմ ահվաֆի
ղարիպէ մէվճուտ տըր .

Մալմաֆիհ պոչի իշտէ մեկ վաֆաղ լայն ժիւ չկիւլ վէ հէ-
ման մուհալ գապիլինտէն կէօրիւնիւյօր իսէ տէ , պիղիմ միւ-
սիւ Փանֆէրլօ , եախգպ Ջընճապըն , քննաի զէրեալէթ վէ
տէվամը թէհարրիպէ օլան զայրէթ ցւ իգտամաթընա իթի-
մատը բէք զիյատէ իտի :

Իւսթ գաթըն թէհարրիյաթը խիթամ պուշմապ ալթ
գաթամ ք եանի պանաղդըրեարըն օտոսընա էնտիլէրն կէրաիյի
էանձաէ պայէթ գ պտսըլ վէ պիֆու թ ուրդոավրանն բօլիս
գօմիսէրինին , կիթ պիքճէ ճանընըն աըգընթըսը արթմագտա
օլտուղու սիյմասընտան պէլի օլտօյօր , քիւր գարար վէրմէք
զէմանը թէգարրուսը իտիյօր , փպգաթ հէնոգը գօմիսէրին
թէրէտաիւս իթտիյի կէօրիւնիւյօր իտիյի նիհայէթ իւլ էմր
քէլամէլ ալաղ իլէ (իսթ թիվ ցրանգա) - օլթիվմամ

— Էֆէնտիլէր , իշթէ կէօրտիւնիլգըր թէհարրիյաթը-
մըլ պիլինճի ֆիքիլլէրիսիլի թաստիք վէ թագալիյէ իթմէք
տէն պաշգա պիւ շէյէ եարամատը , տէտի քգոմնպ օլթիվմամ
Միւսիւ Փօվլէլ իլէ սանաղդըրեարըն եիւզիւնտէ այնի
թաստիգ իշտիլլէրի կէօրիւ լտի , գօմիսէր , բօլիս խնֆիյէ-
սինէ թէվճիհի խիթամպ իլէ :

— Միւսիւ Փանֆէրլօ , պու պապտէ սիղին էֆքեարընըլ
նէ տիւ , աէյու սօրտոգոյս ք պամտիւր օլթիվմամ :

Փանֆէրլօ պուս սիւալէ ճէվապ վէրմէյիպ , դապանըն
քիլիտինի բերտաֆսըլ իլէ մոպիէնէյէ օղըաշմագտա վէ չէհ-
րէսինտէ հայրէթէ տէլալէթ իտէր պիւր թագըմ ալալիմ բէյ-
տա օլմագտա իտի , շիւպհէսիլ պիղիմ Ջընճապ պաղը քու-
հիմ շէյլէր քէչի իթմիշ օլմալը տըր գամաբէլ :

Սիյմասընտաքի ալայիմի իաթիղրապը կէօրտիւ քէիլի կի-
պի , միւսիւ Փօվլէլ , Բըրօսբէր վէ գօմիսէր , իւշիւ պիլիլթտէ
կէլիպ Փանֆէրլօնն էթրաֆընը ալտըլար , պանքէր մէրագ
իլէ :

— Պաղը իմարաթ մը պուլտունըլ տէյու սօրմասը իլէ ,
փանֆէրլօ հըպիլաթընը կիլլէյէ մէլիլ օլտոողընտան տգ-

լծոյը խօջնու տանու զուգունը իյմա իտէր պիր չէհրէ իւն պաշը-
նը չէվիրնու .

— Բէք էհէմիյէթսիդ պիր չէյ , տէտի .

Բըրծսրէր . - Նէ՞ օլմուղունը պիզտէ պիլմէք իսթէյօ-
րուզ :

Փանֆէրլօ . - Ետընըզ չու իմարէյի պուլտում քի , պու
դասա , եագըն պիր զէմանտա դայէթ աճէլէ վէ շիտտէթլէ
աչըլմըզ վէ եա գարանմըշ տըր . ֆպգաթ պու շիտտէթ՝ ա-
չըլտըղը վէ եա գարանտըղը էսնապէ՞ մի վագը օլմըշ տըր ,
իլթէ օրասընը պիլէմէյօրում :

Պօմիսէր . - (Նագարը տըգգաթընը արթըրմըշ օլտու-
ղու հալտէ .) Պունը նա՞օըլ անլայապիլտինիդ .

Փանֆէրլօ . - (Բարմաղը իւն կէօսթէրէրէք .) Իլթէ է-
ֆէնտիմ՝ պուրատա դառանըն գարուսը իւզէրինտէ , քիլի-
տին նանընտան աշաղըյա տօղրու էնէն չու քիչիւք չըզկըյը
կէօրիւյօրմուսընըդ .

Պօմիսէր , Փանֆէրլօնըն էլինտէն բէլթաֆսըղը ալըպ է-
յիլէրէք քէմալի տըգգաթլա գապայը մուայէնէյէ պաշլատը .
ֆիլհագըգա խաֆիֆ պիր չըզկը՝ վէքնիք ճիլատընըն ինճէ պիր
թապագասընը , եօգարըաան աշաղըյա տօղրու օն իրի օն
իւշ սանթիմէթրօ պօյուստա գալտըրմըշ օլտուղու աք աշի-
քեար կէզէ չարարըղընտան , բօլիս գօմիսէրի չ .

— Վագմա չըզկըյը կէօրիւյօրում , ֆագաթ պօլնտան
նէ՞ չըգալ , տէյինճէ , Փանֆէրլօ ումուղլարընը գալտըրա-
րագ զրաթ խաճըղ .

— Նէ՞ չըգաճագ , հիշ պիր չէյ , զաթէն պունըն էհէմ-
միյէթլիզ պիր չէյ օլտուղունը էվիլէլէ սէօյլէմէմըշ մի ի-
տիմ՝ տէտի .

Փանֆէրլօ , զահիրէն պէօյլէ սէօյլէյօր իտի իտէ տէ ,
հագըգաթտէ ֆիլըրի պաշգա իտի . Եէնի չըզըլմըշ օլտուղու
գապիլի ինքեար օլամայան պու քիւչիւք չըզկընըն , Փանֆէր-
լօ նագարընտա օլան էհէմիյէթի տիկէր հիշ պիր քիմէնին

մալիւմի տէյիլ խորի . բօլիս խափիյէնինին ֆարգիյաթընը՝ իշ-
թէյ պու չըղկը հագըգաթա եագլաշտըլըյօրօ խորի քի . քէն-
տի քէնտինէ .

— Սանտըգքեար միլեթկարը չալմըջ զսա հիշ տճէլէ
իթմէյէ , սիւրաթլա տավանմալա լուգըւմ կէօրմէյէճէյի
թապիյի ախր , պանքէր իսէ պիլաքիս կիճէ վագթը զայթթ
թէթիք օլարագ քէնտի գասապընը սօյմաղա էնտիյի էսնա-
տէյ գպընըն էօնիւնտէ եաթան ուշաղը ույանտըրըրմ
քօրգօսը իլէ , պիյ տիւքիւ թէլաշ վէ իհիյաթթէ լիւլում
կէօրէրէք , առհասարը ալէք աճէլէ քիլիտքէն չըգարըր ի-
քէն ախրթիւպ պու չըղկըյը հուսուլէ կէթիւրմիշ տիւր , տէ-
տի :

Փանֆէրլօս պոթ Գիւքոէք վէ միւշկիւլ մէսէլէյի քէն-
տի քէնտինէ հմըլ իթմէյէ գարար վէրէրէք , քէնտէ էֆ-
քեար , վէ տահա տօղրուսը խէյալաթընը քիմսէյէ պիլտիւ-
մէմէքոէ իտի , հէլէ Բըրօսքէր իլէ Մասալէն արտաքնտա վոս
գուընը միւշահատէ իլլէմիշ օլտուղու միւլագ աթտէն ածլա
պահս իթմէյօր իտի :
Բօլիս խափիյէսի , պու մագտէտէ չու գատարճըգ մէյ-
տանէ չըգմըջ իւր լունան սուրէթինի պիլէ թլինտէն կէլաիյի
մէրթէպէտէ էօրթպաս իթմէյէ զայրէթ իտէրէք , գօմիտէ-
րէ թիթապէն :

— Գօմիսէր էֆէնտի , նէթիճէյի թէտգըգաթըմ օլա-
րագ չու նօգթայը մինդայրի հատտին արգ իտէրիմ քիւ պու-
րայիւ տալա եագանճը պիւր առէմ կիրմէմիշ վէ գասայա տօ-
գունուլմամըջ տրը՝ միւթէհարրիք տէմիր տիւյմէլէք իլէ հիշ
օղրաշըլմամըջ վէ քիլիտի աշմաք իշին քէնտի առհասարըն-
տան պաշգա Քիշ պիլէ ալէթ գուլլանըլմամըջ տրը . պինտէն
ալէյս պու գասայը աշտուլար , տիւյմէլէրին հանկը քէլիմէ
իլէ գաբանտըղընը պիլտիքլէրի կիպի , գասանըն առհասարը
տա քէնտիլէրինտէ իմիշ , տէտի :
Բօլիս գօմիսէրի , զաթէն մէհարէթիւի թագտիւր իլլէ-

մէք տէ օլտուղու մանֆէրլօնըն , չու Եօլտաքի իֆատաթընը հազըզաթէ մագրոզն ազոտ իթմիչ , վէ լծէրէ տախնաթէրինէ նիհայէթ վէրմիչ օլտուղունաւն .

— Իշթէ մի սիւ մանֆէրլօ իճրա իյլէտիյի լծհազըզաթընը արդ իթտի , շիւտի պէնիմ իչին միսմիւ միօվվէլ իլէպիբ ազ կիզլիլ գօնու շմագտան պաշգա եաքաճագ պիւր իշ գաւ մատը , տէմէսի իլէ , պանքէր .

Եմիրէրլինիլէ միսնթապըրըմ , տէյու ճէվապ վեթտի . Բըրօսթէրլ , քէնտիւնին օրատան չէքիլմէսի շազըմ կէլտիլինիլ անլայաթագ , պիւր եէրէ պալս շմագ . ֆիբրիւտէ օլմաթըրընը պիւրտիրմէք իչին շապգասընը , օլատա տուրան պիւր մասանըն իւզէրինէ գօյտուգտան սօնրա շըզըպ գալէմ օտաւընա կիթտի . մանֆէրլօ տախի արգասընտան շըգմագտա օլտուղու էսնապէ , բօլիս գօմիսէրի քէնտիւնինէ պիւր իշարէթ իթտի . պու իշարէթին մանասը տախի « Էկէր Բըրօսթէրի գաշըրըր իսէն , սօնրա սէնին Եաղանը լծոթարըմ » տէմէք իտի .

Լաքին մանֆէրլօնըն պէօյլէ պիւր իիլթարէ իհթիյաճը Եօգ իտի չաչիւնքիւղաթէն քէնտիւնին շիւպհէլէրի հէնուլ րէք գուվլէթ պուլմամըլ վէ մուվաֆֆագ օլմագ իլուստընտաքի արգուծը տախի րէչ շիտտէթլի պուլունտուղունտան , Բըրօսթէրի , պիւր տազըզա պիլէ կէօղիւ էօնիւնէն պըրմաթըպ , ճէր պիւր հալ ու հարաթէթինի հապաթէյի նազարտան կէչիլմէք իթթէյօր իտի .

Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի Բըրօսթէրին արգասընապ օտապա կիրինճէ « տօղրու կիպուպ պիւր մաճալէ օթուրաթագ վէ պիւր րահէթ վաղիյէթ արմագ իսթէյօր իմիչ կիպիլ սաղընա սօրչնա աէօնիչպ » չէնէ քէմիլինի Եէրինտէն չըֆարըր Եապընի պիւր էսնէտիքտէն սօնրա կէօղլէրինի գարալը վէրտի .

Բըրօսթէր տախի , օ էսնատէ մէգամընտա պուլունմալան պիւր մէմուրըն Եազըխանէօի էօնիւնէ կիտիպ օթուրաու .

օտարաբնի պիւթիւն մեմուրլար իսէ քնրա խորին թէտգը-
գաթըն նէթիճէսինի անլամագ իշին մերայ տան չաթլայօր-
լար իտի . հէր պիքէրինին կեօզլէրինտէ թէճէսսիւս գըղը-
ճըմկար բարլամագտա իսէ տէն հիշ պիւթ պիւր չէ , սօրմաղա
ճէսարթէթ իսէմէյօր իտի .

Բըրօսբէրին միւտաֆաա իթմէքտէ օլան կէնճ Գափայօն
նիհայէթ տայանամայրպ , հիւքմֆէրմա օլան սիւքիւթի ին-
լալ իլէ .

էյ նա սրբօլտոն պագալըմ , քէյինճէ , Բըրօսբէր ու-
մուզլարընը սիւքէրէք .

Նասըն օլտուղունը հէնուզ պիլէն եօգ , տէտի .

Հագըգաթէն պիկիւնահ պուլունաղա նտան միւ տըր .
Եօգտա տիւ չարք վիւճալաթ օլմայանաղընը մուհաղ օագ պիւ-
տիլինտէն մի , նէ տիր , օրատաքի մէմուրլար Բըրօսբէրին հէր
ղէմանքի թէվարը պիգայտանէսինի թագընմըլ օլտուղունը
քէմմիլ հայրէթրէ կեօզմէքտէ խալէր . հիշ պիւր քիմնէյէ
էհէմմիլէթ ղէլթմէմէք խօւսուսընտաքի պու գայտաղըղը
մուրալըպ տէրէճէսինէ վարտըղընտան , մէկքիւլ իտարե-
խանէտէ Բըրօսբէր պիւր թագըմ տիւ ղմէնլէր բէյտա իյէմիշ
իտի .

Բըրօսբէրին ի պիւր աղ էվլէլ կէօրէնլէրի մէրհամէթէ
կէթիւրէն օ աղիմ թէճսիւրինտէն , չէհրէսինին սարլըղը մէ
կեօզլէրինին էթրաֆընը իհաթա իտէն սիյահըղլա սալլարը-
նըն ինթիղամըղըղընտան պաշտա պիւր էսէր գալմաֆիշ ի-
տի .

Վաղաաթէն խապէրի օլմայան պիւր առէմ տը-
չարրտան իշէրի կիրմիշ օլնա . հիշ պիւր վագըթ տա Բըրօս-
բէրին պէրիւք պիւր սըրգաթլա իթհամ իտիւպ , հէման
թէվգըրի իաթլմէք իճգրէ պուլունտուղունը կիւզիւնտէն ան-
լայամաղ իտի .

Բըրօսբէրս քէմինտէն պէրի էլփնտէ պուլունան պիւր
գուրշուն գալէմ իլէ օյնամագտա իտի , պիւրտէն պիւրէ գա-

լէմի տուրտուրուպ էօնիւնէ պիտքեաղըտ չէքերէք ալէլա-
ճէլէ պիր դաշ սաթըրի եաղը եաղտը :

Տէրին պիր ույգնուտա զանն օլնեննուղու հալտէ , եինէ
էթրաֆընը կէօրիւպ տինլէմէքտէն պիր սանիյէ պիլէ խալի
դալմայան ֆանֆէրլօ , եախօտ Զընճուպ քէնտի քէնտինէ :

— Օխ , օխ , քեաղըտա թէվտիյի էսրաը իտիյօր , իշթէ
շիմտի մուսպիթ օլարապ պաղը շէյլէք , էօյրէնէճէ յիզլ տէ-
տի :

Բըրօսբէր , եաղըյը ալթիթիրինճէ քեաղըտը տըղգաթլա
գաթլայըպ միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէտէ գըթաօնը քիւ-
չիւլտէրէք , եէրինտէ պիլա հարաքէթ ույպ մագտա պուլու-
նան ֆանֆէրլօյա տօղրու միւհթէրիզանէ պիր նազար աթ-
տըգաան սօնրա , քիւչիւք Գալայլօնա ֆըրլատըպ թէնպիհ
մէգամընտա տախի եալընըպ :

— Ժիրսի , քէյիմէսինի թէլաֆիուղ իյլէ տիյի իշիտիրաի .
Բըրօսբէր , պուսնալը էօյլէ պիր սօուգ գան վէ սիւ-
րաթլա իճրա իյլէտի քիտ պէօյլէ իշլէրին գուրտը օլան ֆան-
ֆէրլօ պիլէ պու մէհարէթէ շաշտը գալտը վէ քէնտի քէն-
տինէ :

— Պըրաւօ , ֆիլհագըգա պու սանտըղքեար զօրլու կէօ-
րիւնիյթ , պոչնընլա օղրաշմագ էօյլէ բէք գօլայ ժլմայա-
ճագ Տտէտի :

Իէրէք պիկիւնս Վէ կէրէք միւթթէհիմ պուլունսու ,
խաթիգպալի , հայաթը վէ նամունը , թէհիքէտէ պուլուն-
տուղու շէօյլէ պիր վէխիմ սաաթտա , Բըրօսբէրին պու տէ-
րէճէլէրտէ մէթանէթը ֆիքը կէօսթէրմէսիւհաղըգալէն բէք
պէօյիւք պիր զոյրէթ վէ մէհարէթէ միքթիմա իտի .
Գասա օտաօնտա բօլիս գօմիսէրի , միւսիւ միւլվէլ ֆլէ
եալընըգ գալտըգալարը անտէ մահրէմանէ պէօգէ պաշլալըպ :

— Երթըգ հիշ շիւպհէյէ մահէլ գալմատը , գաճանըպը
պօշալտան իորըպըգ քիւ կէնճպանտըգքեարտան պաշգա պիր
քիմսէ տէյիլ տիր , շիմտիլիք պէնիմ փաղիֆէմ մէրգոսմը

թէ վղ ըփ ի թմէք տիր . անտէն էօթէսի իսէ ճինայէթ մահ-
քէմէսինն պիւէճէյի պիր շէյ տիր , տէտի .

Բօլիս գօմիսէրինն պու իֆատէսի , միւսիւ մօվվէլի , բէք
զիյատէ տիլկիր վէ միւթէէսիր իյլէտիլնտէն , աճըզլը պիր
սէս իլէ .

— Վա՛հ զաւլալը Բըրօսէր , տէտիյի իշիտիլտի .

Միւսիւ մօվվէլ , ղքէնտիսինն սանտըգքեար հադգըն-
տաքի պու մէքհամէթ վէ թէէսիրնէ գարշը , գօմիսէրին
ըղհարը հայրէթ իյլէպիլինն կէօրիւնճէ .

— Բըրօսէր հադգընտա հըսա իթաիյիմ շէֆգաթ ու
մէքհամէթէ թէաճիւպ իթմէյինիզ էֆէնտիմ , պու կիւնէ
գատար ինթիգամէթ ու սատաղաթընա սօն տէրէճէտէ էմ-
նիյէթիմ վար իտիլ . սերվէլը քեպմիլէմի պիլա թէրէտարիւտ
էիննէ թէսիլիմ իտէպիլիք իտիմ . պու սապահ դապպահաթընը
աֆվ իտէճէյիմի վատ իտէրէք հէման գարշըսընտա գա-
քաքմա տէրէճէսինն կէլիպ . իյլթիւաֆը հադգըլաթ իյլէմէ-
պինի ղէճա իյլէտիմ , եալլարտըմ եպգարտըմ , ֆադաթ հիչ
պիր սէօղիւմ թէէսիր իթմէտի . քէնտիլնն բէք զիյատէ
սէվէր իտիլմ , քէքմ պիլիւ տահա եիւղիւնտէն նէ գատար ֆէ-
լաքէթ վէ մէղէլլէթէ ղղրայաճալըմը պիլտիլիմ հալտէ .
եինն պիր տիւրլի . քէնտիլնտէն նէֆրէթ իտէմէյօրոււմ , տէ-
մէսի իւղէրինէյ գօմիսէր պու սէօղլէրի անլայամամըշ կիպի
կէօրիւնէրէք .

— Ասըլ ֆէլաքէթ , հա՛սըլ մէղէլլէթ , տէտի .

— Նասը՞ մը , առալէթ նազարընտա հէր քէս միւսալի
տէյիլ մի տիր . Բըրօսէր մէմուր պէն տմիր պպլունտըղոււմ
իչին հէման պէնիմ սէօղիւմէ ինանմա՞գ մը իյճապ իտէր ,
քէնտի բարամը եինն քէնտիմին սըրգաթ իյլէմէքլէին իհ-
թիմալի եօ՞ղ մը տըր , տիւնեաաէ ծլմատըզ շէյլէ՛ր մի վար .
պինաէն ալէյհ պէն տէ հաքիմ հուզուրընա չաղըլըլալ իզ-
թիճվապ իտիլէճէյիմ , ամիրի պուլունտուղոււմ պու իտարէ-
խանէնն հէր պիր էսրար վէ միլհամէլաթը իուտուսիյէսինի ,

պիրեր պիրեր խանկեր վերմէյէ մէծպալար օլաճաղըմ, աճ,
մէկեր պուճար պէնիմ իշին պիր ֆէլաքէթ պիր մէղէլէթ
ալէյիլ մի տիր :

— Իճթիմալ քի նամուս վէ իթիպարընը ճիճմէյէ մա-
լիւմ օլտուղու իշին . . .

— Հէյհաթ , Բըրօսբէրտէ էրպապը իֆֆէթ վէ նամուս .
տան ալէյիլ մի տիր . քէնտինտէն պէօյլէ պիր սըրքաթ խու-
սուսընա տայիր շիւպհէ իտիլտիյին ճըսա իլլէմէք , ճէր քա-
հիպ վիճտան իշին պէօյիլ պիր աղապ ալը , զայալ զայալ
Բօլիս գօմիսէրի , պանքէրին գալպէն բէք զիյանէ մուղ-
թարըպ պուլունտուղունը ճըսա իտէրէք :

— Միւքէտտէր օլմայընը էֆէնտիմ , սէքիլ կիւնէ գալք
մաղ խըրըղը իթհամէ քեաֆի օլաճաղ իմարէլէր էլտէ ի-
տիլէպիլիւր արթըգ սանտըգքեարընըղ շաղըրալըմ կէլին ,
տէտի :

Պիր գաշ տագըգա սօնրա Բըրօսբէր Թանֆէրլօ իլէ պէ-
րապէր արըղ վիճուտ իթիմի քի , Պանֆէրլօյը ույգուճընտան
ույանտըրընճայա գատար խայը զահմէթ չէքիլմիշ իտիլ
բօլիս գօմիսէրի Բըրօսբէրէ թահալ թէպըրֆա ալընմըլ օլ-
տուղունը ըհամէն պիլտիրտի . Բըրօսբէրտէ հիշ պիր թէլաշ
վէ թէէսիւրասսարը կէօրիւլմէյիպ , էթվարը պիգայրտանէ-
սինի , թէմամը իլէ մուհաֆաղա իլլէմէքտէ իտիլ Եալընըղ
ղայէթ ճիտտի օլարազ .

— Ինանըն քի պիկիւնաճըմ , տէյու ձյնղըրտըր :

Միւսիւ Թօվլէլ , սանտըգքեարա նիսպէթէն բէք զիյա-
տէ մահղուն վէ միլթէէսիւր պուլունտուղունտան , պիր սօն
րէճա օլմաղ իւղլէ :

— Բըրօսբէր եալիւմ , տահա վաղըթ կէշմէմիշ տիր . .
Ալլահ ալգընա օլտուն պիր քէրրէ պու իշին սօնունը թէն
ֆէքքիւր էթ , տէտի :

Բըրօսբէր , ամիրինին սէօղիւնիւ իշիլմէմիշ կիպի կէօ-
րիւնիւպ , ճէպինտէն պիր քիւշիւք անահտար չըգարարաղ

շըմինենին ինչեքինե գոյութեան սօնրա , միւսիւ մօովելէ .

— Իշթէ էֆէնտիմ գասանըզն անտիտարը , իւմիւտ
իտէրիմ քի մասոււմիյէթիմ պիր կիւն նազարընըզգա թա-
հազգուգ իտէր տէ , հիւ պիր բարանըզը չաւամըշ օլտուղու-
մա գանաւթ հասըլ իտէրսինիզ , վէ պունըն իշին տէ չօգ-
վագըթ կէշմէ , էճէք տիր զանն փտէրիմ , տէտիւ մաս

Հէք քէս սի քիւթ իթմէքտէ օլտուղունտան , բըրօսէր
թէքրար քէլամէ չաղալ իլէ շյւ սէօղլէրի իւովէ իթպի ,

— Իթմէկտէն էվվէլ սէօղլէլիմ , ալէկտէն սօնրա քանշ-
տըգքեարըզ վաղիֆէսինի կիֆսա իտէճէք օլտան զաթա շաղըմ
օլաճագ փէֆթէրլէր , քեաղըծուր , իշթէպունլար քըրօ
պթնտան զաշգա շլանը տա խապէր վէրէլիմ քի , սըրգաթ
իտիլէն իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգտան մատէ գաստա պիր
աշըգ պըրաքըլօրոււմ :

Պիր սանտըգքեարըն աղղընտան իշտիլմէսի մէշում աւտ
իտիլէն պու « Աշըգ » քէլիմէսի , իշտէնլէրին գուլագլարը
տիպինտէ պիր գօւ մպարա բաթլամըշճասընա սղւի թէէսիւ
իթտի :

Բըրօսէրին պու իշթիրաֆընա հէր քէսին պին տիլլիւ
մանա վէրմէսի թասպիյի օլտուղու կիպի քաբօլիմ գօմիսէրի
տախի զիհնինտէն .

— Աշըգ հա , արթըգ պունըն իւղէրինէ պու աւտէմին
ճիւրմինտէն նաւըլ շիւպհէ իտիլէպիլիւր Վաւապը պիւսպիւ-
թիւն պօշալթմազտան էվվէլ մէկէր խըրսըղըղա քիւշիւք-
տէն պաշլամըշ իմիշ , տէտիլի կիպի , Պփնֆէրլօ տախի քէն-
տի քէնտինէ :

— Շիմտի սանտըգքեարըն սուչսըղըզընտան շիւպհէ
իթմէք իշին , էվվէլ էմիրտէ քէնտիսինին ֆէվգէլատէ գուր-
նազ վէ մահիր պիր հիլէքեար օլտուղունը ֆարգ իթմէք
լաղըմ կէլիօր , շիւնքի պու գատար քիւլլի պիր մէպղաղը
չալարդտան սօնրա պաւ ագճէ իլէ գասաճա օլտան աշըղընը
գարստամաղ մը իտի , տէտի :

Բըրօսըներին վերմէքտէ օլտուղու աթիւնէքի շու իյզահաթ , կիթտիքնէ վաղաանն աղըըըըըըը խափիֆէտիյօր իտի , մէրդում շու վեճհ իլէ իթայի մալիւմաթէ անտտ իթտի .

— Գասաճո օլան աչըըըմ իւչ պին պէշ եիւղ Ֆըրանգտան իպարէթ տիր քի պունլարտան իքի պին Ֆըրանգընը , քէնտի մաաչըմտ մահսոսպէն այ պաշընտան, էվվէլ ալմըըըմ տըր , պին պէշ եիւղ Ֆըրանգը իսէ , մէմուրլարմըդտան պաղըըըընա այ պաշընտա , մաաչլարը իլէ մահգուպը իճրա իտիլմէք իւղըն վէրիլմիլ տիր . պու կին այըն սօն կիւֆիւ օլուպ եարըն մաաչլար վէրիլմէք օլտուղունտան . . .

Պու արալըդ բօլիչ գծմիսէրի սանտըգըբարըն սէզղիւնի դաթ իտէրէք հիատէթ իլէ .

— Գասատան քէնտինիլէ լուզումը կէօրիւնէն մէպլաղը ալմաղա վէ մէմուրգարպ մաաչլարընա մահճուպէն քարա վէրմէյէ մէզուենիլէթինիլ վա՛ր մը իտի , տէյուչ սօրտու .

— Խաչըր էֆէնտիմ , փազաթ միւսիւ Թօվվէլ պալ գատարճըգ պիր միւսասատէյի պէնտէն տիրիլ իթմէլ իտի զանն իտէրիմ , պու աաթթ հէր եէրտէ ճարի տիր , պալաթուսուտա տէրէֆիմ օլան սանտըգըբարըն օլտուղինէ թէպաիլէթ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ եաբմատըմ .

Միւսիւ Թօվվէլ պաշը իլէ պիր թաստիդ իշարէթի իթտի , Բըրօսըն տաթի սէզղիւնէ տէվմա իտէրէք .

— Շախգըմա այիտ օլարադ ալմըշ օլտուղուքմ բարայա կէլինճէ , իտարէխանէճէ պին պէշ եիւղ Ֆըրանգ դատար , պիր թասարլուֆ եօլը պուլմուշ օլտուղումտան , պունըն իւչին պիր նէվ հագգ դաղանմըըմ տէմէք տիր . նէյինճէ , պանքէր թէքըար թաստիդ մագամընտա .

— Էվվէթ , պունտա հագգը վար տըր , տէտի .

Բօլիա գօմիսէրինին , Ժուլնալընը թանղիմ իթմէք իլին լաղըմ կէլէն թահգըգաթը արթըգ պուրատա խիթամ պուլմուշ իտի . արթըգ կիթմէք իւղըն պուլունտուղունը պիլ-

տիրիւ , պերճութեան կիթմէք իշին Բըրօսբըրէ հազըր նմանք էմրինի վէրտի .

Եւ՝ Բապպիւմ , իննան անթըգ քէնտի քէնտինէ մալի-
քիյէթինի , հուրուրիյէթինի դայպ իթմիշ պուլունտուղունը
հըսս իյլէտիյինի , եանի տէհչէթլի պիր հազըգ աթըն , քէն-
տինի արգ իյլէտիյի շու տագըգա , նէ գատար մէնհուս նէ
գատար միւտհիշ տիր :

Քէնտիյէթինէ հաբըսխանէ գաբուլարընը աշան շու
« Հայտէ հազըր օլ » միւտհիշ էմրի իշտինճէ , էն գայտսըգ
վէ էն եիւրէքլիէր պիլէ ճէսարէթլէրինի դայպ խուուպ տիւ-
շարը ֆութիւր օլտուգլարը վէ կէօզ եաշլարը տէնքերէք ա-
մանէ տիւշտիւքլէրի բէք չօգ կէօրիւլիւր :

Հալ պէօյլէ իքէն Բըրօսբէր իսէ , ասլա սօուգ գանլը-
րըգ վէ ֆալթուրսուգլուղընա խալէլ կէթիթմէմիշ իտի ձ բօլիս
գծմիսէրի զիհնինտէն պուլնը , սանտըգքեարըն հայլաղըգտա
հարիգիւլատէ պիր ատէմ օլտուղունա հիւքմ իթմէքտէ իտիւ :

Բըրօսբէր աղըր աղըր , կիւյա խարիճտէ մէշհուր պուլ-
վարլարըն պիրինտէ վագը պէօյիւք պիր լօգանթայա եէմէք
եէմէյէ կիտէյծր իմիշ կիպի հաղըրլանմաղա պաշլայըպ ,
քէմալի հուղուրը գալպ իլէ սաշլարընը վէ պօյըն պաղըսընը
տիւղէլտէրէք , բարտէսիւ վէ էլտիվէնլէրինի կիտիքտէն
սօնրա գօմիսէրէ .

— Հաղըրըմ պուլուրըն , տէտի .

Բօլիս գօմիսէրի տախի վագաայը գայտ իյլէմիշ օլտու-
ղունտան , միւսիւ ֆօվվէլի նէզաքէթլէ սէլամլըյըպ Բըրօս-
բէրէ .

— Հայտէ , տէտի .

Իքիսի պիրտէն եիւրիւտիլէր , միւսիւ ֆօվվէլ թէէսիւֆ
ու քէտէրինտէն տօլմուշ պուլունան կէրղլէրինին եաշընը
բէք միւշկիւլաթ իլէ զապթ իյլէմէքտէ օլտուղու հալտէ ,
արգալարընտան պագա գալըպ մըրըլտանարագ .

— Ահ , քեաշքի չալընան ագճէնին իքի միսլինի տահա

կէօթիւրմիւշ օլսա իտիւէր տէ , ղէվալը Բըրօսէրի պէնտէն
այըրմայա իտիւէր , տէտի :

Տայիմա գուլաղլարը աղըդ պուլունան ֆանֆէրլըս պան-
քէրին պու սէօղիւնի իշիտինճէ տէրհալ տէֆթէրինէ գայտ
իլլէտի . քէնտիսի հէր շէյաէն բէք շարըգ շիւպհէ իլլէտիյի
ճիհէթլէ , հէր քէսին տախի քէնտի կիպի տէսիսէքէարանէ
հարաքէթ իլլէյէճէյինէ գանաաթ կէթիւրմէքտէ իտի . միւ-
սիւ ֆովվէյին պու թէէսիւֆինի թապիյի օլարազ գապուլ
իլլէմէտիյինտէն , Բըրօսէրին մուֆարէգաթը էսնասընտա
մըրըլտանտըր սէօղլէրի տախի . ֆանֆէրլօնըն քէնտինէ ի-
շիթտիւրվէք գաստը իլէ մախսուս օլարազ սէօյլէմիշ օլտու-
ղունա հիւքմ իթտի :

Ֆանֆէրլօ , ալա վիճուտի օլմայան շէմսիյէսինի արա-
մազ պէհանէսի իլէ կէրի գալտը , քէնտի կիթտիքտէն սօնրա
շէմսիյէսի պուլունուր իսէ սագլամալարընը վէ պիր աղտան
կէլիպ ալաճաղընը մէմուրլարա տէֆաթլա սէօյլէյիւպ թէք-
րար իտէրէք , օրատան պիր տիւրլի շէքիլիպ կիթմէք իսթէ-
մէյօր կիպի պիր հալտէ պուլունույօր իտի :

Նըզամէն Բըրօսէրին էմրի մուհաֆազա վէ իյսալի խու-
սուսլարը ֆանֆէրլօնըն վաղիֆէսի իսէ տէ , աղիմէթլէրի էս-
նասընտա գօմիսէրէ եագլաշըպ քէնտիսինին կէրիտէ գալ-
մասը լաղըմ վէ մուհիմ օլտուղունտան պահա իլէ միւսաատէ
իսթիհսալ իթմիշ իտի :

Բըրօսէրին , պիր աղ էվվէլ եաղմըշ օլտուղու թէղքի-
րէնին Դավայլօնըն ճէպլինտէ տուրտուղունը ֆանֆէրլօ պի-
լիյօր վէ պունը նասըլ էլէ կէշիւրէճէյի հագգընտա , պին
տիւրլի միւլահաղալէրտէ պուլունույօր իտի . շէմսիյէ պէհա-
նէսի իլէ իշէրի կիւրուպ տըշարը չըգտըղը վաղըթ օտա գա-
բուսընը արալըգ պըրագմըշ իտի . կէօղիւնին ուճը իլէ տա-
յիմա իշէրիսինի մուայէնէ իտէրէք , Դավայլօն աղլըճըգ եէ-
րինտէն գըմըլտանմըշ օլսա , հէման իւսթիւնէ աթըլաճագ
իմիշ կիպի գուշգուտա տուրույօր իտի :

Հաղըգաթը հասկին մէյտանէ չրգմանընա բէք պէօյիւք
խըտմէթ իլէմէսի միւհթէմէլ օլան պու քեաղըտ բարչասը-
նը էլտէ խոտպիլմէք իչին տէ՛ թէտպիր գիւլլանմալը . սոս-
սօղըռնէ կիտուպ Գալտընը թեկըք մէ տա գօրգուտարադ
քէնտինկտէն թէգըքիթէյի իսթէմէրի , վէրմէտիյի սուրէթտէ
ճէպըէն մի ալմալըպ Թանֆէրլօնըն իպլիտա տիւչիւնտիւյի
թարիք պոս ճէպը իսթիմալի իլէ ալմագ սուրէթի իտի .

Փագաթը սօսրտապէս պուշը մուշաֆըզը իհիթիյաթ պուշ-
մայը պ քէնտի քէնտինէ ։ « Պու իտէճէ, իմ կիւրիւլթիւնին
սօնը ։ Կէրէ յէ վարաճապ ։ Իհիթիմալ քի Կիչ պիր չէ) է վար-
մայրն պ նաթէմամ վէ մէճճուլ գալաճապ տորր » տէտի ։

Բօլիս խափիյէսի, եագընէն պիլիքոր իտի քէ պու քեա-
ղըտ Գալայլոնա խըթապէն եւաղըրմը ցլմայըպլ պիր իւչիւն-
ճիւ զաթա թէճլիմ Դաիլէճէք տիր . պու զաթըն իսմի բը-
րօսքէր և ժիքսի օտոէյօ, խապէր վէրմիչ իսէ տէ, ասըլ իս-
մի պու օլմայապիլիր . տճէպա Գալայլոնէ գարչը ճէպը ին-
թիմալ իտիընիյի հալոէ պղննըն քլմ օլտոգուլնը ճէօյէյէ-
ճէք մի ալիր, ճէպըտէն գհրթուլմագ իչին սէօյէյէճէյիսի
վատ իթսէ պիլէ և եալտն սէօյէյէյէճէյի նէ մալիւմ տիր.

[illegible]

Հէ՛մ! պո՛ւ սո՛ւքէթէ՛ Հարաքէթ իթմէք միւգթէղայի
մէսէքի՛ օբարաք և կիթիւլիթիւ վէ բաթըրսըտան խօշլանմա՛
յան կէնճ պանգա մէմուրընըն և հարիմ վէ ցարիթ օլան թա-
պիաթը իյէ մուվաֆրգ տախի տիւչէճէք տիրւ պո՛ւ սուրէթ-

վէ փանֆէրլօ ավելիէ կէտիլի վագրթ և բըլաննը զիհնինտէ սուրէթը գաթիլէտէ թերթիպ իթմիլ պուլունույօր իտի .

Բօլիս խաֆիլէսի , օրպտա պանդա ուշագլարընտան պիւրնի լագըրադ թուլթուպ ձ սուրէթը պահիրէտէ զայէթ էհէմիլիլէթսիլ կէօրիլհէն պիր գալ շէյլէր սօրտոս . պօռ էսչ նատէ , իտարէխանէնին Վիդթուար ազաղընա հիշ պիր քաճ բուսը օլմայըպ մէմուրլար իշէրի կերիպ չըգմագ իշին , միւթ լագա Բըրօվանս սօգաղընս աչըլըր պէօյիւք գաբուտան իշէմէյէ մէհպուր Գլտուգլարընը թահգըր իթտի .

Փանֆէրլօ , պաշամըլ օլտուղու իշի պաշա չըգարմագ իշին պուլարալըգ հիշ պիր վիւշկիծլաթ կէօրմէմէքաէ իտի պանդա գաբուսընտան չըգըպ սօգաղըն գալըր ճիհէթինէ կէշէրէք , պիր աբապպըգ գաբոճըր տիպինտէ վէ թամամ պանդանըն գարջըսընտա վագըր պիր մահալտէ տօւրտու , էհէմիլ թէճէսաիս իտէպիլմէք իշին պու մահալ զայէթ կիւզէլ ինթիխապ իտիլմիլ իտի . պուրատան եալընըլ իշէրի կերուպ տըշարը չըգանլար տէյիլ , բէնջէրէլէրտէն պանդանըն տէրունինի տախի բէք ալա սէյր իթմէքտէ իտի , պիր աղ ալագլարընըն ուճը իւղէրինէ եիւքսէլտիլի կիպի , եաղըխանէսիլին իւղէրինէ էշիլմիլ օլտուղու հալտէ Գալպըլընըն օթուրտուղու կէօրիլիւյօր իտի .

Փանֆէրլօ չ պու գաբունըն տիպինտէ ուզուլ միւտտէթ պէքլէտի և պու խուսուսլարտա բօլիս խաֆիլէսինին սապըր բէք զիլատէ իտի . էն էհէմիլիլէթսիլ շէյլէր իշին պիլէ պիր գօճա կիւն վէ էա կիճէյի քեամիլէն պէօյլէ բուսուտա կէշիլմիլ օլտուղու պինլէքճէ տէֆալէր վագըր օլմուշ տըր .

Զաթէն օգանմաղա սըգըլմաղա վագրթը օլմայօր իտի քիւր քէշֆ իլլէտիլի խուսուսլարըն էհէմիլիլէթինի թագտիր վէ պու սըրդաթ մատտէպինտէ խըրսըղը պուլմաղա մըվաֆֆագ օլուրսպ , նէ գալտար պէօյիւք պիր չէգհրէթ գաղանածաղընը թէֆէքքիւր վէ տահա պունա միւթէալիք պիհնինտէն պին տիւրիւ խէյպլէր կէշիլիւյօր իտի .

Նիհայէթ իւր էմիր Եօյլէտէն սօնրա սաաթ պիրէ տօղրու
Գավայթըն մէմուրիյէթ մահալինէ մախսուպ օլան էլաիմէ
սինի չըգարապ, սօգաղա մախսուպ օլանը կիյալիյինի վէ շապ
գասընը պաշընա գօյաուզունը կէօրէրէք Զքէնտի քէնտինէ .
— Օհ, իշթէ Գավայթն հազրըրանաւը կիւտէյծր, կէօ-
զիւմիւ էյիմէ պշմալը յըմքա տէտիւ .
Գավայթն, պանգանըն սօգաղ գարուսը Էօնիւնտէ աւ-
զը վիճուտ իթտի, աւըմընը ցօգաղա լծմազաւա էվիէլ
պիր քէրէն սաղընա սօլունա պագըպ թէրէտաիւտ իթմէք-
տէ օլտուզու կէօրիւլաիւ . Պանֆէրլօ իսէ քէնտի քէնտինէ
մաաւըր Սիճէպա պիր շէյտէն մի շիւպհէլէնիյօր, տէյու մը-
րըլտանաւը .
Խալըր, կէնճ մէմուրըն հիշ պիր շէյտէն շիւպհէ իթ-
աիյի եօգ իտի . եալընը քէնտիսինին ուզուն միւլտէթմէ
մուրիյէթի պաշընտան այրըլմը օլտուզունըն, քիմնէ ֆար-
գընա վարմամաւը իշին էն քէսման եօլը ինթիֆապէ օղրա-
շըյօր իտի .

Չօգ կէշմէքսիդին գիհնինաէն քարաւր վէրաի մ Մօնթ .
մարթըր թարաֆընա տօղրու եիւրիպիւպ եօգուշը չըգարազ
Նօթըրտամ տը Էօլթ իսօգաղընա պարտըն մէլդու մ տէ-
րէճէ պիր սիւրաթլա կիտէյօր իտի քի . Պանֆէրլօ պիրէ աւ-
գասընտան եթիշմէք իտուսուսընտա իտայի կիւճիւք շէքէ-
ջօր իտի . Նիհայէթ Յարթալ սօգաղընա վապը օլունճա Գա-
վայթն պիրտէն պիրէ տէօնիւպ 39 նօմբըրը խանէյէ կիրտի,
խանէնիմ տարաճըր ազլիսինտէն Տէմուզ պիր իքի աւըլմ աթ-
մըշ իքէն ումուզընա պիր էլ տօգուշտուզունը հըսս իյլէ-
տի . կէնճ մէմուր սիւրաթլա արգասընա տէօնիւնճէ Պան-
ֆէրլօ իլէ եիւզ եիւզէ կէրտիւլէր .
Գավայթն, Պանֆէրլօյը կէօրիւր կէօրմէլ թանրաւը, շէհ-
րէսի քար սարը քէճիւլպ պիր գաշ աւըլմ կէրիյէ շէքիւլէրէք
կէօզլէրի իլէ ֆիրար իտէճէք պիր գարոն արամաղա պաշ-
լաւը . ֆագաթ Պանֆէրլօ մէրգումըն պու նիյէթիւնի տէր-

հաւանայարադ եօլունը քէստիւն Գաւալուն գաւաւմայաճա-
ղընը հըսս խտէրէք գորգուսընտան սէսի գըսըրըպ պօղու-
մա արէրէճէճինէ կէլմիշ օլտու զու հալտէս Գաւալուն
Պէնտէն նէ իսթէյօրսաւնըղ, տէտիւ Գաւալուն
Պանֆէրընըն, տիկէր հիշ պիր բօլիս մէմուրընտա պու-
լունմայան պիր խասիյէթիտէ զայէթ նաղէք վէ իթիֆաթ
քեարանէ հարաքէթ իթմէսի տիր Եւաղալայրապ հարա իթ-
պիրտիյի միշտիւմէրի պիւն զայէթ նիւ վաղիշք եպարանէ պօղ-
լէր վէ նէզաքէթլէ թէվզըֆ իյլէր իտիս երգիւնտէյիօշ պիր
թէպէստիւմ կէօսթէրէրէք, կէնճ մէմուրա Զ
Իսթալիւրըղմըն պու տէրէճէ իլէրի վալմասընտան
տօլայը աֆվընըղ իսթիրհամ խտէրիմ, զաթը ալիլէրինտէն
քիւշիւք պիր սիւալ սօրաքճաղըմ, տէմէսի իլէ Գաւալուն թէա-
ճիւպ խտէրէք Գաւալուն իսթիսթիւմ Գաւալուն
Պէնտէն նիւ տէտիւ Գաւալուն մաթաղապս իթիլիյան
Եվվէթ կիւ զէլ միւմիւ, սիզանէյ, միտիւ Եւաթէն Գաւալուն
վայլօնտան Գաւալուն

Պանգաթ պէն սիղի թանըմայօրիւմ Գաւալուն
Սմաւա եաղաղընըղ հա՛ պու սապան պէնի բէք ալա
կէօրտիւնիւ զաթէն սօրաճնըղմ շէյ տէ բէք Եւաթէն իթմ
սիղ տիր Եկէր թէնէզզիւլէն գօլթուղումա կիրոնը պուրա-
տան չըգարաթ ճիւզվի պիր միւտտէթ բէֆաթաթընըղ շէք
րէֆի իլէ միւշէրէֆ օլմագըղըմա միւտապտէ պույուլըր
իսթէնիւ, հագըղաթէն միւնէթտարընըղ օլուրնէմ իսթ
Գաւալունըն չալէսի թիւքէնիպ իսթէր իսթէմէզ քէնճ
տիւնէ թագաթիմ օլաւան աթօլը գապու խտէրէք, իրիսի պիր-
լիքտէ սօգաղա չըգարաթ Գաւալուն Գաւալուն Զ

Շապթալ սօգաղը գալապալըլը օլմայըղ պօրապան
ինտան արապալարըն կիւրիւլթիսիւնտէն սալիմ օլարագ, ար-
գատալը իլէ ֆէրա՛ ֆէրա՛ գօնուչտալիլիւ Գաւալուն իլէ
Գաւալուն իլին կէլիպ կէշէնէրաէն սըզըմագ Եւաթէնի տէ
օլմատըղընտան, բօլիս խաֆիյէնի քէլամէ աղաղ իլէ Գաւալուն

— Կիւզէլ էֆէնտիճիյիմ, սիզտէն տիւալ իտէճէյիմ շէյ շու տըր, հանկյա միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի, պու սապահ սիզէ ղայէթ ուսթալըգըա պիք քիւչիւք թէզքիւրէ ֆըրլաթ մըշ իտի, տէտի :

Գաւայլօն, քէնտիսինէ սօրուլաճագ սիւպիւն պու թէզքէրէյէ այիտ ծլտուղունը անքայընճա, իհթիյաթլը պիր սուրէթտէ իտարէյի քէլամ իթմէք լուզուճունը հըսս իտուպ, գուլագլարընա գատար գըպ գըրմըզը քէսիւմիշ օլտուղու հալտէ :

Պու խուսուստա խաթա Կիտիյօրսգունըզ, տէտի :

— Աֆվ իտիսինիզ էֆէնտիճիմ, սիզի ապլանճը մըշըգմագ մահճուպիյէթինտէն գուրթարմագ իչին սէօզիւնիզէ ինանմագ իսթէր իսէմ տէ, մահթթէթիֆօ արլ իտէրիմ քի մէօզիւմտէ հիշ խաթա եօգ տըր :

— Էմին օլունըզ քի միտիւ Բըրօսբէր պանա հիշ պիր շէյ վէրմէմիշ տիր :

— Լութֆ իտիսինիզ կիւզէլ էֆէնտիճիյիմ, ինքեար իթմէյինիզ, Բըրօսբէրին սիզէ գուրշոսն գալէմ իլէ եազըլմըշ վէ ղայէթ քիւչիւք գըլթատա գաթլանմըշ պիր թէզքիւրէ ֆըրլաթտըղընը, օտատա պուլունան տէօրթ մէմուրըն կէօրմիւշ պուչուկտուղունը սօնրա խապաթէ մէճպուր օլուրում :

Գաւայլօն, թէզքիւրէ հագգընտա պու գատար միւքէմ վէլ մալիւմաթը պուլունան պիր ատէմէ գարշըշ ինքեարէ տէվամ իթմէք տիվանէլիք օլաճաղընը անլայընը վալանը պաշգա պիր փուրէթէ տէօքմէք լալըմ կէրտիյինէ հիւքմ իտէրէք ձէճգ իթօշի աճաք գաղթաճգ, աք զգ նազօրլոյ յան :

— Էվլէթ հագգընըզ վար, վագատ Բըրօսբէրտէն պիր թէզքիւրէ ալմըշ օլտուղում տօղիու տըր, ֆագաթ պու թէզքիւրէ եալընըզ պանա այիտ օլգաչու իչին, օգուտմագտան սօրու Նըրլըպ բարչուլարընը աթէչէ աթում, մէտի :

Գաւայլընա պու սէօզի բէք տօղրու օլպալիլը իտի ֆագաթ տօղրու օլտուղունը նէտէֆ անլամալը, պազէն էք :

գապա հիշելէր ինսանա էն կիւղէլ մոլափաղը յէթ գաղան-
տըրըր, սէօղիւնի յնանֆէրլօ խաթըրլայարագ պախթ իշի օրչ
թայա պիր սէօղ աթմագ, եախօտ աօղըրա պիր թապիր իլէ,
պօշ աթըպ տօլու թութմագ իւզրէ .

— Կիւղէլ էֆէնտիճիլիմ, սիզ հիշ աօղըրա փէօլէմէյօր-
սուներդ . օ թէզքիրէ սիզէ ժիւսկէ թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ
վերիվիշ աիր, տէտի .

— Թանտէ կէնճ մէմուրն եիւզիւնտէ կէօրիւլէն պիր մէ-
յուսիլիթ ալամէթի, ֆանֆէրլօյա սէօղիւնտէ խաթա իթ-
մէմիշ օլտուղունը պիլտիլտիլինաէն կէնիշ պիր նէֆէս ալտը .
Գալայլօն իսէ քէնտիւնի թօրլայարագ շու սէօղիւնի բէբէլէ-
յէպիլտի .

— Միւսիւ, եէմին իտէրիմ քի . . .

Փանֆէրլօ, կէնճ մէմուրա սէօղիւնիւ թէքմիլ իթմէլէ
մէյտան պրրպգմայըպ, հէման .

— Նաֆիլէ եէմին իթմէյինիզ կիւղէլ էֆէնտիճիլիմ,
պպնա տիւնէատէքի եէֆիլիլէքին ճիւմէսիւնի իթսէնիզ եինէ
պէյհուտէ տիր, սիզ պու թէզքիրէյի երըթմատըգտան մա-
տէ տնը մահալինէ թէսլիմ իթմէք իշին պու խանէյէ կիթ-
տինիզ վէ չիմտի տախի ճէպինիզաէ տուրույօր տէտի .

— Խալըր էֆէնտիմ, խալըր, եանլըշէնըզ վար .

Փանֆէրլօ և Գալայլօնա պու ինքեարընտան տօլայը աս-
ըպ ըույի հիտտէթ ու չիտտէթ կէօսթէրմէյուպա էն թաթըր
սէտասը իլէ .

— Կէնճ աօսթիւմ, հիւննի ախագ վէ հալինիզտէն մէս
մուլ իտիյօրում քի պու քեաղըտը պանա կէօսթէրէճէքպիւ
նիզ վէ հէմ էմին օլուկուզ քի . . . տէտի .

— Հիշ պիր վագըթ, հիշ պիր վագըթ . . .

Կէնճ մէմուր, գօլունը չիտտէթլէ սիլքիպ գուրթաքաղ
րագ թալմամ գալմանըն սըրասը օլտուղունա հիւքի իտուպ .
ֆիրարէ եիւզ կէօսթէրտի իսէ տէ մուլափագ օլամնտը,
չիւնքի Փանֆէրլօ թաթըր սէօղիւ վէ հալիմ պիր ատէմ օլ-

տուղու գատարտա գուվվեթի օլուպ, Գավայլօնըն ֆիւրարէ
թէշէպպիւս իյէտիյինի կէօրիւնճէ .

— Դըմըւղլնմայընը կիւղէլ էֆէնտիճիլմ, պիր թա-
րափընըը ինճիտիրսինիզ, կէլինիզ ինատ իթմէյինիզտէ շու-
քեաղըաը պանա վէրինիզ, տէտի իսէ տէ, կէնճ մէմուր իս-
րարընտա սէպաթ իտէրէք .

— Խայըր, պէնտէ քեաղըա ֆիլան եօզ, տէյինճէ,
Ֆանֆէրլօ արթըզ թարղը իֆատէսինի թէպտիլ իթմէյէ մէճ-
պուր օլարագ .

— Ա, տէմէք թի պէնի սոն չարէլէրէ միւրաճաթա
մէճպուր իտէճէքսինիզ, էկէր սիզ պու ինատտէ տէվամ ի-
տէճէք օլուրսանը ինէ շլաճագ պիլիյօլմուսընը, շքրատան
իթի բօլիս շաղըրաճաղըմ հէր պիրի աիզին պիր գօլունըղտան
եազպատըը կիպի, սիզի տօղրու բօլիս գօմիսէրինին գար-
շընճա կէօթիւրէճէրլէր, օլատա սիզին միւրաճաթընը-
ղաւ ապա գուլագ վէրմէյիպ հէր թարաֆընըը Վիւլէրճէ
արայաճաղըմ, արթըզ էօթէսինի սիզ աիւշիւնիւնիզ, պէ-
տիւս .

Գավայլօն, Բըրօսըրէրին էն սաաըզ աօթչարընտան ի-
տի . ֆադաթ պօշ պէշուտէ մուգալմէթտէն հիշ պիք հիւս-
նի նէթիճէ չըղմայաճաղընըտա բէք ալա պիլիյօր իտի . պի-
նաէն ալէյհ Գավայլօնըն, քեաղըաը Ֆանֆէրլօյա թէսլիմ իյ-
լէմէսի, Բըրօսըրէր հազգընտա պիր ճինայէթ ապա օլունա-
մաղ իտի . Ֆանֆէրլօյա գարչը օլան գժտրէթաիլլիք մէ տճ-
զիմտէն ֆաշի հէման աղլամա տէրէճէսինէ կէլմիշ պուլուն-
տուղու հալտէ .

— Նէ՛ եաբայր՝ պէն տճիլ սէն գօւվվեթի, իթաթ
իթմէք զալուրի աիր, տէյէրէք, տէրհալ չըղտանընտան
թէշէրէրէյի չըղարըպ բօլիս խաֆիյէսինէ թէսլիք իթաիւ .

Ֆանֆէրլօ, քեաղընը աչար իքէն սէվիւնճինտէն էլլէրի
թիթրէյօր իտի . միւթաթը օլան նէղաքէթիթի տախի իճրա-
տէն կէրի տուրմատըը ճիհէթլէ, թէղքիթէյի աչտըղտան

սօսնրա Գաղապօնա տօղրու է յիւէրէք, զայէթ իհիւրամքեա-
րանէ .

Սգուազ լըղըմա միւճատէ պույրու լաճագ եա՛, չու
քիւսթախըղըմտան տօլայր պին քերրէ ափվընըղը իծթիր-
համ իտէրիմ, տէտիքտէն սօսնրա, չու աթիտէքի սաթըրըա
ըը օգուտու .

« Սէվկիլի Նէնա »

« Էկէր պէնի ճիտտէն սէվկիօր իսէն, պից տագըգա պի-
լէ տիւ յիւնիւ պ թէրէտտիւտ իթմէ քսիղին աէօղիւմէ իթաաթ
էթ . առա թէկքիւրէմի ալըր ալմազ հէմօ՛, խանէտէ քէնտի
նէ միւթէալիկ հէր նէ վար իսէ, հէրմիսի քեամիլէն ալըպ
կիթ Բարիզին պուլոնմազ պիւր քէօչէսինէ կիլէնի վէրս Է-
լիւտէն կէլտիլի մէրթէպէտէ քրթատան զայպ օչ . կէզզլէրէ
կէօրիւնմէ, պու իթաաթ ընրա իհիթիմալ քի հայաթըմը գուր-
թարմըլ օլաճագ սլնա, քիւլիլէթիլի պիւր խըրսըզլըղ տան տօ-
լայր մազնուն օլտում, թէվգըթ օլունմազ իւզրէ յիմ, եա-
զըխանէնին իչինտէ եիւզ ֆըրանգ վար տըր անլէրի ալ, առ
ըհսինի Գաղապօնա պըրազ, պէնիմ աանա վէրէճէ յիմ իյզա-
հաթըտալ եինէ անտէն Նիւալ էթ, իւմիւտվար օլ աէվկիլիմ .

« Բըրօսըրէր »

Թէկքիւրէյի օգուալ պիթիւրտիքտէն սօսնրա քօլիւ խա-
ֆիյէսինին չհհրէնիւտէ քէք պէօլիւք պիւր մուվաֆաղըլէթ .
սիլլիք ալամէթի գահիլ օլտուղունը Գաղապօն ֆարգ իթտի
մանֆէրլօ, Բըրօսըրէրին եա մասոււմիլէթ վէ եա մազնունիւ
Յէթինի, քիլլէթը գաթիլէտէ իսպաթ իտէճէք մուհիմմ պիւր
իւմարէ Էրէ կէչիւրէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իքէն, էլինտէքի
քեաղըտըն (քէնտիւնտէն զիյատէ) սէվտիլի գատըլ իչին էն
տիչէտէ պուլունտուղունը պէյան փաէր պիւր մուհապէթնա-
մէ օլտուղունը իէօրիլնէ, պուզ կիպի տնա գալմըլ իտի
Զընճալ, Էախօտ մանֆէրլօ, պու թէկքիւրէտէն գաթի

պիր մանն , պիր մնալ չըզարմագ իշին բէք զիյապէ զիհ-
նիդի եօրտոս իսէ տէ մուվաֆֆազ օլամարը , պու թէզքի-
րէյի եազաննն նէ լէ , յիսնէ վէ նէտէ ալէյհնէ եարալ պիր
բէլիկէ եօզ իտի չ եալընըզ իբի չըզը արասընտա եազըլմը
հէքսիսի քեամվէնոյ սէօզլու վար իսն տէ , պունատա տիւրէ
լիա աիւրլու մանն վէրէպիլիք իտի , մամաֆիհ բօլիս խաֆի
յէսի թահհըդաթընտա տէվամը լազըմէտէն պտտ իտէրէք
Գապայեռնամ

— Պու մատամ Նիյնա Ժիբսի պէսպէլի հըրօնքէրին մատ
չուգէնիւ օրնալը աըրք պէյրէ մի, աէաի :

— ախր, Ս'էք ընտի տիրո՞ւ զմէյս, ինչը ցրտաւ ելլման համար մէյս

— Եւ՛, օրատաւ 39 հօմէրօքը խանէտէ՞ մի իդամէ[ծ ի-
տե]րոցսն ուր բնէ արարչին արարչի

— Օրատու, իգամէթ իյլէտիքնի, պէնտէն է յի պիլիբսի-
նիդ, չիւնքի պէնիմ՝ օրայայ կիրմիչ օլտուղուսը կէօրտիճնիւզ:

— Հենուար չի պահեմ վար իտի, օթ ուրտուզուց տայիրեք
քենտի նամընա՞մը: Իսթի՞նար իսթիմի՞չ տիր:

— Բէք կիւզէլ, գաշընճը գաթտա օլտալունը լուծֆէն

սէօյլէ՞ք իսինիզ և զիս յիշատայ՝ ձկնայն դէմք . զի դ'աշխարհայն
 ձկնայն Պրերինճի դա՛մ տա :

Բոլիս խաֆիյէսի, Թէգքիրէյի էսկի հէյէթի իւզէրինէ
դաթ լըյըպ ուսոնը իլէ հէպինէ դոյտու գտան սօնրա՛ :

Վերսիլյուզաուդոնոգ Կոնսիլյանաթոն Եթովպ
պինգրոն, ինչէն քիւրկիւր արդ ինտերմա ֆադաթ միսաա-

տէնից օչտրան սիգի օրայտ գլծտար կօրուբմայ կահմէմիւն
տէն գոռլմարարայ , լմէդբիւրէյի մամամ նիյնա ժիւրաիյէ

պենճոնէնիզ, կէօմիւրլիս, թագտիւր, իտէյիւր, արէտի քան
դիւս, Թէմմա՛ն, Եգճաւիւր և Եսամիս դապս՝ զիմէյսմը, միմօյսի

Յ. Զմեկսէկկէ՛ժ, միւսապէս պոպոռոր իսէնիզ քու, քեա-
զըսը մօտամ, Նիյնա ժիբսիյէ քէնտի էլիմ իլէ վէրէճն յիմ:

Կէնճ մէմուք թէքլար մուխալիֆէթ եիւզի կէօսթէքիպ

Երկէ միւստէլէյէ գըյամ իյլտի իսէ տէ, Փանֆէրլօնըն իշի միւսթաճէլ օլտուղունտան Գալայլօնըն լազըրտըրնը գըսա քէսմէք իծգրէ. — Մինղայրի հատարին սիգէ պիր նասիհաթ վէրէճէյիմ վէ պու նասիհաթըմը թաշթամաք հադզընըգտա բէք խայըրը օլտաւադ տըր զաֆն իտէրիմ. պէն սիզին եէրինիզտէ օլտամ տգըրու կիտէր մահալի մէմուրիյէթիմէ ըահաթճա օթուրուչ րում. էվվէթ, պէօյլէ թէհլիքէլի պիր իշէ քէնտթմի ապա գարըշտըրմամ, տէտի. —

— Փագաթ էֆէնթիմ, Բըրօսքէր պէնիմ տաթոււմ տըր, պէն անըն միննէթտարըյըմ, պէնի սէֆալէթտէն գուրթա-րըպ ատէմ սըրաքընա կէշիրէն օ տըր. —

— Տահա էյի եա', քէնտինիզի պու իշէ գարըշտըրմա-մաղա պունտաճէ կիւզէլ սէպէպ օլամաղ. Բըրօսքէրէ պիր խըտմէթ իտէպիլէճէքմիսինիզ, խա'յըր, տէյիլ մի, պէն տէրիմ քի պուս իուսուստա զափալլըճա Փալիտէնիզ տէյիլ, պիւաքիս մաղարրաթընըղ տօգ ունմաղ իշթիմաքի վար տըր. սիզին անա սատադաթընըղ օլտուղունը պիլլիլէր, շիմտի մէ-մաւրիյէթ ինիպին պաշընտա պուլունմատըքընըզըն Փարգընա վարմաղլար մը. էկէր պէօյլէ Բըրօսքէրի միւտաֆաա իթմէք-տէ տէվամ իտէրսէնիզ, սիզ տէ կէօրէճէքէրի հէյէճանլէրէ վէ թէշաշլարա էյի մանա վէրմէղլէր զանն իտէրիմ. —

— Ահ էֆէնտի, հիշ շիւպհէմ եօգ քի Բըրօսքէր մաք սում տըրք պէն անըն պիսոքչ օլտուղունա քեամիլէն էմինիմ. — Զաթէն Փանֆէրլօ տաթի պու Փիքիթտէ իտի, Փագաթ պունը Գալայլօնա պիւտիւրմէք հիսապքնա կէլմէյօր իտի. իլէրուֆիէ քէնտի մէնֆաաթը նօղթէյի նաղարընդան օլտա-ճադ թէհարրիթընա սուհուրչէթ պախչ օլմադ իշին, Գա-լայլօնըն քեաթիմի եսրար օլմասը իյճապ իյէտիյինտէն, պիր արալըգ պէյնլէրինտէ օլան պիթէն շէյլէրի հիշ քիմնէյէ սէօյլէմէմէնի իշին րէճա իյլէմէյի նիյէթ իյլտի իսէ տէ 3 ցօնրատան պունա ճէճարէթ իտէմէտի. Փագաթ հիշ ծլմաղ-

սա պու պապտէ կէնճ մէմուրա պիր գօրգու վերմէք իշին :

— Բըրօսէր մասուժ օլապիլիլ վէ պէօլէ օլմասընրտա
բէք արդու իտէրիմ, ֆագաթ ճիւրմի սապիթ զլտուզու թագ-
տիրտէ սիզինլէ օլմն խալիս տօսթլուղը տօլյուլաճագ զլուր-
առ, գապահաթտա իշթիրաբընըզտան շիւպհէ իտէրլէր, սիզ
տէ մազնուն օլբարսուհրազ, տէյինճէ, Գալայլան, պալընը էժ-
նիւնէ էյիպ պիր թէֆէքքիւրը մէյուսանէյէ տալար, Թապիշ
ֆէրլօ իսէ պու հալի կէքքիւպ :

— Կէինիզ պէօղիւմէ իթիմատ իտինիզ կէնճ տօսթուժ,
հայտէ իշինիզին պալընա կիտինիզ, քիմսէյէ տօլա թէլաջ վէ
հէյէճան էպէթէ կէօսթէրմէյինիզ, հայտէ ուղուրլար օլմաշ
էֆէնտիմ, տէտի :

Պիլարէ կէնճ պու տէֆա տալի իթաւթ իթտի, հիտ-
տէթ վէ մէյուսիլէթլէ կէօղլէրի տօլմուշ օլտուզու հալտէ
աղլը աղլը էրիւրիւմէյէ պալլատը համիլէթլի տէլիգանլը
քէնտի քէնտինէ Բըրօսէրէ նէ՝ եօլտա մուալլէնէթ իթմէք
պու իշտէն մաթամ նիյնա Ժիբսիյի նա՝սըլ խապէրտար իշ-
լէմէք ճիհէթլէրինի տիւշիւնիւյօթ իտի :

Կէնճ մէմուր սօգաղըն քէօլէտինտէն զայպ օլուր օլմազ
բօլիս խաֆիլէսի 39 նօմէրօլը խանէյէ կիրիպ գաբուճըյա
Բըրօսէրին իսմինի վէքտիքաէն սօնրա պիրինճի գաթա զըզ
գաբազ գաբունըն չընկըրաղընը չէքտի, խըտմէթեարլարա
մախտոյա օլան գըլաֆէթտէ զայլէթ չըզ կիլինմիլ թագրի-
պէն ճն պէշ եալընտա պիր էրքէք ուշագ գաբույթ ալընճա,
Թանֆէրլօ :

— Մպտամ նիյնա Ժիբսի պուրատա՝ մը տըրպ տէյու
սօրմասը իլէ հ ուշաղըն սիյմասընտա թէրէտալտա պապը
կէօրիւտի, Թանֆէրլօ պու հալի կէօրիւնճէ թէգքիրէյի
կէօսթէրէրէք :

Շու թէգքիրէյի մատամա վերմէք իշին պէնի միւսիւ
Բըրօսէր Պէթթօմի կէօնտէրտի, թէգքիրէնին ճէմալը եա-
ղընճայա գատար տալի պէքլէյէճէյիմ, տէրտէմէյ ուշագ :

— Էօյլէ իսէ իշէթի կիրինիզ տէ մատամա խապէր վէ
րէյիմ, տէտի :

Ուշագ, Թանֆէրլոյը քիւշիւք պիր սալօնա կէսթիւրաի
պու սալօնըն տիվարլարընա ալա իրէքի Մամ գոնմաշը գաթ-
լանմըչ օլուպ, քէնչէրէլէրտէ վէ գարոռլարտա փւշ գաթ
բէրտէլէր ասըմըչ իտի . Եէրէ, իւղէրինէ պասըմաղա գը-
յըմայաճագ ալա պիր խալը տէօշէնմիչ իտի քի, Թանֆէրլո
պու թէզեինաթը կէօրիւննէ քէնտի, քէնտինէ քէնտի
Մի պու նէ միւղէյյէն սալօն, ափէլին, պիղիւր-սան-
տըգքէար Էֆէնտի բէք քիպարճա եաշըյօր իմիչ, տէմէքտէ
իբէն, բէրտէլէրին պիրի գալգըպ մատամ նիյնա Թիբնիքաբըր
վիճուտ իթտի :

Մատամ նիյնա Թիբնի, նարին եաբուլը, նաղիք էն-
տամըք բէք կէնն վէ բէք շիրին պիր գատըն օլուպ, Էլլէրի
վէ պաղլարը առէթա չօճուգ էլի վէ պաղըր գանն օլուեա-
ճագ գատար քիւշիւք իտի . գըվըրմ գըվըրմ օլան, ուղուլն
քիբրէլէրի գարա կէօղլէրինին բարլագըղընա պաշգա պիր
րէվնագ վէրմէքտէ իտիլէր :

Մէզպուրէ թէպէսսիւմ իթտիյինտէ պիր աղ գալընճա
օլան տաղաղլարը աշըլըպ արաճընտան ինճի կիպի պէյաղ,
բարլագ վէ միւնթաղամ օլարագ մէյտանա չըգան տիշլէր-
տէ, տահա օն օն պէշ միյրաս Եէտի մալինի կէմիրուպ մահւ
իտէճէք գատար Դուվլէթ վէ քէսկինլիք կէօրիւլմէքտէ իտի
նիյնա, Կէնուզ կիյինմէմիչ օլուպ եալընըղ զայէթ կէնիշ
պիր գատիֆէ կիճէլիյէ պիւրիւնմիւշ վէ պուլըն աշըր գալտն
մահալլէրինտէն, արգասընտաքի կիճէլիք գամգըլընըն տան-
թէլալարը կէօրիւլմէքտէ իտի . պաշը Կէնուզ ուսթա պիր
բէրուքէար գատըն թարաֆընտան սիւսլէնտիրիլիպ թանգիմ
իտիլմիչ օլտուղու կէօրիւլիյօր իտի :

Գըվըրմ գըվըրմ քեաքիւլլէրի Կիւսսիքնէ պիր գաթ
տահա րէվնագ վէրմիչ օլան նիյնանըն, կէօղլէր գամաշտը-
րան շու տիլուպա ճէմալինտէ բէք չօգ աղլարը շիլէտէր

չըզարտաճազ էօյլէ պիր ճազիպէ վար իտի քի, Փանֆէրլօ պիլէ պունը կէօրիւննէ պիրտէն պիրէ արգլաշըպ հայրան օլարագ նէ տէյէճէյինի շաշըրտը. պու արաքգ լէթաֆէթը միւճէսսէմէ տէնմէյէ շայան օլան Մատլէնին, օ ծապահքի կէօրմիւշ օլտուղու հալինի տախի կէօզիւնին էօնիւնէ կէթի-րէրէք, քէնտի քէնտինէ.

— Պու նէ՞ պէ... մէկէր պիգիմ սանտրգքեար էֆէնտի չօգ թապիաթ սահիպի իմիշ, հէմ բէք չօգ տէտի.

Փանֆէրլօ, պունլարը զիհնինտէն կէչիւրիպ շաշգըն շաշ-գըն պագմագտա վէ լագըրտըյա նաւըլ պաշլայաճաղընը տիւշիւնմէքտէ օլտուղու էսնատէ, մատամ ժիբսի տախի միւթէհայիրանէ վէ միւթէաճիւպանէ պիր չէհրէ իլէ, գա-լօնընտաքի պու գըլըգսըղ գըյաֆէթսիգ, եաղլը շաբգալը բիս հէրիֆին. քիմ օլտուղունը կէօզիւ իլէ սիւզէյօր իտի. մէզպուրէ Փանֆէրլօյը պիր էյիճէ կէօզտէն կէչիւրտիքաէն սօնրա գաշլարընը շաթըպ պագըշընը տէյիշտիրէրէք, նէ-զաքէթ ու թէրպիյէտէն արի պիր սըւրէթտէ.

— Նէ՞ իսթէյօրսունըղ, տէյու սօրտու.

Փանֆէրլօնն եէրինտէ պաշգա հէր քիմ օլսա, նիյնա-նըն սէտասընտաքի սէրտիք վէ պագըշընտաքի շիտտէթտէն հիտտէթլէնիր իտի. ֆագաթ բօլիս խաֆիյէսի պունլարա է-հէմմիյէթ պիլէ վէրմէյուպ եալընըղ կէնճ գատըրըն տուրէ-թինտէն մէշրէպինի քէշֆ իթմէյէ օղրաշըյօր վէ քէնտի քէնտինէ.

— Պու էյի պիր գարըյա պէնզէմէյօր, ասլա թէրպիյէ կէօրմէմիշ, տէյօր իտի.

Փանֆէրլօ, պու միւլահազա իլէ թապիյի ճէվապ վէր-մէյէ պիր աղ կէճիքմիշ օլտուղունտան, մատամ նիյնա հիտ-տէթ վէ սապըրսըղըգլա այաղընը եէրէ վուրուպ.

— Սէօյլէսէնիղ ա՛, նէ՞ իսթէյօրսունըղ, տէյու պաղը-րընճա բօլիս խաֆիյէսի եէրլէրէ գատար էյիլէրէք էն թաթըլ սէտասը իլէ.

— Միւսիւ Բըրօսէր Պէթթօմի թարափընտան հանրօքնէֆէնտիմիզէ պիր թէղքիրէ կէթիրտիմ, տէտի :

— Բըրօսէրտէ՞ն մի . . . վայ սիղ անը թանըյօրմուսընըզ :

— Էվվէթ մատամ, օ շերէֆէ չօգտան նայիլ օլմուշըմ տըր, վէ հէմտէ էն իլէրի կէլէն տօսթլարընտան օլտուլու մը պէյանլէ իֆթիլար իտէրիմ :

— (Քիպրինէ տօգուսարագ .) Ահայիպ :

Փանֆէրլօ, պու միւսթահլիյանէ թէահիւպի անլամամազլըգտան կէլտի . բօլիս խաֆիյէսի պու պէօլիւք մէսէլէյի հալլ իտուպ քէսպը շէօհրէթ արգուսընտա պուլունտուղունտան, պու կիպի հագարէթլէրտէն ասլա հիտտէթլէնմէյիպ սէօղիւնէ տէվլամ իտէրէք :

— Էվվէթ, միւսիւ Բըրօսէրին տօսթը օլտուղթլամը սէօլլէրիմ վէ հէմտէ անընլա օլան տօսթլուղունը պու կիւնքի կիւնտէ, բէք աղ քիմնէ պէօլլէ աչըգտան աչըղա իյթիրաֆէ ճէսարէթ իտէպիլիր, տէյինճէ, Նիյնա պու ատէմին զայէթ ճիտտի պիր թամր իլէ սէօլլէտիյի պու սէօղլէրտէն պիր շէյ անլամայարագ վէ թէահիւպ իտէրէք :

— Սէօլլէմէքտէ օլտուղունըզ մուամմալարը պիր տիւրլիւ հալլ իտէմէյօրում, նէ տէմէք իսթէտիլինիզի աչըգճա սէօլլէրմիսինիզ, տէմէսի իւզէրինէ, Փանֆէրլօ ուսուլ իլէ ճէպինտէն Գալայլունտան ճէպրէն ալմըլ օլտուղթլ քեաղըտը չըգարըպ թագտիմ իտէրէք :

— Շունը օգույունըզ էֆէնտիմ, տէտի :

Նիյնա, հիւ պիր միւտհիշ խապէրէ ինթիղար իթմէմէք՝ տէ իտի, մէզպուրէնին կէօղլէրի բէք քէնկին վէ բէք ալա կէօրիւր իսէ տէ, թէղքիրէյի աչմազտան մուգատտէմ պուրնունըն իւզէրինէ զայէթ զարիֆ պիր ալթուն կէօղլիւք սըղըշտըրտը . պատէհու թէղքիրէյի աչըպ պիքինճի սաթըրը սիւզտիւքտէն սօնրա նէֆէս պիլէ ալմայարագ, աղիմ պիր էնտիշէ իլէ ալթ թարափընտա օգույուպ պիթիրտի :

Կէնճ գատընըն լաթիֆ չէհրէսի էվվէլա սաբսարը վէ պատէհու գըպգըրմըզը քէսիլտի, վիճուտի պաշտան այաղա գատար թիթրէմէյէ պաշլատը, տիգլէրի քէսիլտի, հէման եէրէ տիւշէճէք կիպի պիր հալէ կէլտի. ֆանֆէրքո մէզպու-
րէյի թութմագ իչին գօլունը ուզաթտը, ֆագաթ պունա հաճէթ գաւմատը:

Մատամ ժիբսի կիւզէլ, նազիք, նարին եաբըլը օլմագ-
լա պէրապէր ֆէվգէլատէ պիր գոգվէթ ու մէթանէթէ մա-
լիք օլան գատընլարտան իտի, պու մագուլէ գատընլարըն
գուվլէթ ու շիտտէթէլի, նէզաքէթ ու խըլգաթլարը քէ
ասլա գըյաս գապուլ իթմէզ, պունլար, վիճուտէրինին զէ-
րաֆէթ ոչ նէզաքէթլէրի գատար սընըր գուվլէթիկէ մալիք
օլան քէտիլէրէ պէնզէրէր:

Խապէր աըտըզը ֆէլաքէթին իյրաս իյլէտիյի տէհէթ վէ
սէրսէմիլք, եըտըրըմ կիպի նիյնանըն իւզէրինտէն պիր ան-
տէ կէլիպ կէլտի, պիրտէն պիրէ օլանճա շիտտէթ վէ գուվ-
լէթի իլէ տիմտիք տիքիլուպ, քիւշիւճէք էլլէցի իլէ ֆան-
ֆէրլօնըն գապա էլլէրինի եագալայարագ էօյլէ պիր սըգըշ
սըգտը քի, հէրիֆ ութանմասա պէլքի աճըսընտան ավֆք
ավազ պաղըրաճագ իտի. մէզպուրէ այնի հիտտէթ վէ շիտ-
տէթ իլէ:

— Պունըն նէ տէմէք օլտուղունը պանա անլատընըզ,
պու թէզքիրէտէ պանա նէ եաղըլմըշ օլտուղունը պիլիյօր-
մուսընըզ, տէյի պաղըրտը:

Հէր կիւն պիր թագըմ գանլը գաթիլ, խըրաըզ վէ ազ-
կըն հէրիֆլէր իլէ օղլաշան օ ճէսուր բօլիս խաֆիյէսի, նիյ-
նանըն խըշմ ու հիտտէթինտէն ատէթա իւրքմիւշ կիպի պիր
հալէ կէլէրէք:

— Էվվէթ մատամ, տիւշար օլտուղունըզ վէ յուսիյէ-
թէ պէնտէնիզտէ իշթիլաք իտէրիմ, պէնիմտէ պու մասու-
միյէթտէն խապէրիմ վաը, տէտի:

— Բըրօսըրէրի թէվզըֆ իթմէք իսթէյօրլար իմիշ, պիր

սըրգաթտան տօլայը քէնտիսինի իթհամէ գալգըշմըշար ,
էօյլէ մի . . .

— Էվլէթ , գասատան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգ
սըրգաթ իյէտիյինի իտտաա իտի)օրլար :

— Բէք զարիպ , բէք եանըշ , բէք զալիմանէ վէ ալշագ-
ճասընա պիր իֆիթիրա . ալշագլար . . . Բըրօսբէրէ ալշագլըգ
իսնատ իտիյօրլար հա' , ֆագաթ Բըրօսբէր նիշին սարիգ օլ-
շիւն , նիշին բարա չալըն , նէյէ իհիթիյաճը վար , Բըրօսբէր
պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք աէյիլ մի տիր :

— Խա՛յըր մատամ , միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի գէնկին
տէյիլ իմիշ , պանգատաքի մաաշընտան պաշգա հիշ պիր կէ-
լէրի եօգ իմիշ :

— (Ջիհնի ալթիւսթ օլարագ .) Նէ տէյօրսուներզ , ֆա-
գաթ պէն տայիմա քէնտիսինտէ պօլ պօլ բարա կէօրմէք-
տէ իտիմ , ալէլիսուսուս գէնկին օլմատըղը հալտէ եա նա-
սըլ . . .

Կէնճ գատըն սէօղիւնիւ թէքմիլ իթմէյէ ճէսարէթ ի-
տէմէտի . ֆագաթ կէօղիւ Ֆանֆէրլօնըն կէօղիւնիւն իշինէ
թէսատիւֆ իյէտիյինտէն , հէր իքիսիտէ պու պագըշար իլէ
պիրպիրինին նէ տէմէք իսթէտիյինի անլատըլար , շէօյլէ քի
մատամ ժիբսի պագըշը իլէ :

— Պէնիմ արղուլարըմա , իսրաֆաթըմա , թէզեինաթը-
մա բարա եէթիշտիրմէք իշի'ն մի պու խըրսըղլըղը իրթի-
քեապ իթմիշ . . . տէմէք իսթէյօր իտի , բօլիս խսֆիյէսինին
պագըշը իսէ :

— Իհիթիմալ տըր . . . ճէվապընը վէրիյօր իտի :

Մատամ Նիյնա ժիբսի պէշ օն սանիյէ գատար տիւ-
շիւնտիւքտէն սօնրա , զիհնինէ կէլմիշ օլան պու շիւպհէ մահվ
օլմուշ օլմալը տըր քի , պիրտէն պիրէ :

— Խա՛յըր , խա՛յըր , Բըրօսբէր պէնիմ իշին օն բարա
պիլէ չալմամըշ տըր , պիր սանտըգքեարըն , սէվտիյի գատըն
ուղուրընա նամուսընը ֆէտա իտէրէք , քէնտիսինէ էմիյէթ

վէ թէսլիմ իտիլէն գասայը սոյմասընա իհթիմալ վէրիլէպի-
լիը իսէ տէ , ֆադաթ պունըն հիւքմի պանա թաթպիդ ի-
տիլէմէզ , չիւնքի Բըրօսէր պէնի ասլա սէվմէզ վէ հիչ պիր
սէվտիյի կիւն տախի օլմամըչ տըր , տէյինճէ , նէզաքէթ վէ
թէրպիյէտէն հիչ պորըլմայան Զընճապ , Էախօտ Ֆանֆէրլօ ,
պիր թարզը զէնրէրէսթանէ իլէ .

— Կիւզէլ մատա՛մ , սիդ պիր սէօզիւ սէօյլէյօրսունըզ
ամմա , հիւքմիւնի ասլա թէֆէքքիւր իթմէյօրսունըզ , տէչ
տի .

Բօյիս խաֆիյէսինին նէ տէմէք իսթէտիյինի անլամըչ օ-
լան նիյնա , մահզունանէ պաշընը սալլայըպ կիւզէլ կէօզլէ-
րինի տօլտուրան Էաշլարըն զաթթընա զօր իլէ միւգթէտիր օ-
լարագ .

— Բըրօսէր պէնիմ արզուլարըմը իճրատէն չէքինմէզ ,
պէնիմ իչին հէր ֆէտաքեարլըզը կէօզէ ալտըրըր տէյէճէք-
սինիդ , տէյի՛լ մի , էվլէ՛թ , պէնտէ էօյլէ զանն իտէրիմ . ֆա-
դաթ պունտան նէ՞ չըգար , պու հալլէրի պէնի սէվտիյինէ
պիր աշլիլ աոտ օլունամազ , ճիտտէն պիլիրիմ քի պէնի սէվ-
մէզ , հէմտէ պու սէօզիւմէ ինանընըզ , պիր էրքէյին պիր
գառընը սէվիպ սէվմէտիյինի պիդ բէք չարըզ բէք գօլայ
անլարըզ . պէն , միւտտէթը էօմրիւմտէ Էալընըզ պիր առէմ
թարաֆընտան ճիտտի օլարագ սէվիլտիյիմի պիլիյօրում , նէ
չարէ քի պէն օ զավալլըյը ասլա սէվմէմիչ իտիմ . ա՛հ , սէ-
վիպտէ սէվիլմէմէք ինսանը նէ՞ գաւտար պէտպահտ իյլէտի-
յինի չիմտի , Էանի պիր սէնէտէն պէրի տիր քի անլայօրում ,
պէնիմ Բըրօսէրին նազարընտա հիչ պիր էհէմիյէթիմ Էօզ
տըր , տէտի .

— Մատէմ էօյլէ իսէ նի՛չին . . .

— (Սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Ա՛հ , էվլէ՛թ , մատէմ էօյլէ
իսէ նիչին պէնի մէթրէս իթիխազ իյլէմիչ օլտուզունը սօրա-
ճազսընըզ , տէյի՛լ մի . . . հէմտէ պունը սիւալ իթմէյէ հագ-
գընըզ վար տըր , իշթէ պէնտէ պիր սէնէտէն պէրի պու սի-

Լալին ճշվապիւնը պուլմաղա օղրաշըյօրում, պէնիմ իչին բէք միւտհիչ օլան պու մէսէլէյի պիր տիւրիւ հալլ իթմէյէ մուվաֆֆադ օլամայօրում. Բըրօսբէր հըսսիյաթընը կիզլէմէք խոսադւքընտա բէք մահիր տիր, պէօյլէ պիր ատէմին ֆիր-ըինի անլամադ միւմքիւն օլապիլիֆ մի. պիր դատըն, հայաթընըն հայաթընա պաղլը պուլունան պիր էրքէյի նաֆըլ թէտգըդ իտէրսէ, պէնտէ Բըրօսբէրի իշթէ էօյլէ թէտգըդ իթտիւմ, Վաքին չիֆայիտէ քի հէք զահմէթլէրիւմ պօշա կիթա տի, վագաա Բըրօսբէր հալիմ վէ կիւզէլ խույը պիր զաթ տըր, ֆագաթ քէնտինի հիչ պիր սուրէթլէ թէսիւր իթմէք միւմքիւն տէյիլ տիք. Բըրօսբէր զայէթ եզլմուշագ դամըշ սուրէթլիւտէ Մարասըլմըշ տէմիւրէ պէնդէր Վիր ատէմ տիր,

Կէնճ դատըն, յիտտէթը հէյէճանընտան գալպինին էն տէրին էսրարընը բօլիս խաֆիյէքիւնէ աշմաղա պաշլամըշ իտի, գարչըսընտաքինի ասըա թանըմատըղը քիմսէնին նաֆըլ պիր ատէմ օլտուղու հագգընտա, գալպինէ հիչ պիր չիւպհէ հիչ պիր էմնիյէթ սիպիք կէլմէյօր իտի. չիւնքի պու ատէմ քէնդ տինի Բըրօսբէրին տօսթը օլմագ իւզլէ արղ իթմիչ իտի,

Փանֆէրլօ իսէ, մէհարէթ վէ մուվաֆադըյէթինտէն տօլայը զիհնինտէն քէնտի քէնտինի թէպիք իտիյօր իտի, վագաա մատամ նիյիս պու հէյէճանը հալինտէ բօլիս խաֆիյէսինէ էն մուհիմ մալիւմաթը վէրիյօր իտի. Փանֆէրլօ, Բըրօսբէրին նաֆըլ պիր զօրլու ատէմ օլտուղունը անլամըշ իտի, թահգըդաթը էվլէլիյէտէ էն էվլէլ պիլինմէսի լազըմ օլտու շէյ տէ պու իտի. Փանֆէրլօ մէմնունիյէթինի կիզլէյէլէք

— Սէօյլէտիյինիկ սէօյլէրէ նազարէն, միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի չօգճա գումար օյնար իմիչ. հալ պու քի գուլմարըն ինսանը նէրէլէրէ սէվգ իտէճէյի մալիւմ եա, տէյին-ճէ, կէնճ դատըն օմուղլարընը գալտըրըպ շէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Էվլէթ գոճմար օյնատըղը սահիֆ տիր, քէնտիսինին պազէն գումարտա քիւլլիյէթլի ագճէ գազանըպ վէ եա

դայսպ իյլէտիյի հալտէ ասլա վաղիֆէ իթմէտիյինի կէօրմիւ-
շիմ տիրէ գումար օյնար ֆագաթ գումարաւաղ տէյիլ տիր,
հէր պիր հարաքէթի կիպի գումարը տալիս լէզզէթ ալմագ-
պըզըն, կէօնիւլսիզ, արզուսըզ օլթորագ ճան սըզընթըզ իլէ
օյնար. պաղէն պաճա պիր գօրգու կէլիր. Բըրօսքէրի՝ ճան-
սըզ պիր ճէսէտ թաշըյօր զանն իտէլիմ. . . ահ, պէն բէք
պահտաքլ պիր գարըյըմ. . . քէնտիսիննէ տայիմա կէօրմէք
տէ օլտուղում հալ, պէօյիւք պիր գայտսըզըզ տըր. պու
գայտսըզըզ պաղէն օ տէրէճէյէ վարըր քիւ քէնտիսի պէօ-
յիւք պիր մէյուսիյէթ իշինտէ գալմըշ տա, արթըզ տիւն
եատա նաղարը բաղպէթիսի ճէլպ իտէճէք հիշ պիր շէյի
գալմամըշ զանն իտիլիր. իմտի պէօյլէ պիր ատէմին բարա
չալմասընա նաօսըլ իհթիմալ վէրիլիր. պէն պու ֆիքրիմաէն
ասլա տէօնմէմ, մուլթազա պու ատէմին հայաթընը տէհ-
չէթամիզ պիր սըր, պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ զէհիրլէյիպ
տուրույօր. վագաա նէ օլտուղումը պիլմէյօրում, ֆագաթ
բէք գօրգունն բէք հավլինաք պիր շէյ օլտուղումը հըսս ի-
տիյօրում:

— Հիշ սիզէ կէշմիշ հաղէրինտէն պահս իյլէտիյի եօօգ-
մը տըր:

— Բըրօսքէր մի. . . նէ՞ մինասիպէթ, տէմինտէն պէրի
սէօյլէտիյիմ սէօղլէրի իշիթմէտին մի. պէնի սէվմէզ տէ-
յօրում, հիշ սէվմէզ:

Կէնճ գատընըն թէէսիւրի կիթտիքճէ արթտըղընտան
աղլամնազա պաշլամըշ իտի, իրի իրի կէօզ եաշը տամլալարը
օ կիւզէլ եանագլարը իւզէրինտէն աշաղընա տէօքիւլմէքաէ
իտի:

Նիյնա ժիրսի, պիր միւտտէթճիւք պէօյլէ մէյուսիյէթ
վէ իւմիւտսիւղլիք փշինտէ գալմըշ իսէ տէ, գալպինտէն պիր
թագըմ պէօյիւք գարարլար վէրմիշ կիսի, պիրտէն պիրէ
տիքիլիպ կէօզլէրի աթէշէր սաչմազտա օլտուղու հալտէ:

— Փագաթ պէն անը սէվմէյօրում, հէմ տէ չօզ սէվմէ՞

յօրում . քէնտիսինի գուրթարմագ իշին էլիմտէն կէլտիյի մէրթէպէ չալըշաճալըմ , Բըրօսբէրի սըրդաթլա իթհամ իտէն օ մէլուն պանքէրէ , հաքիմէրէ վէ պիւթիւն տիւնեայա էյճապ իտէն սէօղլէրի սէօյլէյէճէյիմ , մասուլիյէթինի հէր քէսէ գարշը իսպաթ իտէճէյիմ . հայտէ միւսիւ , եիւրիւ կիտէլիմ , պու կիւն ագչամ օլմատան եա Բըրօսբէրէ սէրպէսիյէթինի իատէ իթտիրիլիմ , վէ եախօտ քի անընլա պէրապէր պէն տէ մահրուս օլուրում , տէտի .

Աշգ ու մուհապէթ աթէշի իլէ եանըպ թուլթուշմագտա օլան մատամ ժիբսինին պու գարարը , հագըգաթէն շայանը թագտիր վէ թահսին իսէ տէ , հալ պու քի գապիլի իծրա պիր գարար տէյիլ իտի . պունտան պաշգա Ֆանֆէրլօնըն էֆրեար ու մագսատլարընա տախի մուխալիֆ տիւշէյօր իտի .

Բօլիս խաֆիյէսի , պու թահգըգաթը էվլէլինտէ տէ հէր պիր շէյի քէնտիսի թէտգըգ վէ քէշֆ իյլէմիշ օլտուղու նը պիլտիրմէք իսթէյօր իտի , վէ պունըն իշին շիմտիլիք պու մատտէնին պազը ճիհէթլէրինի կիզլի թուլթմագ լազըմ իսէ տէ , մատամ Նիյնայը միւսթանթիգտէն կիզլէմէք միւմքիւն օլմայաճաղընը պիլիյօր իտի . պիր գաշ կիւնէ գատար հէր հալտէ մատամ Նիյնա միւսթանթիգ թարաֆընտան թէհարրի իթտիրիլէճէք իտի . իշթէ պունըն իշին կէնճ գատընըն շիմտի քէնտիլիյինտէն օրթայա չըգմասընը իսթէմէյուպ , հէր նէ զէման թահարրիյէ լուղում կէօրիւլիւրսէ , իշթէ օ զէման Նիյնայը քէնտիսի մէյտանա չըգարարագ , պու քէշֆ ու մուվաֆագըյէթինտէն տօլայը օլան էսէրը մէհարէթինի , բօլիս նէղարէթինէ կէօսթէրմէք վէ պու եիւզտէն թէրֆիլի թուլթպէ իթմէք իսթէյօր իտի .

Ֆանֆէրլօ , էվլէլ էմիրտէ Նիյնանըն հէյէճանընը թէսքինէ օղրաշըպ , պատէհու Բըրօսբէրի գուրթարմագ խուսուսընտա իտիլէճէք էն քիւշիւք պիք թէշէպպիւսին պիլէ , քէնտի իշին բէք պէօյիւք թէհլիքէլէրի մուճիպ օլտուղունը անլաթմագ վէ պու սուրէթլէ Նիյնայը մէյտանա չըգարմագ -

տան մէն իլլէմէք, գօլայճա միւմքիւն օլաճաղը զաննընտա պուլունարագ, ճիտտի պիր թավը իլէ կէնճ գատընա .

— Բըրօսբէրի գուրթարմագ իշին վուգու պուլաճագ թէշէպպիւսաթընըզըն հէր պէյհուտէ օլաճաղընը էյի պիլէսինիլ . պու պապտէ մուվաֆագըյէթ միւմքիւն տէյիլ տիր, պունընլա պէրապէր շուրասընը տա տիւշիւնմէլիսինիլ քի, պու թէշէպպիւսինիլ իլէ քէնտինիլի բէք պէօյիւք պիր թէհլիքէյէ իլգա իթմիշ օլուրսունը . ատալէթին, սիզի Բըրօսբէր իլէ պէրապէր գապահաթտա միւշթէրէք ատտ իլլէմէյէճէյի նէ՞ մալիւմ, տէտի .

Բօլիս խաֆիյէսի, պու եօլտաքի թէհտիտաթը իլէ Դավայլօնը գօրգուտուպ էլինտէն թէղքիրէյի ալմաղա մուվաֆագ օլմուշ իսէ տէ, պու սէօզլէրտէն մատամ նիյնանըն գօրգմագ տէյիլ՝ պիլաքիս տահա զիյատէ շիտտէթ ու ճէսարէթի արթոր . կէնճ գատըն՝ Փանֆէրլօնըն թէհտիտաթընա տէյիլ, մահզա քէնտի հըսսիյաթընա թէպաիյէթ իտէյօր իտի .

Դավայլօն կիպի պիր սատըգ տօսթըն գօրգուպ կէրի շէքիլմիշ օլտուղու պիր նօգթատա, նիյնա հէր շէյի կէօզէ ալտըրըպ .

— Թէհլիքէ՞ մի վար տէյօրսունըզ, վարսըն օլսուն, տահա էյի . ասըլ հիւնէր պիր թէշէպպիւսին թէհլիքէլիսինէ գըյամ իթմէքտէ տիր . ասըլ ֆէտաքեարլըգ վէ սատագաթ պունտա պէլլի օլուր . պէն Բըրօսբէրին մաճուլիյէթինտէն էմինիմֆֆագաթ միւհալ օլարագ միւհրիւմիյէթի թէպէյ-յիւն իտէճէյինի ֆարը իթսէք պիլէ, անըն շէքէճէյի միւհաղաթը պէն տէ պիրլիքտէ շէքմէք իսթէրիւմ, տէյէրէք, ալէլ աճէլէ օմուզունա պիր չալ ալըպ վէ պաշընտ պիր չաբգա կիյէրէք, կէճէլիք էլպիսէսի իլէ վէ այաղընտա թէրլիք պուլունտուղու հալտէ Բարիլտէ նէ գատար մահքէմէ ըէյիսի վէ ազա վար իսէ կիտիպ կէօրէճէյինի պէյնն իլէ .

— Պէնիւմ կիպի պիր չըլկըն պիր սապըրսըզ իլէ պէրա-

պէր կէլմէք իսթէ՛ր միսինիզ էֆէնտի , տէյինճէ , նէ եաբա-
ճաղընը շաշըրմըշ օլան Ֆանֆէրլօ , պիր սանիյէ գատար տիւ-
չիւնտիւքտէն սօնրա քէնտինի թօբլատը վէ սէօզիւ Բըրօս-
բէրին մէնֆաաթը իւզէրինէ չէվիրմէք տահա մինասիպ օլա-
ճաղընը անլայարագ .

— Էմրինիզէ միւնթազըրըմ մատամ , պույուրունըզ կի-
տէլիմ , ֆագաթ հէնուզ վագըթ վար իքէն միւսաատէնիզլէ
արլ իտէյիմ քի , պիզիմ շու հարաքէթիմիզ Բըրօսբէր հագ-
գընտա խայըրը օլմայաճագ տըր , տէտի :

— Նիչի՛ն .

— Շունըն իչին քի պիզիմ պու հարաքէթիմիզտէն Բը-
րօսբէրին խապերի եօգ տըր . քիմ պիլիր օ չիմտի քէնտի
միւտաֆաասընը նէ՞ եօլտա հազըրլամըշ տըր . չիմտի անըն
խապերի օլմատըղը հալտէ սիզէ եազմըշ օլտուղու թէզքի-
րէնին մաալինէ մուխալիֆ հարաքէթ իթմէքիյիմիզ նաշըր
օլուր .

— (Սէպաթընը կէօսթէրիր պիր թավը իլէ .) էֆէնտի ,
պէն Բըրօսբէրի էյի թանըրըմ , օ էօյլէ պիր ատէմ տիր քի ,
իւզէրինէ գաթլ իթմէյէ եիւրիւսէլէր՝ աալա քէնտինի միւ-
տաֆաա իթմէզ , չիւնքի նազարընտա հայաթըն էհէմիյէթի
եօգ տըր :

— Աֆվ իտէրսինիզ սէվկիլի մատամ , Բըրօսբէր Պերթօ-
մի էօյլէ սիզին զանն իթտիյինիզ կիպի ճանընտան պըգմըշ
պիր ատէմ տէյիլ տիր . էմին օլունըզ քի օ չիմտիտէն քէն-
տի միւտաֆաասը իչին պիր բըլան թէրթիպ կյէմիշ տիր .
սիզէ թէզքիւրէսինտէ միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ սագլա-
նըպ կէօզլէրէ կէօրիւնմէմէնիզի թէնպիհ իյլէտիյի հալտէ ,
սիզ պիւաքիս քէնտինիզի մէյտանա չըգարըր իսէնիլ , պու
հարաքէթինիզլէ Բըրօսբէրին թէքմիլ գարար ու թէրթիպա-
թընը պօղմուշ մահվ իթմիշ օլմա՞զմըսընըզ :

— (Պիր մըգտար տիւչիւնէրէք .) Բըրօսբէր մահբէստէ
պուլունուր իքէն պէն պուրատա րահաթճա օթուրաճագ տէ -

յիւիմ ա՛, էլպէթ էլիմտէն կէշտիյի գատար գուրթարմաղա չալըշաճալըմ՝

— Էլպէթտէ Բըրօսբէրի գուրթարմաղա չալըշմալըսը-
նըզ ֆագաթ սիւզին իշին բէվտիյինիզի գուրթարմաղա չա-
լըշմագ, անճագ պիր սուրէթլէ միւմքիւն օլապիլիր :

— Չաբըզ տէօյլէյինիզ, հա՞նկը սուրէթլէ :

— (Բէտէրանէ պիր սէտա իլէ.) Սէօղլէրինէ իթաաթ
իթմէք սուրէթի իլէ հանըմ գըզըմ :

— (Եավաշ եավաշ գանարագ.) Իթաաթ հա՛...

— (Սէտապընտաքի ճիտտիյէթի արթըրարագ.) Եվկէթ
սէվկիլի գըզըմ իթաաթ, հէմ տէ պաւ իթաաթ պիզին իշին
մուգատտէս պիր վաղիֆէ տիր :

Նիյնա հէր նէ գատար եումուշամըլ իտէ տէ հէնուզ թէ-
րէտտիւտի զայիլ օլմամըլ իտի. ֆանֆէրքօ պուսըն ֆարգըն-
տա օլըւպ մասանըն իւզէրինտէ Բըրօսբէրին թէզքիրէսինի է-
լինէ ալաքագ :

— Աման սէվկիլի գըզըմ... Բըրօսբէր թէվգըֆ փտիլ-
մէք իւզրէ պուլունտուզու միւտհիշ պիր զէմանտա՛ սիզին
հարաքէթինիզի թային իթմէք իշին սիզէ թէզքիրէ եազըն
տա, սիզ հապա անըն սէօղլինի իճրատէ թէրէտտիւտ կէօս-
թի միլզ պըրագասընըզ... պու նա՛սըլ օլուր. Բըրօսբէր սի-
զէ «Պու իթ աթընլա իսթիմալ քի հայաթըմը գուրթարմըշ
օլուրսուն» տէյօր. պիզ իսէ պու նոգթայը ասլա նազարը
ալըզ գաթա ալմայօրսունըզ տէմէք քի Բըրօսբէրի սէվմէ-
յօյտունըզ յա՛հ զավալը գըզըմ, Բըրօսբէրին չիզէ պուրազ
տան գաշըպ կիզէնմէնիզի պու գապար մուքիրանէ թէնպիհ
իլլէմէսի, քիմ պիլիր նէ գատար պէօյիւք ճէպէպլէրէ մէպ-
նի տիր :

Բօրիւ խաֆիյէսի. Շապլէալ սօգաղընդաքի խանէյէ կիր-
տիյի տագըգատա պու սէպէպլէրի, եանի սանտըզքեարըն
Նինայա տճէլէթէնֆէվտէն չըզըպ կիզէնմէսինի իթաաթ իլլէ-

մէսինին հիքմէթինն անլամըշ իննի . ֆազաթ չիմտի պունլա-
րը մէյտանա չըգարմայըպ , պիր ժէնէրալըն , թէէմինի մու-
ղաֆէրէյէթի իչին իհթիյաթ ապէրինի կէրիյէ սագլատըզը
կիպի , ֆանֆէրլօ տախի պունլարը ոսնա պըրլագմայը մինա-
սիպ կէօրտիւ .

Մատամ ժիրսինին , պու սէպէպլէրի քէշֆ իտէճէք գա-
տար ագլ ու զէքեալէթի օլտուղունտան .

— Պէնիմ սագլանմամը իյճապ իթտիրէճէք սէպէպլէր
հա' . . . է'յ , Բըրօսբէր պէնիմլէ օլան մինասիպէթինին տու-
յուլտուղունը իսթէմէյօթի մը , տէյիպ , պիր աղ տիւլին-
տիւքտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ հագըգաթա վագըֆ ծլա-
րագ .

— Էվլէթ , Էվլէթ , չիմտի անլատրմ . . . հագըգաթէն
պէնիմ պուրատա պուլունուշըմ Բըրօսբէրի իթհամէ պիր
տէլիլ եէրինէ կէշէր , պիւթիւն էլպիսէլէրիմի , տանթէլալա-
րըմը , միւճէվհէրաթըմը , վէլհասըլ հէր նէմ վար իսէ տէֆ-
թէլլէ գայտ իտէրլէր վէ պու գատար էսպապը զիյնէթինէ-
րէտէն թէտարիք իյլէմիշ օլտուղունտան տօլայը , Բըրօսբէր
իսթիճվապ վէ իթհամ իտիլիւր . հէր պիր արզումը իճրա ի-
տէճէք տէրէճէտէ պու գատար բարայը նէրէտէ պուլտու-
ղունը էլպէթտէ քէնտիճտէն սօրալլար , տէյու հայգըրտը-
ղնտա , բօլիս խաֆիյէսի թաստիգ մէգամընտա պաշընը է-
յէրէք .

— Հա'յ հա'յ , էլպէթտէ սօրալլար , տէտի .

— Օ հալտէ տէմէք քի գաշմագ վէ հէմտէ բէք չա-
բըք գաշմագ լազըմ Կորը . պէլքի բօլիս նէզարէթի պէնիմ
պուրամնա պուլունտուղումը թահգըգ իյլէմիշ տիլը չիմտի
նէրտէ իսէ կէլիլլէր .

— Խա'յըր մատամ խա'յըր , միւսթէրիհ օլունըզ , տա-
հա վագթընըզ վար տըր . բօլիստէ պու գատար սիւրաթը
հարաքէթ , պու գատար մէհարէթ նէ կէզէր . . .

— Հէր հալտէ չարըգ գաշմագ լազըմ տըր .

Մատամ Նիյնա, ֆանֆեյլոյը օրատա պըրագարագ եա-
թագ օտասընա գօշար, էն պեօյիւք սէտասը իլէ պաղըրըպ
աշնը գատընը, խըտմէթնի գատընը վէ կէնն խըտմէթքեա-
րը չաղըրաը, հէման օլաննա էշեասընը սանտըգլարա վաղ
իթմէլէրինի վէ օլապիլտիյի գատար չարըգ տալլանմալա-
րընը էմը իթտի: Պատէհու ագլընա պիր շէյ կէլէրէք բօլիւ
խաֆիյէսինին նէգտինէ գօշըպ:

— Հէր պիր շէյիմ հաղըրլանըպ պիթմիշ տէմէք տիր,
ֆագաթ շիմտի նէրէյէ կիտէճէյիմի պիլմէյօրում, տէտի:

— Սէվկիլի գըղըմ, միւսիւ Պէրթօմի սիղէ նէրէյէ կի-
տէճէյինիպի պիլտիրմէմիշ մի, Բարիզիմ պուլլանմաղ պիր
պուճաղընտա տէօշէլի պիր օթէլէ կիզլէնմէնիզի սէօյլէմէ-
միշ մի:

— Էվլէթ, ֆագաթ պէն էօյլէ պիր մահալ պիլմէյօ-
րում:

— (Պիր աղ տիւշիւնիւյօր կիպի կէօրիւնէրէք.) Պէն էօյ-
լէ պիր օթէլ պիլիլիմ, ֆագաթ պուքասը կիպի միւղէյյէն
օլմատըղը իշին պէյէնիպ պէյէնմէյէճէյինիզի պիլմէմ:

— Օրատա բահաթ իտէպիլիլիմիյիմ:

— Օնա նէ՛ չիւպհէ, պէնիմ թապսիյէմ իւզէրինէ պիր
գըրալիչա գատար խօշ մուամէլէ կէօրիւրսիւնիւղ, ալէխու-
սու սիզին օրատա պուլլունտուղունուղուտա քիմնէլէր տույ-
մաղ:

— Պու օթէլ նէրէտէ տիր:

— Սէն նէհրինին օ պիր ճիհէթինտէ Սէն Միշէլ բըխ-
թըրմնտա վագը « Կըրանտ Արգանթ » նամընտա պիր օթէլ
քի, մատամ Ալէքսանար իսմինտէ պիր գատըն թարաֆըն-
տան իտարէ իտիլմէքտէ տիր:

Նիյնա Ժիբսի, պիր շէյէ գարար վէրմէք խօսուսընտա
էօյլէ ուզուն ուզատըյա տիւ շիւնէն գատընլարտան օլմայըպ,
տէրհալ:

— Պոյլուրունըղ իշթէ քիւպըտ գալէմ, մագամ Ա-

լէքճանտրիյէ թարափընըլտան իյճապ իտէն թավսիյէյի Կա-
զընըլ, աէմէսի իլէ, Փանֆէրլօ հէման մուխթասար պիր
թավսիյէնամէ Կազընըլտա .

— Պու իւշ սաթըր Եազը իլէ մատամ Ալէքսանտրիյէ
հէր պիր Էմրինիզի իյֆա իթաիրէճէ յինիզէ շիւպհէնիզ օլմաֆ
պրն, աէսի .

— Բէք ալա, Լաքին շիմտի Գավայլօնա պէնիմ նէրէտէ
պոչլունտուղունը նափսը պիւտիրմէլի, պու թէզըրիյէ պա-
նա Գավայլօն կէթիրմէսի լազըմ կէլիր իքէն նիշին կէթիր-
մէտի .

— Գորգտու սէվկիլի գըզըմ, ճէսարէթ իտէմէտի, մէ-
րադ իթմէյինիզ պէն շիմտի կիտէր քէնծիսինի կէօրիւր վէ
սիզին նէրէտէ օլտուղունուզը պիւտիրիրիմ .

Մատամ Ժիրսի, պիր արապա կէթիրթմէք իւզրէ ի-
քէն, Փանֆէրլօ պունը սավուշմաղա կիւզէլ պիր ֆըրսաթ
ասա իտէրէք, քէնտիսինին տախի տոչրմաղա վազթը օլ-
մատըղընտան պահա իլէ, քէնտիսի հէմ կիթմէք վէ հէմտէ
պիր արապա կէօնտէրմէք իւզրէ սօգաղա չըգտը . թէսա-
տիւֆի օլարադ օ էսնատէ էվին էօնիւնտէն պիր արապա կէշ-
մէքտէ օլտուղունը կէօրիւպ թէվզըֆ իթտի . արապաճըյա
քէնտիսինին բօլիս խաֆիյէսի օլտուղունը պիւտիրտիքտէն
սօնրա .

— Շիմտի շու էվտէն գըսա պօյլու պիր մատամ չըգըպ
պէրապէրինտէ քիւչիւք սանտըգլար պուլունծուղոս հալտէ
սէնին արապանա պինէճէք, էկէր Կանա կիտէճէյի մահալի
Սէն Միշէլ օլտուղունը սէօյլէր իսէ, հէման հայվանլարընը
գամշըլայըպ հարաքէթ էթ, չայէտ պաչգա պիր մահալ իսմի
վէրիրսէ, հէման արապատան աշտղը էնիպ հայվանլարընը գօ-
շումլարընը տիւզէլթիյօր իմիշին կիպի պիր աղ մէշղուլ օլ
քիւ պէն կիզլիճէ Եազըն պիր մահալէ կէլիպ սանա թարիֆ
իյլէտիյի մահալի իշիտէյիմ, աէտի .

— Յիւհագըգա բօլիս խաֆիյէսի կիտուպ սօգաղըն գարչը

ճիհէթինտէ պիր շարսպճը տիւքքեաննա կիրէրէք կիզլէն-
տի, կէնճ գատընտան արմը յտուղու իյզահաթ Ֆանֆէրլո-
նըն զիհնինի շաշըթմը վէ հէնուղ պու պապտէ պիր շէյէ
գարար վէրմէմիշ, պիր ֆիքրի մախսուս բէյտա իսիմէմիշ
իտի. ֆագաթ տիւշիւնմէյէ վաղթը օլմատը:

Պու արալըդ սօգաղըն սիւքիւթի պիր գըրպաճ շագըր-
թըսը իլէ իսլալ իտիտի, արապա՝ Նիյնա Ժիրսիյի «Կըրանտ
Արգանթ» Եթէլիճէ կէօթիւրիւյօր իտի. Ֆանֆէրլօ ազիմ
պիր մէսրուրիյէթլէ, քէնտի քէնտինէ.

— Օհ, հէլէ՛ եագալաժըմ, տէտի.

4

Նիյնա Ժիրսինին կիզլէնմէք իչին Կըրանտ Արգանթ օ-
թէլինէ կիթտիյի շու սաաթտա, Բըրօսբէր Պէրթօմի տալի
զապթիյէ նէզարէթինտէ մազնունլարա մախսուս օլան մա-
հալէ կէօթիւրիւմէքտէ իտի.

Բըրօսբէր Պէրթօմի, թէէսիւրաթընա զալէպէ իթմէյէ
պաշլամը յտուղու սաաթտան պէրի, ասլա էթվարը պի-
գայտանէսինի պօղմամը իտի.

Պիր թագըմ միւտագգըդ ատէմէր, չէհէսինտէն,
պագըշընտան հըսսը նէտամէթ վէ զաաֆը գալպէ տէլա-
լէթ իտէր պիր իմարէ կէօրէպիւմէք իչին էթրաֆընը ալ-
մըշլար իսէ տէ, Բըրօսբէր պունլարա գարշը թաշտան օյուլ-
մուշ պիր հէյքէլ գատար արղը մէթանէթ իթմէքտէ իտի.

Մէրգումըն թէնէֆֆիւսինտէքի սըղլըդ իլէ ալնընտան
թանէ թանէ ագան թէրլէր կէօրիւմէմիշ օլա, զիհնի՝
պուլունտուղու մէվգըըն տէհէթինի ասլա հըսս իթմէյօր
զանն օլունաճագ իտի.

Բըրօսբէր, զապթիյէ նէզարէթինէ կէօթիւրիւմէզտէն

էվկէլ բօլիս գօմիսէրինին նէզտինտէ իբի սաաթտան ղիյատէ պէքլէթտիրիլտիյինտէն , պու միւտտէթ ղարֆրնտա քէնտի մուհաֆաղասընա մէմուր իտիլէն իբի բօլիս նէֆէրի իլէ գօնօշտու :

Էօյլէն վագթընա տօղրու աճլըգ հըսս իյլէտիյինի պէյան իտուպ եէյէճէք պիր շէյ իսթէտի . օրայա եագըն պուլունան պիր լօգանթատան եէմէք կէթիրտիլէր , օլտուգճա իշթահա իլէ եէմէք եէյիպ պիր շիշէ գատար տա շարապ իշտի :

Օրատա պէքլէտիյի միւտտէթճէ պաղը խուսուսլարա մէպնի հէր սապահ բօլիս գօմիսէրինի կէօրմէյէ կէլէն օն գատար զապըթա մէմուրը , Բըրօսբէրին հալ ու էթվարընը մուայէնէ իտուպ , ճիւմլէսի պիրտէն սէպաթ ու մէթանէթին պու տէրէճէսինէ լըհարը թէաճիւպ իթտիլէր :

Աշաղըտա արապա կէլմիշ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլտուղունը Բըրօսբէրէ խապէր վէրմէլէրի իւզէրինէ տէրհալ այաղա գալգտը , աշաղը էնմէզտէն էվկէլ պիր սիկարա եագմագ իչին միւսաատէ իսթէտի , պու միւսաատէ քէնտիսինտէն տիրիղ օլունմատը :

Գօմիսէրիք մէրքէզինին գարուսը էօնիւնտէ տայիմա չիշէք սաթան պիր գատըն պուլունուր իտի . պու չիշէքճի գատընտան պիր քիւչիւք տէմէթ մէնէքշէ ալտը . մէզպուրէ , Բըրօսբէրին թէվգըֆ իտիլմիշ օլտուղունը անլայարագ մէգամը թէշէքքիւրտէ :

— Զավալը կէնճ , թալիյին աշըգ օլսուն , տէմէսի իւզէրինէ , Բըրօսբէր գատընըն պու թէշէքքիւրինտէն միւթէէսիր օլարագ :

— Տուանըզա թէշէքքիւր իտէրիմ մատամ , ֆագաթ հայլի զէմանտէն պէրի տիր քի թալիյիմ գարանմըջ տըր , տէյու ճէվապ վէրտի :

Մէվսիմ հէնուզ իլք պահար օլտուղունտան օ կիւն հաւա ղայէթ լաթիֆ վէ բարլագ իտի . արապա Մօնթմարթը

սօգաղընը պօյունա կէշմէքտէ իբէն, Բըրօսբէր, պիր գաշ տէֆա պաշընը արապանըն բէնչերէսինտէն չըգարըպ տըշարըյա պագարագ, պէօյլէ կիւնէշլի վէ կիւզէլ պիր հէվատէ հարըսխանէյէ կիթմէքտէ օլտուղունտան տօլայը աճը աճը կիւլէրէք պէյանը թէէսիւֆ իտուպ.

— Թօհաֆ տէյիլ մի տիր, միւտտէթը էօմրիւնտէ տըշարըտա կէզինմէք իչին հիչ պու գատար շիտտէթ ի պիր արզու հըսս իլլէտիյիմի պիլմէյօրում, տէյինճէ. մուհաֆագասընա մէմուր օլան կարտիյանլարլարտան պիրիսի քի շիշման, շէն մէշրէպ վէ կիւզէլ պիր տէլիգանլը իտի. Բըրօսբէրին պու սէօզիւնէ ճէվապ օլարագ պիր գահգահա սալը վէրիպ.

— Նիյէթինիզի անլայօրում, տէտի.

Բըրօսբէր զապթիյէ նէզարէթի տայիրէսինէ վասըլ օլունճա, նըզամէն սիւալ իտիլմէսի լաղըմ կէլէն սէջլլէրէ, զայէթ պիգայտանէ վէ միւթէագիմանէ պիր սուրէթտէ ճէվապլար վէրտի.

Ճէպլէրինի մասանըն իւզէրինէ պօշալթմասընը էմր իթտիլէր, պատէհու եանընա թէգարրուպ իտէրէք իւսթիւնի եօզլամաղա պաշատըլար. պու հալ իզզէթը նէֆսինէ տօգունարագ կէօզլէրինտէն իբի տամլա եաշ տէօքիւլիւպ, տէրհալ հէրարէթլի եանագլարընըն իւզէրինտէ գուրույուպ զայիլ օլտու, պատէհու զապըթա մէմուրլարընըն եօզլամալարընը գօլալաթմագ իչին գօլլարընը եօգարը գալտըրըպ արզը թէսլիմիյէթ իթտի, պիր թագըմ էլլէր սէրթ սէրթ հէր թարաֆընը գարըշտըրմաղա պաշատը.

Թահգիրամիզ պիր սուրէթտէ իճրա օլունան պու թէհարրիյաթ էբէյիճէ տէվամ իտէճէք իտի իսէ տէ, օ սըրատա օրթա եաշը, պէյաղ պօյունպաղը, հէյէթ ու էթվարը զարիֆ, կէօզլէրինէ ալթուն քէնարլը պիր կէօզլիւք թագմըշ վէ սօպանըն պաշընտա ըսընմագտա պուլունմուշ օլան պիր զաթ, թահարրիյաթըն տահա իլէրի կէօթիւրիւլմէսինէ մանի օլտու.

Բըրօսբէրին արգասննտա բօլիօ օլտուղու հալտէ իչէրի Վիրաիլինի կէօրիւնճէ, պոռ զաթըն չէհրէսինտէ պաղը կէօնա իսթիղրապ վէ թէլաշ ասարը կէօրիւմիւշ վէ հաթթա Բըրօսբէրէ տօղրու պիր իքի աաըմ իլէրլէյիպ լագըրտը սէյլէմէյէ հաղըրլանմըշ իսէ տէ, հէր նէ սէպէպէ մէպնի իսէ սօնրատան եինէ պիրտէն պիրէ թէպտիլի ֆիքը իտէրէք սիւքիւթ իթմիշ իտի :

Բըրօսբէր, պուլունատուղու օ հճի թէէսիւր վէ ըղթըրապ իչինտէ պիլէ պու աաէմին, քէնտինէ տօղրու մուսիրանէ կէօղլէրինի տիքիպ տիգ տիգ պագմագտա օլտուղունա տըզաթ վէ թէաճիւպ իթմէքտէն քէնտինի ալամատը, աճէպա շախսը մէրգուժ Բըրօսբէրի թանըյօրմը իտի : Բըրօսբէր քէնտի քէնտինէ տիւշիւնաիւ, ֆագաթ պու աաէմի հիշ պիր եէրտէ կէօրմիւշ օլտուղունը պիր տիւրլիւ խաթըրլայամատը :

Հալ ու էթվարնտան մէզքիւր օտանըն ամիրի ջլտուղոս անլաշըլան պու քաթ, զապթիյէ նէզարէթինին մէմուրը մէշֆուրը միւսիւ « Լըգօգ (1) » քէնտիսի իտի :

Բըրօսբէրին իսթիւնիւ պաշընը եօղլամագտա պոճլունան մէմուրլար, պիր քիւշիւք բըչագ վէ եա սիւահ սագլամըշ օլմասը իհթիմալինէ մէպնի, բօթինլէրինի չըզարթմագիւղրէ իքէն, միւսիւ Լըգօգ պիր իշարէթ իտէրէք :

— Էլվէրիւր, տէտի :

Ձապըթա մէմուրլարը տէրհալ պաշլարընը էյիպ իթաաթ իտէրէք թէհարրիյէ խիթամ վէրաիլէր, Բըրօսբէր հագըընտա նըզամէն իճրասը լաղըմ կէլէն մուամէլաթը չէսմիյէ ալթըգ խիթամ պուլմիւշ օլտուղունտան, պիշարէ տէլիգանը զաթթթ տար վէ քիւշիւք պիր օտայա իյսալ իտիլիպ իւղէրի-

(1) « Միւսիւ Լըգօգըն իհթիյարըզը » նամ էրմէնի իւլ հարուֆ վէ իպարէ օլան բօմանը օգույանլարա, պու մէհուր բօլիա մէմլըր մալիւմ տիր :

նէ դաբու դաբանարագ , գօճա գօճա սիւրկիւլէր սիւրկիւլիւպ քիլիտէր քիլիտէնտի , Բըրօսբէր եալընըզ գալտըղընը կէօ-
րիւնճէ կէնիշ պիր նէֆէս ալտը :

Էվվէթ , տէլիգանլը քէնտինի եալընըզ զանն իտիյօր
իտի , զավալը պիւմէյօր իտի քի հաբըսխանէ պիր միւտագ-
գըզ քիմեակէրին միքրօսգօրը ալթընտա պուլունան շիշէյէ
վէ տէրունինտ քի մահբուս խէ , օ շիշէնին իշինտէքի պէօ-
ճէյէ պէնղէր . Բըրօսբէր հաբըսխանէ տիվարլարընըն տայիմա
աչըզ տուրուր գուլագլարը վէ հէր քիւշէ պուճաղըն տայի-
մա կէօրիւր կէօղլէրի օլտուղունտան խապէրտար տէյիլ իտի :

Բըրօսբէր , քէնտինին եալընըզ գալմըշ օլտուղունտան օ
գատար էմին իտի քի , օլ անէ գատար հէր քէսէ գարշը
գայտսըղըզ մապէսի ալթընտա կիզլէմէքտէ օլտուղու թէէ-
սիւրինի , սէլ կիպի պօշանան կէօզ եաշլարը իլէ մէյտանա
չըզարտը . հայլի վագըլթտան պերի զապթ իթմէյէ չալըշտը-
ղը հիտտէթի , պիր միւտտէթ սինէ սինէ եանըպ տա պիր-
տէն պիրէ ալէվլէնէն շիտտէթլի եանկընլարա միւշապիհ իտի :

Պիշարէ տէլիգանլը տիվանէլէր կիպի քէնտի քէնտինէ
սէօյլէնտի , պաղըրտը , չաղըրտը , սէօյտի սայտը . պու հիտ-
տէթ ու զազէպ պիր սուրէթը մէճնունանէտէ կիթտիքճէ
թէզայիւտ իտիյօր իտի . քէնտիսինին հապս իտիլմիշ օլտու-
ղու շու տարաճըզ օտա տէրունինտէքի աճղու գուտրէթսիղ-
լիլինի տիւշիւնտիւքճէ , մէյուսիյէթինտէն տէմիր գաֆէս ի-
շինէ դաբատըլան վահշի հայվանլար կիպի տիվարլարա սալ-
տըրըպ եումուգլամաղա պաշլատը :

Միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի , քէնտինի կէօսթէրմէյէ
օղրաշտըղը կիպի էօյլէ միւթէքէպպիր , գայտսըղ , սօու գ
դանլը օլմայուպ , պիլաքիա պիր թագըմ տըղու վէ հէվէս-
լէրէ մալիւր աթէշմէչրէպ պիր զաթ իտի :

Քէնտիսի տահա եիրմի իւշ եիրվի տէօրթ եաշընտա ի-
քէն , բարա թօբլայըպ սահիպ սէրվէթ օլմագ արղույը շէ-
տիալի գալսլինտէ բէյտա օլմուշ իտի . քէնտի սէրվէթը ճիւ-

ղիյէսինն մահառաւելի տախիլնաւ վէ զարուրի պիր գա-
նաաթքեարլըդ իշինտէ եաշամագաա իքէն , սէրվէթին՝ զէն-
կինլէրէ վէրտիյի գուարէթ ու իթիպարը կէօրտիւքճէ անլէ-
րէ նազարը հասէտլէ պագար վէ անլէր կիպի օլմագ ար-
ղուսը քէնտինտէ արթորգճա արթար իտի :

Բըրօսքէր , սէրվէթլէրինն շաշասը իլէ տիւնեայը հայ-
րէթտէ պըրագան մէշհուր զէնկինլէրին , պօրսա օյունճու-
լարըն , թիւճճարլարըն ասըլլարըն նէ օլտուղունը պիլմէք իս-
թէտի . պու պապտէ թահգըգաթա կիրիշտի , խապէր ալտը
քի՝ պու զէնկինլէրին ճիւմլէսի սէնաթլարընա պաշլատըգլա-
րը վագըլթ , քէնտինտէն չօդ ֆագըր իմիշէր :

Եա նա՛սըլ օլուպ տա օ տէրէճէյէ գաաար եիւքսէլէ-
պիլմիշէր , նէ՞ սուրէթլէ էօյլէ բարլագ մէվգըլար իհրագ
իթմիշէր :

Շիւպհէսիզ , զէքեալէթ , սէպաթ , իդտամ վէ զայ-
րէթլէրի սայէսինտէ :

Իշթէ միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի , միւթլագա զէնկին
օլմագ իշին անլէրի թագլիտ իտէճէյինէ վէ սէպաթ ու զայ-
րէթտէն պիր ան կէրի գալմայաճաղընա տայիր եէմին իթտի :

Ֆիւհագըգա Բըրօսքէր օ կիւնտէն իթիպարէն , ինանըլ-
մայաճագ տէրէճէտէ պիր սէպաթ ու զայրէթլէ հէվէսաթը
ղաթիյէ վէ իսրաֆաթընա նիհայէթ վէրէրէք , պիւթիւն ար-
ղուլարընա զալէպէ իթմէյէ վէ բէրհիզքեարանէ պիր սու-
րէթտէ եաշամաղա պաշլատը . ախլագ ու ատէթլէրինի վէ
էթվար ու հարաքեաթընը քեամիլէն տէյիշտիրիպ , օ էսկի
Բըրօսքէր պիւսպիւթիւն պաշգա պիր ատէմ օլտու :

Բըրօսքէրին պու իգաամաթը պէյհուտէ տէյիլ իտի ,
մուճաիլէյին զայրէթ ու սէպաթընը կէօրէնլէր , մուվաֆ-
ֆագըլէթինտէն շիւպհէ իթմէյէրէք :

— Պու սէպաթէ կէօրէ մուվաֆագըլէթ մուհագգագ
տըր . . . տէյօրլար իտի :

Լաքին նէ՞ միւթէնագըս հալ , շիմտի պէօյիւք պիր սըր-

գաթ իլէ մազնուն օլարագ հարսա գօնուլմուշ իտի , եանի մանէվի սուրէթտէ մահվ օլմուշ տէմէք իտի .

Չիւնքի բէք ալա պիլիյօր իտի քի միւթթէհիմ վէ եադ խօտ պէրիւզիմմէ պուլունսուն , պէօյլէ պիր վադապլի մէն-հուսէ իլէ նամը լէքէտար օլան պիր աաէմ , էսկի զէմանտա ճանիլէրին օմուզլարընա գըզկըն հըրուֆաթլէ պաստըզլարը տամկալար կիպի , իլէլ էպէտ օ լէքէյի թաշըյաճագ տըր .

Արթըզ պունտան սօնրա օղրաշմագ , չալըշմագ նէյէ՞ եարար , իւլաս պիլէ օլտա նամուսընա սիւրիւլէն պու լէքէ-նին մահվը գապիլ տէյիլ իտի .

Հաբըսխանէ կարտիյանը , ագշամ եէմէյինի կէթիրտիյի վադըթ Բըրօսբէրի , եաթաղըն իչինէ ուր ուզուն ուզանմըշ վէ պաշընը եիւզ եաստըղընըն իչինէ կէօմմիւշ օլտուզու հալտէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա պուլտու .

Ճիմտի եալընըզ պուլունտուգճա աճըզ հըսս իթմէյօր իտի , պիւթիւն սընըրլարը ուլուշմուշ վէ էթրաֆընը գաթը պիր սիա իսթիւա իթմիւշ զանն իտիյօր իտի .

Սուլար գարարմաղա պաշայըպ նիհայէթ կիճէ օլտու , պու կիճէ Բըրօսբէրէ բէք ուզուն վէ բէք միւտհիշ կէօրիւն-տի . սաաթլարը թային իթմէք իչին , տըշարըտա կէզինէն նէօպէթճիլէրին եալաշ եալաշ վէ միւնթազամէն աթտըզ-լարը ատըմլարը սայմագտան պաշգա պիր վասէթա եօգ իտի .

Օ կիճէ սապահա գատար Բըրօսբէրին կէօզիւնէ ուլգու կիրմէյուպ , անճագ կիւնտիւզ օլտուգտան սօնրա ուլումա-ղա պաշլատը , հաբըսխանէ մէմուրը կէլիպ տէ .

— Հայտէ էֆէնտի իսթինթագա , տէյու հայգըրտըզը վագըթ , պիշարէ հէնուզ ուլգուտա իտի .

Պիրաէն պիրէ սըշրայըպ եաթաղըն իչինտէ տիմ տիգ սյաղա դաշդուր , իսթինթագ օլմաղա չըղըրլուրընըն անլա-տըղը կիպի , թուալէթինտէքի ինթիզամըզըղը տիւզէլթմէք խաթըրընա պիլէ կէլմէքսիլին .

— Հայտէ կիաէլիմ , տէտի .

Հաբըսխանէտէն տըշարը չըգտըգլարը սըրատա կարտիյան , Բըրօսբէրէ պագըպ կիւլէրէք .

— Ուզաթմա , երեսէ պահտըեար պիր ատէմ իմիշսին , չիւնքի բէք էյի պիր միւսթանթիգէ տիւշտիւն , տէտի :

Բըրօսբէր , կարտիյանըն պու սէօզիւնէ էհէմմիյէթ վիրուպ տա ճէվնապ վէրմէտի , Փագաթ հէրիֆ պունտա բէք հագլը սէօյլէյօր իտի :

Բըրօսբէրի իսթինթագ իտէճէք օլան միւսթանթիգ , միւսիւ Բաթրի ժան իսմինտէ զայէթ զէքի վէ սիւրաթը ինթիգալէ մալիք , նէ զաաֆ տէրէճէսինտէ մէրհամէթլի վէ նէ տէ իֆրաթ ատտ իտիլէճէք գատար սէրթ պիր ատէմ օլուպ , ատալէթ վէ հագըգաթտան պաչգա պիր շէյի իլթիւզամ իթմէք տալի քիւլլիյէն ատէթի խարիճինտէ իտի . պիր միւսթանթիգին իճրա իտէճէյի նազիք վէ մուհիմ վազիֆէլէրէ նազարէն , էվսաֆը ալիյէյէ , միւսիւ Բաթրի ժան զիյատէնի իլէ մալիք իտի :

Սիւրաթը իճրա ճիհէթինտէն պիր ազ նօգսանը վար իսէ տէ , հիշ պիր շէյ ճէսարէթինի մահվ իտէմէյէճէք տէրէճէտէ , ֆէվգէլատէ պիր սապր ու մէթանէթէ մալիք պուլունտուղունտան , հէր հալտէ մուվաֆֆագըյէթինի թէէմին իտէր իտի . պիր թահգըգաթտա սէնէլէրճէ պըգմայըպ եօրուլմայըպ տէվամ իյլէր իտի . հաթտա Պէլճիգա գայիմէլէրի վագաայի մէշհուրէսինտէ , տէօրթ սէնէ տէվամ իտէն թէհարրիյաթը մուգտիմանէտէն սօնրա , նիհայէթ իմարաթը լազըմէյի ճէմ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր :

Սէնէլէրճէ թէհարրիյաթտէ տէվամ իլէ հիշ պիր նէթիճէ իսթիհսալ իտիլէմէյէն գալըչըգ նէ գատար մէսալիհ վար իսէ , հէր միւսիւ Բաթրի ժանա կէօնտէրիլը վէ մաճիր միւսթանթիգ պունլարըն ճիւմլէսինին իւհտէսինտէն կէլէրէք , հիշ պիրինի նօգսան պըրագմազ իտի :

Բըրօսբէր Պէրթօմիյի կէօթիւրմէքտէ օլտուգլարը միւսթանթիգ իշթէ պէօյլէ պիր զաթը տիրայէթսիմաթ իտի :

կարտիյան , Բըրօսբէրի պիր թագըմ գալըչըգ եօլլար-
տան կէօթիւրիյօր իտի :

Ուղուն վէ տար պիր եօլ եիւրիւտիւէր , ժանտարմա-
լար իյէ տօլու պիր սալօնտան կէչտիւէր , պիր մէրտիվէն է-
նիպ եէլլ ալթը կիպի պիր մահալէ կէլտիւէլ . սօնրա տիգ վէ
տար պիր մէրտիվէնտէն չըգտըլար քի , պու մէրտիվէն չը-
գըլմագլա պիթիպ թիւքէնմէք պիլմէյօր իտի :

Նիհայէթ տար վէ ուղուն պիր սօֆայա վասըլ օլտու-
լար . պու սօֆանըն իւզէրինէ պիր չօգ դաբուլար աչըլմըչ
վէ հէր դաբունըն իւզէրինէ նօմէրօլար եազըլմըչ իտի :

Կարտիյան , Բըրօսբէրի մէզքիւր գաբուլարտան պիրինին
էօնիւնտէ թէվադուֆ իտէրէք :

— Իշթէ կէլտիք , խէլաս վէ եա ֆէլաքէթին իշթէ պու-
րատա պէլլի օլաճագ , տէտի :

Բըրօսբէր , կարտիյանըն պիր սուրէթը մէրհամէթքեա-
րանէտէ վագը օլան պու սէօզիւնիւ իշիտինճէ , պիլա իս-
թիյար թիթրէտի :

Փիլհագըղա կարտիյանըն սէօզիւ տօղրու իտի , օ գա-
բունըն արգասընտա պուլունան ատէմ շիմտի Բըրօսբէրի իս-
թինթագ իտէճէք իտի . վէրէճէյի ճէվապլարա կէօրէ եա
հուրիյէթի իատէ օլունաճագ վէ եախօտ պիր կիւն էվվէլ
վէրիլմիշ օլան իզհար էմրի , թէվգըֆ էմրինէ թէպտիլ իտի-
լէճէք իտի :

Պինաէն ալէյհ Բըրօսբէր , օլանճա գոլվլէթ ու ճէսարէ-
թինի թօբլայըպ էլինի գաբունըն չան տիւյմէսինէ սեզաթա-
րագ իչէրի կիրմէք իւզրէ իքէն , կարտիյան էլինի թուլուպ :

— Նէ՞ եաբըյօրսուն , խա'յըր , խա'յըր , շիմտի կիրիլ-
մէզ , օթուր պէքլէ պագալըմ . . . Նէօվպէթ սանա կէլինճէ
իսմինի չաղըրըլար , օ վագըթ կիրէրսին , տէտի :

Պիչարէ սանտըգքեար տէրհալ իթաաթ իտէրէք տէօ-
նիւպ պիր գանաբէնին իւզէրինէ օթուրսու , կարտիյանտա
եանընտա օթուրը վէրտի :

Միւսթանթիգլէրին գաբուլարը էօնիւնտէքի պու մահալտէ օթուրուպ պէքլէմէք գատար գասավէթէնկիզ վէ ինսանըն ճանընա սըգլէթ վէրէն պիր շէյ եօգ տըր :

Պու գարանլըգ վէ ուզուն սօֆանըն պիր ուճունտան տիկէր ուճունա գատար իմթիտաա իտէն քիւլի տիվարըն էօնիւնէ , մէշէ աղաճընտան մամուլ զայէթ գապա եաբուլը պիր գանարէ ուղատըլմը իտի քի , հէր կիւն իւզէրինտէ օթուրուլմատան չիրլէնուպ գարարմը իտի . պու միւտհիշ գանարէ ինսանըն զիհնինի պիւա ինթիյար շիմտիյէ տէյին քիմ պիլիր պու մահալէ նէ գատար մազնուն , խըրսըզ վէ գաթիլլէրին օթուրմուշ օլտուգլարընը թէֆէքքիւրէ սէվգ իտէր :

Սօգագլարտաքի սիւբրիւնթի վէ թէաֆիւն վէրէն մատտէլէրին սիւբիւրիւլիւպ լաղըմա էնաիքլէրի կիպի , էնվայի ճինայաթ տախի էր վէ եա կէճ կիւնիւն պիրինտէ , պիրի քիւրէք վէ տիկէրի մէյտանը գաթըլկեահէ աշըլըր իքի գաբուսը պուլունան պու տէհշէթամիզ սօֆայա կէլիպ տայանըյօր իտի :

Բըրօսքէր Պէրթօմինին կէլմիշ օլտուղու շու սաաթտա պու սօֆա բէք գալապալըգ վէ կիւրիւլթիւլիւ պիր հալտէ պուլունոյօր իտի . տիվար տիպինտէքի գանարէ պօյտան պօյա իշղալ իտիլմիշ իտի . Բըրօսքէրին թա եանընտա եըրթըգ վէ բէք զիյատէ բէթմիւրտէ էլպիսէլի վէ գօրգունճ չէհրէլի պիր հէրիֆ օթուրույօր իտի , զալալը սանտըգքեարըն գօլը պու հայլալըն գօլունա տօգունտուգճա , առէթա պիր էլէթըրիք պաթարեասընա հէտէֆ օլմուշ կիպի պաշտան այաղա գասպար չիթըէմէքտէ իտի :

Հէր պիրի պիր միւսթանթիգլէ մախսուս օլան միւթէտատիտ գաբձալարըն էօնիւնտէ , շահատէթ իչին չաղըլընիշ պիր թագըմ առէմլէր տուրույօրլար վէ եալաշ պիւս սէտայըլա եէքտիկէրի իլէ գօնդուշույօրլար իտի :

Սյագլարընտաքի իրի չիլմէլէրի իլէ տէօշէմէ թաշլա-

ընըն էօթտիւրէն միւթէատտիտ ժանտարմալար, պիր թագըմ մահրուսլարը իսթինթագա կէթիրիպ կէօթիւրմէք իւզէ տայիմա կէլիպ կիտիյօրլար իտի :

Պու ըղթըրապէնկիզ կիւրիւլթիւնիւն իշինտէն պաղէն պիր դատընըն աղլամա սէտասը վէ եա ճանիրըաչ ֆէրեատլարը իշիտիլիւր, կէօղէլը օ թարաֆա թէվճիհ իտիլինճէ մազնունլարտան պիրինին եա վալիտէ վէ եա հէմիրէսինին մէնտիլինի կէօղէլինէ կէօթիւրիպ, հընչգըրա հընչգըրա աղլամագտա օլտուգլարը կէօրիւլիւր իտի. գըսա միւտտէթ պիր ֆասըլէ իլէ պիր դաբունըն աչըլըպ դաբանտըլը, պիր գավասըն տախի պիր իսմ վէ եա պիր նամէրօ չաղըրտըլը իշիտիլմէքտէ իտի :

Զավալը Բըրօսբէրին վիճուտի պիր թագըմ տէհչէթի ճանիլէրէ տօգունտուգճա վէ օրատաքի մուրտար հէվայը թէնէֆֆիւս իլէտիքճէ, ատէթա պայըլմա տէրէճէլէրինէ կէլմէքտէ իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր գըսա պօյլու, սիյահ էլպիտէլի վէ մէմուրիլէթը մախսուսէսինէ ալամէթ օլմագ իւզրէ կէօյսիւնտէ խաչվարի ուզատըլմըչ չէլիքտէն մամուլ զէնճիրի պուլունան պիր գավաս :

— Բըրօսբէր Պէրթօմի, տէյու պաղըրտը :

Պիչարէ գասատար, իսմինին չաղըրտըլընը իշիթտիլի կիպի պիրտէն պիրէ այաղա գալգըպ, նասըլ կիթտիլիլէր քէնտիսիտէ պիլմէտիլի հալտէ քէնտիլինի միւսթանթիգ օտասընա կէօթիւրիւլմիլչ պուլտու :

Բըրօսբէր՝ միւսթանթիգին օտասընա կիրինճէ էն էվվէլ կէօղէլի գամաչըպ էթրաֆընը կէօրէմէզ պիր հալէ կէլտի. չիւնքի Բըրօսբէրին պուլունտուղու մահալ բէք գարանըգ օլուպ, պու օտանըն իսէ, գաբույա մուգապիլ ճիհէթինտէ պէօյիւք պիր բէնչէրէ պուլունտուղունտան, իչէրիլէ չիտտէթի զիյա տուսուլ իթմէքտէ իտի :

Մէզքիւր օտանըն տիվարընա ուճուլ նէվինտէն, գօյու

եէջիւ ընկել պիր քեաղըտ եարըշտըրըմըշ վէ եէրէ տախի իւզէրինտէ սիյահ սիյահ վէ ատի չէքիլէր պուլունան պիր քէօթիւ խալը տէօշէնմիշ իտի :

Գաբույա գարշը կէլէն թարաֆտա , իւզէրինտէ պիր չօգ իսթինթագ էվրագը եըղըմըշ պէօյիւք պիր եազըխանէ տուրույօր վէ պու եազըխանէնին արգասընտա տախի , միւսթանթիգ էֆէնտի գաբույա մուգապիւ օլարագ էօյլէ պիր սուրէթտէ օթուրույօր իտի քի , քէնտի եիւզիւ քեամիլէն նիմ գարարթը իչինտէ գալտըղը հալտէ իշէրի կիրէն մազնուն վէ եա շահիտէրին չէհրէլէրի , թէմամը իւէ այտընլըղա գարշը պուլունույօր իտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտինին սալ թարաֆընտա պիր քիւչիւք եազը մասասը աուլթույօր վէ պըւրատա տախի միւսթանթիգ մուավինի , եանի զապթ քեաթիպի էֆէնտի օթուրույօր իտի :

Բըրօսքէր , պունլարըն հիչ պիրինէ նազար պիլէ իթմէյուպ , օլանճա տըգգաթընը միւսթանթիպին իւզէրինէ ճէմ իյլէյօր իտի :

Սանտըգքեար , միւսթանթիգ էֆէնտիյի թէմեիզ ու թէտըղտա իլէրլէտիքճէ , պիր ազ էվլէլ ընֆագաթընտա պուլունան կարտիյանըն քէնտիսինէ սէօյլէտիյի սէօզիւնիւ հագգըլը պուլույօր իտի :

Միւսիւ Բաթրի ժանըն զայրի միւնթազամ օլան չէհրէսի , իքի թարաֆընտան ֆավուրի թապիր իտիլէն , գըրֆըղը ընկտէքի եան սագալլար իւէ իհաթա իտիլմիշ իտիչ կէօզլէրինտէ սաարը զէքեֆլէթ բաթըլ բարըլ բարլամագտա օլուպ սիյմասընտա տախի պիր նէվի ճաղիպէ վար իտի քի , իլք տէֆա օլարագ եիւզիւնէ պագանլարտա , քէնտիսինին էյի պիր առէմ օլտուղու հագգընտա էմիլիլթ բէյտա օլուր իտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտի , Բըրօսքէրի չէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա , քէմալի նէզաքէթէ տէլալէթ ի-

տէճէք պիր թավր իլէ քէլամէ աղաղ իտէրէք, աղիմ պիր հէյէճան իշինտէ պուլունան սանտըգքեարա .

— Պիր սանտալեա ալընըզտա օթուրունըզ, տէտի .

5

Բըրօսբէր, սօն տէրէճէտէ հագարաթլա մուամէլէ կէօ-
րէճէյինէ ինթիզար իթմէքտէ իքէն, քէնտիսինէ պէօյլէ նա-
ղիքեանէ վէ նիւվաղիչքեարանէ մուամէլէ իտիլտիյինէ զի-
յատէսի իլէ մէմուուն օլտու, վէ պինաէն ալէյհ պունը քէն-
տի հագգընտա խայրըլը պիր ալամէթ աատ իտէրէք, ճէ-
սարէթի արթըպ ֆիքրինտէ սէրպէսթլիք վէ ինթիզամ բէյ-
տա օլմաղա պաշլատը .

Պու ալալըզ միւսթանթիդ էֆէնտի զապթ քեաթիպի-
նէ թէվճիհի խիթապ իլէ .

— Միւսիւ Սիկօլէթ, հազըր օլունուզ իսթինթագա
պաշլայօրում, տէտիքտէն սօնրա, Բըրօսբէրէ տէօնէրէք .

— Իսմինիզ նէ՞ տիր, տէտի .

— Իսմիմ Օկիւսթ Բըրօսբէր Պէրթօմի տիր, էֆէնտիմ .

— Դաշ եաշընտասընըզ .

— Պու կէլէճէք Մայիսին պէշինտէ թամամ օթուզ եա-
շընա կիրէճէյիմ .

— Սէնաթընըզ նէ՞ տիր .

— Անտրէ Փօվվէլ պանդասընըն սանտըգքեալըլը խըտ-
մէթինտէ պուլունույօրում . . . եանի պուլունկմագտա իտիմ .

Միւսթանթիդ էֆէնտի, պու ալալըզ ճէպինաէն պիր
քիւշիք մուսթիլէ տէֆթէրի չըգարըպ եաբրաղլարընը գա-
րըշտըրմաղա պաշլատը, Բըրօսբէր, միւսիւ Բաթրի Ժանըն հէր
պիր հալաքէթինէ տըգդաթ իթմէքտէ վէ կիլթտիքճէ իւ-
միւտի արթմագտա իտի . պու գաաար բույի միւլայիմէթ կէօս-

թէրէն պիր միւսթանթիդին , քէնտիսինի մահբէստէ պըրագաճաղընա գաթան իհթիմալ վէրէմէյօր իտի :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , տէֆթէրտէ արասըղը շէյի պուլմուշ օլտուղունտան , թէրրար իսթինթագա պաշլալըպ :

— Նէրէտէ իգամէթ իտիյօրսունըղ , տէտի :

— Տէօրթ սէնէաէն պէրի տիր Շարթալ սօգաղընտա 29 նօմէյօլը խանէտէ իգամէթ իթմէքտէյիմ , պունտան մուգատտէմ տախի մահալը իգամէթիմ Պաթինեօլ պուլվարընտա 7 նօմէյօլը խանէ իտի :

— Նէրէտէ տօղմուշսունըղ :

— Մահալը վէլատէթիմ Կար էյալէթինտէ պուլունան Պուգէր տիր :

— Բէտէր ու վալիտէնիզ վաճմը տըր :

— Վալիտէմ վէֆաթ իտէլի իքի սէնէ օլույօր , ֆագաթ բէտէրիմ հէնուղ պէրհայաթ տըր :

— Բէտէրինիզ Բարիգտէ մի իգամէթ իտէր :

— Խալլըր էֆէնտիմ , հէմլիրէմ վէ էյալաթը ճէնուպիյէ մի հէնտիսլէրինտէն պուլունան տամասը իլէ պիրլիքտէ օլարագ Պուգէրտէ պուլունմագտա տըրլար :

Բըրօսբէր Պէրթօմի , պու սօն սիւալէ զայէթ հէյէճանլը պիր սուրէթտէ ճէվապ վէրմիշ իտի :

Ինսանըն հայաթը իչինտէ , ֆամիլեասը խալղընըն խաթըրէսի իլէ գալլինտէ ճէսարէթ վէ թէսլիյէթ բէյտա օլան սաաթլարը օլտուղու կիպի , պաղէն էօյլէ տէհէթլի սաաթլարըտա օլուր քի , ինսան , քէնտիսին հիչ պիր ֆնմիլեայա մէնսուպ պուլունտուղունը իսթէմէյուպ տիւնեատա եալընըղ պուլունմասընը արզու իտէր :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , ֆամիլեասընտան պահս իթմէքտէ օլտուղու էսնատէ Բըրօսբէրտէ հասըլ օլան հէյէճան վէ թէէսիւրին ֆարգընա վարմըչ պուլունտուղունտան , պունը այըլճա գայտ իթտիքտէն սօնրա :

— Բէտէրինիզ նէ սէնաթտա տըր , տէյու սօրտու :

— Պիր միւտտեթ եօլ ինչաթընտա գօնտէօգթօրլուգ իթմիշ, սօնրատան էնիշտէմ կիպի օտա էյալաթը ճէնուպիյէ գանալլարընտա իսթիխտամ օլունմուշ տըր . շիմաի իսէ թէ-գահւտ իտիլոյիյնտէն քէնտի ալէմինտէ եաշամագտա տըր :

Ճիւզվի պիր միւտտեթ սիւքիւթլէ կէշտի, միւսթանթիգ էֆէնտի էօյլէ պիր վազլիյէթ ալտը քի, պաշընը պաշգա թա-րաֆա չէվիրուպ հիշ Բըրօնրէրէ պագմայօր իմիշ կիպի կէօ-րիւնտիյի հալտէ, սանտըգքեարըն չէհրէսի նէ սուրէթ քէսպ իյլէտիյինէ տըգգաթ իթմէքտէն պիր սանիյէ պիլէ խալի գալմայօր իտի . պատէհու պիրտէն պիրէ քէլամէ աղաղ ի-տէրէք շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Մէնսուպ օլտուղունուզ պանգանըն գասաընտան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգ սըրգաթ իյլէմիշ օլտուղունըզը իտտաա իտիյօրլար, պունա նէ տէյէճէքսինիզ :

Պիչարէ սանտըգքեար, եիրմի տէօրթ սաաթտան պէրի տիր քէնտիսինէ իսնատ իտիլէն պու « սըրգաթ » քէլիմէյի մէնհուսընը իշիտէ իշիտէ գուլագլարը տօլմուշ վէ պու խը-թաձլը ըզիլանէյէ ալըշմըշ օլտուղու հալտէ պիլէ, եինէ միւսթանթիգին պու սիւալի քէնտիինէ ըէք զիյատէ թէէսիր իյլէմիշ օլտուղունտան, ճէվապէն պիր քէլիմէճիք պիլէ թէ-լաֆֆիւզ իթմէյէ գատըր օլմատը :

Միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի Ժան ինէ սէօղլունի թէք-րար իտէրէք :

— Պունա վէրէճէք ճէվապընը նէ տիր, տէտի :

— Մանուժ պուլունսուղումը սէօյլէմէքտէն պաշգա պիր ճէվապըմ հօգ տըր :

— Մասում օլմանըզը պէն տէ անըզու իտիյօրում՝ վէ հէմ տէ մասումիյէթինիզի մէյտանէ չըգարմագ իշին էիմ-տէն կէլաիյի դատար սիզէ մուտվէնէթտէն կէրի տուրմայա-ճաղըմտան էմին օլունըզ . ֆագաթ պագալըմ միւտաֆտա-նըզը թէրթիպ իթմէք իշին մէյտանէ նաժըլ տէլիլ վէ իմա-րէ գօլապիլէճէքսինիզ :

— Նէ պիլէյիմ էֆէնտիմ, պու սըրդաթըն նա՛սըլ իճ-
ըպ իտիլմիշ օլտուղունա պէն քէնտիմ տէ հայրէթտէ գալմըշ
օլտուղում հալտէ նա՛սըլ . . .

Պու սըրատա միւսթանթիգ էֆէնտի, Բըրօսբէրին սէճ-
ղիւնի քէսէրէք շու աթիտէքի սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Տուրունըղ, վագասյը պիր խիւլասա իտէլիմ, պու
սըրդաթ էօյլէ պիր սուքէթտէ վուգու պուլմուշ տըլ քի,
պունըն ֆաիլի եա սիզ վէ եախօտ միւսիւ Պօվվէլտէն պաշ-
դա պիր քիմնէ օլամաղ կիպի կէօրիւնիւր, եօգսա պու պապ-
տէ տահա պաշդա քիմնէլէրտէն շիւպհէ օլունապիլիւր մի .

— Խա՛յըր էֆէնտիմ .

— Սիգ մասում օլտուղունըղ սէօյլէյօրսունըղ, օ հալտէ
տէմէք քի խըրարղ միւսիւ Պօվվէլ տիր .

Բըրօսբէր ճէվապ վէրմէտի, միւսթանթիգ էֆէնտի իսէ
շէօյլէճէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի .

— Միւսիւ Պօվվէլին, քէնտի ագճէսինի քէնտի սըր-
դաթ իյլէմէսի իչին պաղը սէպէպլէր պուլքէնտուղունը պի-
լիյօր իսէնիղ սէօյլէյինիղ . պու սէպէպլէր նէ՞ գատար էհէմ-
միյէթսիղ օլդրսա օլտուն եինէ սէօյլէմէնիղ իյճապ իտէր .

Միւսթանթիգ էֆէնտի, Բըրօսբէրին հալա սիւքիւթտէ
տէվամ իթմէքտէ օլտուղունը կէօրիւնճէ .

— Սիղին տահա տիւշիւնմէյէ իհթիյաճընըղ օլտուղու-
նը կէօրիւյօրում, շիմաի զապթ քեաթիպի էֆէնտի իսթին-
թաղնամէնիլի զղույաճաղ . սիղ պունը տինլէյուպ պատէ-
հու իմզա իտէճէքսինիղ . սսնրա սիղի եինէ մահրէսէ կէօն-
տէրէճէյիղ, տէյէրէք իսթինթաղա խիթամ վէրտի .

Պիշարէ սանտըգքեարըն հիշ ագլը պաշընտա եօգ իտի,
ֆիբրինի թէնպիր իտէն սօն շուլէյի իւմիւտ տախի պու տէ-
ֆա պիւսպիւթիւն սէօնիւպ մահվ օլմուշ իտի . օգունան
իսթինթաղնամէնին պիր հարֆը պիլէ զիհնինէ կիրմէտի,
կէօղլէրի հիշ պիր շէյի ֆարգ իթմէզ պիր հալտէ իքէն իմ-
զասընը գօյը վէրտի .

Բըրօսբէր Պէրթօմի, միւսթանթիգին օտասընտան չըգ-
տըղը վագըթ իբի թարաֆընա օ գատար օալլանըյօր իտի
քի, նիւշմէմէնի իչին կարտիյան գօլունը ուղատարագ մէր-
համէթքեարանէ :

— Գօլումա տայանընը, պէյլէ նէ^ա օլտունուզ, ճէսա-
րէթի էլտէն պըրագմաղա կէլմէզ, տայիմա ճէսարէթլի պու-
լունմագ, մէթանէթ կէօսթէրմէք լաղըմ տըր, տէտի :

Բըրօսբէր, մահբուս օլտուղու մահալէ կէթիրիլտիյի
վագըթ արթըգ քէնաինտէ ճէսարէթ ու մէթանէթտէն էսէր
գալմամլը իտի. ֆագաթ պիլ ազ սօնրա պիր նէվի հիտ-
տէթ ու նէֆրէթլէ պէրապէր գալպինէ եավաշ եավաշ ճիւ-
րաթ վէ ճէնարէթ բէյտա օլմաղա պաշլատը :

Քէնտի մասուիյէթինի պիլտիրէճէք վէ միւսաֆաասը-
նը հաղըրլալմադ իսէ տէ, պունըն իչին քէնտիսինէ վա-
գըթ պըրագըլմամլը օլտուղունը միւսթանթիգ էֆէնտիյէ
սէյլէմէյի թամիմ իթտի :

Միւսթանթիգին զահիրի հալտէ կէօսթէրտիյի նէզա-
քէթ վէ հիւանի մուամէլէյէ ալտանմըլ օլտուղունտան տօ-
լայը, ըզհարը նէտամէթ վէ թէհսիւֆ իտէրէք քէնտի քէն-
տինէ :

— Հէրիֆ ատէթա պէնիմ իլէ էյլէնտի, հիչ էյլէ իս-
թինթա՞գ մը օլուր, տէմէքտէ վէ պու պապտէ տիւշիւն-
մէքտէ իտի :

Փիլվագը Բըրօսբէր Պէրթօմինին պիրինճի իսթինթագը
հագըգի պիր իսթինթագ տէմէք օլմալըպ, միսիւ Բաթրի
ժան պու պապտէ եալընըլ գանունըն «^աիր ճինայէթտէն
տօլայը մաղնունէն թէվգըֆ իտիլէնէր, եիրմի տէօրթ սաաթ
սօնրա իսթինթագ իտիլէճէքլէր տիր » սէօղիւնտէն իպարէթ
պուլունան տօգսան իւչիւնճի պէնտինէ թաթպիգէն հա-
րաքէթ իթմիշ իտի. լաքին պու կիպի միւշկիւլ վէ գարըլըգ
խոնթուսաթտա, քի մաղնունը իթհամէ մէտար օլաճագ ի-
մարաթը գավիյէ քիւլլիւյէն մէֆգուտ վէ մէյսանտա պիր

տէլիւ եօգ սըր , օ հալտէ պիր միւսթանթիգին իսթինթագ ֆէզլէքէսինի թանդիմ իչին իյճպպ իտէն մէվատտը գանդա նիյէյի , քեամիլէն եիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա էլտէ իտէպիլմէսի նաւսըլ գապիլ օլուր :

Տայիրէյի ինքեարտէն ապա չըդ մայարագ քէնտինի միւստաֆաա իտէն պիր մագնուհա գարչը , թէէմինի զալէպէ իչին միւթլագա էլտէ պիր թագըմ գապի սիլահլար պուլունմասը լազըմ իտի . իլթէ միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժան պու սիլահլարը հազըրլամագ իչին օղլաշըթօր իտի :

Էկէր Բըրօսբէր , պիր սաաթ տահա սօֆատա գալմըշ օլսա իտի , միւսթանթիգ էֆէնտինին օտասընպան չըգըպտա քէնտիսինի չազըրմըշ պուլունան գալմասըն :

— Նօմէրօ իւչ տէյու պազըրլազընը իշիտէճէք իտի : Պու նօմէրօ իւչ տէյու չազըրլան զաթ , Բըրօսբէրին էք ֆէնտիսի պանքէր միւսիւ Պօվլէլ իտի :

Պանքէր տէ քէք պէօյիւք պիր թէպէտտիէլ հասըլ օլմուշ իտի , հիչ օ էվլէլքի ատէմ տէյիլ իտի :

Միւսիւ Պօվլէլ , պանդատա սանտըգքեալ հազըրլոտ նէ գատար հալիմ վէ մէրհամէթի կէօրիւնտիւ իսէ , շիմտի միւսթանթիգին եանընա կիրաիյի էսնպտէ օ գատար զըզկըն վէ հիտտէթի կէօրիւնմէքտէ իտի :

Վագըթ կէչիպ ինսան թէֆէքքիւրտէ իլէրլէտիքճէ , էքսէրիէն հիտտէթի սիւքիւնէթ պուլուպ աֆիլ իթմէք լուզումընը հըսս իտէր . պանքէրին իսէ պիլաքիս վագըթ կէչտիքճէ վէ վզգույի հալի տիւշիւնտիւքճէ , հիտտէթ ու շիտտէթի արթարագ գալպինտէ հըսսը ինթիգամ բէյտա օլմուշ իտի :

Պէր վէճհի ուսուլ ու նըգամ հէր իսթինթագըն իսթիտասընտա սօրուլմասը լազըմ կէլէն սիւալլէրէ պաշանըր պաշանմաղ , պանքէր , Բըրօսբէր ալէյհինէ էգլէպիր պօշանըշ պօշանտըքի , միւսթանթիգ հուզուրընտա պիչարէ սանտըգքեարը շէթմ ու սիթէմէ գատար իլէրի կիթտի :

Սանտըգքեարըն գապահաթը նէ գատար պէօյիւք օ-

լուրսա օլտուն , պիր իսթինթագ մէմուրը դարչըսընտա թա պու տէրէճէլէրտէ ըզհարը թէհալվուր իյլէմէք հիչ պիր վագըթ ույաժայաճաղընը , միւսիւ Բաթրի Ժան պիր սուրէթը նաղիքեանէտէ քէնտիսինէ իսթար իթմէյէ մէճպուրիյէթ կէօրտիւ :

Միւսթանթիզ էֆէնտի , Բըրօսբէրի պիր աղ էվլէնթէք սուհուլէթլէ իսթինթագ իյլէտիյի հալտէ , շիմաի պանքէրի իսթինթագ իտէր իքէն հայլըճա կիւճլիւք չէքէյօր վէ դիւյատէսի իլէ տիւչիւնիւյօր իտի . չիւնքի Բըրօսբէրի իսթինթագ իյլէմէսի պիր էմրը գանուենիյէ թէպաիյէթ իթմէքտէն պաչգա պիր չէյ տէյիլ իտի . շիմաի իսէ միւճրիճմի մէյստանէ չըգարմագ իչին իչին թէֆէրուաթընա կիրիչմէյէ պաչլամլիչ իտի :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , հայիզ պուլունտուղու մէմուրիյէթի իգթիղաւընճա , զահիրէն էն էհէմիյէթսիզ գանն օլունան չէյլէնտէն , պիր թագըմ հիւքիւմլէր չըգարա չըգարա նիհայէթ իմարաթը լազըմէյի թօրլայաճագ օլմիզըլապ պանքէրէ իըթապէն շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Բէճա իտէրիմ էֆէնտիմ , եալընըզ սօրտուղում նիւալլէրէ ճէվապ վէրմէյէ տըգգաթ իտուպ ֆաղլա պիր սէօզ սէօյլէմէյինիզ . . . սանտըգքեարընըզըն սատագաթ ու իսթիգամէթինտէն չիւպհէնիզ վաճմը իտի :

— Շիւպհէլէնմէք իչին օրթատա պին տիւրլիւ սէպէպլէր մէվճուտ իքէն , պէն եինէ տիվանէ կիպի քէնտիսինտէն հիչ չիւպհէ իթմէմէքաէ իտիմ :

— Եա' , բէք ալա , 'նէ' կիպի սէպէպլէրտէն պահս իտիյօրսաւըզ :

— Սանտըգքեարըմ Բըրօսբէրի գումաթնա տալմըչ իտի , պիւթիւն կիճէլէրինի պագգարա օյնամաղըլա կէչիւրի իտի , պիր չօգ տէֆալէր գումարտա քիւլիւյէթլի բարա զայպ իթմիչ օլտուղունը խապէր ալտըմ , պունտան գաթինազար իւնսիւյէթ իթմէքտէ օլտուղու քիմսէլէր , պիր թագըմ սույի

ախլադ սահլալի մինասիպէթսիդ ատէմէր տիր . տահա կէ-
չէնլէրտէ պանգամըն միւշթէրիլէրինտէն միւսիւ տը Գըլամօ-
րան իսմինտէ պիրիսի իլէ պիրլիքտէ օլարադ , գարըչմըշ օլ-
տուգլարը պիր պէօյիւք գումար միւնաղաասը , պիր գատը-
նըն խանէսինտէ պաշայըպ զապըթա իտարէսինտէ խիթամ
պուլմուշ տըր :

— Մատէմ իշ պու եօլտա իսէ գասպնըլը նա՞սըլ օ-
լուպտա պէօյլէ պիր ատէմէ թէսլիմ իթտինիլդ , պու նէ՞ գա-
տար պէօյիւք պիր թէտպիրսիլիք :

— Ա՛հ , միւսթանթիդ էֆէնտի , էվլէլտէն Բըրօսթէրին
հիշ պէօյլէ հալլէրի եօգ իտի . կէչէն սէնէյէ գատար քէն-
տիսինին հէր պիր հարաքէթի , օ եաշտա պուլունան կէնճ-
լէրէ նումունէ օլարադ արզ իտիլէճէք տէրէճէտէ միւքէմիլէ
վէ մէտհ ու սէնայէ շայան իտի . քէնտիսինի ֆալիլէամըզ
աղասընտան ատտ իթմէքտէ իտիք , հէր աղչամընը պիղիմլէ
պիրլիքտէ կէչիլիլ իտի . պէօյիւք օղլում իլսիլէնին բէք
սամիլի տօսթը իտի . լաքին նէ՞ օլտու պիլմէմ սօնրա պիր-
տէն պիրէ թապիթը տէյիլտի , Փամիլէամըզա օլան գիյա-
րէթլէրինի քէստի , արթըգ քէնտիսինի կէօրէմէզ օլտուգ .
հալ պու քի պէնտէնիլ , Բըրօսթէրին , եէկէնիմ պըլունան
մատմաղէլ Մատլէնէ բէք պէօյիւք պիր մուհապէթի օլտուշ
ղունը գավիլէն զանն իթմէքտէյիմ :

Միւսիւ Բաթրի ժան գաշլարընը չաթտը , քէնտինտէ
պու հալ էքսէրիէն պազը իմարէյէ թէսատիլֆ իյլէալիյի
զէման վուգու պուլուր իտի , տըգգաթլա պանքէրին էիւ-
զիւնէ պփղմադտա օյտուղու հալտէ :

— Սադըն սանտըգքեարըն սիղտէն ուղաղլաչմաղընա
սէպէպ , մատմաղէլ Մատլէնէ օլան մուհապէթի օլմա՞սըն ,
տէմէսի իւղէրինէ , պանքէր միւթէաճիպանէ պիր սուրէթլէ
աթիտէքի ճէվապը վէրտի :

— Նի՛շին էօյլէ օլտուն , պէն Մատլէնին քէնտի կլէ իղ-
տիվաճընա մտէլմէմնունիյէ ըիզա կէօսթէրիլ իտիմ . հաթտա

եալընը Բըրօսբէրին պէտքէ պիր թէքիֆտէ պուլունմասը-
նը պէքէյօր իտիմ, հէմ պու իզտիվաճ Բըրօսբէր իչին ֆէվ-
դէլատէ կիւզէլ պիր թէսատիւֆ տէմէք տիլա, չիւնքի եէկէ-
նիմ զայէթ կիւզէլ օլմազլա պէրապէր եարըմ միլեօն ֆը-
լաճդ տիլի ճիհազը վար աքր :

— Օհալտէ սանտըգքեարընըլն սու զարիպ հարաքէ-
թինէ հիչ պիր սէպէպ կէօրէմէյօրմուսընը :

Միւսթանթիգ էֆէնտինին սու սիւալի իւզէրինէ միւսիւ
Սնորէ ֆօվվէլ պիր աղ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա :

— Իւայըր էֆէնտիմ, հիչ պիր սէպէպ կէօրէմէյօրմուս
եալընը չունը թախմին իթմէքտէյիմ քի, Բըրօսբէրի պաշ-
տան չըգարան, միւսիւ Բաուլ Տըլափուր տըր, տէտի :

— Պու միւսիւ Բաուլ Տըլափուր տէտիլինիլ քիմ օլուն
յօր :

— Զէվճէմին ագրապալարընտան զայէթ եազըչըգըլ
զէքի, ֆէթին պիր տէլիգանիլ տըր, վազաա պիր աղ սէ-
ֆիհ մէչըէպ իսէ տէ, պու սէֆիհլիլինիլ պաշա չըգարաճագ
դատար տա սէրվէթէ մաչիք տիլ :

Միւսթանթիգ էֆէնտի, ճէպ տէֆթէրինէ վէ մուգանու-
տէմէն եազմըչ օլտադը պիր չօգ իսիմլէրին ալթընն, Բա-
ուլ Տըլափուր իսմինի տախի գայտ իթտիքտէն սօնրա թէք-
րար իսթիւվապթա պաշալըպ :

— Պու սըրգաթըն, սիլին խանէնիզտէ պուչունանլար-
տան տիկէր հիչ պիր քիմնէ թարաֆընտան իրթիքեապ ի-
տիլմէմիչ օլտուղունա դաթիէն էմիճմիլինիլ, տէտի :

— Հա՛յ, հա՛յ, հէր սուրէթլէ էմինիմ :

— Գաւանըզըն անախտարընը ապիմա եանընըղնա՞ մը
թաչըր իտինիլ :

— Եանըմտան այըրտըղըմ քէք նատիրէն վուղու պու-
լէր իտի, եանըմաա պուլնիմաաղըլ զէման եաթաղըմ օ-
տատա պուլունան եազըլխանէնին կէօղիւնաէ սագլար ի-
աիմ :

— Սըրգաթ վուգու պուլտուղու կիճէ անախտար նէ՞րէտէ իտի :

— Եազըխանէնին կէօղիւնտէ :

— Օ հալաէ . . .

— (Միւսթանթիգին սէօղիւնի քէսէրէք .) Աֆվ իտէրսինիզ էֆէնտիմ, պիր ազ միւսաատէ իտինիզ տէ շուրասընը արղ իտէյիմ քի, պէնիմ գասամ իչին տնախտարն հիչ պիր հիւքմ ու էհէմմիյէթի եօգ տըր . հէր շէյտէն էվվէլ պէշ տէտ միւթէհարիք տիւյմէլէրին հա՞նկը քէլիմէ իլէ գաբանտըգլարընը պիլմէք լազըմ տըր . պու քէլիմէ պիլինտիյի հալտէ անախտար պուլունմամըշ օլսա պիլէ զօր իտիլտիյի սուրէթտէ գասա աչըլապիլիւր, ֆագաթ քէլիմէ մալիւմ օլմատըղը սուրէթտէ գասանըն աչըլմագ իհթիմալի եօգ տըր :

— Բէք ալա, սիզ պու քէլիմէյի հիչ քիմնէյէ սէօյլէտինիզ մի իտի :

— Խա՛յըր, խա՛յըր, ասլա՛, հի՛չ քիմնէյէ սէօյլէմէտիմ. պու քէլիմէյի Բըրօսքէր իսթէտիյի վազըթ թէպտիլ իտէր վէ սօնրա պանա խապէր վէրիւր իտի . պազէն պու քէլիմէյի ունութտուղում պիլէ օլուր իտի :

— Սըրգաթըն վուգուա կէլտիյի կիւն ունութմո՞ւշ մը իտինիզ :

— Խա՛յըր, հաթտա պիր կիւն էվվէլ թէպտիլ իտիլմիշ վէ պու եէնի քէլիմէ տախի պանա բէք զարիպ կէօրիւնմիւշ իտի :

— Պու եէնի քէլիմէ նէ՞ իտի :

— Ժիբսի :

Միւսթանթիգ էֆէնտի, պու իսմի տախի տէրհալ տէֆթէրը մախսուսընա գայտ իթտիքտէն սօնրա .

— Պիր շէյ տահա սօրաճաղըմ էֆէնտիմ, սըրգաթըն մէյտանա չըգմըշ օլտուղու կիւնին կիճէսի խանէնիզտէ՞ միտինիզ, տէտի :

— Խա՛յըր էֆէնտիմ, օ կիճէ ագչամ թաամընը տօսթ-

լարըմտան պիրինին խանէսինտէ իթտիմ. խանէմէ ավտէթ իթտիյիմ զէման սաաթ պիր իտի, զէվճէմի ույումուշ պուլ-տում, պէն տախի տէրհալ եաթտըմ:

— Օ կիճէ գասատա նէ՞ գատար բարա պուլունտուղընը պիլմիյօր իտինիզ տէյիլ մի:

— Հիշ պիլմէյօր իտիմ, վերմիշ օլտուղում էմիրլէր իւ-ղէրինէ գասատա զայէթ ճիւղվի պիր մէպլաղ պուլունտույօր զանն իտիյօր իտիմ. զաթէն պունը բօլիս գօմիսէրինէ տէ սէօյլէտիմ, Բըրօսքէր տէ իյթիրաֆ իթմիշ իտի:

— Էվվէթ, պուրտսը ժուրնալտա տա թաստիգ իտիլմիշ:

Միւսիւ Բաթրի ժան պու. արալըգ սիւքիւթէ վարտը, մումաիլէյճ տիւշիւնիյօր վէ քէնտի քէնտինէ շու միւլահա-զատա պուլունտույօր իտի:

— Գասատա իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգ պուլունտու-ղունտան պանքէրին խապէրի եօգ իմիշ. Բըրօսքէր պու գա-տար պէօյի.ք պիր մէպլաղը գասատա պուլունտուրարագ, ամիրինին էմրինէ իթաաթ իթմէմիշ. իշթէ ասըլ էսասը մատ-տէ պուրատա տըր:

Պինաէն ուլէյճ միւսիւ Բաթրի ժան իչին պունտան պիր նէթիճէ իսթիհաալ իթմէ.ք բէ.ք գօլայ իտի:

Միւսթանթիգ էֆէհալի, իսթինթագըն խիթամ պուլ-մուշ օլտուղունը պէյան իտէրէ.ք, իսթինթագնամէյի իմզա-լամասընը պանքէրէ սէօյլէտիքտէն սօնրա, միւսիւ Պօվվէլի գաբույա գատար թէշի իյլէտի.քի, միւսիւ Բաթրի ժանըն, իսթինթագ իյլէմէ.քտէ օլտուղու քիմնէլէր հագգընտա պէօյ-լէ պիր իհթիրամը հէր զէման կէօրիւլմէզ իտի:

Միւսիւ Պօվվէլ օտաւտան չըպ տըգտան սօնրա միւսթան-թիգ մուալինի, եախօտ զապթ քեաթիպի Սիկօլէթ, քէլամէ աղաղ իտէրէ.ք:

— Պու խուսուս չէյթանլարը պիլէ շաշըրտաճագ տէ-րէճէտէ գարըշըգ տըր. էկէր սանտըգքեար գուրնաղ վէ սէ-պաթքեար պիր ատէմ իսէ, քէնտիսինի իզնա իտէպիլմէք

պանա բէք միւշկիւլ կէօրիւնիօր, տէմէսի իւզէրինէ, միւս-
թանթիգ ճէվապէն :

— Իհթիմալ քի էօյլէ օլսուն, ֆազաթ հէլէ տիկէր շա-
հիալէրի աէ պիր կէօրէլիմ, աէտի :

Պու տէֆա տէօրթ նամէրօ նամը իլէ չազըրլան շահիտ,
պանքէր միւսիւ Ֆօլվէլին պէօյիւք օլլու Լիւսիյէն իտի :

Լիւսիյէն ուզուն պօյլու, եագըչըգլը, երմի իքի եա-
չընտա պիր ցիլիգանլը օլուպ, միւսթանթիգին իյրաա իյլէ-
տիյի սիւալէրէ լաղըմ կէլէն ճէվապլարը վէրմէյէ պաշլաաը :

Լիւսիյէն, Բըրօսքէրի բէք զիյատէ սէվտիյինի վէ ա-
նընլա օլան տօսթլուղու բէք սամիմի պուլունտուղունը, Բը-
րօսքէրի պէօյլէ պիր ֆիյլի յըրգաթէ տէյիլ, հաթտա քիմ-
սէյի կիւճէնտիրէճէք մուղայըրը նէզաքէթ պիր հարաքէ-
թէ ճիւրաթ իտէմէյէճէք գատար էհլի նամուս պիր զաթ
օլմագ իւզրէ թանըտըղընը, Բըրօսքէրին նամըլ օլուպ տա
պու սըրգաթա թասատաի իյլէտիյինէ պիր տիւրլի ագըլ էր-
տիրէմէտիյինի, վագաա Բըրօսքէր պազէն դումար օյնար ի-
սէ տէ, պունտա էօյլէ սէօյլէտիքլէրի տէրէճէտէ իֆրաթէ
վարմատըղընը վէ քէնտի վարիտաթընաան ֆաղլա սարֆի-
յաթտէ պուլունտուղունը հիչ պիր վագըթ կէօրմէտիյինի
սէօյլէտի :

Միւսթանթիգ, մատմաղէլ Մատլէնտէն պահս իյլէյին-
ճէ, Լիւսիյէն շու եօլտա ճէվապ վէրտի :

— Էվվէլտէն պէրի Բըրօսքէրին Մատլէնէ մուհապէթի
վաք տըր զանն իթմէքտէ իտիմ, տիւնքի կիւնէ կէլինճէյէ
գատար բէտէրիմին պու պապտէ ասլա միւմանաաթ իթմէ-
յէճէյինի պիլտիյի իչին, Բըրօսքէրին, Մատլէն իլէ թէզէվ-
վիւճ իտէճէյինէ գանաաթը թամմէ հասըլ իթմիչ իտիմ. Բը-
րօսքէրին պիզտէն ուզագլաշմասընը, Մատլէն իլէ արալա-
ընտա հուսուլէ կէլէն պիր տարկընլըղա համլ իթմէքտէ ի-
տի իսէմ տէ, պու տարկընլըղալըրը չօգ սիւրմէյիպ եագըն-
տա պարըշաճաղլարը գալիէն մէմուլ իտիօր իտիմ :

Լիսիյէն՝ սանտրգքեարըն հազգընտա վէրմիշ օլտու-
ղոն շու իյղահաթ , միւսիւ Թովկէլին իֆատաթընտան զիյա-
տէ միւսթանթիգի միւսթէֆիտ իթմէքտէ իտի :

Լիւսիյէն տախի , բէտէրի միւսիւ Թովկէլ վէ տօսթը Բը-
րօսբէր կիպի զապթ քեաթիպինին , իֆատաթընը գալէմէ
ալմըշ օլտուղու քեաղըտը նըզամէն իմզալայըպ օտատան
չըգտը :

Շիմտի իսթիճվապ օլմագ նէօվպէթի , պանդատա միւս-
թախտէմ օլան վէ էվկէլճէ զիքրի սէպգաթ իտէն կէնճ Գա-
վայլօնա կէլմիշ իտի :

Զավալը չօճուգ , միւսթանթիգին հուղուրունա չըգա-
ճաղը սըրատա դօրգուսընտան աճընաճագ պիր հալէ կէլմիշ
իտի :

Պունտան պիր կիւն էվկէլ Գավայլօն , ալօգաթ քեա-
թիպի պուլունան տօսթլարընտան պիրինէ , բօլիս մէմուրը
Պանֆէրլօ իլէ պէյնլէրինտէ կէչէն մէքթուպ վագասընը
մուհիմմ պիր սըրը օլմագ իւղրէ հէքեայէ իտուպ , պուն-
տան Բըրօսբէրէ պիր մագարրաթ կէլիպ կէլմէյէճէյինի սի-
ւալ իյլէմիշ իտի , ինսաֆսըղ ալօգաթ քեաթիպի իսէ պի-
չարէ իլէ էյլէնմէք մագսատըյըլա պու մէքթուպը բօլիս մէ-
մուրընա թէսլիմ իթմէք , Բըրօսբէրի մահվ իյլէմէք տէմէք
օլտուղունը պիլտիրմիշ օլտուղունտան , պիչարէ պու հարա-
քէթինտէն տօլայը սօն տէրէճէտէ նատիմ օլարագ , Բըրօս-
բէրին մահվընա քէնտի սէպէպիյէթ վէրմիշ օլտուղունը տիւ-
շիւնէրէք) օ կիճէ սապահլարա գատար կէօղիւնէ ժյգՊ
կիրմէմիշ իտի :

Իչթէ կէնճ Գավայլօն , պու խաթասընը հիշ օլմագ իսէ
շու սուրէթլէ օլուն թամիր իթմիշ օլմագ իչին , Բըրօսբէրի
նիհայէթ տէրէճէտէ միւտաֆաայէ զայրէթ կէօսթէրմէքտէ
իտի :

Մէրգում , միւսիւ Թովկէլիտէ գաթիէն իթհամ իթմէ-
յօր իսէ տէ , Բըրօսբէրին պու սըրգաթ մատտէսինտէ ասլա

մէտխալի օլմատըղընը մուսիրւանէ պէյան իտիյօր , պու խուսուստա քէնտինտէն նասըլ շիւպհէսի եօգ իսէ , սանտըգ-քեարտէն տախի իշթէ էօյլէ շիւպհէսի պուլունմատըղընը սէօյլէյօր իտի :

Պագաթ պու սէօզլերինի իսպաթ իտէճէք հիշ պիր տէլիլ կէօսթէրմէյէ միւգթէտիր օլմատըգտան պաշգա , Բըրօսբէր լէյհինտէքի իֆատաթը սէնաքեարտէնէսի իլէ , մուամաիլէյհէ թարաֆտարըղընը իֆրաթա վարտըրմագտա օլաուղունտան , սէօզլերի միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի Ժան նազարընտա պիւսպիւթիւն գըյմէթտէն արի գայըյօր իտի :

Գավայլօնտան սօնրա Անտրէ Պօվվէլ պանգասընըն մէմուրլարընտան եէտի սէքիգ քիչի տահա , պիրպիրինի միւթէագըպէն միւսթանթիգին հուզուրընա չըգարըլարագ իսէթինթագ իտիլիշլէր իսէ տէ , պունլարըն ճիւմէսինին իֆատաթընտան հէման հիշ պիր շէյ անլաշըլամամըշ տըր :

Եալընըղ իշլերինտէն պիր թանէսի , Բըրօսբէրին , միւսիւ Բաուլ տը Լակուրըն տէլալէթի իւղերինէ պօրսա մուամէլաթընա կիրիշէրէք , քիւլիւյէթլի բարա գազանմըշ օլտուղունը սէօյլէմիշ իտի քի , պու նօգթալըտա միւսիւ Բաթրի Ժան տէրհալ գայտ ու իշարէթ իյլէմիշ իտի :

Իսիմէրի գայտ օլունուպտա ճէլպ իտիլիշ օլան շահիտլերին ճիւմէսինին իսթինթագլարը իսթամ պուլտուղու վագըթ սասաթ տախի պէշի չալմագտա իտի . միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի Ժանըն պու կինքի իշի պունտան իպարէթ տէյիլ իտի , մուամաիլէյհ չընկըրտըղ չալըպ գաւտըր չալըրարագ :

— Հայտէ կիթ Պանֆէրլօյը պուլուպ չաղըր , չարըգ պանա կէլսին , տէտի :

6

Գավաս, Պանֆեւրլօյը պուլուս, միւսթանթիգ էփէնտի-
նին քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլտուղունու սէօյլէմիշ իսէ տէ,
Պանֆեւրլօ կէլմէքտէ իքէն սօֆատա արգատաշարրնտան պի-
րինէ թէսատիւֆ իտէրէք, պիր աղ գօնուշմաղ իւղրէ քէօ-
շէտէքի քիւշիւք գահվէսանէյէ կիրմիշլէր իտի. Պանֆեւրլօ
պիր աղ կէճիքինճէ գավաս թէքրար կէլիպ քէնտիսինէ միւս-
թանթիգին էմրինի թէքրարէ մէճպուր օլտու.

Պանֆեւրլօ, ալէլ աճէլէ օտատան իշէրի կիրինճէ, միւս-
թանթիգ քէմայի հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ.

— Պու գատար վագըթ նէրէտէ գալտըն, տէյու պմ-
շըրտը:

Զաթէն Պանֆեւրլօ, իշէրի կիրտիշի վագըթ միւսթան-
թիգի սէլամլամագ իշին եէրլէրէ գատար էյիլմիշ օլտուղուն-
տան, ամիրինին պու հիտտէթի իւղէրինէ տահա զիյատէ
թէվազու կէօսթէրմէք իշին. էկէր պիր աղ տահա էյիլմէյէ
իմքեան օլտա իտի պիշարէ էյիլէճէք իտի.

Պանֆեւրլօ, չէհրէսինտէ ասարը թէպէսսիւմ կէօսթէր-
մէյէ օղրաշըյօր իսէ տէ, գալպէն բէք զիյատէ մուղթարըպ
օլմագտա իտի, ղէվալլընըն եիւղիւ կիւլէյօր լսքին գալպի
գան աղլայօր իտի. չիւնքի թուլթուղու իշ բէք միւշկիւլ
վէ թէհլիքէլի իտի. Պանֆեւրլօ, իշպու Բըրօսրէր մէսէլէսին-
տէ իքի սուրէթլէ չալըշմագտա իտի, պիր թարաֆտան միւս-
թանթիգի ավըթմագ իշին թէհարիյաթտէ տէվում իլէ պիր
թագըմ չէյլէր թահգըգ իտէրէք կէլիպ խապէր վէրտիլի
կիպի, տիկէր թարաֆտան աթիսի իշպու թահգըգաթընըն
էն էհէմիյէթիլէրինի սիւքիւթ իլէ կէշէրէք, պու խուսուս-
տա եալընըղ պաշընա մուվաֆֆապ օլուպտա պու սայէտէ

պէօյիւք պիր շէօհրէթ գաղանմաղա օղրաշըյօր իտի :

Հալ պու քի էկէր Պանֆէրլօնըն պու հարաքէթի ճիւղ-
վիճէ սէզիլէճէք օլսա , մէմուրիլէթինտէն թարտ իտիլէճէյի
վէ պէլքիտէ ճէղայա չարբըլաճաղը մուհագգագ իտի :

Պանֆէրլօ , վազիյէթը իհթիրամքեարանէսինէ տէվամ
իտէրէք միւսթանթիդ էֆէնտիյէ մէգամը փթիզարտէ օլա-
րագ :

— Էֆէնտիմ , կէճիքտիյիմ սէպէպ թահթընտա տըր ,
կէօրիլէճէք բէք չօգ իշլէր զուհուր իթտի , հիշ վազթըմը
պօշ կէշիրմէտիմ , տէտի :

Պատէհու իճրա իթտիյի թէհարիլյաթընը նագլ իթմէյէ
պաշլատը . ֆագաթ էսնոյի իֆատէտէ սէօյլէնէճէքլէրի՝ սէօյ-
լէնմէյէճէքլէրաէն , թէֆրիդ իթմէքաէ բէք զօրլուգ չէքէյօր
իտի . Գավայլօն իլէ օլան մէքթուալ մէճէլէքիներ թէմամը իլէ
անլատըպ վէ հաթտա մէքթուպը պիլէ միւսթանթիդ էթագ-
տիմ իթտի :

Լաքին Բըրօսթէր Պէրթօմի իլէ մտքմաղէլ Մաժլէն պէյ-
նինտէքի ճէրէյան իտէն միւքեալէմէյի իշիթմիշ օլմուզուն-
տան աօլա պահս իթմէտի . անա պէտէլ մատամ նիյնա ժիւ-
տի իլէ Բըրօսթէրին սէվապլըզը հալլէրինէ տոյիլը , շուրաան
պուրատան թօրլայապիլիշ օլառլըն ժիւր թագըմմալիւմառ
թը պէր թաֆտիլ անլաթտը :

Պանֆէրլօ , հէքեայէսինտէ իլէրլէտիքէ , միւսիւ Բաթրի
Ժանըն , Բըրօսթէր ալէյհիտէ օլան չիւպհէլէրի ապտի գնիս
պէթտէ զուվլէթ պուլույօր իտի . հաթտա տիրա արմըք
Պանֆէրլօյա :

— Խըրսըզըն պիղզաթ սանաղդ քէտր օլտուզու ետվաշ
ետվաշ անլաշըլըյօր , տէտի :

Պանֆէրլօ , հագըզաթը հալլտէ միւսթանթիդին չոդ
ֆիքքինէ իշիթրաք իթմէյօր իտէ տէ՛ զուհիլէն իթիրազ տա-
լտի իթմէյօր իտի և միւսթանթիդին էօյլէ ետվաշ պիր ֆիքրէ
տիւշտիլիւհիւ հէօրտիւքճէ , տարլ խըրսըզը քէնտի մէյտա :

նա չըզարարաւոգ մուկափաղըյէթ տախի քէնտինտէ գալա-
նաղընը տիւշիւնիւյօր, վէ պունսան տօլայը բէք զիյատէ
մէնիւն թրոյսը իսէ տէ պու մուկափաղըյէթէ նա՞նը
վառըլ թլմագ միւմքիւն օլաճաղընը հէնուզ պիր տիւրլիւ պիլ-
մէյօր իտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտի արպու իյլէտիյի միւրեմաթը
ախզ իտուպ, պիր թագըմ էմիրէր վէրտիքտէն վէ էրթէսի
կիւնիւ պիրլէշմէլէրի իշին պիր ղէման թային իթտիքտէն սօն-
րա, արթըգ փանֆէրլայը օավմագ ինզըէ իքէն :

Սագըն նազարընըլը պու ժիրսի նամընտարի գատը-
նըն իւղէրինտէն պըրմայասընըլ, մէղպօրէ չալընան բարա-
նըն նէրէտէ օլապ ղընըն էլպէթտէ պիլիւ, պիղ պու պապ-
տէ պնըն տէլալէթիւնէ միւհթաճըլ, տէմէսի իւղէրինէ, փան-
ֆէրլօ մանալը պիր սուրէթտէ կիւլտիւքտէն սօնրա :

— Մէրագ իթմէյինիզ էֆէնտիմ, մատամ ժիրսի հիչ
պիր թարափա գըմըլտանամայաճագ գատար էմնիյէթ թահ-
թընա ալընմըլ տըր, աէտի :

Կէրի վազըթ իսայի կէճիքմիչ իսէ տէ, միւսիւ Բաթրի
փան օտասընը թէրը իտուպ կիթմէյէրէք, ծիւս մատտէ հագ-
գընտա չէհատէթէ տավէթ իտիլէճէք քիմնէլէրին առէթի-
նի չօղալթմամագ իշին լաղըմ կէլէն թէտօլիլէրի տիւշիւ-
նիւպ տիւրլայօր իտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտի զիհնինի, մէրագընը ետլընըլ
պու մատտէյէ հասը իթմիչ իտի պգօ իշին պաղը ճիհէթ-
լէրինի բէք գարանըլը վէ էսրար բէրտէսի իլէ էօլթիւլմիւշ
պոճըլայօր իտի պէ էլպէթտէ պու էսրարըն նէ՞ ճըտուզունը
անըլթմաղընպ քէնտի յէնտինէ եէմինլէլէ իտիյօր իտի :

Միւսիւ Բաթրի Ժան, էրթէսի կիւնիւ միւթատընտան
բէք էրթէն օլապագ մէմուրիյէթի պաշընա կէլտի, Ժ կիւնիւ
մատամ նիյնա ժիրսիյի իսթիթագ իթտի, Դավայընըլթէք
րար ճէլպ իթտիյի կիպի միւսիւ մօվվէլիտէ չաղըրթտը
Իսթիթագ ա ճէլպ իտիլէն շահիւլէրտէն ետլընըլ իքի

քիչի մանկի շերի պէյան իտերէք կէլմէմիշէր իտի . պուն-
լարտան պիրի չալընան ազճէյի կէթիրթմէք իչին Բըրօսբէ-
րին պանգայա կէօնտէրմիշ օլտուղու ուշագ իտի քի , եիւք-
սէք պիր մահալտէն տիւ շմիւշ օլտուղու ճիհէթլէ , աղըր սու-
րէթտէ քէյֆսիղլէնմիշ իտի :

Տիկէր կէլմէյէն շահիա իսէ միւսիւ Բասու աը Լակուր
իտի :

Փագաթ պու իքի շահիտին կէլմէմէլէրի , Բըրօսբէրին
էվրագը իսթինթագըյէսինին պէօյլիյիւպ չօղալմասընա մանի
օլմամըշ իտի . էրթէսի կիւնիւ , եանի վուգու պուլան սըր-
դաթտան պէշ կիւն սօնրա միւսիւ Բաթրի ժան , արթըգ
մաղնունը իվհամէ քեաֆի կէօրիւնէճէք գատար իմարաթը
դավիյէ թօբլայապիլմիշ օլտուղունա գանտաթ կէթիրմիշ ի-
տի :

*
* *

Բըրօսբէր հագգընտաքի թահգըգաթը առիյէ քէմալի
կերմի իլէ տէվամ իթմէքտէ վէ քէնտի իսէ իսթիլաթտան
մէն օլունուպ , եալընըզ պաշընա պիր մահբէստէ գաբալը
պուլունտուրըլմագտա իտի :

Մահբէստէ պուլունտուղունըն իլք կիւնիւ քէնտինէ օ
գատար ուղուն կէօրիւնմիւշ իտի քի , քէնտի թալէպի իւզէ-
րինէ նօլէրօլը պիր գաշ եաբրագ քեաղըտ վէրմիշէր իտի .
Բըրօսբէր , պու քեաղըտլարա պիր հիտտէթը մէճնունանէ
իլէ միւտաֆաա բըլանընը եաղըյօր իտի :

Իւչիւնճի կիւնի ճանը բէք զիյաաէ սըգըլըպ մուզթա-
րըպ օլմաղա պաշլատը , պէօյլէ եալընըզ պաշընա մահբուս
պուլունանլարա խըտմէթ իտէն վէ մահքիւմէրին եէմէյինի
կէթիրմէքտէ օլան զընտանճըտան պաշգա ինսան եիւզիւ
կէթրտիւյի եօգ իտի . զընտանճը հէր նէ զէման իչէրի կիւ-
միշ օլտա :

— Պէնի պիր տահա իսթինթագ իթմէյէճէքլէր մի ,

տէյու սիւալ իթմէսի իլէ , զընտանճը տախի տայիմս :

— Պէքլէ , սապը էյլէ , էլպէթ սանա տա նէօլպէթ կէլիը , ճէվապընտան պաշգապիը սէօզ սէօյլէմէզ իտի :

Վագըթ կէշտիքճէ էն զիյատէ գուվէթլի վէ ճիւրաթլը օլան քիմնէլէրին պիլէ , մէթանէթլէրինէ լըպլէլ կէթիըէն եալընըզլըդ իշքէնճէսի , Բըրօսրէրի տախի թահամմիլի զայրի միւմրիւն պիը հալէ կէթիըմիշ իտի . մէյուսանէ պիը քէտա իլէ հայգըրարագ քէնտի քէնտինէ :

— Սճապպ պէնի ունու թաուլթը մը , եօգսա պուրոյա միւէպպէաէ՞ն մի գօյպըլլար , տէմէքտէ իտի :

Խա՛յըր , սանտըգքեար ունուտուլմուշ պէյիլ խտի , չիւնքի բաղար իլթէսի կիւնի էօյլէտէն սօնրա սաաթ պիըտէ , զընտանճընն կէլմէք զէմանը օլմօտըզը պիը վագըթտա , մահբուս պուլունտուղու օտա գաբուսընն սիւրմէլէրի չէքիլտիյի իշիտիլտի :

Բըրօսրէր հէման քէնտիսինի գաբունն էօնիւնէ աթարագ տիմ տիգ տիքիլտի :

Յագաթ գաբու աշըլըպտա էշիյին իւզէրինտէ տուրան պէյազ սաչլը իհթիյար պիը ատէմի կէօրիւնճէ , եըլտըրըմտան վուրուլմուշա տէօնէրէք մըրըլտանմագ նէվինտէն վէ թիթրէք պիը սէս իլէ :

— Ա՛ , բէտէրիմ , բէտէրիմ տիը , տէյու քէքէլէտիյինտէ , իհթիյար սէրթ պիը չէհրէ իլէ :

— Էվվէթ , բէտէրինիզ . . . աէտի :

Բըրօսրէրի էն էվվէլ իսթիլա իյլէմիշ պգլունան հայրէթ , պու տէֆա պիըտէն պիըէ մի պէտտէլը սալոչը օլտու , չիւնքի պէօյլէ ֆէլաքէթ զէմանլարընտա ինսանաք բէտէրի գաբտար հիշ քիմնէ ֆէտաքեարանէ իմաատ վէ մուալէնէթտէ պուլունամագ . ինսան՝ հիշ պիը իսթինատկեահը գալմամըշ օլտուղու միւտհիշ պիը սաաթտա , չօճուգլուղունտա եէլթանէ մէլճայի սէլամէթի պուլունան բէտէրինին գուճաղընը տիւչիւնիւր . պիը բէտէրին էլինտէն հիշ պիը չէյ կէլմէսէ

հէր տիրելի մոլավէնէթոնն ածիլ պիլէ պուլունսա, եինէ անըն մուվաճէհէծի իլէ իննան քէնտիմին պէօյիւք պիր համի եանընտա պուլլախաուլունը կէօրիւր :

— Բըրօսքէրին ըրդ գաթ ու հըսսիյաթը ճօշմուշ օլտուղուն-տան հէման քէմալի թէհասիւր իլէ գօլլարընը աչըպ, պօյ-նունա սարլըմազ իչին բէտէրինին իւզէրինէ սալտըրտը :

— Փաղաթ Իէմէրի քէմալի հիտտէթ ու շիտտէթլէ օղ-լունը ըէտտ իտէրէք :

— Պանա եաղչաշմա, տէյու հայգըրտը :

Իհթիյար միւսիւ Պէրթօմի էչիք իւզէրինաէն իչէրի տօղ-րիւ իլէրլէտի, իճզէ լէրինէ գաբու գաբանըպ պապա օղուլ եալընըզ գալտըլար : Բըրօսքէր բէրիշան վէ մէյուս պիր հալ-տէ տիւրմագտա, բէտէրի իսէ զազէպանէ պիր սուրէթտէ օղլունա պաղմագտա խաի :

Պիյարէ Բըրօսքէր, սօն մէլճայի թէսէլիսի պուլունան աղուշը բէտէրին տաիսի քէնտինէ գաբանմըշ օլտուղունը կէօրինճէ, մէյուսիյէթի տէրէճէյի նիհայէյէ վասըլ օլա-րազ աճըզը պիր սէտա իլէ :

— Ս.հ պապաճըզըմ սիզ տէ մի... սիզ տէ մի պէնի իթհամ իտիյօրտունը, տէմէսի իւզէրինէ, իհթիյար այնի թէհավիւր իլէ :

— Ագըպէթ հայլազըզընը պուրաշյա գատար կէթիրտին հա'... տէտի :

— Աման պապաճըզըմ պէն...

— (Սէօզիւնի ֆէսէրէք.) Սո'ւս, սո'ւս, ինքեարըն լու-զումը եօզ, պէօյէ ըէզիլանէ պիր գօմէտի սէյր իթմէք իս-թէմէմ, հէքնինի պիլիյօրում :

— Փաղաթ պապաճըզըմ պէն մասումըմ, էօլմիւշ վա-լիտէմին նամը մուգատտէսի իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի պիկիւնահըմ :

— Սո'ւս տէյօրում սանա խալըն էվլատ, քիւֆը իտի-յօրտուն...

Պիշարէ իհիթիյար բէտէր, մուգավէմէթի զայրի դապիւր
պիր հըսսը ըրգգաթ ու շէֆգաթէ կէլէրէք, կիւճ անլաշը-
լապիւր իհիթիզալը պիր սէտա իլէ թէքրար քէլամէ աղաղ
խողուպ շու սէօղլէրի իլամէ իթտի :

— Բըրօսբէր, էօլմիւշ վայիտէնի սէօղլէ դաթմա, մէ-
լէքլէր կիպի բագ վէ աֆիֆէ օլան մէրհումէնին մուհատտէս
նամընը աղընա ալմա, չիմաի քէնտիսի պէրհայաթ պօրունա
սա իտի ճինայէթինի խապէր ալտըղը անտէ վէֆաթ իտէֆ
իտի. պու աէհշէթի կիւնի կէօրմէք պէլիյէսինտէն վալի-
տէնի գուրթարմըշ օլտուղու իչին, ճէնապը հագդա գալպէն
աղըր շիւքրան իթմէքտէյիմ :

Պապա օղուլ պիր հայլի միւտտէթ սիւքիւթ իթտիլէր
նիհայէթ Բըքօսբէր սէօղլէ պաշայըպ :

— Սօն տէրէճէտէ ալչագճասընա պիր հիյլէյէ թութուլ-
մուշ օլտուղում շու լէմանտէ, պաչա թէսէլլի վիրուպ ճէս
սարէթիլի քրթըրաճագ եէրտէ պէնի մէյութիյէթ իլէ մահվ
իթմէք մի իսթէյօրսունըղ, տէտի :

— Ալչագճասընա պիր հիյլէ՝ հա, սէնին իչին հիշ ում-
մատըղըն տէրէճէտէ բարլագ պիր իսթիգալ հաղըրայան
սէնի տայիմա լուծֆ ու միւրիւվէթէ միւսթաղրագ իտէն
միւհթէրէմ պիր զաթըն նամուսընը պէրպատ իթմէք իս
թէյօրսուն էօյլէ՝ մի. ա՛հ սէնի նանքէօր խայըն պէնի, շին-
սա՛ֆ, ինսա՛ֆ, չալտըղըն եէթիշիր, պիր տէ իֆիթիրայէ գալ-
գըշմա...

— Պապա՛ճըղմ, լուծֆէն, մէրհամէթէն սուսընըղ քի
սէօյլէյիմ...

— Նէ՝ սէօյլէյէճէքսին, իհիթիմալ քի ամիրինին՝ հագ-
գընտա իթմիշ օլտուղու միւրիւվէթքէարլըղընըտա ինքեարէ
գալգըշաճագսըն... միւսիւ ֆօվվէլին սանա օլան հիւանի
թէվէճճիւհ վէ մուհապէթինտէն պահս իտէրէք, եէկէնի
մատմաղէլ Մատլէնին տէսթը իզտիվաճընը թալէպ իթմէք
իչին, Բարիղէ կէլմէմի մէքթուպ իլէ եաղըպ ըէճա իտէն սէն

տէ յիշմիմին . եօգսա պուտա պիր եալան մը խտի .

— (Պողոզ պիր սէտա իլէ .) Խա՛յըր պապաճըղըմ . խա՛յըր . . .

— Պուռտան պիր սէնէ էվվէլ մատմաղէլ Մատլէնի սէվէյօր խտին . վէ եախօտ պանա էօյլէ սէօյլէյօր խտին .

— Մատլէնի սէվվէքտէն հիշ պիր վազըթ ֆախիղ օլմատըմ , շիմտի եինէ սէվէյօրում , հէմտէ չըտըրաճըյա պիր մուհնպէթլէ սէվվէյօրում .

Բըրօսբէքին պու սէօղլէրի իւզէրինէ միւսիւ Պէրթօմի , աճը պիր իսթիհզա իլէ կիւլէրէք , չու սէօլէրի սէօյլէտի .

— Աճայիպ , սէվվէյօրսուն հա՛ . . բէք ալա , նա՛սըլ օպուպտա էօյլէ մէլէք կիպի բադ վէ ափիֆէ պիրճըղլին խաթըրէսի , սէնի սէֆահաթ ալէմինէ աթըլմագտան մէն իտէմէմիշ , եա նա՛սըլ ու թանըպ արլանմագսըղըն տայիմա ռէֆագաթլարընտա պուլուհուղուն պիր թագըմ սէֆիհլէրին վէ ալչագլարըն եանընտան այրըլըպտա , օ գըղըն հուզուրընա չըգապիլիյօր խտին .

— Ալլահ աշղընա օլթուն պապաճըղըմ , միւսաատէ իտինիզ տէ սէօյլէյիմ քի Մատլէն պանա նա՛սըլ . . .

— Եէթիշիր միւսիւ , եէթիշիր , պէն հէրսինի պիլիրիմ , տիւն միւսիւ ֆօվվէլի կէօրմիւշ օլտուղում կիպի , պու սապահ տա միւսթանթիգի կէօրտիւմ , պարայա գատա , կիրէքիլմէքլիյիմօն իշթէ անըն էսէրի լաթֆը տըր , եանընա կիրէր իքէն պէլքի սանա պիր սիւահ կէթիրիրիմ իհթիմալինէ մէպնի , իւսթիւմի պաշըմը սօեարճասընա հէր թարաֆըմը արատըլար .

Բըրօսբէքին արթըգ բէտէրի իլէ միւճատէլէյէ հալի գալմամըլ օլտուղունտան , օրատաքի հաբըսխանէ իսկէմլէսինին իւզէրինէ տիւշիւպ եըղըլա գալմըլ խտի . միւսիւ Պէրթօմի իսէ սէօղլինի պըրադմայըպ պէր վէհհը աթի տէվամ իտիյօր խտի .

— Սաքին օլտուղուն միւլթանթան տայիլէյի կէօր-

տիւմ, ճինայէթին նազարըմնա թահագդուգ իթտի, պիւ-
թիւն գաբուլարա իրէք բէրտէլէր ասըլմըշ, սուվարլար
պոյտան պոյա չէրչիվէլէրի եալտըզլը լէվհալար իլէ թէզեին
իտիլմիշ իտի. պէնիմ բէտէրիմին խանէսինտէ եալընըզ վա-
լիտէմէ մախսուս պիր զօլթուգլը սանտալեա վար իտի. տի-
վարլարտա իսէ քիրէն պատանասընտան պաշգա պիր չէյ
կէօրիւլմէզ իտի. պիպիմ թէզեինաթըմըշ նամուս վէ իս-
թիգամէթիմիղտէն իպարէթ իտի. ֆամիլթամըզ իչինտէ էն
էվիլէլ աղըր խալըլար գուլլանան սէն օլտուն. էվիլէթ, ֆա-
միլեամըզ իչինտէ էն էվիլէլ խըրսըզ չըգան տա եինէ սէն
սին.

Պու սօն հագարաթ իւղէրինէ ղէվալլը Բըրօսքէրին դա-
նը պէյնինէ հիւճիւմ իտուպ եանաղլարը աթէշ քէսիլտի
ֆագաթ պիչարէ տէլիգանլը տա եինէ հիշ պիր հարաքէթ
կէօրիւլմէտի.

Միսիւ Պէրթօմի, քէնտի սէօլլէրինտէն եինէ քէնտի
ղաղէպլէնմիշ օլտուղու հալտէ չէօլլէնէ սէօղիւնէ տէվամ
էլլէտի.

— Ուլէմէ թանթանա վէ տէպտէպէ կէօսթէրմէք սէվ-
տասընա տիւշտիւն, նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլտուն պու էս-
պապը զիյնէթի թէտարիք իթմէքտէն չէքինմէտիւ, պուչտա
սէնին իչին պէօլլէ իրթիքեապը սըրգաթ իթմէտիքճէ գա-
պիլ օլամազ իտի. գաբաթմալար վէ մէթրէսլէր իտարէ իթ-
մէյէ պաշլատըն. պու սապահ եաթաղընըն ալագ ուճընտա
պու ալիֆթէլէրտէն պիրինին աթլաս վէ իչի գուշ թիւլի
գապլը թէրլիյինի կէօրտիւմ. ուշագլար թութուպ էլպիսէ-
յի մախսուսէ իլէ կէզտիրտին, չիւքի սէրվէթինին մէնպաը
եալընըզ չալմագ իտի. արթըգ պանքէրլէր դասալարընըն
անահտարլարընը հիշ պիր քիմսէյէ թէսլիմէ էմնիյէթ իտէ-
մէյէճէքլէր տիր. տայիմա պու եօլտա խըրսըզլըգլարտան
տօլայը էհլի նամուս վէ միւլթէպէր ֆամիլեալարըն իթիպար-
լարը պօզուլտուղու իչիտիլլիօր.

Պու արալըդ միւսիւ Պերթօմի պիրտէն պիրէ սիւքիւթ իթտի, չիւնքի օղլունըն՝ սէօլէտիյի սէօղլէրի անլայամայա՝ ճադ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղունը հըսա էյլէմիշ իտի, Պիր մըդտար Նիւքիւթ տէն սօնրա թէքրար քէլամէ աղազ էլէ :

— Շիմաի պու սէօղլէրի պըրագալըմ, պէն պուրնյա սէնի թէքտիր իթմէք իչին Վէլմէտիմ, իսմիմիդի մահքէմէլէր ճէքիտէլէրինտէ խըրսըլլար, ճանիլէր, զաթիլլէր սըրա սընա ենգտըրմամագ իչին էկէր միւմքիւն իսէ նամուսըմըդը դուրթարմագա կէլտիմ. զալդ թօբլանտա սէօղլէրիմի էյի տինլէ տէտի :

Բըրօսքէր, բէտէրինին պու սէսայի ամիրանէսինի իչի տինճէ տիմտէք տիքիլտի. բէտէրինաէն պիր պիրինի միւթէ ադըպ իչիթմիշ օլտուղու օ զէհիր դըզըմ՝ սէօղլէրին սույի թէէսիրի էլէ Վըրօսքէր լարթըք հիշ պիր շէյտէն դօրդուսը գալմայան ֆէլաքէթ զէտէլէր կիպի հըսսըզ պիր հալէ կէլմիշ իտի :

Միւսիւ Պերթօմի, օղլունըն հալինէ էհէմմիյէթ վէլէ մէքսիլին, շու վէճհ էլէ սէօղլունէ տէվամ իթտի :

— Սէօլէ պագայըմ, շու չալմըշ օլտուղուն իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգտան նէ՞ գառարընը սարֆ էյլէտին, հէնուզ նէ՞ գառարը մէվճուտ տուրույօր :

Պիչարէ սանտըգքեալ, սօն պիր մէյուսիյէթը իսթիր համքեալանէ էլէ :

— Պասրաճըղըմ, իշթէ պիր տահա սէօլէյօրում, ինանընըլ քի պէն պիր շէյ չալմատըմ, պիկիւնահըմ, տէտի :

— Հայտէ էօլլէ օլտուն, պէն զաթէն պի՞ ճէվապը վէճըէճէյինիլի պիլիյօր իտիմ. միւսիւ Պօվլէլին սէնին եիւզիւն տէն կէօրտիլիլի զիյանը ֆամիւնամըլ խալըլ թալմին իտէճէք տիր :

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըզ, պագաճըղըմ :

— Ճինայէթինի խապէր ալտըղը կիւնիւն էնիչաէն պանա կէլիպ, հէմշիրէնին քէնտիսինէ ճիհալ օլարագ կէթիլլըմիւշ :

օլտուղու եէթմիշ պին ֆըրանգը թէսլիմ իթտի, պէնտէ քէնտի թարաֆըմտան եիւզ դըրդ պին ֆըրանգ գատար պիր մէպլսղ թօքլամաղա մուվաֆֆադ օլապիլտիմ քի, ճիւմէսի իքի եիւզ օն պին ֆըրանգա պալիղ օլտու, իշթէ պու բարձարը կէօթիւրիւպ միւսիւ մօվվէլէ թէսլիմ խտէճէյիմ:

Բըրօսբէր պու սէօղլէրի իշիտինճէ, պուլունտուղու տալկընըզ վէ հըսսըղըզ ալէմինտէն չըգարադ, հիտտէթինի քէք կիւճ զապթ իտէր պիր հալտէ:

— Խա՛յըր, խա՛յըր, հիշ պիր վազըթտա պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունմայաճադ սընըղ, տէտի:

— Հէմտէ պու գարարըմը պու կիւն ազչամ օլմադան էվվէլ իճրա իտէճէյիմ, բարանըն իւսթ թարաֆընը տա թէտիյէ իշին միւսիւ մօվվէլ էլպէթտէ պտնա պիր աղ վազըթ միւսաատէ իտէր. թէգաիւտլիգ մնաչըմ պին պէշ եիւզ ֆըրանգ տըր, պէն պուհըն պէշ եիւզ ֆըրանգը իլէ քէնտիմի իտարէ իտէպիլիրիմ, համա օլտուն պէն տէ հէնուզ պիր մէմուրիյէթ իտարէ իտէճէք գատար տա գուվվէթ էքսիք տէյիլ տիր. տիկէր թարաֆտան էնիշտէն տմիսի...

Պու սըրատա միւսիւ Պէրթօմի, օղլունըն չէհրէսինին քէսպ իյլէմիշ օլտուղու հալի տէհչէթտէն իւրքէրէք պիրտէն պիրէ սիւքիւթ իթտի:

Ֆիլհագըդա Բըրօսբէրին եիւղիւնի միւտհիշ պիր սուրէթտէ հիտտէթ վէ թէհափիւի ալայիմի իսթիլա իյլէմիշ իտի. պիր աղ էվվէլ սէօնմիւշ օլան կէօղլէրինին փշինտէ չիմտի չիմշէքլէր չազըյօր իտի. պիշարէ տէլիգանը պու հալի բիւրմէլալ իլէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի:

— Խա՛յըր, պու եօլտա հարաքէթ իթմէյէ ասլա հագդընըզ եօգ տըր, իշիտիյօրմուընըզ պապա, հիշ պիր հագդընըզ եօգ տըր... սէօղիւմէ ինանըզ ինանմամադտա ըէրպէսթսինիլ. ֆադաթ պիր իյթիրաֆ պիր իգրար տէմէք օլան պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունարադ, պէնի մահվ իթմէք սէլահիյէթինի հայիլ տէյիլտինիլ... սիլ պէնիմ միւթ-

Թէհիմ օլտուղումը նէտէն պիլիյօրսունըզ, նէ իսպաթ իլէ գապահաթըմտան էմին պուլունույօրսունըզ. պու խուսուստա ատալէթ Թէրէտտիւտ իսուպ տուրտուղու վէ հէնուզ պիր հիւքմ վէրմէտիյի հալտէ, սիզ քի... պիր բէտէր օլաճագսընըզ, ատալէթտէն տահա աճէլէ իտիյօր, տահա մէրհամէթսիզ պուլունույօրսունըզ, պէնի սէօյլէթմէտէն իթհամ իտիյօրսունըզ.

— Նամուսը ատէմէր կիպի վազիֆէմի իճրա իտէճէյիմ.

— Եանի պէն ֆէլաքէթ կիրտապընըն քէնարընտա պուլունուղում հալտէ, սիզ պէնի իթուպ իչինէ տիւշիւրէճէքչ սինիզ. իյֆայի վազիֆէ ատա իյլէտիյինիզ պոմը տըր. պէնի իթհամ իթմէքտէ օլան տիւշմէնլէրին տէտիքլէրինէ հէման ինանրյօրսունըզ տա, սիզէ գարչը ֆէրեատ իտէրէք պիկիւնահ օլտուղումը սէօյլէյօրում տա ինանմայօրսունըզ էօյլէ մի. նիչին, օղլունուզ օլտուղում իչին մի պէօյլէ եարըյօրսունըզ. հագըգաթէն նամուսընըզ Թէհիլքէտէ տիր, լաքին անը պիւսթիւթիւն պաթըրմագ իչին տէյիլ, գուրչ թարմագ միւտաֆաա իթմէք իչին պանա մուալէնէթ իթմէլիսինիզ.

Բըրօսբէր, սուրէթը իֆատէսինտէքի գուվվէթ վէ թէէսիրի իլէ բէտէրինին քէնտի ճիւրմի հագգընտա օլան իթմինանընը, եավաշ եավաշ շիւպհէյէ թէպտիլ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ իտի. միւսիւ Պէրթօմի ֆէնա հալտէ միւթէէսիր օլարագ.

— Յագաթ հէր հալ սէնին միւթթէհիմ օլտուղունը կէօսթէրիյօր, սէն Մատլէն կիպի նամուսը...

— Ահ պապաճըղըմ, պիլիյօրսունըզ քի պէն Մատլէնտէն մէճպուրի օլարագ գաչմաղա պաշլատըմ. էվվէթ, պէօյլէ եարմագլըղըմա մէճպուրիյէթ կէօրիւնտիւ, իւմիւտսիւզիք վէ մէյուսիյէթ իչինտէ գալտըմ. տէֆի էլէմ տէֆի ըզլըրապ իթմէք իսթէտիմ. Մատլէնի ունուլթմաղա չալըչըր իքէն իշլէ պէօյլէ պիր սէֆիհ օլտում. ա'հ Մատլէն, Մատլէն...

Պու սէօղլէրին սօնընա տօղրու Բըրօսըրէրէ ըրդգաթ կէլ-
միշ իսէ տէ , սօնրա պիրտէն պիրէ կիթտիքճէ արթմագտա
օլան պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ սէօղլէ պաշլայարագ շու
իփատէտէ պուլունտու .

— Հէր թարաֆի հէր հալ պէնիմ ալէյհիմտէ օլտուն
զարարը եօգ , պէն եինէ խըրսըզ օլմատըղըմը իսպաթէ օղ-
րաշաճաղըմ , եա պու հագըգաթը մէյտանէ գօրում , վէ եա-
խօտ քի օ ուղուրտա էօլիւր կիտէրիմ . ատալէթը պէշերիյէ
խաթատէն սալիմ օլամաղ , պէլքի պիկիւնահ իքէն ճիւր-
միւմէ հիւքմ իտէրէր , ճէզայա չարբըլըրըմ , ֆագաթ պիր
կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն էլպէթտէ հաբըստան չըգարըմ
վէ իշթէ օ ղէման . . .

— Պէնպահտ , նէ տէնիյինի պիլմէյօրսուն .

— Էվլէթ բէտէրը աղիղիմ , պէն շիմտի պիւսպիւթիւն
պաշգա պիր առէմ օլտում , պննտան սօնրա եալընըզ պիր
մագսատ իշին եաշայաճաղըմ քի , օ տա ինթիգամ տըր . ալ-
չագճասընա թէթիթիպ իտիլմիշ պիր հիլէնին գո իպանը օլ-
տում , տամարլարըմտա պիր տամլա գան զարնճայա գա-
տար պունըն ֆայիլինի արայաճաղըմ , էլպէթտէ պուլաճա-
ղըմ , պու չէքտիյիմ ազապլարը իշքէնճէլէրի օ տա չէքճէք
տիր . պու տէհշէթիւ պէլայա միւսիւ ֆօվլէլին խանէսինտէ
օղրատըղըմ իշին ֆաիլիտէ օրատա արամագ իգթիզա իտէր .

— Սէօղլէրինէ տըգգաթ էթ , հիտտէթ իլէ նէ սէօյլէ-
տիյինի պիլմէյօրսուն .

— Էվլէթ պապաճըղըմ , ֆիքրինիղի անլայօրում , միւ-
սիւ ֆօվլէլին նամուսընտան , իսթիգամէթինտէն վէ տիւն-
եատա նէ գատար ֆաղիլէթլէր վար իսէ պու ֆամիլեատա
ճէմ իտիլմիշ օլտուղունտան պահս իթմէյէ գալըշաճագ-
սընըզ . ֆագաթ նէ պիլիյօրսունըզ . . էն պէօյիւք բէզիլլէր
վէ չարգընլարըն նամուսըքարըրը բէրտէսի ալթընտա սագ-
լանըլտըղը տիւնեատա պիրինճի տէֆա օլարագ մը կէօրիւլ-
միւշ տիր . եա նիշին մատլէն պիր կիւն անսըղըն պանա կէճ

լէքէք, պատէմա քէնտիսինի սէվմէ յիս խաթըրտան չըգար-
մագլըզըմը սէջլէտի. եա նէտէն քէնտիսիտէ պէնի սէվմէք-
տէ օլտուղու վէ մուֆարէգաթըմըգտան օ տա պէնիմ գա-
տար միւթէէսիր վէ մուղթարըպ պուլունտուղու հալտէ, պէ-
նի քէնտինի կէօրմէքտէն մէն իթտի. Մատէն պէնի սէվէ-
յօր, իշտիյօրմուսընըղ պապաճըզըմ, Մատէն պէնի էլան
սէվէյօր, պու պէնճէ մուսպիթ վէ մուհագգադ տըր:

7

Միւսիւ Պէրթօմիյէ, օղլու իլէ կէօրիւճմէսի իշին վէրիւ-
միյ օլան միւսաատէ միւտտէթի խիթամ պուլմուշ իտի. պու-
նը խապէր վէրմէք իշին կարտիյան մահէսին գարուսընը
աշտը:

Չապալը բէտէրին եիւրէյինէ պին տիւրլիւ հըսսիյաթ
խաթիլա իլլէմիյ օլտուղունտան պիչարէ իճթիլար քէրպէսթ
ճէ տիւլիւնէպիլմէք իգթիտարընը զսյպ իթմիշ իտի:

Եա Բըրօսըրին տէտիւրլէրի տօղրու իսէ, զաթէն թա-
համիւլ խաթիլմէյէճէք պիր տէրէճէտէ պուլունան ֆէլաքէ-
թինի, պիր թարաֆտան քէնտի տախի արթըրմը օլտուղու
իշին, սօնրատան հըսս իտէճէյի նէտամէթ նէ գատար պէօ-
յիւք օլաճագ տըր, եա օղլունըն սէօղլէրի տօղրու օլմատը-
ղը սուրէթը գաթիյէտէ իսպաթ օլունմիճէ մը տըր:

Շիմտիյէ գատար վիճուտի իլէ իֆթիխար իտուպ տըր թի-
մագտա օլտուղու օղլունըն սէօղլէրի, միւրիւ Պէրթօմիյին
ղօր իլէ եէնմէյէ զքէթմ իթմէյէ օղլաշտըղը շէֆգաթըր բէ-
տէրանէսինի ճօշտուրմուշ իտի. . . հէյհաթ . . . վարսըն միւճ-
րիմ օլտուն, խաթերսէ էն պէօյիւք պիր ճինայէթ իլէ մահ-
քիւմ պուլունսուն, Բըրօսըր իլինէ քէնտի գափնտան պի-
րըրմը Էվլատը տէյիլմի իտի:

Միւսիւ Պէրթօմինին չէհրէսինտէ կէօրիւնէն պիր աղ քվ-
վէլքի սէրթլիք վէ հիտտէթ ու շիտտէթ զայս օլտու , պի-
շարէնին կէօղլէրի եաչ իլէ տօլտու :

Կիրտիյի կիպի եինէ սէրթ վէ հիտտէթլի պիր չէհրէ իլէ
չըդըպ կիթմէք իսթէտի « լաքին պուներ իճրա իթմէք իչին
քէնտինտէ ճէսարէթ ու մէթանէթ գալմամըչ իտի , նիհա-
յէթ օլանճա թահամմիւլի վէ իսթիյարը տախի թիւքէնիպ
իքի գօլլարընը աշարադ էվլատընը պաղըրնա պաստը վէ էօ-
բիւպ գօգլատըգտաճն սօնրա :

— Ահ էվլատըմ , աճէպա սէօղլէրին տօղլու՞մը տըր ,
տէյու պաղըրտը :

Իըրօսթէր արթըգ զալէպէյի գազանմըչ իտի . բէտէրի-
նի , քէնտինին գապահաթսըգ պուլունտուղունճա հէման իգ-
նա իթմէք տէրէճէսինէ եագլաշարըմըչ իտի . . . Փագաթ պու
մուվաֆիպագըյէթ վէ մէմուլիյէթինի տահա իլէրի կէօ-
թիւրմէյէ վագըթ պուլամատը \ չիւնքի օ սըրատա զընտան-
ճը գաբույր պիր պահա աշարադ :

— Բիքէնտի , հայտէ իսթինթագ օլանագսընըգ , տէյու
հայբըտը քի , նյու սէօղլէ պիզզարուր իթաաթ իթմէք լա-
ղըմ իտի :

Փագաթ Իըրօսթէրին պու կիւնքի թալլը , ապա օ իլք
կիւնլէրինին թապըրնա պէնգէմէյօր իտի , հէր հալինտէ պէօ-
յիւք պիր թէպէատիւլ հուսուլէ կէլմիչ իտի . պու կիւն էօյ-
լէ իլք տէֆա իսթինթագա կիթմիչ օլտուղու կիպի տէյիլ ,
պու կիւն պաչընը եօգարը գալտըրմըչ վէ ատըմլարընը զա-
յէթ սէրպէսթ աթմագ տա օլտուղու հալտէ կիտէյօր իտի .
զիհնինտէ վէրմիչ օլտուղու գարարըն աթէչլէրի կէօղլէրինտէ
բարլայօր իտի :

Պու աէֆա եօլը էօյրէնմիչ օլտուղունտան , եանընտա
պուլոհնաճ կարտիյանըն պիր աղ էճնիճնտէն եիւրիւյօր իտի :

Իչէրիքի խաֆիյէ վէ զապըթա մէմուրլարը իլէ տօլու
քիւչիւք վէ ալլադ պիր սալօնտան կէշմէքտէլէր իքէն , Քը-

րօսբէր հաբըստանէյէ իւք կէլտիյի կիւնիւ իւթիւնիւ պա-
շընը արատըզլարը օտատա, քէնտինէ զայէթ տըգգաթլա
պագմըշ օլան ալթուն կէօլիւքիւ զաթ իլէ գարշը գարշը-
յա կէլտիլէր, պու ատէմ Բըրօսբէրէ խիթապէն:

— Միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի, ճէսարէթլի պուլունգը-
նըզ, էկէր պիկիւնահ իսէնիզ, մուսվէնէթ կէօրէճէյինիզէ
չիւպհէնիզ օլմասըն, տէտի:

Բըրօսբէր պիրտէն պիրէ շաշըրարագ տուրտու, պիր
ճէվապ պուլուպ վէրմէյէ հաղըրլանտըղը սըրատա, շախսը
մէրդումըն սավուշուպ կիթմիշ օլտուղունը կէօրտիւ վէ եա-
նընտաքի կարտիյանա:

— Պու էֆէնտի քիմ տիր, պէյու սօրտուղունտա, կար-
տիյան միւթէաճիւպանէ պիր չէհրէ իլէ:

— Վա՛յ, սէն պրւ ատէմին քիմ օլտուղունը պիլմէյօր
մուսըն, պունա միւսիւ Լըգօգ տէրլէր, տէտի:

— Պու Լըգօգ քիմ օլույօր:

— Պու իսմին էվվէլինէ պիր « Միւսիւ » իլավէ իթմիշ
օլսան աղղըն աշընմալ ա՛, միւսիւ Լըգօգ հէր քէպին հիւր-
մէթինէ շայան վէ մէսլէքինտէ պիր թանէճիք պուլունան
հարիգ իւլ ատէ պիր զաթ տըր, էկէր սէնին իշին օ ահմագ
Ֆանֆէրլօնըն էլինէ տիւշմէյիպտէ պունըն էլինէ տիւշմիւշ
օլսա իտի, շիմտիյէ գատար չօգտան կէօրիւլիւպ պիթմիշ ի-
տի պիլէ, միւսիւ Լըգօգըն էլինտէն հիշ պիր չէյ գուրթուլ-
մալ, հէմ օ սէնի էվվէլտէնտէ թանըյօր իմիշ զանն իտէ
րիմ:

— Թէվգըֆ օլունուպ պուրայա կէլմէզտէն էվվէլ, պու
զաթը հիշ պիր եհրտէ կէօրմէմիշ իտիմ:

— Սագըն պէօյլէ պիր իտտաատէ պուլունմա, չիւնքի
միւսիւ Լըգօգըն ասըլ թապիյի չէհրէսինի կէօրմէյէ զաթ էն
քիմնէ մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր քի, պու կիւն պէօյլէ
ֆագաթ եարըն պաշգա տիւրլիւ կէօրիւնիւր. պապէն էսմէր,
պապէն սարը, պաղը տէֆա բէք կէնճ վէ պաշգա քէրրէտէ:

եիւզ եաշընտա պիր իսթիյար օլուր, շիմտի պէն պէօյլէ սէօյլէյօրում եա', միւսիւ Լըգօգ եինէ իսթէտիյի կիպի պէնի ալտաթապիլիր. պագէն պիր եապանճը վէ թանըմատըղըմ ատէմ իլէ գօնուշուրում, պիրտէ պագարըմ քի միւսիւ Լըգօգ իմիշ. հասըլը պու ատէմ հէր շէքլէ կիրէպիլիր. շիմտի սէնին իչին պանա միւսիւ Լըգօգ տըր տէմիշ օլսալար, օ օլմատըղընա հիշ ինատ իթմէմ. սէնին միւսիւ Լըգօգ օլմագըլըղընըն պէնճէ իհթիմալի վար տըր. իշթէ պու ատէմ պէօյլէ վիճուտին հէր շէքլէ սօգապիլիր:

Կարտիյան, միւսիւ Լըգօգըն զարայիպի ահվալի հագգընտա հէքեայէսինի տահա չօգ վագըթ տէվամ իտէճէք իտի. ֆագաթ օ էսնատէ միւսթանթիգին օտա գարուսը էօնիւնէ վասըլ օլմալարը իլէ սիւքիւթէ մէճպուր օլտու:

Բըրօսըէր, պու տէֆա սուֆատա պուլունան քիրլի գանարէ իւղէրինէ օթուրուպ պէքլէմէտի. պիլաքիս պու տէֆա միւսթանթիգ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ իտի:

Ինսանըն սուրէթինտէն, նէ թապիաթտա օլտուղունը քէշֆ իթմէք խուսուսընտա, էն պիրինճի միւտագգըղարտան պուլունան միւսիւ Բաթրի ժան, բէտէր իլէ էվլատ պէյնինտէքի միւլագաթը մախսուսէն քէնտի թէրթիպ իյլէմիշ իտի:

Ղայէթ նամուսքեար վէ էհլի իսթիգամէթտէն պուլունան պիր բէտէր իլէ, սըրգաթլա մաղնուն պուլունան պիր էվլատ պէյնինտէ, զայէթ շիտտէթլի վէ սուղիշլի պիր միւճատէլէ գօրաճաղընը, միւսիւ Բաթրի ժան զաթէն պիլիյօր վէ պու միւճատէլէյի շէտիտէ նէթիճէսինտէ, Բըրօսըէրին միւթլագա մաղլուպ վէ միւթէէսսիր գալաճաղընա հիւքմ իտիյօր իտի:

Միւսթանթիգ, պու միւճատէլէյի միւթէագըպէն մագնունը ճէլպ իտէրէք, թէէսիւրինտէն հէնուղ սընըրլարընտաքի թիթրէմէ զայիլ օլմամըշ պուլունտուղու պիր զէմանտէ իսթինթագա պաշլալըպ, պէլքի պու հալի հէյէճա նվէ

մէջուսից թինտէ հագըգաթը աղզընտան գաբապիլիւրիմ ֆիք-
ըինտէ իտի :

Փագաթ միւսիւ Բաթրի Ժան , պու տէֆա Բըրօսբէրին
չէհրէսինտէ ալայիմի թէէսսիւր վէ հէյէճանէ պէտէլ , ֆէվ-
գէլատէ պիր մէթանէթ ու ճիտտիյէթ վէ էթվարընտա ա-
զիմ պիր սիւքիւնէթ կէօրիւնճէ շաշըրլպ գալար վէ հէման :

— Պագաթըմ էյիճէ տիւշիւնիւպ թաշընտընը՞ղ մը , տէ-
տի :

— Նէսինի՞ տիւշիւնէյիմ , գապահաթըլը տէյիլիմ քի :

— Աճայիպ , զալիպա սիզի մահրէս ըսլահ իտէմէմիշ ,
ֆագաթ շուրասընը պիլմէլիսինիզ քի միւսթանթիգէրին նա-
յիլի մէրհամէթէրի օլապիլմէք իչին , տայիմա հագըգաթը
հալի սէօյլէյիպ արզը նէաամէթ իթմէլի տիզ :

— Պէնիմ քիմսէնին նէ մէրհամէթ վէ նէտէ լուծֆու-
նա իհթիյաճըմ վար տըր :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , գաշլարընը չաթըպ պիր միւտ-
տէթ սիւքիւթ իթտի . պատէհու պիրտէն պիրէ քէլամէ ա-
ղաղ իտուպ :

— Պու իւշ եիւզ էլի պին ֆըրանգըն նէրէյէ կիթտի-
յինի սիղտէն սիւալ իտէրսէմ , պանա նէ՞ ճէվապ վէրէճէք-
սինիզ , տէտի :

— Ղարիպ ըիւ ալ , պունլարըն նէրէյէ կիթտիյի պիլին-
սէ իտի շիմաի պէն պուրտտա պուլունմաղ իտիմ , սէրպէսթ
կէզէր իտիմ :

Միւսթանթիգ է մագնուընլարը սէօյլէթմէք իչին պիր
թըզըմ ուսուլէր վէ թէպպիրլէր գուլլանըր վէ հէման հէր
տէֆասընտա մուվաֆֆադ տախի զլուր իտի իսէ տէ , Բըրօս-
բէր գատար քէթմը հըսսիյաթ իտէն վէ քէնտինէ պուլու-
րան պիր մագնունա գարշը մուվաֆֆադ օլապիլմէճէյինտէն
բէք տէ էմին տէյիլ իտի . պինաէն ալէյհ պահտ իշի օլմագ
իւզըն պու տէֆա տախի օ ուսուլլէրէ միւրաճաաթլէ :

— Էյզն օ պիրինճի ֆիքրինիղտէ սապիթ գատէ՞մմիսի-

նիզ, հալա խորսըզըն միւսիւ Ծովվէլ օլտուղունա իսքնար իւր
տիյօճմուսընըզ, տէպի չ

— Սարիգին միւսիւ Ծովվէլ վէ եախօտ պաշգա պիրիսի
օլտուղունա հալա իսքնար իտիյօրում վէ տայիմնատա իտէճէ-
յիմ:

— Խըրձըզ եալընըզ միւսիւ Ծովվէլ օլապիլիր, չիւնքի
գասայը աշան քէլիմէյի եալընըզ օ պիրիյօր իտի, ֆազաթ
միւսիւ Ծովվէլին քէնտի քէնտինի սօյմագտան նէ՞ իսթիֆա-
տէսի օլապիլիր:

— Պուրասընը չօգ տիւշիւնտիւմ, ֆազաթ նէ իսթի-
ֆատէսի օլապիլէճէյինի պիր տիւրլիւ պուլամատում:

— Բէք ալա՛, շիմտի սիգին անը սօյմագտան հասըլ օ-
լաճագ իսթիֆատէնիզ գապիլի ինքեար տէյիլ տիր ա՛:

Քիւզսիւ Բաթրի Ժան, պու սէօյլէտիյի սէօզինն սըհհէ-
թինտէն էմին իմիշ կիպի պիր թարղ իլէ սէօյլէյօր իսէ տէ,
պու իթմինանը՝ զահիրի պիր կէօսթէրիշտէն իպարէթ իտի,
հագըգի տէյիլ իտի:

Միւսթանթիգ Յըրօսբէրի տէհշէթինտէն վէ թէէսիւ-
րինտէն թիր թիր թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ գարչըսընա
չըգաճագ տէյի պէքլէմէքտէ իքէն, էօյլէ թէլաշաղ, թէէ-
սիւրսիզ, ճիատի վէ մէթին պիր հալտէ կէօրիւնճէ, մազնու-
նը պիւսպիւթիւն սէրսէմլէթմէք իչին հագըրլամըշ ժլտուղու
տարպէյի իսթիմալ իտէմէյէլէք, իսթինթագը նէ՞ սուրէթ-
լէ իճրա իտէճէյի խուսուսընպա շաչըրըպ գարմըշ իտի:

Միւսիւ Բաթրի Ժան, իչինին սըգընթընը աշիւքար
իտէր պիր սէտա իլէ չու ծիւալի իյրատ իյլէտի:

— Պիր սէնէտէն պէրի օլան սարֆիյաթընըզն մըգտա-
րընը պանա խապէր վէրիմիւսինիլ:

Երրօսբէր Պէթթօմի, հիշ հիսապ իտուպ տիւշիւնմէյէ
իհթ իյաճը օլմաղսըզըն, պիֆիթուրանէ:

— Բէք էյի էֆէնտիւմ, պու պիր սէնէ զտրֆընտա բէք
ինթիզամսըզ պիք էօմիւր կէչիրտիյիւմ հալտէ, հիսապլարըմը

բէք միւնթաղամ պիր սուրէթտէ եւրիւթմիւշիւմ տիր . պուսէնէ էլլի պին ֆըրանգ գատար սարֆիյաթըմ օլտուղունը սիզէ պէյան իտէպիլիւմ, տէտի .

— Պու մըգտար ագճէյի նէրէտէն էլէ կէչիրտինիզ .

— Վալիտէմին միյրասընտան պէնիւմ հիսսէմէ օն իքի պին ֆըրանգ տիւշմիւշ իտի . միւսիւ Ֆօվվէլին նէզտինտէքի մաաշաթըմ իլէ պանգա մուամէլաթընտան պանա վէրտիքլէրի թիճարէթտէն օն տէօրթ պին ֆըրանգ ալմըշ իտիւմ, սէքիզ պին ֆըրանգ գատար տա պօրսատա գազանտըմ, պունըն իւսթ թարաֆընը տա պօրճ իթտիւմ . միւսիւ Ֆօվվէլ պանդասընտա ֆայըղտա օն պէշ պին ֆըրանգըմ պուլունտուղու ճիհէթլէ, պու պօրճումըն թէտիյէսի տէ կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր .

Պու հիսապ բէք աշիքեար վէ մուայյէն օլտուղունտան թահգըգը տա գօլայ իտի . օ հալտէ էլպէթտէ տօղրու տախաւմալը աըր . միւսթանթիգ պու միւլահազատա օլմագլա պէրապէր .

— Բարայը նէրէտէն իսթիգըազ իտէր իտինիզ, տէյուսօրտու .

— Միւսիւ Բաուլ Տըլակուրտան .

Շահիտլէրտէն պուլունան պու միւսիւ Բաուլ Տըլակուր, սըրգաթըն վուգույը կիւնի սէյահաթա չըգմըշ օլտուղունտան պունըն շէհատէթի իսթիմա իտիլէմէմիշ իտի . միւսիւ Բաթրի ժանըն հիշ օլմագլա շիմտիքի հալ Բըրօսքէրին պու իֆատէսինէ գանաաթ կէթիւմէսի լազըմ կէլիյօր իտի . միւսթանթիգ պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրալ թէքըար շու վէճհ իլէ իսթինթագա պաշլատը .

— Հայտէ էօյլէ օլտուն տէյէլիւմ, շիմտիքի հալ պունա տայիր սէօղիւ ուզաթմագ իսթէմէմ, ֆագաթ պանա շուրասընը պիւտիրինիզ քի, նիշին ամիրինիպին թէնպիհաթ վէ էմիրլէրինէ իթաաթ իթմէյէրէք, թէտիյաթըն կիւնիւնտէն պիր կիւն ագտէմ պանգատան բարա կէթիւրէրէք օ կիճէ

գասատա պուլունտուրտունը, պունըն սէպէպի նէ՞ իտի .

— Պունըն սէպէպի մէյտանտա տըր, պու թէտիյաթը-
մըզըն չիւսիւ տը Գըլամօրանա օլտուզու մալիւմ տիւր . միւ-
սիւ տը Գըլամօրան իսէ պու բարալարըն քէնտիսինէ սա-
պահէյին էրքէնճէ լուկումը օլտուզունը պանա սէօյլէմիշ
պուլունտուզունտան , վէ պէն իսէ սապահէյին մէմուրիյէ-
թիմին պաշընա կէճ կէլէճէյիմտէն , բարայը պիր կիւն էվ-
վէլի կէթիրտէրէք գասատա պուլունտուրմուշ իտիւմ . էկէր
միւսիւ տը Գըլամօրան պուրայա ճէլպ իտիլիւպ իսթիճվապ
օլունաճագ օլուրսա , պէօյլէճէ շէհատէթ իտէճէյինտէն
բէք զիյատէ էմինիւմ .

— Պու միւսիւ տը Գըլամօրան տէտիյինիւզ զաթ սիզին
տօսթլարընըզտան մը տըր .

— Նէ՞ մինասիպէթ , հիչ պիր սուրէթլէ , հաթտա հիչ
սէպէպինի պիլմէտիլիւմ հալտէ քէնտիսինտէն նէֆրէթ իթ-
մէքտէ օլտուզումը սէօյլէմէքտէն տէ չէքինմէմ , ֆագաթ
միւսիւ Տըլակուր իլէ բէք սամիմի տօսթ տըրլար .

Սիւսթանթիգ էֆէնտի , Բըրօսբէրին վէրտիյի ճէվապ-
լաջը էազմագ իշին զապթ քեաթիպի միւսիւ Սիկօլէթէ վա-
գըթ պըրագմագ իւզրէ , արատա պիր թէվագուֆ իթտիյի
միւտտէթճէ պէյնինի ալթ իւսթ իտէրճէսինէ , աճէպա բէ-
տէրի իլէ նէ՞ գօնուշտուլար քի պու միւլագաթտէն սօնրա
Բըրօսբէրտէ պու գատար պէօյիւք պիր թէպէտաիւլ հուսու-
լէ կէլմիշ պուլունտուզունը թէֆէքքիւրէ վարըյօր իտի .
միւսիւ Բաթրի Ժան նիհայէթ .

— Շիմտի սիզէ պաշգա պիր շէյ սօրաճալըմ . սըրգաթ-
տէն պիր կիւն էվվէլ օլան ագշամընըզը նա՞սըլ կէչիրտինիզ ,
տէտի .

— Սաաթ պէշտէ պանգատան չըգարագ սէն Ժէրվէն
թըրէնինէ պիլուպ միւսիւ Տըլակուրըն Վէզինէտէ պուլունաֆ
սէյֆիյէսինէ կիթաիւմ . մումաիլէյի պէնտէն պին պէշ էիւզ
ֆըրանգ թալէպ իյլէմիշ օլտուզունտան անը կէօթիւրիյօր

խորմէ՛ք քէնտխոսինի սէֆիլէտէ պուլամաարմ, բարալարը ու չաղընա սըրհագարմ:

— Միւսիւ Տըլահուր սէյահաթա չըգմագ նիյէթինտէ պուլունտոնընը էվլէլտէն սիզէ խապէր վէրմի՛չ մի իտիլէր:

— Ես'յըր, Բարիգտէ պուլունմաարընտան պիլէ խապէրիմ եծգ իզի:

— Բէք կիւզէլ ու տոսթունըղըն սէյֆիլէսինտէն չըգտընտան սօնրա նէ՞ եաբտընըլ:

— Բարիլէ ավտէթ իտէրէք տոսթարըմտան պիրի իլէ պէքապէր Պուլվար լօգանթալարընտան պիրինտէ թաամ իթա տիք:

— Էյ սօնրա՛:

Բըրօսբէր տէ թէրէտտիւտ ասարը կէօրիւտիւյինտէն, միւսիւ Բաթրի ման շու սուրէթլէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի:

— Սիզ սիւքիւթ իտիյօրսունըլ, էօյլէ իտէ տուրունըլտա պարի անտէն սօնրա նէ եաբմըլ օլտուղունըղը պէն սիզէ խապէր վէրէյիմ, Շապթալ սօգաղընտաքի խանէնիզէ կիրգէլ կէյինէրէք « Սրթիսթ տրամաթիղ » իւնվանընը թագընըպ, պուլունտագլարը թէաթրօլարըն նամալարընը իթլալ իաէն վէ ալտա իւչ տէօրթ եիւղ լիրա մաաչ ալարագ, աթլարա արապալարա մալիք պուլունան գատընլարտան պիրինին սնլարէսինէ կիթտինիզ, եանի մատամ վիլգս նամ գատընըն իանէսինէ գօշտունըլ, տէյի՛լ մի:

— Էվլէթ, Նօղրոյ տըր:

— Պու վիլգօնըն խանէսինտէ քիւլլիւյէթլի գումար օյնտըրլօր տէյի՛լ մի:

— Պագէն:

— Պու կիպի ճէմիյէթլէրտէ պուլունմագ միւթատընըլ տըր, եինէ պու մագուլէ գատընլարտան պուլունան տիկէր պիր գատընըն խանէսինտէ գօբան, պիր գումար միւնաղապալանտա սիզ տէ տախիլ տէյի՛լ մի իտինիզ:

— Էվլէթ, ֆագաթ տէխալէթիմ եալընըլ, վուգու

պուլան պիր սըրգաթը կէջըմիւշ վէ պունըն շին շահատէթէ չաղըլըմըշ օլմագըղըմտան իպարէթ տիր :

— Ֆիհհագըդա գումարըն սօնը սըրգաթ տըր . վիլըզօ նըն խանէսինտէ պագարա օյնայարազ պին սէքիլ եիւղֆիւրօ ըպնդ զայպ իթմէտինիլ մի :

— Աֆիլ իտէրսինիլ էֆէնտիմ, զայպ իթտէյիմ եալընը պին եիւղ ֆըրանդ իտի :

— Հայտէ էօյլէ օլսուն տէյէլիմ, օ կիճէնին սապահը պին ֆըրանդ գատար պիւր պօրճ թէտիյէ իթմէտինիլ մի :

— Էվվէթ :

— Բէք ալա , եաղըխանէնիդին կէզդիչնտէ պէշ եիւղ ֆըրանդընը վար իտի , թէվզըֆ իտիլտիյինիլ վագըթ ճէպլինիզտէ տէօրթ եիւղ ֆըրանդ պուլունույօր իջի , պունլարըն մէճմաչը տէօրթ պին պէշ եիւղ ֆըրանդ իտէր քի եալընը եիրմի աչօրթ սաաթըլըգ սարֆիյաթընը տըր . . .

Բարիկ զապըթաչ իտարէսինին պու կէօնա խոստապարը ինճէտէն ինճէյէ թահարրի վէ թահզըլ տըքի մէհարէթ ու իլթ իտարընա իքչըքրէլ եալընը ֆէպճիւպ չոէյիլ տաթա հայրէթտէ գալըն իտի . պէօյլէ աղ պիր միւտտէթ զարֆընաա նաճըլ օլուպ տա միւսթանիդ պզը գատար տօղրու վէ միւքէմէլ մալիւմաթ ախղ իյլէմիշ ժտուղընը տիւչիւնիւպ տուրույօր իտի . նիհայէթ քէլլամէ աղաղ իտէրէք :

— Էվվէթ էֆէնտիմ, ալտըղընը պու մալիւմաթ քեամիլէն տօղրու տըր :

— Պու սարֆիյաթընըղտան պիր կիւն էվվէլ բօսթաճընըն պիրիսիլէ պիր մէքթուպ կէթիրմիշ , պու բօսթաճըյա վէրիլմէօի լաղըմ կէլէն զայէթ ուֆադ պիր իւճրէթի թէտիյէ իտէճէք գատար եանընըղտա բարա եօդ իմիշ . պու բարաքը արգատաչլարընըղտան պուլուպ վէրմիշ օլտգեղունուղ հայտէ , եա պիր կիւն սօֆրա պու գատար բաչույը նէրէտէն պուլտընը :

— Պուներ իյզահ իթմէք գատար գօլայ պիր շէյ օլամազ, պու սէօյլէտիյինիզ կիւնիւ պիր պօրսա թէլլալը Վասէթասը իլէ իւչ պին ֆըրմնգլըզ գատար « Թիթէր » տէնիլէն ֆօնտօլարտան սաթտըմ, պու ֆօնտօլար պէնիմ քէնտի մալիմ իտի . իւսթ թարաֆընը, եանի իքի պին ֆըրանձ գընը տալի իշլէյէճէք մաաշաթըմա մահսուպէն գասատան ալմըչ իտիմ . կէօրիւյօրսունուզ եա էֆէնտիմ, արթըզ սիզտէն կիզլէյէճէք հիչ պիր շէյիմ գալմատը .

Մազնուն, եանի Բըրօսէր միւսթանթիգին հէր պիր սիւալինէ ճէվապ պուլուպ վէրիյօր իտի, պու սէպէպլէ միւսիւ Բաթրի ժան պաշգա պիր նօգթատան հիւճիւմ իթմէյի տիւչիւնիւպ .

— Պէնտէն կիզլէյէճէք պիր շէյինիզ գալմատը հա, տէյէրէք, վէ Բըրօսէրին մատամ նիյնա ժիքսիյէ կէօնտէրիպտէ, մուախարէն Ֆանֆէրլօնըն էլինէ կէչէն վէ օգուշյանլարըմըղըն մալիւմիւ պուլունան թէզքիրէյի կէօսթէրէրէք, իլավէյի մէգալ պիրլէ .

— Եա նիչին պու թէզքիրէյի կիզլիճէ արգատաշլարը նըզտան պիրինէ ֆըրլաթտըղընըզ սէօյլէմէտինիզ, տէտի .

Միւսիւ Բաթրի ժան, պու տէֆա աթտըղը թաշը մահալինէ իսապէթ իթտիրմիշ իտի . ղէվալը Բըրօսէր, միւսթանթիգին շիտտէթլի նաղարը ալթընտա էզիլիպ պիւզիւլտիւքտէն սօնրա .

— Շունըն իչին քի . . . իսթէյօր իտիմ քի . . . տէյու քէքէլէտիյի սըրատա, միւսթանթիգ էֆէնտի մումաիլէյհին սէօզիւնիւ գաթ վէ քէնտիսի իքմալ իտուպ .

— Էվվէթ, մէթրէսինիզի կիզլէմէք իսթէյօր իտինիզ, տէտի .

— Էվվէթ էֆէնտիմ, բէք տօղրու տըր, պէնիմ կիւլի պիր ճինայէթլէ մազնուն պուլունան պիր ատէմին, տիւնեատաքի էն ուֆազ պիր ղէվգի պիլէ չօգ կէօրիւլիւպ, ճիւրմիւնիւ իսպաթ իչին ալէյհինտէ պիրէր տէլիլ օլարագ իգա-

մէ իտիւնճէյինի բէք ալա պիւտիյիմտէն , թապիյի մէթրի-
սիմի կիզլէմէյէ լուզում կէօրէճէք իտիմ :

— Եանի խանէնիզտէ պիրտէ գատըն պուլունմասընըն ,
գապահաթընըզը իսպաթ խուսուսընտա մէտարը քիւլլիւսի
պուլունաճաղընը թագտիր իյլէմիշսինիզ . էօյլէ եա՛ , պիք գա-
տըն իլէ եաշայըշ էլպէթտէ պաշգա տըր . . .

— Նէ՞ եաքայըմ էֆէնտիմ , կէնճիմ . . . թապիյի տիր քիւլ

— (Սէօզլունիւ քէսէրէք .) Կէ՞նճմիսինիզ . . . էլվէրիւր
միւսիւ , վագաա առալէթ կէնճլէրին կէլիպ կէշիճի պազը
հէվէսլէրինի աֆվ իտէր իսէ տէ , հալ պու քի պէօյլէ տէրէ-
ճէյի ալէնիյէթէ վարարագ , ախլագը ումուկիյէյէ սույի իպֆ
րէթ արզ իտէնլէրիտէ մազուր կէօրէմէզ , պու մագուլէ ֆա-
հիշէ պիր գատըն իլէ պիրլէշիպ եաշայաճագ գատար հայ-
սիյէթը զաթիյէսինի պիւմէյէն վէ թանըմայան պիր առէմ ,
էօյլէ պիր գատընը քէնտի տէրէճէսինէ եիւքսէլթտիրէմէզ ,
պէլքի քէնտի աճըն տէրէճէսինէ գատար թէնէզլիւ իտէր :

— Էֆէնտի . . .

— (Թէքրար սէօզլունիւ քէսէրէք .) Ուզուրընտա նա-
մուսու հայսիյէթինիզի ֆէտայէ գալգըշտըզընըզ օ գատը-
նըն , նա՛սըլ պիր գատըն օլտուզունը պիլիւրսինիզ զանն ի-
տէրիմ :

— Պէնտէնիզ մատամ ժիքսիյի թանըտըզըմ վագըթ
քէնտիսի միւրէպպիյէ (վարթուհի) իտի . Բօրթուկալտա տօզ-
մուշ վէ Բօրթէկիզլի պիր ֆամիլեա իլէ պիրլիքտէ օլարագ
մըրանսայա կէլմիշ տիր :

Միւսթանթիգ էֆէնտի , Բըրօսքէրին սէօզլունիւ ըէտտ
մագամընտա ումուզլարընը եօգարը գալտըրըպ :

— Մէզսուրէնին իսմի ժիքսի օլմաարըզը կիպի քէնտիտէ
Բօրթէկիզլի տէյիլ տիր , վէ հիշ պիր վագըթ տա միւրէպ-
պիլիլիք իթմէմիշ տիր , աէտի :

Բըրօսքէր իթիրազէ գալգըշտը իսէ տէ , միւսիւ Բաթրի
Ժան սիւքիւթ իթմէսինի իշարէթ իտէրէք , էօնիւնտէ տու-

րան պիր չօգ էլքագըն իշինոէն պիր չէ) արամաղա պաշ-
լաւը , նիհայէթ արատըղը քեաղըտը պուլարագ .

— Հա՛հ իշթէ պուլտում, շիմտի տինէ . « Բալմիր Շու-
գարէյ » 1840 սէնէտի Բարիզտէ տողմուշ տըր , վալիտէսի
« Գարօլին Բիյուլանթ » իսմինտէ պիր գատըն օլտուղու կիպի
բէտէրի « Ժան Շուգարէյ » տալսի , ճէնաղէ ալայը խատէ-
մէսինտէն իտի , տէտի :

Բըրօսթերին եիւզիւնտէ սապըրսըղլըդ ակամէթի կէօ-
րիւլիւյօր իտի . միւսթանթիդին պու իֆատաթը իլէ քէնտի-
սինէ , բօլիսին թէաղըպ ու թէհարրիննտէն պիր շէյլէր
գուրթուլամայահաղընը անլաթմագ իսթէտիյինի հէնուղ
ֆարդ իտէմէվիշ իտի , միւսթանթիդ շու վէճհ իլէ պահսըն-
տա տէվլամ իթտի :

— Բալմիր Շուգարէյ , օն իքի եաշընտա իքէն պիր գուհ-
տո ըա ֆապրիգաճըսընըն եանընա չըրագլըզա վէրիւլիշ վէ
օն ալթը եաշընա գատար օրատա գալմըշ տըր , օն ալթը-
տան օն եէտի եաշընա գատար օլան պիր սէնէ Միւտտէթ
զարֆընտաշ նէ հարվըշ օլտուղու հագգընտա մալիւսթաթ եօգ-
տըր . անճագ օն եէտի եաշընտա Սէն Տընիս սօգաղընտա
մուգիմ Տումգաթ իսմինտէ պիր պոպգաջ եանընա խըտմէթ-
ճիլիյէ կիրէրէք , իւշ այ գատարտա օրատա օթուրմուշ տըր ,
եինէ պու սէնէ , եանի 1856 սէնէսինոէ խըտմէթճիլիք սը-
ֆաթը իլէ սէքիդ օն մահալ տէյիշտիրտիքտէն սօնրա , նի-
հայէթ 1858 տէ արթըդ խըտմէթճիլիքտէն օգանմըշ օլտու-
ղունտան , Շուաղէօլ կէյիտինտէ մատմաղէլիք սըֆաթը իլէ
պիր եէլըաղէ թաճիրինին եանընա գաթուլանմըշ տըր :

Միւսթանթիդ էֆէնտի , Նիյնա ժիրսի հագգընտաթի
պու թաֆսիլթը հէմ օղույօր վէ հէմ տէ պու վէրմէքտէ
օլտուղու մալիւսթաթըն , Բըրօսթերին իւզէրինտէ նէ թէէսիր
հասըլ իլէտիյինի անլամագ իչին , արատա պիր տըղգաթլո
եիւզիւնէ պապըյօր իտի . պու թէտղըգաթտան սօնրա եինէ
շու վէճհ իլէ օգումասընա տէվլամ իլէտի :

— 1858 սէնէսի նիհայէթինտէ « Շուգարէյ » նամըն-տաքի պու գըզ, մատամ նունէ իսմինտէ պիր գատընըն խըտ-մէթինէ կիրէրէք անընլա պերապէր Լիզպօնա կիթմիչիէր տիր . Բօրթուգալ մէմալիքինտէ նէ՞ գատար միւտտէթ գալմըչլար վէ օրատա նէ՞ եարմըչլար տըր , իշթէ պունլարա տայիր րա-բօրթտա իյզահաթ եօգ տըր . Փագաթ 1861 սէնէսի Բարիզէ ավտէթ իթմիշ վէ պիր տարպ ու ճէհր մատտէսինտէն տօ-լայը , Սէն մահքէմէսի թարաֆընտան իւշ այ միւտտէթլէ հարսա մահքիւմ օլմուշ տըր : Բօրթուգալտան ավտէթինտէ իշթէ նիյնա ժիրսի իսմինի օ վագըթ թագընմըշ տըր :

— Փագաթ էֆէնտիմ էմին օլունուզ քի . . .

Սո՛ւսընըզ , պու գըզ հագգընտա սիզէ անլաթտը-ղըմ՝ շու հիքեայէ , մուգատտէմա սիզէ անլատըլմըշ օլան-տան տահա տօղրու , տահա սըհէթէ գարիպ վէ տահա ի-թիմատէ շայան տըր . պու տէֆա նիյնա ժիրսի նամընը թա-գընմըշ պուլունան Բալմիր Շուգարէյի , մահրէստէն չըգ-տըգտան սօնրա նազարըլըզտան զայպ իտլյօրուզ , ֆագաթ ալթը այ սօնրա Գալտաս իսմինտէ պիր սէյյահ իլէ մինասի-պէթ բէյտա իյլէմիշ օլտուղու հալտէ եինէ պուլույօրուզ . մէրդուլմ Գալտաս , պու գըզըն հիւսնի լէթաֆէթինէ բէք զի-յատէ մէֆթուլն վէ էսիրի աշգը օլարագ , քէնտիսինէ Պաս-թիլլ եագընընտա կիւզէլ պիր տայիրէ տէօշէթտիրմիշ տիր . Բալմիր Շուգարէյ պու ատէմին իսմինի թաշըեարագ քէն-տիսի իլէ պիրլիքտէ եաշամագտալար իքէն , հէր նապը իսէ սիզի սէվմիշ վէ սիզին իլէ պիրլէշմէք իւզրէ Գալտասը թէրք իյլէմիշ տիր . հիշ պու Գալտաս նամ քիմնէտէն պահս իյնէ-տիլինի իշիթտինի՞զ մի :

— Խայըր էֆէնտիմ , ասլա իշիթմէտիմ . . .

— Զէվալլը ատէմճըագ , պու շայանը նէֆրէթ մախլի-գը օ գատար սէվմէքտէ իմիշ քի , թէրք օլունտուղունը կէօրտիւյի կիպի շիտտէթը եէյիսինտէն ազ գալմըշ չըլտը-րաճագ իմիշ , եինէ պու Գալտաս սահիպ ճիւրաթ պիր ատէմ

օլմալը տըր քի, ճանը կիպի սէվմէքտէ օլտուղու մէթընսինի այարթմըչ օլան քիմսէյի էօլտիւրէճէյինէ, ումում մուվա- ճէհէսինտէ եէմին իթմիշ տիր. ֆագաթ զէվալլը ատէմճըազ աւետէն սօնրա քէնտիսինի էօլտիւրմիւշ օլտուղու զանն ի- տիլմէքտէ տիր. եալընը մուհագգագ օլարագ պիլինէն շէյ, մէթընսի թարսփընտան թէրք օլունտուգտան սօնրա տայի- ընէնն մէֆրուշաթընը սաթարագ, Գալտասըն օրթատան զայպ օլմուշ պուլունմասը տըր. վագաա պիշարէնին իզինի պուլմագ իշին բէք չօգ օլրաշըլմըշ իսէ տէ մուվաֆֆագ օլունամամըշ տըր:

Միւսթանթիգ, Բըրօսբէրէ տիւշխանէք իշին պիր ազ վագըթ պըրագմագ իւզրէ պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտի, պատէհու հէր պիր քէլիմէյի նօզթալարճասընա պիր ահէնկ իւէ:

— Գէնտինիգէ ընֆիգէ ատտ իլլէմիշ օլտուղունուզ վէ անըն հուղուզաթը նէֆսանիյէսինի եէրինէ կէթիւրմէք իշին, իրթիքեապը սըրգաթ իլլէմիշ պուլունտուղունըզ գատըն, իշ- թէ պէօյլէ պիր գատըն տըր, տէտի:

8

Միւսթանթիգ էֆէնտինն, եօգարըտան պէրի արզ իյ- լէտիլիմիզ իշպու մալիւմաթը, խաֆիյէ Փանֆէրլօ թարա- ֆընտան խապէր վէրիլմիշ պիր թագըմ գուսուրքէսիւթ թաֆ- սիլաթտան իպարէթ պուլունտուղունտան, Բըրօսբէրի միւ- թէնտիր իթմէք խուսուսընտա պու սէօյլէրին հիշ պիր թէնտսիրի կէօրիւլմէմիշ իտի:

Միւսիւ Բաթրի ժան, տարպէսինի Բըրօսբէրին պիր զա- յըֆ թարաֆընա թէսատիւֆ իթտիւրէրէք, շիտտէթը թէնս-

սիւր իլէ աղղընտան հըսը նէտամէթէ տէլալէթ իտէր պիր քէլիմէճիք, պիր սէտաճըաղ չըգարտապիլէճէյինի մէմուլ իյլէմիլ իտի իսէ տէ, նէ միւմքիւն . . . Բըրօսըէր ապա մէթա- նէթի զայպ իթմէյօր իտի, քէնտիսինէ վէրիլէն օ գատար մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթ իչինտէ զիհնինտէ եալընըզ, ին- թիհար իթմիլ, նէֆսինի աչգ ու մուհապէթ ուղուրունա ֆէ- տա իյլէմիլ պուլունան պիչարէ Գալտասըն իսմի գալմըլ իտի : Միւսթանթիգ էֆէնտի, Բըրօսըէրին պու ֆիթուրսըզ հալինէ թէաճիւպ իթմէքլէ պէրապէր, թէքըար հիւճիւմ իթմէք իսթէյիպ :

— Հիչ օլմազսա շունը իյթիրաֆ իտինիլ քի, մահվը- նըզըն աորլ սէպէպի իլթէ պու գատըն օլմուշ տըր, տէտի :

— Ֆազաթ պէօյլէ պիր սէպէպ ապա մէվճուտ տէյիլ իքէն, օ տէտիլինիլ իյթիրաֆը նա՛սըլ իտէպիլիրիմ :

— Եա սիլի պիր թագըմ մէսարիֆաթը զայիտէյէ սօ- գան օ գատըն տէյիլ մի տիր :

Միւսիւ Բաթրի ժան, պու արալըզ էօնիւնտէքի էվրագ իչինտէն պիր քերաղըտ չըգարարագ շու սէօզլէրի իլավէ իթտի :

— Իլթէ պագընըզ, եալընըզ կէչէն Դեկտեմբեր այը իչինտէ պու գատըն իչին նէ գատար մէսարիֆ իթմիչսինիլ : Վան Գըլիւբան իսմինտէ պիր ալքիշճիյէ տօգուլ եիւլ ֆը- րանգա իքի յթագըմ սուարէ էսվապը վէ տէօրթ եիւլ ֆը- րանգա տա հէր թարաֆը տանթէլալը պիր տօմինօ էլպիսէսի ըսմարլամըշընըզ :

— Էվվէթ տօղլու տըր, ֆազաթ պունլարըն բարասը քերամիլէն հիչ պիր կէօնա սըգընթըյա տիւչար օլմագսըզըն քէնտի քիսէմուէն թէտիյէ իտիլմիշ տիր :

— Հայտէ պունատա բէք էյի տէյէլիմ, ֆազաթ սիլ հալինիլտէ անսըզըն զուհուր իտէն թէպէտտիւլաթը ին- քեար իտիյօրսունըզ :

— Նա՛սըլ թէպէտտիւլաթ :

— Հէր ագչամընըզը ամիրինիլ միւսիւ Ֆօվվէլին ֆա-

միլեասը խաղաղ միջանդնտա կէշերմէք միւթատընը իքէն ,
պիր սէնէտէն պէրի տիր պու առէթտէն վաղ կէշերէք հիշ
թարափա օղրամայըշընը , երնէ պու գատըն իշին օլմա-
տըղընա իտտաա իտէրմիսինիզ :

— Էվվէթ , խաղաա իտէրիմ , էմին օլունուզ քի պու
ֆամիլեանըն սէմթինէ օղրամայըշըմըն սէպէպի պու գատըն
տէյիլ տիր :

— Եա նիշին պու ֆամիլեատան պիրտէն պիրէ գաթի
ալաղա իթտինիզ , հէմ օրատա սէվմէքտէ օլտուղունուզ պիր
գըղ վար իտի քի , թալէպ իյլէտիյինիզ հալտէ տէսթը իղ-
տիվաճը սիղտէն տիրիղ իտիմէյէճէք իտի : պունու պանա
պիղղաթ միւսիւ Ֆօվվէլ սէօյլէտիյ հաթտա սիղ պու գըղը
բէք զիյատէ սէվտիյինիզիտէ բէտէրինիղէ եաղմըշտընը :

Պու էսնասէ Բըրօսբէրին սէտաաընա պիր իհթիղաղ կէ-
լէրէք վէ տիւչարը հէյէճան օլարադ :

— Պունըն էսպապընը սէօյլէյէմէմ , տէտի :

— Եօգսա մատմաղէլ Մատլէ՛ն մի սիղի եանընա կէլ-
մէքտէն մէն իթտի :

Բըրօսբէրտէ երնէ պէօյիւք պիր հէյէճան իլէ պերապէր
սիւքիւթ կէօրիւտիւ . միւսթանթիզ իտէ իպրամ սոգրէթի
իլէ շու սէօյլէրի սէօյլէտի :

— Սէօյլէյինիղէ Եօգսա իշթէ սիղէ խապէր վէրիյօրում
քի պու սիւքիւթինիղին նէթիճէսի սօնրա սիղին իշին բէք
վէխիմ օլաճադ տըր :

— Պու սիւքիւթիմին միւճաղաթը նէ գատար վէխիմ ,
նէ գատար տէհէթլի օլուր իտէ օլսուն չէքէրիմ երնէ սէօյ-
լէյէմէմ :

— Ֆաղաթ էյիճէ տիւչիւնիւնիւզ քի առալէթ , պէօյլէ
վիճտանի խուսուսլար իշին սիղի ասլա մաղուր կէօրմէզ :

Միւսիւ Բաթրի Ժան սիւքիւթ իտուպ պիր ճէվապ պէք-
լէտի . նիհայէթ պէքլէտիյի ճէվապը ալմաղա մուվաֆիադ
օլամայընճա , չէօյլէ պիր մէգալէտէ պուլունտու :

— Պու նօգթայա ճէվապ վերմէմէքտէ ըսրծր իտիյօր-սունըղ, էօյլէ մի, բէք էյի, շիմտիքի հալ պուրայը կէչէլիմ, իճրա օլունան թահգըգաթտա եթմիշ պին ֆըրանգ սարֆ իյլէմիշ օլտուղունուղ խապէր վէրիլիյօր իսէ տէ, սիզ պու-նըն էլլի պին ֆըրանգ օլտուղունը սէօյլէյօրսունըղ, բէք ա-լա, հայտէ սիզին սէօյլէմիշ օլտուղունուղ մըգտարը գա-պուլ իտէլիմ, ֆագաթ սիզտէն շունը սիւալ իտէրիմ քի, էլտէ ավոստա պուլունան ագճէնիղ պիթտիքտէն վէ հիշ պիր մահալտէն պիր բարա կէլէճէյինէ իւմիւտինիղ գալմա-տըգտան սօնրա, թապիյի պու սուրէթլէ եաշամագտա օլ-տուղունուղ կիպի սէֆիհանէ պիր էօմր սիւրմէք սիզին իչին գապիլ օլամայանագ իտի, անտէն սօնրա նէ եաբմագ նի-յէթլինաէ իտինիղ:

— Պու պապտէ հիշ պիր նիյէթը մախսուսէմ եօգ ի-տի, քէնտի քէնտիմէ, պու սուրէթլէ եաշայապիլմէք միլգմէ քիւն օլտուղու գատար եաշարըմ, պատէհու...

— Պատէհու գասայը պօշալթմաղա չայըքըրմ, տէտի-նիղ, տէյիլ մի:

— Խայըլ էֆէնտիմ, էկէր պէօյլէ պիր գարաք վէրմիշ օլսա իտիմ շիմաի պէն պուրատա պուլունմաղ իտիմ, օ գա-տար ահմագ տէյիլիմ, գասայը պօշալթտըգտան սօնրա եի-նէ գասանըն պաշընա ավտէթ իթմէզ իպիմ, գաշար իտիմ:

Միւսիւ Բաթրի ժան, մէմնունիյէթինտէն հաբըլ օլան պիր թէպէսսիւմի կիզլէմէյէ մուվաֆֆագ օլամայարագ, չու սուրէթլէ իտարէյի քէլամ իյլէտի:

— Հա'հ, պէնտէ սիզտէն պրէ ճէվապը պէքլէյօր ի-տիմ, ասըլ սիզին ուսթալըղընըղ բարայը չալտըգտան սօնրա գաշմայըպտա պուրատա գալմագլըղընըգտա տէյիլ մի տիր, պլլմիշ օլսաընըղ քի պիզ սէնաթըմըղ իգթիզասընճա պու-լալարընը բէք գօլայ անլարըղ, պզ եագընլարտա իճրա ի-տիլէն պիր չօգ մուհաբէմէլէրտէ կէօրիւլտիւ քի, գասալա-րը սօյտուգտան սօնրա ֆիրար իթմիշ պուլունան սանտըգ-

քեարար իշին հիշ պիր սելամէթ քիւշէսի գալմամը տըր , մէմալիքը էննէպիյէյէ ֆիրար իթմէք հիշ քեարը ագիլ տէյիլ տիր , չըմէնտըֆէրէր ինսանը իսթէտիյի եէրէ բէք չաբըգ կէօթիւրմէքտէ իսէլէր տէ , թէլէկրաֆլար անլէրտէն տահա չաբըգ օլարագ մահալի մագսուտէ վարմագտա տըրլար . Պէլճիգա , պուրայա անճագ իքի ատըմլըգ պիր մէսաֆէ տէմէք տիր . Լօնտրատա իսէ պիր ֆըրանսըգ խըրսըզը , բօլիս նէզարէթի սայէսինտէ գըրգ սէքիլ սաաթ կէշմէք սիզին եագայը էլէ վէրիր . Ամէրիգա պիլէ պու խուսուստա էմին պիր մահալ ատտ իտիլէմէզ . սիզ քէնտի քէնտինիլէ « Պու պապտէ էն միւտէպպիրանէ հարաքէթ ֆիրար իթմէյուպ պուքատա գալմագ տըր , տէօրթ պէշ սէնէ մահբուս եաթար իսէմ տէ նիհայէթ պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլտուղում հալտէ հաբըստան չըգարըմ » տէմիշսինիլ տիր . սիզաէն պաշգա տահա չոգ քիմնէլէր , իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգ գատար պիր մէպլաղէ մալիք օլմագ իշին , էօմիւրլէրինին պէշ ալթը սէնէսինի մէմուռնէն ֆէտայէ հազըր տըրլար :

— Պագաթ էֆէնտիմ , պու սիզին տէմիշ օլտուղումուզ հիսապլարը պէն իճրա իթմիշ օլտա իտիմ , օ զէման իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգա գանաաթ իթմէյուպ , հիշ օլմաղ իսէ պիր միլեօն սըրգաթ իթմէք իշին պիր ֆըրսաթ պէքլէր իտիմ :

— Ինսանըն պազէն պէօյլէ պիր ֆըրսաթ պէքլէմէյէ վագթըր օլմագ :

Պու արալըգ Բըրօսքէր պիր տիւշիւնճէյէ տալտը , եիւզիւնտէ հասըլ օլան պուրուշուգլուգլար , զիհնինտէն բէք չօգ շէյլէր կէշմէքտէ օլտուղումը պիլտիրմէքտէ իտի . Նիհայէթ քէլամէ աղազ իլէ :

— Շիմտի ագլըմա պիր շէյ կէլտի քի պունը շիմալիյէ գատար սէօյլէմէյի , թէէսսիւրիմ սէպէպի իլէ նասըլսա ունուլթմուշում , սէօյլէր իսէմ պիկիւնահ օլտուղումը պէլքի իսպաթ խուսուսընտա մէտարը քեաֆի օլուր , տէտի :

— Սէօյլէյինիզ պագալըմ, նէ՞ իմիշ:

— Բարաւարը ալմագ իւզրէ պանգայա կէօնտէրմիշ զլ-տուղում ուշաղըն ավտէթինտէ, բարաւարը, եանի կէթիր-տիյի պանգնօթ բաքէթլէրինի շանըն եանընտա դասայա գո-յուպ քիլիտլէտիմ, էյի պիլիյօրում, էվվէթ բէք էյի պիլի-յօրում քի պէնիմ գայիմէ բաքէթլէրինի գասայա գօյտու-ղումը պու ուշագ կէօրաիւ, սօնրա անտէն էվվէլ օրատան պէն չըգըպ կիթտիմ:

— Բէք ալա, պու ուշաղըտա ճէլպ իտուպ իքթինթաք իտէրիզ, շիմտի սիզի եինէ պուլունտուղունուղ մահրէսէ կէօ-թիւրսինլէր, սէօլլէրիմէ իթիմատ իտինիզտէ էյիճէ պիր տիւշիւնիւնիւզ:

Միւսթանթիպ, Բըրօսբէրի թէքրար մահրէսէ կէօնտէր-տիքտէն սօնրա տիւշիւնմէյէ պաշլատը. շիւնքի մաղնունըն սօն սէօզիւ քէնտինի տիւշիւնտիւրիւյօր իտի... ճէլպ իտի-լէճէք ուշաղըն շէհատէթի գանուն նազարընտա ֆէվգէլա-տէ էհէմմիյէթի հայիզ իտի. ուշագ, Բըրօսբէրին բաքէթ-լէրի գասայա գօյուպ քիլիտլէյէրէք չըգըպ կիթտիյինի թաս-տիգ իտէրսէ նէ՞ տէմէլի, տճէպա պու ուշագ էվվէլճէ Բը-րօսբէր թարաֆընտան գազանըլմըճ մը տըր. միւսիւ Բաթրի ժան պուրաւարընը արիզ ու ամիգ միւլահազաւանէն սօնրա, քեաթիպինէ:

— Մաղնունըն խապէր վէրմիշ օլտուղու պու ուշագ, Անթօնին իսմինտէ պանգա խատէմէլլէրինտէն պիլիսի տէյի՛լ մի տիր քի, քէյֆսիզ պուլունտուղու ճիհէթլէ շէհատէթէ կէլլէմէմիշ վէ պու քէյֆսիլլիյի հագգընտա տալի տօզթօր թարաֆընտան թաստիգնամէ իթա իտիլմիշ տիր, տէյի՛լ մի, տէտի:

— Էվվէթ, թա քէնտիսի:

— Նէ՛րէտէ իգամէթ իտիյօր:

— Պանֆէրլօնըն իֆատէսինէ կէօրէ շիմտի խանէսինտէ իգամէթ իթմէյօր իմիշ, եարասը աղըրճա օլտուղու վէ ու-

զուն միւտտէթ եաթմագ լաղըմ կէլտիյի իչին քէնտիսինի Տիւպուա խասթախանէսինէ նագլ իթտիրմիշ :

— Բէք ալա, պէն պու կիւն հէմտէ չիմտի կիտուդ քէնտիսինի խսթինթագ իտէճէյիմ, սիղէ լաղըմ օլան շէյլէրի հազըրլայընըզ, պիրինիտէ կէճոտէրինիլտէ պիր աւապա կէթիրսին :

Ատլիյէ տպլրէսինտէն Տիւպուա խասթախանէսինէ խայլի մէսաֆէ վար իսէ տէ, աւապաճը քէնտիսինէ վատ իտիլմիշ օլան էրէյիճէ պիր պախշիշ սէվինճի իլէ հայվանլարընը գամչըրլայըպ սիւրաթլա եօլ ալտըքտը :

Ասըլ մէսէլէ պու Անթօնին նամընտաքի ուշաղըն իսթիճվապ իտիլէճէք պիր հալտէ պուլունուպ պուլունմամասընտա իտի :

Փագաթ խասթախանէ տիրէթթօրը, խասթանըն քէնտիսինէ սիւալ օլունաճագ շէյլէրէ թէմամէն ճէվապ վէրէպիլէճէք պիր հալտէ պուլունտուղունը թէէմին իթտի :

Պիշարէ ուշագ, եիւքսէք պիր մահալտէն տիւշէրէք տիզ քէմիյի գըրըլմըշ օլտուղունտան զայէթլէ մուզթարըպ իսէ տէ, գուվլէյի զիհնիյէսի թէմամէն եէրինտէ իտի, միւսթանթիզ տիրէթթօրա խիթապէն :

— Օ հալտէ էֆէնտիմ լութֆէն պէնտէնիզի խասթախանըն եանընա կէօթիւրիւնիւզ, ֆագաթ խասթա, իսթինթագ գըմըզըն սուրէթը ճէրիյանընը քիմսէ իլիտէմէյէճէք պիր մահալտէ պղլունմալը սըլ, տէտի :

— Պու պագտէ էմին օլունուզ էֆէնտիմ, իսթինթագը քիմսէ իլիտէմէզ, չիւնքի խասթանըն պուլունտուղուն տապա պաշգա քիմսէ եօգ տըր :

— Էօյլէ իսէ կիտէլիմ էֆէնտիմ :

Անթօնին, միւսթանթիգին արգասընտա ուզուն վէ զաիֆ զապթ քեաթիպի օլտուղու հալտէ իչէրի կիւտիյինի կէօրտիւյի կիպի, քէնտիսինին խսթինթագ օլաճաղընը անլաւարագ :

— Էֆէնտիւնը զաւիպած միւսիւ Պէրթոմինին իշի իշին թէշրիֆ պուշուրտուլար, տէտի :

Միւսիւ Բաթրի Ժան, խասթանըն սիւալինէ Էվվէթ ճէվապընը վէրտիքտէն սօնրա, զապթ քեաթիպի միւսիւ Սիկօլէթ Էվրազը իլէ պէրապէր պիր մասանըն պաշնա օթուլուպ Էքըլէշինճէյէ գատար, քէնտիսի այազտա Էաթաղըն Էանընտա տուրտու :

Խասթատան, հէր իսթինթագըն պիտայէթինտէ «ատըն նէ» տիր, գաջ Էաշընճասըն, նէրէլիսին կիպի» սօրուլմասը ատէթ օլան սիւալէր սօրուլուպ պիթտիքտէն սօնրա, միւսթանթիգ :

— Տօսթուլ, պուստան սօնրա սօրաճաղըմ սիւալէրէ կիւղէլճէ ճէվապլար վէրէպիլէճէք պիր հալտէմիսինիզ, տէտի :

— Լաղըմ կէլէն ճէվապլաթը թէմամէն իթա իլտէպիլիւրիւմ, Էֆէնտիւմ :

Բէք ալա, սըրգաթ իտիլիշ օլան իւշ Էիւզ Էլլի պին ֆըրոննգը, Փեարվարըն Էիրմի Էէտինճի կիւնիւ պանգատան ալմաղա կիւլէն սիլմիսինիզ :

— Էվվէթ Էֆէնտիւմ :

— Ավտէթ իթտիլինիզ վագըթ սաաթ գաջ իտի :

— Կէճճէ ավտէթ իթտիւմ, պանգատան չըգադըգտան սօնրա Գըրիրի Մօպիլեայէ կիթտիւմ, օրատա աղըճըգ իշիւմ վար իտի, իտարէխանէմիզ Կէլտիլիւմ վագըթ սաաթ պէշ իտի :

— Բարալարը թէսլիւմ իթտիքտէն սօնրա միւսիւ Բըրօս-բէրին նէ հարաքէթտէ պուլունտուղունը տէրխաթըր իտէպիլիյօրմուսընըլ, ֆագաթ ճէվապ վէրմէք իշին աճէլէ իթմէյինիզ, տիւշիւնէ տիւշիւնէ օ վագըթքի խաթըրաթընըզը թօթլայարազ սէյլէյինիզ :

— Տուրունըլ Էֆէնտիւմ . . . Էվվէլա գայիմէլէրի ապտը, տէտի Բաքէթէ տըրըպ գասայա գօյտոյ . . . պատէհու գա-

սայր գաբատը և վէ անը միւթէագըպ զանն իտիյօքում քի . . .
էվվէ՛թ , էվվէ՛թ , շիմտի էյիճէ խաթըրմա կէլտի , անը միւթ
թէագըպ չըգտը կիթտի :

— Խասթա , պու սօն քէլիմէլէրի էօյլէ պիր գուվվէթ վէ
սիրաթ իլէ սէօյլէտի քի , տիզինի ունուտարագ եէրինտէն
դըմըլտանմըշ օլտուղունտան ըզթըրապ հըսս իտէրէք « Ա՛յ »
տէյու պիր քէրրէ հայգըրտը . միւսիւ Բաթրի Ժան պիր սէ-
տայի ամիրանէ իլէ :

— Սէօյլէմիշ օլտուղունըզ պու սէօզլէրին սըհհէթինտէն
էմինմիսինիզ , տէտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտինին պու սէտայի ամիրանէսի Ան-
թօնին իւզէրինտէ թէէսիր հասըլ իյլէմիշ օլտուղունտան ,
խէվֆ ու տէհհէթինի պէլլի իտէր պիր սուրէթտէ :

— Էմինիմ էֆէնտիմ . . . Եալան սէօյլէմէյօրում , ֆա-
գաթ ալթ թարաֆընը պիլմէմ , տէյու ճէվապ վէրտի :

Խասթանըն շէհատէթինի պիր սուրէթը գաթիյէյէ իյ-
սալ իթմէք միւմքիւն օլմատը . Անթօնին քէնտինի թէհլի-
քէտէ զնան իյլէտիյինտէն , խէվֆ ու տէհհէթինտէն նաշի
հէման էվվէլքի սէօյլէտիյի սէօզլէրի տէ կէրիյէ ալաճագ
կիպի կէօրիւնիյօր իտի :

Պոս հալինք միւսիւ Բաթրի Ժան իւզէրինտէքի թէէսիրի
ազ տէյիլ իտի , խասթախանէտէն չըգար իքէն զապթ քեա-
թիպինէ :

— Պու մէսէլէ բէք ազըր տըր , բէք , տէտի :

*
*

Նիյնա Ժիբսինին կիզլէնմիշ օլտուղու Կըրանտ Արգանթ
օթէլի , Սէն Միշէլ ըրլթըմընտա պուլսնան տիկեր օթէլ-
լէր իչինտէ էն պէօյիյի վէ էն կիւզէլի տիր . ինսան օն պէշ
կիւնլիք թէտիյաթընը ըէշինէն վէրտիքտէն սօնրա պղւ օ-
թէլտէ բըրէնալէր կիպի հիւրմէթ ու րայէթ կէօրիւր :

Մատամ Ալէքսանտըր նամընտաքի օթէլէի գատըն

վագթը իւն կիւզէլճէ պիր շէյ իմիշ իսէ տէ , շիմտի գօրսէսի իշինտէ սըգըլմըշ գալմըշ իրի եալը պիր գատըն յլմագտան պաշգա պիր լէթաֆէթի գալմամըշ տըր , տայիմա սիւսլի կէզէր վէ կէնիշ կէօյսի իւզէրինտէ սալգըմ սալգըմ ալթուն գօրսոնլար սալլանտըրմասընը բէք սէվէր իտի :

Մատամ Ալէքսանտըրն հէնուզ կէօզլէրի բարլագ վէ տիշլէրի պէյազ իսէ տէ , նէ չարէ քի պուրնը գըրմըզը իտի . տիւնեատա էն զիյատէ սէվիպ էհէմմիյէթ վէրտիյի շէյ էյի եէյիպ իշմէք իտի . հա՛ կէրչէք ունութաուգ , գօճասընը տա սէվէր ատէթա բէրէսթիշ իտէր իտի . միւսիւ Բաթրի ժանըն խասթախանէտէն չըգտըզը սաաթտա (գօճաճըզը) ագչամ թաամընա կէլմէաիյինտէն տօլայը մուզթարըպ օլուպ տուրմագտա իտի :

Մատամ Ալէքսանտըր հայլըճա պէքլէտիքտէն սօնրա սօֆրայա օթուրմագ իւզըէ իքէն , օթէլին կարսօնը .

— Իշթէ միւսիւ կէլտի , տէյու խապէր վէրմէսի իւն գարուէնըն էշիյի իւզէրինտէ պիզիմ խաֆիյէ Ֆանֆէրլօ կէօրինտիւ :

Պունտան իւշ սէնէ մուգատտէմ Ֆանֆէրլօ, հիւքիւմէթ նպզարընտան կիզլի օլարագ պիր սէնաթ իշլէմէքտէ իտի , հէր հանկը պիր շախս հագգընտա մալիւմաթ ալընմագ իսթէնիլի իսէ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտիլիւր վէ պիր գաշ կիւն սօնրա մուֆասսալ մալիւմաթ ալընըր իտի . հաթտա Ֆանֆէրլօնըն ասհապը միւրաճաաթէ մախսուս պիր քիւշիւք իտարէխանէսի տէ վար իտի :

Օ զէմանլարը մատամ Ալէքսանտըր թուալէթ թաճիրի օլուպ թէզքիրէսիզ իճրայի թիճարէթ իյլէտիյինտէն , քէնտինէ պօքճու օլան էշիլաստան պազըլարընը գաշըրմամագ իշին Ֆանֆէրլօյա միւրաճաաթէ մէճպուր օլմուշ , պուրնտան տօլայը թանըշմըշլար վէ եէքտիկէրլէրինտէն խօշլանտըզլարը ճիհէթլէ պիրիքտէ եաշամաղա պաշլամըշլար իտի . սօնրատան պիր քիլիտա հէյէթի հուզուրընտա բէսմի իզտիվաճ-

լարընը իճրա իթաիրմէլէրի իսէ , պու մուգատտէս ալըն քէնչ տիլէրինի մինասիպէթսիզ պաղը ահվալը մաղիյէլէրինտէն թէմիլլէր իւմիւտինէ մէպնի իտի :

Իղտիվաճլէրինտէն սօնրա Ֆանֆէրլօ , չունըն պունըն հագգընտա իճրայի թահգըգաթ իթմէք սէնաթընը թէրք իտէրէք զապթիյէ նէզարէթինէ կիրտի , մուգատտէմատա զապըթատա իսթիխամ իփիլմիշ իտի , մատամ Ալէքսանտր տախի թուալէթ թաճիրլի)ինի թէրք իտուպ Ֆէր իքիսիտէ օ զէմանա գատար գազանըպ պիրիքտիրմիշ լտուգ լարը մէպլաղը պիր արայա կէթիքէրէք , հըրաճտ Արգանթ օթէլինի իսթիճար վէ թէֆրիշ իտուպ օթէլիլիյէ պաշլամիշ լար թնէ տէ , Ֆանֆէրլօնըն զապըթա իտալէսի իլէ օլան մինասէպաթընը էթրաֆ գօմշուլարտան քլման պիլմէզ իտի , ալմօՄատամ Ալէքսանտր , գօճասընըն կէլտիլինի կէօլիւնճէ էլինտէրի չօրպա գաշըղընը պըրաքըպ տէրհալ Ֆանֆէրլօնըն պօյնունա սարըլարադ :

— Ա՛հ գօճաճըղըմ , նէ՞ գատար կէճ գալտըն , նէ՞րէտէ իտին , տէյու սօրտու :

Գարընընըն պէօյլէ նիւվազիլլէրինէ նայիլ օլան Ֆանֆէրլօնըն չէհրէսի պիր ազ տալկընճա կէօրիւնիւյօր իտի , գարընընա չու ճէվապը վէրտի ,

— Աման բէք Եօրկունըմ , միւսիւ Փօվլէլին օտա ուշաղը պուլունան Եէվաթիսթ իլէ պու կիւն ազշամա գատար պիլարաօ օյնատըմ , քէնտիսինէ իսթէտիլի գատար օյուն վէրտիմ , միւքէրրէրէն Եէնիլտիմ , Ֆագաթ էյիտէ տօսթ օլտուք հա , քէնտիսի իլէ տիճն ահպապ օլտըմ պու կիւն էն իլէրի կէլէն տօսթլարը սըրասընա կէչտիմ , էկէր Անթօնինին Եէրինէ միւսիւ Փօվլէլին պանգասընա խըտմէթքերըլըղըմ կիրմէք իսթէր իսէմ , պունա Եէվալիսթին վէսաթէթ իտէճէյինէ էյիտէն էմինիմ :

— Վա՛յ , սէն պանգա խըտմէթքերըլըղընա՞ մը կիրէ , ճէքսին :

— Ես իյճապ իտէրսէ նէ՝ ետքալում գարըճըղըմ, էլ պէթտէ կիրէճէ յիմ, թէտգըգ իթմէք իսթէտէյիմ քիմսէլէ-
րի օրատա եագընտան տահա էյի թէֆթիչ իտէր անլարըմ:

— Էյ պագալըմ նէվարիսթտէն հեչ պիր մալիւմաթ ա-
լամատը՞ն մը:

— Խայր, իչիմէ եարայաճագ հիչ պիր մալիւմաթ ա-
լամատըմ, մամաֆիհ պիր էլտիվէն կիպի հէրիֆին իչինի տի-
չինէ չէվիրտիմ, պիւթիւն քիլտիքլէրինի սէօյլէթտիմ. պու-
նըն ըիվայէթինէ կէօրէ միւսիւ ֆօվվէլ թիւթիւն իչմէզ,
իչրէթ գուլլանմազ, գումար օյնամազ, մէթրէս թուլմազ,
վէլհասըլ, դտպահաթ ատտ իտիլէպիլէճէք հիչ պիր հա-
րաքէթի կէօրիւլմէմիչ ատէթա պիր մէլէք տիր. միւսնլաջա
մայիք իսէ տէ, իտարէ վէ բէրհիզքեարլըգլա էօմիւր կէչիւրիւր
վէ ատի պիր էսնաֆ կիպի եաշար իմիչ. էվլատարընը բէք
սէվէր իմիչ գարըսընըն իսէ ատէթա տիվանէսի օլըպ, քէն-
տիսինէ չօգճա միսաֆիր կէլիր իսէ տէ, քէնտիսի նատիրէն
սօգաղա չըգար իմիչ:

— Գարըսը կէ՞նճ մի տիրպ

— Էլի եաշարընտա գատար ջլմալը:

— (Պիր աղ տիւլիւնտիւքտէն սօնրա.) Ֆամիւեասը խալ-
գընը թէչքիւ իտէն տիկէր զէվաթ հագգընտա պիր շէյ էօյ-
րէնմէտի՞ն մի:

— Հայ, հայ, քիւչիւք օղլու զապիթ իմիչ, ֆագաթ
նէրէտէ պուլունտուղունը պիլմէյօրում, պէօյիւք օղլուչ Լիւ-
սիյէն, բէտէր վէ վալիտէսի իլէ պիրլիրտէ եաշամագտա օլ-
տուղու կիպի, ալիւքադ ու ահվալիտէ բէք միւքէմմէլ իմիչ:

— Ձէվճէսի իլէ եէկէնինէ տայիր նէ՞ մալիւմաթ ալտըն:

— Հիչ, հէրիֆ պուռնլարա տայիր պիր սէօզ սէօյլէմէտի:

— Ուշագ պուռնլարա միւթէալիգ պիր սէօզ սէօյլէմէտի
իսէ, տէմէք քի սէօյլէյէճէք պիր շէյ եօգ տըր տա սէօյլէ-
մէտի. շիմտի պէն սէնին եէրինտէ օլսամ նէ եարար իտիմ
սէօյլէյիմ մի:

— Սէօյլէ պագալըմ նէ՞ եարար իտին :

— Պուրատան տօղրու միւսիւ Լըգօգա կիտուպ անըն ըէյինի սօրար իտիմ :

Փանֆէրլօ, Լըգօգ իսմինի իշիտիր իշիթմէզ կիւյա գու-
լազլարընըն տիպինտէ պիր թապանճա բաթլամըշ կիպի եէ-
ըինտէն պիր քէրրէ ֆըրլայըպ :

— Տօղրուսը կիւզէլ թէտպիր, միշսիւ Լըգօգ պէնիմ
պու նիյէթիմտէն պիր ազ շիւպհէլէնտէ իշ պիթտի նէմէք
տիր, տէյու հայգըրտը :

— Պէն սանա կիտուպ տա հէրիֆէ սըրընը անլաթ տէ-
մէյօրում եա, կիտէրսին զայէթ գայտսըզ պիր սուրէթտէ
պու պապտէքի ըէյինի սօրար էօյրէնիրսին տէ, սէն եինէ
նիյէթինի անա խապէր վէրմէքսիզին պիտիյին կիպի հարա-
քէթ իտէրսին. պագալըմ Լըգօգըն սէօյլէյէճէյի սէօզտէն
պէլքի իսթիֆատէն օլուր :

Բօլիս մէմուրը, ղէվճէսինին պու պապտէ հագլը օլուպ
օլմատըղընը ղիհնինտէ մուվազէնէ իթտիքտէն սօնրա :

— Գարըճըղըմ էյի սէօյլէյօրսուռն ամա հէրիֆ ըէք եա-
ման տըր, չէյթանա պէնիզէր, գօրգարըմ քի պէնիմ պու
մատտէ հագգընտաքի նիյէթիմի անլայը վէրիր տէ... սօնրա
բըլանըմ պիւսպիւթին պօզուլուր, տէմէսի իւզէրինէ, մա-
տամ Ալէքսանտըր, գօճասընըն միւսիւ Լըգօգա իսնատ իթ-
մէք իսթէտիյի իգթիտար վէ գուվվէյի ղէքեալէթտէն տօ-
լայը հիւտէթլէնէրէք :

— Եաման մը տըր... իշթէ սէն պէօյլէ սէօյլէյէ սէօյ-
լէյէ Լըգօգըն քէսպը չէօհրէթ իթմէսինէ սէպէպ օլտուռն
եա. զապթիյէ նէզարէթինտէ զօր իլէ հէրիֆին նամընը
պէօյիւթտիւն եա, տէտի :

— Պագալըմ պիղիմ քիւշիւք նէ՞ սէօյլէյէճէք, օ սէօյ-
լէյէճէյինի սէօյլէսին տէ պէն տէ օնա կէօրէ Լըգօգը կէօ-
րիւպ կէօրիլէյէճէյիմի թային իտէրիմ :

Փանֆէրլօնըն պու « քիւշիւք » քէլիմէսինի թէլաֆ-

Ֆուգտան միւրատը մատամ Նիյնա Ժիրսի իտի . Պիշարէ գատընճըազ, Կըրանտ Արգանժ օթելինէ կէյիպ իգամէթ իյլէտիյինտէն տօլայը , քէնտիսինէ իւայէ իտիլէն կիւղէլ պիր թէտպիր միւճիւպինճէ հարաքէթ իյլէտիմ զան- նընտա պիւլունույօր իտի . հէնուղ Փանֆէրլօ քէնտիսինի պիւտիրմէմիշ օլտուղունտան պու կիւղէլ թէտպիրի քէնտիս մինէ էօյրէտէն զաթընձ հալա Բըրօսքէրին բէք ազիզ պիր տօսթը օլտուղունա գանաաթ հասըլ իթմիշ իտի . մատամ Ժիրսի , միւթանթիգ միւսիւ Բաթրի Ժանըն ճէլպ իշին կէօնտէրմիշ օլտուղու իհզարնամէյի ալտըղը վագըթ , պու գատար ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա զապթիյէ նէզարէ- թինին , քէնտիսինի պէօյլէ պիր կիզլի մահալտէ նասըլ օ- լուպ տա քէշֆ իտէպիլմիշ օլտուղունա ֆէվզէլատէ ըզհարը թէհաճիւպ իյլէմիշ իտի . չիւնքի պու օթէլէ կէլտիյի էսնաճ տէ նամ ու շանընը պիւսպիւթիւն թէպտիլ իյլէմիշ վէ քէն- տինի ան ասըլ իսմի օլան Բալմիր Շուգարէյ նամը իլէ թա- նըթարըմըշ իտի .

Փագաթ մատամ Ալէքսանտըր , Նիյնա Ժիրսիյի զայէթ մէհարէթլէ իսթիճվապ իթմիշ , օ տա պիւլա թէրէտտիւտ պիւթիւն թէրճիմէյի հալինի հէքեայէ իթմէքտէն չէքինմէ- միշ տիր .

Փանֆէրլօ , Նիյնա Ժիրսի հագգընտաքի մալիւմաթը պու սուրէթլէ էօյրէնտիքտէն սօնրա , պուընը կիտուպ կիւյա քէն- տի մէհարէթի ֆէվզէլատէսի սայէսինտէ քէշֆ իյլէմիշ կի- պի , զայէթ մահիր վէ գուրնազ պիր բօլիս մէմուըր թարղը իլէ միւսիւ Բաթրի Ժանէ նազլ իյլէմիշ իտի .

Փանֆէրլօ , պիր միւտտէթ միւլահազայա տալտըղտան սօնրա պիւտէն պիրէ գարըսընա .

— Նիյնա Էօգարըտա օթուրույօր Էա , տէյու սօրադէ .

— Էվվէթ օթուրույօր , հիշ պիր շէյտէն խապէրի Էօգ , լաքին կիթտիքճէ մէզպուրէյի զապթ իթմէսի զօրլաշաճագ զանն իտէրիմ . չիւնքի միւթանթիգին պուճա նէ՞ քէօյլէտի-

յինի պիլմէմ՝ փաղաթ իսթինթագտան կէլտիյի էսնատէ
բէք հիտտէթլի պիր հալտէ իտի . միւսիւ Թօվէլէ կիտուպ
կիւզէլ պիր դավկա իթմէք իպթէտի , սօնրա օ գըզգընլըզ
լա պիր մէքթուպ եազտը , բօսթայա պըրագմազ իւզրէ Թա-
նա վէրտի , պու մէքթուպու սանա կէօսթէրմէք իպին Ժան-
տան ալտըմ :

— (Թէրաշ իլէ .) Պէջլէ պիր մէքթուպ վար տա նիշին
տէմինտէն պէրի պանա սէյլէմէյօրսուն . չարըզ վէր պա-
գալըմ պէլքի իչինտէ մուհիմմ պիր չէյ վար տըր .
Մատամ Ալէքզանտըր , Թանֆէրլօնըն պու էմրի իւզէյ
րինէ քիւչիւք պիր չէքմէճէ աչըպ մէքթուպը չըգարարագ
գօճաօրնա վէրտի :

Թանֆէրլօ մէքթուպը ալընճա , մուգատտէմա խըտ
մէթճիլիյէ կիտէր իքէն սօնրա մատամ Ժիբսի օլան պու
գատընըն , էքէյիճէ կիւզէլ պիր եազըսը օլտուղունը կէօ-
րուպ թէաճիւպ իթտի :

Մէզքիւր մէքթուպը միւհթէվի օլան զարֆըն իւթիւ
չէօյէ եազըլըն իտի :

« Միւսիւ Բաու Տըլակուրա թէսլիմ իթմէսի իպին Լուվր
« օթէլինտէ տէմիրսանէ սահիպի միւսիւ Լույի պը »

« Գըլամօրանէ
« Բէֆ միւսթաճէշ սիր »

Թանֆէրլօ պու եազըլըն օղուլունճա քէմալի սուրուրըն-
տան նաչի ըօլըզ չալարագ :

— Նէ՞ թօհաֆ չէյ , միւսիւ Լակուրա հա՛յ տէմէսի իւ-
զէրինէ գարըսը :

— Այ , մէքթուպը աչաճագմըջըն տէյինճէ՛յ Թաֆն
ֆէրլօ :

— Հա՛յ , հա՛յ , ճէվուպընը վէրաիքտէն սօնրա հիչ պէլլի
օլմայաճագ պիր մէհարթէթլէ զարֆըն իւզէրինտէքի միւհրի
գալալըրըպ աթիտէքի սաթըրլարը օգումաղա պաշլատը

« Միւսիւ Բաուլ .

« Բըրօսբէր , իրթիքեապ իթմէմիշ օլտուղու պիր սըր-
դաթտան աօլայը մաղնուէնէն հաբս օլունմուշ տըր , սուչսըղ
օլտուղունա շիւպհէմ եօգ տըր , ղաթէն պու մատտէյէ տա-
յիր պունտան իւշ կիւն էվլէլ սիպէ եաղմըշ իսիմ . » .

Փանֆէրօ պուրատա թէվազուֆ իտէրէք , քէմալի թէա-
ծիւպ իլէ .

— Վա՛յ , իւշ կիւն մուգատտէմ եինէ մէքթուպ եաղ-
մըշ հա՛ , նա՛սըլ օլուպտա պունը պէն կէծլէմէմիշիմ , քի՛մի
իլէ կէօնտէրմիշ , տէյու հայգըրմասը իւզէրինէ , մատամ Ա-
լէքսանտըր ճէվապէն .

— Ա՛հ գօծաճըղըմ , թէլաշ իթմէ , ատլէյէ նէզարէթի-
նէ իսթինթազ օլմաղա կիթմէտի՛մի եա , իշթէ օ զէման
քէնսիսի բօսթայա պըրագմըշ տըր , տէյինճէ , Փանֆէրօ ,
գալլըսընըն պո՛ւ սէօղիւ իւզէրինէ պիր աղ միւսթէրի՛հ օլա-
րագ .

— Հա՛ , սաճիհ էօյլէ օլմալը , տէտիքտէն սօնրա , եինէ
պէր վէճհի աթի ծգոււմաղա պաշլատը .

« Անտէն սօնրա զիքրէ շայան պիր շէյ վուգու պուլմա-
տը , Բըրծմբէրին էն սատըգ տօսթլարը քէնտիսինի թէրք ի-
տէրլէր իսէ , պու պիշարէնին իմտատընա քի՛մլէր եէթիշէ-
ճէք տիր , պու մէքթուպըմըտա ճէվապսըղ պըրիագաճագ օ-
լթըր իսէնիզ , պիլմիշ օլլնուզ քի , միզէ վէրմիշ օլտուղում
վատը պօղարագ միւսիւ Գըլամօրան իլէ գօնուշմագտա իքէն
իւզէրինիզէ կէլիպտէ , իշիթմիշ օլտուղում լազըրտըլարը
քեա՛միլէն Բըրօսբէրէ սէօյլէյէճէյիմ , ղանն իտէրի՛մ քի պու-
նա հաճէթ պըրագմազսընըղ , եարըն տէյիլ օ պիր կիւն սի-
զի՛միւթլագա՛ իըրանտ Արգանժ օթէլնտէ սաաթ աէօլթ
սուլարընտա պէքլէրիմ .

« Նիյնա Ժիքսի »

Փանֆէրլօ , մէքթուպը օգուտուդտան սօնրա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյիպ պիր սուրէթինի չըգարմաղա , եանի գօր- եա իթմէյէ պաշատը , մատամ Ալէքսանտըր իսէ .

— Էյ , պագայըմ պունա նէ՞ տէյէճէքսին , տէաի :

Փանֆէրլօ , գարըսընա հիչ ճէվապ վէյմէքսիզին պիր սուրէթինի ալմըշ օլտուղու մէքթուպըն աւլընը , կիւղէլճէ զարֆընա եէրլէշաիլիպ եինէ էվվէլքի կիպի գաբատըզը էս- նատէ , օթէլին իտարէ օտասընըն գաբուսը պիրտէն պիրէ աշըլըպ պիր կարսօն իքի տէֆա .

— Բը՛սթ , բը՛սթ . . . տէյու հայգըրուր :

9

Փանֆէրլօ , պու իշարէթի տույար տուլմաղ երլտըլըմ կիպի պիր սիւրաթ իլէ քէնտիսինի , գաբուսը եէմէք սալօ- նընա աշըլմագտա պուլունան գարանըգ պիր օտայա աթ- տը , տահա օտա գաբուսընը գաբամաղա վազըթ գալմագ- սըզըն նիյնա Ժիրսիինն սալօնա կիրտիյի կէօրիւլտիւ .

Ձաւլալը գըզճըզաղ նէ՞ գատար պօզուլմուշ իտի , չէհ- ըէսի սարարմըշ , եանագլարը չուգուրլանմըշ , տուտագլարը- նըն օ էսկի կիւլ ըէնկի գալմամըշ , էվվէլտէն բարըլ բարըլ բարլամագտա օլան կիւղէլ կէօզլէրի , շիմտի ալլամագտան գըզարմըշ վէ էթրաֆլարընտա պիրէր սիյահ տայիրէ քէյտա օլմուշ իտի .

Մատամ Ալէքսանտըր , նիյնա Ժիրսիյի կէօրիւնճէ չա- շըլըպ .

— Ա՛ , սէվկիլի գըզըմ , սօգալա՞ մը չըգայօրսուճըղ , տէ- յու սօրտու :

— Էվվէթ մատամ , պիր աղ տըշարը չըգմագլըզըմ լա- զըմ կէլտի , էկէր պէնի կէլիպ պիր արաեան օլուր իսէ , պիր

ալ պէքէմէսինի սէօյլէմէնիդի ընճա իտէրիմ :

— Ֆազաթ գըզըմ, պու սաաթտա վէ շու խասթա հա-
լինիզ իլէ նէ՛րէյէ կիտիյօրսունուզ :

— (Պիր միւտտէթ թէրէտտիւտ կէօսթէրտիքտէն սօնրա.)
Մատէմ քի հագգըմսա պու գատար էյլիքտէ պուլունույօր-
սունըզ, սիզտէն նէրէյէ կիթտիյիմի սաղլամաղա լուզում
կէօրմէմ, պու թէզքիւրէյի պանա շիմտի պիր բօսթաճը կէ-
թիրտի, ալընըզ օգույունըզ նէրէյէ կիտէճէյիմի անլարսընըզ :

Մատամ Ալէքսանտըր, Նիյնանըն պու Էօզլէրինտէն
շաշըրարագ :

— Պիր բօսթաճը պոնրայա սիզին եանընըզա գատար
կէլտի հա՛, տէտի :

— Պունտա պու գատար թէաճիւպ իտէճէք նէ՛ վար :

— Խա՛յըր, խա՛յըր, պիր չէյ եօգ :

Մատամ Ալէքսանտըր. Ֆանֆէրլօնըն պուլունտուղու օ-
տատան իշիտէպիլմէսի իշին եիւքսէք սէս իլէ, թէզքիւրէյի
պեր վէճհի աթի օգումաղա պաշլատը :

« Մատամ :

« Բըրօսքէրին տօսթլարքնտան պիրի սիզինլէ կէօրիւշ-
մէսինի միւթլագ սուրէթտէ թալէպ իտիյօր, լաքին պու զաթ
սիզի քէնտի նէզտինէ գապուլ իտէմէյէճէյիվիպի, քէնտի-
տէ սիզին պուլունտուղունուղ մահալէ կէլէմէզ, պինաէն ա-
լէյս պու բաղար էրթէսի ագչամը սաաթ տօգուզտա, Սէն
Ժագ դուլէսինին գարչսընտա պուլունան օմնիպիւս արա-
պալարը մէվզըֆընա կէլմէլիսինիզ, պու թէզքիւրէյի սիզէ
կէօնտէրէն ատէմ օրատա եանընըզա կէլէրէք սիզին իլէ գօ-
նուշաճագ քըր :

« Միւլադաթըմըզ իշին պէօյլէ գալապալըզ պիր մահա-
լի ինթիլապ իթմէ քլյիմէ պէպէպս հիշ պիր խէվֆ ու շիւպ-
հէյէ զահիպ օլմա՛հագըղընըզ իշին տիր :

« Սասըզ պիր soum »

Մատամ՝ Ալէքսանտրը չ պու շարիպ թէղքերէ յի օգու-
տուդտան սօնըս հայդըրարադ .

— Շիմտի պու թէղքերէ սահիպինին տալէթ իյլէտէյի
մահալէ կիտէճէ՞քմիտինիլ, տէտի .

— Հայ հայ .

— Փագալթ պու հարաքէթինիլ բէք պէյլի ք պիր թէտ-
պիրսիլիք տիր ք առէթա պիր տիվանէլիք տէմէք տիր ա
գըզքմ, սէնի պիր տուպաղա տիւշիւրմէք իսթէյօրլալ, ան-
լամայօրմուսըն .

— Նէ օլուրսա օլսուն մատամ, միւթլագա կիտէճէլիմ,
պէնիմ կիպի պէտպահտըլըն հիւ պիր շէյտէն գօրդ ուլարը
օլմազ .

Իէնճ դատըն, մատամ Ալէքսանտրըն իթիքպալարընը
տինլէմէք իսթէմէյիպ հէման դաբոդտան չըզըպ կիթտի,
նէյնա վիքսի հէնուզ սօգաղա դատաք վարմաղտան ք Փան-
ֆէրլի տէրհալ կիզլէնմիշ պոզլուքտուղու մահալտէն թէք-
րար սալօնա կէլտի .

Տայիմա հալիմանէ վէ նազիքեանէ պիր սուրէթ կէօս-
թէրմէքտէ օլան բօլիս մէմուրը, հիտտէթինտէն աթէշ քէ-
տիլմիշ պիր հալտէ իտի, պու հիտտէթ ու չիտտէթ իլէ պա-
ղըրարադ .

— Աֆէրին, ճիւմլէնիլէտէ աշգ օլսուն, պու կըրանտ
Արգանթ օթէլի ումումէ մախսուս օլան ճատտէլէրտէն տու-
հա պէրպատ իմիշ եա, տէմէք քի բօսթաճըլար ֆիլանլար
իսթէտիքլէրի կիպի կիտուպ սէրպէսթ սէրպէսթ կէզինիյօր-
լարտա քիմսէնին իսպլէրի պիլէ օլմայօր, էօյլէ տէյիլմի,
տէտի .

Գօճասընըն պու հիտտէթ ու թէհալվիմըրինէ գարչը,
մաննամ Ալէքմանտըր նէ եաբաճաղընը վէ նէ տէյէճէյինի
չաչըլմըչ օլսուղու հալտէ թիթըլէյօր իտի, Փանֆէրլօ իսէ
երինէ սէօղիւնէ շու վէճհ իլէ աշվամ իթտի .

— Սէյլէյինիլ պագալըմ, հիւ պէյլէ շէյ իշիտիլմիշ

մի տիր . . . պիր բօսթածը կէսին իչերիլէ կիրսինտէ պունը
քնմսէ կէօրմէսին , պու հերիֆ ճին տէյիլ խտի եա , կէօղէ-
րէ կէօրինմէ քսիզին պունայա նա՛սը կիրուպ չբգար . ա՛հ ,
պէն պու իշտէ պէճիւք պիր տօլապ չէվիրէն էսերի հըսս ի-
տիյօրում , մատա՛մ Ալէքսանտրը , սիզ քի զէ.քի վէ պգլը պա-
շընտա պիր գաաըն օլաճագսընըզ , նա՛սըլ օլուպտա Ժիբսիյի
կիտէճէյի մնհնլտէն պրգօյմաղա օղրաշմադ տէրէճէսինտէ
պիր նափտէրունլըզ կէօսթէրտինիզ .

— Պագաթ գօճաճըղըմ . . .

— Պիլմէյօճմուսընըզ քի պէնտէ արգասընտան կիտէ-
րէք կիտէճէյի մահալի կէօրիւպ պիզտէն պագլատըլը չէյ-
լերի խապեր ալաճաղըմ . հայտէ պագալըմ չաբըզ պանա
եարտըմ էթ , քէնտինի թէագըպ խտեր իքէն պէնի թանը-
մամալը տըր :

Պանֆէրլօ , չար չաբըզ պաշընա պիր բերուգա վէ չէ-
նէպնէ սըզ պիր սագալ կէչիրիպ թանընմաղ պիր հալ քէսպ
իթտիճ արգասընա պախի պիր ամէլէ կէզմէյի կիյիպ պիւստ
պիւթիւն ամէլէ հէյէթինէ կիրտիքաէն սօնրա , կիտէճէյի
սըրատա , գարըսընա :

— Բաուլա խթապէն եաջըլմըչ օլան մէթթուպը չա-
բըզ քօսթայա կէօնտէր , էվին իչինէ արգագաթ էթ , տէր
տիքաէն սօնրա հէման աբշարը ֆրօշատը , մատամ Ֆլէքպան-
տըր տախի արգասընտան ,

— Ալլահ իչինի բասթ կէթիրսին , տէյու հայդըրտը .

Մատնամ Ժիբսի կիտէլի սէքիզ օն տագըզատան զիյա-
տէ օլմամըչ խտի . Պանֆէրլօ , մէզպուրէյէ չարչաբըզ եէթիչ-
մէք իչին կիւճիւք չէքմէտի , կէնճ գատընըն վիտէճէյինի
թախմին իյլէմիչ օլուուղու եօլը , Պանֆէրլօ ատէթա գօշաբ-
ճասընա եիւրիւյէրէք Շանթ քէօբրիւսիւնիւն օղթա եէրինտէ
եէթիչտի :

Ժիբսինին եօլտա կիտիչի գարարսըզ պիր սուրէթտէ օ-
լուպ , կեահ աաըմլարընը չաբըզլաթտըրըյօր վէ կեահ աղըր

կիտէյօր իտի քի, պու հալինտէն կիտէճէյի մահալէ վարդ մագ իչին ճան աթըյօր իսէ տէ, վագթը մուայէնտէն քէք էրքէն եօլա չըգմըչ պուլունտուղունտան, նա՛սըլ օլուպտա պիր ազ վագթը կէճիքտիրէպիլէճէյինի պիլէմէմէքտէ օլտուղու անլաչըլըյօր իտի:

Կէնճ գատըն Շաթիլէ մէյտանընը իքի իւչ տէֆա տէօնտիւ տօլաչտը, թէաթրօ իլանլարընա եագլաչըպ պիր միւտտէթ օրատաքի գանաքէլէրին իւզէրինտէ օթուրտու, նիհայէթ սաաթ տօգուզա չարեէք գալարապ պուլունտուղու մահալի թէրք իլէ օմնիպիւս մէվգըֆընա կէլաի վէ գանաքէլէրին պիրինտէ օթուրը վէրտի:

Նիյնա Ժիրսինին մէվգըֆա տուխուլինտէն պիր իքի տագըգա սօնրու Ֆանֆէրլօ տախի իչէրի կիրտի. բօլիս մէմուրընըն եիւղի հէր նէ գատար սըգ պիր սագալ իլէ հօրթիւլմիւլ իսէ տէ, եինէ նիյնանըն թանճմասընտան դօրգարագ քէնտիսի տէ կիտուպ մէվգըֆըն տիկէր պիր ուճընտա գալըանլըգ պիր մահալտէ օթուրտու, վէ քէնտի քէնտինէ չու միւթալատա պուլունտու:

— Միւլազաթ իչին նէ՞ զարիպ մահալ թային օլունա մուչ, աճէպա պու գատընը միւրազաթա տալէթ իտէն քի՛մ տիր. թալըրընտաքի կէօրիւլէն թէլաչլարա հէյէճանլարա պագըլըր իսէ, պու զաթըն քի՛մ օլտուղունտան քէնտինին տէ ասլա խապէրի օլմատըղը անլաչըլըյօր:

Մէվգըֆըն իչէրիսի հայլի գալապալըգ իտի, մէմուրլար հէր տագըգա պաչընտա կէլէն օմնիպիւսլէրին կիտէճէյի մահալլէրի պաղըրարագ խալգա իլան իտիյօրլար իտի. իչէրիյէ պիր չօգ ատէմլէր կիրմէքտէ վէ պիր թագըմլարը տօչըղմագտա իտիլէր:

Իչէրիյէ նէ վագըլթ պիր իքի ատէմ կիրսէ, Ժիրսի աճէպա պու ատէմ քէնտիսինի կէօրմէք իսթէյէն շախս մը տըր, տէյու տիւչարը հէյէճան օլույօր իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր Յիլէլ տը Վիլլաէքի սաաթ տօգուզը:

վոճրմագտա իքէն իչէրի)է պիր ատէմ կիրաի քի , մէմուր-
լարոտան նօմէրօ ֆիլան սօրմաքսըզըն նիյնայէ տօղլու կի-
տուպ մէզպուրէյի սէլամլատըգտան սօնրա եանընա օթուր-
տու :

Շախսը մէզքիւր օրթա պօյլու վէ շիշմանճա օլուպ , չէհ-
րէսի ղըրմըզը վէ իքի եանագլարը իւղէրինտէքի ֆաւուրի
թէսմիյէ գըլընան սագալը բէք սըգ վէ սարը իտի , էթվա-
րընա պագըլտըզը հալտէ պու ատէմին թիւճճարտան պու-
լունտուղու անլաշըլըպ , հալինտէ իսէ էօյլէ նազարը տըգ-
գաթը ճէլպ իտէճէք հիչ պիր չէյ միւշահատէ իտիլմէմէք-
տէ իտի :

Փանֆէրլօ , կէօղլէրինի պու ատէմ իւղէրինէ աշմըշ օ-
լանճա գուվլէթ վէ տըգգաթընը սարֆ իտէրէք պագըյօր
վէ քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի սէօյլէյօր իտի :

— Հէյ կիտի ատէմճըաղ հէյ , արթըգ պունտան սօնրա
սէնի հէր նէրէտէ կէօրմիւշ օլսամ թանըլըմ , պու ագչամ
էլպէթտէ իղինի պըրագմայարագ նէրէյէ կիթտիյինի վէ
քիմ օլտուղունը անլամատան էլիմտէն գուրթուլամայաճագ-
սըն :

Փանֆէրլօ , օլանճա տըգգաթընը սարֆ իտիյօր իսէ տէ ,
հայըֆ քի պու ատէմ իլէ ժիբտի պէյնինտէ կէչէն միւքեա-
լէմէտէն պիր քէլիմէ պիլէ անլայամայօր իտի , պու խու-
սուստա միւգթէտիր օլապիլտիյի չէյ , եալընըզ պոճնլարըն
էանայի միւքեալէմէլէրինտէ պիրի պիրլէրինէ գալըն օլան
վաղիյէթ վէ չէհրէլէրինին իրայէ իյլէմէքտէ օլտուգլարը
հալլէրէ տըգգաթ իտուպ , պունլարտան պիր չէյ չըգարմագ
իտի . մէրգուճանտէ կէօրիւպ անլայապիլտիյի հալլէրտէ շուն-
լար իտի :

Մէսէլա պու հէրիֆ կէլիպ տէ էվվէլա նիյնայը սէլամ-
լատըլը վագըթ գատընըն չէհրէսինտէ , բէք աշիքեար սու-
րէթտէ կէօրիւլէն թէաճիւպ ալամէթի , մէզպուրէնին պու
շախսը պիլինճի տէֆա օլարագ կէօրտիւլինի իլամ իտիյօր

իտի . հերիֆ օթուրուպ տա պիր դաշ սեօղ սեօյլեր սեօյլէս
մէզի ժիրսինին չէհրէսի պու սեզղէրտէն խրքմիւշ տէ օրա-
տան գաշմագ իսթէյօր իմիշ կիպի պիր սուրէթ քէսպ իթտիւ
Փագաթ պու տտէմին ժիրսիյէ դարչը օլան պիր պագըչը
կէնճ գատրնը շուռ նիյէթինտէն վաղ կէչիւմէյէ քիֆայէթ
իթտի . Գամաֆիհ հերիֆ սեօղիւնէ տէվամ իթտիքճէ ժիրք
սինին գօրգուսը արթմագտա օլտուղու հալինտէն անլաչը-
լլայօր իտի . նիյնա պիր բէտտ իչարէթի իթտի , Փագաթ
սօնրա քէնտիննէ իտիլէն կիւղէլ պիր նասիհպթա մուվաֆ-
ֆագաթ իթտիլինի պիլտիրիր սուրէթտէ պիր թավր կէօս-
թէրտի . պիր աղ սօնրա հէման աղլայաճագ կիպի կէօրիւն-
տիւ , Փագաթ պուրնը միւթէագըպէն կիւղէլ չէհրէսինի ա-
լայիմի սուրուր իսթիւլա իլլէտի : սօնրա էլինի ուղատուպ հէ-
րիֆէ հէմինլէր վէ իթպի թէէմինաթ իտիյօր իմիշ կիպի
հալլէրտէ պուլունտու :

Փագաթ պունլարտան նէ՞ չըդար , ինսան պունլարը
քէնտի քէնտիննէ նա՞սը թէֆսիր իտէպիլիր . Փանֆէրլօ պու-
լունտուղու մահալտէ հէր եումրուղլարընը ըսըրլայօր վէ
քէնտի քէնտիննէ .

— Ա՛հ , պու գատար ուղատա օթուրտուղում իչին նէ՞
գատար պու տալալըգ նէ՞ գատար ահմալլըգ իթտիւ , սէյօր
իտի .

Փանֆէրլօ , ժիրսի իլէ չախը մէճհուլըն չիւպհէլէրինի
ողավէթ իթմէքսիզին կիւղէլ պիր մինասիպէթ աւրըրլայ ,
պիր աղ եանլարընտ սօղրու եագլաշմաղը թասարլամագտա
իքէն , հերիֆ գալըղպ գօլթընը մատամ ժիրսիյէ թագտիւ
իտէրէր . իրիտի պիրտէն արչարը չըգմագ իւղլէ գարույա
թէվէճհիւհ իթտիլէր :

Պունլար պիրի պիրէրի իլէ գատար մէչուլ կէօրիւ-
նիւլըրլար իտի քիչ Փանֆէրլօ թա եանլարընտան թէագըպ
իթմէքպէ հիշ պիր մփհուր կէօրմէտի :

Դարունըն էօնիւնէ կէլիննէ բօլիս մէմըր , պունլարըն

գալտրորմը կէշիւ հէմնէ օրաճըգ տա պուլունան պիր արա-
պանըն էօնիւնտէ տուրարագ իշինէ պինտիքլէրինի կէօրփու
վէ քէնտի քէնտինէ :

— Հա՛հ, չիմտի իշ ոյտու, արթըգ պունլարը նասըլ
օլսա եագալարմ, պունտան սօնրա թէլաշ լազըմ տէյիւ,
տէտի :

Արապաճը հպվանլարըն տիգկինլէրինի տիւգէթմէքտէ
իքէն Ֆանֆէրլօ տախի, պաճագլարընտա գուվվէթ վէ մէ-
թանէթ բէյտա իթմէյէ հազըրլանըյօր իտի. աքապա հա-
րաքէթ իթտի, Ֆանֆէրլօ տախի, տիւնհանըն օ պիր ոճճու-
նա գատար կիթմիշ օլսա եինէ պու արապադը թէագըպտէ
տէվամ իտէճէյինէ տայիր, զիհնինտէն գաթիէն քարար
վէրմիշ օլտուղու հայտէ հէման արգփսընպան հարաքէթէ
պաշլատը :

Արապա Սէվասթարօլ Պուլվարընա պօղըզ կիտիյօր ի-
տի, վէ սիւրաթը իսայի զիյատէ իսէ տէ չէվիքլիյինտէն տճ-
լայը Զընճապ նաճընը գաղանմը պուլունան բօլիս խաֆիյէ-
սի իշին նէ՞ էհէմմիյէթի օլապիլիր :

Պիզիմ խաֆիյէ էֆէնտի, տիրսէքլէրինի վիճուտինէ տա-
յամը վէ նէֆէսինի պիլէ հիսապլա ալմագտա պոգլընմուշ
օլտուղու հայտէ, ժըմիասթիլգ ատըմլարը իլէ կիտէյօր ի-
տի :

Մամաֆիհ Սէն Տընիս Պուլվարընա գատար պու հայտէ
գօշտու գտանք սօնրա Ֆանֆէրլօնըն սօլուղը քէսիլմէյէ վէ հան
թարաֆլարընտա պիր աղըր բէյտա օլմադա պաշլատար. ա-
րապա իտէ հալա հօլունտա տէվամ իտուպ պու տէֆա իս-
թիգամէթի Սէն Մարթէնէ թէվճիհ էյլէտի :

Պագաթ պու գատար սէնէ տիք սէնաթընըն գուրտը
պուլունան Ֆանֆէրլօ, պու հօրկուֆուդա պիր չարէ պօլճ-
մագտան աճիլ գալմաար, հէման գօշտա արապանըն արտ
մագապարընա հաբըչարադ, քէնտինի հօգադը գալտրըպ
պաճագլարընը թէրէրէքլէրին միհվէրինէ իսնատ իթտիրտի :

պու հալտէ բէք ըստ իմ Կոնյիւր իսէ տէ հիշ ծըմաղ իսէ արապատան կէրի գալմագ թէ հիւքէսի տէ գալմամը իտի .

Փանֆէրլօ պու մուվաֆագը յէթտէն սօնրա քէնտի քէնտինէ .

Արապաճը էֆէնտի , արթըգ իսթէտիյին գատար հայվանլարը գամըլա պագայըմ , տէյօր իտի .

Արապաճը իսէ , հագըգաթէն հայվանլարընը գամըլամագտա վէ հայլըճա տիգ օլան Փօպուրկ Սէն Մարթէն եօգուչունը տէօրթ նալ իլէ չըգմագտա իտի .

Եհհայէթ իսէ էմր արապա , պիր սղ եօգարըտա պուլունան մէյտանլըգտա վէ պիր մէյխանէնին էօնիւնտէ տուրտու . արապաճը մահալինտէն էնիպ մէյխանէյէ կիրտի . Փանֆէրլօ իսէ հէման արապանըն արգաւանտան սըչալարաղ եագընտա պուլունան պիր խանէնին գարս սընըն քէօչէսինէ կիզէնի վէրտի . օրատան ժիրտի իլէ հէրիֆին էնտիյինիւպէքլէյօր իսթի յի հէման արգաւանտան թէագըպէ պաշայըպ նէրէյէ կիթտիքլէրինի էօյրէնէճէք իտի .

Պագաթ պէշ տագըգա գատար պիր զէման կէչտի հալա արապատան պիր էնէն օլմատը . Փանֆէրլօ քէնտի քէնտինէ .

— Աճէպա արապանըն իչինտէ նէ՞ եարըյօրլար , տէյուպ զայէթ ուսուլ վէ իհթիյաթ իլէ արապայա տօղրու եագլաշտը , պիր տէ նէ՞ կէօրսիւն , արապանըն իչինտէ քիմսէլէր եօգ .

Օ անտէ պիչարէ Փանֆէրլօնըն պաշընտան աշաղը պուգ կիպի սօուգ նու պօշալթմըշար կիպի օրատա տիմ տիգ տօնա գալտը .

Պիր գաշ սանիյէ սօնրա քէնտինի թօրլատըղը զէման , Փանֆէրլօնըն աղըննման քիւֆիւրին պլնի պիր բարայա չըգայօր վէ քէնտի քէնտինէ .

— Ա՜հ խայըն հիյէքեարլար , պուլունն աճըսընը պէն սիզին եանընըգա էլպէթտէ պըրագմայաճաղըմ , տէյծր իտի . Փանֆէրլօնըն զիհնիտէն պու պապտէ պիր չօգ ֆի-

քերէր պիւ չօգ ի թիմալէր կէլմէքտէ օլուպ , քէնտի քէնտինէ շու հիւքմի վէրիյօր իտի .

— Պէս պէլլի պու հէրիֆ իլէ Ժիբսի մէվգըֆտան չըգըպտա արապսյա պինտիքլէրի վնգըթ , արապանըն պիր գարուսընտան կիթուպ տիկէց գարոնսընտան չըգմըջ օլմալը տըրլար , պու անլաչըրմայաճագ պիր չէյ տէցիլ , ֆագաթ պէօյլէ պիր ի թիյաթէ լուղում կէօրմէլէրի թէադըպ օլունմագտան գօրգտուլարը իչին տէյիլ մի տիր , ֆագաթ նիչին թէադըպ օլունմագտան գօրգտուլար աճէմէք քի քէնտիլէրինճէ պիր չօգ սէպէպլէր վար տա անըն իչին պուէնտիլէրէ տիւչիւյօրլար .

Փանֆէրլօ գիհնիւտէն պուսլարը տիւչիւնմէքտէ իքէն , պու խոսոստա կիտիպ արապաճըյը իսթիճվապ իթմէք ազմինէ տիւչտի .

Հալ պու քի սարապտճը զայէթ սէրթ վէլանէթ պիր հէրիֆ օլտուզունտան , բօլիս մէմուրնըն հիչ պիր աէօղիւնէ ճէվապ վէրմէտիքտէն պաչդա , սղերաթընա տօղլու գամչըսընը էօյլէ պիր հըզ իլէ չադլաթտը քի , Փանֆէրլօ հէման օրատան սավուչըպ կիթմէք հէր հալտէ խայըրլը օլաճաղընա հիւքմ իլլէտի վէ քէնտի քէնտինէ .

— Աճէպա արապաճը տա անլէր իլէ պիրլիքտէ մի տիր տէտի .

Փանֆէրլօ , պուլոնտուզու շու սաաթտա նէ՝ եաքըլապիլէճէյինի տիւչիւնտի , ագչընա պիր չէյ կէլմէտի , մահգունանէ Սէն Միշէլ ըրթմընա տօղլու եիւրիւմէյէ պաչլափը օթէլին գարուսընը չալըպտա իչէրի կիրտիլի վագըթ սաաթ օն պիր պուչուզու վուրույօր իտի . էն էվվէլ գարըսընա .

— Գիւչիւք ավտէթ իթտի մի , տէյու սօրտու .

— Խայըր , քէնտի կէլմէտի , ֆագաթ քէնտիսինէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ իքի տտէտ պօզլու կէթիլիպ պըրազտըլար .

Պանֆելը օ պողչաւարը աչտը , պոնկարըն իշխնտէ իւշա-
տէտ պամա ելպիսէ , իրի իրի այագ գապլարը , զայէթ պա-
յաղը վէ սատէ պիր գաչ ֆիւթան վէ պէզտէն մամուլ գա-
տըն թագ եէլէրի պուլունտուղնը կէօրիւս , երիս պողչա-
ւարը հիշ պէլլի օլմայաճագ պիր սուրէթ տէ քարատը .
Պանֆելը քէնտի քէնտինէ տիւ շիգնիւս պուլարա նէ՝
մանա վէրէճէ յինի պիլէմէ յէրէք հիպտէթինտէն .
— Վա՛յ շէյթան գարը վա՛յ , զալկպա թէպտիլի գըյա-
ֆէթ իտէճէք , ֆագաթ պէօյլէ թէպտիլի էլպիսէպէն յնրա
նէ խպլթ իտէճէք . իշթէ կէլ տէ շիմտի պունա լաղը էրտիր
պագալըմ , տէյօր իտի .

Պանֆելը օ , Սէհմարթէնտէն աչաղը տիւ շիգնէ տիւ շի-
նէ , էնէր իքէն , էճնայի բաճտէ , պու կիճէ քէնտինէ օյնա
մըշ օլտուգլարը օյունտան , օ ֆէլաթէթ տէն գարըքընա հիշ
պիր շէյ աշմամաղը գիհնինտէ գարաբաշարթմը իտիա
Պագաթ հէրիֆ , պիր քէրրէ օլմէլէ վէլիպտէ , քէնտի
խէյալ վէ հիաապըմըմ փուլլիյէն մուսալիֆի վէ ագսի պոճ-
լունան պէօյլէ պիր եէնի վագպալէ , տահա թէսատիւ ֆի իշ
տինճէ , զէվճէսինի եպնընտա գիւշիք տիւ շէճէ յինի տի-
լանը ունուտարագ օ կիճէթմաղլու պիյէթիֆնի , վէ շիմտիյէ
գատար օլան զաննիյաթը պիրէր հագըգաթ սուրէթի ալա-
ճագ վէ հէման նայիլի մուվաֆագըյէթ օլաճագ իքէն , վա-
գատնըն ալթ թարաֆը տքսինէ զուհուր իյլէտիյինի վէ պու
խուսուստա քէնտինտէ պիր շօգ շիւպէլէր պաշ կէզսթէր-
տիյինի քեամիյէն զէվճէսինէ սէօյլէյիպ , գարը գօճա օ կի-
ճէ պու իշին իշինտէն պիր իր ուճը եագալայապիլմէք իօ
շին վագապըմ ճէր ճիհէթ տէն թէտգըգ ու թէմեիզէ օղ-
րաշարլար :

Սատամ Ալէքսանտըր , պաղը մպիլմաթ ալապիլիլիմ
խիւրեար իլէ ժիւսինին վիրուտինէ պէքլէյօր իտի , իքիսի-
տէ կէնճ գատըն կէլմէյինճէ եաթմամաղա գարաթ վէրտի-
լէր . ֆագաթ պագալըմ մէգպուրէ օ կիճէ կէլէճէք մի տիր :

Եւրոպայի կիր սառած կէտի, Ժիրսի հալա մէյ-
տանէ չըգնաւոր. դարը դոճա արթըգ պուգըզըն օթէլէ
հիշ կէլմէյէհէլինէ գանաւթ կէթիրմէքտէլէր իքէն չընկը-
րագ սէտասը իշիտիլի: Ֆանֆէրօ հէման գարանլըգ օտա-
յա դաշտը: Մատամ Ալէքսանտըր սալօնտա եպլընըղ գա-
լըպ, Ժիրսին իգէրի կիրտիլինի կէօրիւնէ, ապիմ պիք թէ-
լաշ կէօսթէրէրէք:

— Ահ, սէվկիլէ գըղճըաղըմ, հէլէ չօղ շիքիւր կէ-
լէպիլաինիլ, նէ գատար վէսվէսէ իթտիմ, աճապա պիր
դաղայա մը օղըատը տէյոլ պին տիւրի մէրաղլար իշինտէ
մուղթարըպ օլուպ տուրմագտա իտիմ, տէմէօի կէ, Ժիրսի:

— Հագգըմտա ըղհար պօղլարտուչունուղ պու ըղ-
գաթ ու մէրհամէթինիլէ թէլէքքիւք իտէլիմ, մատամ
համալ օլսուն իշթէ պիլ գաղայա օղըմագսըղըն կէլտիմ,
սիլէ պէնիմ իշին պուրայա պիր էմանէթ պըրագտըլաթ մը
անը խապէր վէրինիլ, տէտի:

Զավալը Ժիրսի, կիթտիլիլտէն բէք պաշգա տիւրի
պիր հալտէ ավտէթ իթմիլ իտի, բէք մէյոլս կէօրիւնիյօր
իտի. ֆագաթ հալինտէ պիր ճիւրաթ ու մէթանէթ բէյտա
օլմուշ օլտուղունը, կէօղլէրինին բարլագըղընպան անլա-
շըլըյօր իտի: Մատամ Ալէքսանտըր, կէնն գատընըն սուա-
լինէ:

— Էվլէթ գըղըմ, իշթէ պու պօղլալարը կէթիրտի-
լէր, տէյոլ ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա, քէնտի տէ շու
սուալի իյրատ կլէտի:

— Փագաթ սիլ նէ եաբտընը, նասըլ, միւսիւ Բը-
րօսբէր Պէրթօմիլին պու աղշամ պա թէղքէրէ սիլի տա-
վէթ իտէն տօսթուըն կէօրտիւնիւղ կէօրիւտիւնիլ մի:

— Էվլէթ մատամ, հէմ պու զալմըն պանա իրայէ
իթմիլ զլտուղս թարիք միւճիւպիննէ հարէքէթ իթմէքի-
յիմ լաղըմ կէլտիլինտէն, մաթթէսիւֆ պէյան իտէրիմ
քի եաբըն պիլղարուր օթէլինիլի վէ սիլի թէրք իտէճէյիմ:

— Մապա՞հ մը , ա՛յ ծէ օլտու , պիր չէ՛յ մի վար :

— Պոհնտան սիզէ այիտ պիր չէ՛յ եօզ մատամ :

— Նիլնա , պուներ տէտիրտէն սօնրա օրատա եանան կաղըն ու ճուտանա մուսուներ եագարադ վէ զայէթ մանիտար պիր տարէթտէ :

— Կիճէնիզ խայր օլսիէն մատամ , տէ յէրէք , օտասընա չէքիտի :

— Նիլնա ժիբսի կէօզտէն նիհան օլուր օլմազ , Փանֆերլօ կիղլէնտիյի օտատան չըզըպ գարըսընա :

— Սէօյլէ պագալըմ , գըզըն շու կիտիչինէ սէն Նէ՞ մանա վերիյօրսուն , տէտի :

— Նէ մանա վերէճէ յիմի պէնտէ շալըրտըմ , Բաուլ Տըլակուրը կէօրիւշմէք իչին թէղքիրէ եազըպ պուրայա տավէթ իթմէմիշ մի իտի . պագսանա անը պիլէ պէքլէմէտէն կիտիյօր :

— Պէսպէլլի քի պիլիմ քիմ օլտուլու մուզը էօյրէնմիշ , արթըզ քէնտինի պիզէ էմնիյէթ իտէմէյօր :

— Տէմէք քի պուներ էօյրէտէն սանտըգքեարըն տօսթը սըֆաթը իլէ քէնտինի տավէթ իաէն հէրիֆ տիր :

— Բիմ պիլիր . . . շիմտի անլայօրում քի պէնիմ օղըաշտըզըմ հէրիֆլէր բէք մահիր ըք գուրնազ խըրսըղլար իմիշ , քէնտիլէրինի էլէ կէչիրէճէյիմի անլատըզլարընտան , շիմտի պէնտէն իզլէրինի կիղլէմէյէ չալըշըյօրլար , պէլքի եաթագլարը տա պու գըղ տըլլ բարալար պունտա տըր , պու կիճէքի հալինտէ շիւպհէյէ տիւշէճէյիմիզտէն գօրդաւրագ անըն իչին եարըն գաշըյօր :

— Պէնիմ էֆքեարըմ պէօյլէ տէյիլ տիր :

— Եա Նէ՞ տիր :

— Պիլմէմ , ֆագաթ պէն եինէ սանա էվլէլքի սէօյլէմիշ օլտուլում սէօլիւ թէքրար իտէրիմ կիտիյ միսսիւ Լըգօզը կէօրմէլիսին :

— Փանֆերլօ , պու սըրատա պիր միւտտէթ սիւքիւթ ի-

առաջ ահա շինարարութեն սօնրա , միւթ երէտտուտ պիր հալտէ շու սէօղլէրի սէօղլէտի :

— Հայտէ կիտէ յիմ կեօրէ յիմ , լաքին պու կիտի շիմ քէնտիմի վիճտանի պիր մէսու իյէթտէն գուրթարմագ տան պաշգա պիր շէյէ Թարամայահագ տըրհօ պէնիմ պիր շէյ քէշֆ իտէմէտիյիմ խուսուստա օգա պիր շէյ քէշֆ իտէմէշ , նէ փատար սէրթ վէ շիտտէթլի պիր հէրիֆ օլուրսա օլսուն Լըգօգ պէնի գօրգուտամագ , էկէր պէնի թէքտիրէ ֆիլանա գալգըլըր վէ հագ գըմսա սէրթ ճէ պուլունըր իսէ , պէն ա- նը չարգ գուճուքաթմանըն եօլսունը պիլիթիմ :

Փանֆէրլօ , օ կիճէ բահաթսըղ պիր հալտէ ույուտու , տահա տօղլուսը հիշ ույումատը , սապահաճ քաքար զիհնինի պու մէսէլէ իշլալ իյլէտի :

Սապահըն սաաթ ալթը պուշուղընտա Փանֆէրլօ եա- թագընտան գալգմըշ պուլուննէյօր իտի , չիւնքի միւսիւ Լը- գօգը խանէսինտէ պուլսպիլմէք իշին պէօյլէ երքէնճէ գալգ- մագ իյճապ իտէր իտի ալէլ աճէլէ պիր սիւտլի գահլէ իշտիքտէն սօնրապ պու մէշհուր բօլիւ մէմուրընըն իգամէթ- կեահընա կիթմէք իւղրէ եօլա տիւղէլտի :

Դարըսընա սէօյլէմիշ օլտմեղու վէճհ իլէ , պէսպէլլի քի Փանֆէրլօ , ամիրի թէսմիյէ իյլէտիյի միւսիւ Լըգօգտան գօրգ- փամագտա իտի . պունա տէլիլ ծըմագ իշլրէ պաշընը եօգա- ըրը գալտըրմըշ , չարգատընը պիր թարաֆա եաթըրմըշ օլ- տուղու հալտէ եօլտա զայէթ սէրպէսթ պիր թավը իլէ կի- տէյօր իտի :

Պագաթ Լըգօգըն իգամէթ իյլէմէքտէ օլտուղու Մօնթ- մարթըր ոօգաղընա կէլտիյի զէման , Փանֆէրլօնըն օ էսկի ճիւրաթ վէ չալըմը հայլիտէն հայլի ազալմըշ իտի , գաբու- տան իշէրի կիրտիյի վագըլթ իսէ պիւսպիւթիւն պաշգալաշըպ եիրէյի պիր գաշ տէֆա շիտտէթլէ չարգաթը , հէլէ մէրտի- վէնտէն չըգար իքէն պիր գաշ տէֆա թէվագպօֆա մէճպուր օլտու :

Մանֆրեդը, իւշկենճիւ գալժա վասը, օրոնճա սիւսհար
իւն տօնատըմը պուլունան միւսիւ Լըգճնըն օտա դարուսը
էֆնիւնտէ տըւրտու, գալուճնըն, իւլէրինտէ Յայիմա ույա-
նըդ հալտէ պուլունտուղունա ալամէթ ծլմագ իւղըն պիւ
հարմա խօրօղ դօնդըմըչ խաի. Մանֆրեդունն հէյէճանը
արժարդճա արթար, գաբունըն չընկըրաղընը շէքմէյէ դա-
քար վէրինճէյէ դատար քէք չօդ աւելինտիւն նիհայէթ իւլ
էֆի չընկըրաղըն շէքաի. գլխի ընտարըն լիճիւ քօրը
Բօլիս մէմուրը միւսիւ Լըգճգա, պիւ չօպան քէքքէյին-
տէն տահա զիյատէ սատըք պուլունան խըտմէթֆեարը ժա-
նուիլ իսմինտէ իրիւ հարը պիւ գարըն գաբուցը աչըպ Ման-
ֆրեդը կէօպինճէ. պատմ, դատմ, իւշկէն, դատմ, տնտմ

— Վա՛յ միւսիւ Զընճապ, թէմամ՝ վազթիւնտէ կէտի-
նիկ, ամբիշինից տէ՛ւիմաի սիդի սէքլէ, յօր իսից տէսի:

Փանֆեթթ, պոպաեօղի իշխաննէ հէմքն կէրիսին կէ-
րկէ տէօնիւ պֆիւրար իթմէք իսթէտի չիւնքի ափր քէնտի-
օնի նէ՝ ետաւաճադ յէտէն վէ նէ՝ իշին պքն սապահ պէքն
լէյօր իտիւ յօլիս խաֆիյէսի պօնը տիւ չիւնքի խըտմէթ-
քեար դատըն իսէ Փանֆեթթընըն իշէրի կիրմէք խուսաւըն-
տաքի թէրէտտիւ տինի կէօրիւննէ, հէման զօլընտան Կազա-
լայրպ իշէրի չէքէքէք ի իշիւ չիւն չիւն չիւն չիւն, յոյժման

— Օրսայա գաղթը կիսի նե՞ գաղըմբը տոսրոյօցտուն, իչէրի կիկ պագալըմ, ամիրին իշ օտապընտա մէշըուշ տըր, տէտի:

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԿՈՄՍՏԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼ ԿՈՄԻՏԵ

[illegible]

Բօլիս մէմբերը միւսիւ Լըզօգըն պուրօճարողու օտա
ղացեթ հէնիշ օլուպ, պիր թարաթիջ պէօյլաք պիր քիւթիւնի-
սանէ իլէ թէգեհին իտիլմիշ վէ տիկէր թարաֆր ազթէօր օ-

տալարը կիսի զարիպ պիր հալտե իտի . քէնտիսի պիր եա-
զըխանէնին էօնիւնտէ օթուրմուշ եազը եաղմագլա վէշղուլ
պուլունույօր իտի :

Պու առէմ, զապթիլէ նէզարէթինտէ Բրբօսբէր Պէրթօ-
միյէ « ճէսարէթի էլտէն պըրագմա » տէտիյինի իշիթմիշ օշ-
տուղուժուղ ալթուն կէօզլիւքլիւ զաթ օլպպ, պու կիւնքի
զըյաֆէթի սըֆաթը ըէսմիյէսի իլէ կէօրիւնտիւյիւ հալի ի-
տի :

Միւսիւ Լըգօգ, Փանֆէրլօնըն իշիթիրամտա գուսգըւ-
իթմէմէք իշին առէթա իքի գաթ օլմուշ պիր հալտե իշիթի
կիրտիյինի կէօրիւնճէ, տէրհալ էլինտէն գալէմինի պըրա-
գըպ պաշընը գալտըրարադ .

— Վալ, սէ՞ն մի կէլտին, պագալըմ նէ՞ վարօ պու Պէր-
թօմի մէսէլէսի տահա ճալիպը մէմուլնիյէթ օլաճագ պիւր
սուրէթ ալամատը զալիպա, տէյիլ մի, տէթինճէ, Փանֆէր-
լօ ճէվապէն մըրըլտանմագ սուլէթի իլէ .

— Վալ, սիզ պուներտա՞մը պիւլիօրսունըզ . տէտի :

— Սէն պու իշի օ գատար գարըշտըրըպ գուրճնդաշ-
տըրտըն, օ գատար միւշկիւլ պիր հալէ կէթիրտին քի, շիմ-
տի սէնտէ պունտան պիր շէյ անլայամայարադ պէօլիւք պիր
զահմէթ, ազիմ պիր միւշկիւլաթ իշինտէ գաշտըն, տէյիլ
մի .

— Խալըր էֆէնտիմ, պունը միւշկիւլ հալէ կէթիրէն
պէնտէնիզ տէյիլիմ . . .

Պու սըրատա միւսիւ Լըգօգ, օթուրտուղու եէրտէն
պիրտէն պիրէ այազա գալգարադ օտանըն իշինտէ կէզին-
մէյէ պաշլատըր, պատէհու Փանֆէրլօյա տօղրու եիւրիւյէ-
րէք տիգ վէ իսթիհգարեարի պիր սէտա իլէ .

— Ուսթա Զըքնճապ նէնի պու իշէ իսթիկտա՞մ իաէն-
լէրին, սանա քլան էմիյէթլէրինի սուլի իսթիմալ իտէրէք, յի
պու մատտէյի նաղարարա պաշգա պիր սուրէթաէ կէօսթէր-
մէք իշին մէրճիյինէ, քէշֆիյաթընըն վէ զաննիյաթընըն պիւս-

պիւթիւն աքսի օլարագ խապերլէը կէթիրտին . շու մինասի-
պէթսիզ հարաքէթին իլէ հէմ առաւթիւն , հէմ քէնտինին
վէ հէմտէ պիր զէվալը մազնունըն մէնաֆիինէ նէ գատար
մուղայիր պիր հալտէ պուլունմուշ օլտուղունը պիլիյօրմու-
սըն , տէյինճէ , Ֆանֆէրլօ ֆէնա հալտէ իւրքիւպ պիր ատըմ
կէրի չէքիլէրէք .

— Լաթֆ իտինիզտէ արզ իտէյիմ . . տէյու քէքէ-
լէտի .

— (Սէօզիւնիւ քէսէրէք) Պաշգա սէնաթլարտան զի-
յատէ պու ինճէ սէնաթլըն էրպապը զայէթ միւթէպէր վէ
նամուսքեար օլմալը տըր . ա'հ , Ջընճապ էֆէնտի , սէն ա-
տալէթէ տէյիլ , քէնտինին քէսպը շէօհրէթ իթմէքլիյինէ
տայիր խըտմէթ իթմէք իսթէտին , սէն ուսուլու նըզամը
թէրք իտէրէք քէնտի իսթէտիյին վէճհ իլէ հարաքէթէ գալ-
գըշտըն , առլիյէ նէզարէթինին թէհարրիյաթընը եանլըշ
պիր եօլա սէվգ իտուպ , պէրի եանտա սէն իսթէտիյին կի-
պի թէտգըգաթ իճրա իթմէք իսթէտին , իշթէ պունլար հէք
սէնին մահիր պիր բօլիս մէմուրը օլմատըղընը իրա)է իտէր ,
սէն տահա ավճը օլմատան քէնտի պաշընա շիքեար ավա-
մաղա չըգըշտըն .

— Ֆադաթ էֆէնտիմ , ինանընը քի պէնտէնիլ . .

— Սուս , վազիֆէն տախիլինտէ հարաքէթ իլէմիշ վէ
պիւթիւն թէտգըգաթընը տօստօղրու միւսթանթիգէ խա-
պէր վէրմիշ օլտուղունա պէնի իգնա իտէպիլիթմիօին , սան-
տըգքեար Բըրօսքէր հազգընտա թէտգըգաթա տէվամ ի-
տիլիր իքէն , սէն պանքէր միսսիւ Ֆօվվէլ հազգընտա թէ-
հարրիյաթէ պաշլատըն , պունը թէճէսսիւսէ կիրիշտին , օ-
տա ուշալը իլէ տօսթ օլտուն , տահա պիլմէմ նէլէր եաք-
տըն , ֆադաթ պունլար պիւթիւն չարըրգ տըր .

Միւսիւ Լըզօղըն պու հիտտէթի հազըգի պիր հիտտէթ
մի տիր , Ֆանֆէրլօ պու զէքի առէմին պաղը հալլէրինի պիլ-
տիլինտէն պու խուսուստա շիւպհէ իտիյօր իտի . ֆադաթ նէ

օլուխա օլգուն , ինսան պու զաթըն գարչըսընտա նա՛սըլ հա-
րաբէթտէ պիծլունաճաղընը պիլէմէզ իտի :

Միւսիւ Լըգօգ , պիր մըդտար սիւքիւթ իլէ օտանըն
տէրունինտէ սօլաշտըգտան սօնրա , նէօղիւնէ տէվամ իտէ-
րէք :

— Փազաթ սէն բէք չօլբա քմիշին , տահա պիր լկյա-
գաթըլը չըրագ պիլէ տէյիլ իբէն , ութալըզա ելթէնմէյէ
գալգըշմըշըն , տէպի :

Սնանֆէրօ , արթըգ ինքեարըն պիր ֆայիտէսի օլամա-
յաճաղընը պիլաիլիյնտէն , պիր սուրէթը մահճուպանէտէ :

— Հագգընըզ վար էֆէնտիմ , ֆազաթ մէյտանտա հիշ
պիր տէլիլ , հիշ պիր ալամէթ վէ իբ ուճը պուլունմայան
պէօյլէ պիր իշտէ նէ՛ եօլտա հարիւքէթ իթմէլի տիր , տէմէսի
իւղէրինէ , միւսիւ Լըգօգ ումիս գլարընը եօգարը գալտըրըպ
շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Զավալըլ ատէմճըզազ , բօլիս գօմիսէրի իլէ պէրա-
պէր պանգոյա սրըգ տթ հագգընտա թահղըգաթա իւք կիթ-
տիլին կիւնիւ , էսնայի թէտըգըգնթընտա գասայը պանքէ-
րին անախտարը՛ մը , եօգտա սանտըգըքեարըն անախտարը՛ մը
աշմըշ օլտուղունա տայիլ էլինէ բէք կիւղէլ պիր իբ ուճը
կէշտի , ֆազաթ նէ չարէ քի սէն պունտան իսթիֆատէ իթ-
մէնին եօլունը պիլէմէտին :

— Աման էֆէնտիմ , նէ՛ կիպի :

— Նէ կիպի օլտուղունը էօյրէնմէք իսթէյօրսուն , էօյ-
լէ՛ մի , բէք ալա սէօյլէյիմ . . . իսթըրնա կէլիյօ՛ր մը , հանի
սէն զ կիւնիւ գատանըն իւղէրինտէ զայէթ ինճէ վէ ուղուն
պիր չըղըգ քէշֆ իյլէմիշ իտին , բէրթաւսըզ իլէ էյիճէ մու-
յէնէ իտուպ պունըն բէք եէնի պիր չըղըգ օլտուղունը ան-
լատըն վէ քէնտի քէնտինէ « Պու չըզիլը սրըգ տթ էսնասըն-
տա չըղըրմըշ տըր » տէտին , ֆազաթ պունըն նէ՛ իլէ չըղըլ-
մըշ օլտուղունը աիւ չիւնմէտի՛ն մի , պունըն պիր անախտար
իլէ չըղըրմըշ օլաճաղը աբ աշիքեար իտի . օ հալտէ սէն պան-

քէր իլէ սանտրգքեարըն անախտարարընը թալէպ իտէրէք
քէմալի տըգգաթլա մուայէնէ իթմէլի իտին, պոսնլարըն ի-
քիսինտէն հէր հանկըսը օ չըզկըյը հուսուլէ կէթիքմիշ իսէ,
գասանըն Եէշլլ պոյաւընտան զւճունտա վէլէվ թի պիր գաշ
ղէրրէլէրտէն իպարէթ օլտուն զ էլպէթտէ պիր էսէր գալա-
ճաղը պէտիհի իտի. պու չըզըգ հէնուզ թագէ օլտուղուն-
տան, էլինտէքի բէրթավսըզ իլէ անը բէք կիւղէլ կէօրէ-
պիլէճէք իտին, լաքին սէն պե մուհիմմ իշի Եաբմատըն,
Փանֆէրլօ, միւսիւ Լըգօգըն պու սէօզլէրինի տինլէր ի-
քէն, քէմալի հայրէթինտէն նաչի աղզը աչըգ գալմըշ իտի,
հէլէ պու սօն սէօզլէր իլպէրինէ պիչարէ խաֆիյէ արթըգ
քէնտինտէն չըգարագ.

— Էյվա՛հ, մէկէր պէն նէ՞ գատար ահմագ իմիշիմ,
տէյուպ, տէյուլնմէյէ պաշլատը.

— Էլպէթտէ ահմագսըն, հէմ չօգ ահմագ, չիւնքի է-
կէր ահմագ օլմամըշ օլտա իտին, օ չըզկըտան կիւղէլ պիր
նէթիճէ չըգարըր իտին. իշթէ նէ վար իսէ օ ալէմէթտէ օ
չըզկըտա տըր. պէն էկէր խըրսըզը քէշֆ իտէպիլիւր իտիմ,
անճագ օ ուֆագ չըզկընըն սայէսինտէ քէշֆ իտէպիլէճէյիմ
թահարրի իշին օլաճագ նօգթայի հարաբէթ իշթէ օ նըշա-
նէտէն տիր, հէմտէ էլպէթտէ սարիգի էլէ կէչիւրէճէյիմ տիր.

Փանֆէրլօ, ուզագտան վէ զըյապէն միւսիւ Լըգօգ ա-
լէյհինտէ պաղը սէօզլէր սէօյլէյէպիլիյօր իսէ տէ, Եանընա
կէլտիյի զէման պու ֆէվգէլատէ աաէմին քէնտի իւզէրինէ
օլան պէօյիւք թէէսիրի ալթընտա էզիլիյօր իտի.

Միւսիւ Լըգօգըն վէրմիշ օլտուղու պու թափսիլթը
միւտագգըգանէ, Փանֆէրլօնըն շիմտիյէ գատար օլան ֆի-
քիրլէրինի բըլանլարընը պիւթիւն պիւթիւնէ պօղուպ մահվ
կիլէմիշ իտի.

Փագաթ միւսիւ Լըգօգ պու մալիւմաթը սահիհէյի նէ՞
րէտէն վէ նէ՞ սուրէթլէ խապէր ալմըշ իտի, պուըն անլա-
մագ իշին Փանֆէրլօ.

— Սիդ տէ՛ մի պու մատտէ իլէ իշթիղալ իտիյօրսունըզ, տէյու սօրտու :

— Պոգ խուսուստա իշթիղալիմին իհթիմալի վար տըր , փագաթ պէն տէ ինսանըմ , եանըլմաղ տէյիլիմ , պաղը ին-
ճէ նըշանէլէր պէնիմ նազարը թէտգըզաթըմտան գուրթո՛ն-
լապիլըրէր , անըն իչին պիր սանտալեա ալ տա կէլ չէօյլէ
օթուրո՞ պու մատտէյէ տայիր պիւթիւն պիլտիյին չէյլէրի
նաղլ էթ պագալըմ :

Միւսիւ Լըգօգըն գարչըսընտա գուրնաղըղա գալըշ-
մագ վէ եալան սէօյլէմէք միւմքիւն օլմատըղընը , Պանֆէրլօ
տախի բէք ալա պիլտիյինտէն՝ նէ պիլիյօրսա տօստօղրու
հէքեայէ իթտի քի) հերիֆին պէօյլէ տօղրու սէօյլէմէսի
բէք նատիրէն վուգուա կէլէն հալլէրտէն իտի . եալընըզ օ
կիճէքի մուվաֆփագսըղըղընը , եանի ժիբսի իլէ մէճհուլ
շախսըն թէագըլպի խուսուսընտա մաղըլպիյէթիւնի անլաթ-
մագ Կ նէֆսինէ պիր աղ կիւճ զէլտիյինտէն օրասընը սիւ-
քիւթ իլէ կէշմիշ իտի :

Պագաթ իչին ֆէնալըղը չուրասը տըր քի , միւսիւ Լը-
գօգ խապէր ալտըղը Նէյի էօյլէ եալան եանըլ խապէր ալ-
մաղ իտի Ն Պանֆէրլօնըն օ վագաայը սիւքիւթ իլէ կէշիշտիր-
տիյինի կէօրիւնճէ :

— Ջանն իտէրսէմ հէր չէյի թէմամ անլաթմատըն ,
իֆատաթընտա նօգսան վար , սէօյլէ պագալըմ օ պօշ արա-
պայը նէֆէյէ գատար թէագըլպի իթտին , տէտի :

Պու սիւալ իւզէրինէ , գապահաթ իչլէմիշ պիր մէքթէպ
չօճուղը խօճանըն գարչըսընտա նա՛սըլ մահճուպ օլուր իսէ ,
Պանֆէրլօ տախի այնի էօյլէ պիր հալէ կէլէրէք , քէմալի
մգհճուպիյէթիւնտէն նաշի գուլագըլարընա գատար բանշար
կիպի գըպգըրմըղը քէսիլիպ , պաշընը աշաղը էյէրէք եերէ
պագմագտա օլտուղու հալտէ չու սէօղլէքի մըրըլտանտը :

— Աման էֆէնտիմ , պուստանտա՞ մը խապէրինիզ վար .
փագաթ պուըն նա՛սըլ . . .

Պագաթ Պանֆէրլօ սէօղիւնի իքմալ իթմէտէն պիրտէն պիրէ պէյնինի պիր ֆիքիք թէնվիր իյլէմիշ օլմաղըլա , հէման օթուրտուղու սանտալեատան ֆըրլայարագ .

— Ա՛հ շիմոի անլայօրում քի , Նիյնա Ժիբսիյի օ կիճէ տավէթ իտէն օ սարը սագալը շիշման էֆէնտի սիլ իմիշսինիլ , տէյու հայգըտը .

Պու թէաճիւպինաէն Պանֆէրլօնըն չէհրէսի էօյլէ թօհաֆ էօյլէ զարիպ պիր մէնզարէ ալմըշ իտի քի , պու հալինէ կիւլմէքտէն միւսիւ Լըգօգ պիլէ քէնտինի մէն իտէմէտի Պանֆէրլօ՝ հայրէթի կիթտիքճէ զիյատէլէնմէքտէ օլտուղու հալտէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .

— Էվլէթ էվլէթ օ հիշ շիպհէ էօգ , օ շիշման զաթ սիլ իտինիլ , օ գատար տըգգաթը պագտըղըմ հալտէ սիլի եինէ թանըյամատըմ սիլ արղու իթտիյինիլ զէման թապիաթ խաշիճինտէ պիր ագթէօր օլույօրսունըլ . մամաֆիհ օ ագչամ պէնտէնիլ տէ թէպտիլի սիյմա իյլէմիշ իտիմ , տէտի .

— Պագաթ բէք ֆէնա պիր սուրէթտէ , պօքնտա պիլէ չօլբալըլ իյլէմիշ իտին . թանընմամագ իշին պիր սըգ ապգալ իլէ պիր ամէլէ կէօմլէյի քեաֆի մի շիր զանն իտիյօրսուն . զավալը խաֆիյէ , եա կէօզլէրի նէ՝ եաբալըմ ինսան թանընմամագ պիր սուրէթ ալմագ իսթէտիյի վագըթ , ասըլ տէյիշտիրմէսի լալըմ կէլէն եէր կէօզլէրի շիլա , իշթէ ասըլ հիւնէր պուրասա տըր .

Միւսիւ Լըգօգըն կէօզլէրի , աիւնհատաքի կէօզլէրինէն էյի վէ էն քէսկին կէօրէնլէրտէն պուլուհտուղու հալտէ , եինէ տայիմա մէմուրիյէթի բէամիյէսի պաշընտա իքէն , կէօզլէրինտէն ալթուն քէնարըլ կէօզլիյին հիշ պիր վագըթ էքսիք օլմամասընըն սէպէպի , թէպտիլի սիյմա խոստալ մուհիմինտէ սահիպինի էն զիյատէ թանըթաըրսնէ՝ էն ալա կէօզ օլտուղունտան նաչի տիր .

Հէնուլ թէաճուպ դւ հայրէթինէ զալէպէ իտէմէմիշ օլան Պանֆէրլօ , պու սըրատա չու իֆատաթտէ պուլունտու .

— Զէվճէմ մատամ Ալէքսանտրը , գաչ ղէմանտէն պէ-
րի նկնայը իսթինթագ իլէ օղրաչըպ հիչ պիր տօղրու խա-
պէր ալմաղա մուվաֆֆագ օլմատըղը հալտէ , քիմ պիլիր էլ-
պէթտէ սիզ պու գըղտան հէր պիր չէյին տօղրուսընը էօյ-
րէնմիչսինիղ տիր , էլպէթտէ սիզէ Կըրսնտ Սըգանթ օթէլինի
նիչին թէրք իտէճէյինի վէ միւսիւ Րաուլ Տըլակուրը չա-
ղըրմըչ օլտուղու հալտէ նիչին պէքլէմէտիյինի , վէ օ իրի
գունտուրալար իլէ պասմա ֆիսթանլարը նիչին սաթըն աչ-
մըչ օլտուղունը , պիւթիւն խապէր վէրմիչ օլմալը տըր :

— Պունլարը հէք պէնիմ թալիմաթըմ իւզէրինէ իճրա
կըլէմէքտէ տիր :

Փանֆէրլօ , տիւչար օլտուղու հայրէթ վէ թէէսիւրինտէն
նաչի իչինի չէքէրէք մահճուպանէ :

— Տէմէք քի պէնիմ իչին պու խուսուստա , քէնտի ահ-
մագըղըմը վէ բէք պէօյիւք պիր ահմագ օլտուղումը կըթի-
րաֆ իթմէքտէն պաչգա պիր իչ գալմատը , տէտի ,

— Խալըր Զընճապ էֆէնտի , պիր ազ էվվէլ սանա
« Սէն չօգ ահմագսըն » տէտիյիմտէ պէլքի պիր ազ միւպա-
լաղա իթմիչ օլտում . սէն օ տէրէճէ ահմագ տէյիւսին , սէ-
նին գապահաթըն եալընըղ իգթիտարընըն խարիճինտէ պիր
իչ տէրի հտէ իթմիչ օլմագըղընտա տըր , իչթիղալէ պաշ-
լատըղըն գէմանտէն պու կիւնէ գատար պու իչի պիր տալմ
իլէրի կէթիւրէպիլտին մի . խալըր . . . սէն միւքէմմէլ պիր
միւլաղիմսին , ֆագաթ պիր ճէնէրալ իգթիտարընը հայիզ
տէյիւսին , վէ զայրէթին տալիլինտէ օլան միւլաղիմլիյի հիւս-
նի սուրէթլէ կըֆա իտէպիլիրսին , լաքին ճէնէրալըղա գալ-
գըչաճագ՝ եանի ազլ ու գուտրէթինին խարիճինէ չըգաճագ
օլուրսան կիւլիւնճ օլուրսուն . օղլում սանա կիւզէլ պիր նա-
սիհաթ վէրէյիմտէ պունտան սօնրա անէ թաթպիզէնչ հա-
րաքէթ իթմէյէ պագ , « Իքինճի տէֆատա բարլայան , պի-
րինճի տէֆատա սէօնիւք տուրան տըր » անլատըն մը :

Փանֆէրլօ , ամիրինին պու գատար հալիմ վէ չօգ սէօյ-

լէր ղէմանըն շիմտիյէ գատար հիչ կէօրմէմիչ իտի . թութ-
մադ իսթէտիյի թարիգը հիլէնին պէօյլէ մէյտանէ չըդը
վէրտիյինի կէօրլունճէ , պիչարէ Զընճապ , պէօյիւք պիր պօ-
րա դօրարադ քէնճինի թէքէր մէքէր եէրէ տէվիրէճէյինէ
ինթիզար իթմէքտէ իքէն , պէօյլէ ուֆադ պիր սաղանադ իլէ
իչի կէչիշտիրտիյինէ մէմնուն օլույօք ինտի . միւսիւ Լըգօզըն
հիտտէթի * պազէն ուֆուգ իւզէրինտէ տէհչէթնիւմայի զու-
հուր օլուպ տա , սօնրա շիտտէթի պիր բիւզիկեար թարա-
ֆընտան տաղըլան դարա պուլութլարա պէնղէմիչ իտի :

Ֆանֆէրլօ ամիրինտէն կէօրտիլի պու զպհիրի հիլմի-
յէթէ թէհաճիւպ իտէրէք , պունըն իլէրուտէ վուգու պու-
լաճադ պիր ֆէնայրլա մուգատտէմէ օլմասընտան տախի
դօրգմայա պաշլամըշ իտի . պիչարէ Զընճապ պիր աղ սիւ-
քիւթտէն սօնրա :

— Պու վուգուլաթըն ճիւմէսինտէն խապէրտար օլտու-
ղունուզ կիպի , պէլքի խըրսըզըն քիմ օլտուղունրտա պի-
լերսինիզ , տէտի :

— Խըրսըզը պիլմէք խուսուսընտա պէնիմտէ սէնտէն
ֆազլա պիր մալիւմաթըմ եօգ տըր . . . պու պապտէ սէն
պիր ֆիքրէ զահիպ օլմուշսըն , պէնիմ իսէ հէնըզ ցիհնէն
պէօյլէ պիր դարար , պիր հիւքմիմ տախի եօգ տըր , սէն
սանտըգքեարըն պիկիւնահ վէ պանքէրին միւթթէհիմ օլ-
տուգլարընա հիւքմ իթմիշսին , ֆազաթ պէն պու պապտէ-
քի ինապէթ հիւքմինի շիմտիտէն թային իտէմէմ , պէն սէն-
ճէն սօնրա իչէ պաշլատրղըմտան հէնուզ թահգըգաթըմին
պաշլանկըճընտայըմ , պէնիմ պու մպտտէ հազգընտա սպչ
հիհ օլարադ պիլտիյիմ պիր շէյ վար իսէ , օ տա գասանըն
գաբունը իւզէրինտէ պուլունան չըկը տըր քի , էն էվիլէ հա-
րաքէթիմ տախի իչթէ պու չըկարտան օլաճադ տըր :

Միւսիւ Լըգօզ պու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իքէն և ելինի
ուզատըպ եճգըրտանէսինին իւզէրինտէ աշըմըշ օլտուղու
հալտէ տըրմադտա օլան իրի պիր ղէսիմի քեաղըտը էլինէ

ալտը քիչ պոք քեաղըտըն իւզէրինտէքի ըէսմ, միւսիւ Թով-
վէլին գասասընըն ֆօթօկրաֆը իտի, պու ֆօթօկրաֆ գա-
սանըն հէր պիւհէքքեալինի զայէթ միւքէմմէլէն իրայէ իտէր
սուրէթտէ պիր մէհարէթը ֆէվգէլպաթէ իլէ ալընմըշ իտի .
գապա գաբուսընըն իւզէրինտէ մահքիւք պուլունան հարֆ-
լար, միւթէհարիք պէշ ատէս տիւյմէ իլէ պագըրտան քիւ-
չիւհէք չըգընթըլլ անահտար եհրի զահիրէն կէօրիւմէքտէ
իտի . գասա գաբուսընըն իւզէրինտէ պուլունան չըգկը իսէ
սըն տէրէհէտէ պիր պէրադլըգլա ալընմըշ իտի, միւսիւ Լը-
գօգ պու ֆօթօկրաֆը Թանֆէրլոյա իրայէ իտէրէք .

— Եւ իշխէ պագ մահուա չըգկը թէմամը իլէ կէօրիւնիւ-
յօք, անահտար տէլիյինին տիպինտէն եօգարըտան աչաղը-
յա տօղրու մաքիլէն զըզանմըշ տըր, սօլտան սաղա տօղրու
կիթտիյինէ էյիհէ աըգգաթ իտիյօրմուսըն, եանի ուհը պան-
քէրին տայիրէսինէ չըգան կիզլի մէրտիվէնին գաբուսը թա-
րաֆընտա պուլունույօր . պու չըգըգ, անահտար տէլիյինին
տիպինտէն բէք տէրին օլարագ պաչատըղը հալտէ կիթ կի-
տէ իննէլէնէրէք նիհայէթ մահվ օլույծր, տէտի .

— Էվվէթ կէօրիւյօրքւմ, թըպգը տէտլիյինիլ կիպի .

— Պու չըգկընըն խըրսըլ թարաֆընտան չըգըմըշ օլ-
տուղունպ սէնտէ հիւքմ իթմիչսիթ տիր եա .

— Հա՛յ հա՛յ .

— Բէք կիծգէլ, ֆագաթ պագալքմ պու զաննըն տօղ-
րօ՛ւմը աըր Ն պէնիւր պուրատա միւսիւ Թովվէլին գամասը
կիպի եէչիլ պօյա իլէ պօեքանմըշ քիւչիւք պիր տէմիր սան-
տըղըմ վար, էլինէ պիր անահտար ալտա պու սանտըղըն
իւզէրինէ պիր չըգկը չըղմաղա օղրաչ պագալըմ չըղապիլի՛ր-
միսին .

Թանֆէրլօ, ամիրինին պունտան մագսատը նէ՞ օլտու-
ղունը էյիհէ անլայամատը իսէ տէ, էմրինի իծրայէ միւսա-
րաաթ կէօսթէրէրէք պիր անաթտար ալըպ ուհը իլէ տէմիր
սանտըղըն իւզէրինտէ պիր չըգկը բէյտա իթմէք իչին օղ-

րաշմաղա պաշլատը, անահտարըն ու ճուռը պիր գաշ տէֆա գուվէթ վէ շիտտէթլէ սիւրտիւքտէն սօնրա .

— Պու նա՛սըլ չէյ, պօյա նէ՞ գատար սէրթ իմիշ, միւմ-քիւն տէյիլ չըզըլմայօր, տէտի .

— Էվվէթ սէրթ տիր, միւնի՛ն Թօվվէլին գասասընըն պօյասը իսէ պունտան տահա գաթը տահա սէրթ պուլուն-տուղունա հիշ շիւպհէ իտիէմէզ, շիմտի պունտան անլաշը-լըյօր քի գասանըն իւպէրինտէ կէօրիւլէն չըզկը, խըրազըն թիթրէք էլլէր իլէ սիւրթմիւշ օլտուղու անահտարըն հու-սուլէ կէթիրտիյի էսէր տէյիլ տիր .

— (Քէմալի թէնճիւպ իլէ .) Նէ՞ ղաքիպ չէյ, եա՛րապ-պիմ, պէն պունը գըրք, երլ տիւշիւնէմ երինէ պոռլամազ իտիմ, էվվէթ, հիշ շիւպհէ եօգ քի պու պօյանըն իւզէրին-տէ պիր չըզկը բէյտա իտէպիլմէք իշին չօգ թաղերիգ լազըմ տըր .

— Էվվէթ, տօղլու սէօյլէյօրսուն, չօգ թաղերիգ շա-զըմ, ֆագաթ գասա պու թաղերիգի նէտէն տօլալը կէօր-միւշ տիր, նիշին պու գատար շիտտէթլէ տայանարագ պու չըզկըյը եաբմըլար, պունըն սէպէպի նէ՞ իտի . իշթէ թա-մամ իւշ կիւն տիր չպունը պուլմագ իշին պէյնիմի բաթլաթ-տըզըմ հալտէ, տահա տիւնքի կիւն պիր սէպէպ պուլա-պիլտիմ . շիմտի կէլ պիրլիքտէ պիր թէճրիւպէ իտէլիմ, պա-գալըմ պու քէշֆ իյլէմիշ օլտուղում սէպէպին իհթիմալի վա՛ր մը տըլ, պու իհթիմալ նազարմըզտա թային իտէր սէ, պիզտէ պու չըզկըյը թէհարրիյէ էսաա իթիսազ իտէ-րիզ .

Միւսիւ Լըգօգ էլինտէքի ֆօթօկրաֆը պըրագալը, կի-տուպ պուլունտու գլարը օտայա գաբուսը պուլունան ետն թագ օտաորընըն անահտարընը էլինէ ալարգտան սօնրա .

— Կէլ չէօյլէ եանըմտա տուր, շիմտի ֆարպ իտէլիմ քի պէն պու գաբույը աշմագ իսթէյօրում, ֆագաթ սէնտէ աշտըմամագ իսթէյօրսուն, պէն էլիմտէ անահտար պու .

լունտուղու հալտէ գաբույա եագլաշմագ իսթէտիյիմ զէման , սէն պու հարաքէթիմի մէն իթմէք իշին նէ՝ եաբարսըն , նէ՝ հարաքէթտէ պուլունուրսըն , տէմէսի իւղէրինէ , Փանֆէրլօ թէաճիւպ իլէ .

— Թապիյի իքի էլլէրիմ իլէ սիւզին գօլլարընըզա ասըլարագ , անահատարը քիլիտ տէլիյինէ սօգտուրմամաղա չպլըշըրըմ , տէյու ճէվապ վէրտի .

— Էօյլէ իսէ կէլ պու հարաքէթի պիր թէճրիւպէ իտէլիմ . . .

Միւսիւ Լըգօգ , էլինտէքի անախտարը քիլիտ տէլիյինէ սօգմաղա օլլաշաղըլը հալտէ , Փանֆէրլօ գօլլարընը չէքէրէք պուճա մանի օլմագ իսթէտի . պու հարաքէթլէրի իլէ թըպղը գաճա իւղէրինտէ պուլունան չըղկըյա միւշապիհ օլմագ իւզրէ , քիլիտ տէլիյինին տիպինտէն աշաղըյա տօղրու մայլլէն պիր չըղկը հուսուլէ կէլտի . Փանֆէրլօ պունը կէօրիւնճէ քէմալի հայրէթինտէն նաչի իւշ քէրրէ , վէ հէր պիրի տիկէրինտէն եիւքսէք պիր սէտա իլէ .

— Աման , աման , աման . . . տէյու հայգըրտը . պատէհու հուսուլէ կէլն չըղկըյը թէմաշայէ տալտը գալտը .

Խաֆիյէ իլէ ամիրի արասընտա պիր իքի սանիյէ գատար սիւքիւթ հիւքֆէրմա օլտուգտան սօնրա , միւսիւ Լըգօգ , Փանֆէրլօնըն հայրէթինէ գարչը .

— Նաճըլ , շիմտի ագլըն էրտի մի , տէյու սօրտու .

— Էլպէթտէ , պու թարիֆաթը իշիթտիքտէն սօնրա արթըգ պունա շիմտի տիր չօճուգ պիլէ ագըլ էրտիքէպիլի . աման եա՛ Բապպիւմ , սիւզ նաճըլ հարի գիւլատէ պիր զաթ իմիշսինիզ , պու թարիֆաթընըզը իշիթտիքտէն սօնրա արթըգ վուգույի հալի պիզզաթ կէօզլէրիմ իլէ կէօրմիւշ կիպի օլտում . էվվէթ , էսնայի սըրգաթտա զասանըն պաշընտա իքի քիչի վտը իմիշ , պունլարաան պիրի պանգնօթլարը չալմագ իսթէտիյի հաղտէ , տիկէրի պցունլարա տօգունուլտու զունը իսթէմէյօր իմիշ , միւմանաաթտէ պուլուն .

մուշ . ա՛հ պու թէք պէլի , բէք պետիհի , բէք աշիքեար պիր շէյ տիր .

Օ զէմանէ տէյին զապըթաճա իշլէրտէ բէք պէօյիւք մուվաֆադըյէթլէր գաղանմըշ օլտուղու իշին , պու կիպի քէշֆլէր նաղարը իթիպարընտա ուֆադ թէֆէք շէյլէրաէն սայըլան մէշհուր վէ նամտար Լըգօգ իսէ , Ֆանֆէրլօնըն պու թէաճիւպլէրինէ վէ հայրէթլէրինէ գարշը կիւլմէքտէ օլտուղու հալտէ , բօլիս խաֆիյէսինէ .

— Կէօրտիւն մի շիմտի , իշթէ եինէ շաշգընլըգ իտիյօրտուն .

— Պէ՞ն մի .

— Իօյլէ եա , հէր շէյէ ինանմագտա պէօյլէ իսթիճալ կէօթթէրմէք շաշգընլըգ տըր . հէլէ տուր պագալըմ , հէնուղ մուհագգագ օլարագ պիլինմէյէն վէ անճագ սըրֆ պիր իհթիմալտէն իպարէթ պզուլունան ֆարզիյաթա , նա՛սըլ հագըգաթ նաղարը իլէ պագըյըրսուն , պիր քէրրէ տիւշիւնտիւն մի .

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , խալըր , տիւշիւնմէյէ հաճէթ եօգ , սիզին կիպի ֆէվգէլատէ զէքի պիր ատէմ ֆարզիյաթընտա խաթա իթմէզ , արթըգ պունըն շիւպհէ կէօթիւրիւր հիշ պիր եէրի գալմատը .

— Իշթէ պէն սանա պու քատարընը խապէր վէրտիմ , պուլնտան էօթէսինի սէն քէշֆ իթմէյէ օղրաշը վէր պուլնտան նէ՞ կիպի նէթիճէլէր չըգարմագ լազըմ իսէ անլէրի տէ սէն իսթիսլաճ էթ .

— Պուլնտան էվվէլա շու անլաշըլըյօր քի , պէնիմ էվվէլքի հիսապըմտա եանլըշ տէյիլ իմիշ , շիւնքի պու պապտէ սանտըգքեարըն միկիւնա՛հ օլտուղու ար աշիքեար կէօրիւլիյօր .

— Կէ՞ մալիւմ , նէտէ՛ն անյաւորն , սանծորդքեար նի՛շին պիկիւնա՛հ օլտուն .

— Սնըն իշին քի , սանտըգքեար , նէ զէման իսթէմիշ

օլսա գասայր աչապիլէճէյինտէն , հիշ եանընտա պիր պաշ-
գասը վար իքէն սըրգաթա գալգըլըր մը :

— Տօղրու , բէք կիւզէլ սէօյլէյօրսուն , ֆագաթ պու
սուրէթ պանքէր հագգընտա տախի տիւշիւնիլի իսէ , անըն
տա պիկիւնահ օլտուղու անլաշըլմաղ մը . հէլէ պիր ազ տիւ-
շիւն տէ պագ :

Պանֆէրլօ , պիր ազ տիւշիւնէրէք քէնտի ֆիքիրլէլինին
պիւթիւն պօշ օլտուղունը անլատը . իւմիւտի մահվ օլմուշ
պիր սուրէթլէ :

— Էվլէթ , տօղրու , ֆագաթ շիմտի նա՞սըլ իթմէլի , նէ
տիւշիւնմէլի , տէտի :

— Պունտան գօլայ նէ՞ վար , պիր իւշիւնճի խըրսըզը
տիւշիւնմէլի , օ խըրսըզ քի գասայր աչպտա պանգնօթ-
լարը չալտըգտան սօնրա , պու սըրգաթտան տօլայը պաշգա-
լարը մաղնուն թանընտըղը հալտէ , քէնտիսի շոչ տագըրգա-
տա քէմալի հուզուրու ըահաթ իլէ վագըթ կէշիրմէքտէ տիր :

— Փագաթ պու նա՞սըլ օլապիլիլի էֆէնտիմ , միւմբիւն
տէյիլ տիր , եալընըզ միւսիւ Պօլվէլ իլէ պանտըգքեար տա
պիրէր անահտար պուլունտուղունը վէ պունյար տախի օ ա-
նահտարլարը հիշ պիր վագըթ եանլարընտան այըլմատըգ-
լարընը սիզէ խապէր վէրմէտիլէր մի :

— Տուր հէլէ , սըրգաթտան պիր կիւն մուգատտէմ
պանքէր՝ անահտարընը եաղըխանէպինին կէօղիւնէ պըրագ-
մըշ օլտուղունը սէօյլէմիշ իտի :

— Լաքին գասայր աչմագ իչին եալընըզ անահտար
քեաֆի մի եա , հանկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը պիւմէք
իգթիլա իթմէ՞ղ մի :

— Պու քէլիմէ նէ՞ իտի :

— Ժիբսի :

— Եանի գասատարըն մէթրէսի պուլունան գատընըն
իսմի . շիմտի պիր առէմ արա քի , գաբանըն պիր իսմիւն
գաբանտըղընտան պիր շիւպհէ իտէճէք գատար ֆամիլեա

խաղը իւլէ թէքլիֆսիզ պիր հալտէ օլտուն . իշթէ պուստէ-
մի պուլապիլիր իսէն հագըգի խըրսըզը եադալամըլ վէ մէ-
սէլէյի հալլ իտուպ պլթիթմիշ օլտուսուն :

Խօտպինլիք տէնիլէն շէյ պէօյիւք արթիսթլէրին սէ-
նաթքեարլարըն ճիւմլէսինտէ պուլունուր , պինսէն ալէյհ
պու հալ միւսիւ Լըգօդտա տախի վար իտի . չիմաիյէ դատար
հիշ պիր շայիրտ եէթիշտիթմէմիշ օլտուզու կիպի , պունտան
պէօյլէ տէ եէթիշտիլմէք իսթէմէզ իտի . պու զարիպ ատէմ
հէք քէնտի քէնտինէ չալըշըր , հիշ պիր իշինտէ քիմսէ իլէ
իշթիրաք դապուլ իթմէզ վէ պիր մուվաֆադըլէթտէն հաշ
սըլ օլաճագ շէրէֆ վէ մէմուունիյէթլէ , պիր մաղլուպիյէթ-
տէն թէվլէլիւտ իտէճէք օլտան մահզունիյէթ վէ թէէսիւրա-
թըն հէք քէնտիսինէ այիտ դալտըզընը իսթէր իտի :

Փանֆէրլօ , ամիրինին պիւ հալինէ թէմամը իլէ վագըֆ
պուլունտուղունտան , հէր զէմյն էմիրտէն պաշգա ազգըն-
տան պիր սէօլ չըգմայան պու ատէմին , պու կիւն քէնտի-
սինէ պէօյլէ ուզուն ուզատըյա թալիմաթ վէ նասիհաթլար
վէրմէսինտէն ատէթա չիւպհէլէնիպ , վէ պու չիւպհէսինի
եէնմէյէ տախի պիր տիւրլիւ միւգթէտիլ օլամայարագ , հէք
նէ օլուրսա օլտուն տէյէրէք , քէլամէ ազագ պիրլէ :

— Միւթլագա պու սըրգաթ մէսէլէսինտէ սիզին մէ-
նաֆիյի չախսիյէնիզէ թէալիւգ իտէր պիր շէյ վար , չիւնքի
էկէր պէօյլէ օլմամըլ օլտա իտի , պու դատար ինճէտէն ին-
ճէյէ թէտգըգաթա կիրիշմէզ իտինիզ , տէտի :

Պու սէօզիւ իշիտինճէ , միւսիւ Լըգօդըն վիճուսինիպիւր
սընըր թիթըէմէսի սարստը իսէ տէ , Փանֆէրլօ պունըն ֆար-
դընա վարամատը , պատէհու գաշլարընը չաթըպ զայէթ
սէրթ պիր սէտա իլէ աթիտէքի ճէվապը վէրտի :

— Վագաա պէնիմ գարշըմտա պուլունտուղուն մէվզը-
յա նազարէն պէօյլէ պիր թէճէսսիւսէ գալլըշմագլըլըն թա-
պիլի իսէ տէ , պու թէճէսսիւսինի պունտան իլէրիյէ կէօ-
թիւրմէմէլիսին , իշիտիյօրմիւսըն :

Փանֆեբլո , պու գապահաթընտան Նուայը Էօղիւրէր տիւնէյէ պաշլատը , ֆպգաթ միւսիւ Լըգօգ Կ բօլիս խաֆիյէսինին լազըրտը սէօյլէմէսինէ մէյտան պըրագմաշլապ , այնի սէրթ սէպ իլէ .

— Պու մատտէ հագդընտա սանա թալիմաթ վէրմէմին , մուվէնէթտէ պուլունմամըն սէպէպինի , զիհնին հիշ նաֆիլէ թէհարրի իլէ մէշղուլ օլմասըն , Էօյլէ իսթէյօրուլմ Էօյլէ եաբըյօրուլմ պու խուսուօտա պէն պաշ , սէն իսէ ալէթը իծրաաթ օլան իքի գօլ տէմէքսին . սէն իլք բէյտա իյլէմիշ օլտուղոն ֆիքըրին իլէ քալմըշ օլտա իտին խըրազը պաւնամյաճաղըն աշիքեպր իտի . ֆադաթ պէօյլէ իքիմիղ պիւրէշինճէ էլպէթաէ խըրազըն քիմ օլտուղունը քէշֆ իսէրիղ , տէտի .

— Աման էֆէնտիմ , սիղ պիր իլէ մուտախէլէ իթտիքտէն սօհրա օ իշտէ մուվաֆագըյէթ հասըլ ծլմամագ միւմքիւն մի տիր .

Հէնուղ տէօրթ կիւն օլույօր քի պէն պու իլէ միւտախէլէ իթտիմ , լաքին պու տէօրթ կիւն զարֆընտա բէք չօգ շէյլէր խապէր ալտրմ . շուրասընը Էյիճէ պիլմէլիսին քի պէնիմ պու իշտէ էլիմ պուլունտուղունը , պաղը սէպէպլէրէ մէպնի հէր քէստէն կիլլէմէյէ բէք զիյաաէ լուղուլմ վարտըր հէր նէ օլուրաա օլտուն պէնիմ իսմիմի աալա աղըղաալմագտան սէնի գաթիէն մէն իտէրիմ . էկէր մուվաֆիքագ օլուք իսէք , պու մուվաֆիքագըյէթքէն հասըլ օլաճագ շանու շէրէֆ եալընըլ սանա այիտ գալըն , հէր քէս վարսըն պէօյլէ պիլսին , պու մատտէնին պունտան իլէրիսինիսէ Էօյրէնմէյէ չալըշմա , եալընըլ պէնիմ սանա վէրէճէյիմ մալիւմաթէ գանաաթ էթ , ալթ թարաֆընը մէրագ իթմէ .

Միւսիւ Լըգօգ թարաֆընտան արղ օլունան պու շէրաշիթ , Փանֆեբլոնըն մէնաֆիինէ տախի բէք մուվաֆիքը պիւլալիւնտէն .

— Պու պապտէ էմին քլունըլ էֆէնտիմ , պունլարա տաշիր քիմնէյէ պիւ հարֆ պիլէ սէօյլէմէմ , տէտի .

— Մէօղիւնիւ թուծածաղընտան հմնիմ, արթըդ պու
գարար մուծիպինճէ թէհարրիյէ իպթիտար խտէլիմ, շիմտի
սէն պու գասանըն փոթօկրափընը ալըպ տօղրույ միւսթանը
թիգ միւսիւ Բաթրի Ժանըն նէզտինէ կիտէրսին Ի Կէք էյի
պիլքըմ քի Ք տա Բըրօսէրին մազնունլիյէթի հազդընտա
բէք պէօթիւք շիւպհէտէ տիք պէնիմ պիր աղէ կվէլ սանա
իթմիլ օլտուղում թարիֆաթք, կիւյա քէնտի իսթիալալա
թըն իմիլ կիպի միւսթանիկէ պիրէյա պիրէր անլատըն Բը
րօսէրին պիկիւնաճ օլտուղումը ինպէթ խտէրսին պու
գալի տէլիլէրտէն պօնրա Բըրօսէրին սէպիլի թախիյէ օ
լունաճաղընը գալիյէն մէմու խտէրիմ, շիւքի պէնիմ թէֆա
թիշաթա միւպալըրէթ իթմէլիլիմ իչին Բըրօսէրին սէր
պէսթ պուլունմասը էլզէմ տիր :

— Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ Շֆազաթ սանտըքընտը իլէ
պանքէրտէն պաշգա պիր խըրսըզտան շիւպհէ իթմէքտէ օլ
տուղումը միւսթանիկէ ինպէք վէրէյիմ մի :

— Էլպէթտէ խապէր վէրմէլիսին, պու իչին բէշիւնի
ասլա պըրազմամըշ օլտուղումը տալիյէ նէզարէթի պիլմէլի
տիր, շիւքի միւսիւ Բաթրի Ժան սանա, Բըրօսէրի տալի-
մա թէնազըպ վէ նաղարըն ալթընտան այըրմամաղլըզընը
թէնպիհ խտէճէք տիր, սէնտէ նաղարը տըղդաթընը հիշ
պիր վադըթ անըն իւզէրինտէն այըրմալաֆաղընը սէօլէ,
պէնտէ սէնի թէէմին խտէրիմ քիք սանտըքընտը պէնիմ է
լիմտէն պիր էէրէ գուրթաւամազ :

— Միւսթանիկէ Էֆէնտի պէնտէն Ժիւսիյէ տալիյի խա
պէր սօրարսա :

Միւսիւ Լըգօզըն շէհրէսինտէ պիր Վիւտտէթ ասարը
թէրէտտիւտ կէօրիւլտիւքտէն սօնրա շոք ճէվաղը վէրտի :

— Պունըն իչին կիւյա պիլիսինտէն շիւպհէ խտէյօր ի-
միշսին տէ, պու ատէմի կէօղէթմէք իւզրէ Ժիւսիյի անըն
խանէսինէ ճասուք պըրազմը վէ պու ճասուպըզընը նէ
գատար հիւսնի սուրէթլէ իլֆա խտէրսէ, Բըրօսէր հազ-

գրնալ, օգտար ֆէտաքեարանէ պիր հարաքէթտէ պու-
լունմու, օլանաղընա ժիրսիյի իգնա իյլէմիշ օլպուլունը
սէօյլէրսին .

Փանֆէրլօ, պու սէօզլէրտէն սօնրա ֆօթօկրաֆը դաթ-
լայըպ ճէպինէ քօյլտու, շապգպսընը տախի ալարագ քէ-
մալի մէմուտիյէթ իլէ կիթմէք իւզրէ իքէն, միւսիւ Լըզօզ
պիր իշարէթ իլէ մէրգումը ալըգօյարագ .

— Տոյր, տահա հէքսի թամամ օլմատը, սէն արապա
գուլանմասընը, պիր հայվանա պագմատընը պիլիւրմիսին,
տէյու Ծօրտու .

— Աճայիպ, պէնիմ կիպի էսկի պիր աթ ճանպաղընա
պէօյլէ պիր տիւալ սօրմանըզ ապէզ տիր, արապա տա գուլ-
լանըրմ, հայվան տա պագաղըմ .

— Բէք ալա . . . չիմտի միւսթանթիգին եանընտան չըզ-
տըգտան սօնրա տօղրու էվինէ կիտուպ թէպտիլի գըյաֆէթ
իտէրէք, քիպարլարու մախաու պիր օտա խըտմէթքեարը
գըյաֆէթինէ կիրէրսին, պատէհու չու մէթուպը պըպ
«Տըլօրմ» կէչիտիսին քիւչէսինտէ պուլունան խըտմէթքեար-
լար քէթիսիտասընըն նէզտինէ կիտէրսին .

— Լաքին էֆէնտիմ . . .

— Արթըզ պունպ Լաքին մաքին տէմէնին լըզումը եօզ
պու քէթիսիտա սէնի Գըլամօրանըն նէզտինէ կէօթիւրիւպ
օտա խըտմէթքեարը սըֆաթը իլէ պըրագաճագ տըր, չիւնքի
տիւն ազչամ Գըլամօրան խըտմէթքեարընա եօլ վէրմիշ պիր
եէնիսինի արայօր իմիշ .

— Եալընըզ չունը սէօյլէմէմէ միւսաատէ պուլուրունըզ
քի պու պապտէ եանըլըյօրսղւնըզ, չիւնքի Գըլամօրան քէն-
տիսինտէն չիւպհէ իտիլմէք իչին լաղըմ կէլէն շարթլարը
ճամի օլմատըզը կիպի, Բըրօսըէրին տօսթը տախի տէյիւ տիր .

Միւսիւ Լըզօզ, Փանֆէրլօյա սէրթ պիր նուզար ֆըր-
լաթտըգտան սօնրա էն ամիրանէ սէտասը իլէ չու սէօզլէրի
սէօյլէտի .

— Օ՛, օ նէ եա՛, տահա չիմտիտէն հէր չէյիմէ գարըշ-
մաղա պաշլատըն, պէն սանա նէ տէրսէմ սէն անը հիւսնի
սուրէթտէ իճրայէ ղայրէթ էթ տէ ալթ թարաֆը իչին գա-
սավէթ չէքմէ . միւսիւ տը Գըլամօրանըն Բըրօսէր իչէ տօսթ
օլմատըգլարը տօղլու տըր, պուներ պէն սէնտէն էյի պիլի-
րիմ, լաքին պու հէրիֆ միւսիւ Բաուլ Տըլակուրըն տօսթը վէ
համիսի տիր . Բաուլ իչէ պէյնլէրինտէ Նի՛չին պէօլէ պիր
սամիմիյէթ վար տըր, սինլէրի եէքտիկէրինէ պու գատար
միւսթէլիֆ օլան էքի քիմսէ արասընտա, պու տէրէճէ սըգը
պիր տօսթլըգ նէտէն նէշաթ իտիյօր, իշթէ պուրասընը պիլ-
մէք լազըմ տըր . քէնտիսի տէմիլիսանէ սահլիպի օլտուղու
հալտէ տէմիր իշլէրի իչէ ասլա իշթիյալ իթմէյուպ տա,
Բարիզտէ իիթիյարը իգամէթ իտէն պու ատէմին հալ ու
շանընը էօյրէնմէլի տիլ . Լուվր օթէլի կիպի գալապալըգ
վէ կիւրիւլթիւլի պիր մահալի ինթիսապ իթմիշ օլտուղու-
նա պազըլըր իտէն թահգըգը ահվալի վէ նէզարէթը տայի-
մէ ալթընտա պուլունտուրուլմասը, էօյլէ սահուլէթ իչէ
միւլէսիր օլմայաճադ պիր չէյթան հէրիֆ օլտուղու անլա-
շըլըյօր . սէնին վասէթան իչէ պէն պու ատէմին հէր պիր
հալինի թէճէստիւս իտէճէյիմ . պիր արապասը վար, պու
արապայա սէն իսքիլիք իտէճէքսին, պու սուրէթլէ նէլէ-
լէրէ կիթալիլինի, քիմլէր իչէ մինասիպէթի պուլունտուղունը
էօյրէնիպ, էն ուֆադ պիր հարաքեթընա վարընճայա գա-
տար հէր պիր հալինի վէ նէ եաքտըղընը պանա խապէր վէ-
րէճէքսին .

— Պու էմիրլէրինիլի հարֆ պէ հարֆ իճրա իտէճէյիմ .

— Պու միւսիւ տը Գըլամօրան տա բէք մէրաղլը պիր
զաթ իմիշ, հէր չէյտէն շիւպհէ իտէր իմիշ, սէն անա քէն-
տինի թաքտիմ իտէճէքսին, վէ օ սէնտէն, չիմտիյէ գատար
քիմլէրին խըտմէթինտէ պուլունմուշ օլտուղունա տայիր մա-
լիւմաթ վէ թաստիղնամէլէր թիւլէպ իտէճէք տիր . իշթէ
սանա իւշ թանէ թաստիղնամէ, պուսլար սէնին մարքի տը

Սէրմօզ, և Գօնթ տը Դօմարին նէղտէրինտէ պուլունտուղու-
նը վէ սօն աէֆա օլարադ, Կանի Դօու քէրփէ տախի Ալէ-
մանեայա աղիմէթ իթմիշ պուլունան պարօն սը Վօրքէնին
գաբուսընտան չըգմըշ օլտուղունը թասսիգ իտէրէր. Կէօ-
ղինի էյի աշ, գըլըղընա գըյաֆէթինէ վէ հարաքեաթընա
տըգգաթ էթ, կիւղէլ խըտմէթ էթ ֆադաթ (իշկիւզար) և-
ղընը իֆրաթէ վարտըրմա, բէք միւսթագիւմ վէ նամուս-
քեար Կէօրիւնմէյէ տախի օլրաշմա, չիւնքի սօնրա ալէյ-
հինտէ չիւպհէ տալէթ իթմիշ օլուրսուն:

— Պունլար իշին միւսթէրիհ օլունըղ էֆէնտիւմ... Լա-
քին թէճէսսիւսաթըմըն սէմէրէսինի սիզէ նաւըլ արդ իտէ-
պիլէճէյիւմ:

— Պէն հէր կիւն կէլիպ սէնի Կէօրիւրիւմ, պէն սանա
Եէնի պիր էմը վէրինճիյէ գատար, սաղըն հա պուրայա Կ-
տըմ, աթայըմ տէմէյէսին, իհթիմալ քի արդանտան սէնի
Գօլարլար, թէագըպ իտէրէր: Եկէր պաղթէթէն պիր շէյ
ղուհուր իտէճէք օլուրսա զէվճէնէ պիր մէքթուպ եաղըպ
Կէօնտէր, օ տա պանա քէյֆիյէթի պիլաիրսին. հայտէ սէնի
Կէօրէյիւմ օղլում, միւտէպպիրանէ հարաքէթ կիլէ, իհթիւեա-
թը Էլտէն պըրագմա:

11

Փանֆէրը, քէմալի իհթիրամ իլէ ամիրինէ վէսա ի-
տուպ մէմնունէն տըշարը չըգարադ գաբույը գաբատըգտան
սօնրա, միւսիւ Լըգօգ հէման եաթագ օտուսընա կիթտի:

Պիր իքի տագըգա զարֆընտա ալթուն քէնարը կէօզ-
լիյի վէ գապա պօյուն պաղըսընը չըգարըպ, գըյաֆէթը բէս-
միյէսինի թէպաիլ իթտի, ասըլ սիյահ վէ սըգ սաչարը մէյ-
տանա չըգտը. բէսմի Լըգօգ զայպ օլարադ, անըն Եէրինէ

Թապիյի վէ հազըդի Լըգօգ օրթայա չըդտը քի , քէնտիսինին պու Թապիյի հալինի քիմսէ թանըմաղ իտի , ասը Լըգօգ բարլադ կէօզլի , չէհրէսինտէ ասարը ղէքեավէթ վէ ճէսարէթ շուլէսի բարլամադտա օլան պիր տէլիգան ը իտի :

Ֆադաթ միւսիւ Լըգօգ պու Թապիյի հալ իւն իքի տագըգա պիւն տուրմատը , տէրհալ պիր թուալէթ մասասընըն գարչըսընա օթուրտու քի , պու մասսընըն իւզէրինտէ պիր թազըմ բուտրալար , տիւզկինէր , պօյալար , էյրէթի սաշլար վէ սագալլար , վէհասըլ Թէպտիլի չէքլ զլ սիյմայէ տայիր հէր նէ քի լազըմ իսէ ճիւմէսի մէվճուտ իտի . Լըգօգ հէման այինէսին էօնիւնէ կէչիպ , ճէնապը Թալիգին եաբըսը օլան չէհրէսինի պօզուպ պիւսպիւթիւն պաշգա պիր սուրէթէ թահվիլ իթմէյէ պաշլատը :

Պու ամէլիյաթը ղայէթ աղըր իճրա իտիյօր վէ եիւզիւնէ կէզաիրտիյի ֆըրչալարը սօն տէրէճէտէ պիր տըզգաթ վէ իթինա իւն սիւրէյօր իտի . պիր սաաթ սօնրա պու ամէլիյաթ խիթամ պուլտու . արթըգ օ ղաթ պիր աղ էվվէլքի միւսիւ Լըգօգ տէյիլ , նիյնա Ժիբսիյի կէօրիւշմէյէ տալէթ իտէն գըրմըրը սագալլը շիշման հէրիֆ իտի , այինէսինէ պիր սօն նազար տահա ֆըրլաթտըգտան սօնրա , քէնտի քէնտինէ :

— Հայտէ պագալըմ , եինէ օ հալի պուլտուտ , եիւզիւմ թէմամէն տիւնքի հէյէթի քէսպ իթտի , շիմտի կէօրէպիլիւրիւմ . ֆագաթ Ալլահ վէրէտէ պիլիւմ Չընճապ էֆէնտիտէ վագթընը պօշա կէչիրմէսէ . . . տէտի :

Փիւհազըգա Չընճապ էֆէնտի , եախօտ Փանֆէրլօ , քէմալի մէսէրրէթինտէն նաշի պիր տագըգա պիւն վագթինի հէպա իթմէյէճէք տէրէճէտէ ֆիթիլի ալմըշ իտի . ատլիյէ նէզարէթի տայիրէսինին եօլը իւզէրինտէն գօշմադ տէյիլ , տաթթա ուջար կիպի պիր սիւրաթլա կիտէյօր իտի :

Իշթէ Փանֆէրլօ պիւ սիւրաթ իւն միւսթանթիգ էֆէնտի տիյէ պէօյիւք պիր քէչիլ խապէրի վէրմէյէ , ղայէթ բարլադ

պիր զէքեա էսէրն կէօսթէրմէյէ կիտէյօր իտի . էլ ապա իլէ ֆախր իթմէք մէքրոէհ պիր հարաքէթ իսէ տէ , պիզիմ խաֆիյէ պունա ապա էհէմիլյէթ վէրմէյօր իտի :

Յիւհագրդազ վուգուեաթ տտիսի Յանֆէրլօնըն պու արգոնլարընը վէ իւմիւտլէրիսի պօշա չըգարմատը և միւսթանթիգ էֆէնտի Յանֆէրլօնըն պու իֆատաթը իլէ մազնունըն մաձուեմլէթիսէ քեամիլէն գանի օլմատը իծէ տէ , իսթիտլալաթընտա իպրազ իլլէմիշ օլտուղու մէհարէթ զէ զէքեա վէթէ հայրան օլմագտան վէ խաֆիյէյի մէտհ քե սէնա իթմէքաէնտէ քէնտիսի ալամամըշ իտի . պինաէն ալէյհ Յանֆէրլօյա :

— Էվվէթ Կու իսթիտլալաթընը պէնի պիր տէրէ՝ ճէյէ գատար իգնա իթտի , պու պապտէքի գարարըմը շիմտի հէյէթը մահքէմէյէ պէյան իտէճէյիմ , մազնուն սանտըգ քեարըն եարըն սէպիլի թախիլյէ օլունմասը եիւզտէ սօգսան միւհթէմէլ տըր , տէտի :

Միւսիւ Բաթրի ժան , պու սէօզլէր իլէ Յանֆէրլօյը Եօլա գօյտուգտան սօնրա , Բըրօսէր Պէրթօմիսին մազնունիյէթի տափասընը թէագըպէ մահէլ օլմատըղընը միւպէյիին օլան միւզաքէրէյի թանգիմէ պաշլատը և վազաա պէնյէ պիր միւզաքէրէ , մազնունը ալէյհէ հուրրիլէթիսի գազանտ ըրը իսէ տէ , իատէյի նամուսընա մէտմըր օլմազ , միւթթէհիմ օլմատըղընը պիլտիլըր , ֆագաթ մասումիլյէթիսէ հիւքմ իթտիլէմէզ :

Միւսիւ Բաթրի ժանըն թանգիլթ իթտիլի վէ զապթ քեաթիպինստէ գապէմէ ալտըղը միւզաքէրէ շու տըր :

Ճ Մազնունէն մահքուս պուլուճան Բըրօսէր Պէրթօմի ալէյհինտէ իմարաթը քեաֆիլյէ զուհուր իթմէմիշ օլտուղունա մէպնի և գանունը ճէզանըն եիւզ եիրմի սէքիլինճի մատտէսի մուճիպինճէ շիմտիքի հալ թէագըպը տափայէ մահալ օլմայուպ , մազնունը ալէյհին զապթթա նէզարէթի թահտընտա պուլունտուրուլմասը շարթը իլէ , իատէյի հուրրի-

յէթի լաղր՝ կէլտիկնտէն , պաշ կարտիյան թարափընտան
սէպիլի թախկյէ օլունմասը խուսդւսընտա . . . » վէ զայրի-
հիւմ :

Միւսթանթիգ էֆէնտի , թանդիմ օլունան միւղաքէ-
մէյի պիր տահա կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա , հէման մէր-
ճիլինէ կէօնտէրտի վէ զապթ քգալթիպինէ խիթապէն :

Ապլիյէ նէզարէթինին , հէնուզ հիշ պիր ճիհէթինի
քէշֆի իտէմէտիլի իշթէ պիր ճինայէթ տահա , պու էվրագ
տգ պաթալտա պէքլէյէճէք տիր չ տէտի :

Միւսիւ Բաթրի ժան , պու սէօզիւնիւ պիթիքտիքտէն
սօնրա քէնտի էլի իլէ մէզքիւր էվրագըն իւզէրինէ սըրա նօ-
մէրգըր օլան « Եիւզ օն իւշ » նփմէթօյը եազտը :

*

* *

Բըրօսբէր Պէրթօմինին , իթիլաթտան մէն իտիլիշ օլ-
տուղու հալտէ եալընըզ պաշընա հարս իտիլէլիտէն պէրի
տօգուզ կիւն կէշմիշ իտի քի , պիր բէնճէմպիհ կիւնիւ սա-
պահ վազթը զընտանճը կէլիպ , սէպիլի թախկյէ իտիլիշ
օլտուղունը քէնտիսինէ պիլտիրտի :

Բըրօսբէրի ճինայէթ մահքէմէսի գալէմինէ կէօթիւր-
տիւլէր , օրատա մահքէսէ կիրտիլի կիւնիւ իւզէրինտէն ալմըշ
օլտուղլարը սաաթը վէ չազըսը կիպի շէյլէրի քէնտիսինէ
իատէ իտիլտի , պատէհու գօճա պիր թապագա քեազըտ իւ-
զէրինէ իմզասընը վազ իթտիրտիլէր :

Պու մուսմէլաթ օլոչպ պիթտիքտէն սօնրա սանտըգ-
քեարը տար վէ գարանլըգ պիր եօլա իյսալ իյլէտիլէր , պիր
գաբու աշտըլար : Բըրօսբէրի տըշարը իթտիքտէն սօնրա գա-
բու գջրգունճ պիր կիւրիւլթիւ իլէ թէքրար գաբանտը :

Բըրօսբէր օրատա քէնտիսինի Սէն նէհրինին ըրիթըմը
իւզէրինտէ պուլտու , ալթըգ եալընըզ վէ սէրպէսթ իտի ,
եանի աաալէթ , քէնտիսինտէն շիւպհէ իտիլէն ճինայէթի իս-
պաթտէն տճիլ գալմըշ իտի , իսթէտիլի կիպի կէզիպ սաֆ

վէ թէմիզ հէվայը թէնէֆֆիւս իտէրէք սէրպէսթլիյինտէն իսթիֆատէ իտէպիլիր իսէ տէ , պունտան սօնրա հէր նէրէ-յէ կիթմիշ օլսա , քէնտինէ հէր քէսին պապը գապուլինի գա-բայը պուլաճաղընը տիւշիւնտիւ :

Պիր մահքէմէ հուգըրընտա մուհաքէմէ օլունարագ իս-պաթը պէրայէթ իտէն մազնուճ , էսկի հայսիյէթ վէ իթի-պարընը գաղանըր իսէ տէ , պէօյլէ ալէյհինտէ իմարաթը քէպֆիյէ պուլունամատըղընտան տօլայը սալը վէրիլէն պիր մազնուճը ալէյհին իւզէրինտէ , ումումըն շիւպհէսի վէ սու-յի զաննը հիշ պիր վագըթտա գայիլ օլմագ :

Հուրըիյէթի իատէ իտիլմիշ պուլունտուղու հոլ տագը-գատա , զէվալը Բըրօսէրի մէվգըրընը բէք տէհէթմիզ պու-լույօր իտի . աղիմ պիր մէյուսիյէթ վէ հիտտէթինտէն պա-ղըրարագ :

— Պէն պիկիւնահըմ , աղիմ Ալլահ պիկիւնահըմ , տէյօր իտի :

Օ էսնատէ ըրիթըմ իւզէրինտէն կէշմէքտէ օլան իքի քտէմ , Բըրօսէրի չըլտըրմըշ զաննը իլէ տուրուպտա պիշա-րէյէ պագտըլար :

Պէյազ քէօբիւքլէր իլէ տակալանմիսգտա օլան Սէն նէհ-րի պագլարընըն ալթընտա տուրույօր իտի . զավալընըն զիհ-նինէ քէնտիսինի նէհրէ աթմագ , ինթիհար իթմէքլէ շու-հալի տէհէթիթիմալանէն գուրթուլմագ ֆիքրի կէլտի , ֆա-գաթ սօնրա եինէ քէնտի քէնտինէ :

— Խայըր , խայըր , իատէյի նամուշա իթմէտիքճէ էօլ-մէք իսթէմէմ , էօմրիւմիւ պու ուղուրտա ֆէտա իտէճէյիմ , տէքօր իտի :

Բըրօսէրի պու իատէյի նամուս քէօղիւնիւ պուլուն-տուղու մահքէմտէ պալի պիր չօգ տէֆալար թէքըար իթ-միշ իտի . գալպինտէ պէօյլէ պիր գարար պուլունտուղուն-տան , աիւշար օլտուղու հէր նէվի ազապ ու միւշկիւնթաթէ սապը իթմէք լուղումընը հըսս իտէր վէ տայիմա :

— Ա՛հ, պիր քերրէ սերպէսթ պուլունսա իտիմ, տէր իտի :

Շիմտի չու սաաթտա իսէ սերպէսթ պուլունույօր իտի, լաքին պու գարարընը իծրատէքի միւշկիւլաթէ եաղընը սէրպէսթլիքտէ քիֆայէթ իտէմէյէճէյինի շիմտի բէք էյի անլամըշ իտի : ատալէթ նաղարընտա հէր ճինայէթին պիր ֆաիլի օլանադ տրը պու սըրգաթ ճինայէթինին ֆաիլինի պուլուպ մէյտանէ գօյմատրգտան սօնրա քէնտի մաօումիյէթինի իսպաթ իթմէք նա՛սըլ միւմքին օլապիլիլը : ֆագաթ պու ճանիյի, պու խըրսըղը նէրէտէ պուլմալը, նէրէտէ արամալը, նա՛սըլ բէնէյի ատալէթէ թէսլիմ իթմէլի :

Իրրօթէր, պուրալարընը տիւշինիւպ մէյոմ պիր հալտէ մէ ֆագաթ ճէսարէթինի թէքը իթմէյէրէք խանէսինին եօլունա տօղրու կիթմէյէ պաշլատը, պէյնի պիր չօգըլ թըրապէնկիգ ֆիքիլըէր իլէ տօլմուշ իտի :

Մահրէստէ պուլունտուղու տօգուղ կիւն զարֆընտա աճէպա նէլէր օլմուշ իտի : պու միւտտէթ իշինտէ սանքի քէնտիսի տիրիլէրտէն այըլարապ էօլիլէրէ գարըշմըշ իտի : եաղընը պաշլնա գարալը պուլունտուղու հալտէն ահալըլ պլէմէ տալիր պիր սէօղ իշիթմէք գապիլ տէյիլ իտի : հա՛րըսիսանէնին պու սիւքիլթի պլըր մէգար սիւքիլթի գատար տէհշէթի տիր :

Իրրօթէր, սօգագտա աղըր աղըր կիտէյօր մէ թէսատիւֆ իլլէտիյի ատէմլէրին պագըշլարընտան կիզլէնմէք իշին պաշլընը էօնիւնէ էյիյօր իտի : արթըք նէրէյէ կիթմիշ օլաա հէր քէս քէնտիսինէ պուգ կիտի սօռնգ պլըր չէհրէ կէօսթէրէճէք, քէնտիսին թէգարրիւպինի կէօրտիւքլէրի անտէ հէր քէս լագըրալը քէսէճէք, հէր քիմէ տէսթը մահապէթինի ուգաթմա հէր քէս էլինի կերի չէքէճէք տիր :

Ա՛հ, աճէպա պէօլլէ միւսիպէթլի պլըր զէմանտէ պու գալալըտան եիւզ չէվիլմէյէճէք պլըր տօսթը ենգ մը տրը : հէյհալթ, բէտէրի պիլէ սէօղիւնէ ինանմատրգտան սօնրա

ինսան հանկը տօսթ տան մէրհամէթ պէքլէր :

Պու էսնատէ Բըրօսէրին ազլընա նիյնա ժիրաի կէլտի , պու գըզըն խաթըրէսի քէնտինի սօն տէրէճէտէ մէյուս իթտի . զէվալը գըզ հագգընտա հիշ պիր վագըթտա մուհապէթ հըսք իթմէմիշ , պիշարէյի ասլա սէվմէմիշ իտի . պիւ ահիգէ մախիւգտան կէօրտիւյի մուհապէթէ չէֆգաթ ուրգգաթէ մուգապիլ , քէնտի տայիմա ըզհարը նէֆրէթ կլէմիշ իտի , լաքին շու սաաթտա իշ էօյլէ տէյիւ իտի . շիմտի օ էսկի նէֆրէթի՝ ըրգգաթա թէհապիւլ իթմիշ իտի . պու գըզըն խաթըրէսի գալպինի չէֆգաթլա տօլտուրույօր , կէօյնիւնտէ բէք չօգ թաթըլը եատիկեարլար , կիլգէլ հըսսլար ույանտըրըյօր իտի :

Պու թէպէտտիւլաթըն սէպէպի իսէ , քէնտիսինին էլան պու գըզ թարաֆընտան նէվիլտիյինի պիլիպ , հալինի քէնտիսինէ սէօյլէտիյի անտէ հիշ շիւպհէ իթմէյուպ տէրհալ ինանաճաղընտան էմին օլմասը տըր . Բըրօսէր պիր գատընըն էրքէքտէն զիյատէ սէօղիւնտէ , իթիմատընտա սաղլաթ օլաճաղընը վէ պու սէպաթընը , սատաղաթընա պէտէլ հագարաթ կէօրսէ , ֆէլաքէթէ օղրասա պիլէ եինէ զայպ իթմէյէճէյինի բէք ալա պիլմէքտէ իտի :

Բըրօսէր Շապթալ սօգալընա գատար կէլտի , գարուսընըն էշիյինտէն աթլայաճաղը էսնատէ թէրէտտի տ իթմէյէ պաշլատը . պէօյլէ միւտհիշ պիր ֆէլաքէթէ օղրայան հէր նամուսքեար առէմէ հուսուլի թապիլի պուլունան պիր զլթանմա , Բըրօսէրտէ տախի բէյտա օլմուշ իտի . թանքտըրգլարընտան հիշ պիր քիմէնին եիւպիւնի կէօրմէք իսթէմէյօր իտի . ֆագաթ պէօյլէ տըշարտա գալտըրըմ իւզէրինտէ տուրմագտա միւմքիւն օլմայաճաղընտան նիհալէթ իչէրի կիրի վէրտի :

Խանէնին գարուճըսը , Բըրօսէրի պիրտէն պիրէ կէօրիւնճէ օէվինճինտէն հայցըրարադ շու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Վայ միւսիւ Պէրթօմի սիգ կէլտինիգ հա՛ , պէն գա-

Թէն մահբէստէն չըգաճաղընըզը հէմտէ գար կիպի լէքէ-սիզ օլտուղունուզ հալտէ չըգաճաղընը բէք ալա պիլիյօր ի-տիմ. սիզին սըրգաթլա միւթթէհիմ օլտուղունըզը եազան կազէթալարըն հէբսինի տէ օգուտում, հէր էօնիւմէ կէյէնէ պունըն ասլը ֆասլը օլմատըղընը սէօյլէտիմ. ա'հ, պէնիմ խանէմին իւչիւնճի գաթընտա օթուքան պիր քիրաճընըն խըրսըզ ժլմասը հիչ միւմքին մի տիր :

Գաբուճընըն պու սէօզլէրի, օլտուգճա մինասիպէթսիզ ճիւմլէլէրտէն իպարէթ օլմագլա պերապէր եինէ Բըրօսբէրին իւզէրինտէ պիր թէէսսիր հասըլ էյլէտի. հէրիֆին լագըր-տըսընը քէսմէք իչին :

— Մատամ Ժիրսի պուրատա տէյիլ տիր զանն իտէրիմ, աճէպա նէրէյէ կիթտիյինի պիլիյօրմուսընըզ, տէտի :

— Խալըր միւսիւ պիւմէյօրում, սիզին թէյլգըֆ օլտու-ղունուզ կիւնի մատամ Ժիրսի տէ պիր քիրա արապասը կէ-թիլտիպ, նէսի վար նէսի եօզ եիւքլէթտիքտէն սօնրա չըգ-տը կիթտի. օ զէմանտէն պէրի քէնտիսինի նէ կէօրտիք վէ նէ տէ պիր լագըրտըսընը իչիթտիք :

Գաբուճընըն պու ճէվապը, Բըրօսբէրին զաթէն հատ-տէն զիյատէ պուլունան մէյուսիլէթինի պիր գաթ տահա արթըրտը, պիր սանիլէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա :

— Խըտմէթքեարլարլւմ նէ՞ օլտուլար, տէյու սօրաու :

— Օնլար տա կիթտի, բէտէրինիզ հէբսինին հիսապընը կէօրիւպ հագլարընը թէտիլէ իթտիքտէն սօնրա քէնտիլէրի-նէ տէ եօլ վէրտի :

— Էօյլէ իսէ պէնիմ տայիրէնին անահտարը սիլտէ օլ-մալը, լութֆէն վէրի՞րմիսինիզ :

— Պէնտէ անահտար տա եօզ :

— Աճայիպ, եա քիմտէ՞ տիր :

— Պո՛ւ սապահ բէտէրինիզ չըգըպ կիտէր իքէն եօզար-տա սիզին տայիրէնիզտէ քէնտի ազիզ տօսթլարընտան պի-րինի պըրագտը. սիզին ալտէթինիզէ գատար պու զաթը

խանէնին էֆէնտիտի ատտ իյլէմէքլիյիմի պանա պէօղէտի . սիղ պու ատէմի թանըյօրմուօրնըղ , պօյը հէման սիզին քա- տար վար , քէնտիսի էբէյիճէ շիշման գըրմըղը չաթալ սա- գալը պիր զաթ տըր :

Բըրօսբէր պունա բէք զիյատէ թէաճիւպ իթտի . բէ- տէրինին պիր ազիղ տօսթը քէնտի խանէսինտէ նէ արայօր իմիշ . պու հալէ պիր մանա պուլուպաա վէրէմէտի իսէ տէ , պու թէաճիւպինի տախի գաբուճըյա պիլտիրմէմէք իշին :

Եվլէթ . պու զաթը պիլտիմ , քէնտիսինի էյի թա- նըրմ , տէտի շ . Բըրօսբէր , պունը տէտիքաէն սօնրաճիւրաթիւ մէրտի- վէնի չըգարաք տայիրէսինին չընկըրաղընը չէքտի , քէնտի- սինն գաբույը աշան բէտէրինին տօսթը իտի .

Պու ատէմին շէք ու սիյմասը , թէմամէն գաբուճընըն քէնտինէ խապէր վէրմիշ օլտուղու սուրէթտէ իտի . սան- տըգքեար , պու զաթը միւտաթթը էօմրիւնտէ հիշ պիր Էէրտէ կէօրմէմիշ օլտուղունա շիւպէէսի գալմատը . իւք սէծզի Բը- րօսբէր սէօյլէյէրէք :

— Սիզի պուրատա պուլտուղումա բէք մէմուն օլտուժ , տէտի .

Նէ զարիպ հալ , պու գըրմըղը սագալը զաթ , Բըրօսբէ- րին տայիրէսինտէ թըպգը քէնտի էվինաէ կիպի սօն տէրէճէ թէքլիֆսիզ պիր հալտէ պուլունույօր իտի . սալօնտաքի մա- սանըն իւզէրինտէ պիլ քիթապ տոչրճայօր իտի քի , պունը կիտուպ քիւթիւպխանէտէն չըգարմըշ իտի Բըրօսբէր , հէ- րիֆին պու տէրէճէ թէքլիֆսիզլիյինի կէօրիւնճէ ըզհարը թէաճիւպ իտէրէք .

— Տօղրուսը էֆէնտիմ սիզի պուրատա կէօրիւնճէ . . . տէմէքտէ իքէն , չախսը մէհհուլ միւմաթլէյհին սէօզիւնի գաթ իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Պէնաէնիզի պուրատա կէօրիւնճէ թէաճիւպ իթտի- նիզ տէյիլ մի , զաթէն պունը պէն տէ պիլիյօր իտիմ բէ-

տէրինից պէնսի իղէ քէնտի ի թագաւոր ի թմէ ք նիյէ թինտէ
խտի փագաթ պիր էշ զըմմը յըլա պու սապահ էրքէնտէն
Պուգէրէ կիթմէյէ մէնպուր օլտուրունտան պունա մուվաֆ-
ֆագ օլամատը . հէմ սիզէ շունը տա խապէր վէրէյիմ քի,
բէտէրինից տախի թըպզը պէնսիմ կիպի , պիզի պանքէր միւ-
սիւ մօլլէլ գասամընտան պիր բարզ պիլէ արմամըլ օլտու-
ղունուղա ճիատէն գանի վէ էմին օլտուղու հալաէ չիզըպ
կիթտի .

Պոն խայրըրը խապէրի էշիզինճէ Բըրօսբէր , մէմնունի-
յէ թինտէն նաշի քէնտինի զապթ իտէմէյէճէ ք պիր տէրէ-
ճէյէ կէլտի . շիշման վէ գըրմըլը չաթալ սագալլը վաթ իտէ
սէօզինէ տէվաճ իտէրէ ք .

— Սիզէ թագաւոր օլունմադ շէրէֆինէ նաշիլ օլմագլը-
ղըմ իշին բէտէրինից պիր մէքթուպ պըրադտը , պու մէք-
թուպ պէնտէնիզի սիզէ թանըթտըրմագ վագիֆէտինի իյֆա
իտէճէ ք տիր զանն իտէրիմ , տէտի .

Սանադքբեար մէքթոպը ալտը , իշինի ալտը , օգու-
տուգճա եիւզիւնտէ ալայիմի մէսէրրէթ կէօրիւլիւյօր վէ սօլ-
կուն եանագլարընա աօղրու գան հիւճիւթ իյլէտիյի միւշա-
հատէ իտիլիյօր իտի . Բըրօսբէր մէքթուպը օգուլուպ պի-
թիլաիքտէն սօնրա էլինի շիշման դաթա տօղրու ուզատըպ .

— Բէտէրիմ շալզի քէնտիսինին էն էյի տօսթլարընտան
ալմագ իւզրէ պէնտէնիցէ թաւսիյէ իթմիշ . հէր խուսուտա
սիզէ իթիմատ իյլէմէքիյիմի վէ հէր նէ նասիհաթտա պու-
րունուրանըլ տինլէմէքլիլմի էմր իյլէմիշ տէտի .

— Բէք կիւզէլ թէշէքբիւր իտէրիմ , պու սապահ բէ-
տէրինից պանա շու սէօզլէրի սէօլէմիշ տիր .

« Վէրտիւրէ ապու պէնսիմ խաթիմ տիր - օլլում միւշ-
կիւլ պիր հալոն պուլունույօր ք տօսթլուղունուղ խաթըր ի-
շին անը գուրթարմալը » պէնտէ ճէվապէն « Պաշ ինթիւնէ
պու պապտէ էլիմտէն կէլէն զայրէթի իճրատէն կէրի տուր-
մպմ » տէտիմ ,

— (Մէօգիւնէ տէվամ իտէրէք.) Արթըգ պէնի թանր-
տընըգ, տէյիլ մի, միւսիւ Բըրօսբէր, իշթէ եէքտիկէրիմիգ
իլէ թանըշտըգ օլտու պիթտի, շիմտի նէ՞ եարմագ նիյէ-
թինտէսինիգ պաֆնա անը սէօյլէ յինիգ պագայլոմ.

Պու սիւալ սանտըգքեարըն օլանճա հիտտէթինի թահ-
րիք իթտի, կէօգլէրինտէն աթէշլէր սաշըմաղա պաշլատը.
թիթրէք պիր սէտա իլէ.

— Նէ՞ եարմագ ֆիքրինչոէ օլտուղումը սօրքւյօրսունըգ,
ան պէնի պու հալէ գօյան մէլոյնը պուլմագ վէ օ խայընը
տէսթը ատալէթէ թէսլիմ իտէրէք, պու սուրէթլէ ախը
ինթիգամ իթմէք իսթէրիմ, տէտի.

— Էյի սէօյլէ յօրսունըգ ամմա, պու արզունըգա նայիլ
օլմագ իչին տիւշիւնմիւշ օլտուղունըգ պիր չարէ վաթմը տըր.

— Խա՛յր, տիւշիւնտիւյիւմ հիշ պիր ճարէ եօգ տըր
լաքին մուվաֆֆագ օլանաղըմտան էմինիմ շիւնքի պիր ին-
սան էօմրիւնիւ եալընըգ պիր էմէ ուղըրոյնա հասր իտէր.
վէ հէր սապան էվիլէրի կիւնքի արզը եինէ գալպինտէյօ
պագը օլտուղը հալտէ ոյանըր իլէշ էլպէթտէնայիլի մոգ-
սատ օլուր.

— Աֆէրին միւսիւ Բըրօսբէր, բէք կիւզէլ նէօյլէ յօր-
սունըգ, պէնտէ սիլիլ պէօյլէ պիր ֆիքրէտէ պուլանաղըմը
թաթմին իլէմիշ իտիմ, իսպաթըտա շու տըր քիւ պունըն իւ-
չին զիհնիմտէ պիր բըլան թէրթիպ իթմիշ իտիմ շիմտի պէ-
նիմ բըլանըմ միւճիւպինճէ հաղաքէթ իթմէք իչին սիլ պու-
րատաքի էշեանըգը քեամիլէն սաթըպ, պու խանէյի թէրք
իտէրէք օրթատան զալպ օլմալըսընըգ.

— Օրթատան զալպ մը օլմալըյըմ. ամմա, պու նա՞սըլ
ֆիքրի, պու հարաքէթ միւճրիւ միլէթիմի պիր նէվի իլթիրաֆ
տէմէք տէյիլ մի տիրգ օ ղէման հէր քէս 350000 ֆըրան-
դըն կիլիիճէ աէֆասընը սիւրմէք իւզրէ թէրքը տիյար իթ-
միշ օլպըղումա հիւրմ իթմէղլէր մի.

— Սիլ էօմրիւնիւղիւ հայաթընըգ պու ուղըրա հապր.

ու ֆէտա իյլէմիշ օլտուղունուզը չիմտի սէօյլէմէտինի՞մի . տիւշմէնլէրի թարափընտան սույա աթըլընչ պոլունան պիր մահիր եիւզիւծիւ , տէրհալ սույըն եիւզիւնէ չըգմայըպ պիւլաքիս տիպինէ տալարագ , թէնէֆֆիւսինին միւսատտէ իթտիյի տէրէնէտէ սույըն ալթընտան եիւզէրէք , միւմքիւն օլտուղու գատար ուզագ վէ կէօյլէ կէօրիւնմէզ պիր սահիլի սէլամէթ պուլուր չըգար . պիւթիւն տիւշմէնլէրի քէնտինի պօզուլտու էծլտիւ զանն իտէրլէր իքէն , կիւնիւն պիրինտէ պալթէթէն արզը վիճուտ իտուպ ինթիգամընը ալըր . սիզի եօգ զանն իյլէտիքճէ , տիւշմէնինիզ էլպէթտէ պիր կիւն պիր թէտպիրսիզլիքտէ պուլունուպ ֆօեաօընը մէյտանա գօյաճագ տըր . ֆագաթ սիզի պէօյլէ գարչըսընտա սար սաղլամ կէօրտիւքճէ պիթթապի գօրգար չէքինիր , հէր հարաքէթինի իհթիյաթ իլէ իճրա իտէր .

Բըրօսբէր , բէտէրինին տօսթը ֆագաթ հէնուզ քէնտինճէ մէճհուլ ինչ ահվալ օլմագտան պաշգա պիր քիմսէ օլմայան պու զաթը , աղիմ պիր հայրէթլէ տինլէյօր իտի .

Սանտըգքեար , սէպէպինի պիլմէտիյի հալտէ պու տտէմին սէօյլէրի քէնտի իւզէրինտէ պէօյիւք պիր թէճսիր հասըլ իյլէմէքտէ օլտուղունը հըսս իտիյօր իտի , քէնտինէ նիսպէթէն պունըն բէք ագըլը պիր քիմսէ օլտուղունը անլայօր վէ պինաէն ալէյհ հէր պիր շէյի զայպ իյլէմիշ օլտուղու շու զէմանտէ , պէօյլէ պիր տօսթ , պէօյլէ պիր իսթինատկեահ պուլտուղունտան տօլայը քէնտինի պահտըեար ատտ իտիյօր իտի . Բըրօսբէր պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .

— Բէք էյի էֆէնտիմ , պու նասիհաթլարընըզը գապուլ իտէրիմ , տէտի .

— Սիզիզիմ , պէնտէ էօյլէ մէմուլ իթմէքտէ իտիմ , պու կիւնտէն թէկի եօգ հէր շէյլէրի թօրլայալըմ . պիլիյօրմիւսըն , սաթըլաճագ էչեատէն հասըլ օլաճագ էսմանէ նէ՞ գատար իհթիյաճըմըզ վար տըր . բարան վա՞րմը , . . . նէ՞ կէզէր , եօգքտէյիլ մի հալ պու քի պիզէ բարա լազըմ , չիմտի պէն

պիր դուրսագող ճեղք իտերիմ, թապուլար միւսթէսնա օլ-
տուղու հալտէ պու եշեանըն ճիւմլէսինէ օն իքի պին ֆը-
րանդ գատար վերիւրէր զանն իտերիմ:

Պու հիսապ իւզէրինէ միւսիւ վերտիւրէ, Բըրօսբէրին
պիւա իթիյար թիթրէտիյինի կէօրիւնճէ:

— Ս'հ, պիւրիմ, պէօլէ վարընը եօղունը սաթըպ սալ-
մագ ինսանէ բէք կիւճ կէլիւ, լաքին նէ՞ եարալըմ, պունա
լուզումը գաթի վար տըր, տէտիքտէն սօնրա, սէտասըն-
տաքի թէէսիւրի թէգեիտ իպէրէք շու սէօլէքի իլավէ կլէ-
տի:

— Տինլէյինիդ տօսթում, չիմտի սիդ պիր խասթասը-
նըդ, պէն փսէ մինչպարի հատարն սիգի թէտավի վազիֆէսի
իլէ միւքէլլէֆ պիր հէքիմիմ, էկէր պէն սիզին ամանգըզ պիւ
թարաֆընըզա նէշթէր սալար իսէմ ֆէրեատ իտինիզ, ֆա-
գաթ պու հարաքէթիմէ մանի օլմայընըզ, չիւնքի սէլամէթի-
նիզ անընլա գապիւլ օլապիւր:

Միւսիւ վերտիւրէնին սէօլէքիինին կիթտիքճէ թէէսիւրի,
իւզէրինտէ արթմագտա պուլունան Բըրօսբէր:

— Նէշթէրի իսթէտիյինիդ թարաֆա սալընըզ միւսիւ,
րազըյըմ, ասլա ֆէրեատ տախի իթմէյէճէյիմ, տէտի:

— Էօլէ իսէ չիմտի պու նօգթայը կէշէլիմ, չիւնքի զայ
իսէճէք վագթիմիզ եօգ տըր . . . սիզ միւսիւ Տըլակուրըն
տօսթըսընըզ տէյիլ մի:

— Միւսիւ Տըլակուրըն մը, էվլէթ, հէմաէ բէք ազիզ
տօսթըյըմ:

— Պու զարիպ տէլիգանլը քիմ օլույօր:

Պու « զարիպ » թավտիֆի Բըրօսբէքին ատէթա ճանընը
սըգմըշ օլտուղունտան, տարկընլըզ կէօսթէրիւ պիր սէտա իլէ:

— Միւսիւ Տըլակուր, մատամ ֆօլվէլին եէկէնի տիր,
ասլըզատէ, նազիք, զէնկին, զէքի վէ ալիճէնապ պիր տէ-
լիգանլը տըր, տէտի:

— Նէմէ՞ լազըմ, նէ օլուրսա օլտուն, պազէն հազըզաթ

էվաֆուէ արանըմնի , պէն քէնտիսինի կէօրմէք իսթէյօ-
րում , հաթտա պունըն իշին սիզին աղղընըղտան պիր թէզ-
քիրէ եաղարագ , պիր աղ կէօրիւյմէք իւզրէ պուրայը թէշ-
րիֆէրինի իսթիրհամ իթտիմ \ վէ կէլէճէքլէրինի միշիր պիր
տէ ճէվապ ալտըմ .

Բըրօսըքը , միծսիւ Վէրտիւրէնին պոռ ճէօղլէրինտէն
չաշըրմըշ օլտոնղու հալտէ \ շու աթիտէքի սէօղլէրի մըրըլ-
տանաը .

— Վա՛յ \ ձիւ զանն իտիյօճումուսընըք քի . . .

— Խա՛յըր , խա՛յըր , պէնիմ հիշ պիր շէյ զանն իթտի-
յիմ եօղ , եալընըղ պու տէլիգանլըյը կէօրմէք իսթէյօ-
րում , պունըն իլէ իտէճէյինիլ լազըրտըյա տայիր զիհնիմ-
տէ պիր բըլան գուրտում . . .

Պու արալըղ գաբունըն չընկըրաղը շիտտէթլէ թահրէք
իտիլտիյինտէն , միւնիւ Վէրտիւրէ սէօղլունի իքմալ իտէմէ-
յուպ .

— Հա՛յտէ արթըղ պիզիմ բըլան ֆիլան եանտը , շիմտի
իքինիլին հէմ լազըրտընըղը իշիթմէք վէ հէմտէ եիւզիւ-
նիւզիւ կէօրէպիլմէք իշին պանա պիր մահալ կէօսթէրտէ ո-
րատա կիզլէնի վէրէյիմ , տէտի .

— Կէ՛լ , կէ՛լ , իշթէ պուրայա պէնիմ օտայա կիրինիլ
գաբունըն բէրտէսի էնտիրիլմիշ տիր , գաբույը գաբամաղ
իսէնիլ արգասընտան պիզի հէմ կէօրիւր վէ հէմտէ սէօղ-
լէրիմիզի իշիտիրսինիլ .

Պու սըրատա իքինճի տէֆա օյարագ պիր չընկըրագ սէ-
տասը տահա իշիտիլմէսի իլէ , Բըրօսըքը .

— Կէլիօրում , կէլիօրում , տէյու հալղըրտը .

Միւսիւ Վէրտիւրէ , էն խըրըն քիմաէլէրին զիհնիլէրին-
տէ պիլէ թէէսիր հասըլ իտէճէք տէրէճէտէ գուվլէյի իգ-
նայիյէյի հայիլ պիր սէտա իլէ .

— Սագըն հա՛ , պու տէլիգանլըյա կէրէք քէնտի թաա-
միմաթըմտան վէ կէրէք պէնտէն պիր պահա աշայըմ տէմէ-

յէսին, սօճրա իշիմիզ պօղուլուր կէտէր. պունա գարչը ճէ-
սարէթտէն գաթիչ մէյուս վէ պիթապ պիր հպտէ կէօրիւն-
մէյէ հասա իյլէ, տէտի:

Բըրօսթեր, Բաբէլ Տըլակուրա գաթույը աշմաղա գօշ-
մագտա իրէն վէրտիւրէ տախի օրթատան զայս օլտու:

Բաուլըն չէհրէսինի կէօրէնլէր, Բըրօսթերին՝ մէրգումը
միւտաֆաա իթմէսինէ հազ վերէնէ քլերի տէրքեար իտի:

Բաուլ, քէնտինին Եիրմի տէօրթ Եաչընտա պուլունտու-
ղունը պէյան իյլէմէքտէ իսէ տէ, պոհը կէօրէնլէր սիննին
միւթ ագ Եիրմիէն Եօզ, րը թալմին իթմէզլէր: պօշը օրչ
թա վէ էնտամը գոյէթ միւթէնասիպ Խօփչ աչըզ քէստանէ
րէնկինտէ պոչընան հիւմրա՜ն սաչաբը: զէքեալմէթինի
կէօսթէրէն պէյազ աչընըն էթրաֆընա թապիի պիր սու-
րէթտէ գըվրըմ գըվրըմ օլուպ տէօրիւլիս, իտի. իրի վէ
մալի կէօզլէրինտէ իսէ տալիմա սաաբը քիպը ու աղամէթ
կէօրիւլմէքտէ իտի. Բըրօսթերի կէզրիւր կէօրմէզ պիրինճի
հարաքէթի պօշնունա տարքլմազ օլտու: պատէնու մուհա-
պէթ վէ րըզգաթ իյմա իտէր պիր սէպա իլէ:

— Վայ զաֆալը տօսթում, պաֆալը Բըրօսթերճիլմ,
տէտի:

Բաուլ Տըլակուրին պու տօսթանէ վէ միւշֆիզանէ սէօզ-
լէրի ալթընտա մէսթոչը պուլունան քիյաքեարլըզ վէ պախ
թէլիք. Բըրօսթերին նազալը տըզգաթընան ուզազ գաչաբ
իսէ տէ, միւսիւ վէրտիւրէնին նազարընտան գուրթուլմաթ:

Բաուլ, Բըրօսթերին իրայէ իյլէալի պիր ֆօլթուգը սան-
աալալէ օթոբրտուգտան սօնրա չու սէօզլէրի իլալէ իթտի:

— Կէօրտէթմիչ օլտուգունըզ մէքթուպըն պէնի նէ դա-
տար գօրգուլտուղունը թարիֆ իտէմէմ. ատէթա պէօլիւք
պիր մէրադա տիւչաբ օլտում, քէնտի քէնտիմէ «Աճէպա
զաֆալը չըլտըրըմ մը» տէտիմ: հէլ պիր իշիմի թէրքիտէ-
րէք աղիմ պիր թէլալ իլէ հէման գօշտոնմ կէլաիմ:

Բըրօսթեր, քէնտի Եաղմամըչ օլտոնու մէքթուպըն

միւհթէվիյաթը աճէպա նէ՝ օլտուղուը տիւշիւնտիւյինտէն , պու սէօղլէրի բէք տըղգաթլա տինլէմէյօր իտի . վէրտիւրէ քէնտի աղղընտան աճէպա նէլէ՝ր եաղմըշ , մուսովէնէթինի գապուլ իյլէմիշ օլտուղու պու զաթ նէ՝ զարիպ պիր քիմսէ իմիշ .

Սանտըգքեար պուրալարընը միւլահազա իտուպ տու-
րուր իքէն . Բաուլ շէօյլէճէ սէօղլունէ տէվամ իյլէտի .

— Ագիղիմ Բըրօսբէր , ճէսարէթինի զայպ մը իթտին , նիշին պէօյլէ իւմիւտինի քէսէյօրսուս . պիզ եաչտա պու-
լունանլար եէնիտէն եաչամազա պաչլարլուր , մէյուսիյէթի պու գատար իլէրի կէօթիւրմէ , տօսթըն ահպապըն գալմա-
տը տէյիլ եա , մէկէր պէն նոէ սամիմի պիր տօսթըն տէյիլ-
միյիմ . պու կիւն պու գատալ թէլաշ իլէ կէլիշիմ մահզա սանա մուսովէնէթէ հաղըր օլտուղումը պիւտիւրմէք իշին տիր .
չօգ շիւքիւր պէն ղէնկինիմ , սէրվէթիմին եարըսը սէնին ու-
ղուրունա ֆէտա օլտուն , իսթէտիյին սուրէթտէ սարֆ էթ

Պայէթ սատէ վէ տսիւանէ պիր թարզտա արլ օլունան
պու ալիճէնապանի միւրէվլէթ ու սէմահէթ , Բըրօսբէրէ
բէք զիյատէ թէէսթը իթտիյինտէն , միւթէէսսիւրունէ պիր
սէտա իլէ .

— Թէշէքքիւր իտէրիմ Բաուլ յ թէշէքքիւր իտէրիմ ,
ֆաղաթ պիւթիւն տիւնեանըն սէրվէթի այաղըմա կէլմիշ
օլտուղու շու սաաթտա հիշ պիր իշիմէ եարամայաճազ տըր ,
տէտի .

— Աճայիպ , նէտէն , սէօյլէ պաղայըմ պու պապտէքի
նիյէթլէրին նէ՝ տիր , Բարիղտէ՝ մի գալաճաղ սըն .

— Հիշ պիր նիյէթիմ հիշ պիր գարարըմ եօգ , բէրիշան
պիր հալտէյիմ .

— Պէն սանա տէտիմ եա , սէն եէնիտէն եաչամաչա
պաչլամալը վէ մազիյի էօլտիւրմէլիսին . պու իուսուստաթի
ճիւրաթըմը աֆվ էթ շիւնքի տօսթլուգտան իլէրի կէլիյօր ,
շունը սանա սէօյլէմէքտէն քէնտիմի ալամայաճաղըմ , գար-

տալըմ, պու անլալըմաղ խըրսըղըղըն ֆայիլի մէյտանէ չըղընճայա դատար սէնին բարիղտէ դալմաղըղըն միւմբին տէյիլ տիր. պաշգա պիր մէմէքէթէ կիթմէյիտին.

— Եա իլա նիհայէ պու խըրսըղ պուլունմնոց իսէ.

— Օ հայտէ քէնտինի հէրքէտէ ունութտուրմագ իչին պու լուղումըն գուվէթի տահա զիյատէ արթմըչ օլուր, տէմինտէն Գըլամօրան իլէ սանա տայըր գօնուչտուպ, պու անէմի սէն սէվմէտիյինտէն տօլայը հագսըղըղ իտիյօլտուն, չիւնքի օ սէնի սէվէյօր, տէմինճէք պանա սէնին իչին «Պէն Բըրօսքէրին եէքիտէ օլսամ, հէր շէյիմի սաթըպ սավըպ ագճէյէ թահվիլ իտէրէք Ամէրիգայա կիտէրիմ, յրատա սէրվէթ սահիպի օլտուդտան սօնրա ծըրանսայա քուտէթ իտուպ միլեօնլարըմ իլէ, պէնտէն չիւպհէ իթմիչ ցլանլարըն կէօղլէրինի դամաշտրըրըմ» տէյօր իտի.

Պու նասիհաթ Բըրօսքէրի բէք տիլկիր իյլէտի իսէ տէ զահիրէն հիչ լէնկ վէլմէտի. պու էսնատէ սանտըքքեար, միւսիւ վէրտիւրէնին պիր աղ էվվէլ սէգլէմիշ օլտուղու սէօղլէրի խաթըրլաղը.

Բաուլ Տըլահուր, պիր մըգտպր սիքիւթ իթտիքտէն սօնրա քէլամէ աղաղ իլէ.

— Սէյլէ պագայըմ նէ՞ եաքաճագսըն, տէյու սօրտու.

— Պու պապտէ տիւչիւնմէլիյիմ, միւսիւ ծօվվէլ նէ՞ տէյօր, անը տա պիլմէք անլամագ իսթէրիմ.

— Սէն էյի պիլիւրսին քի էնիշտէմ պանգա խըտմէթինէ կիրմէմէ տայիր, պանա իյլէմիշ օլտուղու թէքլիֆինի ըէտտ իթտիյիմ հիւնտէն պէրի պէնիմ իլէ տարկըն կիպի տիր, պիր այ դատար օլույօր քի խանէսինէ այագ պաստըղըմ եօգ տըր, ֆագաթ նաճըլ օլտուղու խապէրինի տայիմա ալմաղտայըմ.

— Քիմտէ՞ն.

— Կէնճ Դավայլօնտան, պու սըրդաթ վաղաասընտան սօնրա միւսիւ ծօվվէլ սէնտէն զիյատէ միւքէտտէր կէօրիւնմէքտէ իմիշ. պանգանըն գալէմ օտալարընա նատիրէն չը-

դայօր իմիջ, եիւզիւնի կէօրէնէր քէնտիսինի աղըր պիր խաս-
թալըգտան գալգմիշ զանն իտիյօրլար իմիշ:

— Մատամ Ծօվվէլ իլէ . . . (սէօղիւնտէ թէրէտտիւտ
կէօրիւէրէք) մատմաղէլ Մատլէն նասըլ տըր :

— Մատամ Ծօվվէլ կիճէ կիւնտիւզ իպատէթլէ մէշղուլ
տըր , խըրսըղըն մէյտանէ չըգմաը իչին հէր կիւն քիլիսէ-
տէ տուա իթտիրմէքտէ իմիշ . զամսըղ վէ կիւզէլ Մատլէն
իսէ, միւթատը միւճիպիւնճէ պու կիպի շէյլէր իլէ ասլա զիհ-
նինի եօրմայըպ , եադընտու միասիւ ժամ Տըտիյէնին վիրէ-
ճէյի մասքէլի պալօտա կիյմէք իւզրէ աղըր պիր էլպիսէ հա-
զըրլամագլա մէշղուլ տըր . պիր մահիր Խիքիշճի պուլմուշ,
չիմտի օլանճա զայրէթ ու իհթիմամընը պու պսղօ էլպիսէ
սիմին միւնթագամ տիքիլմէ ին հասը լթմէքտէ իմիշ :

Մէյուսիյէթին իֆրաթ տէրէճէսի ինսանըն զիհնինէ պիր
նէվ ուլուշուղըղ վէրիւր վէ հըսսիյաթը օղուշտըրուր , պի-
շարէ Բըրօսքէրէ տախի պու սօն սէօղլէր բէք աճը կէլմիշ
օլտուղունտան , զէվալը տէլիգանը ֆէնա հալտէ մահզուն
օլարագ սայըգլամա նէվինտէն :

— Մատլէն հա, Մատլէն . . . տէյու քէքէլէտի :

Միւսիւ Տըլակուր , հիշ պունըն ֆարգընա վարամամըշ
կիպի կէօրիւնէրէք , կիթմէք իւզրէ այաղա գալգտըղը հալ-
տէ :

— Արթըգ միւսաատէն իլէ կիտէյիւմ, մատամ Ծօվվէլ
իլէ Մատլէնի պու ճումաա էրթէսի ադչամը պալօտա կէօ-
րէճէյիւմ, սօնրաւ սանա չօգ հէվատիս կէթիլիլիւմ, պէնի խա-
թըրտան չըգարմա , նէ իհթիլաճըն օլուրսա պանա խապէր
կէօնտէր , տէտի :

Բաուլ Տըլակուր այրըըր իքէն , սուրէթը տօսթանէտէ
Բըրօսքէրին էլինի սըգըպ գաբուտան չըգտըլ :

12

Բառւ, սօգաղա վասըլ օլտուղու հալտէ պիչարէ սան-տըգքեար հտլա պուլունտոդղու նօգթատա, թաշտան մամուլ պիր հէյքէլ կիպի պիլա հարաքէթ տուրույօր իտի:

Նիհայէթ միւսիւ վէրտիւրէ, կիլլէնտիյի մահալտէն չըգարագ Բըրօսքերի պու տալկընլըգտան գուրթարտը. վէրտիւրէ իսթիհզաքեարի պիր սէտա իլէ:

— Իշթէ տօսթ տէտիյին ատէմլէրին պիրինի կէօրտիւք, տէմէսի իւզէրինէ, Բըրօսքեր:

— Էվվէթ... պանա սէրվէթինին նըսֆընը արզ իյլէտիյինի իշիթմէտինի՞լ մի, տէյինճէ, միւսիւ վէրտիւրէ, Բըրօսքերին հալինէ աճըյօր իմիշ կիպի պօյնունը պիւքտիւքտէն սօնրա, չու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Պու սուրէթլէ սէնին հաքգընտա պէօյլէ պիր ալի-ճէնապլըգ կէօսթէրլօր զանն իթմէ, քէնտի սէրվէթի մահզա սէնին կիթմէն իլէ թահաը թէէմինաթա ալընապիլտիյի իչին, պու գատար բարայը արզ իթմէսինէ թէաճիւպ օլունբազ, հէմ սէն ատամագ իլէ մալ թիւքէնմէյէճէյինի պիլմէ՞լմիսին. մամաֆիհ սէնին իլէ քէնտի արասընտա պիր պահըր մուհիթ պսլունմագ իչին պու կիւղէլ տէլիգանլընըն, օն ատէտ պինէր ֆըրանգլըգ պանգա գայիմէսի ֆէտա իտէճէյինտէն էմինիմ:

— Ֆազաթ պէօյլէ պիր արզուտա նի՞չին պուլունսուն:

— Բիմ պիլիւր, պէլքի պիր սյտան պերի միւսիւ ֆօվվէլին խանէսինէ այագ պասմատըղընը սանա սէօյլէմէյէ քէնտիին մէճպուր իտէն սէպէպ նէ՞ իսէ, պուտա անըն իչին օլմալը տըր:

— Լաքին պու սէօզլիւ տօղրու օլտուղունա էմինիմ:

— Պիթթապի տողրու տըր, ֆագաթ պու տէլիգանը
հագգընտա իթմիչ օլտուղունուզ սէօզլէր արթըգ էլվէրտի,
պէն քէնտիսինի կէօրիւր կէօրմէզ նէ՞ մալ օլտուղունը ան-
լատըմ, հէր հալինի քէնտի թախմինիմ վէճհ իլէ պուլտում.
չիմտի անը պըրագալըմտա սիզ կիտուպ իւսթիւնիւզիւ թէպ-
տիլ իտինիզ, իքիմիզ պիրլիքտէ օլարագ միւսիւ Ֆօվվէլէ պիր
վիզիթա վէրէճէյիզ.

Պու մէմուլին զայրի թէքլիֆ իւզէրինէ Բըրօսքէրտէ պիր
թէհապվիւր բէյտա օլտու վէ քէմալի շիտտէթլէ.

— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ, խա՛յըր, խա՛յըր, պէն հիչ պիր
վագըթտա քէնտիմի պու հէրիֆին նազարը հիտտէթինէ արզ
իթմէք իսթէմէմ, տէյու հայգըրտը.

Բըրօսքէրին պիւ իթիրաղաթընա միւսիւ վէրտիւրէ հիչ
հիտտէթլէնմէյիպ, հալիմանէ պիր թարզ իլէ սատէ չու
սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ֆիքրինիզի անլարըմ տօսթում, պու պապտէ սիզի
մազուր կէօրիւրիւմ, ֆագաթ պու ինատտէն վազ կէչմէլի-
սինիզ, միւսիւ Տըլակուրը կէօրմիւլ օլտուղում կիպի միւսիւ
Ֆօվվէլիտէ կէօրմէքլիյիմ բէք էլզէմ տիր. պէշ տագըգալըգ
պիր միւտտէթ իչին պու սըգընթըյա գաթլանաճագ դա-
տար քէնտինիզտէ գուվլէթ պուլամայօրմուսընըզ. պէն քէն-
տիմի պանքէրէ սիզին պիր ագրապանըզ տէյու թագտիմ
իտէճէյիմ, գօրգմա, սէն հիչ պիր լագըրտը պիլէ սէօյլէ-
մէյէճէքսին.

— Ո՛հ, պունտտա միւթլագ լուղում վաթ իսէ նէ՞ տէ-
յէպիլիրիմ.

— Հա՛յ, հա՛յ, հէմ բէք զիյատէ լուղում վաթ, հայտէ
պագալըմ դալպինիզէ պիր ազ գուվլէթ էմիլյէթ կէլսին,
վագըթ կէչէյօր, չար չարըգ թուալէթինիզէ պիր ինթիզամ
վէրլինիզ, պէնիմ գարնըմ աճըգտը, եօլտա հէմ զօնուչու-
րուզ հէմտէ թաամ իտէրիզ.

Բըրօսքէր եաթագ օտասընա կիրտի, հէման օ սըրտտա

գաբունըն չընկերադը չէքիտիյի իշիտիտի , միւսիւ վէրտիւ-
րէ կիտուպ գաբույը աչար , գաբուճը էլինտէ իրի պիր մէք-
թուպ զարփը օլտուղու հալտէ իչէրի կիրիպ :

— Շու մէքթուպը ալընըզ , պու սապահ միւսիւ Բըրօս-
բէր Պէրթօմի նամընա պանա պըրագտըլար , պէն տէմինտէն
Բըրօսբէրի կէօրմիւշ իտիմ , լաքին հայրէթ վէ սէվինճիմտէն
պունը քէնտիսինէ վէրմէյէ ունութմուշում . ալընըզ պագը-
նըզ նէ՞ թօհաֆ պիր մէքթուպ , տէտի :

Պու մէքթուպ հագըգաթէն թօհաֆ իտի , զարփըն իւ-
ղէրինտէքի ատրէս էլ իլէ եազըլմամըշ իտի . կազէթա վէ
եա պիր քիթապտան մաթպու եազըլար օյուլուպ չըգարը-
լարադ , իյճապ իտէն քէլիմէլէր թէշքիլ օլունմադ իւզրէ
զարփըն իւղէրինէ եաբըշտըրըլմըշ իտի . միւսիւ վէրտիւրէ
զարփը կէօրիւնճէ :

— Վա՛յ , պու նէ՞ տէմէք օլաճագ , տէյուպ , գաբու-
ճըյա տէօնէրէք :

— Սիզ ազըճըզ պուրնտա օթուրունուզ , պէն չիմտի
կէլիրիմ , տէտի :

Վէրտիւրէ , գաբուճըյը եէմէք սալօնընտա պըրագտըրգ-
տան օճնրա , քէնտիսի պէօյիւք սալնա կէչիպ տէրհալ գա-
բույը գաբատը , Բըրօսբէրի պուրատա պուլտու . օ տա էվ-
վէլա չընկըրագ սէտասընը վէ պատէհու աըշարտա լագըր-
տըլար իտիտիյինի իշիթմիշ օլտուղունտան , նէ՞ օլտուղունը
անլամադ իւզրէ կէլմէքտէ իքէն , միւսիւ վէրտիւրէ՝ քէն-
տինէ :

— Իշիթ սիզին իչին չու մէքթուպը կէթիրմիշլէր , տէ-
տիքտէն սօնրա , Բըրօսբէրտէն միւսաատէ ֆիլան իսթէմէք-
սիզին հէման զարփը եըրթը վէրտի :

Զարփըն իչինտէն պիր չօգ պաճեա գայիմէլէրի չըգաը ,
սալտըլար պունլար թէմամ օն թանէ իտի , Բըրօսբէր պուն-
լարը կէօրիւնճէ գըպ գըրմըզը քէսիլիպ :

— Պու , նէ՞ տէմէք օլույօրն տէյու հայդըրմը :

— Տուր չիմտի նէ տէմէք օլտուզունը անկարելի, իշթէ պանդոթընըն եանընտա պիրտէ քիւչիւք թէզքիրէ վար :

Պու թէզքիրէ տախի այնէն զարփըն իւզքիրինտէքի կիպի, մաթպու հարփլարըն օյուլուպ եաբըչտըրըմասը տուրէթի իլէ եաղըմըչ իտի :

Գըսա, ֆազաթ մանիտար օլտու իչպու թէզքիրէ աթիտէքի ձաթըրըլարը հալի պուլունեյօր իտի :

« Ազիզիմ Բըրօսբէր »

Սիզին նաճը միւտհիշ պիր հալ ու մէվզըտա դալմըչ օլտուզունեղը պիլէն սատըգ պիր տօսթուճըղ սիզէ պու իանէյի կէօնտէրտի, թէէսիւրաթընըղա էզհէր ճիհէթ իշթիրաք իտէն պիր գալպ տահա պուլունտուղընը պիլինիզ, Ֆըրանսայը թէրք իտուպ կիտինիզ, տօսթուճըղ պու Ֆանիհաթը սիզէ վէրմէքտէ տիր : սիզ հէնուզ կէնճսինիզ » իսթիգպալ սիզին իչին տիր, հէման աուլմայըպ կիտինիզ ինչալլահ պու բարալար մուճիպի սաանթէթինիզ օլուր :

« Սասըգ պիր soult »

Միւտիւ վէրտիրէ քեիւքտէք սէտա իլէ պու թէզքիրէյի օգումագտա տէվամ իթտիրճէ, Բըրօսբէրին տախի հիտտէթի թէզպիչա իթմէքտէ վէ ատէթա պիր հալի մէճնունանէյէ վասըլ օլմագտա իտի : չիւնքի եէքտիկէրինի թէագըպ իթմէքտէ պուլունան վիզուլաթը պիր տուլդիւ անլայուպ հալ իտէմէտիյի ճիհէթլէ, ատէթա ագլ ու ֆիքրի քիւմիլէն բէրիչան օլմուչ իտի : պիշարէ տէչիգանը անլաչըղը անլաչըլմագ պիր սէտա իլէ :

— Պու նէ հիւրմէթ, պիւթիւն ալէմ Ֆըրանսանտան կիթմէմի իսթէյօր, հէր քէս պուճիւքի մտէ իթթիֆա՞ղ մը իթմիչ տէմէտի իլէ, Վէրտիրէ մէմնունիլէթինտէն հասըլ օլան թէպէսսիւմիւնիւ կիլլէմէյէ չալըչարաք :

— Համու օլուն, իշթէ չիմտի կէօղէթինիզ աչըլըյօր :

հէր շէյի անլամաղա պաշլայթըսունը, էվլէթ էվլատըմ, սի-
ղին էօյլէ տիւշմէնլէրինիզ վար քի, սիզէ իթմիշ օլտուգլա-
լը ֆէնայլըգ, անլէրի սիզմէն նէֆրէթ իթմէյէ մէնպուր ի-
տիյօր. էվլէթ, էօյլէ խասիմլէրինիզ վար քի, սիզ Բարիզտէ
գալտըգճա քէնտիլէրի գօրգուտան տէհշէթտէն ասլա գուր-
թուլամայաճագլար տըր, իշթէ պունըն իշին սիզի Բարիզտէն
ուզաէլաշտըրմաղա օղրաշըյօրլար, տէտի:

— Փագաթ էֆէնտիմ պու տիւշմէնլէր քիմլէր տիր,
սէօյլէյինիզ, սէօյլէյինիզ քի պու ագճէյի պանա կէօնտէր-
մէք կիպի պիի քիւսթախլըղը ինթիյար իտէն ալշաղըն քիմ
օլտուղունը պիլէյիմ:

— Ազիզիմ Բըրօսըէր, պունըն քիմ օլտուղունը պիլմիշ
օլտամ մաղնունիյէթինիզէ սէպէպ օյան սըրգաթըն ֆաիլինի
տախի պիլմիշ օլուր իտիմ. ֆագաթ սապը էթ, իշթէ պունը
քէշֆ իթմէյէ օղրաշըյօրուղ, շիմաի պիր իմարէ էլէ կէշտի
քի եագընտա խըրսըղըն էլտէ իտիլմէսինէ պէօյիւք պիր խըտ-
մէթ իտէճէք տիր. էվլէլա պիր թագըմ իհթիմալաթ վէ իս-
թիտալաթ իւզէրինէ հարաքէթ իտիյօր իտիմ, լաքին շիմտի
պիր տէլիլ եագալատըմ քի պէնիմ պու պապտէ խաթա իթ-
մէմիշ օլտուղումը պանա պիլտիրտի. էվլէլա գարանլըգ ի-
շինտէ կիտէյօր իտիմ, շիմտի էօնիւմտէ պանա եօլումը կէօս-
թէրէն պիր ըշըգ վար:

Ձահիրի հալտէ ատի պիր ատէմ զանն օլուշան պու միւ-
սիւ վէրտիւրէնին սէտասընտա, էօյլէ հարիգ փուլատէ պիր
գուվլէթ վար իտի քի, իսթէտիյի վագըթ սէօղլէրինի ինսա-
նըն ճանընա գատար թէէսիր իթտիրիր իտի:

Բըրօսըէր, պու սէօղլէրի տինլէտիքտէն սօնրա, քէն-
տինտէ Թէնիտէն պիր էմնիյէթ վէ իւմիւտ ռէյտա օլտու-
ղունը հըսս իթտի. Բըրօսըէրին պու հալինի կէօղտէն գա-
շըրմամըշ օլան միսիւ վէրտիւրէ, սէօղլունէ տէվամ իլէ:

— Իշթէ շիմտի տիւշմէնլէրինիզին թէտպիրսիզլիքլէրի
էսէրի օլարուգ, էլիմիզէ վէրմիշ օլտուգլարը չու իմարէտէն

իսթիֆատէ իտէրիմ, պունա իպթիտա դաբուճըյը իսթին-
թագ իթմէքաէն պաշլայաճաղըղ, տէյէրէք, գաբույը աչըպ.

— Ենահո՛ւ, պիր աղ զահմէթ իտուպ տա պուրայա կէ-
լինիղ, տէյու պաղըրտը.

Դաբուճը, շապդասը էլինտէ օլտուղու հալտէ հէման
իչէրի կերինճէ, միւսիւ վէրտիւրէ, մէրգ ումա.

— Շիմտի կէթիրմիշ օլտուղունըղ պու մէքթուպը սիզէ
քի՞մ վէրտի, տէյու սօրտու.

— Պիր գօմիսիյօնճը վէրտի, վէ կէթիրմէ իւճըթինի
տախի թէտիյէ իտիլմիշ օլտուղունը սէօյլէտի.

— Պու հէրիֆի թանըրմըսընըղ.

— Մաշալլահ նա՛սըլ թանըմամ, քէնտիսի տայիմա Բիյ-
կալ սօգաղընըն քէօչէսինտէքի մէյխանէտէ պուլունուր.

— Իէճա իտէրիմ հայտէ պու առէմի պուլուպ պանա
կէթիրինիղ.

Դաբուճը օտաւտան չըգտըգտան սօնրա միւսիւ վէրտիւ-
րէ, ճէպինտէն պիր չըղտան չըգարըպ ըագամլար իլէ տօլու
պիր՝ եաբրագ աչըր.

Պատէհու մասանըն իւղէրինտէ տուրան պանգա գա-
յիմէլէրինին նօմէրօլարընը պիրէր պիրէր պու ըագգամլար
իլէ թաթպիգ իթմէյէ պաշլատը, պու թէագըզը նիհայէթ
պուլունճա.

— Պու պանգնօթլար սըրգաթըն ֆաիլի թարաֆընտան
կէօնտէրիլմէմիշ տիր, տէտի.

— Էօյլէ՞ մի զանն իտիյօրսընըղ.

— Էկէր խըրսըղ պու իշտէ աախի պէօյիւք պիր իհթի-
յաթ վէ մէհարէթ կէօսթէրմէմիշ իսէ, պու խուսուստա
ղանն տէյիլ առէթա հիւքմ իտէպիլիլիմ. շիմտի եալընըղ
գաթի օլարագ պիլտիլիմ պիր շէյ վար իսէ օ տա, սիզէ
կէօնտէրիլէն պու գայիմէլէրին իչինտէ, գասաւտան սըրգաթ
լիտիլմիշ օլան գայիմէլէրտէն հիշ պիր թանէ պիկէ պուլուն-
մամասը տըր.

— Պունը նէտէն անլատընը :

— Նէտէն անլայաճաղըմ, սըրգաթ իտիլէն գայիմէլէ-
րին Զոմէրօլարը քեամիլէն պու տէֆթէրտէ մուգայիտ տիր
տէ անտէն անլատըմ :

— (Ազիմ պիր թէաճիւպ իլէ) Նէ սէօյլէյօրսունըզ
միւսիւ , պէն սանտըգքեար օլտոգլում հալտէ պիլէ գայիմէ-
լէրին Զոմէրօլարընը պիլմէյօրըմ տա սիզ . . .

— Պունլար պանգատա մուգայիտ իմիշ, օղլում, ինսան
պու ալէմտէ պիր խուսուս իլէ մէշղուլ օլմաղա պաշլար իսէ
հէր շէյի էվլէլտէն տիւ չիւնմէսի լաղըմ կէշիւ . իշտէ խաթա
իպուսք տա սօնրատան էյ վա'հ, նա'սըլ օլուպ տա պունը էվ-
վէլտէն տիւ չիւնմէմիշիմ տէմէք , հիշ պիր ֆայիտէ վէրմէզ :

Կիթտիքճէ հայրէթի արթմադտա օլան Բըրօսքէր , իւք
էօնճէլէրի բէտէրինին տօսթը պուլունան միւսիւ վէրտիւրէ-
յէ , պիւսպիւթիւն րապթը դալպ իթմէքտէն իհթիրազ ի-
տիյօր իտի իսէ տէ , կիթ կիտէ պու քտէմ հադգընտա պիր
էմնիյէթը քեամիլէ բէյտա իտէրէք պու իհթիրազը զայիլ
օլույօր իտի :

Փիլհագըզա Բըրօսքէր , պու ատէմ օլմամըշ օլսա քէն-
տի կիպի թէճրիւպէսիզ պիր քիմնէնին , պէօյլէ պիր խու-
սուստա մուվաֆֆադ օլապիլմէսի գապիլ օլմայաճաղընը
էյիտէն էյի անլամըշ իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ իսէ պու արալըզ , եանընտա Բըրօս-
քէր պուլունտուղունը պիլէ ունուտաճադ տէրէճէտէ պիր
տալկընըղա տալըպ , քէնտի քէնտինէ խիթապ իտէրէք չու
սէօյլէրի սէօյլէյօր իտի :

— Պու գայիմէլէրի կէօնտէրէն՝ խըրսըզըն քէնտիսի օլ-
մատըզը թագտիրտէ , մի թլաղա էսնայի սըրգաթտա խըր-
սըզ իլէ պէրապէր օլարաղ գառանըն պաշընտա պուլունուպ ,
պու սըրգաթա մանի օլմադ իսթէտիյի հալտէ մուվաֆֆադ
օլմայան իքինճի շախա տըզ թի , շիմտի նէտամէթինտէն նաշի
պու Էօլտա պիր մուսվէնէթտէ պուլունմադ իսթէմիշ տիր :

էսնայի սրբաթա գասանն պաշնտա իբի քիչի պուլուն-
տուղու հագգընտա մահուտ չըղկըտան իսթիթլալ իթմիշ
օլտուղում ֆարգիյաթ վէ իհթիմալաթ , շիմտի պիր հագը-
գաթ սուրէթինի ալտը , էվվէթ պու հիւքիւմտէ խաթա
իթմէմիշիմ :

Բըրօսըէր , միւսիւ վէրտիւրէյէ պիր շէյ սիւալ իթմէյէ
ճէսարէթ իտէմէյէրէք , պու մէօղլէրին նէ տէմէք օլտու-
ղունը գուվվէյի զիհնիյէսի իլէ անլամաղա օղրաշապ տու-
ղույօր իտի . միւսիւ վէրտիւրէ իսէ քէնտի պաշնա մըրըլ-
տանմագտա տէվամ իլէ :

— Իհնտի վիճտանընա գարշը պէօյիւք պիր մէօղլիյէթ
հըսս իլլէտիյի հալտէ , եինէ սըրգաթըն ֆաիլինի մէյտանա
չըգարմաղա ճէսարէթ իտէմէյէն պո՞ իքինճի շախօն քիմ
օլտուղունը արայուպ պուլմալըյըմ , տէտի :

Պու էպնատէ վէրտիւրէ , մաթպու հարֆլար իլէ թէր-
թիպ իտիլմիշ պուլունան մէթուպը էլինէ ալապ , պիր դաշ
տէֆալար զայէթ ահէսթէ օլարադ վէ հեր պիր ճիւմէյի
թէշքիլ իտէն քէլիմէլէրի , պիր տըգգաթը մախսուսէյի ֆէվ-
գէլատէ իլէ օգուտուգտան սօնրա , եինէ քէնտի քէնտինէ
շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Պու մէթուպըն պիր գատըն թարաֆընտան եա-
ղըմըլ օլտուղունա հավաշ հավաշ գանաաթ հասըլ իտիյօ-
րում . շիւնքի պիր էրքէք տիկէր պիր էրքէյէ բարա կէօն-
տէրմէք սուրէթի իլէ պիր էյիլք իթմէք իսթէտիյի հալտէ ,
հիշ պիր վնգըթ « էօտիւնճ , գարդ , մէպլաղ » քէլիմէլէրի
տուրուր իքէն , « իանէ » լաֆզընը իսթիմալ իթմէգ . պու
նամ իլէ արգ իտիլէն պիր բարանըն գապուլի պիր էրքէյէ
նէ գատար աղըր կէլէճէյինի վէ էրքէլէրին պու կէօնա շէյ-
լէրէ նէ տէրէճէ էհէմիլլէթ վէրմէքտէ օլտուգլարընը պիլէ-
մէյէն , օլտա օլտա պիր ճահիլէ գատըն օլապիլիր . հէլէ շու
« թէէսիւրաթընըղա իշթիրաք իտէն պիր դալպ տահա պու-
լունտուղունը պիլինիլ » իպարէմինին իֆատէ իլլէտիյի մա-

նա, միւթլագա դատընլարա մախսուս հըսսիյաթտէն տիր. Պու տէֆա Բըրօսըէրին թէհամմիւյի դաւմայըպ սէօզէ միւտախէլէ իտէրէք.

— Խաթա իտիօրսունըզ միւսիւ, պու իշտէ հիշ պիր գատըն էլի օլմատըղընը դավիէն պիլիլիմէ տէտի.

Միւսիւ վէրտիւրէ, սանտըգքեարըն պու սէզղէրինի իշիթմէմիշ օլտուղունտան, եախօտ տահա տօղըուսը քէր-գումը քէնտի թէֆէքքիւրաթընա գաըըչտըրմագ իւթէմէ-տիլինտէն օլմայը իտի քի, հիշ պիր ճէվապ վէրմէյիպ եինէ քէնտի մըրըլտանմասընտա տէվամ իտէրէք.

— Շիմտի տէ պու հարֆլարըն նէրէտէն օյուլուպ չը-գարըլմը օլտուղունը քէշֆէ օյրաշմայըլըմ, տէտի.

Պատէհու բէնչէրէնին եանընա եազլաչուպ մէքթուպըն իւղէրինէ եարըչտըրըլմը պուլունան հարֆլարը պէօյիւք պիր տըզգաթ իլէ թէտզըզ ա պաշլալարագ, չու սէօզլէրի մըրըն-տանտը.

— Հարֆլար յիւշիւք, ղայէթ ինճէ վէ բէք իհթիմամը օլարագ թապ իտիւմիշ, քեաղըտ տախի ինճէ օլմագլա պէ-րապէր իբէք կիպի տէ բարլագ. պինաէն ալէյհ պու հարֆ-լար նէ պիր կազէթատան, նէ պիր բօմանտան վէ նէ տէ հէր ղէման սաթըլըր գուլանըլըր պիր քիթապտան քէսիլիպ չը-գարըլմը տըր. ֆագաթ պէն պունլարա պէնղէր հարֆլարը պիր եէրտէ կէօրմիւշ իտիմ... լաքին նէրէտէ... տուր... տուր...

Վէրտիւրէ, աղըը արալըզ վէ կէօզլէրի հալէ թապի-սինտէն ղիյատէ աչըլմը օլտուղու հալտէ, օլանճա գուվիլէյի ֆիքրիյէսինի պիր նօգթա իւղէրինէ ճէմ իյլէյուպ պէշինի ղօըլաֆագ տա իբէն, պիրտէն պիրէ էլիլի անլընա վուրարագ.

— Հա'հ, պուլտուլմ, պուլտուլմ, եա պունը տէմինտէն պերի աճապա նէտէ'ն անլամամըլըմ. պիլթիւն պու հարֆ-լար պիր տուա քիթապընտան օյուլուպ չըգարըլմը տըր, հէմ պունըն պիր հաղըզաթ օլուպ օլմատըղընը անլամագ

իչին տէ գօլայ պիր թարիգ վար տըր, տէտի.

Վէրտիւրէ, ուսուլ իլէ տիլինին ուճըյըլա քեաղըտըն իւզէրինէ եարըշտըրըլմըշ պուլունան քէլիմէլէրտէն պիր գա-
չընը ըսլաթտը, պու սուրէթլէ գամգը պիր աղ եու մուշաթ-
տըգտան մօնրա պիր իյնէ ուճը իլէ պիր գաչ քէլիմէյի պիր-
տէն գալտըրմաղա մուվաֆֆադ օլտու, պատէհու պուշնլա-
րըն թէրս թարաֆընը չէվիրիպ քէլիմէլէրտէն պիրինին ար-
գասընտա, լաթինճէ օլան վէ քիլիսէտէ օգունան մաթպու
պիր տուա քէլիմէսի կէօրտիւ վէ մէմուլնիլէթինտէն կիւլ-
մէքտէ օլտուղու հալտէ.

— Իչթէ արթըգ տուա քիթապը օլտուղունա չիւպճէ
գալմատը, ֆագաթ պու քէլիմէլէրի օյուպ չըգարտըգտան
սօնրա, աճէպա օ քիթապը նէ եարմըշար տըր, եագմըշ-
լա՞ր մը ձըր, զանն իթմէմ, չիւնքի տուա քիթապըտընըն
ճիւտէրի եանմաղ, էլպէթտէ պու քիթապըտա պիր թարա-
ֆա թըգմըշար տըր, տէտի.

Պու սըրաուա գարուճը, Բէյկալ սձգանդընտարի գօմէ-
սիյօնճըյը պէրապէր կէթիրմիշ օլտուղու հալտէ իչէրի կիր-
միշ օլտուղունտան, միւսին Վէրտիւրէ սէօղինիւ քէսիպ,
պմնլարա.

— Թաամա՞ վագթինտէ կէլտինիլ, տէտիքտէն սօնրա,
կէլէն մէքթուպըն զարֆընը գօմէսիյօնճըյա իրայէ իլէ.

— Պուրայա պու զարֆ իլէ պիր մէքթուպ կէթիրմիշ
օլտուղունուզը տէրիաթըր իտիյօրսունըզ եա.

— Հա՛յ հա՛յ, էֆէնտիմ, զարֆըն իւզէրի զարիպ պիր
թարգտա եաղըլմըշ օլմասը պիլիասսա նազարը տըգգաթըմը
ճէլպ իթմիշ իտի.

— Պու մէքթուպը սանա քի՞մ վէրտի, պիր գատը՞ն մը
եօղսա պիր էրքէք մի.

— Պունը պանա վէրէնտէ պիր գօմէսիյօնճը իտի.

— Սէն պու սէնաթտաչընը թանըյօրմուսըն.

— Խա՛յըլ, հիշ կէօրտիւյիւմ ատէմ տէյիլ տիր.

— Պու նա՛սըլ ատէմ իտի :

— Օրթա պոյլու իտի , արգասընտա եէչիլ գատիֆէտէն մինթանը օլուպ մէտալեասը տախի վար իտի :

— Պու թարիֆաթ բէք ումումի պիր թարիֆաթ տըր , պու խապէր վերտիյին շէյլէր գօմէսիյօնճուլարըն էքսէրիսինտէ պուլունուր , պու գօմէսիյօնճը էլպէթտէ պու մէքթուպը քէնտինէ քիմ վէրմիշ օլտուղունը սանա սէօյլէմիշ տիր :

— Խայըր էֆէնտիմ , եալընըզ ավուճումա եարըմ ֆըրանգ սըղըշորըրարագ պանա « Շու մէքթուպը ալ տա Շապթալ սօգաղընտաքի 39 նօմէրօլը խանէյէ կէօթիւր , պանատա պունը շուրաւտա պիր արապաճը վերաի . . . » տէտի . էլպէթտէ օ եարըմ ֆըրանգ ալմամիշ տըր եա , պէնտէն զիյաաֆէ գազանմիշ տըր :

Պու ճէվապ պիր աղ միւսիւ վերտիւրէնին ճպնընը սըղտը , պիր մէքթուպ կէօնտէրմէք խուսուսընտա պու գատար իհթիյաթլնրա բայէթ իտիլմիշ օլմասը , պիւթիւն բըլանլարընը ալթիւսթ իթմիշ իտի , պիր մըղտար սիւքիւթ իլէ տիւչիւնտիւքտէն սճնրա :

— Պու գօմէսիյօնճըյը պիր տահա կէօրմիշ օլսան թանըյապիլիւրմիսին , տէյու սիւալ էյլէտի :

— Էվլէթ , թանըրըմ :

— Պու սէնաթ կիւնտէ սանա նէ՞ գատար բարա գազանտըրըր :

— Տօղրուսը էֆէնտիմ բէք էյի պիլէմէմ ամմա , եինէ եէվմիյէ գազանճըմ սէքիլ տօգուզ ֆըրանգտան աշաղը տիւշմէզ :

— Բէք ալա , պէն սանա եէվմիյէ օն ֆըրանգ վէրէճէյիմ , պու ագճէ մուգապիլինտէ սէնտին թալէպ իտէճէյիմ խըտմէթ սօգաղլարտա կէղինմէքտէն իպարէթ տիր . պու մէքթուպը սանա վէրմիշ օլան գօմէսիյօնճըյը արայաճագսըն , հէր ագշում սաաթ սէքիլտէ Սէն Միշէլ ըրթթըմընտա

պուլունան կըրանտ Արգանժ օթէլինէ կէլիպ, օ կիւնիւ նէ-
րէլէրի կէզմիշ օլտուղունը խապէր վէրիպ կիւնտէլիլինի ա-
լաճագսըն, օթէլէ կէլտիլին վագըթ միւսիւ Վէրտիւրէյի
կէօրմէք իսթէրիմ տէյէճէքսին, անլաւոր ն մր. էկէր արա-
տըղըմըլ ատէմի պուլապիլիւր իսէն, սանա աչըգտան էլլի
ֆըրանգտա պախչիշ վէրէճէյիմ. նա՞սըլ պու բազարըրզ ի-
չինէ կէլիւր մի:

— Էվվէթ, էվվէթ, հէմտէ բէք էյի կէլիւր:

— Էյլէ իսէ հայտէ պաղալըմ վագըթ շայպ իթմէյէ
կէլմէզ, չիմոի եօլա չըգմալըսըն:

Բըրօսրէր, եաւաշ եաւաշ միւսիւ Վէրտիւրէյին իճրաա-
թընտաքի էհէմմիյէթի անլամաղա պաշլամըշ իտի. պու թա-
հարիյաթըն նէթիճէսի քէնտի հայաթընը գուրթարմաղա
միւթէպիգ օլտուղունը պիլէ տիւչիւնմէյի ունուտուպ, բէ-
տէրինին տօսթը պուլունան պու զարիպ ատէմին իճրաա-
թընտաքի սիւրաթ վէ իսթիտլալթընտաքի իսապէթ ու
գուվլէթէ հայրան օլուպ գալըյօր իտի, գօմէսիյօնճը չըգըպ
կիտինճէ, Բըրօսրէր, միւսիւ Վէրտիւրէյէ:

— Օղրամըշ օլտուղում շու ֆէլաքէթտէ պիւր գատըն է-
լի պուլունտուղու հաղգընտաքի զաննընըղ հալա պաղը մը
տըր, տէյու սօրտու:

— Ջանն տէյիլ, պու իչին իչինտէ պիւր տէ գատըն պու-
լունտուղունա ատէթա հիւքմ իթմէքտէյիմ. հէմտէ տին-
տար սօֆու պիւր գատըն. չիւնքի քէնտիսինին պիւր գաշ թա-
նէ տուա քիթապը վար իմիշ տէ, անլէրտէն պիլիլինի ֆէտա
իտէրէք հարֆլարընը օյուպ պու մէրթուպը եաղմըշ:

— Պու գատընը պուլապիլէճէյինիղի իւմիւտ իտիյօր-
մուսունըղ:

— Էլիմիղտէ պու գատար տէլիլէր պիւր գատար իր ուճ-
լարը օլտուղտան վէ թէհարրի խուսուսընտա պու գապար
սիւրաթլա տաւրանտըղտան սօնրա, նի՞չին պուլաճաղըմը իւ-
միւտ իթմէյիմ:

Միւսիւ Վերտիրէ, պու սօն քելիմէլէրի պիթիվդ պի-
թիրմէզ հէման ճէպինտէն պիր տէմէթ քեաղըա չըգարըպ,
դուրյուն գալէմ իլէ իւշ տէօրթ սաթըր գարալայարադ եէ-
լէյինին ճէպինէ գօյտուգտան սօնրա Բըրօսքէրէ:

— Միւսիւ Թօվվէլի զիյարէթէ կիթմէք իչին հաղըրսը-
սընըդ եա, տէտի:

— Էվվէթ:

— Էօյլէ իսէ հայտէ:

Բըրօսքէր Պէրթօսի իլէ միւսիւ Վէրաիրէ, հէման պիր
արապայա ըաքիպէն եօլա չըգարըպը:

13

Բաուլ Տըլմկուրըն, Յիւսիւ Թօվվէլին թէէսիրմէյուլ
սիյէթլէ Թանընմայաճագ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղու հագ-
դընտաքի ըլմայէթէքէք ասղըու իմիշ:

Յիւհագըղա միւսիւ Թօվվէլ, գառասընտա սըրգաթ վու-
դա պալմուշ օլտուղունու բօլիս իտարէսի՞նէ խապէր վէրէ-
րէք, Բըրօսքէրի թէվիգըֆ իթտիրմիշ օլտուղու կիւնտէն պէ-
րի պիչարէ պանքէր, պիր թոդըմ միւսհիշ թէֆէքքիւրաթ-
տէն քէնտինի ալամայըպ տայիմա մահգուն վէ մէյուս պիր
հալտէ պուլունարադ, օ չանըչգան ածէմ քէնտի իշլէրի իլէ
մէչղուլ օլպպիլմէք իզթիտարընտան պիւսպիւթիւն մահրում
օլմուշ իտի:

Յիւսիլթաքը հպդղընտա բէք զիյատէ մուհապէթ վէ
չէֆգաթը պուլունան օ էսկի Թօվվէլ, շիմտի ֆանիլէասը
խալգընա կէօրիւնմէզ օլմուշ իտի. եալինըլ թաամ վազըթ-
լարը սօֆրայա կէլիր իտի իսէ տէ, ալէլ աճէլէ պիր իքի լօզ-
մա չէյ եէյէրէք ելինէ տէրհալ օտասընա գաբանըր իտի:

Միւսիւ Թօվվէլ օտասընա չէքիլիպ իշէրի քիմնէյի դօյ-

մազ իտի . գայտսըզ կէօրինմէյէ զայրէթ իտիյօր իսէ տէ , չէհրէսինին տիւ չար օլտուղու ազիմ թէպէտտիւլաթ , ըզտը-
րապը տէրունինի պիլտիրմէքտէ վէ տայիմա տալկըն պիր
հալտէ պոլունմասը , գալպէն կիզլի պիր իչքէնճէ իլէ մու-
ազղապ օլտուղունը ըզհար իթմէքտէ իտի .

Բըրօսքէրին սէրպէսիյէթի իառտէ իտիլմիշ օլտուղու կիւ-
նիւ սաաթ իւչտէ միւսիւ ֆօվվէլ , միւթաաթ վէճհ իլէ օտա-
սընա գաբանըպ տիրսէքլէրինի մասայա տայամըշ , աշնընը
իքի ավուճարը իչինէ ալմըշ վէ կէօղլէրի իսէ պիր նօգթա-
յա աիքիյիպ տալմըշ օլտուղու հալտէ , խըտմէթքեարը պիր-
տէն պիր իչէրի կիրուպ թէլաշլը պիր չէհրէ իլէ .

— Էսկի սանտըգքեարընըզ միւսիւ Բըրօսքէր պիր զաթ
իլէ պէրապէր կէլմիշլէր , միւթլագա սիզի կէօրմէք իսթէ-
յօրլար , տէտի .

Միւսիւ ֆօվվէլ , Բըրօսքէր իսմինի իչիտինճէ , քէնտին-
տէն պիր գաշ աաթըմ իլէրիյէ եըլտըրըմ տիւչմիւշ կիպի պիր
սիւրաթլա եէրինտէն ֆըրլայուպ վէ հիտտէթինտէն պօղուգ
պիր սէտա իլէ .

— Բըրօսքէր մի , աճայիպք պուրայա կէլմէյէ նա՛սըլ
ճէսարէթ իտէպիլիյօր , տէյու հայգըրտըշ :

Պանքէր պու սէօղլէրի սէօյլէտիքաէն սօնրա , խըտմէթ-
քեարըն եանընտա ըզհարը հիտտէթ իթմէք մինասիպէթսիլ
օլաճաղընը անլաաղընտան , հիտտէթինէ զալէպէ իթմէյէ
չալըչարագ , հալիմ պիր սէս իլէ .

— Սէօյլէ պույուրսունլար , տէտի .

Պիր իքի սանիյէ սօնրա միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօս-
քէր Պէրթօմի պանքէրին պուլունտուղու օտայա կիրտիլէր .
միւսիւ Վէրտիւրէ զարիպ վէ միւէսսիր պիր հալ թէճաշա-
սընա հաղըրլանմըշ իտի քի , օտա , պանքէր իլէ սանտըգ-
քեար պիրպիրլէրինի կէօրինճէ իլք թէլագըլը նազարլա-
րընտա , հէր իքիսինին տալի քէսպ իտէճէքլէրի սուրէթ ի-
տի .

Պու իբի քիմնէնին գարշը գարշըյա կէլմէլէրի հաղը-
գաթէն բէք տէհչէթլի օլմուշ իտի . պանքէրին չէհրէսի պիր-
տէն պիրէ ննւղնւլ իսապէթ իթմիշ օլան առէմլէր կիպի շի-
շուպ գըպ գըրմըզը պիր բէնկ ալմըշ . Բըրօսրէրին սիյմասը
իսէ . տամարլըրընտաքի գանըն սօն տամասընը զայպ իտէն
պիր մէճրուհտան տահա սօլկուն պիր բէնկ բէյտա իյլէմիշ
իտի :

Հէր իքիսինին արալարընը այըրան մէսաֆէ անճագ իւշ
ատըմ գատար վար իտի . հէր իքիսի տախի պիլա հարաքէթ
թաշտան մամուլ հէյքէլ կիպի գալըպ . Եէքտիկէրինէ գար-
շը հաղարէթամիզ պագըշլար իլէ իլանը նէֆրէթ իտիյօրլար
վէ հէման պիրպիրլէրինին իւղէրլէրինէ սալաըրտճաղար ի-
միշ կիպի կէօրիւնիւյօրլար իտի :

Միւսիւ վէրտարէ . պու իրի իսամին շու հալլէրինի ին-
սանլարըն էն պէգյիւք հէյէճան վէ թէէսիւրաթընպ . պիր
տէրսը հիքմէթ վէ իպրէթ նաղարը իլէ պաղան պիր ֆէյ-
լէսօֆ կիպի . պիր տագրգա գատար սօղու գ. գան իլէ ֆու-
թուրսուղ օլարագ սէյլ իյլէտի . լաքին սիւքիւթ տէվամ
իթտիքճէ մէնգարէնին տէհչէթի տախի արթմագտա օլտու-
ղունը կէօրտիւյիւնտէն . սէօղէ պաշլամագ զէմանը կէլտիյի-
նի անլայարագ .

— Էֆէնտի . սիդի թաճիզ իթտիյիմիզտէն տօլայը աֆ-
վընըզը իսթիրհամ իտէրիմ . Բըրօսրէրին մահրէստէն սալը
վէրիլտիյինտէն էլպէթտէ մալիւմաթընըզ օլմալը տըր . տէ-
յինճէ . միւսիւ ֆօլվէլ հիտաթիինէ զալէպէ իթմէյէ սօն
տէրէճէտէ զայրէթ իթմէքտէ օլտուղու հալտէ :

— Էվվէթ . ալէյհինտէ իմարաթը քեաֆիյէ զուհուր
իթմէմիշ օլտուղունտան տօլայը սալը վէրիլտիյինտէն խա-
պէրիմ վար . տէտի :

— Մալիւմը ալիլէրի պուլուլաճաղը վէճհ իլէ . ալէյ-
հինտէ իմարաթը քեաֆիյէ զուհուր իթմէմիշ օլտուղու գայ-
տը իլէ սալը վէրիլմիշ օլմասը . Բըրօսրէրին հալը հաղըր վէ

խթիգ պալինի մահվ իյլէտիյի իչին , շխտի քէնտիսի Ամէ-
րիգայա կիթմէյէ գարար վերմիշ տիր :

Պու սէօզ իւզէրինէ միւսիւ Ծօվվէլէ պիր թէպէտտիւլ
արըզ օլարագ , կիւյա թէսէլլիպախշ օլաճագ պիր սէօզիւ
իչիթմիշ կիպի , չէհրէսի քէսպը միւլայիմէթ իտուպ եանա
եանա պիր գաշ տէֆալար :

— Աման կիթսին , կիթսին . . . տէտի :

Պու « կիթսին » սէօզիւ իլէ պանքէր , սանտըքեար
հագգընտարի տէրէճէյի նէֆրէթինի պիլտիրմիշ իտի . ֆա-
գաթ միւսիւ վէրտիւրէ պունըն ֆարգընա վարամամըշ կի-
պի կէօրիւնէրէք :

— Բըրօսրէր պու գարպըրնտա հագգարը տէյիլ տիր
զանն իտէրիմ , ազիմէթինտէն էրվէլ կէլիպ էսիլի ամիրիսն
իլֆայիլրէսմը վէտա իտէրէք , հագգընտարի հիւրմէթը մախ-
սուսէսինա արը իյլէմէսինի պէնտէնիլ մինտիպ կէօրտիւմ
տէմէսի իւզէրինէ , միւսիւ Ծօվվէլին տուտագլարընտա աճը
պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտիւքաէն սօնրա , շու ճէվապը վէր-
տի :

— Բըրօսրէր Պէրթօմի , հէր իքիմիլ իչին տախի աճը վէ
հիւզէնկիլ օլան պը վէտատէն սարֆը նազար իյլէմիշ օլ-
սա իտի տահա կիւզէլ օլուր իտի , պունտան պէօյլէ արթըզ-
նէ պէնիմ անա վէ նէտէ ծնըն պանա հիչ պիր տէյէճէյի-
միլ էօգ տըր :

Պանքէրին պու սէօզիւ , Բըրօսրէրին արթըզ կիթմէսի
հագգընտա ալըզ պիր իյմա իտի , պունը միւսիւ վէրտիւրէ
տախի անլամըշ օլտուղունտանգ գալըզպ պանքէրի սէլամլա-
յարագ հիչ պիր հարֆ պիլէ սէօյլէմէյէ միւլթէտիր օլա-
մայան պիշարէ Բըրօսրէրին գօլընտան չէքիպ տըշարը չըդ-
տըլար :

Սօգաղա չըդտըղլարընտա , Բըրօսրէր սէօզ սէօյլէմէք
ճէսարէթինի բէյտա իտէրէք , վէքաիւրէյէ քինայէ օլարագ :

— Իշթէ սէօզիւնիլ օլտու , արթըզ մէմնուն օլտու :

նուզ եւ՛, պո՛ղ գատար ֆելպէթ տէն սօնրա պիրտէ պո՛ւ տէհ-
չէթ լի միւլագաթը թէրթիպ իյլէմէնիդին աճէպա նէ՛ ֆայի-
տէսի օլդու , տէտի :

— Պու միւլագաթ տէն հասըլ օլան ֆայիտէյի սիզ թագ-
տիր իաէմէզ իսէնիզ տէ , պու պէնիմ իչին բէք մուհիմմ
տիր :

— Նա՛սըլ, նէ՛ կիպի :

— Շիմտի շու սաաթտա միւսիւ Պօվվէլին ջըրդաթտա
ասլա մէտիսալի պուլունմպաղը պէնճէ սապիթ օլմուշ տըր :

— Պանքէրին շու հարաքէթինին սախթէ օլմասընըն իհ-
թիմալի եօ՞գ մը տըր :

— Խա՛յըր , պու տէրէճէյէ գատար սախթէ թալը կէօս-
թէրիլէմէզ , պէնիմ մագսատըմ եալընըզ պուհը անլամագ-
տանտա իպարէթ տէյիլ իտի . միւսիւ Պօվվէլին պաղը չէյ-
լէր հագգընտա չիւպհէսի օլդպ օլմատըղընը թէագըզ իթ-
մէք իսթէյօր իսիմ :

— Պունա մուվաֆֆագ օլտունո՞ւզ մը :

— Հա՛յ , հա՛յ , շիմտի էյիճէ անլատըմ քի թախմին էյ-
լէտիլէմ չիւպհէլէր քէնաիսինտէ մէվճուտ տըլձ , իլէրուտէ
օլաճագ թէագըզաթըմ իչին պանքէրին պու չիւպհէլէրինի
պիլմէքիլիմ էլզէմ իտի :

Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսքէր , Լաֆիթ սօֆաղընըն քիւչէ-
սինտէ պուլունձն պիր արսա իւղէրինտէ տուրջւպ պիրիպիր-
լէրի իլէ գօնուշմաղա պաշլատըլար :

Միւսիւ Վէրտիւրէ պիր ազ թէլաշը կէօրիւնիւյօր իտի ,
հէմ լագըրտը իթմէքտէ վէ հէմտէ սըգ սըգ պաշընը չէվի-
րիպ պիրիսինին կէլմէսինէ պէքլէյօր իմիշ կիպի սօգաղա
պագմագտա իտի . պու արալըգ պիրտէն պիրէ եիւզիւնտէ
պէօյիւք պիր մէմուսիյէթ ասարը կէօրիւլտի :

Չիւնքի արսանըն պիր ուճընտա Գավայլօնըն պաշը ա-
շըգ օլտուղու հալտէ գօշա գօշա կէլմէքտէ օլտուղունը կէօր-
միւշ իտի :

Գավայլօն, օ գատար հէյեճանը վէ թէլաշը իտի քի պունլարըն եանընա կէլինճէ, տօսթը Բըրօսբէրի մահրէստէն գուրթուլտուղունտան տօլայը թէպրիք իթմէք կիպի պիր մուամէլէյի տօսթանէտէպուլունմատըգտան պաշգա, հաթտա սէլամ պիլէ վէրմէյիւ պ տօղլուճա միւսիւ վէրտիւրէյէ թէվճիհի քէլամ իտէրէք.

— Կիթտիլէր, տէտի.

— Չօգ օլտու՞մը.

— Հէման պիր չարեէք գատար օլտու.

— Օ հալտէ պիր տաղըգա պիլէ ղայպ իտէճէք վաղթըմըղ հօգ տըր.

Միւսիւ վէրտիւրէ, պիր աղ էվվէլ Բըրօսբէրիմ-խանէ-տինտէ եալմըչ օլտուղու քեճղըտը Գավայլօնա վէրէրէք շու սէօղլէրի իլավէ իթտի.

— Պունը ալտա օնա վէր, հայտէ չաբըղ ալտէթ էթ, ղայպու պէթինտէն պիր չիւպհէյէ վարմասընլար. պէօյլէ չաբգասըղ չըգմագ թէտպիրպիղլիք տիրօ, հազգընտա չիւպհէյի տավէթ իտէրսին.

Պու սէօղ իւզէրինէ Գավայլօն կէլտիյի կիպի եինէ օրատան գօշա գօշա սալուչտու. Բըրօսբէր քէմալի թէտճիւպ իլէ.

— Վա՛յ, սիղ Գավայլօնըտա՞մը թանըյօրսունըղ, տէտի.

— Էվվէթ, Վանըաըղըմը իշթէ կէօրտիւնիւղ, ֆադաթ չիմտի պէօյլէ սէօղլէր իլէ վազըթ կէչիրմէյէլիմ. հայտէ պադալըմ աւորմլարըմըղ պիր աղ ճանըճա ալմագ լաղըմ կէլտի.

— Նէրէյէ կիտիյօրուղ.

— Շիմտի էօյրէնիրսինիղ, հայտէ ղայրէթ...

Իքիսի պիրտէն ժըմնասթիգ աւորմլար իլէ եիւրիւմէյէ պաշլատըլար. միւսիւ վէրտիւրէ հէմ եիւրիւմէքտէ, տահա տօղլուսը գօշմագտա տէվամ իտիյօր վէ հէմտէ Բըրօսբէրին իշիտուպ իշիտմէմէսինէ պալա էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք շու սէօղլէրի մըրըլտանըյօր իտի.

— Իբի այսպէսն պիր գունտուրա իշինտէ պուլունտուր-
մազըլա ինսան զօշմա միւսապէգաթընտա միւքեաֆաթ գա-
զանամազ. պէօյլէ խուսուսլարտա միւքիւն օլտուղու գա-
տար չէվիք օլմալը տըր. ինսան պիր իզ կէօրտիւքտէն սօնրա
պիր սանիյէ պիլէ լահաթը ագլընա կէթիրմէյէրէք անը
թէագըլպտա տէվամ իթմէլի տիր. պիր վահչի պիլէ քէնտի
եաչատըղը օրմանտա պիր տիւշմէն իղի քէշֆ իթմիշ օլսա,
էսէն ըիւզիկեարըն վէ եաղան եաղմուրըն թէէսիրաթը իլէ
պու իղին մահվ օլաճալընը պիլտիյինտէն, տուրմայըպ անը
թէագըլպ իտէր. պիր քիւչիւք վագաանըն զուհուրի՝ պիզէ
տալի քէշֆ իյլէմիշ օլտուղումուզ իշի ղայպ իթտիրէպիլիր:

Տ1 նօմէրօլու խանէնին էօնիւնէ վասըլ օլտուգլարընտա,
միւսիւ վէրտիրէ տուրուպ լագըրտըսընը քէսէրէք վէ Բը-
րօսքէրէ իըթապ իտէրէք.

— Իշթէ պուրասը տըր, հայտէ կիրէլիմ, տէտի.

Իքիսի պիրիքտէ մէրտիվէնի չըգըպ իքինճի գաթտա
իւզէրինտէ « Մօաա վէ հազըր էլպիսէ » քէլիմէլէրի եազըլը
պիր պագըր լէվհա պուլունան պիր գաբունըն էօնիւնտէ թէ-
վագուֆ իթտիլէր. Բըրօսքէր պունլարտան պիր չէյ անլա-
մայարագ ըէֆիգիլինին եիւպիւնէ պագըլօր իտի.

Մէգքիւր պաբունըն իւզէրինտէ ղայէթ զարիֆ պիր չըն-
կըրագ գօրտօնը կէօրիւլմէքտէ իսէ տէ, միւսիւ վէրտիրէ
պունա ասլա տօգունմայարագ բարմալընը ուճը իլէ քէն-
տինէ մախսուս պիր սուրէթտէ ղայէթ եավաշ օլարագ, պիր
իքի տէֆա գաբույա վուրտու. կիւյա իչէրիտէն պիլլիսի գա-
բունըն արգասընտա պու իչարէթի պէքլէյօլ իմիշ կիպի տէ-
րագապ գաբու աշըլը վէրտի:

Գաբույը աչան պիր գատըն իտի, քէնտիսի գըրգ եա-
չընտա գատար օլուպ բէք սատէ պիր սպուրէթտէ կիլինմիշ
իսէ տէ քէնտինէ բէք եագըլաըլմըշ իտի. մէզպուրէ հիշ
պիր կիւրիւլթի վէ թէլաշ էսէրի կէօսթէրմէքսիլին վէրտիւ-
րէ իլէ ըէֆիգիլինի, քիւչիւք, ֆագաթ ղայէթ թէմիլ պիր

Թաամ սալօնընա իտխալ էլլէտի . պու սալօնըն էթրափընտա միւթէատտիտ գաբուլար կէօրիւլմէքտէ իտի :

Խանէ սահիպի զանն օլունան պու գատըն, միւսիւ Վէր-տիւրէնին գարչըսընտա միւթէաղիմանէ եէրլէրէ գատար է-յիլիպ սէլամլատը Վէրտիւրէ խափիփ պիր սուրէթտէ իա-տէյի սէլամ իտէր իթմէզ, կէօղլէրի իլէ գատընա .

— Նաւսը, հէր չէյ եօլընտա եա, տէմէք իսթէտիլինի անլաթտը . գատըն տախի պաչընը էյիպ պլիլ թատտիգ ի-չարէթի իլէ .

— Էվլէթ , քէլիմէսինի սէյլէտիլինաէ , միւսիւ Վէր-տիւրէ գաբուլարտան պիրլինի կէօսլթէրէրէք եավաչ սէս իլէ .

— Պուրատա տէյիլ մի , սիւալիլի իյրատ իթմէսի իւ-ղէրինէ , գատըն տախի այնի եավաչ պիր սէտա իլէ .

— Խալըր , օրատա տէյիլ, օ պիր թարափտաքի քիւ-ջիւք սալօնտա տըր , տէտի :

Վէրտիւրէ , տէրհալ քէնտիսինէ իրայէ իտիլէն գաբուլը աչըպ ուսուլ իլէ Բըրօսէրի իչէրլէ տօղրու իթէրէք .

— Կիրինիլ , սօուգ գանընըզը մուհաֆազա իտինիլ , տէտի :

Լաքին պու թէնպիհին հիչ պիր ֆալիտէսի կէօրիւլմէտի , չէնքի Բըրօսէր պիր չէյ խապէր վէրմէյէրէք քէնտիսինի սօգմադ իսթէտիլէրի սալօնա պիր նազար ֆըրլատըր ֆըր-լաթմազ .

— Ա՛ , Մատէն . . . տէյու պիր քէրլէ հայգըրտը ,

Էվլէթ , սանտըգքեարըն պու սալօնտա էն էվլէլ կէօր-տիւյի չէյ միւսիւ Պօվլէլին եէկէնի մատմազէլ օլմուչ իտի . գըզընաղ . հալա կէօրէնլէրի չէթափէթինէ հայրան իտէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ իտի . մումաիլէյհա սալօնըն օրթա եէ-րինտէ պուլունան պիր մասանըն եանընտա տուրույօր վէ գըրմըզը գատիֆէ իւզէրինէ ալթուն քուլ իչլէնմիչ պիր ֆիս-թանըն գըրմալարընը թանգիմ իլէ օղրաչըյօր իտի , պէս պէլլի պու ֆիսթան Բաուլըն , Բըրօսէրէ խապէր վէրմիչ օլ-

տուղու պալոյա կիտէր իբէն կիյէճէյի էլպիսէ օլմալը տըր :

Մատմազէլ Մատլէն , Բըրօսբէրի կէօրիւր կէօրմէզ վի-
ճուաինտէ պուլունան դան հէման քեամիլէն չէհրէսինէ հիւ-
ճիւմ իթտի , հէման օրատա պայըլաճագ իմիշ կիպի կիւզէլ
կէօղլէրի նիմ սուրէթտէ դաբանտը , օ դատար տէրմանը
քէսիլտի վէ գուվլէթի աղալտը քի եէրէ տիւշմէք իչին
էօնիւնտէ պուլունան մասայա տայանմաղա մէճպուր օլտու :

Բըրօսբէր բէք ալա պիլիը իմի քի Մատլէն , էօյլէ գալպ-
լէրինտէ օլան թէհսիւրաթը չէհրէլէրի ապա պէլլի իթմէ-
յուպ , պիլունտուղլարը մէվգըյա նազարէն իտարէյի հալ
ու էթվար իթմէք իգթիտարընը հայըզ օլան դատընլարտան
օլմատըղը կիպի , զաիֆ գալպըլ աճիզ մախլիգլարնան տա-
լի տէյիլ տիր . ֆիհագըզա Մատլէն հըսսիյաթը զայէթ
ըըզգաթըլ ֆագաթ վիճտանընըն քէնտիսինէ եիւքլէթմիշ օլ-
տուղու աղըր պիր վաղիֆէնին իճրասը ուղուընտա տալի ,
սօն տէրէճէ մէթանէթ կէօսթէրիւ պիր գըզ իտի :

Մատլէնին հըսսիյաթընտա կէօրիւլէն զաաֆ չօգ սիւր-
մէտի , թէհսիւր վէ աչգ ու մուհապէթ իյմա իտէն կիւզէլ
վէ մախմուր կէօղլէրինտէ , պիրտէն պիրէ զսուրուր վէ նէ-
տամէթ ալայիմի բարլատը վէ մէթանէթլի պիր սէտա իլէ :

— Միւսիւ , պէնիմ հարաքեաթըմը թէճէսսիւս իթմէք
տէրէճէսինտէ պիր ճէսարէթի սիզէ վէրէն քիմ տիր . պէնի
թէագըպ իտէրէք արգամտան պու խանէյէ դատար կիրմէյէ
նաճըլ ճիւրաթ իթտինիլ , տէտի :

Բըրօսբէրին պու խուսուստա ապա գապահաթը օլմա-
տըղը օգոյանլարըմըզա մախիւմ տիր . պիշարէ տէլիգանլը
հաղըզաթը հալի անլաթմագ իսթէտի , լսըլին օ անտէ պէ-
յանը ֆիքը իթմէքտէքի իգթիտարըզլըղը պունա մանի
օլտու , պիլը լագըրտը պիլէ սէօյլէյէմէյիպ սիւքիւթ իթտի .
կէնճ գըզ իսէ պէր վէճհը աթի սէօյլունէ տէվամ իլլէ-
տի :

— Պիր տահա պէնի կէօրմէք իչին արամայաճաղընըզա

նամուսընդ իւզերինէ եէմին իթմիշ իտինիւ, սիւ սէօղիւ-
նիւզի պէօլէ՞ մի թու.թարսընդ:

— Ա՛հ մատմազէլ, պուսըն իչին եէմին իթմիշ իտիմ,
ֆագաթ . . .

Մատմազէլ Մատլէն, սանտըգքեարըն սէօղիւն՝ ալթ
թարաֆընը սէօլէմէտիյինի կէօրիւնէ:

— Սո՛ւսընդ, սո՛ւսընդ, տէտի:

— Օ՛, եէմին իթտիյիմ կիւնտէն պէրի պիր չօգ վուգուաթ
օլտու քի, թէէսիւլի պիր զէմանտէ հէման զայրի իթի-
յարի տէնէնէք պիր սուրէթտէ պանա իթտիրմիշ օլտուղու-
նըզ եէմինի, պիր սաաթճըզ իչին օլտուն ունութմուշ օլուր-
սամ նազարընըզտա, շայանը թայիպ տէրէնէսինտէ պիր հա-
լաքէթ իյլէթիշ աոտ իտիլմէմ զանն իտէրիմ. մամաֆիհ ի-
նանընդ քի պուրայա կէլիշիմ թէսատիւֆ նէվինտէն տիր.
սիզի պիր քէրիէ սահա պու գատար եագընտան կէօրմէք
պահաընարլըղընա պէնի նայիլ իտէն քէնտի իթիյարլմ
տէյիլ տիր . . . հէյհա՛թ . . . սիզի կէօրիւնէ գալպիմ չիտ-
տէթլէ վարմաղա պաշլատը, կէօյնիւմ մէսէրրէթ իլէ տօլ-
տու, հէրքէս կիպի սիզին տախի պէնտէն տիրիզի մէրհամէթ
իթմէնիլէ ասլա իմքեան վէրէմէմ. խայըր մատմազէլ, կէօյ-
նիւմ պուսնա ինանմազ, պու գատար ֆէլաքէթտէն սօնրա
պիր աէ սիզին թարաֆընըզտան ըէտա իտիլմէք, հագալէթ
կէօրմէք պէտպահալըղընա պէնի տիւչար իթմէզսինիլ զաննք
գալիսինտէյիմ:

Բըրօսբէր, պու սէօղլէրինին իւզերինէ Մատլէնին գալ-
պէն բէք ըզթըրապէնկիլ ֆիքիլլէր իլէ կիւլէշմէքաէ օլտու-
ղունը, պիր չօգ զէման քէնտի հայաթը իւզերինէ հաքիմլիք
իթմիշ պուլունան օ կիւզէլ կէօղլէրինտէն իթիտուալ իյլէտի:

Մամաֆիհ մատմազէլ Մատլէն զահիրի հալտէ մէթա-
նէթինի մուհաֆաղա իտէրէք:

— Միւսիւ Բըրօսբէր, քիլ պէնի պիլիւսինիլ քի սիզին
պաշընըզա կէլէն ֆէլաքէթին նըսֆը տա պէնիմ տէմէք տիր:

սիզի մուզթարբայ կէօրտիւքճէ պիր հէմշիրէ շիտտէթլէ սէվ-տիյի պիրատէրինէ նասըլ աճըր իսէ, պէն տէ սիզէ էօյլէ աճըյօրում, տէմէսի իւզէրինէ, Բըրօսքէր տէրէճէյի նիհա-յէտէ միւթէէսիւֆանէ սուրէթտէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Պիր հէմշիրէ կիպի էօյլէ՞ մի... էվլէթ, հուզուրը-նըզտան պէնի թարտ իյլէմիշ օլտուղունըզ կիւնի տէ երինէ պու հէմշիրէ սէօզիւնի թէլաֆուզ իյլէմիշ իտինիզ. պանա հէմշիրէ օլտուղտան սօնրա նիշին իւշ սէնէտէն պէրի պէնի պիր չօգ իւմուտէր իչինտէ եաշաթտընըզ. Նօթըր Տամ քի-լիսէսինտէ միհրապըն գարչըսընտա, մուհապէթիմիզին է-պէտիյէթինէ տայիր եէմիւնէր իթտիյիմիզ կիւնի տէ մի պա-նա գարտուշ նազարը իլէ պագըյօր իտինիզ. պօյնումա մու-գատտէս պիր եատիկեար թագարագ « Ս'լ, սանա պու մէ-տալեօն մուհապէթիմին եատիկեարը օլտուն, պունը տայի-մա եանընտան տյըրմա, ինշալլահ մէսուտ օլուրսուն » տէ-յէն սիզ տէյիլմինիզ:

Մատլէն, միւսթէրհիմանէ պիր իշարէթլէ Բըրօսքէրին սէօզիւնիւ քէսմէք իսթէտի իսէ տէ, Բըրօսքէր երինէ պէր վէճհի աթի տէվամ իյլէտի:

— Էպէտիյէն եէքտիկէրիմիզի սէվէճէյիմիզ հագգընտա եէմին իթտիյիմիզտէն հէման պիր այ գատար սօնրա, եանի պունտան պիր սէնէ մուգատտէմ, սիզ սէօզիւնիւզիւ կէրի ալարագ արթըգ սիզի պիր տահա կէօրմէյէ օլրաշմամագ-լըղըմ հագգընտա պէնտէն պօր իլէ պիր վատ ալտընըզ, ա-ճէպա նէտէն վէ հաֆնկը հարաքէթիմտէն տօլայը պէնտէն նէֆրէթ իյլէմիշ օլտուղունըզը էլան պիլէմէյօրում, պու-րասընը չօգ ափշիւֆտիւմ լաքին պիր շէյ պուլամատըմ, պունա տայիր պանա հիշ պիլտ շէյ սէօյլէմէք իսթէմէմիշ ի-տինիզ, պէնի թարմա ու թէպետ իթտինիզ, պէնտէ սիզէ իթաաթ իթմէք իչին հէր քէսէ գարչը կիյա եանընըզա կէլմէյի քէնտիմ իսթէմէյօր իմիշիմտէ անըն իչին կէլմէյօր իմիշիմ կիպի կէօսթէրմէյէ չալըշտըմ. պէյնիմիզտէ տէֆի

միւմբինն օլմայան պիւր մանի զուհուր իյլէմիշ օլտուղունը սէօյլէմիշ իտինիզ, օ զէքման պէնտէ պուհա տիվաքէ կիպի ինանմըշ իտիմ. ա՛հ, Մատլէն, սիզին կէօյնիւնիւզտէն պաշ-գա իքիմիզի պիրպիրիմիզտէն այըրապիլէճէք նէ՞ մանի օլապիլիր... պանա վէրմիշ օլտուղունը օ մուգատտէս եատիկեալը, հալա քէմայի իհթիրամ իլէ մուհաֆազա իթմէքտէ յիմ, լաքին հէյհաթ, տէտիյինիզ կիպի մէսղատ օլամատըմ, հաթաա պիլաքիւք բէք պէտպահատ օլտում:

Բըրօսքէրին, կիթտիքճէ ճօշմագատա օլան հըսսիյաթ իլէ սէօյլէտիյէ պու սէօյլէրի, Մատլէն, թաշտան մամօլէ պիր հէյքէլտէն տահա պէյազ քէսիլմիշ վէ տահա հարաքէթսիզ գալմըշ օլտուղու հալտէ աինլէմէքտէ իքէն, կիւզէլ կէօյլէրինտէն իրի իրի կէօզ եաշը տամալարը տէօքիւլիւպ սաքիթանէ եանագլարընըն եիւղիւնաէն աշաղըլա տօղրու ագմաղա պաշլատը, պիշարէ գըղճըազ հէյէճանընա զալէպէ իթմէք գապիլ օլամատըղընը կէօթէրիր պիր աճըգըլը զգըլէթտէ:

— Բէճա իտէրիմ, պէնի ունուտունուզ, տէտի:

— Ունուտա՞յրմ հա, ֆազաթ ունութմագ պէնիմ էլիմաէ մի, զայրէթլէ գանըմըն ճէվէլանընը տուրտուրթմագ իգթիտարըմ տաթիլինտէ՞ մի տիր, ա՛հ մատմազէլ, սիւ սէվմէմիշսինիզ քի ոէվմէք նէ՞ օլտուղունը պիլէսինիզ. կէրէք սիզի ունութմագ վէ կէրէք գալպիմին տարպէլէրինի տուրտուրա պիլմէք իչին անճագ պիր չարէ վար տըր քի, օ տաէօլմէք տիր...

Բըրօսքէր, պու « էօլմէք » սէօյլէնի զալէթ աճըգըլը վէ միւհասիր պիր սուրէթտէ սէօյլէմիշ օլտուղունտան, կէնճ գըզա ֆէնա հալտէ թէէսիր իտէրէք:

— Սո՛ւս, պէտպահատ, աէյէպիլտի:

— Էվվէթ, մատմազէլ պէտպահատըմ, հէմտէ սիզին թասալվուր իթտիյինիզտէն պին գաթ զիյառէ պէտպահատըմ, պիր սէնէտէն պէրի տիր չէքտիյիմ իչքէնճէյի սիզ միւմբինն

տէրիւ անլայամայաճագսընդ . հէր սապահ ուղղուտան ու-
յանտըղըմտա կէօյնիմոէ սիղի պուլույօրում , արթըդ իշ իշ-
տէն կէչմիշ վէ պէնի սէվմէմէքտէ օլտուղունըղը տիւչիւնիւ-
րիմ , ագլըմա խըֆֆէթ կէլէճէք կիպի օլուր , սիղի տիւչիւն-
տիւքճէ մէյուսիյէթիմ արթար , էյ վահ , սիղի ունութմագ
իչին իշրէթէ տալտըմ , գուվլէյի ֆիքրիյէմի , պէյիմի խա-
րապ իթմէք իսթէտիմ ֆագաթ միւմքիւն օլամաուր , պիր
տիւրլի ունուտամատըմ , պէնի տէհչէթլիւ պիր ալէվ կիպի
եագըպ մահվ իտէն կէչմիշ խաթըրաթը կէօյնիւմտէն չըգար-
մագ իսթէտիմ , ահ մուվաֆֆագ օլամատըմ . . . պու գատար
աղապ ու ըղթըրապէ գարչը ճիսիմ էօլիւ կիպի տէրման-
սըղ գալըր սէրիլիր լաքին ֆիքրիմ ոյումաղ . արթըդ կէօ-
րիւյօրսունըղ քի րահաթէ իշթիյաճըմ վար տըր , պէնիմ իչին
պու րահաթ տէ անճագ քէնտիմի էօլտիւրմէքլէ օլապիլիր :

— Պու քէլիմէյի սղզընըղա ալմաղա միւսատտէմ եօգ
տըր :

— Ահ Մատէն , պիլմէյօրսունըղ քի պիր խնսան ար-
թըդ սէվմէտիյի պիր ատէմէ գարչը , միւսատտէ իթմէմէք
սէլահիյէթիմի հոյիղ օլամաղ :

Մատէն ճէպրի պիր իշարէթ իլէ սանտըգըեարը սուս-
տուրտը , օ անտէ զիհնինրէ պուլունանլարը քեամիլէն սէօյ-
լէյէրէք , պու խուսուստա քէնտիմին նէ գատար պիկիւնահ
օլտուղունը մէյուտնա գօյաճագ իմիշ կիպի կէօրիւնտի իսէ
տէ , եինէ քիմ պիլիր պիրտէն պիրէ ագլընա միւտհիշ պիր
չէյ կէլմիշ օլմալը տըր քի սիւքիւթ իթտի . կէնճ գըղճըաղ
պիր ոսնիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա մէյուսանէ պիր
սուրէթտէ հայգըրարագ :

— Աման եա Բապպիմ , արթըդ էլ վէրիր մէրհամէթ
էթ , տէտի :

Իըրօսքէր , Մատէնին պու սէթլիւնի աքսի մանատէ
թէլագգը իլէմիշ կիպի կէօրիւնէրէք աթիտէրի սէօլլէրի
սէօլլէտի ,

— Հազգըմտա բէք կէճ մէրհամէթ իթմէյէ պաշլատը-
նըզ, սաատէթը մուհապէթինիզի կէօրիւպ տէ սօնրա ան-
տէն մահրում գալան պիր պէտպահտ իչին տիւնեատէ ար-
թըզ պաշգա սաատէթ օլամազ, պունտան պէօյլէ արթըզ
հայաթ տա նազարըմտա հիչ տիր. սիզ գալպիմտէքի էն մու-
գատտէս հըսսիյաթը պիլէ մահվ իյլէտինիզ, արթըզ պէնի
պու տիւնեայա վէ հայաթա րապթ իտէճէք հիչ պիր վա-
սէթա գալմատը. տիւշմէնլէրիմ թարափըմտան նամուսըմ
պէրպատ իտիլմիչ օլտուղու հալտէ մահրէստէն շըզտըմ,
իսթիգպալիմ էօնիւմտէ պիր տէհչէթ քէսիլտի գալտը. ար-
թըզ պէնիմ իչին արղու, իւմիւտ, սաատէթ հօգ տըր, հէր-
քէս պէնի թէրք իթտի, ալէմ պէնտէն նէփրէթ իթտի,
պունտան պէօյլէ պանա բէֆուգաթ իտէճէք մէյուսիյէթտէն
պաշգա պիր շէյ գալմատը:

— Բըրօսբէրճիյիմ, գարտաշըմ. ահ, պիլմիչ օլսանըզ
քի...

— (Սէօղիւնի քէսէրէք.) Պէնիմ պիլտիյիմ պիր շէյ վար
իսէ օ տա շու տըր քի, սիզ պէնի էվվէլա սէվէր իտինիզ
չիմտի սէվմէյօրսուներզ. պէն իսէ սիզի էլան չըլտըրաճագ
տէրէճէտէ սէվմէյօրում:

Բըրօսբէր պու արալըզ սիւրիթ իտուպ պիր ճէվապ
պէքլէտի, փագաթ Մատլէն թարափընտան հիչ պիր ճէվապ
զուհուր իթմէտի:

Նակէհտն պու սիւքիւթ էսնասընտա հընչգըրա հընչգը-
րա պիր տղլամագ սէտասը իչիտիլտի. պու աղլայան չըմի-
նէնին եանընտա օթուրմագտա պուլունան Մատլէնին օտա
խըտմէթիսի գատըն իտի. Մատլէն, հէյէճանընտան նաչի

խըտմէթճինին օրատա օլտուղունը ունութմուշ օլտուղու կի-
պի , Բըրօսբէր տախի իչէրի կիրտիյի էսնատէ պիրտէն պիրէ
Մատլէնի կէօրիւնճէ ալըգլաշըպ գալմըշ օլտուղունտան , սա-
լոնտա պիր պաշգա գատըն պուլունտուղունը կէօրէմէմիշ ի-
տի :

Պու խըտմէթճի կիւզէլ վէ կէնճ պիր գըզ իտի , տահա
տօղրուսը խըտմէթճի գըյաֆէթինտէ Նիյնա ժիրսի իտի :

Նիյնա ժիրսիյի օրատա կէօրիւնճէ Բըրօսբէրին հէյէճան
ու հայրէթի ոօն տէրէճէյէ վարտը իսէ տէ , եինէ հիշ պիր
հարաքէթի կէօրիւմէտի , ալզընտան հիշ պիր քէլիմէ չըզ-
մատը :

Մէվզըն տէհէթի սանտըգըրարը ֆէնա հալտէ գօր-
գութուտ , մինասէպաթը աշըգանէտէ պուլունտուղու իքի
գատըն արմսընտա պուլունույօր իտի պու գատընլարտան
պիրի քիպար ալէմինէ մէնսուպ մուազղամ Մատլէն իտի քի,
քէնտի պու գըզը բէրէսթիշ տէրէճէսինտէ սէվտիյի հալտէ
մումարլէյհա թարաֆընտան ըէտու իտիլիյօր իտի . տիկէրի
զէվալը Նիյնա ժիրսի իտի քի , պու գըզ քէնտիսինի չըլտըն
րտսըյա սէվտիյի հալտէ , քէնտի անտէն նէֆրէթ իտիյօր հիշ
սէվմէյօր իտի :

Պիչարէ ժիրսի , Մատլէն իլէ Բըրօսբէր արատընտա ճէ-
րէյան իտէն միւքրալէմէյի քրամիլէն իշիթմիշ իտի . քէնտի
ճանընտան զիյատէ սէվտիյի էրքէյին , պիր պաշգա գատըն
հազգընտա ճիննէթ տէրէճէսինտէ շիտտէթի պիր մուհա-
պէթ հըսս էլլէտիյինի տինլէմիշ վէ անլամըշ իտի :

Նիյնա ժիրսինին , մատմաղէլ Մատլէնին խըտմէթինտէ
պէսլէմէ մէգամընտա պուլունմասը , միւսիւ վէրտիւրէնին ,
եալմօտ տահա տօղրուսը վէրտիւրէ նամը վէ գըյաֆէթի
ուլթընտա պուլունան բօլիս մէմուրը մէշհուր Լըզօզըն թէրը
թիպի օլտուղու , էլպէթտէ օգույանլարըմըզա մալիւմ տիր :

Սէվիպտէ սէվիլմէմէք իշքէնճէսի քէնտի պաշընտա օլ-
տուղու ճիհէթլէ , Բըրօսբէր , Նիյնա ժիրսինին նէ գատար

միւտհիշ, նէ գատար ըղթըրապէնկիդ պիր աղապ իշինտէ պուլունտուղունը բէք գոյայ անլատը . նիյնանըն պու թէէսիւրիւ եայլընը հալը հաղըրտա տէյիլ իտի . պու թէէսիւր իսթիգպալտէ տախի մսհվ օլմայաճագ իտի , չիւնրի Բըրօսբէրին քէնտիսի իլէ օլան սուրէթը զահիրէտէրի միւսսէպաթը , մահզա Մաուլէնէ օլան աշգը եիւղիւնտէն տիւշար օլտուղու իտպար վէ պահտորղըղընտան նաչի իտի , հէյհաթ , պիր գատըն իշին պուլունտափ պէօյիւք հագարաթ մը օլուր . պուլը տիւշիւնտիւքճէ էլպէթտէ զէվալը Ժիւսինին թէէսիւրի վէ հիտտէթի արթաճագ տըր :

Բըրօսբէր , նիյնա Ժիւսի կիպի մաղղուր վէ շէտիտ էլմիղաճ պիր գատընըն պու հալէրէ գաւըը ըզհարը զազապ իտէրէք , քէնտի հագգընտա լանէթլէր վէ հագարաթլար եաղտըրմայրպ տա , եայլընը աղլամագլա իթիֆա իթմէքտէ պուլունմասընա բէք զիյատէ թէպճիւպ իտիյօր իտի :

Բըրօսբէրին , պուրալարը տիւշիւնիւպտէ սիւրիւթ իլէ կէշէն միւտտէթ զարփընտա , Մաուլէն , օլանճա իգթիտալընը , քէնտի թէէսիւրտթընը թէսքին իթմէք իլուսուսընտա սարֆ իտէրէք , հարաքեաթընտան քէնտինին տախի խապէրի օլմատըղը պիր պուրէթլէ կիտգւպ գանարէ իւղէրինտէ տուրան մանթօսընը ալտը կիթմէք իւղրէ հագըրլանտը . լաքին գարուտան չըգմաղտան էվվէլ Բըրօսբէրէ թէգարրուպ իտէրէք , աթիտէքի սէօղլէրի սէօղլէտի :

— Պուրայա նիշին կէլտինիդ , հէր իթիմիդ իշին աղախի ճէսարէթի էլտէն պըրաղմաղա կէլմէզ , հէր շէյէ թահամմիւլ լաղըմ տըր . Բըրօսբէր , սիւզ պէտպահտսընը ֆաղաթ պէն սիզտէն տահա զիյատէ պէտպահտ տահա պիշարէյիմ . սիզ տէրտինիդի անլատըր վէ հաչինիլտէն չիքեայէթ իտէպիլիւրսինիդ . էվվէթ , պու հագգը քիմսէ սիզտէն զասպ իտէմէզ . պէն իսէ քիմսէյէ պիր սէօղ սէօյլէվէք շէօյլէ տուրտուն , հաթտա պիր տամլա կէօղ եաշը պիլէ կէօթէրմէմէյէ մահքիւմ պուլունմագտայըմ . շիտտէթը մէյուսիյէթ :

նէն գնալով՝ բախանամադ տա իբէն, պէն Երնէ հէր քէսէ
կիւլէր երւզ կէօսթէրմէյէ մէճպուրմ, սիզ պիր տօսթոճ-
նըդ տան թէսէլլի թաբէպ ինէպիլիրսինիզ, պէն իսէ ճէնապը
Սլլահտան պաշգա տէրտիմի քիմնէյէ նէօյլէյէմէմ:

Բըրօսըէր, կէնճ գըզըն պու սէօզլէրինէ պիր ճէվապ
վէրմէք իսթէտի, լաքին պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէյէ միւզ-
թէտիր օլամատը, պիշարէյէ պօղուլմագ տէրէճէսինտէ պիր
թուլթկուլըզ կէլմիշ Խոտի:

Մատմաղէլ Մատլէն, հէյէճան վէ թէէսիւր իյմա իտէր
պիր սէտա իլէ, երնէ շու վէճհլէ սէօզիւնէ տէվամ իյլէտի:

— Շուրասըտա մալիւմինիզ օլսուճ քի, էսկի մուհապէ-
թիմիպէն պիր հարփ պիլէ ունուլթմատըմ, անլէր հէր Երնէ
կէօյնիւմտէ տիր. ֆագաթ սագըն պու մէօզիւմտէն պիր իւ-
միւտէ տիւշմէյէսինիզ, չիւնքի պիզիմ իշին իսթիգալ եօգ-
տըր, սաատէթ մահվ օլմուշ տըր, էկէր պէնիմ հագգըմ-
տա օլան մուհապէթինիզ հալա պագը իսէ Խաշարսընըզ,
քէնտինիզի էօլտիւրմէյէ գալգըշարմագ պու գատար իշքէն-
ճէ իւզէրինէ պիրտէ սիզին անճընըզը իլավէ իթմէք զալիմ-
լինինէ գատար իլէրի վարմազսընըզ. իհթիմալ քի պիր կիւն
կէլիրտէ պիւթիւն պու հալլէրէ սէպէպ նէ՞ օլտուղունը սի-
ղէ սէօյլէյէպիլիրիմ, չիմտի իսէ էյ գաւրտաշըմ, էյ պիր թա-
նէճիք մէվկիլիմ, ատիյօ, ատիյօ...

Մատլէն, քէնտինտէն կէլմիշ պիր հալտէ էյիլիս պէն-
պահտ սանտըգքեարըն ալնընտան բուս իթտիքտէն նօնրա
գաբուտան տըշարը չըգտը, Թիբսի տախի մումալիլէյհայը
թէագըզ պիթտի:

Բըրօսըէր եալընըզ գալընճա, քէնտինի ույգուտան ու-
յանմագտա զանն իթտի. պու կէօրտիւյիւ հալլէրին ըիւյա
Նըմպ օլմատըզընը տիւշիւնիւյօր իտի տահա հէնուզ պու
նապահ կէօրմիւշ օլտուղու միւսիւ վէրտիւրէ նա՞սըլ հա-
րիգ իւլատէ պիր առէմ իմիշ, պու առէմ հէր շէյի ճիվէլ-
տէն պիլիյօր, իսթէտիլինի քէշֆ իտիյօր, Գալթըլօնը թա-
նէն

նըյօր, հաթ տա խըրչըն փիբսիյի պիլէ իսթէտիյի սուրէթտէ իսթիմալ իտիյօր:

Պուենըարը թէֆէքքիւր իթտիքճէ սանարգքեարըն հիտտէթի օ գատար զիյատէլէնտի քի, օ էսնատէ սալօնտան իչէրի կիրէն միւսիւ Վէրտիւրէնին իւզէրինէ ատէթա գուտուրմուշ պիր տիվանէ կիպի սալտըրարագ, գըսա վէ տիգ պիր սէսա իլէ:

— Սիզ քիմնինիզ, տէյու հայգըրտը:

Միւսիւ Վէրտիւրէ, Բըրօսքէրին պու հիտտէթ ու շիտտէթինէ մուգապիլ բէք ազ պիր թէլաշ կէօսթէրէքէք:

— Աճայիպ, պիլմէյօրմուսունըզ, բէտէրինիզին սաաըգ տօսթը օլտուղունմը սէօյլէմէտիմ մի, տէյու ճէվապ վէրտի:

— Պու պէնիմ սիւալիմէ ճէվապ տէյիլ տիր միւսիւ, թէհասիւրլի պիր զէմանըմտա իրատաթըմը մէճհուլ պիր զաթըն եէտը միւսթագիլանէսինէ թէվտի իթմիշ իտիմ, լաքին շու սաաթտէ իսէ սիզին քիմ:

— (Սէօզիւնիւ քէսէրէք.) Վայ, պէնիմ թէրճիմէյի հալիմի մի էօյրէնմէք իսթէյօրսունըզ, էվլէլտէն նէ՝ օլտուղունմը, շիմտի նէ՝ իտիյիմի վէ իլէրուտէ նէ՝ օլաճաղըմը հէք սիզէ անլաթմագլըղըմը՝ մը արզու իտիյօրսունըզ, պէն սիզի տիւշար օլտուղունուզ ֆէլաքէթտէն գուրթարաճաղըմ տէմէտիմ մի եա, սէօզիւն պու գատարը սիզին իչին քեաֆի օլմալը տըր, մագսատ սիզի գուրթարմագտան իպարէթ տիր, գուրթարայըմտա պէն քիմ օլուրսամ օլայըմ:

— Նէ՝ սուրէթլէ պէնի գուրթարապիլէճէյինիզի սօրմագ պէնիմ սէլահիյէթիմ տախիլինտէ տիր եա:

— Պունը էօյրէնմէնիզտէն սիզին իչին նէ՝ ֆայիտէ հասըլ օլաճագ:

— Ֆայիտէսի շու տըր քիչ նէ սուրէթլէ օլաճաղընը էօյրէնիլիմտէ իչիմէ կէլէճէք օլուրսա գապուլ իտէր, կէլմէտիյի թագտիրտէ պու մուավէնէթինիզի բէտտ իտէրիմ:

— Էկէր խէլասընըղըն մուհագգագ օլտուղունա տայիլ

Նամուսըմ իւզէրինէ սիզէ սէօղ վէրիր իսէմ:

— Եալընըլ պու սէօղ քեաֆի տէյիլ տիր միւթիւ չիւն-
քի ուզուն պիր միճտտէթ քէնտի իրատաթ վէ իթիյարմ-
տան մահրումէն եաշամայաճաղըմ կիպի, ասլա խապէրիմ
օլմատըղը հալտէ պու կիւն տիւշար իտիլտիյիմ հալէր կի-
պի, քէնտիմի մէջէքը թէճրիւնյէ արդ իտէմէմ, պէն եաշ-
տա պուլունան պիր րիմնէ նէ՝ եարաճաղընը պիլմէլի տիր:

— Սիզին եաշլընըզաւ պուլունան կէնճ պիր աստէմին,
տիւնեայը կէօրմէյէճէք գատար կէօղլէրի տիւմանը օլըւր
իսէ, օ աստէմ, քէնտինի թարիգը սէլամէթէ իյսալ իչին
միւտէպպիր պիր գըլապուզընէ թէյինէ եարըշմալը՝ վէ քէն-
տինէ րէհպէրիք իսէն զաթէ ասլա իթիրաղ վէ իրայէյի
թարիգ իթմէք կիպի ահմադլըղլարա գալըղշմամալը տըր:

Եաշը միւթթահպիյանէ վէ եարը միւթէրահիմանէ տէնի-
լէպիլէճէք պիր թապր ու սէտա իլէ սէօլլէնէն պու սէօղլէ-
րի միւթիւ վէրտիւլէճ րըրօսրէրին ան պէ ան արթմադպա օ-
լան հիտտէթ աւ չիտտէթինի թէսքին իթմէք մազ սատը իլէ
սէօլլէմէմիլ իտի. պինտէն ալէյհ Բըրզարէր երինէ հիտտէ-
թինտէ տէվամ իտէրէք, շու սէօղլէրի սէօլլէտի:

— Էօյլէ իսէ հաղգըմտա իթտիյինիզ վէ իլէրուտէ ի-
տէճէյինիզ խըրմէթլէրէ չիմտիտէն արղը թէչէք քիւր իտէ-
րէք, մաէթթէէսիւֆ պէյան իտէրիմ քի, պունտան պէօյլէ
արթըգ նէ խըտմէթլէրինիզէ, նէ մուավէնէթինիզէ վէ նէտէ
լութֆունուղա ասլա իհթիյամըմ գալմալըլ տըր:

— Վա՛յ, էօյլէ՞ մի:

— Էօյլէ եա, չիւնքի պէն Մատլէնէ մալիքաօլմադ էմէլի
իլէ նամուսըմը վէ հայաթըմը միւտաֆաայէ չապալայաճադ
իտիմ, պու կիւն խապէր տլտըմ քի Մատլէնին պէնիմ օլ-
մադ իհթիմալի եօգ իմիլ, մատէմքի պու իհթիմալ պու իւ-
միւտ մահլ օլմուշ տըր, պէնտէ արթըգ հիւ պիր քէյ իլէ
օղրաշամայաճաղըմ, արթըգ պէնիմ իչին հայաթըմըն պիլէ
էհէմիլլէթի եօգ տըր:

Բրբոսբէր, պուգ դարարընը բէք ճիտոր վէ բէք գուգ-
-վէթլի պիր թարգմա Թէօյլէմիշ օլտուղունտան Վիւսիւ Վէր-
-Թախրէսէ պիր աղ թէլաշ Էսէրի կէօրիւնէրէք:

Եօյլէ իսէ սիզ միւթլագա չըլտըրմըշ օլմալըսընըզ,
-Թէսպիք:

Խաջըրո թէէսիւֆ իտէրիմ քի Ֆէնուզ օ սաատէթէ
-Նայիլ օլտմատըմ, հէնուզ չըլտըրմատըմ, Մատէն պէնի սէվ-
-մէսիքտէն օսնրա արթըզ ալթ թարափը զանա լազըմ տէ-
-յիլ տիր:

Բրբոսբէր, պու սէօղիւ օ գատար մէ յունանէ օ գատար
-մահըունանէ պիր սուրէթլէ սէօյլէմիշ իտի քի, տէմիր կի-
-պի պիր գալպէ մալիք պաւլունան միւսիւ, Վէրտիւրէ պիլէ
-պունապն միւթէսիր օլտարագ:

Ա Նէ գապար պօշ սէօզ, պու պապտէ սիղէ հիշ պիր
-չիւպհէ աքըզ օլմատը մը . . . մատմազէլ Մատէնին սէօյլէ-
-տիցի սէօղլէրին մաալլէրինի զիհէնէն թային իտէմէտիմիզ մի,
-Թէմէսի իւզէրինէ, Բրբոսբէրին չէհրէսի տէհչէթամիզ պիր
-Շաւ քէսպ իտէրէք:

— Վա՛յ, պիզի տինլէյօ՞ր մի իտինիզ՝ տէյու պաղըր-
-տը:

— Էվլէթ՝ չիւնքի Էօյլէ իյնապ իթտի. պու գապա-
-հաթըմը իյթիւրաֆ իթմէքլէ պէրապէր ափվընըզ թէմէննի
-իտէրիմ:

— Փագաթ միւսիւ պու . . .

— Էվլէթ, պու պիր նէզաքէթ վէ թէրպիյէ ատտ ի-
-տիլիր չէյ տէյիլ տիր, փագաթ ինտան պու ալէմտէ մու-
-վաֆֆագ օլապիլմէք իչին հէր տիւրլիւ թէչէպալիւսիւ կէօ-
-գէ Նալտըմալը սըր, Էվլէթ, մատմազէլ Մատէն իլէ արա-
-նըղտա ճէրէյան իտէն միւքեալէմէյի, պիր հարֆ ճիլէ գա-
-չըրմագ սըզըն տինլէսիմ վէ պունտան Պալայըտա բէք զիյա-
-տէ մէմուռն օլտոււմ, չիւնքի չիմտի պէն սիղէ « ճէսաթէթի
-զայրէթի Էլտէն պըրագ մայընըզ Բրբոսբէր, մատմազէլ Մատ-

լէն սիգի սէվեյօր վէ հիւ պիւ վագըթտա սիգի սէվեյօրէն
ֆերաղաթ իթմէմիս տիր ղ տէյէպիլիլիմ:

Պիր խասթա, նէ գաղար քէնտինաէն իւմիւտի քէստէ
վէ հաթտա էօրմէքտէ զտուղունը հըսս իյլէսէ չ եինէ հէքի-
մին թէսէլիյաթընը ճան քոչլաղը իւէ աինէ յէճէյի թապիլի-
տիր. միւսիւ վէրտիւրէնին, Սապէնին մուհապէթի հագգըն-
տաքի շու. թասսիգաթը, Բըրօսքէրին կէօյնիւստէ պիրտէն
պիրէ պիր շուլէչի իւմիւտ ույանաբըրտը. հալինէ պիր սիւ-
քիւնէթ կէլէրէք հէման շու աթիտէքի սեօղլէրի քէքէլէտի.
— Ս'հ. շու սեօղլէրինիլին սահիհ օլտըզուք պիւ-
սէմ. . .

— Էմին օլունըղ քի գահիհ տիր, պէն աւա ալտան-
մաւ օղլում, պու գըզըն նէ գատար մուգթարըպ պուլուն-
տըզուք սիգ տէ պէնիմ կիպի սեօղլէրինաէն վէ թալիլ ու
հալինտէն անլայամաթընըղ մը. միւմսիլէյհա, քէնտի-
նէ վագիֆէ ատտ իյլէտիլի վէ պինաէն ալէյհ վագիֆէնին
իճրասընապն պիր միւմբին կէրի (տուրամաթըղը) ղայէթ
մուհիմ պիր բըր խիլէ հագգընըզտաքի մուհապէթի աղաչ
սընտա նէ գատար միւշկիլ պիր մէվգըտա գալմը օլտու-
ղունը. էջնայի միւֆարէգաթընտա սիգէ եանա եանա տէն
միշ օլտուղու « ատիյօ » լարտանտա մը անլայամաթընըղ
էվվէթ օղլում, պէն պու գըզըն սիգի սէվտիլինէ քէպմիլէն
էմինիմ:

— Բէք ալա. տէտիլինիկ կիպի էկէր պէնի սէվէյօր իսէ
սէրպէվթ պղլաւնտուղը հալտէ նի՛չին պէնտէն գաչըյօր:

— Աէրպէսթ մի տէպինիկ. . . քնէ մինասիպէթ ճիւալըր,
ղէվաւը գըզճըազ սէրպէսթ տէյիլ տիր, սիգի սէվէյօր կի-
պի կէօրիւնմէսի իսէ, տէֆի բէք միւշկիլ պէզիւք պիր մէճ-
պուրիլէթտէն նաչի տիր. ֆագաթ պու միճպուրիլէթի քէն-
տինէ եիւքէտէն բիմ տիր, քիմին իչին պու գատար պէօ-
յիւք պիր ֆէտաքէպըղը կէօղէ ալտըրմադտա տըր. ել-
պէթտէ պունը տա էօրէնէճէյիկ, պիւարէ գըզճըազը պու

տէրէճէ պէոյիւք պիր ֆէտաքեարլըլա սէվգ իտէն սէպէպ նէ
օլտուղու անլաշըլըր իսէ, սիզին պու ֆէլաքէթիւնիզէ պախ
օլան էսրաք տախի թապիյի մէյտանէ չըգմըշ օլուր :

Միւնիւ վէրտիւրէ պու սուրէթլէ սէօզիւնէ տէվամ իթ-
տիքէ, Բըրօմբէրին տախի էսկի հիտաթ ու չիտաթի թէտ-
րիճէն Բիւքիւնէթ պուլմագտա վէ գարարլարը տախի մահվ
օլուպ, էվվէլքի իթիմատ վէ իւմիւտլէրի քեամիլէն ալսաթ
իթմէքտէ իտի. սանաղգքեար պիր իքի սանիյէ գատար սիւ-
քիւթ իթտիքաէն Կօնրա աղիմ պիր խահիշ իլէ :

— Սէօյլէյիւնիզ, սէօյլէյիւնիզ՝ հէր պու սէօզլէրինիզ
տօղրու մը տըր, տէտի :

— Վահ զավալլը վահ. . . սիզ աք աղիքեար օլան պիր
չէյէ կէօզ եումմագ իսթէյօրսուներզ, կիւնտիւղէ կիճէ տէ-
յօրսուներզ. անլամատընըվ մը քի Մատլէնին՝ գ Եսայը սօյան
խըրսըղըն քիմ օլտուղուտան տա մալիւմաթը վար տըր,
էվվէթ Վաէնէն պուսա չիւպհէ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր :

— (Թէաճիւպ իլէ) Նէ սէօյլէյօրսուներզ միւսիւ, խա-
յըր Քիսայըր, իշթէ պու միւմքիւն տէյիլ տիր :

— Բէք ալա միւմքիւն տիր, հէմտէ բէք տօղրու տըր.
Փագաթ շունը տա պիլիւնիզ քի, խըրսըղըն խափնի Մատլէնէ
իզրար իթտիւմէք, տիւնեատա հիշ պիր քիմէնին իգթի-
տարը տախիլինտէ տէյիլ տիր. էվվէթ, Մատլէն պու խու-
սուստա սիզի ֆէտա իտիյօր, լաքին սիզտէն էվվէլ քէնտի-
սինի տախի մահվ ու ֆէտա իթմէքտէ օլտուղուներ նաղարը
ինսաֆէ ալարագ, պիչարէ գըզճըաղը վիճտանըղլըգլա իթ-
համ իթմէք կիպի պիր հագսըղլըգա, զալիմիքտէ պուլուն-
մամալըսընը, չիւնքի մէզպուրէնին պէլքի սիզտէն վկատէ
պէտպահաք օլտուղու մուհագգագ տըր :

Բըրօմբէր արթըգ Մալլուպ օլմուշ իտի, լաքին տէրու-
նինտէ սէվկիլի Մատլէնին կէօրմիւշ օլտուղու Բալօնը, բէք
պէօյիւք պիր թէէսիւր իլէ թէրք իտէճէք իտի. պիչարէ տէ-
լիգանլը պիրտէն պիրէ միւսիւ Վէթուրէնին էլինէ սարըլա-

րագ աճըգըդ պիր սէտա իլէ շու սէօղլէրի թէլաֆֆուզ էյ-
լէտի :

— Ա՛հ էֆէնտի , քիմ պիլիր պէնիմ նա՞սըլ պիր պու-
տալա պիր տիվանէ ատէմ օլմագ իւզլէ հիւքմ իթմիշսինիզ
տիր . պու իսէ պէնիմ նէ՞ գատար պէօյիւք պիր ըզթըրապ
վէ ազապ չէքմէքտէ օլտուղումը պիլմէմէնիզտէն իլէրի կէ-
լիր . ա՛հ, պէն բէք պէտպահտ պիր ատէմիմ :

Բըրօսքէրին, պու ճանխըրաշ սէօղլէրի իւզէրինէ միւսիւ
Վէրտիւրէ զայէթ մէյուսանէ պիր հալտէ պաշընը սալլատը,
չէհրէսի պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլ իթտի\ բարլագ կէօղ-
լէրի գարարտը վէ թիթրէք պիր սէտա իլէ աթիտէքի շու
սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Սիզին չէքմէքտէ օլտուղունըդ ազապը վագթըրըլա
պէն տէ չէքտիմ, հէմ բէք չիտտէթլի սուրէթտէ չէքտիմ,
աչգ ու սէվտա տէնիլէն չէյին նէ միւշկիւլ պիր պէլա օլ-
տուղունը պիլմէզ տէյիլիմ :

— Նա՛սըլ, սիզ տէ՞ մի . . .

— Էվվէթ , պէն տէ սէվտիմ, հէմ սիզին կիպի մատ-
մազէլ Մատլէն այարընտա աֆիֆէ վէ ասըլզատէ պիր գըզ
սէվմէտիմ, բէք ատի պիր գըզ սէվտիմ . թամամ իւշ սէնէ
զէնճիրի գիւլֆիւնին էսիրի օլուպ պէրայի իսթիրհամ այագ-
լարընա գաքանտըմ . կիւնին պիրինտէ նակէհան պէնի թէքք
իտուպ սափուշտը . պէնի՞ քի , քէնտիսինէ բէրէսթիշ իթ-
մէքտէ իտիմ . կիտուպ քէնտինտէն նէֆրէթ իտէն պիր հէ-
րիֆին գօլլարը արասընա աթըլտը , անըն զինճիրպէնտ էսիրի
օլտոմ . Նօ վագըթ պէն տէ թըպգը սիզին կիպի նէֆսիմի թէ-
լէֆ իթմէք իսթէյօր իտիմ , չիւնքի նէ իսթիրհամաթըմ վէ
նէ տէ տէօքտիւլիւմ կէօղ եաշլարը , ասլա պու խայըն գըզը
մէրհամէթէ կէթիրէմէմիշ իտի . պէնիմ սէվտիլիմ գատըն
տա՝ նէզտինէ գաշտըլը հէրիֆի սէվէյօր , անըն աթէչի աշ-
գը իլէ սուզան օլույօր իտի :

— Սիզ պու հէրիֆի թանըյօ՞րմը իտինիզ :

— Եվ վէժ թանր յօր իտիմ :

— Ախպը ինթիգամ իթմէտինի՞զ մի :

— Խայըր , չիւնքի պուսնա հաճէթ գալմատը , պէնիմ ինթիգամը մը անտէն ֆէլէք ալտը , իչի պիթիքտի :

Բըրօսբէր պիթիքի տագըգա գալտար սիւքիւթ իտուպ տիւչիւնսիւքտէն սօնքա , քէլամէ աղազ իտէքէք :

— Միւսիւ , նամուսըմ պիթ մուգատտէս էմանէթ տիթքի , անը խալէլտէն վիգայէ իթմէյէ ֆամիլեամ խալգընա պօրճլույըմ , պիւթիւն տէտիքլէրինիզի հարֆը հարֆընճա իճրա իթմէյէ գարար վէրտիմ , պու իչին նիհայէթինէ գալտար էմրինիքտէն պըրլմայաճաղըմ , տէտի :

* * *

Օ կիւնտէն իթիպարէն Բըրօսբէր միւսիւ վէրտիւրէնին սէօղլէրինէ ինքըյատէ պաշլայըպ , մումաիլէյհին թալիմաթը միւճիպլինճէ խանէսինին էչեա վէ էտէվաթընը քեամիլէն սաթտը . պիւթիւն ահպապլարընա մէթուպլար եաղարագ , Սան ֆըրանչէսքօյա կիթմէք իւզրէ եաղընտա Բարիզտէն մուֆարէգաթ իտէճէյինի պիլտիդտի :

Օ ագչամ Բըրօսբէր , միւսիւ վէրտիւրէ իլէ պէրապէր Կըրանտ Արգանժ օթէլինէ կէլտիլէլ :

Կըրանտ Արգանժ օթէլինին միթսթէճիթէսի պուլունան վէ օգույանլարըմըղըն մայիւմի օլան խաֆիյէ ֆանֆէրլօնըն զէվճէսի մատամ Ալէքսանտըր , Բըրօսբէրէ էն կիւգէլ օտապընը աչտը , պու օտա՝ սանտըգքեարըն Շապթալ սօգաղընտարի միւզէյէն սալօնա նիսպէթ իտիլտիլի թագտիրտէ բէքատի գալըր իսէ տէ , Բըրօսբէր պուլըն ատիլիլինի կէօրիւպ տիւչիւնէճէք պիթ հալտէ տէյիլ իտի :

Բըրօսբէր պիթ քէօթի գանաբէ իւղէրինէ ուզանըպ եալընըղլաթտան ղարիպ պիթ լէգղէթ հըսս իտէրէք , ք կիւնքի կէչիրտիլի վաղաալէրի զիհնինտէն պիթ տահա կէչիրմէյէ չալընըյօր իտի , սաաթ ալաֆրրանգա օն պիթէ տօղրու պա-

չընտա պիր աղըրըդ հըսս իտերէք, օտանըն բէնչերէսինի աչտը իսէ տէ, իչերի շիտաէթլէ ըիւզկեար կէլտիյինտէն եինէ գաբամաղա մէճպուր օլտու :

Օտանըն տէրունի ըուզկեար իլէ տօլտուղու վէ բէրտէ-լէր ֆիլան պիւթիւն հարաբէթէ պաշլատըգլարը էսնատէ , օլթա եէրտէ պիւք քիաղըտ բարչասը տօլաշմաքտա օլտու-ղունը կէօրմիւշ իտի :

Բըրօսբէր հէման պու քեաղըտը եէրտէն ալըպ մուառ յէնէյէ պաշլատը , իւզէրինտէ ինճէ պիր եաղը կէօրտիւ . պու եաղը՝ մէթրէսի նիյնա ժիբսինին էլեաղըսը իտի ձ պունտ տա հիչ շիւպհէյէ մահէէ եօգ իտի չ պուք քեաղըտ պիր մէթ-թուպտան գօրմուշ պիր բարչա օլտալ , հալի օլտուղու նօգ-սան վէ գուսուր քէսիք ճիւմէլէլտէն թամ պիր մաալ իս-թիխրաճը գապիլ տէյիլ իսէ պէ , պաղը քէլիմէլէրին տէ-լալէթ իթտիյի մանպէր , զիհնինէ պին տիւլլի իճթիմալլէր կէթիբէրէք ինսանըն՝ տիւշիւնտի քճէ ագլընը չիլլէտէն չը-գարմաղա քեաֆի իտի :

Բըրօսբէր , պու քեաղըտ բարչասընը պէլքի եիրմի տէ-ֆա էվիրտի չէվիրտի չօգուսու վէ պիր մանա չըգարմաղա չալըշտը , ֆիլհագըգա սանտըգ քեաբ ագլընա խըֆիթէթ կէ-թիբէճէք պիր հալէ կէլտիւ :

Իչթէ պու մէթթուպ բարչասընըն հալի պուլունտուղը քէլիմէլէրի պէր վէճհը աթի տէրճ իտերիզ :

« . . . Պէն Բաուլ Տըլակուր թաբաֆընտան բէք . . . »

« . . . նին ալէյհինտէ պիր ֆէսատէ նաս . . . »

« . . . Բըրօսբէրէ պիլտիյիմ սօն . . . »

« . . . եէսինին էն աղիզ տօսթը իյ . . . »

« . . . գէլ Մաալէնին տէսթը իզտ . . . »

Ձէվալլը Բըրօսբէր օ կիճէ , պու մէթթուպ բարչասընըն քէնտինէ վէրմիշ օլտուղու մէրագ սայիգասը իլէ սապահա գատար ուշույթամաթը :

« չիլիմէլէրէք հարստ միւլգըլլէ պիւք . . . »

15

Բալէ Բոյալ եագլննտա Սէնթ Օնօրէ սօգաղընտա Պօն
Փուա նամը իլէ պիր տիւքքեան վար տըր , պուենն նըսֆը
գահվէխանէ վէ նըսֆը տիկերի տէ եէմիշնի մաղաղասը տըր .
օ ճիւղար մէմուրլէրի հէման ումումիլէթլէ պու տիւքքեանն
միւշթերիլէրի տիլլէր :

Բըրձսբէրէ մահրէստէն չըգտըղընն էրթէսի ճումա
կիւնիւ վէչափուրէյի պու գահվէխանէտէ պէթլէմէքտէ իտի .
չիւնքի տնաթ տէթրթտէ պու մահալտէ պիրլէշմէք իւղրէ
պիրպիրլէրիսէ աէու վէրմիլէր իտի :

Սաաթ տէօրտի չաղար չալմաղ , տաղըղա կէշմէքսիլին
միւսիւ վէրտիւրէ իսպաթը վիճուտ իթտի , չէհրէսի տիւն-
քինտէն աահա գըրմըղը վէ տահա պէշաշէթլի կէօրիւնիյօր
իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ , կարօօնա պիր պիրա ըմալլալը
սալտըղտան սօնրա Բըրօսբէրէ :

— Նաւը , նէ՞ եաբտընըղ պաղալըմ , հէք տէտիլիմ
չէյլէրի իճրա իթտինիլ մի , տէտի :

— Հա՛յ հա՛յ :

— Էսվապըրը կէօրաինիլ մի :

— Էվլէթ , քէնտիաինիլ մի .
լէպ իլլէտիլինիլ չէյլէր եաբն թէմամէն կըրանա Արգանծ
օթէլինէ կէթիլիլիպ պըրաղըլաճաղ :

— Բէք ալա , օ հալտէ տէմէք քի իչ ենլունտա տըր ,
պէն տէ վագթըմը պօշ կէչիւմէտիմ օղլուս , սիլէ հէվատիս
վէրէճէյիմ :

Պօն Փուա գահվէխանէսինտէ սաաթ տէթրաէ տօղրու
քիմնէ պուլունմաղ . չիւնքի հէրքէսին սապահ գահվէսի իչ-

մէք զէմանը կէշմիշ օլտուղու կիպի, արսէնթ վագթը իսէ հէնուզ կէշմէմիշ տիրէ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսքէր, պիր քիմաէ թարաֆընտան իշիտիլմէք գայտընտան փզատէ օլտիագ րահաթ րահաթ գօնուշմագտա իտիլէր:

Միւսիւ Վէրտիւրէ չըղտանընը ճէպինտէն չըգարտը պու չըղտան իյրատ օլունան հէր պիր սիւալէ, իշինտէ միւթլագա պիր ճէվագ պուլունան սիհիրպագ քիթապ լարընա պէնղէր իտի Վէրտիւրէ սէօղէ պաշլայըպ:

— Պու իշին թահգըգաթընա մէմօր իյլէյուպ պուրա տա կէծրիւշմէք իւզըն քէնտիլէրինէ պէօղ վէրմիշ օլտուղում առէմէր կէլինճիլէ գատար, սիզին իլէ միւսիւ Տըլապուրա տայիր պիր աղ գօնուշալըմ, տէտի:

Բըրօսքէր, Տըլապուր իսմինի իշիտինճէ, պիր կիւն էվ վէլքի կիպի պու զաթտէն պիր ճինայէթ մէմուլ իթմէք իհ թիմալթ օլտուղըն քօլունտա պիր իհթիրագէ գալգըշմաթը չիւպճէ տէնիլէն օ միւտիշ հալ հիշ կէօղէ կէօրիւնմէմիքը լէրի հալտէ, պիր կիճէ իշինտէ գօճա պիր աղաճը եէյիպ մահվ իտէն գուրտլարա պէնղէր: պիր քէրրէ ինտանըն գալ պինէ կիրտի մի, արթըգ կիթտիքճէ պէօյիլիպ նիհայէթէն զալի իթիմատլարընէն մէթին էմիլյէթլէրի էսասընտան մահվ իտէր:

Վէրտիւրէնին յաւլէթի իւզէրինէ, Լապուրըն կէլմէտի վէ Նիյնա ժիքսինին էլ եազըր իլէ մուհարրէր օլարագ պուլ մուշ օլտուղու մէթթուպ բարչասընտաքի պոզը քէլիմէլէր, Բըրօսքէրի վալուր հագդընտա էյիտէն էյիլէ շիւպհէյէ տիւչիւրմիւշ իտի: Բըրօսքէրին պղ չիւպհէսի կիթտիքճէ տէ գուլվէթ պուլմագնու իտի պու նօթթա միւսիւ Վէրտիւրէնին նաղարը տըգգաթընտան գուրթոնլամալըշ օլտուղու ճիհէթլէ, Բըրօսքէրէ:

— Էյ տօսթում, մուհիպպինիզ օլան կէնճ Բաուլ Տըլապուրըն նէքէյի օլտուղումըն էյիճէ պիլիբմիսինիզ, տէյու սօրտու:

— Նա՞նքլ պիլմեմ, մաստամ Թովվելին մեմէքէթի զլա՞ն Սէն Բըմի շէհրինպէն աիլ, օրատա թէվէլլիւա իլիմիլ :

— Աման էյի պիլիյօրմաւսընը :

— Բէք էյի պիլիւրիմ էֆէնտիմ, պիր չօգ տէֆալէր Լա՞ն կուրըն պանա սէօլէմիլ զլաուղու կիպիլ միւսին Թովվէլէ սէօյլէր իքէն տէ իշիթտիմ միւսիւ Բաուլ Տըլակուրըն վա՞ր լիտէսի մատամ Թովվելին ագըրապասը զլաուղունտա՞ն մա՞յն տամ Թովվէլ իլէ պունա տայիր գօնուչուրլար իքէն տաիլի պին քէրէ իշիթմիլ իտիմ :

— Տէմէք քի Բաուլ Տըլակուրըն Սէն Բըմի շէհրինպէն օլտղաղունա՞ն աւլա շիւպհէ կօգ, էօյլէ մի իլիմիլ :

— Խա՞յըր, կօգ :

— Էօյլէ իսէ հագըգաթէն զարիպ շէ՞յ :

— Ղարիպ օլան նէ՞ տիր միլսիւ :

Պու էքնատէ միւսիւ վէրտիւրէ պէօյլէ պիր մէմուէն նիլէթ ըզէար իտէրէք չու կօլտա պիր իֆատէտէ պուլունէ տուլ :

— Ղարիպ օլան շու տըր քի, Սէն Բըմի բէք կիւզէլ պիր շէհր օլոնպ պիլը պինէ միւթէճավուղ քէքէնէսի ք կիւզէլ ճատաէքէրի ձ միւքէմէլ օթէլլէրի, պիր չօգ լաթիֆ Նէշիկէլլէրի վէ խասթախանէլլէրի պուլունտուղու կիպիլ, քէօմիւր թիճարէթի վէ իքէք մամուլաթը իլէ տաիլ մէշհուր տըր :

— Բըրօսէր, միւսիւ վէրտիւրէնին պու իֆատէտէն մէրալմ մը նէ՞ զլաուղունը անլայամատըղը ճիհէթլէ :

— Պիր շէյ անլայամայօրում էֆէնտիմ լուլմֆ իտիլիլ տէ նէ տէմէք խթէտիլինիլի անլաթընըղ, տէտի :

— Իվիլթ, պգ շէհրտէ քնկի Բզմալլըպըն պիր միւթ զաֆիթէրիլլէթ քէմէրի վէ աթիգ Եուֆանիլլէրին պիր թիւրէա պէսի վար տըր. լաքին պուրատա Լակուր շէօհրէթինի թա՞յ շընան պիր լքիմսէ կօգ տըր :

— Փագաթ էֆէնտիմ, միւսիւ Բաուլ Տըլակուրըն պղա՞յ շէհրիլի օլտուղունա տայիր բէք չօգ իմարէլլէր վար տըր :

Պաշտօնական նշանակումը, օրինակ իմարտիչի խմբի
 մեջ զորքի քննարկելի տեղի տիր. Լակուրն մատամ Թով-
 վել լիլ օլան ագրապալը կիպի եալանլարը ույտումագ
 տախի, բէք պէօյիւք պիր մէհարէթէ թէվադդուֆ իթմէզ,
 փիւլասայի քէլամ սիզին պու մալիւմաթընընը պիտաս օլ-
 մասը միւհթէմէլ տիր, լաքին պէնիմբիլէր էօյլէ տէյիլ տիր.
 Երբ հարբսխանէտէ պուլունտուղունը Գոնատէ պէն տիւշ-
 մէնլէրէ գալը պիր մուհարէպէ ալմադ իլին, իյնապ խաշն
 լէվադիմաթը հազըրլամագլա մէշըու պուլունտույօր խաիմ.
 Սէն Բըմիյէ մէքթուպլար եազըպ պու պապտէ իլլահաթ
 Գալէպ իթմիմ ղէ իսթէտիլիմ ճէվապլէրէ Կոախի տէսթը-
 րէս ծլապիլիմ. Պիր ազ սպպը իտինիզ.

Միւրիւ վէրտիւրէ, պու սըրատա պիր ազ էվիլէ ճէ-
 նիլտէն չըգարմը օլտուղու ջըղմանըն եաքիադըրընը չէ-
 վիլէրէք.

Հահա իլթէ պիրիննի նամէրօլը օլան ճէվապ պու
 տըր, հէմտէ լէսմի ճէվապ տըր, տէյիպ, աթիտէքի մա-
 լիւմաթը օգուժաղա պաշլատը.

« Լակուր ֆամիլեաթը անասը Միլանը օլուպ, ձիրք ա-
 րըրտան պէրի Մէն Վիլի շէհրինտէ եէրլէշիլ տիր. . . »

Բըրօսքէր, պունը տույուննա վէրտիւրէյի տուրտուֆ-
 տարագ.

Կէօրտիւնիլ միւ տէտիլիմ նաճըլ տօլլու իմիլ, տէ-
 յու հայգըրմասը իւզէրինէ, միւրիւ վէրտիւրէ, նիմ պիր
 թէպէսպիլ իլէ.

Սուսընը քի ալթ թարաֆընը օգույայրմ, տէյիպ,
 շէօյլէճէ տէվամ իթտի.

Լակուր ֆամիլեաթընտան էն սօն կէլէն Թիւլ Բընէ
 Հահրի տիր քի, գընթ փնլանընա իսթիհգադը լէքտէ մա-
 լիւմ օլմատըղը հալտէ քէնտինէ գօնթ տէտիրթմիլ տիր.
 Գուղաթ 1829 թէնէսի, մալումագէլ Բօղալի Գըլալիս իլէ
 թէզէվիլիւն իտէրէք 1848 տէ տալի երբէք վէ պէօյիւք

էվլատը օլմատըղը հալտէ վէֆաթ իթմիշ վէ իքի քերիմէսի
գաւմըշ տըր . գույոկ տաթը մահալլիյէ քեւամիլէն արաշտը-
րըլմըշ իսէ տէ , Լակուր իսմինտէ պուռնտան պաշգա պիր գայ-
տէ թէպատիւֆ օլունամամըշ տըր : »

Միւսիւ վէրտիւրէ պալատէքի ճիւմէլէրի օգուտուդ-
տան սօնրա .

— Էյ , շիմտի պագալըմ պուռնա նէ տէյէճէքսինիլ ,
տէյինճէ , Բըրօսբէրէ շաշըմըշ օլտուղու հալտէ .

— Էյլէ իսէ միւսիւ Փօլվէլ , Բաուպաշնիչինն եէկէնիմ
տիւր տէյօր , տէտի .

— Քէնտինին տէյիլ , ղէվճէսինին եէկէնի ղալտուղու
սէյլէյօր , շիմտիտէ իքի նօմէրօլը գայտը օգուտալըմ . պու-
գալքալիսմի տէյիլ ամմա , Բաուլըն երիմի պին լիւրալըգ իյ-
րատը հաղգընտա բէք կիւղէլ իյղահաթ վէրիյօր , տէյէ-
րէք , օգուտաղա պաշաալը .

Լակուր ֆամիլեհտսընն էն սօն օղլու պուլունան ժիւլ-
րընէ ճանդի . 1848 սէնէսի Դեկտեմբերինին երիմի աօգու-
ղունճու կիւնիւ Ուն Բըմի շէհրինտէ սէֆալէթէ եաղըն պիր
հալտէ վէֆաթ իթմիշ տիւր . ղաթէն էլինտէ պիր աղ սէրվէ-
թի վար իսէ տէ , պուռնտա իրէք պէօճէյի թիճարէթինէ ճալ-
ղըշարագ քեւամիլէն պաթըրմըշ տըր : »

« Մուամիլէյհին էրքէք էվլատը օլմամըշ վէ վէֆաթըն-
տան սօնրա իքի գըղը գաւմըշ աըրն պու գըղլարըն պիրի
Ուրիօնտա պիր թիւճճար իլէ թէղէվիւճ իթմիշ , տիկէրի
տախի Ուրիօնա եաղըն պիր դասապատա միւրէպպիլէր
(վարժուհի) իթմէքտէ տիր . վալիտէլէրի իսէ , Բարիզ պան-
քէրլէրինտէն պիրինին ղէվճէսի իլէ աղրապալըղը պուլուն-
տուղու ճիհէթլէ , անըն սատաղա նէվինտէն օլան իանէսի
սայէսինտէ կէչինմէքաէ տիր . Արշահայէսինտէ Լակղըր իս-
մինտէ հիշ պիր ղաթ եօդ տըր : »

Միւսիւ վէրտիւրէ , գըրաաթընը իթմամ իթտիքաէն
սօնրա , Բըրօսբէրէ շոհ սէօղլէրի սէյլէտի .

— Մատամ ֆովկէլին եկէնի օլմագ իւզրէ մէյտանա
չըգմըջ օլան պու Բաուլ Տըլակուր նամ տէլիգանլընըն, սախ-
թէ պիր Բաուլ օլտուզունը կէսթէրմէք իչին ալմըջ օլտու-
զում պու գատար Վալիւմաթ քեաֆի տիր զանն իտէրիմ.
պու պապտէ ագըլլարա պաշգա պիր շէյ տահա կէլէպիլիր,
պուտա մատամ Տըլակուրն գօճասընըն վէֆաթընտան սօն-
րա պիր վէլէտը թապիյի գազանըպտա, պունը էօլէն զէվէ-
նին նամը իլէ եատ իթտիրմիշ օլմասը տըր. պէօյլէ պիր խհ-
թիմալ խաթըրա կէլէպիլիր իսէ տէ, պիր ազ տիւշիւնիւլին-
ճէ պունա տա իմքեան ծլմատըղը կէթրիւլիւր. չիւնքի Բաուլ
եիրմի տէօրթ եաշընտա տըր, միւսիւ Տըլակուրն վէֆաթը
իսէ հէնուզ եիրմի սէնէ օլմամըջ տըր.

Բըրօսքէր, պու թահգըղաթըն ճիշ պիր նօղթասը ի-
թիլաղ կէսթիւլիւր սոթէթտէ օլմատըղընը էյիճէ անլամըջ
իտի չ պինաէն ալէյհ.

— Էօյլէ իսէ պու Բաուլ քիմ տիր, տէտի.

— Քիմ օլտուզունը պէն տէ պիլմէմ, մամաֆիհ պազնա
տայիր էն կիւզէլ մալիւմաթ ալընապիլէճէք եալընըզ պիր
զաթ վար տըր, լաքին պու զնթըն տա պու մատտէ հազ-
գընտա պիղէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէյի աշիքեար տըր.

— Պու զաթ միւսիւ աը Գըլամօրան տըր, տէյիլ մի.

— Էօյլէ եա, թա՛ քէնտիտի.

— Պիլմէմ նէ՛ տէն տիր պու Գըլամօրան տէնիլէն հէ-
րիֆէ գարչը գալպիմտէ տայիմա ազիմ պիր նէֆրէթ հըսս
իթմէքտէյիմ. ա՛հ, պունըն տա նա՛սըլ պիլլատէմ օլտու-
զունա տայիր էյիճէ մալիւմաթըմըզ պուլունմիւշ օլտա.

— Իէտէրինիլ Գըլամօրան ֆամիլետսընը բէք էյի թա-
նըմագտա տըր, քէնտիսինտէն պու ֆամիլետ հազգընտա
պտղը մալիւմաթ ալտըմ. պու մալիւմաթ չօգ միւլթապար
իսէ տէլ իլէրուտէ միւլֆասալընա տաիի տէսթըրէս օլունա-
ճաղընը զանն իթմէքտէյիմ.

— Իէտէրիմ պու պապտէ սիզէ նէ՛ Ֆէթլէտի.

— Շայանի իսթիֆառէ պիր շէյ սէյլէմէտի իշթէ ի-
թա իյլէտիյի մալիւմաթըն իիւլասասը շու տըր :

« Էծցի տը Գըլամօրան , Թարասգօն գէւղայինտէ պու-
կունան Գըլամօրան շաթսընտա սօղմուշ տըր : Կաթօն իս-
մինտէ պիրտէ պէօյլիք պիրատէրի վաը տըր քի 1842 սէ-
մինտէ պիր միւնաղաւ ֆանարընտա , պիր առէմի գաթլ վէ
պիր տիկէրինի տախի աղըրճա պիր սուրէթտէ Եարաւմըշ
ծլուղունտան , բէնչէյի առալէթիէն ֆաթասընը գուրթար-
մագ իշին վէթանընտան ֆիւրադէ մէճագօծր օլմուշ տըր Կաս-
թօն՝ սքն տէրէճէ ալիճէնապ վէ նամուսքեար պիր զաթ օլ-
մուղընտան , ումուլըն մուհապէթ վէ հիւսնի թէվէճճիւ-
հինի գաղանմըշ իտի . Լույի փսէ պիլաքիս ախաղը մէղմուվէ
սահիպի միւֆսիտ պիր քիմսէ օլմաղըլա , հէր քէս քէնտի-
մինէ ըզհարը նէֆրէթ իթմէքտէ իտի . Լույի տը Գըլամօրան ,
բէտէրինին վէֆաթընը միւթէագըպ Բարիզէ կէլմիշ տիի .
իքի սէնէ կէչմէքսիզին ալէմը սէֆահաթտէ բէտէրինտէն գալ-
մըշ օլման սէրվէթինի քեւմիլէն եէյիպ պիթիրտիքտէն սօն-
րա քիլլարտէ պուլունան պիրատէրի Կասթօնըն , հիսսէյի
միլրասընը տախի մահվ իյլէմիշ տիր :

« Լույի տը Գըլամօրան , էլինտէ տվուճընտա պիր շէյ-
լէր գալմայընֆա էթրաֆընը ալան պիր չօգ ալաճագ սահիպ-
լէրինին թաղերիգաթընտան գուրթուլմագ փշին ապքէր եա-
ղըլմըշ , վէ ասքէրլիքտէ կէգրիւլէն սույի հալլէրինէ մէպնի
տայիմա միւնաղաթ կէօրմէքտէն խալի գալմամըշ տըր :

« Թըտմէթը ասքէրլիքտէն չըգտըղտան սօնրա պիր միւտ-
տէթ կէօղլէր էօնիւնտէն զայպ օլմուշ տըր , պուք միւտտէթ
զարֆընտա ինկիլթէրա իլէ Ալմանեատա պուլունտուղու խա-
պէրի ալընմըշ իսէ տէ , օրալարտա նէ Եարաւղընա տայիր
մալիւմաթը սահիհէ եգգ տըր :

« Սօն տէրէճէտէ պիր զարտալէթ ու սէֆալէթէ կիրիֆ-
թար օլմուշ պուլունտուղու հալտէ , 1863 իէհէսի Սեպտեմ-
բերինտէ Բարիզէ ալտէթ իյլէյուպ , հն փէնա ճէմիլէթլէր-

տէ վէ պիր թագըմ քէնտի կիպի բէգիլէր րէֆագաթընտա
հաշամաղա պաշամը տըր .

« Լույի տը Գըլամօրան , իրթ իրեապ իթմէտիյի րէզալէթ
վէ պաշ վըրմատըղը խապասաթ գալմատըղը պիր հէնկեամ-
տէ , ֆիրարտա պուլունան պիրատէրինին Ֆըրանսայա ավ-
տէթի խապէրինի ալմը տըր . ֆիլհագըղա Կասթօն տը Գը-
լամօրան , Մէքսիգատա ճէմի սէրվէթ իյլէտիքտէն սօնրա
Ֆըրանսայա կէլմիշ իտի . Կասթօն պօշ հաշամաղա ալըշմամը
օշտուղունտան , Օրլէանտէ պիր տէմլիսանէ սաթըն ալարագ-
անը իշլէթմէրլէ մէշղուլ օլմաղա պաշամը տըր .

« Պիչարէ Կասթօն , Ֆըրանսայա տվտէթինտէն ալթը պ
սօնրա , գարտաշը Լույի տը Գըլամօրանըն գօլլարը արասըն-
տա վէֆաթ իթմիշ տիր . Կասթօն վէֆաթ իթմէսի իլէ Լույի
Գըլամօրանէ ճէպիմ պիր սէրվէթ իլէ պէրապէրապիր տէմար-
քի իւնվանը պըրագմը տըր . »

Պիչարը տըգգաթը թամմէ իլէ տինգէտիքտէն սօնրա ,
Բըրօսբէրի պիր տիչիւնմէք ալմը իտի . եիրմի տէօրթ սառ-
աթտան պէրի տիր քէնտի կէօղլէքլէ Եօնիւնտէ չպըշմագտա
պուլունան միւսիւ Վէրտիւրէնին , ագլ ու ղէքեալէթինի վէ
իսթիտլալթընտաքի մէհարէթը ֆէվգէլատէյի թագտիրէ
պաշամը վէ ատէթա հայրէթտէ գալմը կտիպ

Բըրօսբէրտէ միւսիւ Վէրտիւրէ կիպի , պուլմատտէ հագ-
գընտաքի ալիլիւմլէ չլագալարը զիննինտէ թօրլայըպ ,
պունլարըն չիւպնէ վէ եա իսթիմալ սուրէթինտէ օլան-
լարտան պիրէք հիւրմ իսթիսրաճընա չալըշըյօր իտի . նի-
հայէթ պիր միւտտէթ տիւշիւնտիքտէն սօնրա , ձըլլամէ ա-
ղաղ իլէ .

— Սիպլն պա . թահգըղաթընըղա կէօրէն տէմէք ֆի
պէն Գըլամօրանը իւր տէֆա օլաղալ միւսիւ Ֆօվլիլն եա-
նընտա կէօրտիյիւմ ղէման , հէրիֆ բէք պէօյիւր պիր նաձ
ֆալէթ իշինտէ իմիշ .

— Էօյլէ եա .

— Տէմէք քի պիր հըսսը թապիյի իլէ պու հերիֆտէն խօշլանմատըղըմտա , նէֆրէթ իթտիյիմտէ հապգըմ վար իմիչ :

— Իհթիմալ տըր :

— Գըլամօրանըն Բարիզէ կէլմէսի , Լակուրըն մէմէքէն թինտէն վիրուտինտէն բէք աղ սօնրա վուգու պուլմուշ տէք յի՛լ մի տիր :

— Էվվէթ :

— Իչթէ պու հերիֆին վիրուտինտէն պիր այ դատար սօնրա իտի քի , Մատլէն պանս պիր կիւն պիրտէն պիրէ վէ մէմուլիմին խարիճինտէ օլարագ պիր տահա եանընա օղլա մամագըղըմը սէօյլէմիչ իտի :

— Հա՛հ , իչթէ չիմտի մատտէյի էյիճէ անըմաղա վէ հիւքիւմէրինիզի տօղրուլթմաղա պաշլպտընը :

Պու էանատէ գահվէխանէտէն իչէրի պիր ձիւչթէրի կիրմիչ օլմաղըլա իքիսի պիրտէն սէօզիւ քէստիլէր :

Պու կէլէն ատէմ ղայէթ չըգ պիր խըտմէթքեար իտի , սաշլարը կիւզէլ թարանմըլ վէ իքի եանագլարընըն իւզէրինտէ պըրագըլան ֆավուրի սագալտան պաշղա , սուրաթը քեամիլէն թըրաշ իտիլմիչ օլուպ , սըրթընտա իւզէրի գըրմըղը շէրիտի վէ գօլլը պիր եէլէք , պաճագլարընտա սարըրէնկտէ պիր բանթալօն վէ այագլարընտա գօնճլարը տիւրիւմիւ կիւզէլ չիզմէլէր վար իտի :

Պու խըտմէթքեար , էթրաֆընա չաբըգ պիր նազար կէզտիրտիքտէն սօնրա \ միւսիւ վէրտիւրէնին պուլունթուղու մասայա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշլատը , վէրտիւրէ իսէ շաթա սը մէզքիւրէ խըթապէն :

— Պագալըմ ժօզէֆ Տիւպուա , նէ՛ հէվատիս վար , տէյիինճէ \ խըտմէթքեար պէրայի իհթիրամ էյիլէրէք :

— Արթըգ հիչ սօրմայընըլ էֆէնտիմ , հէվատիսիմ բէք եաման տըր , տէտի :

Բըրօսբէր , օլանճա տըգգաթընը պու չըգ խըտմէթքեարըն իւզէրինէ ճէմ իյլէտի :

Սանտրոգքեաք, պու հերիֆին չհրէսինի թանրյաճագ կիպի օլույօր իտի՝ վէ քէնտի քէնտինէ .

— Պէն պու կէնիշ աչնը վէ ֆըրըլ ֆըրըլ տէճմէքտէ օլան կէօզլէրի միւթլագա պիր եէրտէ կէօրտիւֆ ամնա նէրէտէ, տէյօր՝ վէ պիր տիրլիւ պուշը պուլաւայօր իտի .

Ժօզէֆ Տիւպուա, միւսիւ Վէրտիւրէնին եանընտաքի մասայա օթուրտու, կարսօնա պիր աքսէնթ ըսմարլատը, աքսէնթին իշինէ զայէթ աղըր աղըր սու տամլաթմագտա օլտուղու էսնատէ, Վէրտիւրէ .

— Էյ սէյլէ պագալըմ, նէ՞ վար, նէ՞ եօգ, տէտի՛ .

— Էն էվիլլ Գըլամօրանէ հէմ օտա խըտմէթքեարըղը վէ հէմտէ արապաճըլըդ իթմէք, գօլայ պիր մասլահաթ օլմատըղընը պէյանտէն սօնրա սէօղէ պաշլամագ իսթէրիմ .

— Շիմտի հագըգաթը մատտէտէն պահս էթ, հագըգաթը մատտէտէն՝ օ չիքեայէթլէրի սօնրա իտէրսին՝ .

— Բէք ալա էֆէնտիմ, տիւն պիղիմ էֆէնտի սաաթ իքիյէ սօղրու եայան օլարագ սօգաղա չըգտը, պէնտէ աքագասընտան թէագըպ իթտիմ, նէրէյէ կիթմիշ սլսա պէյէնիրսինիդ . . . սօղրուճա Կըրանտ Արգանթ օթէլինէ կիթմէսին մի Վօրատա Նիյնա Ժիքսի իլէ գօնուլմաղա սէօզ վէրմիշ տէյիլ մի իտի եա՛ .

— Սէօղիւ աղաթմա՛ թապիյի գըզը օթէլտէ պուլա մատը, սօնրա նէ՞ օլտու .

— Սօնրա էֆէնտիմ, Ժիքսիյի օթէլտէ պուլամամըշ օլտուղունտան տօլայը ֆէնա հալտէ ճառը սըզըլարագ քէնտի օթէլինէ ալտէթ իթտի . օրատա միւսիւ Բաուլ Տըլահուր քէնտիսինի պէքլէմէքտէ իտի . Բաուլ պուշը կէօրիւնճէ .

— « Նէ՞ խապէր վար, տէյու սօրտու, պու սիւալտէն պիղիմ էֆէնտի հիտտէթլէնէրէք .

— Ի՛նէ՞ խապէր օլաճագ, մէլուն աշիւֆիթէ թէպտիլի մէքեան իթմիշ, նէրէտէ օլտուղունը պիլէն եօգ՝ իշթէ կէօրտիւն մի, էլիմիղտէն սիվիշիպ գաշտը՝ տէյու ճէվապ վէրտի .

— Պաւ սէօղլէրտէն սօնրա իքիսինին պիրտէն սօն տէ-
րէճէ մէյուս վէ միւքէտտէր օլտուգլարը կէօրիւլտիւ , թա-
րաֆէյն պիր միւտտէթ սիւքիւթ իտիլտի , պպտէհու Բաուլ
եինէ սէօղլէ աղաղ իլէ .

— « Աճէպա պիր չէյտէն խապէրի վաճ մը , տէյուսօ-
րունճա , Գըլամօրաչն .

— « Պիր չէյտէն խապէրի եօգ , լաքին եալընըզ իշթէ
պու « Պիր չէյ » քէիմէսի պիր աղ գուչգուտա պուլտնան
պիր քիմէնին գուլաղընա կիթմիշ օլսա , հաղըգաթը հալին
մէյտանէ չըգմասը խուսուսընտա պիր իր ուճը օլապիլիր ,
տէտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ , Գըլամօրանըն պու սէօղլտէ հաղըգ
օլտուղունը թէսլիմ իտուպ կիւլէրէք , չու սէօղլէրի սէօյ-
լէտի .

— Տէմէք քի սէնին էֆէնտին պիւսպիւթիւն ագլ ու ղէ-
քեալէթտէն մահրում պիր ատէմ տէյիլ իմիշ , հէր նէ հալ
իսէ , էյ սօնրա նէ՞ օլտու .

— Սօնրա , Բաուլ Տըլահուր պու լաղըրտըյը իշիտին-
ճէ , եէմ եէյիլ քէսիլէրէք .

— « Մատէմ քի իչպու գարար վէիիմ տիր , օ հալտէ
պու աշիւֆթէտէն գուրթուլմանըն չարէսինէ պագանլըմ , տէ-
յու հայգըրընճա , Գըլամօրան կիւլմէյէ պաշլալըպ ումուզ-
լարընը գալարըրարագ .

— « Նէ՞ գատար ահմագ իմիշին պէ , ինսան , պէօյլէ պիր
գարընըն չէրրինտէն գուրթուլմագ իսթէրսէ , անտէն հիւ-
քիւմէթ մարիֆէթի իլէ եագայը սըյըրապիլիր , տէտի .

Գըլամօրանըն պէյան իթտիյի պու ֆիքրինէ իւշիւ պիք-
տէն կիւլտիւլէր . պատէհու միւսիւ Վէրտիւրէ .

— Հէրիֆին պու ֆիքրի էյի պիր ֆիքրէթլտուղունը պէն-
տէ թաղտիգ իտէրիմ , լաքին իճրասը իշին վագըթ կէյմիշ
տիր . Գըլամօրանըն , պիր քիմէնին գուլաղընա կիթմէսին-
տէն գօրգուղուչ օ « Պիր չէյ » էն գօրգուլաճագ պիր գու-

լաղա գատար վազըլ օլմուշ տըրու ֆագաթ պու հերիֆէր պիղիմ բըլանլարըմըղը պողմաղտան էվիէլ, պիղ անլէրի հիւ-
քիւմէթին սիճիլի ախլաղ գալէմինէ իսպար իթմէլէյիզ, տէ-
տի :

— Պէն պոչ իսպարը չգատան իթմիշիմ :

Բըրօսքէր քաղս սէօղլէրի ղայէթ պէօյիւք պիր թէճէս-
սիւս վէ մէրաղ իլէ տինլէմէքտէ իտի : Իշիթտիյի սէօղլէրին
հէր պիր քէլիմէսիւ քէշֆի իլէ օղրաշտըղլարը մատտէնին
մուհիմմ պիր ճիհէթինի թէնվիր իտիյօր իտի : Ժիքնինին էլ
եաղըսը իլէ եաղըլմըշ օլան վէ օտա տէրունինտէ պուլու-
նան մէքթուպ բարչասընըն մաալինի եալաշ եալաշ անլա-
յօր իտի :

Սանտըգքեար քէնտինէ էզհէր ճիհէթ իթիմատ վէ
էմնիյէթ իտուպ տիւրաուղու Բաուլ Տըլակուրըն քէք ալ-
չաղ պիր մախլիւգ օլտուղունա հիւքմ իթմէյէ պաշլատը ,
էվվէլտէն հիշ տըգգաթ իթմէտիյի շէյլէր , շիմտի Բըրօսքէ-
րին նազարընտա պէօյիւյիւպ քէսպը էհէմմիյէթ իթմէքտէ
իտի : էսկիտէն կէշէն պին տիւրլիւ վագաալէր զիհնինի իշ-
ղալ իտիյօր վէ պու գատար միւտտէթ պու ալչաղ հերիֆ-
էրին հիլէ վէ խիւտէլէրինէ գարշը , նա՛սըլ քէօր կիպի պիր
հալտէ եաշամըշ պուլունտուղունա թէաճիւպլէր իտիյօր ի-
թի :

Խըտմէթքեար Ժօղէֆ Տիւպուա , եախօս օգույանլարը-
միզըն թանըմըշ օլմալարը լաղըմ կէլէն բօլիս խաֆիյէսի
Փանֆէրըօշ շու վէճհ իլէ պէօղիւնտէ տէվամ իյլէտի :

Տիւն ապշամ եէմէքտէն սօնրա պիղիմ էֆէնտի պա-
նա թըրաշ օլտղէ , սաշլարընը գըվըրճըղլաթտըրտը , լէվան-
թալար սիւրիւնտի քթաղէլէնպի , վէլհասըլ օ կիճէ կիւվէյի
կիւրիյօր իմիշ կիպի պիր իհիթիմամ իլէ սիւսլէնտի : պատէ-
հու արապայը հաղըրլաթտըրըպ Բըրօվանս սօգաղլինտա պու-
լպանան միւսիւ Փօվվէլին խանէսինէ շէքմէքլէյիմի էմր իթտի :
Բըրօսքէր (Միւթէաճիւպանէ) նէ սէօյլէյօրսպը -

նըզ, սըրգաթ վուգու պուլտուղու կիւնի պանգերէ գարչը օ
գատար հագարէթամիզ սէօղէր սէօյլէտիքտէն սօնրա, շիւ-
տի միւսիւ մօվվէլին նէզտինէ նէ՞ եիւ իլէ կիտիյօր:

Խըտմէթքեար. - Նէ եիւզ իլէ կիթտիյինի պիլէմէմ ֆա-
գաթ կիթտի, հէմտէ ք ադչամը օրատա կէշիրտի, եարը կի-
ճէյէ եագըն պիր վագըթտա չըգըպ արապասընա պինտի .
պէն աքապանըն իւզէրինտէ պէրլէյէ պէրլէյէ եաղան եաղ-
մուրտան ըպանըպ սուճուգ քէսիլմիշ իտիմ:

Վէրտիւրէ. - Չըգաղը վագըթ էֆէնտինին չէհրէսի
նա՞սըլ իտի:

Խըտմէթքեար. - Կէլտիյինտէն տահա ազ մէմնոնիյէթ
արզ իտէյօր իտի. էվէ կէլտիք պէն հայվանը չէօղտիմ՝ քա-
րապայը մահալինէ վազ իթտիմ, էֆէնտինին պիր չէյ իս-
թէյիպ իպթէմէտիյինի սօրմագ իշին եօգարըյա չըգաղմ,
գաբուսընը գաբալը պրւլտում. հէրիֆ պէնիմ կէլտիյիմի
տույուճնա գաբուսըն արգածընտան պանա միւքէմէլ սու-
րէթտէ սէօյտի Նայտը:

Վէրտիւրէ. - Սէօյլէյէճէքլէրին հէք պուսլարտան ի-
պարէթ մի տիր:

Խըտմէթքեար. - (Պիր գատէհ արսէնթ տահա եու-
վարլայաթագ.) Տիւնըի վուգուաթ պուսլարտուն իպարէթ
տիր. պու սապահ էֆէնտի կէճ գալգտը, հէր սապահքի
կիպի եինէ քէօրէք կիպի սուրաթսըզ վէ խըրչըն պիր մի-
ղան իլէ ույանտը. էօյլէնէ տօղրու Ռաուլ կէլտի օ տա
հիտտէթլի պիր հալտէ կէօրիւնիյօք իտի. պիրի պիրլէրինի
կէօրիւր կէօրմէզ գավկայա թութուչտուլար, ամա նէ՞ գավ-
կա. պուսլարըն իթտիքլէրի քիւֆիչրլէրինի տիչնեանըն էն
գապա վէ ատէպսիզ սընրփընտան օլան ատէմէր պիլէ ի-
շիթմիշ օլսա իտիլէր, հիճապլարընտան եիւղէրի գըզարըր
իտի գավկա պիր անրէճէյէ գատար գըզըշտըքի, պիզիմ է-
ֆէնտի Ռաուլըն գըրթլաղընա սարըլըպ շիտտէթլէ սարսմաղա
պաշատը. մէրգումը պօղաճագ զանն իթտիմ, ֆագաթ Ռա-

ուր տա էօյլէ բէք Գօլայ քէնտինի պօղտուրան մախլիզլար-
տան օլմատըղընը կէօսթէրմէք իչին, ճէպինտէն ուճը զա-
յէթ սիվրի պիր պըշագ չըգարտը. պունը կէօրիւնճէ պի-
զիմ էֆէնտի գօրգուպ էլլէրինի խասմինին պօղաղընտան չէ-
քի վէրտի:

Վէրտիւրէ. - Գավկա էսնասընտա պիրի պիրլէրինէ նէ՞
տէյօրլար իտի:

Խըտմէթքեար. - Ա՛հ իշթէ պունը անլամագ պէնիմ ի-
չին գապիլ օլմատը, չիւնքի խապիսլէր, քիւֆիւրլէրտէն պաշ-
գա լագըրտըլար հէք ինկիլիզճէ սէօյլէյօրլար իտի. եալընըզ
չիւպհէսիզ օլարագ շունը անլայապիլտիմ քի, իթտիքլէրի
գավկա բարայա տայըր տըր:

Վէրտիւրէ. - Պունը նա՞սըլ անլատըն:

Խըտմէթքեար. - Պէն պիր զէման մէրագ իտէրէք էվ-
րօբա լիսանլարընըն քեաֆֆէսինտէ բարայա նէ տէտիքլէ-
րինի էօյրէնմիշ իտիմ, իշթէ պու բարա քէլիմէսի գավկանըն
հէք ճիւմէսինտէ թէքրար իտիլիյօր իտի տէ անտէն անլա-
տըմ:

Պու արալըզ միւսիւ Վէրտիւրէնին գաչլարը չաթըլըպ
անլաշըլմազ սուրէթտէ պիր չէյլէր մքըրլտանտըղը իշիտիլտի.
խըտմէթքեարըն տինլէյուպ տէ անլայամամըշ օլտուզու սէօզ-
լէրի Վէրտիւրէ, եալընըզ գուվլէյէ մուհաքէմէ վէ ագլի-
յէսի գուվլէթի իլէ քէշֆէ օղրաշըյօր զանն իտիլտի:

Ժօզէֆ տիւ Պուա պէր վէճհը աթի սէօղիւնէ տէվլամ
իլլէտի:

— Խապիսլէրին հիտտէթլէրի կէշտիքտէն սօնրա փը-
րանսըզճա գօնուշմաղա պաշլատըլար, ֆագաթ բէք եավաշ
գօնուշույօրլար իտի. եարըն պանքէրլէրին խանէսինտէ մաս-
քէլի պիր պալօ վէրէճէք իմիշ անտէն պահա իթտիլէր. պի-
զիմ էֆէնտի Բաուլը թէշեի իտէր իքէն:

— «Մատէմ քի պու իչին վուգուինի մէն իթմէք միւմ-
քիւն տէյիլ տիր, պարի պու կիւն օլսուն պիթսին. օ հալտէ

սէն պու ագչամ Վեղինէտէքի խանէտէն տըշարը չըգմայըպ օրատա պէքլէմէլիսին , տէմէսի իւղէրինէ , Բաուէ տախի ճէվապէն .

— « Զաթէն պէն աէ էօյլէ եաբաճաղըմ , տէտի »

Արթըգ կիճէ հուլուլ իյլէմիշ օլտուղունտան եավաշ եավաշ դահվէխանէ միւշթէրիլէր իլէ տօլմաղա պաշլատը , կէլէնլէր պաղըրարագ աբսէնթ ըսմարլայօրլար վէ կարաօնլար տախի իսկէմլէրին իւսթիւնէ չըգըպ կաղլարը եագըյօրլար իտի . միւսիւ Վէրտիւրէյ Վօղէֆ տիւ Պուայէ .

— Արթըգ կիթմէլիսին , պէլքի էֆէնտին սէնի արար , իշթէ պիրիսի տահա կէլտի , շիմաի անընլա տախի պիր աղ դօնուշաճաղըմ եարըն եինէ կէօրիւշիւրիւզ , տէյինճէ յիւրտմէթքեար , եախօտ Փանֆէրլօ , միւսիւ Վէրտիւրէյի սէլամվայըպ տըշարը չըգաը .

*

* *

Միւսիւ Վէրտիւրէնին « պիրիսի կէլտի » տէշու վիրուտինի խապէր վէրտիյի զաթ Գավայլօն իտի , պիշարէ չօճուգ դօրդուսընտան թիթրէմէքաէ օլտուղու հալտէ զայէթ միւշթէրիզանէ պիր սուրէթլէ կէօղլէրինի դահվէխանէ տէրունինտէ կէղտիրէրէք , միւսիւ Վէրտիւրէյի արայօր իտի . Գավայլօն , սանքի պիւթիւն Բարիզ բօլիսլէրի քէնտինի թէագըպ իտիյօրլար իմիշ կիպի պէօյիւք պիր խէվֆ ու տէհշէթ իշինտէ իտի .

Գավայլօն , միւսիւ Վէրտիւրէնին պուլունտուղու մասայա օթուրմատըպ զայէթ իհթիրաղ իլէ էլինի ուղատըպ Բըրօսըրէրին էլինի սըգաը , էթրաֆընա տըգգաթլա պագընըպ քէնտիլէրինէ քիմսէնին տըգգաթ իթմէտիյինէ գանաաթ հասըլ իյլէտիւրտէն սօնրա՝ Վէրտիւրէնին էլինէ քիւշիւք պիր բաքէթ թէսլիմ իտէրէք .

— Իշթէ պիր տօլապըն տիպինտէն պունը պուլմուշ , տէտի .

Գավայլօնն թէսլիմ իյլէտիյի պու շէյ, զայէթ միւ-
քէմմէլ վէ սիւսլի սուրէթտէ ճիւղէնմիշ պիր տուա քիթա-
պը իտի . միւսիւ վէրտիւրէ չարըգ չարըգ պուննն եարադ-
լարընը չէվիւրէրէք, պիր կիւն էվիւլ Բըրօսըրէրէ կէօնտէրիլէն
մէքթուպը եազմագ իչին իսթիմալ իտիլմիշ պուլուննան հարֆ-
լարըն օյուլմուշ օլտուղու սահիֆէլէրի պուլսու . պու սահի-
ֆէլէրի Բըրօսըրէրէ կէօսթէրէրէք .

— Իշթէ չիմսի էլիմիզէ տէլայիլի գավիյէ վէ մատտիյէ
կէչտի, եալընը շու քիթապ սէնի գուրթարմազա քեաֆի
տիր, տէտի .

Բըրօսըրէր պու քիթապը կէօրիւնճէ սաբսարը քէսիլտի,
չիւնքի մուգատտէս մէտալեօնը ալտըղը վագըթ անա մու-
գապիլ պիր եատիկեար օլմագ իւլրէ, պու քիթապը քէն-
տիսի Մատլէնէ վէրմիշ իտի . ֆիլհագըգա քիթապըն պիրին-
ճի սահիֆէսինտէ Մատլէնին էլ եազըսը իլէ շու սէօլլէր
եազըլմըշ իտի .

Նօթըր Տաւ ֆիլիստէսինսէ ալմըշ օլտուղու մուգասսէս

Եասիկեար

1866 Յունվար 47

Բըրօսըրէր քէնտինաէն կէչմիշ պիր հալտէ հայգըրարագ .

— Պու քիթապ Մատլէնին տուա քիթապը տըր, տէտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ պունա պիր ճէվապ վէրմէյէ վագըթ
պուլամատը, չիւնքի թամ օ սըրատա գահվէխանէտէն ի-
չէրիյէ մէյխանէ կարսօնը գըյաֆէթինտէ պիր տէլիգանլը-
նըն կիրօիյինի կէօրմէսի իւզէրինէ, հէման ալազա գալգըպ
պու կարսօնա աօղրու եիւրիւտի .

Կարսօն վէրտիւրէյէ պիր թէզքիրէ վէրտի, պունը ա-
լըպ օգույունճա քէնտինէ ֆէվգէլատէ պիր հէյէճան բէյտա
օլտու, թէքրար Բըրօսըրէրին եանընա կէլիպ .

— Հալտէ, իհթիմալ քի քէնտիլէրինի եադալարըղ,
տէտի .

Միւսիւ Վերտիւրէ պունը տէյիպ հէման մասանըն իւզերինէ պիր պէշ փըրագլըգ փըրլատըպ, Դավայլօնա հիշ պիր քէլիմէ սէօյլէմէքսիզին պիւսպիւթիւն շաշըրըպ գալմըշ օլան Բըրօսըրէրին գօլընտան չէքիպ հէման գահվէխանէտէն տըշարը չըգարտը :

Վերտիւրէ , էսնայի ըահտէ Բըրօսըրէրին հէմ գօլընտան չէքէյօր վէ հէմ տէ շու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի :

— Հայտէ գուզում պիր ազ զայրէթ իտէլիմ տէ շունլարը էլիմիզտէն գաշըրմայալըմ . վա'հ, վա'հ, կէօրտիւնիւզ մի Սէն ժէրմէն թըրէնինէ եթիշէմէյէճէյիզ, չիւնրի Սէն Լազար մէվգըֆընա կէճ գալտըգ :

— Ալլահ աշգընա նէ՞ օլտու :

— Շիմտի եիւրիւյիւնիզ, եիւրիւյիւնիզ, սօնրա գօնուշուրուզ :

Երիտի պիրլիքտէ ազիմ պիր սիւրաթլա Բալէ Բօայալ մէյտանընա կէլտիլէր , Վերտիւրէ հայվանլարընըն գուվլէթինի կէօզիւնէ քէստիրմիշ օլտուզու պիր արապանըն էօնիւնտէ տուրուպ , արապաճըյա :

— Պիզի Վէզինէյէ կէթիւրիւպ կէթիւրմէք իչին նէ՞ իսթէրսին , տէտի :

— Պուրատան Վէզինէնին եօլունը բէք էյի պիլէմէտիյիմ իչին աֆվ իտէրսինիզ կէթիւրէմէմ :

Բըրօսըրէր , պու Վէզինէ իսմինի իչիտինճէ հէք շէյի անլայըպ , տէրհալ արապաճըյա խիթապէն :

— Պէն սանա եօլը թարիֆ իտէրիմ , տէտի ,

— Էօյլէ իսէ պու կէճ վագըթտա վէ պէօյլէ ֆէնա պիր հավատա եիրմի պէշ փըրանգտան աշաղը կիտէմէմ :

— Սիւրաթլա կիթմէք իչին սէօյլէ , պու տէտիյին ֆիյաթտան տահա նէ՞ գատար ֆաղլա իսթէրսին :

— Աման էֆէնտիմ , պուրասը սիզին միւրիւվլէթինիզէ գալմըշ պիր քէյֆիլէթ իսէ տէ , զանն իտէրիմ քի օթուզ պէշ փըրանգ վէրմիշ օլսանըզ . . .

Միասին վերտիւրէ սապրորսզւըղընը իյմա իտէր պիր թավր ու սէտա իլէ .

— Հայտէ , պիղտէն եարում սաաթ էվվէլ եօլա չըգմըլ պուլունան պիր արապայա եթիչէպիլիր իսէն սանա եիւզ ֆըրանգ վէրիլիզ . նա՛սըլ , պունա ըազը՞մըսըն , լտէտի .

— Նէ՞ տէմէր էֆէնտիմ , պունա ըազը օլմամաք քլո՞ւրմը , հէման պինինիզ պանա պիր տագըգա զայպ իթտիրէ՛ճէքսինիզ , տէտի .

Փիլհագըգա արապաճընըն տէտիլի կիպի հավա քէք ֆէնա օլուպ արա սըրա եաղմուր տախի սէրմէքտէ իտի . մամաֆիլ արապաճընըն գամջըսը օ զաիֆ հայվանլարըն իւզէրինտէ իքի իւչ տէֆա շադլատըղը իշիտիլտիլինի միւթէագըպ , արապանըն , տէօրթ նալ իլէ վալուա սօգազընըն իշինէ տօղրու խըզլանտըղը կէօրիւլտիւ .

16

Վէզինէ մէվգըֆընտան պիրաղ իլէրի կիտիլինճէ ինսանըն էօնիւնէ իքի եօլ չըքար , պու եօլլարտան եօլ թճրսֆտարի միւնթաղամ պիր թարիգ տիր քի , տօղրու քէօյէ կիտէր վէ ու զադտան պագըլընճա պղաճլար արանընտան քէօյիւն քիլիսէսի կէճըիւլիւր . տիկէրի , եանի սաղ ճիհէթինտէքի եէնի աչըլմըլ պիր եօլ օլուպ , եօլճըլը տօղրու օրմանա իյսալ իտէր .

Պու օրմանա չըգան եծլըն էօթէսինտէ պէրիսինտէ ինչա իտիլմիլ խանէլէք կէօրիւլմէքտէ տիր , մէզքիւր խանէլէրին էքսէրիսի եազ մէվսիմինտէ սահիպլէրի թարաֆընտան իսքեան իտիլիպ , գըլըն պօշ գալանթ թիւճճար խանէլէրի տիր .

Միւսիւ վէրտիւրէ իլէ Բըրօպէր , իշթէ պըւ իքի թա-

րիդին նագթէյի թէ՛ լագդըսընա կէլինճէ արապայը տուր-
տուր թտըլար :

Արապաճը , օթուղ պէշ ֆըրանգը հագգ իթմիշ իտի .
հայվանլար ֆէնա հալտէ եօրուլմուշլար իսէ տէ , Վէրտիւրէ
իլէ Բըրօսբէր քէնաիլէրինտէն էլլի մէթրօ դատար իլէրիտէ
պիր պաշգա արապանըն կիթմէքտէ օլտուղունը , ֆէնէրլէ-
րինին ըշըղընտան կէօրիւպ անլամըշլար իտի :

Արապատան էն էվլէլ միւսիւ Վէրտիւրէ էնէրէք արա-
պաճընըն հագգը իլէ պագշիշինի վէրիպ .

— Ալ , իլթէ սանա վատ իթմիշ օլտուղունուղ մէպլաղը
վէրիյօրում , շուրատան քէօյէ կիթ , իլք թէսատիւֆ իտէ-
ճէյին լօգանթայա կիր . էկէր պիղ պիր սատթա գատար
կէլիպ սէնի Յրատա արար իսէք նէ ալա , արամատըղըմըղ
սուրէթտէ քէնտինի սէրպէսթ պիլիպ իսթէտիյին թարաֆա
կիտէպիլիրսին , տէտի :

Արապաճը , ուզուն ուզատըյա թէշէքքիւրլէր իթմէյէ
գալգըշլար իսէ տէ , Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէրին , հէրիֆին պու
թէշէքքիւրաթընը տինլէմէյէ վագըթլարը օլմատըղը ճի-
հէթլէ , հէման ալըպ եիւրիւյիւ վէրտիւրէ :

Իքիսի պիրտէն եօլ իւզէրինտէ ատէթպ գօշմագտա ի-
տիլէք , արապայա պինտիքլէրի էսնատէ արապաճըյը չիքեա-
յէթէ մէճպուր իտէն ֆէնա հալա չիմտի պիւպիլթիւն ֆէ-
նալաշմըշ իտի . եաղմուր սիճիմ կիպի եաղմագտա օլուպ դա-
ցէթ չիտտէթլէ էսէն պիր աճը բուզիկեար տալի , աղաճ
լարին տալլարընը գօրարըքճասընա պիրիպիրլէրինէ ջարբըպ
գօրգունճ պիր սէտա հուսուլէ կէթիրմէքտէ իտի :

Մէվգըֆըն ուզագտան կէօրիւլէն ֆէնէրլէրի լիւզկեա-
րըն չիտտէթլէ էսմէսինտէն , հէման սէնէճէքլէր իմիշ կի-
պի թիթրէք պիր մէնզարէ արղ իտիւպ , զաթէն քէսիֆ
լաի Ջիճէնին տէհշէթլի գարանըղընը պիթ գաթ տահա ար-
թըրմագտա իտի :

Չամուրտան պիր կէօլ հալինի քէսպ իթմիշ պուլունան

եօլըն օրթասընտան, պէշ տագըգա դատար գօշտուգ տան սօնրա Բըրօսբէր, պիրտէն պիրէ Վէրտիւրէյի թէվզըֆ իտէրէք.

— Կէլտիք իշթէ Բաուլըն խանէսի պուրասը տըր, տէտի.

Հագըգաթէն Բըրօսբէր իլէ միւսիս Վէրտիւրէ, տէօրթ թարաֆը խալի պիր մահալտէ ինչա իտիլմիշ պիր խանէնին էօնիւնէ կէլմիշլէր իտի, պու խանէնին տէմիր բարմագըղզը գաբուսը էօնիւնտէ պիր արապա տուրմագ տա օլտուղու կէօրիւտիւ. պու ձրապա պիր աղ էվվէլ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէրին էօնլէրինտէն կիթմէքտէ օլտուղու կէօրտիւքլէրի աւրապա իտի.

Արապանը, եաղմուր վէ ըիւզկեարըն շիտտէթինտէն քէնտիսի մուհաֆազա իտէպիլմէք իչին սըմսըղը մանթօսընա պիւրիւնմիւշ օլտուղու հալտէ ուշուգըլարադ, միւշթէրիսինն ալտէթինէ պէքլէմէքտէ իտի.

Միւսիւ Վէրտիւրէ արապայա եաղըաշըպ զարապանընն մանթօսընտան չէքէրէք.

— Պագուանա եա'հու, տէյու հէրիֆի սէսլէտի.

Հէրիֆ, էթէյինի չէքէնի քէնտի միւշթէրիսինն զանն իտէրէք պիրտէն պիրէ կէօղլէրինն աշըպ թէրպիլէլէրէ սաւըլարադ.

— Պույուրըն հաղըրըմ էֆէնտիմ, տէտի.

Փագաթ հէրիֆ սօնրատան արապանըն ֆէնէրլէրինին ըլըղը իլէ էթէյինի չէքէն քէնտի միւշթէրիսիւշմաշըպ, իքի եապանըն քիմնէ օլտուղըրըն ֆադգ իտիննէ՛ պու վաճ գըթտա վէ պէօյլէ թէնհա պիր մահալտէ պու իքի քիչինին զուհուրինի ալամէթը խալըր ատա իթմէյուպ զպու թտէմլէրին քէնտինտէն թալիպ իտէնէքլէլի չէյ բարա քէօնպի օլաճաղընը վէ պէլքի տէ ճանընա գըյուաղա գալգըլաճադ լարընը աուի շիւնէրէք զֆէնյա հալտէ գօրգուպ գամըլընը շիտտէթլէ սալուրադ.

— Վա՛յ, ետգալանորդ, տէ՛մէնի իւզերինէ, վէրտիւրէ՛ս
պունա ճէվապէն՝

— Պուտալալըդ լաղըմ տէ՛յիլ, պիղիմ սէնտէն իսթէ՛յ
տիցիմիդ շէ՛յ եալընըդ զօֆադ պիւր մալիւմաթ տըր . էկէր
սօրաճաղըմըդ շէ՛յի պիղէ խապէր վէրիւր իսէն, սանա պէշ ֆը-
րանգ տա պախշիշ վէրէճէ՛յիդ . պուրայա կէթիրտիյին Վիւշ-
թէրիլ օրթա եալը պիւր գատըն տէ՛յիլ մի տիր, տէտի .
Պու սիւալ իլէ պիր տէ պէշ ֆըրանգըդ պախշիշ վա-
տիպէսի արապաճըյը թէէմին իթմէք շէօյլէ տուրսուն, պու-
սէօղլէրի տույունճա հէրիֆին գօրգուսը տէհէթէ թէհաւ-
վիւլ իթտի վէ պաղըրարագ .

— Հայտէ պուրատան տէֆ օլունուզ տէյօրուճ, կիթ-
մէտիյինիդ սուրէթտէ շիմտի ճան գուրթարան եօգ մը տէ-
յոճ պաղըրըրըմ, տէտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ, հէրիֆին իմայա կէլմէյէճէյինի
անլայարագ, էյիլիպ Բըրօսթէրին գուլաղընա .

— Հայտէ պուրատան սաւուշալըմ, պու հայվան հէրիֆ
շիմտի տէտիյի կիպի պաղըրաճագ օլուրսա, պիղէ հէր պիր
շէ՛յի զայպ իթտիրիւ խանէնին իչինէ կիթմէլիյիդ, ֆագաթ
պու տէմիլը բարմաղըդը գաբուտան կիրմէք օլմաղ, տէտի .
Իքիսի պիրտէն օրատան ոճգադընըպ խանէնին պահճէ
տիվարընըն էթրաֆընը տօլաշմաղա պաշլատըլար . իւզերին-
տէն սուհուլէթլէ աշապիլմէք իչին տիվարըն պիր ալչագ մա-
հալինի ինթիխապէ օղրաշըյօրլար իտի .

Գարանլըգտա տիվարըն պէօյլէ պիր մինանիպ մահալինի
ինթիխապ իթմէք թոէ գօլայ ժէյիլ իտի . տիվար օն օն իքի
այագ, եիւքսէքլիյինտէ ֆլուպ, աշմագ իչին էն ալչագ օլան
նօգթա պուլոպսուղ, միւսիւ վէրտիւրէ կէրի կէրի կիտուպ
տիվարտան խայլի ուզագլանտըգտան սօնրա պիրտէն պիրէ
գօշարագ, պիր սըշրայըշտա տիվարըն թապոթ գաբաղը
կիպի քէօշէլի պիւշ շէրիլտէ պուլոպսուն եօգարըսընա ասըլը
վէրտի, պատէհու այագլարը իլէ թըրմանարագ տիվարը

իւսթիւնէ չըզրպ պաճադլարնը աչտը վէ հայվանա պինէր կիպի օթուրտու քի , պու չէվիքլիք քէնտի կիպի շիշման պիր ատէմտէն ասլա մէմուլ իտիլմէզ իտի :

Շիմտի տիվարն իւսթիւնէ չըզմագ նէօվպէթի Բըրօս-բէրէ կէլտի . Բըրօսբէր , արգատաշընտան հէր նէ գատար տա-հա կէնճ իսէ տէ , օ չէվիքլիք , օ մէհարէթ քէնտիսինտէ եօզ իտի , եալընըզ տիվարէ չըզմագ տէյիլ՝ օ ձիր թարաֆա աթլամագ խուսուսընտա պիլէ վէրտիւրէնին մուտվէնէթինէ միւհթաճ օլտու :

Իքիսի տէ պահճէյէ էնտիլէր . միւսիւ վէրտիւրէ խա-նէնին ահվալինի թէտգըգա պաշլատը . Բաուլ Տըլափուրն խանէսի զայէթ կէնիշ պիր պահճէնին թա օրթա Թէրինտէ ինշա իտիլմիշ իտի . էնինէ վէ պօյունա նիսպէթլէ էրէյիճէ եիւքսէք օլան պու էպնիյէնին , իքի գաթտան սօնրա պիր տէ թավան արասը վար իտի :

Խանէնին իքինճի գաթընտա եալընըզ պիր բէնչէրէտէ ըչըգ կէօրիւլմէքտէ իտի . միւսիւ վէրտիւրէ , Բըրօսբէրէ :

— Սիզ պու խանէյէ էլպէթտէ պիր չօգ տէֆալէր կէլ-միշսինիզ տիր , տէրունինի էյիճէ թանընընըզ , չու բէնչէ-րէսինտէն ըչըգ կէօրիւնէն օտանըն հանկը օտա օլտուղունը պանա խապէր վէրէպիլիւրմիսինիզ , տէտի :

— Օրասը Բաուլըն եաթագ օտասը տըր :

— Բէք ալա , շիմտի թագսիմաթընա կէլէլիւմ . էն ալթ գաթտա , էանի եէր գաթընտա նէ վար տըր՝

— Մաթպախ , քիլար , եէմէք սալօնը իլէ պիրտէ կէ-նիշճէ պիլարտօ սալօնը վար տըր :

— Պիրինճի գաթտա :

— Իքի սալօն վար տըր քի , եէքտիկէրլէրինտէն պիր միւթէհարիք պէօլմէ իլէ ալըլմըշ տըրլար , պիրտէ իշ գա-պինէսի վար տըր :

— Խըտմէթբեարլար նէրէտէ ժթուրուրլար :

— Պու սաաթտա Բաուլըն նէզտինտէ հիշ պիր խըտ-

մէթքեար պուլունմազ, Բաուլըն Վէղինէլի իքի խըտմէթճիսի վար տըր, պուսլար գարը գօճա օլապ հէր սապահ կէլիր-լէր իշէրինի պիթիրիպ ագչամ թաամընտան սօնրա եինէ քէօյլէրինէ կիտէրլէր և

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու խապէրտէն բէք մէմնոն օլ-տու, սէվինճինտէն իքի էլլէրինի պիրիպիրինէ սիւրթէրէք

— Օխ, իշթէ պու բէք ալա, շիմտի պէօյլէ պիր հէ-վատէ Բարիղտէն պուրայա գաթար կէլէն զաթ ին Բաուլ միյանընտա կէչէն մուհավէրէյի տինլէմէնին պիր գօլայընա պագալըմ. հայտէ իշէրի կիրէլիմ, տէտի:

Պու թէքլիֆին իճրասը Բըրօսքէրէ զայէթ միւճկիւլ վէ օլտուգճա թէհլիքէլի կէօրիւնտիւլլինտէն, միւսիւ Վէրտիւ-րէնին պու ֆիրրինի ըէտտ մէգամընտա

— Աման, պու նա՛սըլ օլապիլիր, տէտի:

— Բէք զարիպ սէօյլէյօրսունըզ Բըրօսքէր, եա պիզ պուրայա գաղար պու ֆէնա հավատա նիշին կէլտիք, թէ-նէզզիւհ վէ էյլէնմէք իշին մի կէլտիք զանն փոյյօրսունըզ:

— Եա եազամըզը էլէ վէրի՛րսէք:

— Պիզիմ պուրատա պուլունտուղումուզը պէլլի իթտի-րէճէք պիր քիւչիք կիւրիւլթի վուգուա կէլէճէք օլուր իսէ, սիզ կիւյա Բաուլը զիյարէթէ կէլմիշսինիզ տէ, խանէնին պիւթիւն գաբուլարընը աչըզ պուլմոչչ օլտուղունո զտանհ սէսսիղճէ հօգարը չըգմըշսընըզ կիպի տօսթանէ պիր թարզ իլէ եիւրիւյիւպ քէնտինիզի պիւթիրիրսինիզ:

Իշին միւճկիւլ ճիհէթի շուրասը իտի քի, խանէնին գա-լըն մէշէտէն պիր գաբուսը պուլունուպ, օ տա իհթիմամը սուրէթտէ գաբալը իտի. միւսիւ Վէրտիւրէ պու գաբուլը պիր գաչ տէֆալար շիտտէթլէ սարստը իսէ տէ, գըմըլտաթ-մազ գապիլ զլամալաճազընը կէօրիւնճէ:

— Պիզ նէ՞ գատար թէտպիրսիլիք իթմիլիզ, պէօյլէ խուսուսլարտա ինսան իհթիյաթլը տավրանրպ լուգումը կէօ-րիւլէճէք ալաթ վէ էտէվաթը եանընտա պուլունտուղումալը

տըր . պէօյլէ պիր քիլիտտէն նէ՞ օլուր , ֆաղաթ ետնըմըզտա պիր ուճը չէնկէլլի տէմիր պիր չիլի . պիր թէլ բարչասը պիլէ եօգ , տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , գաբույը զօրլամագտան հիչ պիր ֆայիտէ հառըլ օլամոյաճաղընը տնլայարագ ալթ գաթըն բէնչէրէլէրինէ տօղրու գօշտու . պունլարը պիրէր պիրէր կէօգտէն կէչիրտի . նէ ֆայիտէ քի պու բէնչէրէլէրին հէքսինին տէ բանչուրլարընը սըմըգ գաբալը պուլտու :

Պու հալ Վէրտիւրէնին ճանընը սըգտը . իչէրի կիրմէք իչին պիր տէիք արայըպ պուլամայտն պիր թիլքինին , քիւմէսին էթրաֆընտա տօլաշմասը կիպի միւթէհալվիւրանէ պիր սուրէթտէ , խանէնին տէօրթ թարաֆընը ֆըրըլ ֆըրըլ տէվը իթմէյէ պաշատը :

Նիհս)էթ գաբուտտն բէնչէրէտէն իչէրի կիրմէնին միւմքիւն օլմատըղընը անլայընճա , մում եանտն օտանըն տէրունինի կէօրէպիլմէք իչին պահճէնին էն միւսաիտ պուլուննան նօգթասընա կէլիպ թէվազ ուֆ իթտի , վէ հիտտէթամիզ պիր սէտա իլէ :

— Ա՛հ , պարի իչէրիտէ նէ օլտուղունը կէօրէպիլմէք միւմքիւն օլտա , տէյէրէք վէ եումրուղու իլէ բէնչէրէյի իրայէ իտէրէք չիւ սէօղլէրի իլավէ իյլէտի :

— Պու մուամմանըն անաթթարը իչթէ շու օտա տէրունինտէ պուզունույօր տա , օթուզ գըրգ այագ գատար պիր եիւքսէքլիք պիզլի անը կէօրմէքտէն մէն իտիյօր :

Բըրօթբէրին , արգատաշը Վէրտիւրէ հագգընտաքի թէաճիւպի պու կիճէ սօն տէրէճէյի պուլմուշ իտի . չիւնքի միւսիւ Վէրտիւրէ աշմագ սուրէթի իլէ կիրմիչ օլտուղլարը պու պահճէ տէրունինտէ , կիւյա քէնտի խանէսինին պահճէսինտէ պուլունույօր իմիչ կիպի սէրպէսթ սէրպէսթ կէզինիյօր , չէքիլմէ իւրքմէ կիպի հալլէր քէնտիսինտէ աւլա միւշահատէ իտիլմէյօր իտի . ալաթ վէ էտէվաթ իլէ քիլիտլի գաբուլարը աշմագտան էօյլէ թապիլի պիր թարզ իլէ պահս իտիյօր իտի

քի, քենտիսինին պու կիպի թէհլիքէլի իլէրին էհլու էրպապը օլտուղունա հիչ շիւպհէ պըրազ մայօր իտի :

Ֆիլհազըղա միւսիւ վէրտիւրէ, էօյլէ եաղմուր, չամուր, լուղիկեար վէ զայրիհիւմ կիպի մանիլէրէ դարչը, զէրրէ գաաար բէրվասը օլմատըղընը աբ աշիքեար կէօթէրմէքտէ իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ, խանէյէ հադլաչըպ տէրսունիւտէ ըլըգ կէօրիւնէն բէնչէրէնին եիւքսէքլիյինի հէսապ իթմէյէ պաշլաուր. տիւղ տիվարէ աթըլըպ տէլի կիպի թըրմանմաղա չաւըչաճագ իմիշ կիպի քէնտիսիւտէ պաղը հալլէր կէօրիւնէլրէք :

— Իչէրիսինի միւթլագ կէօրէճէյիւհ հէր հալտէ կէօրէճէյիւմ, տէյօր իտի :

Արգատաշընըն թաւլը ու հալինտէն հայրէթ իչինֆէ դալմըշ օլան Բըրօսբէրին, պու աբալըգ ագլընա պիրտէն պիւլէ պիր շէյ կէլէրէք :

— Պու պահճէտէ պիր նէրտիւպան վար աըր, շիմտի ագլըմա կէլտի, տէտի :

— Եա տէմինտէն պերի նիչին ագլընըգա կէլմէտի, չաբըգ սէօյլէյինիգ պու մէրտիվէն նէրտէ պուլընուր :

— Թա պահճէնին նիհայէթիւտէ, աղաճլարըն ալթընտա :

Իքիսի պիրտէն դօշտուլար, պիր խալլի միւստէթ աբաշտըրտըգտան սօնրա մէրտիվէնի տիվարըն տիպինէ ուրուղուն եաթըրըլմըշ պուլտուլար. հէման եիւքլէնիպ էպնիյէնին եանընա կէթիրտիլէր :

Լաքին մէրտիվէնի պինայէ տայատըգլարը հէմտէ, մուճիպի մուխաթարա օլաճագ տէրէճէտէ, տիմտիգ պիր վաղիյէթտէ տայատըգլարը սուրէթտէ պիլէ, եինէ ըլըգ պուլընան բէնչէրէյէ եէթիլմէտիյինի վէ օ եիւքսէքլիյէ գատար եիւքսէլէպիլմէք իչին, տահա պէշ ալթը պասաւագ պուլընմասը լազըմ կէլտիյինի կէօրտիւլէր :

Բըրօսբէր, սօն տէրէճէ մէյուսանէ պիր սուրէթտէ .

— Էյվա՛հ, եէթիշմէյօր, տէմէսի իւղէրինէ, միւսիւ վէր-տիւրէ պիր սէտայի մուղաֆֆէրանէ իլէ .

— Նա՛սըլ եէթիշմէյօր, տէյու ճէվապ վէրտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ, պունը տէր տէմէզ էպնիյէտէն պիր մէթրօ գատար աչըլըպ, եիւղիւ խանէտէն թարաֆտա պու-լունմազ իւղրէ պիր վաղիյէթտէ տուրտու գտան սօնրա, հէ-ման մէրտիվէնի եազալայըպ զայէթ իհթիյաթ իլէ եօգարը գալտըրտը, մէրտիվէնին էն ալթ պասամաղընը ումուզլարը իւղէրինէ տայայըպ . էլլէրի իլէ տախի գօլլարընը սըմ սըգը թուլթտու գտան սօնրա, Բըրօսբէրէ .

— Հայտէ, չըգ պագալըմ, տէտի .

Բըրօսբէր իչին մէվգըն տէհչէթի բէք պէօյիւք իտի . լաքին միւսիւ վէրտիւրէնին սիւ թէքիֆինէ գայըլ ասլա թէրէտտի տ էսէրի կէօսթէրմէտի . տէմինտէն պէրի զու-հուր իտէն մաքիլէրին պէրթարաֆ օլմուշ պուլունմանը սէ-վինճի վէ ծոա տէրունինտէ կէօրիւլէճէք հալլէրտէն սօնրա փուվտֆիպագ օլմազ իւմիւտի, սանտըգքեարըն գուվվէթինի չէվիքիլինի բէք չօգ արթըրմըշ օլտուղունտան, սարսըլմազ-սըզըն մէրտիվէնին ալթ պասամաղընտ գատար չըգ տը, պա-տէհու ապագլարը ալթընտա թիթրէմէքտէ պուլունման մէր-տիվէնին տիկէր պտսամագլարընտան տախի չըգ մաղա պաշ-լատը .

Բըրօսբէրին սաչը թէմամ բէնչէրէ հիլասընը աչըպտա օտանըն տէրունինի կէօրտիւյիւ անտէ, պիրտէն պիրէ միւտ-հիշ սուրէթտէ պիր քէրրէ հայգըրտը, պէրէքեաթ վէրսին քի պու հայգըրմտ սէտասը, օ սըրատա չիտտէթինի ար-թըրմըշ օլան ֆուրթ ունանըն ինիլթիտինէ գարըշտըպ բէք իշիտիլմէտի, անտէն սօնրա Բըրօսբէր մէրտիվէնտէն սաչաղը սիւղիւլիւպ .

— Ահ, խայըն, խայըն, տէյէրէք, քէնտինի եէրէ չամուրլարըն իչինէ աթը վէրտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ , ֆէվգէլատէ պիր սիւրաթլա ու-
մուզլարընտաքի աղըր մէրտիվէնի եւրէ էնտիրիպ Բըրօսէրէ
տօղրու գօշարագ , պիր թարաֆընա պիր շէյ օլուպ օլմատը-
ղընը անլամագ իչին .

— Նէ՞ օլտունուղ , նէ՞ վար , տէտի :

Բըրօսէր , եաթտըղը եւրտէն պիրտէն պիրէ այաղա
գալգտը . տիւշմէսի խայլի չխտտէթլէ վուգու պուլմուշ իսէ
տէ , պիր ինսանըն ըուհը մուղթարըպ վէ միւթէէսսիւր օ-
լուր իսէ , վիճուտինտէքի աղըրըր ապլա տուլմաղ . Բըրօսէր
տախի իշթէ պու հալտէ օլարագ .

— Նէ՞ օլաճագ , Մատլէն իչէրտէ , իչիտիյօրմուսընըղ ,
կիճէ վագթըր վէ պէօյլէ թէնհա պիր մահալտէ Մատլէն-Բա-
ուլ իլէ պէրապէր պուլունույօր , տէտի :

Պունը տույունճա միւսիւ վէրտիւրէ տախի շաշըրտը ,
իսթիտլալաթընտա ասլա եանըլմաղ պուլունան պու զաթ չ
պու հիւքմիւնտէ եանըլմըշ օլտուղունը անլատը . չիւնքի վէրճ
տիւրէ օ կիճէ արապա իլէ Բաուլ նէղտինէ կէլէն զաթըն
պիր գատըն օլտուղունը պիլիյօր իսէ տէ , պու գատընը Մատ-
լէն տէյիլ մատամ Ծօվվէլի զանն իտիյօր իտի . քէնտի զան-
նը պէօյլէ օլտուղու կիպի , օ ագչամ Նիյնա ժիրսինին . Պօն
Փուա գահվէխանէսինէ կէօնտէրմիշ օլտուղու թէղքիւրէտէ
տախի , Բաուլըն նէղտինէ կիտէճէք օլան գատընըն մատամ
Ծօվվէլ օլտուղու եազըլմըշ օլմաղըլա , Բըրօսէրէ .

— Սագըն եանըշ կէօրմիւշ օլմաճասընըղ , տէյինճէ ,
Բըրօսէր , զայէթ հէյէճանը պիր սէտա իլէ .

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , խա՛յըր չ պէն Մատլէնի թանըրըմ ,
պաշգա պիր գատընը Մատլէնի զանն իթմէքլիյիմին իհթի-
մալի եօգ քըր . . . ա՛հ , Մատլէնի սիզ տահա տիւն կէօր-
տինիւղ , սէօղլէրինի իշիթտինիւղ , պանա գարըր պէօյլէ պիր
խըյանէթտէ պուլունաճաղընը հիշ մէմուլ իթտինիւղ մի .
հաթտա սիզ պանա « Մատլէն սիզի սէվէյօր , ասլա չիւպհէ
իթմէյինիւղ քի սէվէյօր » տէմէմիշ մի իտինիւղ , տէտի .

Միւսիւ Վերտիւրէ հիշ ճէվապ վերմէտի . էվվէլա իթմիշ օլտուղու խաթատէն տօլայը շաշըրտը , պատէհու զիհնինի պուներն սէպէպլէրինի թէհարրիյէ սէվգ իտուպ , պու մուամմանըն տախի պիր չօգ եհրլէրինի հալլ իթմէյէ պաշլաւտը . Բըրօսբէր իսէ սէօզիւնէ շու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի .

— Օ ասըլզատէ ափիֆէ Մատլէն քի , իֆիֆէթնէն իսմէթինէ վալիտէմտէն զիյատէ իթիմատըմ վար իտի . էյ վա՛հ , մէկէր իսէ թաշըտըղը իսմէ վարընճայա գատար հէր շէյի սըրգաթ իթմիշ պուլունան պիր նամուսըղըն մէթրէպ սի իմիշ . պէն իսէ նամուսըբար պիր պուտալա իմիշիմ քի , օ ալչադ հէրիֆի էն էյի պիր տօսթ զանն իտէրէք , հէր պիր սըրըմը անա աչար իտիմ . . . Մատլէնին տօսթը իմիշ հա՛ , տէմէք քի պէնտէ անլէրին էյլէնճէսի , քէրազէլէրի իմիշիմ . . . քի՛մ պիլիր պէնիմ անլէրէ գարշը օլան մուհապէթիմէ վէ իթիմատ ու էմնիյէթիմէ , արգամտան նէ՞ գառար կիւլէրէք պէնիմ իլէ իսթիհզա իթմիշլէր տիր .

Ձէվալլը Բըրօսբէր , շիտէթի հէյէճանընտան նաշի սիւքիւթ իթտի . պու գատար ալչադճասընա պիր խըյանէթ կէօրմիւշ վէ ալտատըլմըշ օլմասը էֆքեարը , պիշարէնին էլէմ ու մէյուսիյէթինի սօն տէրէճէյէ վարտըրմըշ իտի . մէյուսիյէթին հուսուլէ կէթիրտիյի պիր հիտտէթ իլէ .

— Արթըգ թէհամմիւլին թէվազուներն տէրէճէսի աշտը , պու գատար աճը « պու գատար պէօյիւք հագարաթլարա գարշը սապր իթմէք , ալչադճասընա պօյուն էյմէքլէ մուգապէլէ կէօսթէրմէք եալընըղ պէնիմ տէյիլ , պիւթիւն ինսանլարըն իգթիտարը խարիճինտէ տիր , տէտի .

Բըրօսբէր պունը տէտիքտէն սօնրա հէման ազիմ պիր խըշմ իլէ խանէյէ տօղրու սալտըրտը . միւսիւ Վերտիւրէ տախի արգասընտան գօշարագ , հիտտէթ վէ գըսգանճըղ սայիգասը իլէ քէնտինտէն կէյմիշ օլան սանտըգքեարըն հարաքեաթընը թատիլէ օղրաշըպ .

— Նէ՞ եարըյօրսուներգ , տէյու սօրտու .

— Նէ՞ ետրաճաղը՞, ինթիգամը՞նք ալմաղա կիտէյօ-
րում, շիմտի գարույրտա գըրարւմ պաճայը տա երգարւմ,
բաթըրտարտան հիչ պիր շէյաէն գօրգում գալմատը. պուն-
տան սօնրա խըրսըղլար կիպի սէսսիզ սէտասըղ իչէրի կիր-
մէյէ տէ լուզում եօգ տըր. նամուս տավասընա գալգըչան
պիր միւտտայի սըֆաթը իլէ սէրպէսթ սէրպէսթ իչէրի կի-
րէճէյիմ:

— Պէօյլէ պիր հարաքէթ տէ պուլունամայաճագսընըզ
Բըրօսբէր:

— Պունա քի՞մ մանի օլապիլիր:

— Բէտէրինիլին տօսթը, եանի պէն:

— Սի՞զ մի. խա՛յըր միւսիւ խա՛յըր, սիզ պանա մանի
օլամազսընըզ, միւմքին տէյիլ տիր. պէն շիմտի կիտուպ
քէնտիլէրինէ կէօրիւնէրէք ագըլլարընը պաշլարընտան ալա-
ճաղըմ, սօնրա իքիսինի տէ թէլէֆի իտէճէյիմ, սնլէրին սր-
գասընտան քէնտիմի տէ էօլտիրէճէյիմ. իշթէ իսթէտիյիմ
վէ եաթաճաղըմ շէյ պունտան իպարէթ տիր, չիւնքի արթըզ
պու հալտէ եաշամագ իսթէմէմ:

Փիւհագըզա էկէր միւսիւ վէրտիրէ, գուվվէթլի բա-
ղուլարը իլէ Բըրօսբէրի եագալամամըշ օլտա իտի, Բրօսբէր
գաչըպ տէտիքլէրինի իճրա իտէճէք իտի. իքիսինին պէյնին-
տէ ուֆագ պիր կիւլէշ վուզուա կէլտի. նիհայէթինտէ միւ-
սիւ վէրտիրէ ղալէպէ իտէրէք:

— Զօճուգլուգ իտիյօրսունըզ տօսթում, էկէր պիր ու-
ֆագ կիւրիւլթիւ չըգարըպ օրթալըղը պյագլանտըրըր իսէ-
նիզ, պիլմիշ օլունըզ քի պիւթիւն իւմիւտլէրիմիլի մահվ
իթմիշ օլուրսունըզ, տէտի:

— Հա՞նկը իւմիւտլէրի, արթըզ պէնտէ իւմիւտ գալտը՞
մը զանն իտիյօրսունըզ:

— Բաուլ պունլարը տույաճագ օլուրսա էլիմիղտէն գա-
չար, սիզ տէ իլէլէպէտ իատէյի նամուս իտէմէզսինիլ:

— Նէ՞ վաղիֆէմ:

— Զեւա՛լը ատէմ, պու սիղին վազիֆէնիզ տէյիլ իսէ պէնիմ վազիֆէմ տիր, չիւնքի մասոււմիյէթինիյի մէյտանա չըզարմագ իչին պէն եէմին իթտիմ. ագլընըզը պաչընըզա թօբլայընըզ օղլում, հէր զէման մէթրէս պուլունուր ամաչ, ինսան զայս կլէտիյի նամուսընը պիր տահա էլէ կէչիրէմէզ. ճիտտի պիր էմէլէ գարչը կէլէճէք հիչ պիր մանի օլա-մազ, վէրտիւրէ իլէ Բըրօսքէր եաղմոնըն ալթընտա քէմիւր-լէրինէ գատար ըսլանմըչ վէ պագլարը չամուրլար իչինտէ կէօմիւլմիւչ պուլունտուգլարը հալտէ, եէքտիկէրի իլէ պէօյ-լէճէ միւճատէլէ իտիյօրլար իտի. Բըրօսքէր մէճնունանէ պիր ինատ վէ ազիմ պիր սէպաթ իլէ.

— Ինթիգամըմը ալաճաղըմ, ալաճաղըմ, ալաճաղըմ, տէյօր իտի.

— Ինթիգամընըզը ալընըզ, ֆագաթ պիր չօճուգ կիպի տէյիլ՝ ագըլը պիր ատէմ կիպի ախըզ ինթիգամ իտինիզ.

— Միւսիւ...

— (Սէօգիւնի քէսէրէք.) Լվվէթ, հարաքէթինիզ չօ-ճուգճա պիր հարաքէթ տիր, ատէթա տիվանէլիք տիր. խա-նէյէ կիրտիքտէն սօնրա նէ՝ եաբաճագսընըզ, իւզէրինիզտէ սիլահ վա՛ր մը, եօգ, Բաուլըն իւզէրինէ վարըպ կէօյիւս կէօ-յիւսէ կիւլէչէճէքմիսինիզ. հայտէ ֆարղ իտէլիմ քի էօյլէ եաբտընըզ, լաքին սիզ միւճատէլէ իթմէքտէ օլտուղունուզ էսնատէ, Մատլէն արապագընա պինուպ սավուչաճագ տըր. սօնրա նէ՝ օլաճագ, Բաուլա զալէպէ իտէպիլէճէյինիզտէն էմինմիսինիզ. պուրասընը նաղսրը տըգգաթա ալտընըզ մը. Բըրօսքէր, պու խուսուստա պէտիհի պուլունան իգթի-տարսըզլըզընը հըսս իտէրէք սիւքիւթ իթտի. Միւսիւ վէր-տիւրէ իսէ սէօգիւնէ տէվամ իտէրէք.

Սիլահ իլէ միւճատէլէյէ գալգըչմանըն նէ՝ լուզումը վար. պիր ինսան խասմինի քիւրէյէ կէօնտէրմէք եօլը աբ աչըգ տուրուր իքէն, անը էօլտիւրմէյէ գալգըչաճագ օլուր իսէ, պուտալաճա հարաքէթ կլէմիշ օլմա՞զ մը, տէտի.

— Եօյլէ իսէ նէ՝ Եարմարը :

— Պէքլէմէլի, ինթիգամ զայէթ լէզզէթլի պիր մէյվէ տիր, ֆագաթ քէմալինի պուլմասը իչին սապու ու թահամէ միւլ լազըմ տըր :

Բըրօսէր եպւաչ եպւաչ իգնա օլմազա պաշլամըչ իտի. միւսիւ վէրտիւրէ պունը ֆարգ իթաի, իհթիյաթէն սօնրայա սագլամըչ օլտուղոն. էն գուվլէթլի սէօզլէրինի մարֆ իթմէնին սըրասը կէլմիչ օլտուղունա հիւքմ իտէրէք, պէր վէճհը աթի սէօզիւնէ տէվամ իյլէտի :

— Շունը տա թահաթը միւթալապէ ալմալըթըլ քի, մատմազէլ Մատէնին քէնտի քէյֆինէ օլարագ պուրայա կէլմիչ օլտուղոն պիղճէ նէ՝ մալիւմ տիր. պիղ էվլէլտէն պու գըզը, քէնտինէ վազիֆէ աոտ իտինտիյի պիր խուսուս իչին քէնտի քէնտինի ֆէտա իթմէքտէ օլտուղունա հիւքմ իթմէտիք մի իմի. պագալըմ պծա ազչամ պուրայա կէլիչի քէնտի իսթիյարը՝ իլէ մի տիր. սիզի եանընտան թարտ իթմէյէ գատար քէնտինի մէճպուր իտէն գուվլէթ նէ իսէ, պու կիճէ պուրայա գատար կէլիչի եինէ օ գուվլէթ իլճասը իլէ օլմատըղընը պիլիյօրմալըլ. մէկէր պու ճիհէթլէրի տէ տիւչիւնմէք քեարը ազիլ տէյիլ մի տիր :

17

Ինսան, արզոս մէ իւմիւտլէրինէ մուվաֆըգ պուլտուղու պիր սէօզի միւթլագա ճան գուլաղը իլէ տինլէր վէ բէքչաւըզ գանի օլուր. իշթէ պու սէպէպէ մէպնի միւսիւ վէրտիւրէնին չու թախմինի սուրէթը զահիլէտէ բէք գուվլէթսիզ կէօրիւնմէրլէ պէրապէր, եինէ Բըրօսէրէ թէէսիր իթմէքտէն խալի գալմատը. պիչարէ գասատարըն զիհնինաէ պիր իւմիւտ չուլէսէ բարլայալաղ հէյէճանլը պիր սէս իլէ :

— Էջլէ եա՛, քի՞մ պիւր պէլքի տէտիյինիլ կիպի տիր տէտի .

— Օ հալտէ պէն Մատլէն իլէ Բաուլը գօնուշուրլար ի-
քէն պիր տէֆա կէօրսէմ, տէտիյիմ կիպի օլուպ օլմատըղընը
բէք գօլայ անլատըմ .

Բըրօսբէր պիր միւտտէթ սիւքիւթ իտուպ տիւշիւնտի .
պատէհոճ քէլամէ աղաղ իտէրէք .

— Պու միւքեայլէմէյի իշիթմէք պէնիմ իշին նէ գատար
աճը օլուր իսէ օլսուն, քէնտի հիւքմիւնիղի տգստօղրու պա-
նա խապէր վէրէճէյինիղի շիմտիտէն վատ իտէրմիսինիլ, տէ-
յինճէճ միւքիլ վէրտիւրէ .

— Էլպէթտէ Բնամուսըմ իւղէրինէ սէօղ վէրիպ եէմի՞ն
իտէրիմ քի անլատըղըմը սիղէ տօստօղրու խապէր վէրէճէ-
յիմ, տէտի .

Օ անտէ Բըրօսբէր, քէնտինտէ վիճուտինի ապլա մէմուլ
իթմէտիյի պիր գուվլէթ վէ շիտտէթը ֆէվգէլատէ իլէ հէ-
ման մէրտիվլէնի եազալայըպ գալտըրարադա պիր աղ էվվէլ
վէրտիւրէնին եաբմըշ օլտուղս կիպի ալթ պապամաղընը
ոճմուզունա տալատըգտան սօնրա .

— Հայտէ չըգընըղ, տէյու հայգըրտը .

Միւսիւ վէրտիւրէ, մէրտիվլէնի պիլ քէրրէ պիլէ սարս-
մագսըղըն էջլէ պիր ուսթալըգ վէ մէհարէթ իլէ իւղէրինէ
չըգտը քի, պիր իբի սանիյէ սօնրա բէնչէրէյէ գատար եիւք-
սէլտիյի կէօրիւլտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ, Բըրօսբէրին սէօղի բէք տօղրու օլ-
տուղունը ըայէլայն կէօրտիւ . ֆիլհագըգա չու սաաթտա
իչէրիտէ Բաուլ Տըլափուրըն օտասընտա պուլունան գատըն
մատմաղէլ Մատլէն իտի .

վէրտիւրէ տըգգալթ իթտի քի, պու գըղ Բաուլըն խա-
նէսինտէ թէքիֆսիլ պիր հալտէ պուլունմայօր . չապգասընը
վէ տըշարըյա մախսուս պուլունան չուհատէն մամուլ ման-
թօսընը արգասընտան չըգարմամըշ օտանըն օրթասընպա

այագտա տուրույօր . զայէթ հէքարէթի վէ հիտտէթի պիր սուրէթտէ սէօղլէր սէօյլէյօր . հարաքեաթը , էթվարը վէ չէհրէսի , պիւթիւն քէնտիստէ պուլունան պէօյիւք պիր նէֆրէթ ու շիտտէթի , կիւճ հալ իլէ եէնմէյէ օղրաշտըղընը աշիքեար պիւտիրիյօր իտի :

Բաուլ Տըլակուր իսէ , չըմինէնին եանընա ալչադ պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրմուշ օլտուղու հալտէ , էլինտէ պուլունան պիր մաշա իլէ էյլէնճէ մէգամընտա աթէշի գարըշտըրըյօր վէ արա սըրա գօլլարընը եօգարը գալտըրըպ ումուղլարընը սիւքէրէք , պու հարաքեաթը իլէ « նէ՞ եաբայըմ , պէնիմ էլիմտէ նէ՞ վար » մանասընը իյմա իտիյօր վէ քէնտիւնէ սէօյլէնէճէք հիչ պիր լագըրտըտան գօրգուսը բէրվասը օլմատըղընը պիւտիրիյօր իտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , թարաֆէյն սէօյլէնմէրտէ օլան պու լագըրտըրընը իչինտէն օն քէլիմէճիք օլսուն իշիտէպիլմէք իշին ճան աթըյօր իտի . ֆագաթ նէ՞ ֆայիտէ քի ռուղիչ կեարըն ինիլթիսինտէն , պէլլի պէլլիսիզ պիր մըրըլթըտան պաշգա պիր չէյ տույամայօր վէ գուլաղընը ճամա եաբըշտըրմաղա տախի կէօրիւրլէր տէյի գօրգույօր վէ քէնտի քէնտինէ :

— Իթտիքլէրի չէյ պիր միւճատէլէտէն իպարէթ , ֆագաթ պունընտա աշըգանէ պիր միւճատէլէ օլմատըղը աքաշիքեար կէօրիւրիյօր , տէյօր իտի :

Մատլէն , քէմալի հիտտէթ ու շիտտէթլէ սէօյլէմէքտէ տէվամ իտիյօր իտի . միւսիւ Վէրտիւրէ , չըմինէնին իւզէրինտէ տուրան լամպանըն զիյասը իլէ թէնվիր իտիլմիշ պուլունան Բաուլըն չէհրէսինի թէտգըգա օղրաշըյօր վէ պու միւճատէլէնին հիքմէթինի , պու չէհրէտէ կէօրէճէյի ալամէթլէրտէն քէշֆ իթմէյէ զայրէթ իտիյօր իտի :

Բաուլ Տըլակուր , գայտսըզ վէ ֆիթուրսըզ կէօրիւնմէյէ չալըշտըղը հալտէ , վագըթ վագըթ սըթմալը կիպի թիթլէտիլի վէ եախօտ էլինտէքի մաշա իլէ շիտտէթի սու-

ընթաց չըմինէյէ վուրտուղու կէօրիւիւյօր իտի :

Մատմազէլ Մատլէնին սէօզլէրի , կիթ կիտէ մէյուսանէ պիր ընճա սուրէթինի ալմաղա պաշլատը . մուսաիլէյհա Ռաուլըն դարչըսընտա իսթիրհամքեարանէ վազիլէթլէր ալարագ , հէման տիզ չէօքմէ տէրէճէլէրինէ գատար կէլտի , իբի էլէրինի պիրիպիրինէ գավուշտուրտու :

Րաուլ պաշընը չէվիրտի , հիշ պիր ճէվապ վէրմէյօր վէ եախօտ վէրտիյի ճէվապլար պիր հէճալը պիրէր քէլիմէտէն , մուսթասար սէօզլէրտէն իպարէթ պուլունույօր իտի :

Մատմազէլ Մատլէն , իբի իւշ տէֆա արթըգ կիտիյօր իմիշ կիպի պիր հարաքէթտէ պուլունտու , ֆագաթ էինէ կէրի տէօնէրէք իսթիրհամաթընը նիյազլարընը Ռաուլա գապուլ իթտիրմէտիքճէ կիտէմէյէճէյինի անլաթտը :

Մատլէն , էն սօն ընճաօընտա ղայէթ գուվլէթլի պիր սէօզ սէօյլէմիշ օլմալը քի , Րաուլ օթուրտուղու եէրտէն պիրտէն պիրէ գալգըպ չըմինէնին եանընտա տուրան պիր քիւչիւք աօլապը աշարագ , իշինտէն պիր բաքէթ քեաղըտ չըգարըպ Մատլէնէ ուզաթտը :

Ստէթա թէաթրօ սահնէսինտէ տիլսիզ պիր օյուն թէմաշա իտիյօր կիպի , պու մէնղարէլէրի կէօրմէքտէ օլան միւսիւ վէրաիւրէ , կէնճ գըղըն մէգքիւր բաքէթի ալտըղընը կէօրիւնճէ , քէնտի քէնտինէ :

— Պսւ նէ ղարիպ հալ , աճէպա գըղըն պու գատար մուսիրրանէ թալէպ իյլէտիյի պու քեաղըտլար , մուգատտէմա պէյնլէրինտէ թէաթի իտիլմիշ օլունան աշըգանէ մէքթուպլար մը տըր քի , իլէրուտէ մէլհուզ օլան թէհլէքէյէ վէպնի պուշլարը Րաուլտան ալմագ իսթէյօր , տէտի :

Մատլէն , պու քեաղըտլարը ալտըգտան սօնրա տախի եինէ մէմնուն օլմալըշ կիպի պիր հալտէ կէօրիւնտիւ , կէնճ գըղ թէքրար ընճա վէ նիյազէ պաշլայըպ տահա պաշգա չէյլէր տախի իսթէմէքտէ օլտուղունը պիլտիրտի . ֆագաթ Րաուլըն ըէտտ իյլէտիյինի կէօրիւնճէ , աղխմ պիր հիտտէթ

իւն էլինտէքի քեաղըտլարը մասանըն իւզէրինէ փըրլնտը վէրտի .

Միւսիւ վէրտիւրէյի սօն տէրէճէտէ մէրագա տիւշիւճ ընն պու քեաղըտլար , մասանըն իւզէրինէ աթըրլնճա տաղըմըն օլտուգլարընտան էյիճէ կէօրիւլէպիլիյօր իտի . պունլարըն ըննկլէրի գարըչըգ օլտապ պաղըլարը ֆըրմըղը , պաճղըլարը եէշիւ վէ պաղըլարը տալիի քիւլ ըննկիւնտէ իտիլէր .

Պու արալըգ միւսիւ վէրտիւրէ էլինի ալնընա գօյարագ , քէնտի քէնտինէ .

— Անլա'տըմ , անլա'տըմ , էվվէթ , պու քեաղըտլար էմնիյէթ սանտըղընըն սէնէտլէրի տիր , տէտի .

Մատլէն , մասանըն իւզէրինտէ գարմագարըչըգ պիր հալտէ եայըլմըն պուլունան պու քեաղըտլարը գարըչտըրաբագ , իշլէրինտէն իւշ թանէսինի սէչիպ գաթլայարագ ճէպիւնէ գօյտու , տիկէրլէրինի քէմալի նէֆրէթլէ ըէտտ իլլէտի , Րաուլա պիր չէյ սէօյլէտի . Րաուլ տալիի պու սէօղ իւզէրինէ լամպայը էլինէ ալըպ իքիսի պիրտէն օտատան չըգտըլար . վէրտիւրէ Մատլէնին արթըգ կիթմէքտէ օլտուղուներ անլատը .

Միւսիւ վէրտիւրէ իշին արթըգ կէօրէճէք պիր չէյ գալմամըն օլտուղունտան մէրտիվէնտէն էնմէյէ պաշլատը . էնէր իքէն քէնտի քէնտինէ .

— Էմնիյէթ սանտըղընըն սէնէտլէրի հաճ . . . պու իշտէ նէ գտտար անլաշըլմազ էսրար վար իմիշ , տէտի .

Շիմաի հէր չէյտէն էվվէլ մէրտիվէնի օրատան գալտըրմագ լաղըմ իտի . չիւնքի Մատլէնի էվին գաբուսըննա գատար թէչիի իթտիքաէն սօնրա , Րաուլըն կէլիպտէ պիր քէրրէ պահճէյի տօլաշմասը միւհթմէլ իտի , օրթալըգ գարանլըգ օլմաղըլա պէրապէր , եինէ մէրտիվէնին պէյազ տիվար իւզէրինտէ չէքլի էյիճէ սէչիլիյօր իտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ իլէ Բըրօսքէր , ալէլ աճէլէ մէրտիվէնի եալաշճա եէրէ եաթըրտըլար , պապէհու իքիսի պիր

տէն կիտուպ պահճէնին էն դարանլըգ պիր քէօշէսինտէ կիզլէնտիէր . պուլունտաւգլարը մահալտէն խանէնին դա-
բուսը իլէ տէմիր բարմագլըգլը խարիճի գարու տախի կէօ-
րիւլէպիլիյօր իտի :

Թամամ պու էսնատէ Մատլէն իլէ Բաուլըն գարուտան չըգլըգլարը կէօրիւլտի . Բաուլ էլինտէքի լամպայը տըշար-
քի մերտիվէնին պիրինճի պասամաղը իւզերինէ գօյուպ կէնճ
գըզա էլինի թողտիմ իթտի . ֆագաթ Բաուլըն ուզաթ-
տըզը պու էլի Մատլէն նէֆրէթամիզ պիր թափի իլէ բէտտ
իթտի քի , պու հալի սէյր իտէն Բրօսքէր՝ մէսրուրիյէթին-
տէն հէման չըլտըրաճագ պիր տէրէճէյէ կէլտի :

Կէնճ գըզըն քէնտինէ ուզատըլան էլի բէտտ իթմէսի-
նէ մուգապիլ , Բագլըն թափընտա նէ պիր թէաճիւպ վէ
նէ տէ պիր հիտտէթ ու թէէսիւր խմարէսի կէօրիւլմէտի ,
եալընը չէհրէսի միւսթահղիյանէ պիր սուրէթ ճքէսպ իտէ-
րէք «Պու տու պէնիմ ումարըմ մը» կիպի պիր իյմատէ պու-
լունտգլըու անլաշըլտը :

Բագլ Տըլակուր տէմիր բարմագլըգլը գարույա գալտար
էնտի . Մատլէն չըգլըգլտան սոնրա գարույը գարայըպ ա-
րապա հարաքէթ իթմէքտէ իքէն Բաուլ տա ուրաթլա էվի-
նէ կիրտի . մերագ ու չիւպհէ վէ գըսգանճլըգլտան չաթլա-
մա ըատաթէսինէ կէլմիշ օլան Բըրօսքէր , Վերտիւրէնին էլլէ-
րինէ սարըլըպ հէյէճանլը պիր սէտա իլէ :

— Էյ ազիզիմ միւսիւ Վերտիւրէ , հէր նէ կէօրիւպ ան-
լար իսէնիզ պանա տօղրուճա սէյլէյէճէյինիզէ տայիր օ-
լան վատընըզը ունութմատընըզ եա . պու սէյլէյէճէյինիզ
չէյ պէնճէ տէրէճէյի նիհայէտէ վէսիմ օլտա պիլէ չէքին-
մէյուպ հէման սէյլէյինիզ . չիւնքի իչիտէճէյիմ սէօղէ
գարըլ արըլ մէթանէթ իթմէյէ գափէն գարար վերտիմ ,
տէտի :

— Էյլէ իսէ տօսթում , պու մէթանէթինիզի իլերուճ
տէ հաօըլ օլաճագ մէսրուրիյէթէ գարըլ իպրազ իթմէնիզ

լազըմ կէլմէքտէ տիր ճ ղիրա պիր այա դալմայաճագ մատմազէլ Մատլէնէ գարչը պու ագչամ գալպինիզտէ ույանան տէհչէթամիզ չիւպհէլէրտէն տօլայը , բէք չօգ նատիմ վէ մահճուպ օլաճագ սընըզ . պու մասու մէ գըղճըազը , Բաուլըն մէթրէսի գանն իթմէք կիպի պիր ֆիքիրտէ պուլունտուղունըզ իչին ֆէվգէլատէ ութանաճագ սընըզ .

— Ահ էֆէնտիմ նէ՞ եաբայըմ , ղահիրի հալ հէք պէօյլէ կէօսթէրմէյօր մը իտի .

— Զահիրի հալէ նաղարէն էօյլէ պիրտէն պիրէ պիր չէյէ հիւքիւմ վէրմէնին էն պէօյիւք թէտպիրսիզլիք օլտուղունը պիլմէյօր մը իտինիզ . հէք նէ հալ իսէ , արթըգ պուրատա տուրմագ պօշ չէյ տիր . Բաուլ Տըլակուր ճէնապլէրի գաթուլարը գաբատը , պիզ եինէ կէլտիյիմիզ եօլտան կիթմէլիյիզ .

— Փագաթ մէրտիվէնի պուրատա՞ մը պըրագաճաղըզ :

— Նէ ղարարը վար օրատա գալսըն . պու կիճէ պահպ ճէյէ պրրագ մըզ օլտուղումուզ իզլէրի հէք մահվ իթմէք միւմքիւն տէյիլ տիր . սապահլէյին պունլարը կէօրէճէք օլուրլար իսէ իչէրի խըրսըզ կիրմիշ ղանն իթսինլէր .

Պու մուխթասար մուհավէրէտէն սօնրա իրի արգատաշ եինէ էսկի մինվալ իւզրէ տիվարտէն աշտըլար , տահա էլլիատըմ գատար եիւրիւմէտէն մահաւտ տէմիր բարմագլըզլըզ գաբունըն աշըլպ եինէ թէքրար գաբանտըզընը իչիթտիլէր . պունը միւթէագըպ քէնտի թարաֆլարընա տօղրու պիրիսինին կէլմէքտէ օլտուղունը կէօրիւպ իքիսի պիթտէն կիզլէնտիլէր . պու կէլէն աստէմ պունլարը ֆարգ իթմէքսիզին կէշ լիպ մէվգըֆա տօղրու իլէրլէտի . շախսը մէրգում պիր աղ ուզագլաշընճա , յէրտիւրէ .

— Իշթէ Բաուլ կիտիյօր , հէմտէ նէ՞րէյէ կիթտիյինի պիլլիօրմուսընըզ , հիշ չիւպհէ եօգ քի մատմազէլ Մատլէն իլէ վուգու պուլան պու կիճէքի միւքեալմէսինի անլաթմագ իչին տօղրու Դըլամօրանըն նէղտինէ կիտէյօր , Ալլահ վէրէ-

տէ ֆրրանսրզճա լիսան իլէ գօնուչսալարտա , նէ տէտիքլէ-
րինի եարլն խըտմէթքեար ժողէֆ Տիւպու ատէն թէմամը իլէ
խապէր ալմպիլսէք , տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պիր միւտտէթ պիր շէյ սէօյլէմէք-
սիզին պիր մըգտար եիւրիւտի , քէնտի իսթիալալթընա
մուխալիֆ օլարադ զուհուր իտէն վաղաալէրի տիւ շիւնիւյօր
իտի , նիհայէթ քէլամէ աղաղ իլէ :

— Միւսիւ Բըրօսբէր , շու տագըգատա նէ տիւչիւնիւ-
թօրում պիլիմիսինիզ , էյլէնճէ , զէվգ ու սէֆահաթ վէ
գումար ալէմլէրինտէն պաշգու պիր շէյ ալամամասը լաղըմ
կէլէն Բաուլ կիպի հայլազ պիր ստէմին , Վէզինէ կիպի խա-
լի պիր մահալտէ պէօյլէ թէնհա պիր խանէյի ինթիխապ իթ-
մէսինտէքի հիքմէթ աճէպա նէ՞ տիր , տէտի :

— Միւսիւ Փօլվէլին Սէն նէհրի սահիլինտէ օլան սէյ-
ֆիյէսի պուրայա պիր չարեք մէսաֆէ տիր . պու եագընլըգ
մինասիպէթի իլէ Բաուլ պուրայը ինթիխապ իթմիշ տիր զանն
իտէրիմ :

— Բէք ալա , հայսէ եագ մէվօիմի իչին պու մինասի-
պէթ ազլէ եագըն օլտուն , եա գըչար իչին նէ՞ տէյէլիմ :

— Դըշ մէվսիմինտէ պուրատա իգամէթ իթմէզ , Լուվր
օթէլինտէ գըչըգ պիր օտասը վար տըր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ պու ճէվապլարտան գանի օլամատը ,
ատըմլարընը չաբըզլաթ տըրարագ :

— Պարի կէլտիյիմիզ արապայը կիթմէմիշ պուլտագ ,
չիւնքի մէվգըֆտա Բաուլա թէոտիւֆ իտէճէյիմիզ աշի-
քեար օլմաղըլա , չիմտի հարաքէթ իտէճէք օլան թըրէնէ
պինէմէյիզ , տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէրին , արապատան էնք
տիւրլի կէրչի պիր սաաթտան զիյատէ օրուշ իսէ տէ , թէք-
րար օ մահալէ ալտէթ իթտիքլէրինտէ թարիֆ իյլէմիշ օլ-
տուգլարը լօգանթանըն էօնիւնտէ , ալապանըն հալա պէք-
լէմէքտէ օլտու գլարընը կէօրտիւլէր :

— Յո՛ւ Արապաճը , հայվանլարընըն զայրէթի սալէսինտէ գա-
ղանմըջ օլտուղու բարատան ճիւղվի պիր միգտարընը ստորֆ
իլէ , քէնտինէ միւքէմէլ պիր զիյաֆէթ չէքմէք խաւսու-
սընտա հասըլ օլսն արղոս վէ իշթահածընստ պիր տիւրլիւ
ղալէպէ իտէմէյէրէք , լօգանթատա կիւղէլ պիր թաամ հա-
ղըլլաթմըլ վէ շարապը տալսի զէվգինէ բէք մուվաֆըդ պղզ-
մուշ օլտուղունտան , հէրիֆ օրատա ույուլմուշ գալմըլ իտի :

Արապաճը , միւշթէրլէրինին ավտէթ իթտիքլէրինի կէօ-
րիւնճէ բէք զիյատէ սէվինտի , լաքին պիր տէ միւշթէրլէրին
նէ հալէ կիրմիշ օլտուղլարընստ տըգգաթ իթտիլի զէման ,
պէօյիւք պիր թէտճիւպտէն քէնտինի ալամայարագ :
— Ամա՛ն էֆէնտիմ պու . նէ՛ գըյաֆէթ , նէ՛ օլտուղու
տէտի :

Բըրօսբէթ , հէրիֆին պու սիւալինէ պիր ճէվսպ օլմագ
իւղրէ պիր տօսթլարընստ վիդիթա վէրմէյէ կիթմիշլէր իսէ
տէ , գարանլըգտա եօլը զայպ իտէրէք պիր պաթագլըղա
տիւշմիւշ օլտուղլարընը անլաթտը :

Արապաճը , զահիրէն պունտ ինանմըլ կիպի կէօրիւնտի
իսէ տէ գալպինտէն ինանմայըպ , հէր հալտէ պու իքի քի-
շինին պիր սույի նիյէթլէ պիր թարաֆա կիթմիշ օլտուղլա-
րընստ հիւքմ իտէյօր իտի :

Լօգանթատա պուլունան տիկէր պիր գաշ քիշիլէր տա-
տի պու հիւքմի պէյան իտէր պիր սուրէթլէ , պիրի պիրլէ-
րինին եիւղինէ պագըլմագտա իտիլէր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ՛ պու հալլէրին ֆարգընստ վարընճա
օրատան չարըգ սավուշմագ իւղրէ արապաճըյա :

— Հայ՛ոէ , կիթմէյէճէքմիլիղ եա , տէմէսի իլէ արա-
պաճը :

— Հայ՛ հայ՛ էֆէնտիմ , իշթէ հայվանլարը թանղիմ ի-
տիյօրում , պույուրունըղ պինինիլ , տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէրէ , ավտէթմէ եօլ բէք
ուղագ վէ բէք սըգընթըլը կէօրիւնտի :

Բըրօսբէր, էսնայի ըահտէ եանընտաքի զարիպ ըէֆի-
գինի սէօյլէթմէք իսթէտի. պիր չօգ սիւալլէր իյրատընտա
պուլունտու, ֆագաթ հէր պու. սիւալլէրէ պիրէր քէլիմէ-
տէն իպարէթ գըսա գըսա ճէվապլարտան պաչգա պիր շէյ
ալամայընճա, սիւքիւթ իթմէյէ մէճպուր օլտու:

Բըրօսբէր զիհնինտէն, պու հէրիֆին քէնտի իւզէրինտէ
իճրասընա պաշլայըպ վէ կիթտիքճէ տէրէճէսինի արթըրմագ-
տա պուլունտուղու նուֆուզընա ատէթա հիտտէթլէնիյօր
իտի. գուվվէյի ֆիքրիյէսինի քէսիֆ պիր տիւման իչինտէ
գալմըզ զանն իտէյօր վէ քէմիքլէրինէ գատար ըսլանըպ իւ-
շիւմիւշ պուլունմասը, վիճուտինտէ պիր նէվի ույուշուգլուգ
հուսուլի կէթիրմիշ օլմասընտան տախի պաչգաճա մուզթա-
ըըպ օլույօր իտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ, արապանըն յիւշէսինէ սօգուլմուշ
վէ այագլարընը տախի գարշըսընտաքի սէտիրլլյէ տօղրու
ուզատարագ, ույույօր կիպի պիր հալտէ պուլունույօր իսէ
տէ, հագըգաթէն ույումայօր իտի:

Պու կիճէքի վագաատէն շիմտիյէ գատար օլան հիւքիւմ-
լէրինին պիրէր հագըգաթ օլտուգլարը սապիթ օլաճաղընը
պէքլէր իքէն, մէյտանէ եէքտիկէրինէ մուխալիֆ պիր թա-
գըմ գարըշըգլուգլար չըգմըշ օլմասը ճանընը սըգայօր իտի.
էլինէ կէշիրմիշ զաննընտա պուլունտուղու իք ուճլարընը
պիրտէն պիրէ էլինտէն գաշըրմըշ իտի. պու իշտէ մատամ
ֆօվվէլ իլէ մատմաղէլ Մատլէն, Բաուլ Տըլակուր վէ Դըլա-
մօրանըն, տէօրտիւնին պիրտէն իթթիֆագ վէ իշթիրաքլարը
պուլունմասընա սէպէպ նէ տիր. պունլարը պէօյլէ միւշթէ-
րէքէն հարաքէթէ մէճպուր իտէն մատտի վէ մանէվի նաճըլ
սէպէպլէր օլապիլիր:

Իշթէ միւսիւ վէրտիւրէնին, պէյնինի ըաթլատըրճամը-
նա տիւշիւնտիւյի շէյլէր պունլար իտի:

Արապա Կըրանտ Արգանթ օթէլինին գաբուսը էօնիւնտէ
տուրտուղու էսնատէ, իչէրտէն օթէլին սաաթը եարը կիճէյի

վուրմագտա օլտուղու իշխտիլտի . Վերտիւրէ արապատան է-
նիպ տէ տալտըղը թէֆէքիւրաթ ալէմինտէն ույանընճա ,
օ կիճէ հէնուզ ագչամ թաամը իթմէմիշ օլտուգլարը խա-
թըրընա կէլտի , աճըգ հըսս իթմէյէ պաշլատը :

Մատամ Ալէքսանտըր հէնուզ ույումայըպ պունլարը
պէքլէյօր իմիշ, տէրհալ միւքէմմէլ պիր կիճէ թաամը հա-
գըրլաթտը . մատամ Ալէքսանտըրընն միւսիւ Վերտիւրէ հագ-
գընտա կէօսթէրտիյի հիւրմէթ ու ըիյայէթ , հէր տիւրլի
իհթիրամ վէ իթիպարըն ֆէվգընտա իտի . Վերտիւրէ թաամ
իտէր իքէն գարընըն պունա ատէթա հայրան օլուրճասընա
պիր նազար իլէ պագմագտա օլտուղունա Բըրօսբէր տըգ-
գաթ իթմէքտէ իտի :

Թաամտան գալգտըգտան սօնրա միւսիւ Վերտիւրէ Բը-
րօսբէրէ խիթապէն .

— Եարըն կիւնտիւզին պէնի կէօրէմէյէճէքսինիգ . ֆա-
գաթ կիճէ պու վագըթլար եինէ պուրայա կէլէճէյիմ, եա-
րըն կիճէ Ժան Տիտիյէլէրին պալօսընտայըմ, պագալըմ ում-
տուգլարըմը օրատա քէշֆ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլիբ-
միյիմ, տէտի :

Բըրօսբէր պու սէօղիւ տույունճա հայրէթինտէն շա-
շըրտը գալտը . Վերտիւրէնին նա՞սըլ օլուպ տա Ժան Տիտի-
յէլէր կիպի Բարիզին էն մէշհուր պանքէրլէրինտէն պուլու-
նան զաթլարըն պալօսընտա հագըր պուլունաճաղընա շաշ-
տըգճա շաշըյօր իտի . քէնտի քէնտինէ .

— Պէսպէլլի պէնի էսվապճը տիւքքեանընա կէօնտէրմիշ
օյմասը իշթէ պու պալօ իշին օլմալը տըր , տէյէրէք վէ հայ-
րէթինէ զալէպէ իտէմէյէրէք .

— Վա՛յ , սիզ պու պալօյա տավէթլիմիսինիզ , տէյու
սօրտու :

— Իսթէտիյիմ սաաթտա տավէթ օլունապիլիրիմ .

Ինսանլըգ հալի նէ՞ գատար թօհաֆ տըր , Բըրօսբէր՝
Վերտիւրէնին պու սէօղիւնի իշխտինճէ , զիհնին պիր չօգ

ըզթըրապէնկիդ ֆիբրիւբը իսթիւս իյլէմիշ օլտուղու շու զէ-
մանտէ պիլէ քէնտի քէնտինէ 1

— Վէրտիւրէ նէ՝ գատար պահտընար իմիշ, Մատլէնի
պալօ էլպիսէսի իլէ պէն կէօրէմէտիյիմ հալտէ օ կէօրէճէք,
քի՞մ պիլիւր մատմաղէլ Մատլէնին պու էլպիսէ իլէ լէթա-
ֆէթը ճէմալի նէ՝ գատար ըէֆլադ պուլունաճագ, նէ՝ գա-
տար կիւղէլ կէօրիւնէճէք տիր, տէտի :

18

Սէն Լազար սօգաղընըն վիւսաթընա տօղրու ինչա ի-
տիլմիշ զայլէթ միւրէմմէլ պիր չիֆթ օթէլ վար տըր, պու
օթէլլէրին սահիպլէրի ժան Տիւղիյէլէր իամինտէ իրի մէշհուր
պանքէրլէր տիր քի, միլէօնլարը աշան սէրվէթլէրինտէն նա-
շի շայանը տըգգաթ առէմլէր տիրլէր :

Պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ պու օթէլլէր ինչա օլուն
նուպ պիթտիյի վագըթ, պիւթիւն Բարիզ մաթպուլթը
պունլարըն վասֆընը իտէ իտէ պիթիքէմէմիշ իտի, պու իրի
օթէլլէր եւքտիկէրիքտէն պիւսպիւթիւն այրը օլարադ ինչա
իտիլմիշլէր իսէ տէ, սուրէթը թէրթիպաթլարընտա, իրթիզա
իթտիյի հալտէ իրիսի պիւլէշիպ պիր օթէլ հալինէ կէլէճէք
պիր մէհարէթը միյմարիյէ վար տըր :

Ժան Տիտիյէլէր, պիր զիյաֆէթ վէրմէք լաղըմ կէլտիյի
վագըթ օթէլլէրինի պիրպիրինտէն թէֆրիդ իտէն գալըն
պէօլմէյի օրթասալն գալտըրըրլար, պու սուրէթլէ սալօն-
լարընը Բարիզտէ էմալի կէօրիւլէմէյէճէք տէրէճէտէ շաօ
շաալը պիր հալէ գօրլար իտի :

Պու օթէլլէրին ըրըրէնսլէրէ Վիսսուս օղսն թէղիինաթ
վէ թէրթիպաթը տախիլիյէլի վէ տալէթլիլէր հաղլարընտա
օլաճագ հէջ նէվի իսթիւրահէթ վէ էյլէնճէնին միւրէմմէլի-

յէթի չժան Տինիյէլէրին վերտիքլէրի զիյաֆէթլէրի Բարիզին էն բարլազ քիպար ճէմիյէթլէրի տըրասընա գոյմադ տա իտի . ճումաա էրթէսի կիւնիւ Սէն Զազար սօգաղը , պալոյա տավէթլի օլանլարըն արապալարընտան կէչիմէզ պիր հալէ կէլմիշ իտի .

Ալաֆըրանկա սաաթ օնտա վերիլէն գարար մուճիպլինճէ սալօնլարտա օյունա պաշլանըլտը .

Պալոյա տավէթլիլէրին էլպիսէլէրի հագըղաթէն բէք գըյմէթտար գօսթիւմլէր օլուպ , իչլէրինտէ զարիֆլէրի չօգ օլտուղու կիպի բէք թօհաֆլարըտա վար իտի .

Էզճիւմլէ պու թօհաֆլարըն իչինտէ պաշլըճա պիր բալ-եաչօ վար իտի քի ճին կիպի բարլայան կէօղլէրի , ֆուրուն կիպի գօճա աղղը , գըպ գըրմըչը եանագլարը վէ ավիզէլէ-րին տըքի զիյալէրինտէն հէման աթէշ ալըպ բարլայանճազ զանն ծլունան աթէշին բէնկլի սագալը իլէ , ումումըն նա-զարլարընը քէնտինէ ճէլպ իթմէքտէ իտի .

Բալեաչօնըն այագլարընտա գօնճլարը թէրսինէ տէօն-միւշ չիզմէլէր . պաշլընտա էյրի պիւյրիւ պիր շապգա պու-լունուպ , եագաւընը թէզըին իտէն տանթէլալար տախի սալ-գըմ սաչազ սարգմադ տա իտի .

Բալեաչօ սօլ քիլնտէ պիր սըրըզ թոնթմադ տա օլուպ , պու սըրըղըն իւզլէրինէ պիր մուշամմա թաալիգ իտիլմիշ ի-տի , պու մուշամմանըն իւզլէրինտէ տախի գապա պիր նու-րէթտէ թասվիր իտիլմիշ եէտի սէքիզ ատէտ բէսիմ ղէօ-րիւլիւյօր իտի . սաղ էլինտէ իսէ ինճէ պիր տէյնէք պուլու-նուպ հօգգապաղլարըն , մուհավէրէյի մուղհիքէլէրինէ պաշ-լայանագլարըն էօնատէ եաբտըզլարը կիպի , արատա սըրա տա պու տէյնէք իլէ բէսիմլէ մուշամմայէ տճգունմադ տա ի-տի .

Տավէթլիլէրտէն բէք չօղը բալեաչօնըն էթրաֆընա թօր-լանմըլլար , քէնտիսինտէն պաղը թօհաֆ սէօղլէր գուհուր իտէճէյինէ ինթիզարտէ պուլիւնալարլար իսէ տէ , բալեաչօ

հիշ աղղընը աշմատըղը կիպի, հէր քէսին կիրիպ չըգմագտա
օլտուղու պէօյիւք գաբունըն էօնիւնտէնտէ պիր եէրէ այ-
րըմայօր իտի :

Սաաթ օն պուչոգլա կէլինճէ բալեաչօ եէրինի տէյիչ-
տիրտի :

Պու էսնատէ պանքէր միւսիւ Թօվվէլ, զէվճէսի գօլթու-
ղունտա վէ եէկէնի մատմագէլ Մատլէն տախի արգալարըն-
տա օլտուղու հալտէ սալօնտան իչէրի կիրմիչլէր իտի \ պուն-
լարըն վիրուտլէրինի կէօրիւնճէ տէրհալ գաբունըն եանընա
պիր չօգ խալգ թօբլանտը :

Օն կիւնտէն պէրի տիր քի, Բըրօվանս նօգաղընտա վու-
գուա կէլէն սըրգաթ մատտէսի պիւթիւն ալէմէ սէրմայէյի
մէգալ օլմիւք իտի, տօսթը վէ տիւշմէնի հէրսի միւսիւ Թօվ-
վէլէ եագլաչարագ, պագըլարը հագըգաթէն պիր հըսսը
տօսթանէ վէ տիկէրլէրի տախի սամիմիյէթլէրինտէն շիւպհէ
իտիլէճէք պիր թավը իլէ պէյանը թէսիլիյէթ իտիյօրլար իտի
քի, ֆէլաքէթէ օղրամըշ օլան պիր քիմսէյի տիւնեատէ
պէօյլէ ինթիհղայա պէնզէյէն թէսէլիլէրտէն զիյատէ գըզ-
տըրան պիր շէյ տահա օլամագլ, Միւսիւ Թօվվէլ, տիւնեատէ տնյիմալ ճիատիյէթտէն այ-
րըմաղ ինսանլարտան պուլունտուղու իչին ք պալօյա գըյաչ
ֆէթինի թէպտիլ իտէրէք կէլմէմիչ իտի, եալընըղ ումուզ-
լարընըն իւզէրինէ իւլէքտէն մամուլ գըսա պիր մանթօ ալ-
մըշ իտի :

Դօճաարնըն գօլթուղունտա պուլունան մատքամ Թօվվէլ,
բէք պէօյիւք պիր զէրաֆէթ վէ նէզաքէթ իլէ էյիլէրէք հա-
ղըրունը սէլամլայօր իտի :

Կէնճլիյիտէ ֆէվգէլատէ կիւզէլ օլան պու գատըն,
պու կիճէ տախի կիյմիչ օլտուղու էլպիսէնին քէնտինէ զա-
յէթ եագըշմըշ պուլունմասընտան վէ լամպալարըն թէէսիրի
զիյալէրինտէն, առէթա կէնճիւք թաղէլիյիսի պուլմուշ տէ-
նիլէպիլէճէք գատար կիւզէլ կէօրիւնմէքսէ իտի, պու կիճէ

քէնտինի կէօրէնէր հիշ գըրդ սէքիզ եւշընտա պիր գատըն օլտուղունա ինանմազլար իտի :

Մատամ ֆովվէլ, թուալէթինի օն տէօրտիւնճիւ Լույինին եվախըրը հիւքիւմէթի զէմանլարընտա սարայ հէյէթինին կիյտիքլէրի պիչիմտէ ինթիխապ իթմիշ իտի : Էլպիսէսի պիւթիւն իշլէմէլի աթլաս վէ գտտիֆէտէն իպարէթ օլուպ , իւզէրինտէ էլմաս վէ միւճէվհէրաթէ տայիր հիշ պիր շէյ կէօրիւլէմէքտէ իտի :

Փագաթ ասըլ նազարլարը էն զիյատէ ճէլպ իտէն մատմազէլ Մատլէն իտի : Լէթաֆէթը էնտամընը կէօրէնէրի հայրէթտէ պըրագաճագ տէրէճէտէ մէյտանէ չըգճըմըշ պուլունան պալօ Էլպիսէսի իշինտէ , մումաիլէյհա հագըգաթէն գըրալիշա գատար պիր էտա վէ շաշաա բէյտա իյլէմիշ իտի :

Սալճըն կիւզէլ գօգուլար նէշր իտէն հէվասը վէ աւիղէլէրին զիյայի շաշատարը իշինտէ , կէնճ գըզըն լէթաֆէթը ճէմալի չիչէք կիպի աշըմըշ իտի :

Բէնկինին թէրափէթի , սաշլարընըն սիյահլըզը վէ շահանէ կէօլլէրինին բարլագլըզը , հէր զէմանքինտէն գաթ գաթ արթմըշ կէօրիւնիւյօր իտի :

Միւսիւ ֆովվէլ, իշէրի կիրտիքաէն սօնրա քէնտի կիպի ճիտտի ատէմլէրին թօրլանտըղլարը պիրսալօն արամագ իւզըրէ եիւրիւյիւպ գալապալըղա գարըշտը , Մատլէն տախի պօշ գալմըշ պուլունան մատամ ֆովվէլին գծլունա կիրտի :

Պալօնըն էն բարլագ վէ ճիվճիվի զէմանը իտի : Ղայէթ միւքէմէլ իքի մուզիգա թագըմը իճրայի ահէնկ իթմէքտէ օլուպ , սալօնլարտա աթլասլար , գատտիֆէլէր , սըրմալը տանթէլալար իլէ միւզէյնէն բէնկեարէնկ ֆիսթանլար , Պասըրկա կիպի տէօնմէքտէ իտի :

Գատընլարըն պաշ վէ կէօյիւսլէրինի թէզեին իտէն Էլմասլարըն բարըլթըսը օրթալըզը տօլտուրմուշ , վէ պու Էլմաս բարըլթըլարը իլէ լէգապէթէ չըգըշմագտա զանն օլունան օ աշըգ կէօյիւսլէր , ումուղլար վէ գօլլար տախի , իւ-

զէրինէ կիւնէշին զիյասը աքս իտէն գարտան տահա պէյազ տահա բարլազ , կէօզլէր գամաշտըրըճը պիր մէնզարէ արզ իտիյօր իտի :

Պիզիմ բալեաշօ , քէնտինի հէր քէսէ ունութտուրարագ պիր բէնչէրէնին տէրինլիյի իշինէ կիզլէնիպ , գօլունը տախի բէնչէրէնին օյմալը տէմիր մանտալը իւզէրինէ տայամըշ օլաուղու հալտէ պագտա տուրույօր վէ էօնիւնտէն կէչէն օ իհլթիշամլը օյունճուլարը , միւթէէսսիւրանէ պիր պազըշ իլէ սէյր ու թէմաշա իտիյօր իտի , պախուսուս նազարը տըգգաթընը քէնտինտէն ազ պիր մէսաֆէտէ օյնամագտա պուլունան իքի օյունճուտան պըրմայօր իտի :

Պու օյունճուլարտան պիրի մատմազէլ Մատլէն իտի քի , (Տօթ) (1) գըյաֆէթինէ կիրուպ , սըրմալար իշինտէ զարգ օլմուշ պուլունան պիր զաթըն գօլթուղունտա պուլունույօր իտի . պու զաթ տա մարքի տը Գըլամօրանտէն պաշգա պիւրիսի տէյիլ իտի , Գըլամօրան կէնճլէնմիշ , կիւզէլլէնմիշ վէ զայէթ մէսրուր պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր իտի . հէրիֆին պու պէշաշէթ վէ մէմուռնիյէթինտէն քէնտինին մատմազէլ Մատլէնէ գարշը մուվաֆֆազըյէթի անլաշըլըյօր իտի :

Պիր գատրիլ ըագսը արասընտա տինլէնմէ քտէլէր իքէն , մարքի տը Գըլամօրան պիր թավըր բէրէսթիշքեարանէ իլէ , կիւզէլ ըէֆիգէսինէ տօղրու էյիլիպ պիր շէյլէր սէօյլէյօր իտի . Մատլէն տախի կեահ պաշընը սալլայըպ վէ կեահ կիւլէրէք մարքիյի տինլէյօր վէ իշիթտիյի սէօզլէրտէն , քէնտինտէ պիր թէլէզզիւզ ասարը կէօրիւլմէյօր իսէ տէ , հալինտէ հիշ պիր հիտտէթ ալայիմիտէ բէյտա օլմայօր իտի :

Մատմազէլ Մատլէն իլէ մարքի տը Գըլամօրանըն պաւ հալլէրինի , քէմալի տըգգաթլա սէյր իթմէքտէ օլան բալեաշօ , քէնտի քէնտինէ շու սէօզլէրի մըրըլտանտը :

(1) (Տօթ) իսմի էսկի ձինիվիզ , եանի վէնէտիք ճիւմհուրիյէթի ըէյիպլէրինէ վէրիլէն իւնվան տըր :

— Պէսպէլի պու մարքի տէնիլէն հէրիֆ, պանքէրին եէկէնինէ ըղհարը տէրտի աշգ իտիյօր . տիւնքի ֆիքրիմտէ պունտան տօլայը եանըմամըչըմ, լաքին նաճըլ օլուպ տա մատմազէլ Մատլէն պու հէրիֆին պու եօլտա իլանը մուհապէթ իտիլինէ վէ պու արսըղըղլարընա գարչը, միւսաստէքեարանէ պիր թավուրտա պուլունույօր, պէրէքեաթվէրմին քի Բըրօսքէր պուրատա եօգ .

Պու արալըգ բալէչօնըն էօնիւնտէ մանթօլը իխթիյարճա պիր առէմ տուրուպ, եարըսը ճիտտի վէ եարըսը իսթիհզա իլէ գարըչըգ պիր թավը իլէ .

— Միւսիւ վէրտիւրէ, պանա օլան վատինիզի պիլիյօրսունըզ եա', տէմէսի իւղէրինէ, բալեաչօ խարիճէն քիմձէնին ֆարգընա վարամայաճաղը պիր սուրէթտէ զայէթ իհթիրամքեարանէ պիր թավը իլէ էյիլիպ .

— Պիլիյօրում էֆէնտիմ, տէտի .

— Աման թէտպիրտէն այրըլմայընըզ .

— Թէտպիրտէ գուսուր իթմէյէճէյիմէ միւսիւ գօնթէմին օլսունլար .

— Պէն զաթէն . . . օ գատընըն նէ օլտուղունը պիլիբիմ .

Միւսիւ գօնթ ուղաղլանտը, պու մուսթասար մուհապէրէ էսնասընտա գատրիլ տէ պիթմէք իւզրէ պուլունտուղունտան, բալեաչօ էթրաֆընա պագընտը . Գըլամօրան իլէ Մատլէնի կէօրէմէտիլինտէն, քէնտի քէնտինէ .

— Պէն չիմտի անլէրի մատամ Թօվվէլին եանընտա պուլուրում, տէյէրէք, գալապալըղըն իչինէ տալըպ կիթտի .

Մատամ Թօվվէլ, պալօտա հիւքմֆէրմա օլան սըճագտան սըգըլմագտա օլուպ, պիր աղ սէրինլէմէք իւզրէ օթէլին « կալարիսինէ » չըգմըչ իտի . պու կալարի, ալթուն տէնիլէն թըլըսըմ գուվլէթի իլէ զայէթ միւքէմմէլ վէ տիլքիւչա պիր պահճէ հալինէ գօնմուչ իտի . բօրթուգալ աղաճլարը վէ ղօնչէլէրի իւղէրինտէ կիւլ աղաճլարը, զայէթ լաթիֆ պիր սուրէթտէ աչմըչ պէյաղ լէյլագ աղաճլարը, պու-

րայա էօյլէ հէր պաղչէտէ կէօրիւլէմէյէճէք պիր լէթաֆէթ բէյտա իթտիրմիշ իտի :

Բալեաչօ, գումար սալօնլարընտան պիրինին գաբուսընա եագըն պիր ալաճլըղըն էօնիւնտէ մատամ Ֆօվվէլին օթուր-տուղունը կէօրտիւ . մումաիլէյհանըն սաղ թարաֆընա մատ-մազէլ Մատլէն վէ սօլունտա տախի Բաուլ Տըլակուր օթուր-մուշլար իտի . Բաուլ իւճիւնճի Հանրինին միւսահիպի գըյա-ֆէթինէ կիրմիշ իտի :

Պիզիմ բալեաչօ, Բաուլ Տըլակուրը նազարը տըգգաթ-տան կէչիրտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտինէ .

— Հագըգաթէն պու հայտուտ օղլան էմսալսըզ կիւ-ղէլլէրտէն իմիշ, տէտի :

Մատմազէլ Մատլէն պու տէֆա մէյուս կէօրիւնիյօր ի-տի . կէօղլէրի պօշուղա տօղրու տալըպ կիթմիշ օլտուղու հալտէ, օրատան գօթարմըշ օլտուղու պիր գամէլիյա չիչէ-յինին եաբրագլարընը եօլըյօր վէ կիւզէլ էլլէրինին շու հա-րաքէթինտէն զիհնինին ասլա խապէրի օլմատըղը, թալի ու հալինտէն անլաշըլըյօր իտի :

Բաուլ իլէ մատամ Ֆօվվէլ, եէքտիկէրինէ տօղրու էյիւ-միշ օլտուղլարը հալտէ գօնուշույօրլար վէ հէր իքիտի տէ չէհրէլէրինտէ հալի սիւքիւնէթ կէօսթէրմէյէ չալըշըյօրլար իսէ տէ, Բաուլըն եիւզիւնտէ բէյտա օլան գօրգու վէ սըքչ լէթ իմարէլէրի իլէ, արա սըրա մատամ Ֆօվվէլէ արըզ օլան թիթրէմէլէր, պունլարըն հալլէրինտէքի սիւքիւնէթին բէք սախթէ վէ եաբմա պիր սիւքիւնէթ օլտուղունը պիտիրտիք-տէն պաշգա, պէյնլէրինտէ ճէրիյան իտէն միւպահասանըն տախի, բէք տէհչէթլի վէ աղըր պիր միւպահասա օլտու-ղունը մէյտանա չըգարմագտա իտի :

Մարքի տը Գըլամօրան տախի, քէնտիտի մատամ Ֆօվ-վէլ իլէ մատմազէլ Մատլէնին հէր հարաքէթլէրինի թէճէս-սիւս իտէպիլտիյի հալտէ, քէնտինի անլէրէ կէօսթէրմէյէ-ճէք պիր եէր ինթիխապ իտուպ տուրմուշ իտի, պու հալլէր

պիր սանիյէ պիլէ նազարը տըգգաթընտան գուրթուլմամըջ օլան բալեաչօ իսէ , քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի մըրըլտանտը .

— Եինէ զալիպա էվվէլքի կիճէքի կէօրմիւշ օլտուղում միւճատէլէ տէվամ իտիօր . ա՛հ , պիր գաշ լազըրտըլարընը օլտուն իշիտէպիլսէմ , շու գամէլիյալարըն արգասընտա տոճըմուշ օլտա իտիմ էյիճէ իշիտէպիլիւր իտիմ :

Բալեաչօ , տէտիյի մահալտէ պուլունմագ իշին պիր հարաթէթ իճրա իթտի , լաքին բէք չօք քիմնէլէրի եարըպ կէշմէք լազըմ կէլտիյինտէն օրայա եագլաշմասը բէք տէ գօլայ տէյիլ իտի :

Մամաֆիհ պիղիմ բալեաչօ պիր համլա իտուպ , թէմամ շարղու իյլէտիյի մահալէ կէլտիյի էսնատէ , մատմազէլ Մատլէն եէրինտէն դալգըպ միւճէվհէրաթ իլէ տօնանմըջ իրանի գըյաֆէթլի պիր զաթըն գօլթուղունա կիրտի :

Օ արալըգ Բաուլ տախի օթուրտուղու եէրտէն գալգարագ գումար սալօնունա կիրտի , օրատա մարքի տը Գըլամօրանը արայըպ պուլարագ գուլաղընա պիր գաշ լազըրտը սէօյլէտի :

Հէբ պու հալլէրի նազարը տըգգաթտան կէշիրմէքտէ օլան բալեաչօ , եինէ քէնտի քէնտինէ պէր վէճհի աթի սէօյլէնմէյէ պաշլատը .

— Իշթէ . . . պու իքի խայըն հէրիֆլէր , պու իքի պիշարէ դատընլարը թահտը հիւքիւմլէրինէ ալմըլաթ . զէվալլը գատընլար պու խապիսլէրտէն եագալարընը գուրթարմագ իշին պէյհուտէ օղրաշըյօրլար , մուվաֆֆագ օլամայօրլար . լաքին պու հէրիֆլէր գատընլարը պու հիւքմ ալթընա նա՝ սըլ ալապիլմիշլէր տիր , պունլարա գարըն նէ կիպի գուվլէթէ մալիք տիրլէր :

Բալեաչօ պունլարը զիհնինտէն կէշիրտիյի սըրատա , կալարիտէ պուլունան գալապալըգտա պիրտէն պիրէ պիր հարաթէթ կէօրիւլտիւ , պունըն սէպէպի իօէ պէօյիւք սա-

լոնտան « Մինույե » թապիր իթտիքլէրի պիր օյուն հավա-
սընըն չալընմաղա պաշլամաըր իտի :

Պիր գաշ տագըգա զարփընտա Կալարի պօշանտը , եա-
լընըզ զէվճէլէրի տանս իթմէքտէ պուլունան պիր գաշ խըր-
չըն թապիրաթլը էրքէքլէր իլէ , պալօ էլպիսէսի իչինտէ սը-
գըչըպ մուզթարըպ գալմըչ պուլունան պիր իքի մահճուպ
տէլիգ անլըտան պաշգա քիմսէ գալմամըչ իտի :

Բալեաչօ , իլէ պաշլամանըն , եանի իճրա իտէճէլի րօ-
լըն վագթըր մինապիպի կէլմիչ օլտուղունը հիւքմ իտէրէք ,
հէման պուլունտուղու մահալի թէրք իլէ կէլիպ մատամ փօվ-
վէլին օթուրտուղու գօլթուգլը իլէ , սալօն գաբուսընըն մա-
պէյնինտէ պուլունքան արալըգտա տուրտու :

Կալարիտէ գալմիչ պուլունան խալգ պունը կէօրիքնճէ ,
տէրհալ էթրափընա թօբլանըպ պիր տայիրէ թէչքիլ իթ-
տիլէր :

Բալեաչօ , չապգասընը եան թարափընա գուլաղընըն իւ-
ղէրինէ երգըպ վիճուտինի տախի , չապգանըն էյիլմիչ օլ-
տուղուն թարափա տօղրու մէյլ իթտիքլէրէք զայէթ գծմիգ
պիր վաղիյէթ ալնը :

Հօգգապաղ սօյթարիլէրինէ մախսուս օլան զայէթ թօ-
հափ վէ մասդարաքեարի պիր շիվէ իլէ սէօղէ պաշլայըպ վէ
խալգը բէլտմիյարագ , շու լագըրտըլարը աէօլլէտի :

— Բաղպէթիլու էֆէնտիլէր , հիւրմէթիլու մատամլար ,
դահա պու գապահ պու շէհրին հիւքիւմէթինտէն պիր մէ-
ղունիյէթ իսթիհասալինէ օղրաչըյօր իտիմ . պու մէղունիյէ-
թին նէ՞ իչին օլտուղունը էլպէթտէ հէնուզ պլ էլսինիլ .
թաղէպ իյլէտիյիմ մէղունիյէթ տիւնեանըն պէչ գըթամընտա
չէօհրէթ , լաղպէթ գազանմըչ վէ պիր չօգ ագատէմիալաֆ
լըն մազհարը թագտիր ու թահսինի օլմուչ թէահիւպէ շա-
յան պիր օյունը , հանըմլարմըն էֆէնտիլէրիմին նազարը թէ-
ճէսսիւսլէրինէ արղ իթմէք իչին իտի . իլթէ էլիմտէքի շու
լէվհա տախիլինտէ հիչ կէօրիւլմէմիչ պիր տըրամ օյնանմաղա

պաշտօնաճագ . պու ֆաճիա , պիրինճի տէֆա օլարագ . Չին իմբէրաթօրուղունըն բայիթախտը պուլունան Բէքին շէհրին-տէ մէվգըյը թէմաշայէ վագ իտիլմիշ տիր . պու տէֆա իսէ էն մէշհուր էն մահիր մուհարրիրլէրիմիզ թարաֆընտան լիսանըմըզա թէրճիւմէ օլունմուշ տըր . թէշրիֆէ բաղպէթ պույուրաճագ զէվաթը քիրամ շիմախտէն օյուն մահալինէ կիրմէլի տիրլէր , չիւնքի իշէրիտէ լամպալար եանտը , ագ . թէօրլար կիյինմէյէ պաշտաւըլար .

Բալէաշօ շու Նօգթատա սէօղիւ քէսիպ աղզը իլէ , հօգ-գապտղլարըն իսթիմալ իտէկէլտիքլէրի տավուլ վէ պօրու-լարընըն սէտալարընը , էօյլէ պիր սուրէթը մահիրանէտէ թագլիտ իյլէտի քի , իշիտէնլէր հագըգաթէն տիւշարը հայ-րէթ օլտուլար . պատէհու եինէ պէր վէճհը աթի սէօղիւնէ տէվամ իթտի .

— Հանըմլար , էֆէնտիլէր , օյուն իշէրիտէ օյնանտըղը հալտէ սէնին պուրատա նէ իշին վար աէյի , պէլքի պանա պիր սիւալ իյրատ իտէրսինիզ . էվվէթ , պէնիմ պուրատա պուլունուշում , հանըմլարըմըն էֆէնտիլէրիմին օյունա կիր-մէք խուսուսընտա արզու վէ իշթահալէրինի թահրիգ իթմէք իշին տիր . պու օյունա վէրիլէճէք բարա աալա քէսէնիզի բախնէտար իթմէզ . եալընըզ էլլի սանթիմճիք վէրտիլինիզ հալտէ , կէօրմէտիլինիզի կէօրէճէքսինիզ պանընըզ գալպի-նիզ ճօշաճագ , միւթէէսսիր վէ տիւշարը հէյէճան օ-լաճագսընըզ . (էլինտէ թուլթմագտա օլան քըրըղաւ ապըմըշ պուլունան մուշամմայը կէօսթէրէրէք) շու կիւզէլ թապ-լօյը կէօրիւյօրմուսընըզ , իշթէ պու թապլօ ֆաճիանըն սէ-քիզ միւտհիշ բէրտէսինի թասվիր իթմէքտէ տիր . իշթէ պագընըզ , պունը կէօրիւնճէ , վիճուալէրինիզտէ պիր թիթ-րէմէ բէյտա օլտուղունը կէօրիւյօրում , լաքին տուրունըզ պագալըմ պու տահա հիշ պիր շէյ տէյիլ , պիր տամլա սու-տէնիզ հագըգընտա ինսանա նասըլ պիր ֆիքրի սահիհ վէ-րէմէզ իսէ . եախօտ պիր գըղըլճըմ բարչասը , կիւնէշէ նիս

պէթլէ նասըլ գալըրսա , իշթէ պէնիմ պու թապլում տախի իշէրիտէրի ֆաճիայա նազարէն էօյլէ գալըր . հէք պունլար ուչմատան իպարէթ տիր , ասըլ ալասը իշէրիտէ կէօրիւլէ-ճէք տիր :

Պու արալըգ աճալ աճայիպ գըյաֆէթլի իրի եարը պիր հէրիֆ) եանընտարի գարակէօզ էլպիսէսի կիյմիշ ատէմէ .

— Պիւ բալեաչօնըն քիմ օլտուղունը թանըյօրմուսընը , տէյու սօրտու :

— Խալըր թանըմայօրում , լաքին հէրիֆին պօրու սէ-տասընը թագլիտ իտիշինէ հայրան օլտում :

— Էվլէթ , հաղըգաթէն բէք կիւզէլ վէ բէք մահիրա-նէ եարտը , ֆազաթ աճէպա պունտան մագսատը նէ տիր :

Բալեաչօնըն պունտան ասըլ մագսատը , մատամ ֆօվ-վէին նազարը տըգգաթընը քէնտինէ ճէլպ իթմէքտէն պաշ-գա պիր շէյ տէյիլ իտի :

Բառլ իլէ Մատէն , մատամ ֆօվվէլի եալընըզ պըրա-գըզ չէքիլտիքտէն սօնրա , պիշարէ գատըն ղայէթ տէրին վէ միււհիշ պիր տալկընըղա տալըպ կիթմիշ վէ ատէթա քէն-տի քէնտինի ղայպ իթմէ տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի :

Բալեաչօնըն գօմիգ սէտասը գուլաղընա վասըլ օլուն-ճա , մատամ ֆօվվէլ պիրտէն պիրէ թիթրէյուպ , քէնտինի պաղթէթէն ույգուտան ույանտըրմըշլար կիպի էթրաֆընա պաղթընտը . եավաշ եավաշ քէնտինի պուլուպ ագընը պա-շընա թօրլատըգտան սօնրա , բալեաչօյա տօղրու էյիլիպ օ-տա տինլէմէյէ պաշլատը . բալեաչօ իսէ եինէ սէօղիւնէ տէ-վամ իթտի :

— Էֆէնտիլէր , շիմտի Չին մէմալիքինտէյիլ ա մուշամ-մատէ կէօրմէքտէ օլտուղունը սէքիլ թապլօտան էն իւս-թիւնաէ վէ սօլընտարի (տէյնէյին ուճը իլէ կէօթէրէրէք) Չին վիւզէրանընտան մէշհուր ֆիլօյը , ֆամիլեասը խալըլ իլէ պէրապէր թասվիր իթմէքտէ տիր . ֆիլօնըն ումուղու-նա տայանմըշ պուլունան օ կէնճ վէ կիւզէլ գատըն քէնտի

զէվճէսի տիր . խալը իւզէրինտէ եուվարլանան չօճուղար տախի պունլարըն մահսուլը մուհապէթլէրի տիր . էֆէնտիլէր , շիմտի շու թասվիրէ նազար իտինճէ նամուս վէ իֆֆէթին նէշը իյլէտիյի սաատէթ րայիհասընը հըսս իթմէլօրմուսընը . մատամ Թիլօ աֆիֆէ վէ էհի ֆաղիլէթ պիր գատըն տըր . ֆաղիլէթ վէ իֆֆէթ սահիպի օլտուղու իշին մէսուտ տըր , շիւնքի Չին ֆէյլէսֆլարընտան մէշհուր կօմբիսիյօսըն տէտիյի կիպի , ֆաղիլէթին մահզուղաթը մէֆսէտէթինքինտէն զիյատէ տիր .

Պու սէօղլէր իւզէրինէ մատամ Թօվվէլ եավաշ եավաշ բայլաչօեա եագլաշմաղա պաշլատը , հաթթա օթուրտուղու գօլթուղը սանտալեայը թէրք իտէրէք , տահա եագըն պուլունմագ իշին պիր տիկէրինէ օթուրտու .

Պա սըրատա , պալատէ զիքրի սէպգաթ իլլէն գարալէօղ գըյաֆէթլի զաթ՝ եանընտաքինէ խիթապէն .

— Սիզ կէօրիլօրմուսընը , պու հէրիֆին տէտիյի շէյլէր հագըգաթէն մուշամմանըն իւզէրինտէ վար մըս տէյու սօրմասը իւզէրինէ , մէրգում տախի ճէվապէն .

— Խալըր , պէն կէօրմէյօրում , սիզ կէօրիլօրմուսընը , տէտի .

Թիլհագըգա մուշամմա բէք զիյատէ ըյըղա մարաք պուլունտուղունտան , իւզէրինտէ պիր թագըմ բէսիմլէր օլտուղու կէօրիլիյօր իտի իսէ տէ , պու բէսիմլէր բէք տէ բալեաչօնըն թարիֆաթընա մուվաֆըգ տէյիլ իտի .

Մամաֆիհ բալեաչօ , կիւզէլ պիր տավուլ սէքասը թագլիտ իթտիքտէն սօնրա , էվէլքինտէն տահա զիյատէ գօմիդ պիր շիվէ իլէ շէյլէճէ սէօղլէ պաշլատը .

— Շիմտի իքի նօմէրօլը թապլօյա պագընը , շու այնէլի տօլապըն էօնիւնէ օթուրմուշ , մէյուսիյէթլէ սաշլարընըն պէյազ թէլլէրինի գօբարան իխթիյար գատընը թանրյապիլտինի՞զ մի . նէ՞ կէզէր , թանըմատընը . իշթէ օ գատըն պիրինճի թապլօտա կէօրտիլիւնիւզ Չին վիւզէրապընճ

տան փիլոնըն զէվճէսի տիր . էֆէ'նտիլէր , հանը'մլար , պու-
նը կէօրիւնճէ եա նիչի'ն կէօղլէրինիզ սուլանտը . էվվէ'թ ,
պունա աղլամալըսընըզ . չիւնքի պիչարէ գատընըն կիւզէլլիի
իլէ պէրապէր ֆաղիլէթի տէ պօղուլմուշ , սաթտէթի իլէ
պէրապէր իֆֆէթ ու նամուսը տա մահվ օլմուշ տըր . ա'հ ,
պունըն հիքեայէսի բէք ճանխըրաշ տըր . պիր կիւն պու գա-
տըն Բէքին սօգագլարընըն պիրինտէ Ղայէթ եագըշըզլը
տէլիգանլը պիր ճանիյէ թէսատիւֆ իթմիշ , պունը կէօրիւն-
ճէ սէվմիշ . էվվէ'թ , զավալլը գատըն պու ճանիյէ կէօնիւլ
վէրմիշ . . .

Բալեաշօ պու սօն սէօղլէրի , չէհրէ վէ սէտասընա ֆէ-
ճի պիր սուրէթ վէրէրէք սէօյլէմիշ իտի :

Պունլարը հիքեայէ իյլէտիյի էսնատէ , բալեաշօ եավաշ
եավաշ մէվգըընը թէպտիլ իտէրէք , թամամ մատամ փօվ-
վէլէ գարշը կէլէն պիր վաղիյէթ ալըպ , սէօղլէրի գատընըն
իւզէրինտէ նա'սըլ պիր թէէսիր հասըլ իտէճէլինի անլամագ
իչին , մուամաիլէլհանըն չէհրէսինի թէտգըգտան պիր սանիյէ
պիլէ խալի գալմայօր վէ շու վէճհ իլէ սէօղլիւնէ տէվամ իյ-
լէյօր իտի :

— Էֆէ'նտիլէր , սիզ պու իսթիյար գատընըն աշգ ու
մուհապէթինէ թէաճիւպ իթտինիզ , տէյի'լ մի , ֆագաթ
պէն պունա ասլա թէաճիւպ իթմէմ , չիւնքի վիճուտ գօճար
ամմա կէօնիւլ գօճամագ տէրլէր մէշհուր պիր սէօղ վար .
էն քէօքլիւ նէպատաթ ուշուրում քէնարընտա նիւշվէնիւմա
պուլուր , պու գատըն էլլի եաշընտա օլտուղու հալտէ սէվ-
տիյի չօճուգ քէնտինին թօրնը մէգամընտա տըր . իշթէ պուն-
տան տօլայը գատըն , սաչլարընըն պէյազ թէլլէրինի եօլուպ
կէնճէլմէյէ չալըշըյօր քի , պու հալ կէօրէնլէրէ պէօյիւք
պիր տէրսը իպրէթ տիր . պու գատընըն իթտիյի խաթանըն
թէէսիւթը ազիմէսինի ասըլ լէվհանըն տախիլինտէ կէօր-
մէլի , վագըթ վագըթ պիր շուլէյի ագլ պու գատընըն խաս-
թա պէյնինի թէնվիր իտէր , թուլթուղու եօլըն մինասի-

պէթսիղլիյնի վէխամէթինի տիւղիւնտիւքճէ նէ՝ հալլերէ կիր-
տիլիյնի վէ նէ՝ դատար ըղթըրապ չէքտիլիյնի կէօրմէյէ , էն
գընթը եիւրէքլէր պիլէ թահամմիւլ իտէմէզ :

« Հայտէ էֆէնտիլէր , լոճայա կիրինիզ , էլլի սանթիմէ՝
պու դատընըն ահ ու ֆէրետընը իշիտէճէքսինիզ , դատըն՝
պու մուհապէթինին նէ դատար պիշիմսիզ , նէ գատար մէճ-
նունանէ պիր հարաքէթ օլտուղունը անլայօր , պէյհուտէ
պիր խէյալ արգասընտան գօշմագտա օլտուղունը իյթիրաֆ
իտիյօր . էօյլէ բարլազ պիր տէլիգանլընըն , քէնտի կիպի լէ-
թաֆէթի , թաղէլլիի մահվ օլմուշ պիր գօճա գարըյա կէօ-
նիւլ վերմէյէճէյինի պիլիյօր , պազէն կէլիգտէ գուլաղընա
աշըգանէ սէօզլէր սէօյլէմիշ օլսա պիլէ , տէլիգանլընըն , պու
թաւլր ու սէօզլէրինտէ ճիտտիյէթ օլմայըպ հէք պունլարըն
սախթէքետըրըգտան իպարէթ օլտուղունա չիւպհէ իթմէյօր ,
կիւնիւն պիրինտէ պու տէլիգանլընըն միւթլագա քէնտինի
թէրք իլէ գաշաճաղընը տիւղիւնիւյօր , իշթէ պիշարէ պուն-
լարը միւլահաղա իթտիքճէ հալի ֆէնալաշըյօր :

Պիգիմ բալեաշօ , ղայէթ մահիրանէ պիր թարզ իլէ եիւ-
րիւթտիւյիւ նագլիյաթընը , հէք էթրաֆընը իհաթա իտէն
խալդա խըթապէն սէօյլէյօր իմիշ կիպի կէօրիւնիւյօր իսէ
տէ , նագարը տըղգաթընը հիշ մատամ ֆօվվէլտէն այըրտը-
ղը եօգ իտի , ֆագաթ սէօյլէտիլի սէօզլէր դատընըն իւզէ-
րինտէ հիշ պիր թէէսիր հասըլ իթմէմիշ իտի :

Մատամ ֆօվվէլ , օթուրտուղու դօլթուգլը սանտալեա-
նըն պիր թարաֆընա տօղրու զիյատէճէ եասլանմըշ օլտու-
ղու հալտէ օթուրույօր վէ չէհրէսինին սիւքիւնէթինէ , աս-
լա պիր թէպէտտիւլ արըզ օլմատըգտան պաշգա , արա որըա
խաֆիֆ թէպէսսիւմէր իթտիլիտէ կէօրիւլիւյօր իտի :

Մատամ ֆօվվէլին պու հալինի կէօրէն բալեաշօ իսէ ,
մէյուս օլարազ , քէնտի քէնտինէ :

— Աճէպա հիսապըմ տօղրու տէյիլ մի , աճէպա եան-
լըշ պիր եօլ մը թութմուշ կիտէյօրում , տէյօր իտի :

Պու տրալըդ բալեալօ, էթրափընը սարմըլ պուլունան
 գալապալըդ իշինէ Տօժ գըյափէթլի Իըլաֆորանըն, փէլիպ կիր
 տիլինէ փէօրտիւ, վէ հէման սէօղիւնիւ տէվամէ պաշլա ոը
 — Նիւտի նազարը տըդ գաթընըլը իւշիւնճիւ թապը
 իւղերինէ ճէլպ իսէթիւմ, պոն թապլոտա դօնա գարը օ փ
 վէլըի տիւշիւնճէլէրտէն, օ էսկի նէտամէթլէրտէն փիթրինի
 քիւլիլէն պերի իթմիշ, ղէհապընը տէյիշտիրմիշ վէ քէնտի
 քէնտինէ « Նէ՛ Լարայըմ, կիւղէլ տէլիլանըլ պէնի փիւրէք
 տէն սէվմէզ իսէ վարպըն սէվմէսին, պէն անտ պիր թապըմ
 մէնփաաթ կէօսթէրէրէք քէնտիմէ ճէլպ վէ պէնտ իսէպիւ
 լիւրիւմ» տէմիշ, պու փիթր տ գարարը իւղերինէ տէլիլանըլը
 յա պիր սաթիմէ ղաաէկիտնըլը թապարազ Զին վիւղէրաւն
 սընտան էն իլերի կէլէնլէրինէ թազաիւմ իտէր, տըլաճա
 սըլզատէկիտան մախտուս պիր մայիշէթ իլէ Լաշամաղա պաշ
 Լատըզընտան, գօնապարը էթիտէ պլոնճընտա պուլունամ
 մալէրինի հէր սէվկիլիտինէ վերիր, փազաթ Խինէ հալլազըն
 ղէվզ ու սէփաճաթընա բարա Էթիլիտիլիմէզ, Նիհայէթ պիւ
 լէգիթլէրլինի, կէրոտնըլըլաղընը, Եիւղիւրէրինի Կինճուլէ
 րինի, վէլասըլ պիւթիւն միւճէվհէրաթընը տէլիլանըլըլա
 թէպիւմ իղէր, մէկէք իսէ չաթըլըն օպու ալտըլը միւճէվհէ
 րաթը, էմիլիէթ սանտըլընա իէհինէ Կոյմուշ վէ պուլունամ
 միւզապիլ սանտըլընա ալտըլը իէհին տէնտաթընըտա կէշ
 թիլիպ գառընա վէրմէքտէն իմթինա իտէր իմիշ

— Ես իմ Զփաւանս Կոս ղալլաւանս Կփփփ Զոմանի
 ապիլանաշփիլի Զի բալթ մշտըրգաւ մշտաք ապիւն Զիւ
 — Կիւն ապիւ, Կոտընա Կոտըն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն
 — Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն
 — Կոս միւլ մշտաք, Կի Կոտընա Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն Զիւն

19

Բալեալօ, պուլաւէ մէղքիւթ պու սոն նաթրիթաթընտան
 կէրէյի կիպի մէմտուն օլմաղա պաշլամըլ իտի Զիւնքի պիր
 միւտտէթաէն պերի տիր մոտամ Զիւլվէլին շէհրէօինտէ պիր
 թապըմ տրալիմի թէհսիւր վէ հէյէճան քէյտա օլտուղանը

կէօրմէքտէ իտի չ հաթտա պիշարէ գատըն պիր գաչ տէֆա օրատան ֆալգըպ սավուչմագ իւզրէ տավրածնմը իսէ տէ , սընըրլարընտա սանտալեատան գալգապիլէճէք գատար գուվ-վէթ գալմամըլ օլտուղունը կէօրէրէք , պուլունտուղու եէր-տէ մըխլանմըլ կիպի գալըպ չարնաչար բալեաչջը տինլէմէ-յէ մէճպուր օլմուչ իտի :

Բալեաչօ , սէօզլէրինէ պիր կէրմիյէթ վիրուպ , շու վէճհ իլէ հիքեայէսինէ տէվամ իտիյօր իտի .

— Հանըմլա՛ր , էֆէնտիլէ՛ր , պիր կիւն կէլտի քի գատը-նըն միւճէվհէրաթ չէքմէճէլէրի քեամիլէն պօշալըպ թամ-թագըր գալտը . սէվկիլիսինէ վէրէճէք արթըգ պիր չէյ գալ-մատը . պու տէֆա չարգըն , Ձին իմբէրաթօրընըն , Լիֆօյա ալամէթը վէզարէթ օլմագ իւզրէ վէրմիչ օլտուղու ղայէթ գըյմէթտար պիր միւճէվհէր տիւյմէյէ կէօզ տիքտի . պու տիւյմէյի հէր հալտէ էլէ կէչիրմէյի գուրտու , պու տիւյ-մէ , գըյմէթինէ պահա եէթիչմէզ պիր նէվ միւճէվհէրտէն մամուլ օլուպ , թաշտան պիր օտա տէրունինտէ մահֆուզ պուլունտուրուլարագ , կիճէ վէ կիւնտիւզ մուհաֆազաընա տախի իւչ նէֆէր թային օլունմուչ իտի .

« Գատըն , տէլիգանլընըն պու թալէպինէ պիր հայլի ղէման գարչը կէլտի , չիւնքի պիլիյի իտի քի գօճասը Լիֆօ-նըն տիւյմէսինի տէլիգանլըյա թէսլիմ իտէճէք օլուր իսէ , պու տիւյմէնին մուհաֆազաընա մէմուր պուլունան իւչ պի-կիւնահ նէֆէր ասըլաճագլար տըր . մամաֆիհ պիր միւտ-տէթ սօնրա գատըն չարգընըն նիյալ վէ իսթիրհամաթընա մուգավէմէթտէն աճիզ գալմաղա պաչլատը , զիրա տէլի-գանլը էօյլէ պիր թաթլը սէտա վէ էօյլէ հալավէթլի չիվէ-լէր իլէ նիյաղլար իթմէյէ գալգըշտը քի , գատըն իչին պու-նա գարչը կէլմէք գապիլ օլմատը , նիհայէթ իւլ էմր տիւյմէ պուլունտուղու մահալտէն չալընտը .

« Իչթէ տէօրտիւնճիւ թապլօ , Լիֆօնըն ղէվճէսի իլէ սէվկիլի տէլիգանլընըն , տիւյմէյի չալմագ իչին կիզլի պիր

մերտիվէնտէն մահուտ թաշ օտայտ էնտիքլէրինի թասվիրի-
տիյօր . պագընը՛ղ էֆէնտիլէր , պագընը՛ղ , իքիսիտէ նէ պէօ-
յիւք պիր իհթիյաթ վէ իհթիրաղ իլէ էնիյօրլար :

Բալեաչօ , պուրատա սէօզիւնի քէսմէյէ մէճպուր օլ-
տու , չիւնքի հիքեայէյի տինլէյէնլէրտէն իւչ տէօրթ քիչի
մատամ ֆօվվէլին ֆէնալաչըպ , ատէթա պայըլմաղա պաշ-
լամըչ օլտուղուներ կէօրէրէք իմտատընա գօշմուչլար իտի :

Պու էսնատէ բալեաչօ , գօլունըն ղայէթ շիտտէթլէ սը-
գըլտըղընը հըսս իթտի . պիր տէ պաշընը չէվիրտիյինտէ
Գըլէմօրան իլէ Բաուլ հիտտէթլէրինտէն իքիսիննտէ ըէնկ-
լէրի ուչմուչ , պիրի պիրինտէն տահա միւտհիշ պիրէր հալ
քէսպ իթմիշ օլտուգլարը հալտէ , եանը պաշընտա տուր-
տուգլարընը կէօրիւնճէ , նազիք սէտասը իլէ պոււնլարա խի-
թապէն :

— Նէ՞ իսթէյօրսուները էֆէնտիլէրիմ , տէյու սօրտու :

Բալեաչօնըն պու սիւալինէ ճէվապ օլարագ Գըլամօրան
իլէ Բաուլ իքիսի պիր աղըղտան քէմալի շիտտէթլէ :

— Սիզինլէ պիր աղ գօնուչմագ իսթէյօրուգ , տէտիք-
լէրինտէ , բալեաչօ պէրայի իհթիրամ պաշընը էյէրէք :

— Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիլէրիմ , գօնուչալըմ , տէտի :

Բալեաչօ , Գըլամօրան իլէ Բաուլըն արգալարընա տիւ-
չիւպ կալարինին թա օպիր ուճունտա պուլունան պիր ճամլը
գաբունըն էօնիւնէ գատար կիթտիլէր . պուրասը չօգ քիմ-
սէլէրին նազարը տըգգաթը եէթիչէմէյէճէյի սիբէր վէ
թէնհա պիր մահալ իտի . զաթէն պոււնլարա պիր աղ էվվէլ
բալեաչօնըն ղայէթ իհթիրամքեարանէ սէլամլայըպ « միւսիւ
գօնթ » նամընը վէրմիշ օլտուղու զաթտէն պաշգա , գալա-
պալըգ իչինտէ պիր քիմսէնին տըգգաթ իթտիյի եօգ իտի :

Պու էսնատէ , պիր աղ էվվէլ պաշլամըչ օլան օյուն
հավասը խիթամ պուլմուչ օլմաղըլա , մուղիգաճըլար իչին
տախի եարըմ ստաթ գատար տինլէնմէք լաղըմ կէլտիյին-
տէն , սալօնտարի գալապալըգ ագըն ագըն կալարիյէ տօլ-

մաղա պաշլամբը վէ պու գարկաշաղդ արասընտա տախի ,
մատամ Թովվէին պայըլմասընա տըղգաթ իտէն պուլուն-
մամըշ իտի :

Տէմինտէն գատընըն պայըլտըղընը կէօրէն պիր գաշ
քիչի իսէ , պու պայկընյըղը կալարիտէ հիւքմ խտէն սըճա-
ղըն շիտտէթինէ համլ իթմիշէր իտի . զէվճի միւսիւ Թով-
վէլէ գատար խապէր կիտէրէք , մուամիլէ,հ գօշա գօշա
կէլմիշ իսէ տէ , գարըսընը՝ եէկէնի կիզղէլ Մատլէն իլէ գօ-
նուշմագտա պուլտուղունտան , եինէ թէքրար տէօնիւպ գու-
մար սալօնուշա կիթմիշ իտի :

Գըլամօրան , Բաուլտան զիյատէ հիտտէթինտէն աթէշ
քէսիլմիշ օլտուղունտան , սէրթ պիր սէտա իլէ բալեաշոյա .

— Էվէլ էմիրտէ գարշըմտաքի ատէմին քիմ օլտուղու-
նը թանըմագ իսթէրիմ , տէտի :

Բալեաշ , Գըլամօրան իլէ Բաուլըն քէնտինի չաղըրմագ-
տան մագսատլարը նէ օլտուղունը բէք ալա պիլիյօր իտի ի-
սէ տէ , հէրիֆլէր մէրամլարընը քէնտինէ աչըգտան աչըղա
սէօյլէմէտիքճէ իշի լաթիֆէյէ պօղմաղը թաօմիմ իտէրէք ,
բալեաշօղարա մախսուս գօմիք պիր թարզ վէ սէտա իլէ .

— Քիմ օլտուղումա տայիր օլան էվրագը բէսիլէ վէ
զաթիլէմիմ մի թալէպ իտիյօրսուընը Տօթ հաղրէթլէրի , բէք
ալա , պու էվրագ մէվճուտ տըր , ֆագաթ պէնտէ տէյիլ ,
պու մէմլէքէթին հիւքիւմէթի էլինէ կէշմիշ տիր . պէնիմ
իսմիմ , շէօհրէթիմ , սէնաթըմ , մահալի իգամէթիմ վէ
ահվալը խուսուսիլէմ , հէր պու քեաղըրտլարտա մուգայէտ
պուլունմագտա տըր . . . տէմէսի իւզէրինէ , Գըլամօրան
ղազապանէ պիր սուրէթտէ բալեաշօնըն սէօղիւնի քէսիպ .

— Հէր քիմ իսէնիզ պիլմիշ օլունուզ քի , քիւսթախ-
լըղընը սօն տէրէճէլէրէ վարըյօր , տէտի :

— Պէնիմ մի , Տօթ հաղրէթլէրի :

— Էվլէթ սիզին . . . օ պէրպատ հիքեայէյի նազլ
իթմէքտէն մագսատընը նէ տիր :

— Պէրպա՞ւ մը . . . սիգէ էօյլէ կէլիյօր իսէ պիլմէմ՝ ,
Փազաթ հիքեայէ քէնտի ազլ ու զիհնիմին մահսուլը օլ-
տուղը ճիհէթլէ , պէնիմ իշին հիշ պէրպաւ տէյիլ տիր :

— Էլվէրիւր էֆէնտի , էլվէրիւր . օ հիքեայէյի մատամ՝
Փօվվէլ հազգընտա թասնի իյլէմիշ օլտուղունուղը իյթիրա-
ֆէ գատար ճէսարէթ իպրազընտան չէքինմէլիսինիզ :

Բալեաշօ , պու սէօզտէն ֆէվզէլատէ ալըզլաշմըշ կիպի
պիր թավը իրայէ իլէ պաշընը պիր թարաֆա էյիպ , կէօզ-
լէրինի տախի կիւյա թավանտան պիր թազըմ իլհամաթ
պէքէյօր իմիշ կիպի տիքիպ վէ աղզը աշըդ գալմըշ օլ-
տուղու հալտէ տինէմէյէ պաշլատը . Փազաթ մէրգումա
պիր տըզգաթ իտէն օլսա իտի , կէօզլէրիցտէ մէմնունիլէթ
ասարը բարլամաղա պաշլամըշ օլտուղունը կէօրէճէք իտի .
Գըլամօրանէ ճէվապ օլմագտան զիյատէ քէնտի քէնտինէ
սէօյլէնիյօր իմիշ կիպի պիր թավը իլէ :

— Աման եա՛ Բապպիմ՝ , նէ՛ զարիպ չէյ - պէնիմ նազլ
իթաիլիմ Լիֆօ հէքեայէսինին նէ՛րէսինտէ մատամ՝ Փօվվէլէ
տայիր պիր իյմա կէօրիւլէպլիւր . թօհաֆը շու քի պէնիմ
հիշ պիր չէյտէն խապէրիմ եօզ . տիւշիանիւյթրում տիւ-
շիւնիւյթրում տէ միւմքիւն տէյիլ պունա պիր մանա ֆէրէ-
մէյէճիլիմի անլայթրում՝ , տէտի :

— Միւսիւ Փօվվէլին օղրամըշ օլտուղու ֆէլժ քէթի տույ-
մամըշ օլտուղունուզը տա իտտաա իտէպլիլթրմիսինիզ :

Բալեաշօ , հէր պիր չէյի Գըլամօրանըն քէնտինէ սէօյ-
լէթմէյի գարարլաշտըրմըշ օրտօզղունտան զայէթ միւթէա-
ճիւպանէ պիր սուրէթտէ :

— Փէլաքէթ մի , տէտի :

— Միւսիւ Փօվվէլին տիւշար օլտուղու թըրգաթտան
պահա իթմէք իսթէյթրում, զաննըմա գալըրսա պունը Կուոյ-
մատըգ պիր քիսէ գալմատը :

— Հա՛ օ Վէվլէթ պիլիյօրում՝ , ասնտըգքեարը իւշ եիքզ
էլի պինա ֆըրանգ գատար քիւլիւ պիր մէպլաղ ալըպ սա-

վուշմուշ օլտուղունը իշխիմտիմ. պու հէր կիւն ալէմին տի-
լինտէ կէշէն պիր լազըրտը, պէնիմ պունտա անլայամատը-
ղըմ պիր նօգթա վար իսէ օ տա, պէնիմ Լիֆօ հէքեայէսի
իլէ պու սըրգաթ պէյնինտէքի մինասիպէթ տիր. նէրտէն
նէրէյէ, օ սըրգաթ պաչգա, պէնիմ հէքեայէմ պիւսպիւթիւն
պաչգա .

Գըլամօրան ճէվապ վէրմէտի, չիւնքի Ռաուլ քէնտինէ
եաւաշճա պիր տիրսէք վուրարագ, բալեաչօնըն հարաքեա-
թը գաստի օլմատըղընը անլաթմագ իսթէմիշ իտի .

Գըլամօրան, պիր մէրմէրտէն տահա պոչգ քէսիլմիշ օլ-
տուղու հալտէ քէսքին պիր պագըշ իլէ բալեաչօյը եօգարը-
տան աշաղըյա գատար սիւզտիւքտէն սօնրա, հիտտէթ ա-
րասընտա ալզընտան պիր գաշ մանիտար վէ չիւպհէլի սէօզ-
լէր գաշըրմիշ պուլունտուղունա բէք զիյատէ բէշիման օլա-
րագ .

— Հայտէ էօյլէ օլտուն, պէն ալտանմըշըմ. վէրմիշ օլ-
տուղունուզ իյզահաթտէն սէօզլէրինիլին տօղրու օլտուղու-
նա գանի օլտում, տէր տէմէզ, տէմինտէն պէրի սաֆտէ-
րունանէ պիր թէվաղուտէ պուլունմուշ օլան բալեաչօ, պու
տէֆա զայէթ հիտտէթամիզ պիր սուրէթ ալըպ եումու-
ղունը գալչասընըն իւզէրինէ գօյարագ, բէք պէօյիւք պիր
թավըր սէրքէշանէ իլէ .

— Պէնիմ սիզէ հիշ պիր վագըթ իյզահաթ վէրմէյէ
մէճպուր օլմատըղըմ կիպի, սէօյլէտիյիմ սէօզլէրտէտէ իյ-
զահաթէ տայիր պիր շէյ եօգ տըր, զանն իտէրիմ, տէտի .

— Էֆէնտի . . .

— Լութֆէն պիր ալ տուրունըզ տա սէօզիւմի իքմալ
իտէյիմ. էկէր պիլմէյէրէք հագըզաթէն մատամ Պօվվէլէ
տօգանըր պիր սէօզ սարֆ իյլէմիշ իսէմ, անըն նամուսընը
միւտաֆաա իթմէք հագգը զէվճի միւսիւ Պօվվէլէ այիտ տիր .
• կէլիպ պունը պանա իթթար իթմէլի իտի . միւսիւ Պօվվէլ
եաշըր վէ աղըր պաշըր պիր զաթ օլտուղունտան պէօյլէ շէյ-

լէր իշին կէլիպ սէօղ սէօլէմէղ տէյէճէքսինիզ . քէնտիսինին իբի օղլու վար տըր , հէմտէ անլէրտէն պիրի պու կիճէ պու պալօտա մէվճուտ տըր . զէվճէսինին նամուսընը միւտաֆաա իշին անը թարաֆընտան վէքիլ իտէպիլիր իտի . սիզ տէմինտէն պանա քիմ օլտուղումը սիւալ իտիյօր իտինիզ , չիմտի պէն տէ սիզէ սօրայըմ , էֆէնտիլէր , սիզ քիմսինիզ , նէ սէլահիյէթ իլէ մատամ Թօվլէլին միւտաֆաաընա գալգըչըյօրսուճուզ . պու գատընըն խասմիմիսինիզ տօսթըմըսընըզ , եօգսա միւթէֆֆիգիմիսինիզ . մահզա լաթիֆէ օլմագ իշին թէրթիպ իլէտիլիմ պիր հէքեայէտէ , պու գատըն հագգընա տա պիր իյմա պուլունտուղունը իտտաայէ չըգըչարտգ , պիչարէյի թասահհուպ տէր իքէն թէրզիլ իթմէյէ նէ հագգընըզ վար տըր :

Բէք տօղրու վէ ագիլանէ փլան շու սէօղլէրէ գարչը մագուլ պիր ճէվապ պուլմագ միւշկիւլ իտի . պինաէն ալէյհ Գըլամօրան .

— Միւսիւ Թօվլէլ սամիմի տօսթում օլտուղունտան , անըն նամուսընը այնի քէնտի նամուսըմ կիպի թէլագգը իտէրիմ , պինաէն ալէյհ անըն հայսիյէթինի իսլալ իտէն պիր ֆէնալըզ , տօսթըզ նամընա միւտաֆաա իթմէք հագգընը հայըզ պուլունմագտայըմ . էկէր պու սէօղլէրիմ իտտաամը սիզէ հագը կէօսթէրմէյէ քեաֆի տէյիլ իսէ , շունը տա արզ իտէյիմ քի եագըն զէմանա գատար միւսիւ Թօվլէլ ֆամիլեասը պէնիմ տէ ֆամիլեամ օլաճագ տըր , տէտի :

— Եա'...

— Էվլէթ էֆէնտի , սէքիզ կիւնէ գալմայաճագ մատմագէլ Մատլէն իլէ իզտիվաճըմըզ ըէսմէն իլան օլունաճագ տըր :

Պու հէվատիս բալեաչօյա պիրտէն պիրէ օ գատար զարիպ կէօրիւնտիւ քի , պու տէֆա հագգըգաթէն շաըրտըզալտը :

Թագաթ բալեաչօնըն պու շադընըզըզ պիր իքի սանի-

յէտէն գնացաւ սիրով տի, և երբեք գատար է յիշիպ սօն տէրէճէ միւսթահղիյանէ ձիւր թէպէսսիւմ իլէ :

— Քէմայի խիւլիւսի գալիս իլէ թէպրիգ իտերիւմ է-
ֆէնտիւմ, ետրնը մատմաղէլ Մապէնին շայանը հայրէթ հիւանի ճէմալի իշիմ տէշիւ, ետրմ միլեօն գատար պիւր ճի հազէ մալիքէ ձուլունադղունտան տօլայը տա շայանը թէպր ըրքրինիլ, տէտի :

Հիտտէթ վէ սապրըսըլըրքնտան չաթլամա ըատտէսինէ կէլմիշ պրօքլունան Ռապլ ճըլակուր, գըզկըն գըզկըն էթ-
ըաֆընա պագընմագտա օլտուղըզ հալտէ :

— Բալեաչօ ճէնպլէրի, արթըգ բէք իլէրի վարըյօր-
սունըզ, նէ՞ գատար ուզուն տիլինիլ վալ իմիշ, տէտի :

— Կիւղէլ էֆէնտի, տիլիմ ուզուն օլապիլիւր ֆագաթ
էմին օլունուզ քի գօլմ միլմտէն տահա ուղըն սըլ :

Գըլամօրան, արթըգ պոյ միւճէտէլէ յի գըսա քէսմէլէ
լուզում կէօրտիյինտէն այաղը իլէ եէրէ վուրարագ :

— Սթթըգ եէթիշիւ, պէշլէ մասգարա պիւր գըլաֆէթ
այթընտա շախաըր կիլլէչէն պիլ ինսան իլէ նէ՞ սէօլ զէօյ-
լէ յիլէպիլիւր, տէտի :

— Տօթ հաղրէթլէրի, ճանընըլ իսթէրէ վէ եախօտ
տահա տօղրուսը ճէսարէթ իտէպիլիլ իտէնիլ, պէնիմ քիմ
օլտուղումը կիտուպ խանէ սահիպինտէն սիչալ իպէպիլիւր-
սինիլ :

— (Նիտտէթլէ) Սիզլէն մի, սիզ...

Բաուլ ճըլակուր, պիւր իշարէթ իտուպտա Գըլամօրանը
սուստուրմամը օլսա իտի ինթիմալ քի հէրիֆլիս ողզընտան
հաղարէթամիլ պիւր սէօլ չըգարագ բալեաչըլ ճիտտէթ-
լէնտիլէճէք, վէ պու սուրէթլէ իրիսինին տէ իրիլէրի չա-
ղարա չըգաճագ վէ եախօտ քի պէշիւր պիւր արպէտայա
մէյտան վէրիլէճէք իտի :

Բալեաչօ, տուտագլարընտա միւսթահղիյանէ պիւր թէ-
պէսսիւմ պուլունտուղու հալտէ պիւր միւտտէթ Գըլամօրան :

տէն իշխանէ՛ց յի թահգիրամիդ խըթապէ միւնթաղըր օլտու . պաղտը քի սէօզ սէօյլէյէն ևօզ ր կէօզլէրինի Գըլամօրանըն կէօզլէրի իշինէ տիրտիքտէն սօնրա եավաշճա .

— Էֆէնտիմ , պէն պիրատէրինիդ Կասթօնըն քն էյի տօպթլարընտանֆ անըն հէր խուսուստա միշափիքի մախսուսը օլտուղում կիպի , սօն իւմիւտլէրինին մահրէմի տէ երինէ պէն իտիմ , տէտի .

Պու պիր գաշ քէլիմէ , Գըլամօրանըն չպաշնա կէօյնէն երլտըրըմ էնմիշ կիպի պիր շիտաթթլէ հէրիֆի պիհուշ վէ սէր . քէմ իթտի .

Քօրպուլնճ պիր սուրէթտէ պէնզի աթըպ սաքարտը , պուլունն իշինտէ քէնտինէ միւտհիշ պիր խայաք կէօրիւնմիշ կիպի էլլէրինի իլէրի տօղրու ուղատըպ կէրի կէրի չէքիլմէյէ պաշլատը .

Գըլամօրանըն ճէվապ վէքմէք , ճէրհ իթմէք , պիր իքի սէօզ սէօյլէմէք իսթէտի . ֆաղաթ հրաս իյլէտիյի սէհշէթ քէնտինի պուզ կիպի տօնտուրմուշ օլտուղումտան մուվաֆֆադ օլամպուր , պիլաքիմ Բաուլ սօուգ գանընը միճհաֆազա իթմէքտէ Ելզպ Գըլամօրանը թուլթտու , չիւնքի հէրիֆ սարխօշ կիպի ալադտա տուրամաքու պալլանըյօրիտի . ախլարէրէ տպանմամըշ օլսա հէման կէրի երգըլաճադ իտի . Բաուլ պաւնը թուլթուպ գօլունտան չէքէրէք .

— Հայտէ կէլ կիտէլիմ , տէտի .

Պու հալի թէաճիւպ իլէ կէօրէն բալեաշօ իլէ . պիր պիշրինտէն երւքսէք օլմագ իւզրէ .

— Վալ , վալ , վալ ր տէյաւ հայգըրտը .

Բալեաշօ տալի հէման Գըլամօրան գատար շաշըրմըշ իտի , չիւնքի քէօյլէտիյի սէօզիւն օ գատար թէէսիր իտէճէյինի քէնտիտէ պիլմէյօր իտի . օլադըրտըյը էօյլէ թէստաիֆիւ օլարագ սէօյլէմիշ իտի , քէնտի քէնտինէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Աճայիպ , հէրիֆ պու պէօզաէն նիշին օ գատար

իւրքտիւ, պէսպէս զաւարնտէ բէք տէհէթի պիր խաթը-
րէ ույանաբըմը զմալըյըմ, արթըգ նափիլէ պէնիմ թէտ-
գըգը ահվալ վէ թէսրիյի թէտապիր խուսուսընտաքի մէհա-
րէթիմի, քիմսէ մէտհէ գալգըշմասըն, մէկէր իսէ պիզիմ
սէնաթըմըգ հէր շէյտէն զիյատէ թէսատիւֆին իճապաթընա
թապի իմիշ:

Բալեաշօ, պիր թագըմ թէֆէքքիւրաթա տալըպ քէն-
տինին ժան Տիտիյէլէրին պալօսընտա պուլունտուղունը պի-
լէ ունութմուշ օլտուղու պիր զէմանտէ, պիրիսի կէլիպ ու-
մուզընա տօգունմագտա օլտուղունը հըսս իտէրէք, պիրտէն
պիրէ խայալտէն հագըգաթա ալտէթ իթտի, ումուզընա
տօգունան զաթ Վէնէտիք մանթօլը գօնթ օլմաղըլա, քէն-
տինէ:

— Նա՛սըլ միւսիւ Վէրտիւրէ, մէմնունմըսընըգ, տէտի-

— Գօնթ հազըթլէրի, տօղրույը սէօյլէմէք իչին հէմ
մէմնունըմ հէմաքէ տէյիլիմ. մէմնուն տէյիլիմ, չիւնքի իւ-
միւտիմէ քեամիլէն մուվաֆֆագ օլամատըմ. մէմնունըմ, չիւն-
քի խայըն չաբընլարըն իքիսիտէ էօյլէ պիր թէլաշա տիւշ-
տիւլէր քի, արթըգ պունլարըն միւճրիւմիյէթլէրի հագըգըն-
տա շիւպհէյէ մահէլլ գալմատը:

— Մատէմ էօյլէ իսէ նի՛շին միւքէտտէր օլույօրսունըգ:

— Միւքէտտէր օլմայօրում միւսիւ գօնթ, պիլաքիս պու-
ագշամ վուգուա կէլէն թէսատիւֆիւ թագտիս իտիյօրում,
հիշ պգլ ու խէյալիմտէ պուլունմայան պիր սըրըր պու կիճէ
պանա ճէնապը Հագգ քէշֆ իթտիրտի:

Պէշ ալթը քիշի օրատա գօնթը կէօրէրէք հանընա կէլ-
միշ օլտուգլարընտան, պունլար մուհավէրէյի քէսմէյէ մէճ-
պուր օլտուլար. գօնթ, բալեաշօյա զալէթ տօսթանէ պիր
սէլամ վէրտիքտէն սօնրա օրատան ուզագլանտը:

Բալեաշօ տախի էլինտէքի բէամ սըրըղընը օրայա պը-
րագըպ գալապալըղըն իչինէ տօղրու տալոր. գալապալըգ
բէք զիյատէ օլտուղունտան օրթատա կէզինմէք աաթթա

կիւճ պիր քէյֆիյէթ օլմուշ իտի . մատամ Ծօվվէլ կալարի-
տէն սավուշմուշ օլտուղու իչին բալեաչօ պունըն նէրէյէ
կիթմիշ օլտաղունը արայօր իտի , չօգ կէչմէտէն պէօյիւք
սալօնտա մատմաղէլ Մատլէն իլէ գօնուշմադտա օլտուղա-
րընը կէօրտիւ , հէր իքիսիտէ ղայէթ հէյէճանլը պիր հալտէ
իտիլէր :

Բալեաչօ պունըն ֆարգընա վարմըշ օլմաղըլա , քէնտի
քէնտինէ .

— Հա՛ , հիշ չիւպհէ եօգ քի տէմինքի վազաայը գօ-
նուշույօրլար , ֆագաթ աճէպա Գըլամօրան իլէ Բաուլ նէ
օլտուլար , տէտի .

Պու էսնատէ բալեաչօ անլէրիտէ կէօրտիւ , գալապալը-
ղը եարարագ միւթթասըլ կէզինիյօրլար վէ պիր չօգ քիմնէ-
լէր իլէ գօնուշույօրլար իտի . բալեաչօ եինէ քէնտի քէնտի
նէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Միւթլագա շունա պունա պէնի սօրգօթօրլար , պէ-
նիմ քիմ օլտուղումը անլամաղա օղրաշըյօրլար՝ արայընըզ
սօրունըզ պագալրմ պիր խապէր ալապիլիւրմիսինիզ :

Պիր միւտտէթ սօնրա Բաուլ իլէ Գըլամօրան , իքիսի եա-
լընըզ պուլունուպ միւզաքէրէ վէ միւշավէրէ իթմէք լուղու-
մընը հըսա իտէրէք , հէր պիր շէյտէն վաղ կէչիպ հաթտա
պալօնըն կիճէ թաամընը պիլէ պէքլէմէքսիզին օրատան սա-
վուշմագ իւզրէ , մատամ Ծօվվէլ իլէ մատմաղէլ Մատլէնտէն
միւզաատէ թալէպ իթտիլէր :

Բալեաչօ , պունլարըն իքիսինին տէ բուպալարըն հըֆ-
զընա մախսուս օլան օտայա կիրտիքլէրինի վէ մանթօլարընը
կիյտիքտէն սօնրա պէօյիւք մէրտիվէնտէն էնէրէք սօգաղա
շըգտըզլարընը կէօրիւնճէ քէնտի քէնտինէ .

— Պու րատաքի իշլէրիմ հէր թէմամ օլտու , ալթըզ
պէն տէ պուրատա տուրմամալըյըմ , հէման կիթմէլիյիմ ,
տէտի .

Բալեաչօ , արգասընտաքի գօթիւմի քեամիլէն սէթր

իտէպիլէճէք տէրէճէտէ կէնիչ պիր բարտէսիւ կիյուպ օ տա պիւրտա քուրմայարագ քոգարգա չըգը վէրտի :

Դաբունըն էօնիւնտէ միւթէատտիտ քիրա ադապալարը տուրոյօր իտի իսէ տէ , բալեաչօ պունլարա պիր կէօղ պիլէ աթմատը : հափա կիճղէլ վէ օրթալըգ տախի գոլադ օլտուղունտան , հափանըն թէէսիրի իլէ պաչընըն սէրսէմիլի մահլ օլուր վէ գիհնիսէ տախի պիր սըղըլըգ կէլիւր խիւ-եաար իլէ եայա կիթմէյէ գարար վէրտի :

Պիր սիկարա եազըպ Սէն Լաղար սօգաղընը պոյունա եիւրիւյէրէք Մօն-Մարթըր մահալլէսինէ վարմագ իչին : Նօթըր Տամ Տըլուրթ քիլիսէսինի տէօնտի , Օլլէքոյէ սօգաղընա կիրէճէյի էսնաաէ , գարանլըգ իչինտէ կիլլէնմիչ պու-լունան պիր ափէմ պիլլէսէն պիլէ էօնիւնէ չըգարագ պոյ-նըն իւլլէրինէ պիլ հիւճիւմ էլինտէ թուրթմագտա օլտուղոչ գամայը շիտտէթլէ էնտիրտի :

Պէրաքեաթ վէրսին քիճ բալեաչօ , քէտիլէր կիպի հէմ խապինի կէզղէտիպ վէ հէմ տէ քէնտինի նէփսինի մուհա-ֆաղայա տըգըգաթ, եանի պիր թարաֆա պագար իքէն աքսի թարաֆը տա կէօրմէք կիպի պիր հըսսա մալիք օլտուղունտան : գարանլըգ իչինտէքի Նէրիֆի կէօրիգ պիլլէրինէ հիւ-ճիւմ իտէճէյինի հըսս իլլէմէսի իլէ պիրտէն պիլլէ տիլլէ-րինի պիւքիւպ էյիլմիչ վէ գօլունը տախի սօգարը գալտը-րըպ քէնտինէ սիւքի իթմիչ իտի :

Բալեաչօ , պու հարաքէթի իլէ հայաթընը գոթթարմըչ օլտու : չիւնքի հայաթընա խաթիմէ չէքէճէք օրանա շիտ-տէթլի գամա տարպէսինի գօլունա եէմիչ իտի : աղընըն շիտտէթլինտէն գիյաաէ , հիտտէթլինտէն :

— Ա՛հ , ալչագ , տէյու հայգըրտը :
Բալեաչօ , պու հայգըրմասընը միւթէագըպ պիր մէթրօ գալտար կէրիսինէ յաթլայարագ քէնտինի միւտաֆապէ հա-ղըրլանտը :

Պապաթ պու ֆիթիյաթը պէյհոտէիտի , գաթիլ վուր-

տուղու բըշագ տարպէսինին պիր իշ կէօրէմէտիլինի քնւա-
յընճա փերարէ պաշլամըշ իտի . բալեաշօ տալի մէրգումըն
արգասընա տիւշտիւ , ֆագաթ Մօն-Մարթըր մահալլիսինտէ
հէրիֆի Ղայպ իթտիլինտէ քէնտէ քէնտինէ .

— Պու հիւճիւմի իտէն Րաուլ օլմալը տըր , Գըլամօրան
տա քէք ուղադտա տէյիլ տիր . պէն քիլիսէնին պիր ճի-
հէթինտէն տէօնէր իքէն անյէրտէ պուրատա պէնի պէքլէ-
միլլէր , տէտի :

Բալեաշօնըն ալմըշ օլտուղու եարէսի բէք զիյատէ ըզ-
թըրապ վերմէյէ պաշլատը . եարատընը մուայէնէ իթմէք ի-
չին պիր ֆէնէր ալթընա կիթտի , եարանըն պիր կէօնա վէ-
խամէթի եօգ իսէ տէ բէք կէնիշ իտի , գօլունըն տէրիսի պիր
եանտան օ պիր եանա գատար աշըմըշ իտի :

Բալեաշօ , օ անտէ մէնտիլինի չըգարըպ եըրթարագ
տէօրտ բարչայա այըրտը , պու սարկըլար իլէ գօլունը խաս-
թախանէ ճէրրահը տէրէճէսինտէ պիր մէհարէթ իլէ կիւ-
ղէլճէ սարտըգտան սօնրա , քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի
մըրըլտանտը .

— Ղալիպա բէք վէխամէթլի պիր իք ուճը եագսղամըշ
օլմալըյըմ քի , պու հէրիֆլէր պէնի էօլտիւրմէյէ գաստար
կէօղէ ալտըրմըշլար , պէյլէ գուրնաղճա կէչինմէք իսթէ-
յէն ատէմլէր , զապըթա էլինէ տիւշէճէքլէրինի անլատըգ
լարը զէման , մահքէմէյի ճինայէթ հուզուրընա էօյլէ ուճուզ
չըգմաւընը իսթէմէղլէր :

Պուլունտուղու մահալտէ ուզուն միւլտէթ տուրմագ
բալեաշօ իչին թէհիլքէլի օլմաղըլա , հըսս խտէճէյի աղըրյա
գարչը արղը մէթանէթ իթմէք շարթը իլէ իգթիղա իտէրսէ
եարալը գօլունը իսթիմաէ իտէպիլէճէյինի անպըսպ , խաս-
մինին հարաքեաթընը թէճէսսիւս իթմէք իւզրէ սօլունտա
տէվամէ գարար վէրտի :

Սօգաղըն թա օրթաաընտան կիտէրէք գարանլըգ քէօ-
չէլէրտէ Ղայէթ իհթիյաթլը պուլունույօր իտի . մամաֆիհ

հիշ պիր քիմնէյի կէօրէմէտի, ֆագաթ խասիմլէրինին պու-
կիճէ քէնտի բէչինի պըրագմայաճագլարընտան էմին իտի.

Պիր ազ սօնրա բալեաչօ, թախմինինտէ խաթա իթմէմիշ
օլտուղունը անլատը, չիւնքի Մօն-Մարթըր ճատտէսինէ կէ-
լիպտէ ճատտէնին պիր եանընտան օ պիր եանընա կէչմէք-
տէ օլտուղու էսնատէ, քէնտինտէն պիր ազ եօգարըտա իքի
գարարթընըն տախի սօգաղըն օրթասընտան կէչմէքտէ օլ-
տուղլարընը կէօրտիւ, վէ քէնտի քէնտինէ.

— Բէք ճիւրաթըր ճանիլէրէ չաթմըշըմ, արթըգ հէրիֆ-
լէր կիզլէնմէյէտէ լուղում կէօրմէյէրէք աչըգտան աչըղա
պէնի թէագըպ իտիյօրլար. հէրիֆլէր գուրնազ վէ պու եօլ-
տա մանօվրալարա ալըշգան օլմալը տըրլար, իզիմի պունլա-
րա զայպ իթտիրինճէյէ գատար զահմէթ չէքէճէյիմ. ֆան-
ֆէրլոյա օյնամըշ օլտուղում արապա օյունունը պունլարա
օյնայամայաճաղըմ. աքսի օլաճագ եա, պու պաշըմտաքի սա-
րը ըէնկլի շապգատա կիճէ պիր միլ մէսաֆէտէն ֆէնէր կի-
պի սէչիլիյօր, տէտի.

Բալեաչօ պունլարը տէյէրէք, ճատտէյի եիւրիւմէքտէ
տէվամ իտիյօր վէ պաշընը արգասընա չէվիրմէյէ պիլէ հա-
ճէթ կէօրմէյօր իտի, չիւնքի օթուղ ատըմ գատար կէրի-
տէն խասիմլէրինին կէլմէքտէ օլտուղլարընը անլայօր իտի,
վէ եինէ քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի սէօյլէյօր իտի.

— Հէր հալտէ պու հէրիֆլէրին էօնիւնտէն քէնտիմի
զայպ իթմէյէ չալըշմալըյըմ, պունլար բէչիմտէն կէլմէքտէ-
լէր իքէն, նէ քէնտի խանէմէ վէ նէտէ Կըրանթ Արգանթ օ-
թէլինէ կիտէպիլիլիմ. պու խայընլար պու տէֆա պէնի էօլ-
տիւրմէք իչին տէյիլ, նէրէյէ կիտէճէյիմի վէ քիմ օլտու-
ղումը անլամագ իչին թէագըպ իտիյօրլար. էկէր պու բալ-
եաչօնըն միւսիւ Վէրտիւրէ օլտուղունը վէ միւսիւ Վէրտիւ-
րէնին տախի զապըթա մէմուրը միւսիւ Լըգօգտան պաշգա-
սը օլմատըղընը պիլմիշ օլսալար, հաթտա պէօյլէ պիր շիւպ-
հէյէ պիլէ տիւշմիւշ պուլունսալար, օ զէման պէնիմ թա-

սավվուրաթըմ, բըլանլարըմ պիւսպիւթիւն մահվ օլուր . չիւն քի տէրհալ իքիսիտէ մէմալիքը էճնէպիյէյէ ֆիրար իտէրլէր , պոււնը իճրա իթմէք իչին հէրիֆլէրտէ բարա եօգ տէյել ա' . պէնիմ պու գատար օղրաշտըղըմ ֆազլա օլարագ պիրտէ բըչագ եարասը ալտըղըմ եանըմա քեար գալըր :

20

Գըլամօրան իլէ Բաուլըն ֆիրար իթմէլէրի իհթիմալի բալեաչօյը , տահա տօղրուսը միւսիւ Լըգօգը օ գատար հիտ- տէթլէնտիրտի քի , պիր արալըգ պու խապիսլէրի թէվգըֆ իթտիրմէյի պիլէ տիւչիւնտիւ , պոււնլարըն իքիսինի պիրտէն թէվգըֆ իթտիրմէք քէնաիսի իչին բէք գօլայ պիր շէյ ի- տի , ճան գուրթարան եօգ մը տէյու պաղըրարագ իւզէրլէ- րինէ եիւրիւմէք քեաֆի իտի . օ անտէ զապըթա մէմուրլա- րը եէթիչիպ իւչիւնիւ պիրտէն թէվգըֆ իտէրէք , մէքքէզէ բօլիս գօմիսէրինին դարչըսընա չըգարաճագլարը տէրքեար տըր :

Ջապըթա մէմուրլարը , չիւպհէ իթտիքլէրի էչխասը մու- զիրրէյի եագալամագ իչին պու միւտէպպիրանէ ուսուլէ միւ- րաճաթ իտէրլէր , չիւնքի հէնուզ քէնաիլէրինէ թէվգըֆլա- րընը էմը իտիլմէմիչ պուլունան քիմնէլէրէ էլ տօգունտու- րամայաճագլարը ճիհէթլէ , իսթէտիքլէրինի պու եօլտա թէվգըֆ իթտիրուպ սօնրա էրթէսի կիւնի իտտաալարը հէր նէ իսէ տէրմիյան իտէրլէր :

Ջաթէն Բաուլ Տըլակուլըն թէվգըֆը էմրինի իսթիհալ իտէպիլմէք իչին , բալեաչօնըն էլինտէ իմարաթը քէաֆիյէ մէվճուտ պուլունույօր իտի . մէքթուպը սահիֆէլէրի օյուլ- մուշ տուա քիթապընը իրայէ իյլէտիքտէն սօնրա , էմիյէթ սանտըղը սէնէտաթ վէ մուամէլաթընը իիպար իթմէք վէ

գօրններն ետրասընը կէօթեմէք քեափի իջի :

Չապրթա խտարէսի թարափընտան , Բառւ Տըլափուրէ տան տախի պու ՎՏըլափուր » իսմի մէսուղընը պու չալընմը իւնվանը նէ՝ սէսփէպէ մէպնի թաշըմագտա օլտուղու նը վէ նէ՝ իչին միւսիւ Թովվէլին ափրապասը օլմագ իւզրէ , քէնտինի ալէմէ թանըթտըրտըղընը էլպէթտէ սուալ օլու-նաճապ իտի :

Մամափիհ բալեաչօ տիկէր ճիհէթտէն տէ տիւշիւնիյօր իտի քի , քէնտի պէօյլէ աճէլէ հարաքէթ իտէճէք օլուր իսէ , միւթթէհիմին էն պէօյիւյի վէ էն էհէմիյէթիտի օլան Գըլձմօրան , պու հալտէն պիւ իսթիփատէ եազպը բէնէյի հիւքիւմէթտէն գուրթարաճադ տըր . չիւնքի խապիսը մէրգումին միսըրիւմիյէթի ֆիլիէն զահիր իսէ տէ : ալէհինտէ շէհատէթ փտէճէք հէնուզ հիչ պիւր իմարէյի գաթիյէ երգտըր :

Բալեաչօ , պուրալարընը ինճէթէն ինճէյէ տիւշիւնտի թաշընտը , նիհայէթ չիմտիյէ գաապը եամընը օլտուղու կիպի պուշտան սօնրա տախի եւպընը օլաշընա չալընմաղա գարտըր վէրտի . ֆիլհագըգա քէշֆը հագըգաթ խոգսուսընտա քէնտիսի իչին էն կիւղէլ վէ էն տօղրու թարիգ պու իտի :

Պինաէն ալէյհ գիհնինտէն պու գարալը վէրտիքտէն սօնրա արթըգ պիգիմ բալեաչօ իչին , արգասընտ տիւշէն հերիֆլէրէ պիր չաշըրթմա վէքմէքտէն պաշգա պու կիճէ պիր իշ գալմամըն իտի :

Բալեաչօ , Սէվասթաթօլ պուլվարը ճատպէսինի թուրթտուրտու , հէմ տէ էօյլէ տէմինքի կիպի թէրէտաիւտ իյմա իտէր գարարսըղ պիր սուրէթտէ կիթմէյուպ , առէթա խըղը խըղը եիւրիւյօր իտի :

Պուշտուս վէ աէնայիյի նէֆիսէ տապիւրէսինին պահճէսի էօնիսնէ կէլինճէ գարշընմա իքի բօլիս նէֆէրի չըգմըն իտի . բալեաչօ պուշաքը տուրտուրուպ պաղը էտասըղ շէյլէր սիչաք իթտի :

Պունլար, իլէ գօնուշմագտան մագսափը, արգասաքնտան
կէլէն Գրլամօրան իլէ Բաուլըն նէ՝ եաբտըղլարընը թէճէս-
սիւք իթմէք իտի . ֆիլվագը հէր իքիսինինաէ իլէքլէմէյէ ճէ-
տարէթ իտէմէյուպ, եիւմի ատըմ գատար կէրիաէ պէր-
մագտա օլտուղլարընը կէօրտիւ .

Բալեաչօ իչին անլէրտէն եիւմի ատըմ գատար աչըգտա
պուլունմագ քեաֆի իտի, բօլիսլէր իլէ գօնուշմագտա օլ-
տուղու հալտէ օրատա էօնիւնաէ պուլունաուղլարը պիւ խա-
նէնին չընկըրալընը չէքաի, գաբիւ աչըլաթ, բօլիսլէրի սէ-
լամլայըպ խանէտէն իչէրի կիրտի .

Բօլիսլէր օրատան չէքլիպ կիթտիքաէն սօնրա, Գրլաւ
մօրան իլէ Բաուլ կէլիպ անլէր տախի պուլ խանէնին չընկը-
րալընը չէքաիլէք .

Դաբու պունլարատա աչըլտը, գաբու ճըքը գալտըրըպ
քէնտիլէրինտէն պիւ ալ էվիլէ իչէրի կիրտի պուլունման բալ-
եաչօ գըյաֆէթլի զաթըն քիմ օլտուղունը սիւթը իթտիլէր .

Դաբու ճը, պու գըյաֆէթտէ պիւ քիմէնին իչէրի կիր-
տիլինտէն խապէրի օլմատըղընը սէյլէտիքտէն պաչգա, պու
կիճէ խանէտէքի քիրաճըլարաւաճ հիչ պիւրինին գըյաֆէթլի-
նի թէպտիլէն, պալօ էլպիսէօի իլէ չօդաղա չըգժըչ պուլ-
լունաուղուտան պալա մալիւմաթը օլմատըղընը պէյան իյ-
լէտի, վէ իլազլէթէն տախի .

— Մամաֆիհ պու գըլըգտա պիւ ատէմ պուրատան
կէչմիլ օլուրտա պէնիմ անտէն խապէրիմ օլմայապիլիւր, չիւն-
քի պու խանէնին Սէն Տընի սօգաղընա չըգաթ արգատան
պիւ գաբուսը տահա վալա տըր, տէմէօի իւղէրինէ, Բաուլ
Տըլաղլար ազիմ պիւ թէլալ իլէ .

— Սօյուլտուգ տա անըն իչին աղայօրուղ . . զալիպա պու
բալեաչօնըն քիմ օլտուղունը էօյրէնէմէյէճէյիլ, տէտի .

Պու էսնատէ տէրին պիւ տիւչիւնճէյէ տալմըլ օլան Գր-
լամօրան տալի սէօլէ միւտալնէլէ իտէրէք .

— Քիմ օլտուղունը էլպէթտէ էօյրէնիլիլ եա', ֆազալթ

վագըթ կէչէր պիր աղ զահմէթ չէքերիզ, իշթէ պու, տէտի :
Գըլամօրան իլէ Բաուլըն, մէզքիւր խանէտէն քէմալի
մէյուսիյէթլէ չըգմագտա օլտուգլարը շու էսնատէ, պիզիմ
բալեաչօ տախի օգ կիպի պիր սիւրաթ իլէ Կըրանտ Արգանթ
օթէլինէ վասըլ օլմուշ իտի : սաաթտա եարը կիճէտէն սօն-
րա իւչիւ չալմագտա իտի :

* * *

Բըրօսբէր, աղիմ պիր մէրագ իչինտէ դաւմըշ օլուպ,
տիրսէյինի բէնչէրէսինին էօնիւնէ տալամըշ օթուրմագտա օլ-
տուղունտան, միւսիւ Վէրտիւրէնին կէլտիյինի ուղագտան
կէօրտիւ :

Պիչարէ սանտըգքեար ՝ կիճէ եարըսընտան պէրի պիր
մազնունըն հագգընտա վէրէճէքլէրի հիւքմ ու գարարը պէք-
լէմէսի նէվինտէն օլարագ, պէօլիւք պիր սապըրսըզլըգ վէ
հէյէճան իլէ Վէրտիւրէնին կէլմէրինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Բըրօսբէր, միւսիւ Վէրտիւրէնի կէօրիւր կէօրմէզ պէօ-
լիւք պիր իսթիճալ իլէ մէրտիվէնին եարըսընա գառար գօ-
չարագ :

— Նէ՞ եարտընըզ, նէ՞ խապէր ալտընըզ պագալըմ,
մատմազէլ Մատլէնի կէօրտիւնիւզ մի, Բաուլ իլէ Գըլամօ-
րան պալօտա՞մը իտիլէր, տէյու սօրտու :

Սէօզլէրինի պաչգալարը իշիթմէք իհթիմալի օլան մա-
հալլէրտէ գօնուշմագ, միւսիւ Վէրտիւրէնին ատէթի տէյիլ
իտի, պինաէն ալէյհ :

— Տուրունըզ պագալըմ օտանըզա կիւրէլիմ, հէլէ հէր
չէյտէն էվվէլ պիր աղ սու կէթիւրինիզ, շու եարաճըղըմը եը-
գայըմ, զիրա աթէշ կիպի եանմաղա պաչլատը, տէյինճէ,
Բըրօսբէր տիւչարը էնտիչէ օլարագ :

— Ամա՛ն եա Բապպիմ, եարալանտընըզ մը, տէյու հայ-
գըլտը :

— Էվվէ՛թ, սատըգ տօսթունըզ պուլունան Բաուլտան

պիր եատիկեար գաղանտըմ, (եարասընը տշարագ) ինսանըն պէօյլէ գօլունըն տէրիսինի գալտըրմագ նածըլ օլուր իմիշ պէն անա էօյրէտիրիմ:

Միւսիւ վէրտիւրէնին հիտտէթի զայէթ տէհչէթամիզ օլտուղունտան, Բըրօսէր պայաղը իւրքտիւ:

Մամաֆիհ միւսիւ վէրտիւրէն, եարասընը երգայըպ եինէ կիւզէլճէ սարտըգտան սօնրա, քէլամէ աղաղ իլէ:

— Իշթէ շիմտի գօնուչապիլիբիզ, տիւշմէնչէրիմիզին միւճրիւմ օլտուղլարընա արթըզ զէրիէ գատար շիւպհէ գալմատը, շիմտի մատտէ պուշլարը երլտըրըմ կիպի սիւրաթլա շարմագտա տըր, տէտի:

Միւսիւ վէրտիւրէն, շիմտիյէ գատար Բըրօսէրին ասլա իշիթմէմիշ օլտուղու պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ շէօյլէճէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի:

— Ալտանմըշ, եանլըշ եօլա սարմըշ իտիմ, պէրէքեաթ վէրսին քի պիր թէսատիւֆ պանա հաղըգաթի հալի իպրաղ իթտի: պէն Բաուլ իլէ մատամ Ֆօվվէլ պէյնինտէ պիր մուաշէֆէ վէ պինաէն ալէյհ մինասիպաթը ճինայիյէ պուլունտուղունըն անլաաղըմ, եախօտ թախմին իյլէտիյիմ Ֆիւնի, պիզի հաղըգաթէ վասըլ իտէճէք օլան իր ուճունը եագլատըմ զանն իթմիշ իտիմ, պու զաննըմտա թէրէտտիւտ ճայիզ իքէն պէն ասլա թէրէտտիւտ իթմէմիշ իտիմ:

— Շիմտի մատամ Ֆօվվէլ պիկիւնահ մը տըր տէմէք իսթէյօրմունըլ, պու սըրըգաթտա մէնլնալի եօգ մը զանն իտիյօրսունըլ:

— Խալըր, ֆագաթ միւճրիւմիյէթի պիզիմ զանն իթտիյիմիզ կիպի տէյիլ իմիշ, պագընըզ պու խուսուստա պէնիմ ֆարգիյաթըմ նէ իտի: պէն տէմիշ իտիմ քի «Մատամ Ֆօվվէլ կէնճ վէ կիւզէլ Բաուլըն լէթաֆէթը հիսնի ճէմալինէ վուրոնլարագ, պունա ագրապալարընտան պիրինին նամընը թագըպ եէկէնիմ տիր տէյէրէք գօճասընա թագտիմ իթմիշ տիր: հաղըգաթէն սէվկիլիսի պուլունան տէլիգան:

զըյա խանէսինին գարուլարընը տայիմա աչըդ պո լուհտուր-
մագ իշին, պու թէտպիր եախօա հիյէ ֆէնա հիյէլէրտէն
տէյիլ տիր. մատամ Թօվլէլ, էվվէլա, էլինաէ ավուհընտա
պրուհնան բարալարը սէվտիյինէ վէրմէյէ պաշամըշ, պիր
աղ սօնրա միւհէվհէրաթընը թէսլիմ իյէմիշ տիր քի, տէլի-
գանյը պո, մի հէվհէրաթը հէման էմնիյէթ սանտըղընա կէօ-
թիւրիւպ լէհինէ գոյմուշ տըր նիհայէթ գարընըն էլինտէ
ավուհընտա վէրէհէք հիշ պիր շէյի գալմայընճա, սէվկիլի-
սինէ գօճասընըն գասպպընը տախի աշտըրմըշ տըր » իշթէ
պէնիմ զաննիյաթըմ հէք պուհնան իգաքէթ օլուպ պուհըն
պէօյլէ օլմասընա ատէթա գանմըշ խտիմ :

— Տէմէք թուր քի սիգ պու ֆարդիյաթընըդ իլէ իշին
իշինտէքի էսրարը հէք հալլ իթմիշ օլույօք իախնիք՝ ատէ-
յիլ մի :

— Խալըր :

— Օ հալտէ . . .

— Պու զաննիյաթըմ էսրարըն հէք հալլինէ միւսախա
օլմատըղընը պիւիյօր խտիմ վէ թէէսիւֆ իաէրիմ քի պուհը
պիւտիյիմ հալտէ տախի, զայէթ թէէմիւլսիգ հաքաքէթտէ
պուլուհտուրմա պու իլք ֆարդիյաթըմ Գըլամօրանըն ք Րաուլ
իլէ մատամ Թօվվէլին իւզէրինտէ կէօթէրաիյի թէէսիւր վէ
նուֆուղըն սէպէպ վէ հիքմէթինի պիւտիւրէմէյօր խտի :

— Ձանն իաէրսէմ Գըլամօրանըն պու խուսուստաքի
մէվգը, եալընըդ ճիւրմտէ Րաուլ իլէ միւշթէրէք օլմագտան
իպարէթ տիր :

— Հա'հ, իշթէ էն պէօյիւք խաթա տա ասըլ պու նօդ-
թա տըր :

— Նէ՞ կիպի :

— Էվվէթ, խաթա պու նօդթատա տըր պիր ջօդ զէ-
մանգար պէն տէ պու զաննա զահիպ ջլարադ ալպանմիշ ի-
տիմ ֆադաթ չիմտի էյիաէն անլատըմ քի Րաուլըն պու
ճինայէթտէ ասլա էհէմիյէթի օլմալըպ, պէլքի օ տա պիր

պաշտօններն էլինտէ ալաթ օլմուշ տըր, հէմ տէ էօյլէ օլմադ կէրէք տիր, — Պուշը նա՛սըլ քէշփ իփէպիլտինիզ:

— Խըտմէթքեար փօզէֆ տիւ Պուատան, չիւնքի փօզէֆ տիւ Պուա, Բաուլ իլէ Գըլէմօրանըն պէյնլէրինտէ ճէքիյան իտէն քիւչիւք պիր միւնազայը տինլէմիշ իտի յալու միւնա-տէլէ էզնասընտպ միւսիւ տը Գըլէմօրան ճէնապլէրի կէնճ տօսթօունա « Եա՛վրում, էկէր պանա գարչը կէլմէյէ պէնիմ իլէ մուխասէմէյէ գալգըշաճագ օլուր իտէնիզ, սօնրա սէնի սէրչէ գոնչը կիպի պօղար իշինի պիթիքիլիմ » տէմիշ. իշիմէ աղիզիմ Բըրօսքէր, պունտան տա բէք ալա անլաշըլըյօր քի Բաուլ պու ճինայէթտէ մատամ Ֆօվլէլին մէյտանը ճինա-յէթէ սէվզ իլլէտիյի պիր գահրիման տէյիլ, պէլքի Գըլա-մօրանըն մագսատլարընըն իճրասընա խըտմէթ իտէն պիր ալաթ տըր:

— Պու Գըլէմօրանըն մագսատը նէտէն իսլարէթ տիր, նէ՛ կիպի ֆիքիլէ խըտմէթ իտիյօր:

— Պունը տա էլպէթտէ անլալաճաղըզ, շուրասընը տա-լիւ արզ իտէյիմ քի պիզիմ պիլինճի զաննիյաթըմըզ, մատ-մագէլ Մատլէնին պունլարա գոնչը կէօսթէրմէքտէ օլտու-ղու իթաթըն էսպապը մուճիպէսինի տէ պիզէ պիլտիրմէ-մէքպէ իտի, Մատլէնին իթաթըն տա Քաուլա տէյիլ Գըլա-մօրանա տըր:

Բըրօսքէր, պու սըլատա պիր հարաքէթ իլէ միւսիւ Վէրաիւրէյէ շու նօգթատա հազըլ օլմատըղընը պիլտիրմէք իսթէտի:

Բըրօսքէրի պու պապտէ իգնա իտէպիլմէք իշին, միւճ սիվ Վէրաիւրէնին եալընըլ պիր սէօզ սէօյլէմէսի քեաֆի իտի քի, օ տա Գըլէմօրան իլէ մատմաղէլ Մատլէնին իզաիվաճ-լարը մէսէլէսի տիր:

Միւսիւ Վէրաիւրէյ իշիմէ պզ սէզիւ սէօյլէմէք իսթէ-մէտի վէ սէօյլէմէտիյի իշին տաթի պէօյիւք պիր խաթա իթ-

միշտ օլաղու, պունք սէօյլէմէմէսի իսէ, քէնտինին պու իզափ-
վաճը գարիպէն մէն իտէճէյինտէն էմին օլտուղու իչին,
պէյհուտէ եէրէ կըրծսրէրին գուլաղընա պէօյլէ աճը պիր
սէօզ գօյուպ տա պիչարէնին մէյուսիյէթինի պիր գաթ տա-
հա արթըրմահադ, վէ եախօտ օ մէյուսիյէթին սէվզի իլէ
սանտըքեարը, քէնտի բըլանլարընը պօղաճադ մինասիպէթ-
սիզ պիր թէչէպպիւստէ պուլունտուրմամադ ֆիքրինէ մէպ-
նի իտի:

Միւսիւ վէքրտիրէ, պու միւթջալաթ իլէ պիր իքի սա-
նիյէ գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա պէր վէճհը աթի
պէօզինէ տէվամ իթտի:

Ատամ Թօվվէլի ծախի իթաաթա մէճպուր իտէն եինէ
Գըլամօրանտէն պիր պնչգասը տէյիլ տիր ֆազաթ գա-
պընը պու մէճպուրիյէթ ալթընա նէ գուվվէթ իլէ ալըյօր
մուամալէյհայէ գարչը իսթիմալ իյլէտիյի օ միւսհիշ սիլահ
նէ տիր, իչթէ պունլարը էօյլէնմէք լաղըմ տքր:

— Էվվէթ, պու սիլահըն նէտէն իպարէթ օլտուղունը
պիլմէլիյիզ:

— Թահգըգաթը սահիհէտէն անլաչըլտըղընա կէօրէ
Գըլամօրան իլէ մապամ Թօվվէլ կէնճիքըրինտէն պէրի պուն-
սան պէշ այ մուգատտէմինէ կէլինճէյէ գատար, պիրի պիր
լէրինի ապա կէօրմէմիչլէր իմիշ մատամ Թօվվէլ իսէ, շիմ-
տիյէ տէյին հագըրնտա քէօթիւ պիր սէօզ իչիտիլմէմիշ իս-
մէթ ու իֆիֆէթ սահիպի նամուսքէթը պիր գատըն տըր.
պինաէն ալէյհ պու մարքի տը Գըլամօրան տէնիլէն հէրի-
ֆին՝ պու գատընըն իւզէրինտէ օլան հիւքմ ու նուֆուղընը
վէ մուամալէյհանըն տպիսիճ Գըլամօրանա գարչը կէզաթ էր-
տիյի շու ալչադ ճասընա իթաաթըն էմպապը մօլհիպէսինի
հէր հալաէ կէչիշ զէման իչինտէ՝ եանի մաղիտէ արամալը
տըր:

— Պէյհուտէ տիր, պիր շէյ քէչֆ իտէմէյէճէյիզ:

— Դասըլ քէչֆ իտէմէյէճէյիզ, շաչըն սէն տէ, Գը-

լամբորանըն մաղիսի պիլինմիշ օլսա պու հալլէր պիւթիւն մէյ-տոնա չըգար, հէր չէյ անլաշըլըր. պէն պալօտա միւթէվէ-ֆա պիրատէրի կասթօն տը Գըլամբորանըն իամինի թէլաֆ-ֆուզ իթտիյիմ վագըթ, խապիս հէրիֆ նէ՞ գատար պօ-զուլմուշ վէ ատէթա տէհչէթամիզ պիր խայալ կէօրմիւշ կի-պի կէրի կէրի չէքիլմէյէ պաշլամըշ իտի. Գըլամբորան, պի-րատէրինին եանընա միսաֆիրէթէն կիթտիյինտէն բէք ալ միւտտէթ սօնրա, կասթօնըն պիրտէն պիրէ վէֆաթ իտի վէր-միշ օլտուզը սօնրատան ազլլմա կէլտի:

— Օ հալտէ կասթօնըն վէֆաթընը Գըլամբորանտան մը պիլիյօրսունըզ, պու խապիս էօզ պէ էօզ գարտաշընը էօլ-տիւրմիւշ մի գըլաս իտիյօրսունըզ:

— Էօյլէ եա՛, պանա պիլէ սույի գաստ իթմէյէ գալգը-շան հէրիֆլէրտէն հէր չէյի մէմուլ իտէրիւմ. եավրո՛ւմ, Գը-լամբորան կիպի ալչագ պիր խայըն՝ ճէսիմ պիր սէրվէթէ մա-լիք օլապիլմէք իչին, պիրատէրինին ճանընա գաստ իթմէսի պէնճէ շայանը թէաճիւպ պիր հալ տէյիլ տիր. ա՛հ, սաֆ-տէրուն Բըրօսբէրճիյիմ, սըրգաթ մատտէսի շիմաի իքինճի տէրէճէտէ գալտը, պու իչին իչինտէ տահա պաշգա մու-հիմմ չէյլէր զուհուր իթտի. էկէր մատտէ եալընըզ գա-սայը սօյան խըրսըզը պուլմագտան իպարէթ օլմուշ օլսա ի-տի, պէն սանա « Օղլո՛ւմ, արթըզ թահգըգաթըմըզ իի-թամ պուլտու, հայտէ մաղնունը ալէյհի թէվգըֆ իչին միւս-թանթիգ էֆէնտիյէ իսպարը քէյֆիյէթ իտէլիւմ » տէր ի-տիւմ:

Բըրօսբէր, կէօյսիւ գապարմըշ վէ կէօղլէրինտէ շուլէյի իւմիւտ ոաշըլմագտա օլտուզու հալտէ, այաղա գալգըպ:

— Ա՛հ, պու միւմքիւն մի տիր, շիմաի սիզ խըրսըզըն քիմ օլտուզունը պիլիյօրմուսընը, տէյու հայգըրտը:

— Էվվէ՛թ եավրում, պիլիյօրում, հաթտա գասանըն անալթարընը քիմ թէսլիմ իթմիշ վէ հա՞նկը քէլիմէ իլէ գաբանտըզընը, քիմ խապէր վէրմիշ օլտուզունըտա պիլիրիմ:

— Անախթար միսիւ ֆովվէին անախթարը օյապիւր , ֆագաթ դասանըմ հանկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը խապէր վերէն քիմ տիր .

— Ահ , գէվալլը Բըրօսքէրճիյիմ , քիմ օլաճագ , պունը խապէր վերէն սիզսինիզ .

Բըրօսքէր պունը իշիտինճէ , թարիֆի ղայրի գապիւ պիր հայրէթէ տիւշար օլարադ .

— Պէն մի . . . պէն մի , տէյու պաղըրտը .

— Էօյլէ եա սիզ պունը ունութմուշունըղ ղալիպա և ֆագաթ չիւքիւրլէր օյսուն քի մէթրէսինիզ մատամ նիյնա ժիքսինին գուվվէյի հաֆրգասը սիզինքինտէն գուվվէթյի իմիշ , պիր քէրլէ տիւշինինիւղ պագալրմ , սըրգալթըն վուգունտան իքի կիւն ագտէմ մատամ ժիքսի իլէ պիր կիճէ թաամը իթմիշ օլտուղունոզը խաթըրլայօրմուսընըղ .

— Էվվէթ , խաթըրմա կէլիյօր կիպի .

— Իշթէ պու թաամտա Բաուլ Տըլակուր իլէ իքի տօսթունըղ աահա հազըր պուլունմագտա իտիլէր , պունըտա տէրլաթըր իտիյօրմուսընըղ .

— Էվվէթ .

— Օ կիճէ մատամ ժիքսի բէք մահգուն բէք միւքէտտէր իտի , թաամըն սօնլարրնա տօղրու շարապ իշիտիյի էսնատէ մէթրէսինիզ , արթըգ քէնտիսինէ էսկիսի կիպի ըզհարը աշգ ու մու հապէթ վէ իլթիֆաթ իթմէտիյինիզտէն տօլայը , աճը աճը չիքեայէթլէրէ պաշայըպ նիհայէթ սիզին իլէ պիր գապկա չըգալթըն վէ պիր չօգ ալլամըն սըզլամըն իտի .

— Էվվէթ , Էվվէթ , ֆիւհագըղա էօյլէ օլմուշ իտի , միւնաղաա իթտիք , շիմոի էյիճէ ագլըմա կէլիյօր .

— Բէք ալա , գ վագըթ ժիքսիյէ գարշը նէ ճէվապ վէրմիշ օլտուղունըրտա պիլիյօրմուսընըղ .

— Պալըր .

— Ահ , շաշըրն ատէմ , հէլէ տիւշին պագալրմ , սէն օ

ազգամը կիւյա թէպէտիւյէ յի վիմէթ իթմէք իշին նիւնա ժիր-
սիյէ « Սէնի սէվմէտիյիմտէն տօյեյը պանա սէրզէնիշտէ պու-
լունմա, պի՛ն պապտէ հազսըզսըն, չիւնքի պագ սէնի նէ
գատար սէվմէքտէյիմ քի շու սաաթտէ գասա պիւէ սէնին
իամին իլէ քիլիտի տուրմագտա տըր » տէմէմիշ մի իտին,
նա՛սըլ պու ննգթա խաթրընա կէլտի մի :

21

Միւսիւ վէրտիւրէնին պու սօն սէօղէրի, Բըրնսըէրտէ
ղայրի գապիլ պիր թէէսիւր վէ հայրէթ հասըլ իթմիշ իտի .
պիշարէ սանտրգըեարըն չէհրէսինտէ առէթա տիվանէլիք ա-
սարը կիպի պիր հալ կէօրիւնտիւ, հազըգաթը հալ պէնի
իշինտէ պիր գումպարա կիպի բաթլամըշ իտի . զէվալլը պիւր
մըգտար թաշտան մամուլ հէյքէլ կիպի սուբ սուս տուր-
տուգտան սօնրա :

— Էվվէթ, Էվվէթ, խաթըրլայօրում, ժիրսիյէ պու
սէօղէրի սէօղէմիշ օլտուղում ագըմա կէլիյօր, տէյու քէ-
քէլէտի :

Ա Բէք կիւզէլ, օ հալտէ արթըգ իշին ալթ թաւաթը-
նըտա անլամըշսընըղ տըր, գասանըն գարանտըղ քէլիմէլի
խապէր ալտըգտան սօնրա, պունլարըն իքիսինտէն պիւրի կի-
տիպ մատամ մօվվէլի սըգըշտըրարագ, միւսիւ մօվվէլին ա-
նախթարընը ալմըշ վէ գասանըն միւթէհարրիք տիւմէլէրի-
նի ժիրսի իամի իւզէրինէ թէրթիպ իտէրէք, պու սուրէթլէ
իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը էլտէ իթմիշ տիր, հէմ շուշը-
տա պիւմիշ օլունըղ քի, մատամ մօվվէլ կէօրմիւշ օլտուղու-
բէք պէօյիք թէհտիտէր իւզէրինէ գօրգուպ անախթաը
թէսիւմ իլէմիշ տիր, նասըլ քի պիլիւրիլ, սըրգաթըն էրթէսի
կիւնիւ պիշարէ գաթընճըագ բէք ֆէնա պիր հալտէ իտի .
հէր տիւրիւ թէհլիքէլի կէօղէ ալտըրարագ սիլէ օն պին
ֆըրանգը կէօնտէրէնտէ եինէ մապամ մօվվէլ տիր, պունա
ասլա շիւպհէ ճայիլ տէլի :

— Պագաթ խըրսըղ քիմ տիր, Բա՛ուլ մը, Էօգսա Գը-

լամօրան մը, պունլարըն մատամ Թովվէլ իւզէրինէ օլան հիւքմ ու նուֆուզլարը նէտէն տիր, ալէլխուսուս պու ալ-չադ հէրիֆլէրին հարաքեաթը ճինայիլէրինէ, մատմաղէլ Մատլէնին իշթիրաք իթմէսինտէքի հիքմէթ նէ տիր, պու սիւալլէրէ պիրէր ճէվապ պուլմագ իշին պէյնիմի չաթլատր-յօրում:

— Ազիզիմ Բըրօսէր, ինանընդ քի պու սիւալլէրինիզէ վէրիլէճէք ճէվապլարը հէնուզ պէնտէ պիլմէյօրում, միւս-թանթիգ էֆէնտինին նէզտինէ կիթմէտիյիմիզ՝ պունլարը հէ-նուզ պիլէմէտիյիմիզ իշին տէյիլ մի տիր, շիմտի սիզտէն օն կիւն գատար միւսատէ թալէպ իտէրիմ, էկէր պու միւտ-տէթ վարֆլնտա պիր շէյ խապէր պլամագ իսէմ, կէլիպ սի-զին իլէ պէրապէր միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժանէ կի-տէրիզ վէ քէնտիսինէ պիյոիյիմիզ շէյլէրի հէք սէյլէրիլ:

— Էյ շիմտի միզ նէրէյէ կիտէճէքսինիզ:

— Պէն պիր տաաթա գատար Պուգէր Եօլը իւզէրինտէ պուլուննադըմ, Դըլամօրան իլէ մատամ Թովվէլին մէնսուպ պուլունտուգլարը էսիի ֆամիլեալարը Պուգէր ճիվարընտա տէյիլ մի իտի:

— Էվվէթ, պունլարըն ֆամիլեալարընը թանըրում:

— Իէք ալա, իշթէ պէնտէ պիւնլարըն աշվալը մաղիյէ-լէրինի թէտգըգ իթմէք իշին օրայա կիտէճէյիմ, Բպուլ իլէ Դըլամօրանըն պիզիմ էլիմիզտէն գաշամայաճագլարընա է-մին օլունուզ, շիւնքի պունլար բօլիսին նէզարէթի ալթընտա պուլունմագտա տըրլար. լաքին ազիզիմ Բըրօսէր, սիզ լիէտ-պիրլի պուլունմալընըզ, իհթիյաթը էլաէն պըրապմամալը-սընըզ, պունը տօսթլուղումուզ, եախօտ տահա տօլլունը բէտէրինիլ իլէ օլան տօսթլուղումը նամընա օլարագ ըէճա իտիյօրում, պէնիմ սէյահաթըմ տէվամ իթտիլի միւտտէթ-ճէ պուրատա մահբուս գալըպ, պիր եէրէ չըգմայաճաղընըզա տայիր պիր եէմին իտինիզ պագայըմ:

Բըրօսէր, միւսիւ վէրտիւրէնին թալէպ իլլէմիշ օլտու-ղու եէմինի իթտի. ֆագաթ պէյլէ իմատընա եէթիշմիշ պուլունան պիւ ագիլ վէ միւտէպպիր զաթըն քիմ օլտու-ղունը անլամագսըզըն, հիշ պիր վէճ իլէ քէնտիսինտէն այ-րըլմագ իսթմէտիյինտէն, ըէճա մէգամընտա օլարագ:

— Աֆվ իտէրսինիզ էֆէնտի, սիզին քիմ օլտուղու:

նուրը վէ պէոյլէ հարիգիւլատէ պիր իգթիտար իլէ նակէ-
հան իմտատրմա եէթիլմէնիդին հիքմէթի նէ օլտուղունը
էօյրէնէմէյէճէքմիյիմ, տէտի .

Բէնտինի միւսիւ վէրտիւրէ թէսմիյէ իտէն պու զա-
րիպ աղէմ, մէյուսանէ պիր թէպէսսիւմ իյլէտիքտէն սօնրա .

Երէտէրինիդին ազիզ տօսթը օլտուղումը սէօյլէմիլ
իտիմ զանն իտէրիմ, տէտի .

— Պունը պիլիյօրում, ֆագաթ . . .

— Բէք ալա, բէք ալա, պունլարը սիգէ մատմագէլ Մատ-
լէն իլէ օլաճագ իզտիվաճընըզտան պիր կիւն էվվէլ վէ նիյնա
Ժիրսինին հու զուրընտա սէօյլէյէճէյիմ. շիմտիքի հալ «բէ-
տէրինիդին տօսթույլմ» ճէվապը իլէ իքթիֆա իթմէնիզ
լազըմ կէլիր .

Միւսիւ վէրտիւրէ, բէտէրանէ պիրպէֆագաթ իպրա-
զըյըլա Բըրօսբէրի սէլամլայըպ վէտա իտէրէք մուֆարէգաթ
իթտի .

Բըրօսբէր եալընըլ գալընճա տէրին պիր թէֆէքթիւրէ
տաշտը վէ նէթիճէսինտէ տաթի վէրտիւրէնին պու իլէ միւ-
տաթէլէ իլէ, քէնտինէ իթմիլ օլտուղու մուավէնէթ վէ էյ-
լիյին տէրէճէյի էհէմմիյէթինի թագտիր իթտի. համիսի
օլսն պու զաթըն մէյտանը թէտգըգաթ վէ թէհարիյաթը
նէ գատար կէնիլ օլտուղունը տիւշիւնտի. քէնտինէ էվվէլա
պիր հայրէթ վէ անտէն սօնրա տա պիր գօրդու կէլտի .

Պալ զարիպ առէմ, եէտի կիւնտէն ազ պիր միւտտէթ
իլինտէ նէ գատար էսրար քէշֆ իթտի. քէնտիսի պաղէն
խաթա իյլէմիլ օլտուղունը իյթիրաֆ իտիյօր իսէ տէ, հիւ-
քիւմլէրինտէ կէօրիւլէն իսապէթ, ֆարգիյաթընտաքի տօղ-
րօյլըգ, իշիտէնլէրէ հայրէթ վէրէճէք տէրէճէտէ տիր. նէ
պէօլիք պիր մէհարէթ իլէ գըյաստան նէթիճէյէ վէ իս-
պաթըլ իսուսուլարտան իհթիմալաթէ ինթիգալ իտէ իտէ,
աօղրուտան տօղրույա հազըգաթը տէյիլ իսէ պիլէ, հազը-
գաթը հալէ էն զիյատէ եագըն պուլունան ահվալի իսթիտ-
լալ իթմէքտէ տիր .

Բըրօսբէր, թէհարիյաթէ պաշլանտըլը զէման էլտէ
պիր իմարէ պուլունմատըլը հալտէ քէնտիսի եալընըլ գալ-
մըլ օլտա իտի, հիլ պիր նէթիճէ իսթիտլալ իտէմէյէճէյինի
իյթիրաֆ իթմէքտէ վէ իլին պու տէրէճէտէ իլէրլէմէսի մահ-

զա Վերտիւրէնին հիմնէթը արհեստականէսի սայեցինտէ օլ-տուղունը քննամագտա իտի :

Միւսիւ Վերտիւրէտէ պուլունան օ զէքեայլէթ և օ ֆէ-րասէթը ֆէվգէլատէ , օ ճիւրաաթ վէ օ ճէսարէթ Բըրօս-բէրին քէնտինտէ պուլունմատըղը կիպի , Բըրօսբէր հէր Կէր-տէ քէնտինտէ պիւր չօգ մաւալին պուլմագ վէ հէր Խթիտիյի քիմնէլէրի էմրինէ ինզըյատ իթտիրմէք , Եպընըղ ինսան-լարը տէյիլ՝ հաթտա վուգոգաթը պիլէ քէնտի հիւքմ ու իպարէսինէ՝ թապի իթտիրմէք հիւնէրինտէն քեամիլէն պի-պէհրէ իտի :

Բըրօսբէր , միւսիւ Վերտիւրէնին զայպուպէթ ինտէն տօ-լայը Եալաշ Եալաշ սըզըլմաղն վէ հաթտա միւքէտտէր օլմաղա պաշատը . գուլագլարը պու վէֆատար տօսթըն կեաճ ճէօարէթ վէրմէք իչին սէրտ վէ կեաճ թէնէլլի իթ-մէք իչին թաթըլը սէտապընը իչիթմէյէ ալըչմըլ իտի . Եինէ օ սէտայը իչիթմէք իսթէյօր իտի . Վերտիւրէ Եանընտա պու-լընմատըգ ճա , Կատըսըղ գալըլը պիւր չօճուգտան տաճա մաճղուն վէ տաճա խէվֆ ու տէհշէթ իչինտէ պուլունուպա պիւր թէչէպպիտէ գըյամ տէյիլ՝ հաթտա քէնտինտէ թէա-ֆէրքիւր իգթիտարը պիլէ գալմամըլ վէ գանը տօնմուշ զանն իյլէյօր իտի :

Բըրօսբէր , Վերտիւրէնին թէնպիճաթընա թաթպիգ հաճ-րաքէթ իտէրէք օթէլտէն տըչարը չըգմագ տէյիլ և բէնշէրէ-տէն ազղաղա պիլէ պագմայօր իտի . Վերտիւրէտէն իքի տէ-ֆա խպպէր ալըլ , պիլիճի խապէր միւսիւ Վերտիւրէ թա-րաֆընտան քէնտինտէ կէօնտէրիլմիշ պուլունտն պիւրմէք-թուպ իտի քի Ե պօւ Վերթուպ տա միւսիւ Վերտիւրէ Եըր-րօսբէրին բէտէրի իլէ պուլունուպ գօնու շմուշ ճլտուղունը պիլալիլիյօր իտի :

Եքինճի , Զըլմամընըն օտա ուշաղը պղլունան Ժօղէֆ տիւ Պուա վասէթապը իլէ կէլէն պիւր խպպէր իտի քի , պու տա իլլէրին բէք Եօլընտա կիթմէքտէ ճլտուղունը պէյանտէն իպարէթ իտի :

Փիլհապըգա հէր շէյ Եօլընտա տէվիլմ իթմէքտէ իքէն , Բըրօսբէր , օթէլէ գաբանըղընըն տագնա զընճը կիւնի ագ-չամըն պաաթ ալթըսընա գօղրու սօգաղա չըգմաղա գալը գըլտը և կիճէլէրի բաճաթ ույույամամըլ վէ պիւր չօգ կիլն-

տէն պէրի գարալը գալմը Նօտուղունտան, Բըրօսբէրին պա-
շընա դայէթ շիտտէթի պիր աղըը արըզ օլմուշ իտի . աշըզ
հէվանըն թէէսիրի իլէ պէլքի աղըը սավուշըր Փիքըրի էլէ պիք
ազ տըշարը չըգմագ իսթէյօր իտի :

Պանֆէրլօնըն դէվէէսի, Եանի օթէլ մահլապի մատամ
Ալէքսանտըր, պէս պէլլի միւթիւ Վէրտիմըէնին պոճ պապ-
տէքի թէէնպիհաթընտան խապէրտար պուլունմուշ Նօլմալը իտի
քիւ Բըրօսբէրին տըշարը չըգմագ իսթէմէօրնէ մու մանաթէ
պաշլատը, լաքին Բըրօսբէր գատընը տիւղէմէյնու :

— Պու մահալլէտէ պէնի քիմ կէօրէճէք, պէօյլէ կէճ
Վագըթ տըշարը չըգմանըն նէ զարարը օլապիլի, լըլսթըմ
պօյընտան նէպատաթ պահճիսինէ գանտար կիւէճէյիմ, հիշ
քիմսէյէ լատթ կէլմէմ դանն իտէքիմ, տէ էրէք սօգաղա
չըգտը :

Փէնալըզ չուրատա քի, Բըրօսբէր սօգաղա չըգընճա օ-
թէլտէ Ֆէպլէմիշ օլտուղու բըրօկրամ միւճիպինճէ հարաքէթ
իթմէաի . Օրլէան չըմէնարֆէրինին ըսթասիյօնընա Եագըն
կէլինճէ քէնաիստէ պիր հէրաիէթ հըսս իտէրէք, պիր պար-
տագ պիրա իլմէք իւզրէ օրանաքի գահվէլաա էլէրտէն պի-
րին կիրտի, պիրանը Եուտոմ Եուտոմ պիր միւտտէթտէ
իչտիլիննէն, էլի պիլա իիթիյար Վէօլլէրի էօնիւնտէ տոնը-
մագտա պուլունան « Լը Սուլէյ » Եանի չէմն կապէթատընա
ուղանտը, Ժագ Տիւրման իմզալը վէ վուգոճէթը Եէվմիյէ
սէր Պամէլի պիր պէնա կէօրիւպ չու սուրէթլէ օգու մաղա
պաշլատը :

« Շէհրիմիլին էն միւթէպէր պանքէրլէրիննէն Վիւսիւ
Փօվլէլին Թէկէնի մատմաղէ, Սնատլէն իլէ, թաշրա Զալլըա-
տէկէնանտան միւսիլ լը մարքի Լուի Փըլամօրանըն բէմը
իղտիվաճլարը Եագընէն իճըա օլունաճագ տըր » :

Բըրօսբէր նէյէ օղրատըղընը պիլմէտի ճ զթուքտուղու
մասսա իւղէրինէ պիրտէն պիրէ կէօյտէն պիր Եըլտըրըմ տիւշ-
միւշ օլսա իտի, պիշարէյէ պէլքի պու միւտհիշ հէվատիս
գատար թէէսիր իտէմէղ իտի :

Ալէմին մահգուռիյէթ վէ Եա մէմնունիյէթի զէրրէ գա-
տար վաղի. Գիսինտէ օլմայըպ « հէյ » նէ տույարսա լագայտաննէ
սուրէթտէ իչաա իտէն վէ իսմինէ տալի կաղէթա մէնիլէն
պու հէվատիս տէլլալընըն չու նակէհանի խապէրի, ծրապա

Բըրօսբերի բէք Ֆէնա սէրսէմէշտիրմիշ վէ միւսիւ Վէրտիւ-
րէնին, հիւքիւմէրինտէ նէ գաւտար հազլը պուլունտուղունը
տախի քէնտինէ թաստիգ իթտիրմիշ ալիր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ հազգրնտաքի իթիմատաք էմնիյէթի
գուվէթ պուլտուղնա, քէնտի պաշընա հիշ պիր թէչէպ-
պիւսէ գալդըշմայըպ նէթիճէյի ահվալէ ինթիզար խուսիւ-
սընտա, Բըրօսբերէ պէօյիւք պիր մէթանէթ վէ ճէսարէթ
կէլմէքլազըմ իքէն, պիշարէ սանտըգքեար պոռ տէհէթլիւ
հէվատիս իւզէրինէ սապըր, ճէսարէթի, ֆիլանը հէք զայպ
իթտի :

Շիտտէթը մէյուսիյէթտէն, Բըրօսբերին ազլը ֆիքրի
քէրիշան օլտուղունտան տահա շիմտիտէն զավալը սանտըգ-
քեարըն կէօգիւնէ, Մատլէն իլէ Գըլամօրան եէքտիկէրէրինէ
մահվը զայրի գապիլ սուրէթտէ պիր րապըթա բէյտա իյ-
լէմիշէր կիպի կէօրիւնմէյէ պաշլատը վէ քէնտի քէնտինէ :

— Վէքտիւրէ քիմ պիլիր նէ վագըթ կէլէճէք տիր, ա-
նըն ավտէթինտէն էվվէլ պէն հէր հալտէ պու իզտիվաճը
մէն իթմէք իշին պիր թէչէպպիւստէ պոքլաշմալըլըմ ապուս-
տան պաշգաշարէ եօգ, տէտի :

Հիտտէթ վէ գըսգանճըգտան քէնտիլի զայպ իթմիշ
օլան Բըրօսբեր, գահվէխանէնին կարսօնընը ճէլպ իլէ հօգ-
գա գալէմ վէ քեաղըտ իսթէտի :

Տիւնէատէ հիշ պիք հալ վէ մէվգը օլամազ քի ինպանը
իմպասըզ մէքթուպ եազմազտա մազուր կէօսթէրէպիլսին,
պու չարէյէ միւրաճաաթ իթմէք հէր հալտէ պիր ալազլըգ
ատտ օլոցնուր, Բըրօսբեր, պունը տախի պիւսպիւթիւն ու-
նուտարագ վէ միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ եաղըսընը տէ-
յիշտիրէրէք, միւսիւ ֆօվվէլէ խիթապէն աթիտէքի մէք-
թուպը եազմազա պաշլատը :

« Սէվկիլի էֆէնտի :

« Սանտըգքեարընըզը հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթտինիզ,
պունա քիմսէ պիր շէյ տէյէմէզ, չիւնքի անըն խըյանէթի-
նէ սիզճէ գանաաթը քեամիլէ հասըլ օլմուշ խտի, գասանը-
զը սօյմուշ զաննընտա պուլունտուղնուզ :

« Պազաթ գասանըզտան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը
ալան զ իպէ տէ, ղէվճէնիզին միւճէվհէրաթընը սըրգաթ իռ :

տէրէք էմնիյէթ սանտըղընա րէհին գոյանտա երնէ օ մը տըր .
« Պէն սիգին եերինիզտէ օլսամ, հիչ պիր չէ, սեղտիր-
մէքսիզին զէվճէմին հարաքեաթընը կէօզլէ. իպ թէճէսսիւս
իտէրիմ տէ, էօյլէ պիր թագըմ քիւչիւք ամուճազատէլէրէ
ֆիլանլարա իթիմատ վէ էմնիյէթ իթմէք ճալիզ օյմատըղընը
անլարըմ, մատմազէլ Մատլէնին իզտիված գօնթրաթընը իմ-
զալամազտան էվվէլ բօլիս տայիրէսինէ տախի միւքփճաաթ
իտէրէք, ասըլզատէ մարքի տը Գըլամօրանըն զաթը վէ սէ-
վապըզըր ահվալի հագգընտա միւքէմմէլ մալիւմաթ ալարագ
հէր չէյէ ալեհա՜ օլուրում .

« Տօսքյարընըզսան պիրի »

Իչպոտ մէքթոււլ եազըլըպ պիթտիքտէն սօնրա, Բը-
րօսըրէր արթըգ գահվէխանէտէ տուրամայըպ չըգտը մէք-
թուպ չ մահալինէ չարըգ վարմազ տէյու. գօրգույօր իտի .
Գարտինալ Լըմօն սօգաղընտաքի բօթանընէ էն սէրի ջլտու-
ղոնը իսպէր ալարագ մէքթուպը օրայա պըրագտը .

Բըրօսըրէր, օ զէմանէ գատուր պու հարաքէթինին ագի-
լանէ պիր հարաքէթ օլտուղոնա ասլա շիւպհէ իթմէմէքտէ
իտի. ֆագաթ թամամ էլինի ուզատարադ մէքթուպը բօս-
թա գութուսընա պըրագըպտա տիկէր մէքթուպըրըն եա-
նընա էնտիյինի, պէյան իտէն սէտատէն տնլայընճա զիհ
նինտէ պին տիրիւ գուրունթուլար բէյտա օլմազա պաշ-
լատը .

Պէօյլէ սօնուըն տիւշիւմէքսիզին ալէլ աճէլէ պիր հա-
րաքէթտէ պուլունտուղուըն, մուզիրը օլուպ օլմատըղընը վէ
պու կէօնտէրտիյի մէքթուպ, միւսիւ վէրտիւրէնին բըլանը
լտընը պօզուպ պօզմայաճաղընը ալիւշիւնիւյօր իտի .

Բըրօսըրէր, օթէլէ անտէթ իտինճէ, պու գուրունթու-
լարը պիւսպիւթիւն մէյուսիյէթէ թէհալվիւլ իթտի .

Քէնտինին զայպու պէթի էսնասընտա, խըտմէթքեար ժօդ
զէֆ Տիւպուանըն օթէլէ կէլիպ քէնտիսինի արամըչ օլտու-
ղուըն իսպէր վէրտիլէր . միւսիւ վէրտիւրէտէն մէքթուպ
կէլվիչ իտի . վէրտիւրէ պու մէքթուպտա պիւթիւն իչլէրինի
պիթիւրիպ, պիր կիւն սօնրա ազչամ չըմէնտըֆէրի իլէ սաաթ
սօգուզտա Լիյօն մէվզըֆընա էնէճէյինի պիւտիւրիյօր իտի .

Պու հէվատիս իւզէրինէ Բըրօսըրէրին մէյուսիյէթի պիւս-

պիւթիւն թէչէտաւա իթտի, միւսիւ փօլվէլէ կէջնադմիշ
օլտուղու մէքթուպրն կէրի չէվրիմէսի գապիլ օլապի տիւն-
եատէ պուներն իչին նէ գատար ֆէտաքեարլըքա պուլուն-
մաք լազըմ կէրիսէ կէլսին, Բըրօսէր անդ տիլիդ իթմէ-
մէյէ հազըր իտի. լաքին հէյհաթ, պուներն չարէսի միւս-
քիւն մի տիր.

Փիլհազըգա, պիչարէ սանտըգքեարլըն պու ալէրէնէ մէ-
յուս վէ միւքէտաէր օլմասընտաաա հազգը եօգ աէյի տիր.
Շիմսի չու սաաթտա միւսիւ վէրտիւրէ, թըրազգն չը-
մէնտըֆէրինէ պինմէքտէ օլուպ, զիհնինտէն տախի քէչֆի-
յաթ վէ թէտըրգաթընըն էն ճանլը էն գուվլէթի ճիհէթ-
լէրինի թօքլայըպ, միւքէմմէլ պիր բըլան թէրթիպի իլէ օլ-
րաչըյօր իտի. չիւնքի միւսիւ վէրտիւրէ իսթէտիլէրինի հէք
քէչֆէ մուվաֆֆազ օլմուշ օլտուղունը եազըյօր իտի.

Միւսիւ վէրտիւրէ, պու տէֆաքի սէյապաթը էսնապըն-
տա, մատմազէլ Տըլալէրպըրէնին պիր էսկի խըտմէթֆի գա-
տընընտմն տինլէմիշ օլտուղու բիվայաթ իլէ, Իբլաֆօրան
ֆամիլեաթընըն պիր իլթիլար ուչադալընըն իֆատաթընը
քէնտի էսկի մայիւմաթը իլէ պիլընչտիլմիշ վէ իսթիհապ օ-
լունան պու մայիւմաթէ, Բաուլըն, վէզինէտէ պուլդան
խըտմէթքեարլարընըն շէհատէթլէրի, Ժգդէֆ Տիւպուանըն
եանի ֆանֆէրլօնըն իսպարաթը վէ բօլիս տայիլէսինին պու
մատտէ հազըրնտաքի պազը գույուտաթը տախի զամմա-
իլալէ իտիննէ, արթըգ հէր շէյ զահիլ օլուպ օրթ պա միւ-
քէմմէլ պիր ֆաճիա չըգմըշ տըր.

Չաթէն միւսիւ վէրտիւրէնին, պու սըրըգաթ քէչֆիլէ-
թինի իհաթա իտէն էսրարը կէչմիշ ղէմանտա պրամազ լա-
զըմ կէլտիլինի էվլէլնէ պէյան իթմիշ օլտուղու, օգույան-
լարըմըգա մալիւմ տիր.

Միւսիւ վէրտիւրէնին, տահա սօղըրուքը գապըթա մէ-
մուրը միւսիւ Լըգօգըլ, պիրէր պիրէր թէտըգը իաուպ իթ-
համ ֆէզլէքէսինի գօլայլաթմազ իչին, միւսթմանթիգ միւ-
սիւ Բաթրի Ժանա թազտիւմ իտիլմէք իւղրէ գալէմէ ալվըշ
օլտուղու ֆաճիա իլթէ շունտան իպարէթ տիր.

Խիթ-Ս.Մ.Ը ՃԻԼՏԻ ԷՎՎԷԼ

ԷՄԻԼ ԿԱՊՈՐԻՅՕ

113 ՆՕՄԵՐՈԼՈՒ
Զ Ը Զ Տ Ա Ն

ՃԻԼՏԻ ՍԱՆԻ

Ֆ Ա Ճ Ի Ա

ՄԻԼԵՐՏԻՍԻ
Մ. Պ. ԱՐԱՎԱՆԵԱՆ

ՆԱԶԻՐԻ
ԿԱՐԱՎԵՏ ՊԻՎԵՐԵԱՆ

(معارف نظارت جلیله سنک ۱ نیسان ۳۱۱ و ۱۸ شوال ۳۱۲
تاریخی و ۳۷ تومرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر)

Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

Հագվագճրչար եօգուշու Ձիւմպիւղլի խան Ն. 18-19
(1895)(

1839

U U S S S S

4500 42 1/2

U d & U d

ព្រះបាទ
 ព្រះបាទ
 ព្រះបាទ

٦١٣ مائة ٨١ ١٩٤٢ ناليد / شمس المياد : الف رفا (ع)
(مشتاوا) ميلا ميسه لتض : وراة ٧٧٠ ع وراة

1093148

113 ՆՕՄԵՐՈՒՆԻ

Զ Ը Զ Տ Ա Ն

ԻՔԻՆՃԻ ԳԼՍՄ

Ֆ Ա Ճ Ի Ա

Թըրասգօնտան իբի միլ մէսաֆէ գատար կիտիլինճէ ,
Րօն նէհրինին սօլ սահիլինտէ վէ միւսիւ Ոտիպէր նամ զա-
թըն մէշհուր պահճէլէրի եագընընտա Դըլամօրան շաթօսը
կէծրիւլիւր :

Պու շաթօ , խարիճէն մուրուրը զէման իլէ գարարմըշ
քէօհնէ պիր մէնզարէ բէյտա իյլէմիշ իսէ տէ , հէնուզ պի-
նաճա սաղլամ տըր :

1841 սէնէսինտէ իիթիյար մարքի տը Դըլամօրան , կաս-
թօն վէ Լույի իսմինտէքի իբի օղլու իլէ պէրապէր պու շա-
թօտա իգամէթ իթմէքտէ իտի :

Իիթիյար Մարքի բէք աճալիպ պիր ատէմ տիր , պու
զաթ՝ չիմտի հէման էմսալի եօզ տէնէճէք գատար ազալմըշ

պուլունան օ հսկի սէրքէջ վէ ինստճը ապրլատէլէր սը-
նըֆընա մէնսուպ տըր . 1789 սէնէսինտէ հէր նէ գատար
պու մագուլէ ասըլատէկեանըն թէէսիր ու նուֆուլարը
մահվ իտիլուպ չանլարընա բամուգ թըգանմը իսէ տէ , իս-
թիլար Մարքի ճէնապլէրի , եինէ օ հսկի քիպը ու ազամէ-
թինի վէ մաղրուրանէ վագարընը մուհաֆաղա իթմէք ղայ-
րէթինտէ տիր :

Հայաթընտան ղիյատէ խայալաթընա գաբըլմը պուլու-
նան Մարքի , 1789 սէնէսինտէն պէրի վուգու պուլան իս-
թիլալաթը տախիլիյէյի , հալա էհալիտէն պիր գաչ քիշինին
հարաքեաթը մէֆսէտէթքեարանէլէրինտէն իպարէթ պիր
հալ աոտ իտուպ , էլպէթտէ եինէ պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր
կիւն Ֆըրանսատա զտտէկեանըգ տէվրի րէվաճ պուլաճա-
ղընը վէ քէնտինին մարքիլիք իւնվանը թանըլաճաղընը պէք-
լէյիպ տուրմագտա իտի :

Իսթիլար մարքի տը Գըլամօրան , գօնթ Արթուատէն
սօնրա Ֆըրանսատան հիճրէթ իտէնլէր միյանընտա պուլու-
նուպ , Ֆըրանսայա թէքրար ավտէթի 1815 սէնէսինտէ վու-
գու պուլմուշ տըր :

Փամիլեասընա այիտ պուլունան էմլաքը միւթէատտի-
տէտէն պիր գըսմը թէքրար եինէ քէնտինէ իատէ իտիլմիշ
օղաուղունտան տօլայը , Մարքի հազրէթլէրի ճէնապը Հագգա
շիւքիւրլէր իլլէմէք Քաղմ կէլիւր իքէն , պոչ գատար հիւզի
էմլաքըն շիւքրէ տէյէրի օլմատըղընը պիր լիսանը քիւֆը իլէ
տայիմա սէքյլէմէքտէ իտի :

Վագապ հսկիսինէ նիսպէթէն շիմտի էլինտէ պուլունան
էմլաքը հիւ հիւքմինտէ իսէ տէ , իսթիլար Մարքիլի րէֆահը
հալ էպէ էալթմաղա ղիյատէսի իլէ քէֆայէթի պախի տէր-
քեար տըր :

Մարքի , իպլիտա Ֆըրանսայա ավտէթինտէ սէլայլ
գըրալիտէ պիր մէմուրիլէթէ նայիլ օլմաղա բէք չօգ օլքաշ-
մը իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլմատըղընը կէօրիւնճէ մէյուսէն

շաթօսընա չէքիւիպ թէնհաճա իմրարը էյամ իթմէյէ պաշ-
լամը տըր :

Իշթէ մարքի տը Գըլամօրան , օ զէմանտէն պէրի գըր
ալէմինտէ էօմիւր կէչիրէն ասըլզատէկեանըն ըահաթ , սէր-
պէսթ , ֆէթուրսըզ եաշայըշլարընա ալըշմըշ իտի :

Օն պէշ պին լիրա գատար վարիտաթը սէնէվկէյէ մա-
լիք իսէ տէ մասրաֆը պունտան չօգ զիյատէ իտի , եանի
սէնէտէ երմի պէշ օթուզ պին լիրայը պուլուր իտի . Մարքի,
ասլա իլէրիսինի տիւշիւնմէյիպ պօրճ հարճ իլէ էլէ կէչիրտիյի
բարալարը սարֆ իտէր տուրուր իտի , չիւնքի գարիպէն պիր
ըսլահաթը սիյասիյէ հուսուլէ կէլիպ , էսկի էմլաքը քեամիչ
լէն իապէ իտիլէճէյինէ պէքլէմէքտէ օլտուղունտան , հիշ
բարասըզ գալմայաճաղը իիւլեասընտա իտի :

Իքի օղուլլարը տախի բէտէրլէրինտէն իպրէթ ալարագ-
իսրաֆտա անտէն աշաղը գալմազլար իտի . Լույի իսմինտէ
օլան քիւչիւք օղլու տայիմա սէֆահաթ վէ էյլէնճէ բէչինտէ
տօլաշըր , իշէր , քիւլլիւյէթլի գումար օյնար իտի . պէօլիւք
օղլու կասթօն իսէ , օ վագթըն ումուրը սիյասիյէսինի գարըշ-
տըրմաղա օղրաշըպ , եալընըզ իսիմլէրինի իշիթմէք պիլէ բէշ
տէրինի գուտուրումագ տէրէճէսինտէ պիր հիտտէթէ տիւշիւ-
րէն պաղը կազէթալարը , կիզլիճէ կէթիլտէրէք անլէրէմիւ-
թալաա իտէր վէ քէնտի տախի բէք չէյլէր եազար իտի :

Հասըլը կերէք էվլատլարը վէ կերէք իլսթիյար Մարքի
պու շաթօտա զայէթ մէսուտանէ էօմիւր սիւրմէքտէ իտիլէք .
Մարքի , շարապլարըն էն էյիսինի իշիպ վէ եէմէքլէրին էն
նէֆիսլէրինտէն եէյէրէք , էքսէրիյէն վագթընը ալ վուրմագ
վէ շաթօնըն էթրաֆընտա պուլունան քէօյլէրին գապա է-
հալիսի իլէ , զարիֆանէ իսթիհզալար իտուպ էյլէնմէք սու-
րէթի իլէ կէչիրի իտի :

Իլսթիյար Մարքիին էն սըգընթըլը սաաթլարը , եազըն
շիտտէթը հէրարէթտէն Ռօն նէհրի վատիսինին շայըր շայըր
եանտըղը վագթլար իլէ , Միսթրալ տէնիլէն չըմալը զարպի

բուզիկեարննն գուզվեթլի էսմէյէ պաշլատըղը զէմանլար իտի .

Պէօյլէ սըգընթըլը զէմանլէրէ մախսուս օլմագ իւզրէ տախի Մարքի քէնտինէ պիր էյլէնճէ պուլմուշ իտի , պուլ էյլէնճէսի տէ , գոմշուսը պուլունան գօնթէս տը լա Վէրպը-
րիյի տիւրլի տիւրլի էվսաֆը զարիպէ իլէ թավսիֆ իտէրէք ,
մուամաիլէյհայը տայիմա ֆասլ իտէրէք էյլէնմէք իտի . իս-
թիյար Մարքինին տիւնեատա էն սէվմէտիյի պիր քիմսէ վար
իսէ , իշթէ օ տա պու գոմշուսը Գօնթէս իտի .

Մարքի տը Գըլլամօրանն զավլինճէ գօնթէս տը լա Վէր-
պըրի ուզուն , գուրու , չիւրին չէհրէլի , քիպիր , ազամէթլի ,
քէնտի իլէ հէմ բայէ ատտ իյլէմէտիյի քիմսէլէրէ գարշը զա-
յէթ սօուգ պուլունուր վէ քէնտինտէն քիւչիւքէր հագ-
գընտա պէտ մուամէլէ իտէր լանէթ պիր գարը տըր .

Պահտ եիւզիւնտէն Գօնթէսին օլրատըղը ֆէլաքէթ ,
գոմշուսը Մարքինին հալինէ միւշապիհ տիր . Գօնթէս տախի
զէվճի իլէ պէրապէր Ֆըրանսատան հիճրէթէ մէճպուր օ-
լուպ , զէվճի գօնթ , Լուչին չէհրինտէ գաթլ օլունտուգ տան
սօնրա 1814 սէնէսինտէ թէքրար Ֆըրանսայա ավտէթ իյլէ-
միշ տիր .

Պագաթ գօնթէս տը լա Վէրպըրի գոմշուսը մարքի տը
Գըլլամօրան կիպի , օլտուգճա իտարէսի իլէ միւթէնասիպ պիր
վարիտաթա նայիլ օլմայըպ , միլեարլար գըլմէթինտէ օլան
էսկի էմլաքընտան եալընըզ Վէրպըրի նամընտաքի քիւչիւք
պիր արազի իլէ , եինէ պու արազի տախիլինտէ պուլունան
օ իսմ իլէ պիր չաթօնըն իաուէսինէ , գըրալ հազրէթլէրի թա-
րաֆընտան միւսաատէ կէօթթէրիլտիյինտէն , Գօնթէս իքի
պին պէշ եիւզ ֆըրանգ րատտէսինտէ ճիւզի պիր իյրատ իլէ
կէչինմէյէ մէճպուր օլմուշ իտի .

Վէրպըրի արազիսի Գըլլամօրան արազիւնտէն տախտ
քիւչիւք իսէ տէ , բէք չօգ հասէտճիլէրի մէմուն իտէպիլէ-
ճէք տէրէճէտէ կիւզէլ տիր . չաթօսընն մէնզարէսինտէ Գը-

լամօրանընքի գատար հէյալէթ վէ ազամէթ օլմամագլա պէ-
րապէր եինէ բէք լաթիֆ իտի :

Շաթօնըն պինպնը քիւչիւք , ֆագաթ տախիլի րահաթ
ֆիթմէյէ զայէթ էլվէրիչի օլտուղու կիպի , կէնիշ պիր բարգ
օրթասընտա իպնա իտիլմիշ օլուպ , օյմալը բէնշէրէլէրի տա-
խի շարգ ճիհէթինէ նազըր տըր :

Պուգէր եզլունտան նէճրին սահիլինէ գատար ուղանան
պու Վէրպըրի բարգը , լէթաֆէթը ֆէվգէլատէսի իլէ , հաշ-
քըգաթէն պուլունտուղու մէվգըյա զիյնէլ վէրմէքտէ տիր .
տախիլինի թէղեին խուշ ճէսիմ կիւկէն ազաճլարը « ուֆագ
ուֆագ օրմանճըգլար » լաթիֆ չիմէնքիլէր վէ պէրլադը ըր-
մագլար , կէօրէնլէրի հայրան իտէճէք գատար լէթաֆէթի
տիր :

Իշթէ պէօյլէ կիւզէլ պիր մահալտէ գօնթէս Վէրպըրի ,
տայիմա հայաթընա լանէթ օգույարադ վէ պահա ու թաշ-
լիյինտէն աճը աճը շիքեայէթ իտէրէք եաշամագտա իտի :

Գօնթէսին , հէնուզ օն քէքիզ ենշընա գատէմ պանմըշ
Վալանթին նամընտա պիր գըլընտան պաշգա քիմնէսի եօգ
իտի . մատմագէլ Վալանթին ձարըճա , պէյազ օ զաթիֆ վէ
նաջիք եարօյլը զայէթ կիւզէլ ձիր գըզ տըր . հէր սապահ
տուա իթմէք իշին կիթմէքտէ օլտուղը ձրիլիսէտէքի ազիլէ-
րին , մէրմէրտէն մամուլ հէյքէլլէրինէ թէէքիւր իտէճէք գա-
տար կիւզէլ կէօզլէրինտէ , թարիֆի նագապիլ պիր ճազիպէ
վար իտի . Վալանթինին մալիքէ պուլունտուղու կիւզէլլիյի-
նին շէօհրէթի , Բօն նէհրինին ազընթըսը իլէ բէք ուզագ
մահալլէրէ գատար կիթմիշ իտի :

Բօն նէհրինտէ իշլէյէն կէմիճիլէր վէ գայըգճըլար , էք-
տէրի Վալանթինի էլինտէ պիր քիթապ պուլունտուղուճհալտէ
սու քէնարընտա վէ պէօյիւք պիր ազաճըն կէօլկէպինտէ օ-
թուրմուշ կէօրիւրլէր իտի . Վալանթին՝ պէյազ էլպիսէսի վէ
րուզիկեարըն թէէսիլի իլէ տալկալանան սըրմա սաշլարը իլէ ,
ուզագտան պու հէրիֆլէրին կէօզլէրինէ լաթիֆ պիլ խալալ

վէ առեթա պիր բերի կիպի կէօրիւնիւր վէ պու առեմէրի կիրիթթարը հայրէթ իտէր իտի . Գլխալ գլխալ գլխալ գլխալ գլխալ
 Պաշտօն գայրդ ճըլարըն վէ կէմիճիլէրինս օրատա պէյնէրինս
 տէ թէաթի օլունան սեօզլէր , հէր վէրպըրի շաթօսը քէրիսի
 պուչունան մատմազէլ վալանթինին հիւսնի ճէմալին տայիր
 իտի .

Մարքի տը չա Գըլամօրանըն Գօնթէսի ասլա սէվմէտիյի
 կիպի , Գօնթէս տախի Մարքիտէն էֆրէթ իթմէքաէ իտի .
 Մարքի , Գօնթէսէ « ճատը գարը » նամընը թաղտըղը կիպի
 Գօնթէս տէ Մարքիյէ « գօճա սըղըրճը » իսմինի վէրմիլ իտի .
 Թաղաթ կէօրմիւշ օլտուգլարը լիքիպիյէ վէ թապիաթ-
 լարը միւգլթէզասը օլարագ-ճ պու իքի զարիպ մախլիւգ տա-
 յիմա եէքաթիկէրինին գէմմ ու ֆասլընտա պուլունուրլար իսէ
 տէ , պիրինին քէ քէօյլէտիյինի տիկէրի ասլա իշիթմէտիյի
 իշին պու սէօզլէրին հիւքմի օլամազ իտի .

Իթիթիյար Մարքի , հէր քէս իլէ էյլէնիպ իսթիհզա իթ-
 մէյի քէնտինճէ պիր ֆէյլէսօֆլըզ իթիխազ իյլէմիշ օլտու-
 ղունտան , պու սուրէթլէ բէք կիւզէլ վագըթ կէչիւրմէքաէ
 իտի . Գօնթէս իսէ զայէթ խըրչընճ քէնլի վէ թիթիզ պիր
 գատըն պուլունտուղունտան՝ հիտաթթ ու հասէտինտէն հէր
 կիւն քէնտի քէնտինի քէյուպ պիթիւրմէքաէ իտի . մամաֆիհ
 Գօնթէս իլէ Մարքինին էվէլլէրի պիրլիքաէ բէք քէֆալը
 կիճէլէր կէչիւրաթլէրինի սէօյլէմէյէ տէ ունթթ մայալըմ ,

Քիւնքի եէքաթիկէրինէ բէք եազըն գօմչոն օլմալարը իլէ
 Գըլամօրան շաթօսընտան , վէրպըրիտէքի պահճէնին եօլլարը
 իշինտէ մատմազէլ վալանթինին սիյաճ թաղըսընըն կէզին-
 տիյի կէօրիւլտիյի կիպի , վէրպըրի ճիհէթինտէն տախի Գը-
 լամօրան շաթօմընտաթի եէմէք մալնընըն մումլարը բարլազ
 բարլազ եաթտըղը հէր ազչամ կէօրիւլիւր իտի .

Հաթտա Գօնթէս , քէմալի հասէտինտէն նաչի գօմչո-
 սընըն եէմէք սալօնընտա մումլար եանտըղընը կէօրիւնճէ ,
 հէման հէր ազչամա մախսուս օլմագ իւզրէ .

— Երևէ՛ր ի՞նչ լէզալէթիանէ՛ պտընլանտը, տէ՛քտէ՛ իտի :

Պու իբի չաթօնըն պէյնինտէն ճէրիան իթմէքտէ յուպ, նէհրին պու չաթօլարը եէքտիկէրինտէն պրըլմը լան մէճ-րասը տիկէր ճիհէթլէրինտէն տահա տէրին իտի :

Գըլամօրան Կիլէ Քէրպըրի խանէտանլարը պէյնինտէ, մի-նէլ գատիմ պէյիւք պիր ատալէթ վէ նէֆրէթ հիւքմֆէրճ մա օլուպ, պու իբի չաթօնըն թէաթիյի մինասիպէթ լյլէ-մէլէրի խուսուսընմա, պու ատալէթ ու նէֆրէթ Բօն նէհ-րինտէն տահա գալի պիր մանի իտի :

Պաղաթ պու ատալէթին սէպէպը անլիծի նէ՛ տիր . պու սիւալի Մարբի իլէ Գօնթէսին քէնտիլէրինէ սօրմիւշ օլսադ, պոնա տօղրու պիր ճէվապ վէրմէքտէն անլէրին տա-խի էքէյիճէ սըգըլաճագլարընը կէօրիւր իտիք :

Իրլայէթէ նաղարէն, կէօյա տէօրտիւնճի Հանրի վէ եա օն տէօրտիւնճի Լույինին զէմանը հիւքիւմէթինտէ, վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր էրքէք, Գըլամօրան ֆամիլեասընտան պիր պաքիրէ գըզը պարտըպ նամուսընը քայիմալ իթմիշ, պու մատտէ իւզէրինէ իբի ֆամիլեա խալգը պէյնինտէ տուէլլօ վաւգոճա կէլիպ գան տէօքիւլմիշ :

Էսասը ատալէթ իչին պէյլէ պիր սէպէպ կէօսթէրիլ-մէքտէ իսէ տէ, պու վագաա աղըղտան աղըղա վէ տէ-տէլէրտէն թօրունլարա ինթիգալ իտէ իտէ պունա պիր չօգ միւպալաղաթ գարըշըպ, հէր իբի ֆամիլեա նաղարընտա տախի գանլը պիր հէքեայէ, միւտհիշ պիր ֆաճիա սուրէթինի ալմըշ, պինաէն ալէյհ պիրի պիրլէրի ալէյհինտէրի չիտտէթ վէ նէֆրէթլէրինին կիթտիքճէ իզտիյատ պուլմասընա սէպէպ օլմուշ տըր :

Պաղաթ տիւնեատա բէք զարիպ հալլէր վուգու պու-լուր, թէսատիւֆաթը զարիպէտէն տիր քի հագըգաթտա էքսէրիէն իօմանլարտա օլտուղու կիպի, պէյլէ պիր խու-սուլմէթ վէ զըտտիյէթ արասընտա պաղէն պէյիւք պիր իմ-թիզան հուսուլէ կէլի վէրիր :

Իշթէ պէօյլէ շարիպ պիր թէսատիւֆ գապիլինտէն օլարագ մարքինին օղլու կապթօն պիր զիյաֆէթ էսնասընտա մատմազէլ Վալանթինի կէօրիւպ պէյէնմիշ վէ քէմալի մուհապէթլէ սէվմիշ տիր :

Վալանթին տախի, գալպինտէ պրու տէլիգանլըյա գարչը շիտաթէթլի պիր մուհապէթ հըսս իտուպ, հէր նէ գատար կէօյնիւնտէն պու մուհապէթի չըգարմալա օղրաշմըշ իսէ տէ մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր : ֆամիւնաճա պէյնլէրինտէ պուլունան զըտտիյէթէ մէպնի, պու իքի սէվտաքեարլարըն իզը տիվաճ պաղը իլէ պիրլէշմէլէրի հիշ պիր վագըթ միւմքիւն օլամայաճաջընտան, հէր իքիսի տախի պու մուհապէթլէրինի քէմալի իշթիլաթ իլէ գալպէրինին էն տէրին պիր քիւշէսինտէ պիր սէնէ գատար կիզլէյէպիլտիլէր :

Պու պիր սէնէ միւտտէթ զարֆընտա, աչգ ու սէվտանըն ինսանտա հասըլ իյլէտիյի թէհլիքէլի վէ ֆագաթ թաթլը պիր չօգ գուրուշթուլար իլէ, պիր պիրլէրի նազարընտա օլան էհէմիլիյէթլէրի օ գատար պէօյիւտիւ քի, ատէթա եէքտիկէրինի, ճէմիյէթը պէշէրիյէնին ֆէվզընտա պիրէր միւքէմէլ մախիւգ օլմագ տէրէճէսինտէ եիւքսէլթտիլէր, ճիտտի պիր մուհապէթին արթմաաընա վէ քէսպը շիտտէթ իյլէմէսինէ, եալընըզլըգ գատար եարտըմ իտէն պիր շէյ եօգ տըր : շէհիրլէրին հէվասը մուհապէթի գըզվլէթտէն տիւշիւրիւր, ուզագ պիր մահալտէն սէօքտիւրիւպ կէթիրտէրէք պահճէլէրիմիզտէ տիքտիրտիյիմիւլ չիշէքլէր կիպի, էսկի թազէլիք վէ բարլագլըղը մահվ օլուր կիտէր :

Կապթօն, Վալանթինի պիր տէֆա կէօրմէքլէ պիրպիրլէրինի ճան ու կէօնիւլտէն սէվմիշլէր իտի : իւք թէլագգըլարը կիպի պիր իքինճի թէսատիւֆ պու իքի կէնճլէրի պիր տահա պիլլէշտիրտի :

Պուգէրտէքի միւթէսարըրֆ օլտուղու էմլաքընը սաթմագ իւզըրէ, Բարիզտէն կէլմիշ պուլունան իլթիյար տիւշէս ճարլանթըն իսանէսինտէ պուլուշտուլար :

Հէմ պու տէֆա պիր կիւնիւ ագչամա գատար պիրլիք-տէ կէչիրիպ , կիւյա գըրգ երլլըգ տօսթ իմիչէր կիպի պի-րիպիրլէրի իլէ գօնուչուպ հասպէհալ իյլէտիլէր . հէր իքի-սիտէ քէնտի հըսսիյաթընըն պիր աքսինի օ պիրինտէ կէօր-միւշ վէ պու հըսսիյաթը մուգապէլէյէ բէք զիյատէ շաշ-մըչյար իտի :

Պու միւլագաթտան սօնրա տախի այլար կէչտի , եինէ պիրիպիրլէրի իլէ կէօրիւլէմէտիլէր . ֆագաթ պազը մուայէն նաաթլարտա , Բօն նէհրինին գըյըսընա կիտուպ հէր իքիսի տախի գարչըտան գարչըյա նէհրին քէնարընտան պիրիպիր-լէրինի կէօրիւլէր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր Մայիս այընտա պիր ագչամ Կասթօն , գօնթէս Տըլալէրպըրինին Պուգէրէ կիթմիշ օլմասընտան պիլ իսթիֆատէ , Վէրպըրի բարգընըն տախիլինէ կիրէրէք , Վա-լանթինին հուզուրընտա իսպաթը վուհուտ իթմէյէ գատար ճիւրաթ կէօսթէրմիշ իտի :

Մատմազէլ Վալանթին , Կասթօնըն պու ճէսարէթինէ պիր ազ շաշըմըշ իսէ տէ , առլա բույի հիտտէթ կէօսթէր-մէմիշ տիր :

Պէօյլէ պիր հալտէն շաշըրըպ ֆէվգէլատէ թէլաչլար ըզ-հար իթմէք , էքսէրիէն ճիտտի օլմայան մուհապէթտէն իլէ-րի կէլիր , ճիտտի սաֆֆէթ վէ մուհապէթ սահիպլէրինտէ պէօյլէ չէյլէր կէօրիւլէմէզ . իշթէ պու նըն իչին Վալանթինին հալ ու թալլընտա պէօյիւք պիր թէպէտտիւլ կէօրիւլէմէ-յիւպ , հաթտա օրատան չէքիիպ պիր ան էվվէլ կիթմէսի հագ-գընտա Կասթօնա գարչը պիր թէքտիրտէ պուլունմագ , կէնճ գըզճըաղըն իսթըրընա պիլէ կէլմէյիշ իտի :

Մատմազէլ Վալանթին , քէմալի սէրպէսթի իլէ Կասթօ-նըն գօլթուզունա կիրտի , պահճէտէքի պէօյիւք եօլըն էնի-նէ պօյունա ահէսթէ ահէսթէ հայլի կէզինիպ տօլաշտըլար :

Իքի կէնճէր , պիրիպիրլէրինէ գարչը թէէմինի մուհա-պէթէ գալգըշմատըլար , չիւքի հէր իքիսիտէ եէքտիկէրինի

ճիտտի պիր մուհապէթ իլէ սէվմէքտէ պուլունտուգլարընը էյի պիլիյօրլար իտի . եալընը իքիսինին տախի կէօղլէրի թէէսսիւր եաչլարը իկէ տօլմուշ պուլունտուղու հալտէ , պու սէվտալարընըն նէթիճէսինտէ պիր իւմիւտ քէօչէսի պուլունմատըղընը պիրիպիրլէրինէ անլաթտըլար :

Փամիլեալարը պէյնինտէ հիւքիւմ սիւրմէքտէ օլան օ պէյնուտէ ատավէթէ յապէպէ իտէպիլմէք միւմքիւն օլմատըղընը սէյլէտիլէր . պու ատավէթէ գաղը հէր տիւրլիւ թէտպիր վէ թէչէպպիւսին սէմէրէսիգ գալաճաղընը իյթիւրաֆ իթտիլէր . պատէմա պիրիպիրլէրինի հէր նէ օլուրսա օլսուն ունութմայաճագլարընա տայիր պիր չօգ ահալար վէ եհմինլէր իթմէքլէ պէրապէր , արթըգ պիր տահա պիրիպիրլէրինի կէօրմէմէյէ գարար վէրտիլէր իսէ տէ , պու գարալտէն միւսթէսնա օլարագ պիր քէրրէճիք տահա կէօրիւշմէյի թէնսիպ իթտիլէր :

Պիչարէ վալանթինի շու հարաքէթինտէն տօքայը մուախէղէ իթմէյուպ մաղուր կէօրմէլիյիզ , չիւնքի ղէվալլը գըզըճըազ վալիտէսինտէն տայիմա պարիտ վէ չէտիտ մուամէլէ կէօրմէքտէ օլտուղունտան , չէֆգաթ վէ մուհապէթէ տայիր սէօղլէր իչիթմէյէ բէք ղիյատէ արզուքէշ պուլունմադտա իտի :

Մատամ Տըլավէրպըրի իլէ քէրիմէսի մատմաղէլ վալանթին պէյնինտէ , պիր վալիտէսին գըզընա իտէճէյի հիչ պիր սամիմի հասպէհալ , հիչ պիր կէօնա չէֆգաթը մատէրանէ վուգու պուլմամըշ տըր . գօնթէս միւթէմատիյէն գըզընա գարչը օլաճագ մուամէլաթընտա սօզուգ պուլունմուշ վէ գըզընըն ֆիքրի նէ եօլտա օլտուղունը անլամագ գաստի իլէ հիչ պիր միւպահասա աչմամըշ իտի :

Գօնթէս Տըլավէրպըրի , քէրիմէսինտէ կիւղէլիքտէն պաչգա հիչ պիր խասիյէթ արամայըպ , քէնտի քէնտինէ .

— Կէլէճէք գըշ պիր աղ էօտիւնճ բարա պուլուպ պու գըզը Բարիղէ կէթիւրէյիմ , օրատա ճէմիյէթլէրէ գարըշ-

սըն, պէլքի պունըն կէօզլէրինէ վուրուլաճագ զէնկին պիր քիպարա թէսատիւֆ իտէրիզ, գըզը անըն իլէ էվլէնտիրի-րիմտէ պէնտէ պու զարուրէթտէն գուրթուլմուշ օլուրում, տէմէքտէ իտի:

Իշթէ մատամ Տըլավլէրպըրինին, քէրիմէքի հագգընպա օլան չէֆգաթը մատէրանէսի պունտան իպարէթ իտի:

Կասթօն իլէ Վալանթին պէյնինտէ պիր իքինճի վուլա-գաթ տահա վուգու պուլտու. հէյհաթ քի, պու մուլա-գաթտա սօն միւլագաթլարը օլմատը:

Մամաֆիհ, պիրիպիրլէրի իլէ կէօրիւչէպիլմէք խուսու-սընտա բէք չօգ մանիլէրէ զալէպէ իթմէք լազըմ կէլիյօր իտի:

Կասթօն, Բօն նէհրինի կէչմէք իչին սըրընը հիւ պիր գայըգճըյա էմնիյէթ իտէմէյօր իտի. օրայա էն եագըն պու-լունան քէօրիւ իսէ պիր միլ մէսաֆէտէն զիյատէ չէքտի-յինտէն, Կասթօն նէհրի երւզէրէք կէչմէք պու խուսուստա էն գօլայ պիր թարիգ օլաճագընը տիւլինտու, ֆագաթ քէնտիսի բէք ազ երւզմէք պիլիւր իտի. նէհրին օ գըսմըն-տան երւզէրէք գարչըյա կէչմէք, երւզմէք ֆէննինտէ էն մահիր օլանլաըն պիլէ ճէսարէթլէրինի քէսէճէք տէրէճէտէ թէհլիքէլի իտի:

Հալ պու քի աչըգը եօլգընտան ալըգօյաճագ նէ մանի օլապիլիւր, Կասթօն, կիզլի կիզլի երւզմէք թալիմ իտէրէք պու ֆէննտէ հայլի մէհարէթ քէսպ իլէտի:

Պիր ագչիմ մատմազէլ Վալանթին, Կասթօնըն նէհրտէն զուհուր իլէտիլինի կէօրիւնճէ տիւլարը տէհչէթ օլտու, պիր տահա պէօլլէ թէհլիքէլի պիր եօլը իլիթլյար իլէմէմէսի ի-չին աչգընա եէմին վէրտիլրտի, Կասթօն եէմին իթտի, ֆա-գաթ էրթէսի կիւնիւ սապր իտէմէյուպ պու թէհլիքէլի եօլը երնէ կէօզիւնէ ալտըրտը, վէ անտէն սօնրա արթըգ պիր չօգ կիւնլէր պու հալ տէվամ իթտի:

Վալանթին, Կասթօնըն ավտէթինտէն սօնրա աչըգը սաղ

սէլիմ սահիլի սէլամէթէ չըգապիւմիչ օլտուղունը պիլէմէ-տիյի ճիհէթլէ, հէր կիճէ սապահլարա գատար սէվկիլիսի-նին նէհրին շիտտէթլի տալկալարը արասընտա եզլարլանըպ կիթտիյինի կէօրիւյօր իմիչ կիպի, միւտհիչ գուրունթուլար-տան քէնտինի ալամայարազ մուղթարըպ օլմագտա պուլուն-տուղունը պէյան իթմէսի իւղէրինէ, պատէմա կասթօն, նէ-հլորտէն չըգընճա գարչըտան վալանթինէ պիր իչարէթ վէ-րէճէյինի վատ իյլէտի, վէ կէօրիւչմէյէ կէլմէզտէն ադտէմ տախի, Գըլամօրան շաթօսընըն րէնչէրէլէրինին պիրինտէն պիր ըչըգ կէօթէրէրէք, կէլէճէյինի պու սուրէթլէ խապէր վէ-րէճէյինի սէօյլէտի:

Փիլհագըգա իքի կէնճլէր, անտէն սօնրա պու մինվալ իւղրէ կէօրիւչմէքտէ տէվամէ պաշլատըլար:

Պու Խօլտա միւլագաթտէն աճէպա զավալլը աչըգ վէ մաշուգէնին պիրի պիրլէրի հագգընտա օլան իւմիւտլէրի նէ՝ իտի. հէյաթ, պիչարէ կէնճլէրին հիչ պիր մագսատ վէ իւ-միւտլէրի եօգ իտի:

Հէր իքիսի տէ հէման հիչ պիր շէյ տիւչիւնմէյիպ զի-հինլէրինէ գօրգու տախի կէթիրմէյէրէք, հէր կիւն պիրի պիրլէրինի կէօրմէք կիպի թէհլիքէլի պիր սաատէթտէն իս-թիֆատէյէ գօյուլմուշլար իտի:

Պու մէսուտանէ ույգուտան չ կիւնին պիրինտէ ղայէթ տէհլէթլի պիր սուրէթտէ ույանտըրըլաճագլարընը աօլա խա-թըր ու իւէյալլէրինէ պիլէ կէթիրմէմէքտէ իտիլէր:

Ճիտտի մըհապէթ իչթէ պէօյլէ ղարիպ տիր, պունըն շիտտէթ ու թէէսիրինի հիչ պիր շէյ հիւքիւմտէն տիւչիւ-րէմէզ. պունըն մահվընա խըտմէթ իտէր զանն օղունան թէտ-պիրլէր, պիւսպիւթիւն ալէվլէնմէսինէ սէպէպ օլուր. կէօր-մէմէք վէ տահա սայըր սուրէթլէ իճրա օլունաճագ մանիլէր, մուհապպէթի տահա ղիյատէ աթէչլէնտիրիր. միւպթէլայի աչգ օլանլար, մէսուտիյէթը հագըրէլէրի ուղուրունտա հէր պիր շէյի ֆէտա իտէրլէր. միւսթագպէլ տէ օլաճագ թէհլի-

քէյի կէօգիւնէ արցճագ իգթիտարտան մահրում կիպի տիրէր
Կասթօն իլէ վալանթին , պու սըրրլարընա քէնտիլէ-
րինտէն պաշգա հիչ պիր քիմսէ ալեհազ օլմատըղընա գա-
թիէն էմին իտիլէր :

Շիմտիյէ տէյին բէք միւհթէրիզանէ վէ իհթիյաթքեա-
րանէ հարաքէթ իյլէմիշ պուլունտուղլարընա գանի իտիլէր .
տիւնեատէ իհթիյաթըն թէտպիրին պուլնտան իլէրիսի օլմազ
զանն իտիյօրլար իտի :

Վալանթին , աշըգը իլէ միւլագաթ իչին վալիտէսինին
քէնտիլի արամայաճաղը պիր զէմանը ինթիխապ իյլէմիշ ի-
տի . Կասթօն տախի , էսրարը տէրունինի հիչ պիր քիմսէյէ
հաթտա գարտաշը Վոյիյէ պիլէ աչմայօր իտի :

Եիւքսէք սէտա իլէ պիրի պիրլէրինին իսիմլէրինի թէա
լաֆֆուզ իթմէյի պիլէ պէյնլէրինտէ թահսը մէմուռնիլէթէ
ալմըշլար իտի . պիր չիւպհէ պիր թէհլիքէ հըսս իտէճէք օ-
լուրլար իսէ . պիր պիրլէրինի ասլա պիր տահա կէօրմէյէճէք-
լէրինէ , հաթտա եէքտիկէրէ վէտա իթմէք իչին պիր սօնս
բուսէ պիլէ ալմայաճագլարընա տայիր գաթիէն ռէսղէշմիշ
իտիլէր :

Ջավալլը սաֆտէրուն աշըգլար , հիչ էօյլէ քէօյիւք մա-
հալլէրտէ , ֆէսատ քէչինտէ տօլաշան պիր թազըմ իշսիզ
կիւճաիզ քիմսէլէրին թէճէսսիւսաթընտան գուրթուլմազ
գապիլ օլապիլիր մի . հէմ քէնտիլէրի էյլէնմէք , հէմ տէ
խալզը էյլէնտիրմէք իչին օրթա)ա պիր լագըրաշը չըդտրմաղա
ճան աթանչ տայիմա պուլ էօլտա իճրայի մէլանէթ վէ շէյ
թանլըգտան կէրի տուրմայան ճասուսլարտան կիզլի գըր աշ
լէմլէրինտէ նէ իշ օլապիլիր :

Պու զավալլըլարըն , ղայէթ կիզլի թուլթուլլարընա
ասլա չիւպհէլէրի օլմայան քէյֆիյէթի թէաչիւգլէրի , չօգա
տան տիլլէրէ տասիթան օլմուշ իտի . պուլնլարըն միւլագաթթ
լարը բէք չօգ քիմսէլէրէ էյլէնճէ օլմագտա իտի :

Պազը ադշամլար աշըգ իլէ մաշուգէ գօնուշմազ տալար

Խրեն, պիտի պիտի գործադրեն ինչպէս կէտայինք վեհերին
սահելինտէն պիտի գործըն սիւրբիւնիւ պիտի տիրին կէ-
րեւելի իտի իտե տէ, ապա էհեմկէթ վեմէ յուս, պաշտ-
ը հէր խանէլէրինէ կէն գալմը պալըգըլար գանն իտեղէր
իտի, «Աչդ, ալէմի քէօր, էթըսթընը տիվար անըր» մե-
սէլի մէհհըր տէլի մի տիր:

2
Սալթոն ինչ Ասպնթին ղէհապէրինտէ աղանըցորար

Իտի, պաշտըլարըն ինչտէ քէթը հոյէ կէն գալմըլ պա-
լըգըլար տէլի, քէնտիրէրինի կէծրիւ կէօղէթմէ յէն քան
ալթալն վէ կէօրտիւ քէրինէ պին եալան վէ միւսալմըրա իտի
վէ իտերէք ո թէալիւ գլէրինի ալէմէ իլան իլէմէ քան պիտի
աղըգըլա պիտի վէթի իթմէ յէն մէլուն ճառոսալըր իտի, Սր-
յեմսեր ալընըն իտի իտալարընտէ պիտի ալըլա իտի, քէ-
մալի տէհէթ իլէ հազըգաթը հալէ ալեհան օլապիտի իտի

Շէօղէք, պիտի չըգ միւտաթէ եաղմըր եաղմըր օլու-
ղունտան, Բօն նէհրի պէօլիւք պիտի չիտտէթ քէ յտա իլէ-
յալ, առէթա թուղէան իթմէսինտէն գորդոնմաղա պաշ-
լանմըլ իտի:

Նէհրին պէօլիւ ազկին վէ թալըն պիտի ղէմանընտէ
իլինտէն եիգթէրէք կէլմէ յէ գալըլմաղ, առէթա միւթի
քէնտինտէ տալթէ իթմէք տէմէք օլաճաղընտան, Կազթոն,
Թըրանգօնա գատար եիւրիւյիւ օղանաթթ քէօրթիւտէն նի-
րին սաղ ճիհէթինէ կէչէրէք, քէնտիսինտէ օտաթ օն պիտի
տօղու պէլէ յէճէք օլան ալկիլիսինէ գալթըլմաղ աղմիլ իլէ
եօլա չըգտը:

Աքսի օլաճաղ, հէր նէ ղէման Թըրանգօնա կիթմիլ օղ-
սա, օրատա Շարիթէ մէ յտանըն պիտի քէօլէսինտէ իլա-

Պու մասանըն պաշտոնա պէշ տէլիգանը օթուրիւ պ տօմինօ օյնաթորլար վէ հէմ տէ Լօնլէրինտէ տուրան սըճադ շարապ շիշէսինի տուրմամասընա իչուպ պօշալտըցօրլար իտի :

Պոս պէշ կէնճին էն պէօյիւքլէրի կիպի կէօրիւնէն եկրմի պէշ եաշլարընտա գատար իրի վէ կիւզէլ կէօզլի : սիյահ պուրմա պըյըդը վէ ղայէթ եազընըդը ժիւլ Լազէ իսմինտէ պիր տէլիգանըն ձգուլունդօր իտի : Կասթօն հիտտէթինտէն սէտասը թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ մէրգումա խրթապէն :

Պիր տահա սէօյլէ պագայըմ, էկէր տամարընտա գան վար իսէ, էկէր պապալիտ իսէն պիր տահա սէօյլէ սէնի կէօրէյիմ, տէյինճէ, Լազէ ասլա թէլաշ էքէրի կէօթէրմէյէրէք :

Սէօյլէտիլիմ վագըթ նէ՝ օլուր իմիշ, պիլ տահատա սէօյլէրիմ օն տահատա սէօյլէրիմ, քէյֆիմէ քիմ դարըշապիլիւ :

Էվլէթ սէօյլէտիմ, եինէ պէօյլէրիմ քի ասըլգատէ դըզլարը, հօպպալըգտա վէ աշիւֆթիլիքտէ թէաթրօ աղթրրիթլէրինտէն շաշը գալմազլար, իսմինին պաշընտա ղատէկեանըգ ալամէթի օլան պիր « տը » քէլիմէսի պուլունմաղըլա, օ քիմսէնին փազիլէթ սահիպի վէ նամուսքէմիլ օլմասը լազըմ կէլմէզ, տէլի :

Խաշըր, տէմինտէն պու սէօզլէր արասընտա պիր տէ իսմ թէլաֆֆուզ իթմէյէ ճիւրաթ իյլէմիշ իտին :

Լազէ, վէրէճէյի ճէվապըն Կասթօնը ֆէնա հալտէ ղաղապլանտըրաճաղընը քէչֆ իյլէմիշ օլտուղունտան, վուզու պուլաճադ հէր տիւրլի մուամէլէյէ մգգապէլէ իտէպիլմէք իչին այաղա գալգարազ վէ հազարէթամիզ պիր իսթիհզա իլէ կիւլէրէք :

Էվլէթ, օ սէօզլէր արասընտա վէրպըրի բէրիսի կիւզէլ վալանթինին իսմինի թէլֆֆուզ իթմիշ իտիմ, տէալ :

Դահվէխանէտէ նէ գատար միւշթէրի վար իսէ չաթ տա օրատա պիլարտօնըն եանընտաքի մօսատա թաամ իթմէքտէ պուլունան իքի եապանճը եօլճուլար պիլէ պուլգապիլա ի :

տէն իբի կէնճին էթրափընա թօրլանըպ տինլէմէյէ պոչլա-
տըլար :

Կասթօն , էթրափընա թօրլանան հերիփլէրին նաղար-
լարընտաքի շիտտէթտէն վէ թէհտիտամիզ պիր սուրէթտէ
ֆըսըլտայըչլարընտան , պունլարըն հէք քէնտիսինէ տիւշմէն
օլտուգլարընը տէրհալ անլամըչ իտի . ֆիլհագըղա բէտէրի
իլթիյար Մաթըրինն պիր թագըմ ֆէնա վէ մինասիպէթիօզ
հալլէրի , շունըն պունըն հագըրնտա օլան իսթիհզնլէրի ,
հէքքէսի քէնտիլէրինէ տիւշմէն իթտիրմիշ իտի՝ դաստպա
էհալիսինն դալպլէրինտէ պիր քէրլէ զարազ բէյտա օլուն-
ճա , թէէսիրինի բէք թէզ վէ բէք միւտհիշ օլարազ կէօս-
թէրիրլէր :

Պագաթ Կասթօն , դարչըսընտաքի տիւշմէն օն պէշ
եիրմի քիշի տէչիլ , հիւզ հաթտա պին քիշի պիլէ օլտա , էօլլէ
իւրքիւպ տէ կէրի չէքիլիր թապիաթտա պիր տէլիգանը
տէյիլ իտի . պինաէն ալէյհ օրթալըղտաքի սիւքիլթտէն
տէհչէթի տըթմըչ պուլունան թիթրէք պիր սէս իլէ :

— Պիր ինսան , սօն տէրէճէտէ բէչիլ , ալչազ , տտէպ-
սիզ օլմալը տըր քի , բէտէրի վէ պիրնտէրի պուլունմայըպ
եալընըզ պիր տուլ վալթիտէսինտէն պոչգա քիմօէսի օլմայան
պիկիւնա հ պիր զըզճըազըն իտմինի , լէքէլէմէք զարազը իլէ
պէօլլէ պիր իֆթիրտտէ պուլունմազ ալչազըղընը գապուլ
իտէպիլսին , տէյինճէ , միւլ Լաղէ ճէվապ օլարազ :

— Բէտէրի պիրատէրի եօգ իսէ , սէվկիլիլէրի վէ տօսթ-
լարը տա եօգ տէյիլ ա՛ , պունլար եէթիշմէյօրլա՞ր մը , տէ-
տի :

Պու « սէվկիլիլէրի , տօսթլարը » սէօզլէրի , Կասթօնըն
զաթէն կիւճ հալ իլէ զապթ իտէպիլտիյի հիտտէթիինի տէ-
րէճէյի նիհայէյէ վարտըրմըչ օլտուղունտան , շիտտէթլէ է-
լինի գալտըրըպ խաալինին եանաղընա էօլլէ պիր սիլլէ աչգ
իթտի քի , աքսի սէտասը գահվէխանէյի ինլէթտի :

Պու սիլլէյի միւթէազըպ տէհչէթլի պիր սէտա իշիտիլ-

տի, Լազէ տախի մալիք օլտուղու գուվվէթը ֆէվզէլատէսի վէ աթէչէ սալտըրըր տէրէճէտէ օլան ճէսարէթի իլէ մարուֆ պիր կէնճ իտի .

Հէման պիր սըրաշլըտա խասմինի քէնտինտէն այըրան մասայը աթլայըպը Կասթօնըն իւզէրինէ հիւճիւմ իլէ խըրթ-լազընտան եագալատը .

Պու սըրատա օրթալըդ պիրտէն պիրէ գարըշտը, Կասթօն իլէ պէրապէր կէլմիշ պուլունան ղաթ, տօսթունը դուրթարմաղա շիթապ կէօսթէրմիշ իսէ տէ, հէքիֆլէր պիշարէյի պիլարտօ ըսթագալարը իլէ եէրէ տէվիրուպ, պիր մասանըն ալթընա թըգայարագ արգատաշընա մուավէնէթտէն մէն իլէտիլէր .

Պօղազ պօղաղա տէօյիւշմէքտէ օլան պու տէլիգանլը-լարըն հէր իքիսիտէ գուվվէթի վէ ղալէթ չէվիք օլտուղու-րընտան, հիշ պիրի տիկէրինէ ղալէպէ իտմէյօր իտի .

Ժիւլ Լազէ մէրտ վէ իյիտ օլտուղունտան, գալկալարը-նա տըշարտան քիմէնին միւտախէլէ իթտիյինի գապուլ իթ-մէյօր իտի, վէ պինաէն ալէյհ չաէնդաթի .

— Սիւզ գարըշմայընըզ, հէրինիդտէ կէրի չէքիլնիզ, քէնտիմ եալընըզ տէօյիւշմէք իսթէրիմ, տէյու պաղըրը-յօր իտի .

Փագաթ խալգըն, պու տէօյիւշէ էօյլէ պատէ գարը-տան սէյիրճի սըֆաթը իլէ պագամայաճագ տէրէճէտէ Կասթօն ալէյհինտէ հէյէճանը արթմըշ պուլունտուղունտան, մէնի միւտախէլէ գապիլ օլմատըգտան պաշգա .

— Պիր էօրթիւ, չարըգ պիր էօրթիւ, Մարքիյի եէրէ տէվիրմէք իչին պիր էօրթիւ պուլունուզ, տէյու պիք շօգ սէտալէր իչիտիլմէյէ պաշատը .

Թամ պու սըրատա պէշ ալթը քիշի պիրտէն Կասթօ-նըն իւզէրինէ հիւճիւմլէ Լազէտէն այըըլարագ, պիլարտօ թարաֆընա տօղրու իթմէյէ օլրաշըյօրլար իտի, պաղըլարը պիշարէյի եէրէ եաթըրմաղա վէ տիկէրլէրի տախի պաճագ-

լարընը հարաքէթտէն քէսմէյէ չալըշըյօրլար իտի .

Զավալը կասթօն իսէ , մէյուսիյէթինտէն նաշի օլան-
ճա հիտտէթ վէ շիտտէթի իլէ քէնտինի միւտաֆաա իտիյօր
իտի . կասթօնտա շիմտիյէ տէյին քիմնէնին մէմուլ իթմէ-
տիյի ֆէվզէլատէ պիր գուվլէթ վէ ճիւրաթ կէօրիւլիւյօր
իտի , հէմ քէնտինի միւտաֆաա իտիյօր վէ հէմտէ պիր քի-
շիյէ գարշը պու գատար ատէմին հիւճիւմ իյլէմէսի ալշադ-
լըդ , գանճըդլըդ , հայտուլըդ օլտուղունը հագարէթամիդ
պիր լիսան իլէ սէյլէյօր վէ սէյիւպ սայըյօր իտի .

կասթօն , պիւրտօնըն էթրաֆընը տօլաշարագ գաբու-
յը պոշմաղա օյրաշըյօր իտի , եավաշ եավաշ գաբույա
եագլաշմագտա իքէն սալօնտա պիր կիւրիւլթիւ բէյտա օ-
լուպ , հէրիֆին պիրի ղայէթ սէվինճ իլէ .

— Իշթէ էօրթիւ պուլունտու , տէյու պաղըրըյօր իտի .
տիկէրլէրիտէ այնի մէքէրրէթ իլէ .

— Հայտէ , վէրպըրի բէրիսինին սէվիլիսինի գաբա-
թալըմ , տէյու հայդըրտըլար .

Պու տէհշէթամիդ սէտալէր կասթօնա ֆէնա հալտէ
թէէսսիր իթտի , քէնտիսինին պու գանճըդ հէրիֆլէրին է-
լինտէ , հէմտէ էն ըգիլլանէ պիր սուրէթտէ մալլուպ օլմագ-
տա պուլունտուղունը անլատը .

Եանլամասընա շիտտէթլի պիր սատմէ իլէ կասթօն քէն-
տինի թուլթմագտա պոչլունան իւշ քիշիյի եէրէ տէվիրտի ,
պատէհու գուվլէթլի պիր եումրուգլա տէօրտիւնճիւ պիր
շախսըն հիւճիւմինտէն գուրթուլտու , էլլէրինին սէրպէսթ
գալմասընա մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իսէ տէ , պու մէֆա
տիւշմէնէր հէք պիրտէն իւզէրինէ հիւճիւմէ տավրանտըլար .

Իշթէ թամամ պու էսնատէ կասթօն , շիտտէթը մէ-
յուսիյէթինտէն նաշի ագլ ու ֆիքրինի պիւսպիւթիւն ղայպ
իտէրէք , պիր ագ էվլէլ օրատա իքի եապանճը եօլնուլըրն
եէմէք եէտիքլէրի մասանըն իւզէրինտէ , էսնայի թամատա
իսթիմալ իթտիքլէրի բըշաղը եագալայընճա , էն էվլէլ իւ-

զէրինէ հիւճիւմ իտէն շախսըն կէօյսիւնէ իբի տէֆա սօգուպ չըգարտը :

Իըչաղը կէօյսիւնէ եէյէն պէտպահտ ժիւլ Լազէ իտի քի , օ անտէ եէրէ տէվրիլի վէրտի :

Պիր սանիյէլիք միւտտէթ գատար հէրքէս շաչըրտը , Մարքինին իւզէրինէ հիւճիւմ իտէնլէրտէն տէօրթ պէշ քիշի ժիւլ Լազէնին մուսվէնէթինէ դօշաուլար . գահվէխանէնին սահիպէսի պուլունան գատըն իսէ աճը աճը հայգըրմաղա պաշլատը , մէզպուրէտէն զիյատէ գահվէտէ պուլունանլար .

— Գաթիլի թութո՛ւն , գաթիլի էօլտիւրի՛ւն , սէտա-
լարը իլէ կասթօնըն իւզէրինէ հիւճիւմ կէօսթէրտիլէր :

Արթըգ Վասթօն քէնտինին մահվ օլաճաղընը էյիտէն էյի անլամըշ իտի , չիւնքի տիւշմէնլէրի էլլէրինէ նէ կէչէրսէ անըն իւզէրինէ ֆըրլաթմաղա պաշլամըշ իտիլէր , հաթտա իրի պիր սու չիչէսի, կասթօնըն թա գուլաղը եանընտան կէ-
չիպ տիվարէ չարբարագ պին բարչա օլտու , մամաֆիհ պի-
չարէ իւշ տէօրթ եէրինտէն եարալանմըշ իտի :

Պու սըրասա, կասթօն տը Գըլամօրանտէ պիրտէն պիրէ մէմուլին վայրի վէ մէյուսանէ պիր ճիւրաթ բէյտա օլտու , հէման պիլարաօնըն իւզէրինէ սըչրայըպ պիր համլատա գա-
լապալըղըն իւսթիւնէ տօլրու չիտտէթլի պիր հիւճիւմ կէօս-
թէրէրէք , քէնտինի գահվէխանէնին էօն ճիհէթինէ աթտը ,
գահվէխանէնին էօն ճիհէթի հէր նէ գատար միւհքէմ իտի
իսէ տէ , պիր տայանըշտա պուրասընը բարչալատը , վիճու-
տինէ պիր չօգ օտուն վէ ճամ գըրըգլարը կիրտի իսէ տէ ,
կասթօնտա քէնտինի գահվէխանէնին խարիճինտէ պուլմուշ
իտի :

Կասթօն տը Գըլամօրան , խարիճէ չըգմաղըլա սէլամէ-
թի պուլամամըշ իտի . քէնտինտէ կէօրմիւշ օլտուգլարը օ
հարիգ իւլ ատէ ճիւրաթ վէ ճէսարէթտէն տօլայը , տիւշմէն-
լէրի պիր միւտտէթ շաչըրըպ գալմըշլար ինէ տէ , պու շաչ-
գընլըգլարը ուզուն միւտտէթ տէվամ իթմէյուպ եինէ բէք

չաբըգ քէնտիւէրինի թօբլայարագ, Կասթօնը քէմալի շիտ-
տէթլէ թէագըպա գօյուլմնաշլար իտի:

Կասթօն, հանկը իսթիգամէթէ կիթմէք չաղըմ կէլէ-
ճէյինի-թային իթմէքսիզին, կէլիշի կիւզէլ պիր հալտէ Բա-
նայրը մէյտանընըն օրթապընա տօղրու սիւրաթլա գօյուպ
կիտէյօր իտի:

Հէվա բէք սօղուգ օլուպ հէր թարաֆ չամուր վէ պա-
թաղըգ հալինի ալմըշ իտի, պաթըր րուզկէարը էսէյօր վէ
սէմատա դարա գարա պուլութլար ուշուշըյօրլար իտի, մա-
մաֆիհ կիճէ էօյլէ բէք գարանլըգ պիր կիճէ տէյիլ իտի:

Կասթօն, միւթէմատիյէն եօլունը տէյիշտիրէրէք գա-
րարսըլ պիր սուրէթլէ Վիթմէքտէ օլտուլունտան, հէման
ճագասընը տիւշմէնէրինին էլինէ վէքէճէք զանն օլոննայօր
իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր զիհնինտէն Գըլամօրան չաթօսընա ֆի-
շար իթմէյէ գարար վէրտի, արթըգ իսթիգամէթինի թէպ-
տիլէն Վիթմէյի պըրագարագ, ինանլմայաճագ տէրէճէտէ
պիր Նիւրաթլա Բանայրը մէյտանընը գաթ իտուպ, Թըրաս-
գօն գասապասընը նէհրին թուղեանընտան մուհաֆազա ի-
շին եաբըլմըշ պուլունան սէտէ տօղրից միւթէվէճէճէ օլ-
տու:

Պու սէտին իւզէրինէ զայէթ ճէսիմ աղաճար տիքիլմիշ
օլմաղըլա, պուրասը շէհրին էն կիւզէլ տէյիթ եէրլէրինտէն
իտի:

Կասթօն, թէլաշընտան նաշի պու սէտին բիյատէլէրին
կէչմէլէրինէ մախսուս օլան եօլըն աղզը գաբալը օլտուղուշը
ուճու թմուշ պուլունտուղունտան, քէնտինի շիտտէթլէ պու-
րայա չարբարագ արգա քիզէրինէ եէրէ տէվլիլտի՝ գալշամը
բէք ֆէնա զէտէլէնմիշ օլտուղու հալտէ աճըսընա պագմաշ
յըպ վէ էինէ քէնտինի թօբլայըպ աշաղա գալգտը իսէ տէ,
հէրիֆլէրտէ կէլիպ եէթիշմիշ իաիլէր:

Արթըգ պու տէֆա հիշ իւմիւտի սէլամէթ եօգ իտի:

խափման քէմալի հիտտէթ վէ շիտտէթէ պիր աղըզտան .

— Մարքիյի նէհրէ աթըն , Մարքիյի նէհրէ աթըն , տէ-
յու պաղըրըզ պ տուրույորլար իտի .

Պիշարէ Կասթօն , արթըգ ագլ ու ֆիքրինի պիւթիւն
պիւթիւնէ զայպ իթմիշ իտի , նէ եաբաճաղընը պիլէմէմէք
տէ իքէն , տիւշմէնլէր թարաֆընտան ֆըրլատըլան պիր թաշ
կէլիպ շիտտէթէ աշնընա չարընճա , զավալը տէլիգանլը-
նըն պաշընտան աշաղա պիր գանաթըր պօշանտը , գան կէօղ-
լէրինէ տօլարագ էթրաֆընը կէօրէմէզ օլաջը .

Շու սըրաստա Կասթօն քը Գըլամօրաճ իշին ֆիրար իթ-
մէք վէ էօլմէքտէն պաշգա պիր եօլ գալմամը իտի . հէ-
նուզ էլինտէն գանլը բըշաղը պըրագմամը օլտուղունտան ,
իւզէրինէ հիւճիւմ իտէն պիր անէմի տահա անընլա եհրէ
սէրտի . պու ատէմին ճանխըրաշ պիր ֆէրեատ իլէ Թէրէ
տէվրիմէսի , քէնտինէ ճիւզի միւտտէթ պիր միւհլէթ գա-
ղանտըրմը օլտուղունտան , սէտին աղընը գաբամը օլան
բարմաղըրգըր գարույը չէվիրէրէք , երլաղըրմ կիպի պիթնիւ-
րաթլա սէտին իւղէրինէ չըգմաղա մէյտան պուլապիլմիշ ի-
տի .

Կասթօնը թֆագըպ իտէնլէրտէն իքի քիշի , եհրէ տիւշ-
միւշ պուլունան եարալընըն պաշընտա գալարագ , տիկէր
պէշի իսէ էվլէլքինտէն օն գաթ զիյատէ պիր սիւրաթ իլէ
գաթիլին բէշինէ տիւշտիւլէր .

Կասթօն , զաթէն չէվիք վէ սէրի իւլ հարէքէ պիր տէ-
լիգանլը իքէն , պու տէֆա պուլունտուղու մէվընըն տէհ-
շէթ ու վէխամէթի , ճիւրաթ վէ քուվլէթինի պիւթպիւթիւն
արթըրմը օլմաղըլա , քէմալի հըրո ու հէրարէթինտէն վի-
ճուտինտէքի եարալարըն աղըրսընը տախի հըսս իթմէյէ-
րէք , տիրսէքլէրինի վիճուտինէ տաչամը օլտաղըր հալտէ ,
եարըշա չըգան աթլար գատար պիր սիւրաթը ֆէվգէլատէ
իլէ գօշույոր իտի .

Ազ պիր միւտտէթ գարֆընտա քէնտինի թէաղըպ ի-

տէնլէրի հայլըճա կէրիտէ պըրագտը . պուճարըն արթըգ սօլուգլարընը իշիթմէմէյէ պաշլամըշ օլտուղու կիպի , այագ բաթըրտըլարը տախի կիթտիքճէֆուզագլանմագտա իտի , պիր միւտտէթ սօնրա հիշպիր կիւրիւլթիւլէրի իշիտիլմէզ օլտու . Պունը իլէ պերագէր կասթօն , եինէ պիր լուպ միլ մէսափէ գատար եօլ ալմագ իհթիյաթընա ըայէթի էլզէմ կէօրտիւ , պիր չօգ չիթլէր վէ հէնտէքլէր աթլայպրագ եօլունը գըրլարա տօղրու չէվիրմիշ իտի :

Արթըգ քէնտինէ եէթիշիլմէք միւմքիւն օլամայաճաղընա էջիտէն էյի դանաաթ հասըլ իյլէտիքտէն սօնրա , լըսյէթ եօրկուն վէ թագաթմըզ հաշտէ քէնտինի պիր աղաճըն տիպինէ աթը վէրտի :

Հէք պուճ միւտհիշ հալլէր ղայէթ ճիւղվի պիր միւտտէթ ղարփընտա վրօգուա կէլիշ իտի , կասթօնըն գահվէխանէյէ կիրտիյինտէն շիմտիցէ գատար հէնուզ գըրգ տագըգատան զիյատէ պիր ղէման մուրուր իյլէմէմիշ իտի :

Ֆագաթ պու գատար աղ պիր միւտտէթ իշինտէ նէ պէօյիւք վէ նէ միւտհիշ վագաալէր կէլիպ կէշտի , պու գըսա ագչամըն վագաալէրի , կասթօնըն օ սաաթա գատար միւտտէթը հայաթընը թէշքիւ իյլէյէն խիրմի պէշ սէնէ իշինտէ կէօրիւլմէմիշ իտի :

Կասթօն , պու վագաայի միւտհիշտէն գըրգ տագըգա ագտէմ օ մէնհուս գահվէխանէյէ , հայաթընտան մէմլուն , իսթիգպալինտէն էմին օլտուղու վէ պաշը եօգարըտա պուլլանսուղու հալտէ կիթմիշ իտի . ֆագաթ սօնրա պիւսպիւլթիւն մահվ օլմուշ պիր ատէմ հալինտէ չըզմըշ տըր . ջիւնքի ատամ էօլտիւրմիւշ , գաթիւ ծլմուշ իտի :

Ալէթի գաթլ օլան օ գանլը բըշաղը հէնուզ թիթրէմէսի կէշմէմիշ պուլունան էլինտէ նըքը սըգը թութմուշ իտի . պիլարէ պիրտէն պիրէ նէփրէթլէ էլինտէքի բըշաղը գարչըյա փըրլաթտը :

Կասթօն տը Գըլամօրան , վուգուաթը ճարիյէյի կէօգ-

լերի եօնիւնէ կէթիրէրէք, օղրամըշ օլտուղու հալին վէխա-
մէթինի մուհաքէմէյէ օղրաշըյօր իտի:

Կասթօն եալընըզ քէնտինի մահվ իթմէմիշ իտի զ ճա-
ֆընտան զիյատէ սէվտիյի վալանթինի տէ քէնտի իլէ պէ-
րապէր մահվ իթմիշ իտի: պիշարէ գըզճըազըն արթըզ նամ
ու շանը լէքէլէնմիշ իտի չ էկէր օ էսնաստէ հիտտէթինէ զա-
լէպէ իտուպ թահամմիւլ իտէպիլմիշ օլսա իտի, քէնտի նա-
մուսընտան զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէքտէ օլտուղու մատ-
մաղէլ վալանթինին ըրզ ու իֆֆէթի, թամիրի զայրի քապիլ
սուրէթտէ խալէլէ օղրաշըպ բայիմալ իտիլմիշ օլմա՛զ մք իտի:

Պէօյլէ վէխիմ պիր գէմանտէ Կասթօնըն օրատա ուզա-
նըպ եաթմասը տա բէք թէհլիքէլի իտի: օ անէ գատար
վագասյի միւտհիշէ էլպէթտէ զապըթայա խապէր վէրիլմիշ
տիր, քէնտինին թէհարրի վէ թէճըրպընա բօլիսլէրճէ ժան-
տարմա գօլլարը չըգարըլմիշ տրր: հիշ շիսպհէ եօգ քի զապը-
թա իտարէսի էն էվվէլ Կըլամօրան շաթօսընա բէտէրինէ միւ-
րաճաթ իտէճէք տիր: Կասթօն իսէ, պուլունտուղու մէմէ-
քէթտէն ֆիրար իթմէզտէն էվվէլ բէտէրինի կէօրմէք վէ ջօն
տէֆա օլարագ սէվկիլիսլա վալանթինի գօլլարը արասընա
ալմագ արղուսը իլէ անւղան օլմագտա տրր: քիմ պիլիր պէչ-
քի բէտէրինտէն, տէրունինտէ աօղուպ պէօյիւտիյի վէթա-
նընտան վէ սէվկիլիսլանտէ միւէպպէտէն այրըլաճագ տրր:

Կասթօն պու ֆիրար իլէ այաղա գալգաթը փագաթ պու գալ-
գըշը հայլի զահմէթլէ վուգու պլլմոն: չիւնքի հարաքէ-
թինտէ աքսի պիր հալ հուսուլէ կէլմէյէ պաշլամըշ իտի:
տէմինտէն ֆէնա հալտէ կէրիլմիշ օլան սընըրլարը շիմտի կէվ-
շէյօր իտի, կէրէք միւտարէպէ վէ կէրէք գօշմա էսնասընէ
տաքի թէրլէր: շիմտի թիթրէյէն վիճուտի իւզէրինտէ սօղու-
յըպ պուզ քէսիլմիշ իտի, վիճուտինին հէր թարաֆընտան
տէհշէթիւ աղրըլար հըսս իտիյօր իտի, ֆագաթ պիր օմուզը
իլէ եան թարաֆընըն ըվթըրապը հէքսինտէն շիտտէթի իտի,
ալնընըն եարասընտան ագան գան քէսիլմիշ մէնէճէք տէ-

րէճէ աղաւմը իսէ տէ , կէօղ գաբաղլարընըն էթլտփընտա բըթիլէնմիշ օլտուղունտան , կէօղլէրինի բէք զօրլուգլա աշապիլիյօր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմի Կասթօն , պին միւշկիւլաթ պին ըզթըրապ իլէ շաթօյա գատար կէլէպիլտի , տէմիր բարմագլըքլը գաբուընըն չընկըրաղընը չէքտիլի էսնատէ սաաթ օնը կէլմիշ իտի :

Գաբուլը աշան իթիլյար ուշագ , Կասթօնը օ հալտէ կէօրիւնճէ տէհէթիմէն պիր իքի ատըմ կէրի չէքիլիպ :

— Աման եա՛ Բապպիմ , միւսիւ լը Գօնթ նէ՞ հալ տըր պու , տէյու հայգըրտը :

Կասթօն , վուգու պուլան պիր թէհլիքէնին պէօյիւքիլիյինի անլաթմաղա քեաֆի տէրէճէտէ պօղուգ վէ գըսա պիր սէտա իլէ :

— Սուս , սուս , բէտէրիմ նէ՞րէտէ , տէտի :

— Միւսիւ լը Մարքի , պիրատէրինիզ միւսիւ Լույի իլէ պէրապէր օտասընտա տըր . բէտէրինիլին եինէ նիգրիս իլլէթի թուլտը հիչ պիր թարաֆա գըմըլտանամայօր . . . ֆաթաթ սիզ նէ օլտունուգ միւսիւ լը Գօնթ :

Կասթօն , ուշաղը տինլէմէքսիղին պէօյիւք մէրտիվէնտէն սիւրաթլա եօգարը չըգըպ բէտէրինին օտագընա կիրտի , բէտէրինի տիկէր օղլու Լույի իլէ թավլու օյնամագտա պուլտու :

Իթիլյար Մարքի , օղլունը օ հալտէ կէօրիւնճէ օ գատար միւթէէսիլ օլտու քի թավլու զարլարընը աթմաղա մախսուս օլան զարփը էլինտէն պըրազը վէրտի :

Ֆիլհագըգա Կասթօնըն գան իլէ միւլէմմա օլան եիւզի , կէօղլէրի , էլլէրի վէ էլպիսէլէրի տախի իւրքիւլմէյէճէք պիր հալտէ տէյիլ իտի . մարքի տը Գըլամօրան աղիմ պիր թէլաշ իլէ :

— Նէ՞ օլտուն , նէ՞րէտէն կէլիյօրսուն , տէյու սօրտու :

— Պապա՛նըղըմ , սիզի սօն տէֆա օլարագ սարըլըպ

էօրմէյէ կէտիմ, մէմալիբը էճնէպիյէյէ ֆիրար իյլէմէք ին չին պանա պիր չարէ պիր եօլ կէօսթէրմէնիդի թէճա իտէրիմ.

— Ֆիրար մը իտէճէքսին :

— Էվվէթ ֆիրար իտէճէյիմ պապաճըղըմ, հէմտէ չիմտի շսւ անտէ ֆիրար իթմէքիյիմ էլզէմ տիր, թէազը պըմա չըգմըչ պուլունան բօլիալէր վէ ժանտնրմալար պէլքի չիմտի պուրայա կէլիլէր, չիւնքի իքի ատէմ էօլտիրտիւմ.

Կասթօնըն պու սէօղի իւղէրինէ մարքի տը Գըլամօրանըն շաչգընլըղը օ տէրէճէյի պուլու քի, կիլիֆթար օլտուղու նիգրիս իլլէթինի ֆիլանը ունուտարազ պաղա գալգմաղա տավրանտը իսէ տէ, հըսս իյլէտիյի աղըլլարըն չիտտէթինտէն եինէ տէրհալ օթուրմաղա մէճպօչի օլտու. սէտաւընա պէօյիք պիր թէպէտտիւլ արըզ օլմուչ օլտուղու հալտէ.

— Նէրէտէ, նէ՞ վազըթ տէյու հալգըրտը :

— Թըրիասդօնտա, պիր գահվէխանէ տէրունինտէ, եարըմ սաաթ գատար Նլույօր. պէն պիր քիչի իտիմ, օնլար օն պէշ քիչի իտիլէր, էլիմէ պիր բըչազ կէչտի, պէն տէ վուրտում.

— Իյթէ տօգսան իւչ ասըլգատէլէրի պէօյլէ տիրլէր, անլէր իլէ շագա օլմաղ. Գօնթ՝ սէնի թահգի՛ր մի իթմիչլէր իտի :

— Պէնիմ հուզուրըմտա ասըլգատէ պիր գըղըն նամուսընա իթալէյի լիսան իթմէյէ գալգըչտըլար :

— Սէն տէ օ ատէպնիլէրին միւճաղաթընը վէրտին տէյիւ մի. բէք կիւզէլ իթմիչսին օղլում. հիչ պիր ասըլգատէնին հուզուրընտա պէօյլէ խապասաթ իչլէնիւր տէ օ խապիսլէնին միւճաղաթսըզ գալմալիւր միւմքիւն օլուր մը. միւտաֆաա իթտիյին գըզ քիմ իտի պագալըմ.

— Մատմազէլ վալանթին տը լա վէրպըրի իտի :

— Աման օղլում աման... չու ճատը գարընըն գըղը մը. պու վէրպըրի ֆամիլեասը եէրէ պաթսըն, նէ՞ վէման

պաշարմը պիր ֆէլաբէթ կէլսէ միւթլադ անլէրին եիւզին-տէն կէլիք :

Իլթիյար Մարքի, գօնթէս տը լա վէրպըրիտէն հէր նէ գատար նէֆրէթ իթմէքտէ իսէ տէ, ասըլատէյիք հադ-գընտա օլան ըայէթը մախսոչսէսի հէր պիր հըսսընա զա-լէպէ իտէրէք շու սէօղլէրի իլավէ իլլէտի :

— Հէր քիմի իչին օլուրսա օլտուն օղլում, բէք կիւզէլ իյֆայի վազիֆէ իյլէմիչլին, աֆէրին,

Շաթօնըն խըտմէթքեարլարը, պապա իլէ օղլու պէյ-նինտէ նէ օլըղլուընը անլամադ խուսուսընտա հասըլ օլան մէրադ, էֆէնտի գօրգուսընա տախի զալէպէ իտէրէք, Մարքինին օտա խըտմէթքեարը պուլունան իլթիյար Սէն ժան :

— Նէ վար էֆէնտիմ, պէնի մի չաղըրտընը, տէյերէք, օտատան իչէրի կիրինճէ, Մարքի մէրգումըն նիլէթինի ան-լայարադ :

— Գուրնաղըզ լաղըմ տէյիլ, սէնի չաղըրտընըմ եօզ, չընկըրաղա ասլա էլ տօգունտըրմատըմ, պունը սէնտէ պէն-տէն ալա պիլիրսին, ֆադաթ մատէմըի կէլմիշսին, պու կէ-լիչինտէ ֆէնա օլմատը, հայտէ կիթ չաբըզ չամաչըր կէթիը, գօնթըն եարալարընը սարմադ իչին հէր նէ լաղըմ իսէ հէր-սինի ալ կէլ տէտի :

Մարքինին էմիրլէրի պիր անտէ հարֆիյէն իճրա օլուն-սու :

Ճ

Կասթօնըն եարալարը, քէնտի զանն իյլէտիյի տէրէճէ-տէ թէհլիբէլի տէյիլ իտի, սօլ ումօզընըն ալթընա տօղրու աչըլմըլ պղլունան բըչադ եարապը միւսթէսնա թութուլ-տուղու հալտէ ք տիկէր եարալարը խաֆիֆ իտի :

Պու ետրայար, միւհթաճ օլտուգլարը տէրէճէտէ պիր իթինա վէ տըգգաթլա սարըլըպ թէտավի կէօրիւնճէ հասթօն քէնտինի էյիլէշմիշ պուլտու. պիր չօգ թէհլիքէլէրէ տահա մէյտան օգույաճագ մէրթէպէ քէնտինտէ գուվլէթ հըսս խոխօր իտի, քէնտինտէ եէնիտէն բէյտա օլան պճլ շիտտէթին գըղըլճըմլարը կէօղլէրինտէն սաչըմաղա պաչլատը.

Մարքի, պիր իչարէթը մախսուսէ իլէ խըտմէթքեարլարը օտատան սավտըգտան սօնրա, հասթօնա.

— Շիմտի սէօյլէ պագայըմ օյլում, տիյարը էճնէպիլէ ֆիրարը միւթլագ լաղըմ մը ատտ իտիյօրսոն, տէտի.

— Էվլէթ պապաճըղըմ.

Տէմինտէն պէրի հիշ պիր սէօղ սէօյլէմէմիշ օլան Լույի տախի պու սըրատա սէօղէ գարըչարագ.

— Պիրատէրիմին պու ֆիքրինէ գարչը թէրէտտիւտ լաղըմ տէյիլ տիր, պապաճըղըմ. էկէր պուրատա գալաճագ օլուրսա թէվգըֆ իտէրլէր, մահքէմէյի ճինայէթ հոնղուրընա չըգարըլըր, քիմ պիլիր պէլքիտէ.

Մարքի. - (Հիտտէթինտէն մօսմօր քէսիլէրէք.) Էվլէթ, օղլում պուրատա գալըրսա մահքիւմ օլուր, գաչմագ բէղալէթինի իսթիյար իթմէքտէն պաչգա չարէմիղ եօգ տըր.

Լույի. - Էֆէնտիմ, պիր տագըգա պիլէ ղալպ իթմէյէ կէլմէզ, պիրատէրիմ հէման եօլա չըգմալը տըր.

Մարքի. - Հագգըն վար աւմա, մէմալիքը էճնէպիլէյէ ֆիրար իթմէք իչին ինսանտա բարա լաղըմ տըր, շիմտի պէնտէ իսէ վէրէճէք բարա եօգ տըր, պիրտէն պիրէ թէտարիք տէ իտէմէմ.

Հասթօն. - Աման բէտէրիմ.

Մարքի. - Հագըղգթէն եօգ, պէնիմ կիպի պօլլուղա ալըշմըշ էսկի պիր միւսըիւֆտէ բարա պիւլունոչը մը, չուրատա եալընըզ եիւզ լիրա գատար օլմալը ղանն իտէրիմ.

Մարքինին իչարը իւղէրինէ Լույի բարա գասասընը աչ-

տը, իշխնտէ արթուն օլարագ տօգուգ եիւղ եիրմի փըրանգ մէվնուտ իտի, մարքի թէքրար քէլամէ աղաղ իտէրէք:

— Պու մրգտնր ագ ճէ խանէտանըմըզըն պէօյիւք օղլու իշին հիշ պիր վագըթտա քեաֆի տէյիլ տիր. խալըր, պէօյիւք օղլում միւսիւ լը Գօնթ պու դատար ճիւղվի պիր մէպլաղ իլէ ֆիրար իտէմէզ, միւմքիւն տէյիլ տիր, տէտի:

Պունը տէտիքթէն սօնրա, իսթիյար Մարքիյի աղիմ պիր մէյուսիյէթ իսթիլա իտէրէք պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւ, նիհայէթ զիհնիւտէն պիր գարար վէրէրէք Լօյիյէ, գասանըն ալթ լաֆը իւզէրիւտէ տուրան իշլէմէլի քիւշիւք չէքմէճէյի վէթմէսինի էմր իթտի:

Իսթիյար Մարքի, պու տէմիր չէքմէճէնին անահտարընը պիր տիյահ գայթանա լապթ իթմիշ օլտուղու հալտէ պօյնուտա թաշըմադտա իտի, պէծիւք պիր հէյէճան վէթէէսսիւր իլէ պու չէքմէճէյի աշտը, իշինտէն պիր միւճէվհէր ֆէրտանլըզ, պիր խաշ, պիր դաշ եիւզիւք վէ տահա պաջգա էլմասլար չըգարտը, չէհրէսի ճիտտի վէ հիւզիւնլիւ պիր սուրէթ ալարագ:

— Կասթօն, սէվկիլի եավրում, պէնի տինլէ, պու միւճէվհէրաթ մէհհումէ վալիտէն մարքիղին տիր. ա'հ, վալիտէն մարքիղ նասըլ ասըլզատէ վէ մէլէք կիպի աֆիֆէ պիր գառըն իտի. ճէնապը հագ անըն տուանընը իւզէրիմիդտէն էքսիք իթմէսին անըն վէֆաթընտան պէրի պէն պու միւճէվհէրաթը հիշ եանըմտան այըրմատըմ, հիճրէթ զէմանընտա քէք չօգ սֆիալէթ չէքտիյիմ, կէշինմէք իշին Լօնտրատա չալկը տէրս վէրմէյէ մէճպուր օլտուղում իհթիյաճ զէմանլարընտա պիլէ էլիմտէն չըգնարմատըմ, պունլարը ըհհինէ գօյմաղը պիլէ քէնտիմճէ պէօյիւք պիր կիւնահ ատտ իտէր իտիմ ֆազաթ պոճ կիւն իտէ. պու միւճէվհէրաթը ալ սաթ օղլում, եիրմի պին լիրա գատար պիր գըյմէթ թուլթարար, տէտի:

Կասթօն, - Խալըր, պապահըղըմ խալըր:

Մարքի . - Ա՛լ տէյօրում օղլում, ա՛լ էկեր վախտէն սաղ օլսա իտի, օտա սանա շիմտի այնի պէնիմ կիպի սէօլէյէ-յէճէք իտի . սէն , Գըլամօրան խանէտանընըն պէօլիւք օղլու քլտա , սէնին նամուսըն իսթիգպալին պու գատար ճիւղի պիր վէպլաղ իչին թէհլիքէտէ գալսըն , էօյլէ՞մի :

Կասթօն , թէէսիւրիւնտէն կէօղլէրի եաչ իլէ տօլմուշ պուլունտուղու հալտէ բէտէրինին տիղլէրինէ գաբանտը վէ էլլէրինի էլլէրինին իչինէ ալըպ քէմալի հիւրմէթլէ աղղընա կէօթիւրէրէք չոչ սէօղլէրի սէօլլէտի .

— Թէչէքքիւր իտէրիմ պապաճքղըմ , թէչէքքիւր իտէրիմ , կէնճիլիմ ճահիլիլիմ , հասէպի իլէ բարանըզ վար տա պէնտէն կիղլէյօրսունըզ կիպի պիր շիւպհէտէ պիր քիւս-թախըգտա պուլունմիւշ իտիմ . ափվ իալէրսինիզ բէտէրիմ , ալիճէնապլըղընըզըն պու տէրէճէ օլտուղունը պիլմէյօր իչ տիմ . պիր զէմանլար հիւրմէթլի վալիտէմին թէղէինաթընտա գուլլանըլմըշ պու միւճէվհէրաթըզ գապուլ իտէրիմ , ֆագպթ սաթմագ իչին տէլի , գըյմէթտար պիր եատիկեար ամուր գատտէս պիր էմանէթ օլարագ հըֆզ իլմմէք իչին գապուլ իտէրիմ . պիր կիւն պուլնլարը եինէ սիլէ թէսլիմ իլմմէք շարթը իլէ գապուլ իտէրիմ .

Մարքի տը Գըլամօրան իլէ Կասթօն չիտտէթը թէէս-սիւրլէրինտէն նաչի հէր պիր շէյի ուղնութմուշլար իտի . ֆագաթ Նույի պու կիպի հալլէրտէն միւթէէսսիր օլաճագ պիլզ խըլգաթտէ պուլունմատըղընտան .

— Նէ՞ եաբըյօրսունըզ , տուրմաղա կէլմէզ , վաղըթ կէ-չէյօր , տէտի .

Մարքի . - Սահիհ էօյլէ , հայտէ օղլոքմ , գօնթ հայտէ կիտինիզ , ճէնապը Սլլահ եաբտըմճընըզ օլտուն ,

Կասթօն , բէտէրինին տիղլէրինին իսթիւնտէն գալղըպ իսթիւրհամքեարանէ պիլ սէտա իլէ .

— Պասլա՛ճըղըմ , սիղտէն այրըլմաղտան էվլէլ պիլլէ սէօյլէյէճէք պիր սէօղլիմ , հուղըլընըզտա իլֆա իաֆճէք

պիր վազիֆէմ վար . պու ագչամ միւտաֆաասը ուղուրնտա
պու հալէ կէլմիշ օլտուղում մատմաղէլ վալանթինի քէվէ-
յօրում, տէյինճէ . Մարքի շաշըրարագ .

— Աման օղլում նէ՞ սէօյլէյօրսունըղէ տէյու հայգըը-
տը :

— Էվվէթ , բէտէրը աղիզիմ, սէվէյօրում, վալանթինի
վալիտէսինտէն պէնիմ իչին թալէպ իյլէմէնիզի , այագլարը-
նըզա գաբանարագ սիզտէն բէճա վէ իսթիրհամ իտէրիմ,
էմինիմ քի պէն նէրէպէ հանկը տիյարտէ պուլունճագ օլ-
սամ, վալանթին պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլիւ , պէնիմ իչին
հէր ֆէլաքէթէ հէր պէլայա գաթլանըր .

Կասթօք, սէօղլէսինին Մարքի իւզէրինէ բէք ֆէնա պիր
թէէսիր կէօսթէրմիշ օլտուղունը կէօրէրէք տէհշէթինտէն
սէօղլիւ քէստի , իսթիյար Մարքի իսէ հիտտէթինտէն Էվ-
վէլա գըզարըպ սօնրա մօքպըարագ վէ ատէթա նուղուլ իշ-
սապէթ իթմիշ կիպի պիր հալէ կէլէրէք .

— Օղլում, սէն ազլիքա իւրֆֆէթ կէթիրմիշսին , ատէ-
թա չըլտըրմըշտն , տէտիւ :

— Սէվէյօրում պապաճըղըմ, տիւնեատէ անտէն պաշ-
գասը իլէ Էվլէմէյէճէյիմէ տայիր քէնտիսինէ եէմին իթ-
տիմ :

— Էօյլէ իսէ Էօմրիւն օլտուղ ճա պէքեար եաշայաճագ-
սըն :

Կասթօնըն , կիթտիքճէ ճիւրաթը արթմագտա օլտու-
ղունտան մէթանէթի պիր սէտա իլէ .

— Խայրը , վալանթին իլէ թէզէվվիւճ իտէճէյիմ, չիւն-
քի քէնտիսինէ սէօղ վէրտիմ, եէմին իթտիմ, եէմինիմի ա-
յագ ալթընա ալմագ նամուսուղլուղընը հիշ պիր վազըթ
գապուլ իտէմէմ, տէտի :

— Արթըգ սաչմա սաբան սէօյլէմէյէ պաշլատըն .

— Էվվէթ պապաճըղըմ , մատմաղէլ տը լա Վէրպըրի
պէնիմ զէվճէմ օլաճագ տըր , պու խուսուստա քէնտիսինէ

վերմիշ օլտուղում սէօղիւ կէրի ալմագ զէմանը կէշմիշ տիր. պու գըզ հագգընտա օլան աչգըմ, մուհապէթիմ, զայիլ օլմուշ օլսա պիլէ եինէ քէնտինի նիքեան իլէ ալմաղա մէնպուրմ, չիւնքի պիշարէ գըզ պէնիմ մուհապէթիմ իշին հէր պիր ֆէտաքեարլըզը կէօղէ ալտըրմըշ տըր. իշիտիյօ՞րմուսընըզ պապաճըղըմ, պու ագչամ գահվէխանէտէ սէօլէմիշ օլտուղարը սէօղլէր հէբ տօղրու տըր, Վալանթին պէնիմ մէթրէսիմ օլմուշ տըր :

Կասթօն, պու իյթիրաֆաթը իլէ բէտէրի միւթէէսսիր օլուր զաննընտա պուլունմուշ իսէ տէ պու խուսուստա եանըլմըշ խաթա իթմիշ իտի. էվվէլճէ բէք զիյատէ հիտտէթ վէ շիտտէթ ասարը կէօսթէրմիշ օլան Մարքի, պու սէօղլէրի իշիտինճէ կիւյա թահամիլ իտիլմէյէճէք աղըր պիր եիւք ալթընտան գուրթուլմուշ կիպի պիրտէն պիրէ ֆէրահլանտը, կէօղլէրինտէն մէսէրրէթ գըզըլճըմլարը սաշըլմագտա օլտուղու հալտէ :

— Եա', էօլլէ՞ մի, պու գըզ սիզին մէթրէսինի՞զ մի տիր. օհ, ինանընըզ քի պունա բէք զիյատէ մէմուռն օլտում, ա'ֆէրին Դօնթ, գըզըն կիւզէլլիյինի բէք զիյատէ մէտհ իտիյօրլար, տօղրուսը պու պապտէ սիզի թէպրիք իտէրիմ, տէյինճէ, Կասթօն, գօրգունճ պիր թավը ալարագ :

— Էֆէնտի, պու գըզը սէվէյօրում տէտիյիմի ունութտունը՞զ մը, եէմինիմի խաթընըզտան չըգարտընը՞զ մը, տէյու հայգըրտը :

— Պու գուրունթուլարընը բէք զարիպ բէք պէյհուտէ կէօրիւյօրում. Վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր էրքէյին, մուգատտէմա սիզիմ ֆամիլեամըզա մէնսուպ պուլունան պիր գըզը պաշտան չըգարմըշ, նամուսընը բայիմալ իթմիշ օլտուղունը սիզ տէ ունութտունը՞զ մը, պունտա վէսվէսէյէ գուրունթույա ասլա մահէլ եօգ տըր. իշթէ պիզ տէ չիմտի Վէրպըրի ֆամիլեասը իլէ հագլաշտըգ տէմէք տիր :

— Պապա', վալիտէմին նամը վէ ֆամիլեամըզըն նամու-

սը իւզերինէ եէմին իտերիմ քի պու դըզ շէրան պէնիմ զէվ-
ճէմ օլաճագ տըր :

Կասթօնըն , պու սէպաթ վէ մէթանէթի իւզերինէ իս-
թիյար Մարքի ֆէնա հալտէ զազապլանարագ , շու սէօզլէրի
սէօյլէտի :

— Ըսրարընը թա պու տէրէճէլէրէ վարտըրմագ տան չէ-
քինմէյօրսուն , էօյլէ՞ մի . Լաքին էյի պիւմիշ օլասըն քի պու
արզուն հուսուլ պուլմայաճագ տըր , իշիտիյօրմուսըն . ֆա-
միլեամըզըն նամուսը նազարըմտա հէր չէյտէն մուգատտէս
տիր , սէնի օ լէզիլէնին զէվճի կէօրմէքտէն իսէ հաբըսխա-
նէլէրտէ բըրանկալարտա չիւրիւտիւյիւնիւ կէօրմէյի թէրճիհ
իտերիմ , նէ գատար օյրաշսան պու խուսուստա ըիզամը
թահսիլ իտէմէզսին :

Պիշարէ Կասթօն , իսթիյար բէտերինին պու սօն սէօզ-
լէրինտէն ֆէնա հալտէ մէյուս վէ միւքէտտէր օլարագ :

— Էօյլէ իսէ պապաճըզըմ սիզին տէտիյինիզ կիպի օյ-
սուն , պէն արթըզ պիր եէրէ ֆիրար իթմէմ , կէլսինլէր պէ-
նի թէվզըֆ իթսինլէր , անտէն սօնրա նէ ճէզայա միւսթա-
հագ կէօրիւրլէր իսէ կէօրսիւնլէր , ասլա վազիֆէմտէ պիլէ
տէյիլ , անտէն այրը եաշամագ իսթէմէմ . պու միւճէվճէ-
րաթըտա ալընըլ , արթըզ պունլարըն պանա լուզումը գալ-
մատը , տէտի :

Պապա իլէ օղուլ պէյնինտէ տէհչէթլի պիր միւնազաա
գօբաճաղը էսնատէ , օտա գաբուսը պէօյիւք պիր կիւրիւլ-
թիւ իլէ աշըլըպ շաթօտա նէ գատար խըտմէթքեար վար ի-
սէ իչէրի հիւճիւմ իտերէք :

— Ժանտարմալար կէլտի , ժանտարմալար կէլտի . . .
պաղըրըյմալա պաշլատըլար :

Իսթիյար Մարքի , պու խապէրի իշիտինճէ պիրտէն պի-
րէ սիւքինիպ այագաա տուրմալա մուվաֆֆագ օլապիլտի .
պիր սաաթտան պէրի տիր չէքտիյի խէլէճան վէ թէէսսիւրէ
իլավէ օլարագ պիրտէ պու միւտհիշ խապէր վասըլ օլունճա ,

արթըդ տիւշար օլտուղու հէյէճանըն շիտտէթի նիգըրիս իւլէթինէ ղալէպէ իտէրէք .

— Ժանտարմալար հա՛, պուրատա , Գըլամօրան շաթօսընտա . . . հայտէ շու հէրիֆլէրի թարտ իտէլիմ, պանա մուալլէնէթ իտինիզ, տէյու հայգըրմասը իլէ , խըտմէթքեարլար տախի պիր աղըզ .

— Էվլէթ , էվլէթ , հայտէ շու հէրիֆլէրի տըշարը աթալըմ, տէյու պաղըրտըլար :

Շաթօնըն իչինտէ հէր քէսին տէլիյէ տէճմիւշ օլտուղու շու սաաթտա , պէրէքեաթ վէրսին եալընըզ պիր քիշի շաչըրմայըպ սօուգ գանընը մուհաֆազա իյլէմիշ իտի քի , օտա Լույի իտի , Լույի օրթալըղըն թէլաչընը կէօրիւնճէ .

— Նէ՞ եաբըյօրսուընըզ , հիշ ժանտարմալարա դարչը կէլմէք օլո՞ւր մը , պէօյլէ պիր հարաքէթ չըլկընլըգտան պաչգա պիր շէյէ համլ օլունամազ , պու ագչամ պու հէրիֆլէրի պուրատան թարտ իթմէյէ մուվաֆֆազ օլսագ պիլէ , եարըն ատէթլէրի տահա չօգ օլարագ եինէ կէլիրլէր , տէտի .

Մարքի . - Լույինին պու սէօզիւ բէք տօղրու տըր , շիմտի գանունտան պաչգա քիմսէտէ գուվլէթ գալմատը . ալ վուրմաղա չըգմըշ օլսամ պիլէ կէլիպ պէնտէն սիլահ թաշըմագ իչին մէզուընիյէթնամէմ օլուպ օլմատըղընը սօրույօրլար :

Լույի . - (Խըտմէթքեարլարա .) Ժանտարմալար նէ՞րէտէ տուրույօրլար :

Մարքի տը Գըլամօրանըն սէյիսլէրինտէն Լավէրտիւր նամընտա պիր ատէմ , Լույիյէ ճէվապ օլարագ .

— Միւսիւ լը Վիգօնթ , գըլըճ շագըրթըլարընը իշիթմէյօրմուսընըզ , տէմիր բարմագլըզլը գաբուընէն էճնիւնտէ տուրույօրլար , տէտի :

Լույի . - Էօյլէ իսէ պիրատէրիմ Կասթօն պօսթան գաբուսընտան ֆիրար իթմէլի տիր :

Լավէրտիւր . - Ամա՛ն էֆէնտիմ , հէրիֆլէր պօսթան գա-

բուսընա նեօվպէթճիլէր գոյտուգ տան պաշգա բարգըն քիւ-
չիւք գաբուսընը պիլէ պէքլէմէքտէ տիրլէր, հաթտա պիր
չօգլարը տաիի բարքըն տիվարը ուզունլուղունա տիղիլմիշ
տուրույօրլար. հէր թարաֆը իսթիլա իթմիշլէր գաչաճադ
պիր տէլիք պըրագմամըչլար, ատէթլէրի օ գատար չօգ քի
հէման պիր ալայ օլարագ կէլմիշլէր տէյէպիլիլիմ:

Ֆիլհագըգա լա Վէրտիւրին պու իֆատէսի տօղրու իտի,
չիւնքի ժիւլ Լաղէյի գաթլ իտիլմիշ օլտուղու խապէրի պիր
անտէ էթրաֆա եայըլարագ պու կիւրիւլթի Թըրասգօնըն
ալթընը իւսթիւնէ կէթիլմիշ իտի. գաթիլի թէվգըֆ իչին
եօլա եալընըղ պիր չօգ սիւարի ժանտարմալար տէյիլ, եա-
րըմ պէօլիւք տէ աթլը ասքէրի չըգարըլմըշ իտի. շէհրին
տէլիգանլըլարընտան եիրմի գատարը տախի գըլաղուղուգ
իթմէք իւղրէ զապըթա մէմուրլարընըն էօնիւնէ տիւշմիւշլէր
իտի:

Իսթիյար Մարքի պու հալի իշիտինճէ օլանճա գուվ-
վէյի ադլիյէսինի պաշընա թօբլամաղա չալըչարագ:

— Տէմէք քի պու գատար տէհշէթլի պիր մուհասէրէ
ալթընտա պուլունույօրուղ էօյլէ՞ մի, տէյու հայգըրմասը ի-
լէ, Սէն ժան նամընտաքի ուշագ:

— Էվվէթ էֆէնտիմ, ֆիրար իչին հիշ պիր իւմիւտ եօլը
եօգ տըր, տէտի:

Մարքի. — Հայտէ պագալըմ զայրէթ իտէլիմ, անլէրէ
մուգապէլէ իտէճէք գուվվէթիմիղ եօգ իսէ տէ, պիղ տէ
հիլլէ ճիհէթինէ միւրաճաաթ իտէրիղ. ճիւմլէնիղ սէօղլէրիմէ
տըգգաթ իտինիղ, Լույի օղլում, սէն լա Վէրտիւր իլէ պիր-
լիքտէ ախըրա կիտուպ էն ալալէրինտէն իքի հայվան ինթի-
խապ իտէրէք պինմէլիսինիղ, էլլէրինիղէ պիրէր եէտէք հայ-
վան տահա ալըպ, Լույի սէն բարգըն գաբուսըն էօնիւնէ,
լա Վէրտիւրէ տէ տէմիր բարմագլըղլը գաբունըն էօնիւնէ
միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ կիւրիւլթիւսիղճէ կիտուպ
տուրմալըսընըղ:

Լա Վերտիւր. - Պաշ իւթիւնէ էֆէնտիմ.

Մարքի. - (Տիկեր խըտմէթքեարլարա խըթապէն .) Սիզ տէ հէր պիւրինիզ կիտուպ պիր այլը գարու էօնիւնտէ տուրմալը վէ պէնիմ սիզէ թապանճա իլէ վէրէճէյիմ իշարէթէ միւնթազըր պուլունմալըսընըզ, թապանճա բաթլատըղը անտէ հէման գարուլար աշըլմալը. Լույի իլէ լա Վերտիւր էլլէրինտէ թութմագտա օլտուգլարը հայվանլարը տըշարըյա սալտըրըպ, քէնսիլէրի տէ միւմքիւն օլտուղու գատար շիտտէթլի պիր սիւրաթլա հայվանլարընը սիւրէրէք, ժանտարմալարը արգալարընտան ճէլպ վէ քէնսիլէրինի թէազըպէ մէճպուր իթմէլի տիրէր.

Լա Վերտիւր. - Էֆէնտիմ պու էմրինիզի թէմամէն իյֆա իլէ ժանտարմալարը, պիզտէն թարաֆա գօշտուրաճաղըմա սէօզ վէրիւրիմ.

Մարքի. - Հէլէ տուրունըզ սէօղիւմի պիթիւրէյիմ. ժանտարմալարա վէրտիլիմիզ պու շաշըրթմա միւտտէթինտէն պիլ իսթիֆատէ Գօնթ տախի, Սէն ժանըն մուավէնէթի իլէ բարգըն տիվարընտան աշարագ նէհրին քէնարլարընտան եօգարը տօղրու, պալըգճը Բէլիւրէլին գուլիպէսինէ գատար ֆիրար իտէճէք. Բէլիւրէլ՝ ճիւմհուրիյէթ զէմանը կէմիճիլէրինտէն օլուպ սէրտ պիր ատէմ օլտուղու կիպի պիպիմ խանէտանա տա բէք զիյատէ սատագաթը վար տըր. Գօնթ պիր քէրրէ անըն գայըղընա գարաղը աթըպ նէհրին իւզէրինէ չըգտը մը, ալթըրգ ժանտարմալարըն էլինտէն եադայը գուրթարմըշ տէմէք տիր. պու սէօզլէրիմի էյիճէ տինլէտինիզմի, հայտէ պագալըմ էօյլէ իսէ...

Իթիթիյար Մարքի պու գօմանտայը վէրիպ օղլու իլէ եալընըզ գալընճա, Կասթօնըն պիր ազ էվլէլ մասանըն իւզէրինէ պըրագմըշ օլտուղու միւճէվհէրաթը, իրէքտէն մամուլ պիր քիսէ իչինէ գօյտու, պատէհու գօլլարընը աշըպ թէէսսիւրինտէն սէտասընա կէլմիշ օլան թէպէտտիւլի եէնմէյէ չալըշարագ.

— Կէլ օղլում, կէլ քի սէնի թագտիս իտէյիմ, սօն տուալարմը վէրէյիմ, տէյիպ, Կասթօնըն թէրէտտիւտ իթ-տիյինի կէօրիւնճէ, թէքրար քէլամէ աղաղ իտէրէք վէ կէօղ-լէրի աօլարագ .

— Օղլում, սօն տէֆա օլարագ սէնի շէֆգաթը բէտէ-րանէ իլէ գուճագլամագ իսթէյօրում, քէնտինի վէ թաշը-մագտա օլտուղուն նամը գուրթարմալըսըն . . . սէնի նէ գա-տար սէվտիյիմի պիլիրսին . իմտի պու միւճէվհէրաթը գա-պուլ իթմէլիսին, անլայօրմուսըն եավրում, տէտի :

Պիր տագըզգա գատար պապա իլէ օղուլ, միւթէէսսիւ-րանէ պիր սուրէթտէ պիրիպիլլէրինէ սարըլմըշ օլտուգլարը հալտէ գալտըլար, լաքին պու էսնատէ տէմիր բարմագլըզը գարունըն էօնիւնտէքի կիւրիւլթիւ, պիր աղ էվվէլքինտէն պիր գաշ գաթ արթմըշ պուլունտուղունտան, պու հալտէ տուրմալարը գապիլ տէյիլ իտի . պինաէն ալէյհ իթիյար Մարքի տիվարտէ ասըլը պուլունան սիլահլարըն իչինտէն պիր չիֆթ քիւչիւք թապանճա ալարագ, օղլունա վէրիպ .

— Հայտէ սէվկիլի էվլատըմ, սէնի կէօրէյիմ, պէն սէ-նին պու հէրիֆլէրին էլինէ սաղ օլարագ կէչմէնի իսթէմէմ, էօյլէ պիր թէհլիքէյէ տիւշար օլաճաղընը անլատըզըն զէ-ման, պու թապանճալար իլէ քէնտի իչինի պիթիւրմէլիսին, ասըլզատէլիք վազիֆէսի պու տըր եավրում, տէտի :

Կասթօն, բէտէրինի սօն տէֆա օլարագ բուս իտուպ եանընտան չըգտըգտան սօնրա հէման աշաղըյա էնի վէր-մէտի, իճրասը հէր նէ գատար պէօյիւք պիր ֆէտաքեար-լըղա թէվագուֆ իտէրսէ իթսին, պիչարէ վալանթինինի կէօր-մէք իսթէյօր իտի . Բէլիւրէլին գայըլընա պինտիքտէն սօն-րա վէրպըրի բարգը էօնիւնտէ գայըզը պիր աղ տուրտուր-մագ միւմքիւն օլապիլէճէյինի տիւշիւնիւյօր իտի :

Քէնտինճէ զայէթ մուհիմմ վէ նազիք պուլունան պու ճիւղվի միւտտէթ զարֆընտա օտասընա չըգըպ, մալմաղէլ վալանթինէ քէնտիսինին կէլէճէյինի պէյան իտէր օլան ի-

չարէթի վերմէք ճիւղաթընա տիւշտիւ, ֆիւհագըգա Կաս-
թօն պունը իճրա իթաի, հէմտէ ճիւղաթընտա բէք իլէրի
վարարագ վերտիյի իշարէթէ պիր ճէվապ պէքլէտի, Սէն
Ժան, Կասթօնըն կէշմէքտէ օլտուղունը կէօրիւնճէ, ազիմ
պիր էնտիշէ իլէ պաղըրարագ .

— Միւսիւ գօնթ, նէ՞ եաբըյօրսունըզ, Ալլահ աշգընա
կէլինիզ, չիւնքի պու արալըգ վագըթ զայպ իթմէնիզ քէն-
աինիզի մահվ իթմէք տէմէք տիր, տէտի :

Նիհայէթ իւլ էմր Կասթօն գօշարագ աշաղըյա էնտի,
հէնուզ հավիյէ էնմիշ պուլունտուղու պիր զէմանտէ, իշա-
րէթ իշին Մարքի թարաֆընտան աթըլաճագ օլան թապան-
ճա բաթլաար, վէ Եինէ օ անտէտէ տէմիր բարմադըլըլը
պէօյիւք գաբունըն աշլտըղընըն կիւրիւթիւսիւ, Ժանտար-
մա վէ սիւվտրիւրին դըլըճլարընըն շագըրտըսը, պիր չօգ
աթլարըն տէօրթ նալ իլէ գօշտուգլարընտան հուսուլէ կէ-
լէն այագ սէտալարը վէ բարգըն տախիլինտէ հէր ճիհէթտէն
տէհշէթամիզ սէսլէր վէ քիւֆիւրլէր իշիտիլմէյէ պաշլատը :

Իսթիյար Մարքի, բէնչէրէսինին էօնիւնէ տայանմըլ վէ
սըգընթընտան ալընտան թէրլէր ագմադտա պուլունտու-
ղու հալտէ, օղլունըն հայաթընը խէլաս իթմէք գաստը իլէ
գուլլանտըղը թէտպիրին նէթիճէսի նէյէ միւնճէր օլաճա-
ղընա քէմալի խէլէճան իլէ ինթիզարտէ պուլունտայօր իտի .
ֆիւհագըգա մարքի տը Գըլամօրանըն գուլլանմըլ օլտուղու
պու թէտպիր բէք ագիլանէ վէ բէք եօլունտա իտի :

Մարքինին թարիֆի մուճիպինճէ Լույի իլէ Լավէրտիւր
միւլթէլիֆ ճիհէթլէրէ, եանի պիրի սաղա վէ տիկէրի սօլա
հայվանլարընը սիւրիւպ արգալարընտան օն պէշ եիրմիտէն
միւլթէճավուզ Ժանտարմա ճէլպ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլ-
մուշլար իտի, պուլըլարը թէագըլպ իտէն Ժանտարմալար եէ-
թիշմէք խուսուսընտա բէք չօգ միւշկիւլաթ կէօրմէքտէ ի-
տիլէր, չիւնքի հէր իքիսինինտէ պինիճիլիքտէ մէհարէթլէրի
պէրքէմալ իտի :

Էկէր պու էսնատէ իշին իշինէ պիր ֆէլաքէթ կիրմէմիշ
օլսա իտի , Կասթօն հագըգաթէն հէրիֆլէրին էլինտէն եա-
գայը դուրթարմըշ պուլունաճագ իտի . ֆագաթ շու գատար
վար քի պու ֆէլաքէթ քէնտիլիյինտէն մի զուհուր իթտի ,
եօգսա գաստէն մի իճրա իտիլտի , իշթէ պուրասը շիւպհէլի
իտի . լաքին պու ֆէլաքէթին թապիլի օլուպ օլմատըղընտան
շիւպհէ իթմէք ճիհէթի քիմնէնին ագլընա պիլէ կէլմէմիշ վէ
թապիլի պիր հալ կիպի թէլագգը իտիլմիշ իտի .

Պու ֆէլաքէթտէ , շաթօտան եիւզ մէթրօ գատար ու-
ղագլանըր ուղագլանմաղ , Լույինին հայվանը թէքէրլէյէրէք
սիւվարիտի տէ եէրէ եըգըլտը . Լույինին եէրէ տէվրիլտիլի
անտէ տէրագապ ժանտարմալար վէ բիյատէ օլարագ գօշան-
լար էթրաֆլընը սարարագ , աթը իլէ պէրապէր տէվրիլէն
ատէմին Կասթօն տէյիլ՝ Մարքինին իքինճի օղլու Լույի օլ-
տուղունը տէրհալ թանըմալարը տըր . շէհրին տէլիգանլըլա-
րընտան պիրի պունը կէօրիւնճէ .

— Դաթիլ պու տէյիլ տիր , հայտէ կէրի տէօնէլիմ ,
պիզի շաշըրթմագ եանըլթմագ իսթէյօրլար , տէյու պա-
ղըրտը .

Տէլիգանլընըն պու սէօղիւ իւղէրինէ հագըգաթէն ճիւմ-
լէսի պիրտէն կէրի տէօնիպ , Կասթօնըն թամամ պօսթան
տիվարընտան աշմագտա օլտուղու պիր զէմանտա եէթիշէ-
լէք , օ էսնատէ պուլութտան գուրթուլմուշ պուլունան մա-
հիթապըն զիյասը իլէ պիշարէյի կէօրիւպ թանըրլար . Ժան-
տարմա չալուշը .

— Իշթէ պիզիմ արատըղըմըղ ատէմ պու տըր , սիզի
կէօրէյիմ ճիւմլէնիլտէ կէօղիւնիւղիւ աշմալըքընըղ , հայտէ
պագալըմ հայվանլարը տէօրթ նալ իլէ սիւրմէլի , գաթիլի
եաղալամալը , տէր .

Ֆիլվագը ճիւմլէսի պիրտէն աթլարր մահմուղլայարագ ,
պիշարէ Կասթօնըն աթլատըղընը կէօրմիւշ օլտուղլարը ճի-
հէթէ տօղրու քէմալի շիտտէթլէ սալտըրմաղա պաշլատըրլար .

Աղաճը գլը վէ եախօտ տօլամպաճը պիր գէմին իւզէ-
րինտէ գօշան պիր բիյատէ , էկէր կէօզիւ աչըզ վէ չէվիքճէ
պուլունուր իսէ , քէնտինի թէագըզ իտէն պիր չօգ աթլըլա-
րըն էլինտէն , բէք սուհուլէթլէ եագայը գուրթարապիլի :

Պինաէն ալէյհ Կասթօնըն , իւզէրինտէ գաթը մէսաֆէ
իթմէքտէ օլտուղու արզ տախի , սիւվարիլէր էլինտէն ֆիրա-
րընա բէք միւսախտ պուլունաճագ պիր հալտէ իտի , պուրա-
սը ղայէթ կէնիչ պիր գըզըլ քէօք թարլասը իտի . մալիւմ
տիր քի գըզըլ քէօք տէնիլէն նէպաթըն հուսուլէ կէլմէսի ի-
չին իւչ սէնէ գատար թօբրագ ալթընտա գալմասը իյճապ
իտէր . պունըն իչին տախի թարլա իւզէրինտէ պիր չօգ տօ-
լամպաճը ճէտվէլլէր աչըլըր քի , պունլարըն ալէլումուլ ալթ-
մըչ վէ եա եէթմիչ սանթիմէթըօ գատար տէրինիքլէրի օ-
լուր :

Շու հալտէ ժանտարմալարըն հայվանլարը եալընըզ գօշ-
մագ իչին տէյիլ , տէօրթ այագ իւսթիւնտէ տուրապիլմէք
խուսուսընտա պիլէ բէք պէօյիւք պիր ղահմէթ չէքմէքտէ
իտիլէր :

Պու մանի , հայվանլարընա ղահմէթ վէրմէք իսթէմէ-
յէն սիւվարիլէրի պիրտէն պիրէ տուրտուրտը , իչլէրինտէն
եալընըզ տէօրթ աթլը Կասթօնը թէագըզ էմրինտէ ըսրար
կէօսթէրմիչլէր իսէ տէ , պունլարընտա սայ ու ղայրէթլէրի
պէյհուտէ օլմուչ տըր , չիւնքի Կասթօն ճէտվէլտէն ճէտվէ-
լէ , եանի հէնտէքտէ հէնտէյէ աթլայարագ սիւվարիլէրի
հայրճա կէրիտէ պըրագմըչ իտի . լաքին Կասթօնըն կիթ-
տիքճէ թէսատիւֆ իյլէտիյի թարլալար ղայրը միւնթաղամ
պիր արաղի սուլէթինի ալմաղա պաչլատը , շուրատա պու-
րատա պուլունան պիր թագըմ չիթլէր վէ քէսթանէ աղաճ-
լարը պիչարէնին եօլունը քէսմէքտէ իտի :

Արաղինին պէօյլէ թէպէտտիւլ իթմէսինտէն , սիւվարի-
լէրտէ եէնի պիր ճիւրաթ վէ ղայրէթ բէյտա օլտու . հէ-
րիֆլէր թէագըզտաքի շիտտէթլէրինի արթըրարագ Կաս-

Թօնըն աղաճլար արասընտան արատա պիր կէօրիւնիւպ եինէ զայպ օլտուղունը կէօրիւնճէ , պիրիպիրլէրինէ « Հա՛հ , իշթէ շուրատան չըգաը շու աղաճլըղա կիրտի » տէյու Կասթօնըն զուհուր վէ եա զայպուպէթինի խապէր վէրմէյէ պաշլատը-
լար :

Կասթօն , օրալարընը հէր քէստէն էյի Թանըտըղըն-
տան , հէրիֆլէրին Թէագըւպընտան բէք տէ մէյուս օլմայօր
իտի . զիրա պիլիյօր իտի քի չիմտի պու քէսթանէլիք պիթ-
տիքտէն սօնրա , տէվէ տիքէնի իլէ իսթիլա իտիլմիշ պիր Թար-
լայա Թէսատիւֆ օլունաճագ տըր , վէ պու իքի արագի տա-
իի եէքտիկէրինտէն զայթ ատէրին վէ կէնիշ պիր հէնտէք
վասէթասը իլէ Թէֆրիգ օլունմուշ տըր :

Կասթօնըն ֆիքրի , պու հէնտէյին իչինէ աթլայըպ տա-
իիլինտէն կիզլիճէ եիւրիւյերէք , սիւվարիլէր քէնտինի ա-
ղաճլարըն արասընտա զանն իյլէտիքլէրի հալտէ , անլէրտէն
պիր չօգ մէսաֆէ ուզագլանմագ իտի :

Զէվալլը Կասթօն , զիհնինտէն պու հիսապը իտէր իքէն
նէհրին հալի Թուղեանտէ օլտուղունը ասլա խաթրընա կէ-
թիրմէմիշ իտի . հէնտէյէ Թէգարրուպ իտէրէք աղղընա գա-
տար սու իլէ տօլու պուլունտուղունը կէօրիւնճէ մէյուս օլ-
տու , ֆագաթ նէ եարաճաղընը չաշըրտճագ գատար ագլը-
նը զայպ իթմէտի , հէման գարշը եագայա կէչմէք իւզրէ
սալտըրաճաղը էսնատէ , հէնտէյին օ պիր ճիհէթինտէ իւշ
աթլը տուրմագ տա օլտուղունը կէօրտիւ :

Պունլար իւշ աթլը Ժանտարմալար իտի քի , գըզըլ քէօք
Թարլասը իլէ քէսթանէլիյի աշըղ տան տօլաշարագ , տէվէ տի-
քէնլի տիւզ արագի իւզէրինէ կէչիպ Կասթօնա միւնթաղըր
օլմագ , հէր սուրէթլէ ագիլանէ պիր հարաքէթ օլաճաղընը
էվլէլճէ Թախմին իյլէյուպ օրայա կէլմիշլէր իտի :

4

Կասթօն պունլարը կէօրիւնճէ պիրտէն պիրէ տուրտու , պիր սախթէ հարաքէթ կէօսթէրէրէք ժանտարմալարա պիր շաշըրթմա վէրիպ ֆիրարէ պաշլամագ գօլայ իտի , լաքին պու ֆիրարըն սօնունտա թութուլմայաճաղը նէ՞ մալիւմ :

Պու արազինին նիհայէթինտէ պալըգճը Բէլօրէլին գուլիպէսի կէօրիւլիյօր իտի , ֆագաթ օրայա վասըլ օլմագ միւմքի՞ն մի :

Կէրի տէօնմիւշ օլսա քէնտինի սիւվարիլէրին էլլէրինէ թէսլիմ իթմիշ օլաճագ իտի , պուլունտուղու մէվգընն սաղ ճիհէթինտէ վէ աղ պիր մէսաֆէտէ պիր քիւշիւք օրմանճըգ պուլունտուղունը պիլիյօր իտի . ֆագաթ մէզքիւր օրմանճըգ իլէ քէնտի պէյնինտէ պուլունտան հօլըն իւզէրինտէ պիր չօգ աթլարըն այագ սէտալարը իշիտիլիյօր իտի . տէմէք օլուր քի օ ճիհէթտէնտէ հօլը քէսիլմիշ իտի :

Սօլ թարաֆը իսէ արթըգ մէճրասընա սըղամայըպ ճօշգըն պիր հալէ կէլմիշ պուլունտան Րօն նէհրի գաբանմըշ իտի , Րօն նէհրի շիտտէթինտէն քէօբիւքլէր իշինտէ պուլունտուպ կէօրէնլէրէ տէհէթ վէրէճէք տէրէճէտէ գօրգունճ պիր մէնղարէ վէ սէտա իլէ կիւրիւլ կիւրիւլ ագըպ կիթմէքտէ իտի , պիշարէ Կասթօն շաշըրտը գալտը . . . մէրքէղինտէ պուլունտուղու մուհասէրէ տայիրէսինին կիթտիքճէ յիւշիւլմէքտէ օլտուղունը հըսս իյլէյօր իտի :

Բէտէրինին վէրտիյի թապանճալարըն իմօտար մուխրիպանէսինէ միւրաճաաթլա , պէյնինէ պիր գուրչուն սըգալագ իշէ իիթամ վէրմէք մի լաղըմ տըր . խա՛յըր , վահշի հայվանլար կիպի պու գատար ժանտարմալար իլէ էթրաֆը սարըլմըշ օլտուղու հալտէ , պու սուրէթլէ հայաթընա խա-

Թիմէ չէքմէք Գրլամօրան խանէտանընտան պուլունան պիր զաթա հիշ տէ եազըչըզ ալըր էօլիւմէրտէն տէյիլ տիր . իշթէ Կասթօն պուրալարընը տիւշիւնիւյօր իտի :

Կասթօն , պիր ազ տիւշիւնիւպ քէնտի իչին պիր խէլաս չարէսի պուլտու , վագաա պու չարէնին բէք պէյհուտէ վէ իւմիւտսիզ օլտուղունը պիւլիօր իտի իսէ տէ , շու արալըզ միւրաճաաթ իթմէք իչին անտէն տահա պիր միւքէմմէլի մէվճուտ օլմատըղընտան , հէր հալտէ պունըն իճրասընա գարար վէրտի , պու չարէյի խէլաս իսէ մահզա Բօն նէհրի իտի :

Էլլէրինտէ թապանճալարընը հազըր թութմագտա օլտուղու հալտէ , հէման նէհրտէն թարաֆա գօշուպ նէհրէ տօղրու իւշ մէթրօ գատար իլէրլէմիշ պուլունան պիր պուրունըն ուճունտա տուրտու :

Կասթօնըն քէնտինէ մէլճայի սէլամէթ իթիխազ իյլէտիլի պու պուրուն , տէվրիլմիշ պիր աղաճ քիւթիւյի իլէ ճէրիյանը նէհրին օրայա սիւրիւյիւպ կէթիւրէրէք եըղմըշ օլտուղու չալըլարտան վէ տահա սայիր պին տիւրլիւ մանիլէրտէն թէչէքքիւլ իթմիշ իտի :

Պու աղաճ , Կասթօնըն այագլարը ալթընտա սալլանմաղա , սոյա տօղրու պաթմաղա , չաթըրտամաղա , վէլհասըլ պիր չօգ թէհլիքէլէր արզ իթմէյէ պաշլատը :

Կասթօն , պուլունտուղու մահալտէն քէնտինի թէագըպ իտէն ժանտարմալարը վէ սիւվարիլէրի բէք կիւղէլ վէ աշիքեար օլարագ կէօրմէյէ պաշլամըշ իտի :

Պունլարըն ատէտի օն պէշ օն ալթը գատար վար իտի . սայըճա նէհրին սաղ ճիհէթինտէ պուլունանլար սօլտաքիլէրտէն նօգսան տէյիլլէր իտի . ճիւմլէսի տէ պաղըրարագ պիւրիպիւրլէրինէ իլսնը մէսէրրէթ իտիյօղլար իտի . ժանտարմա չալուշը Կասթօնա խըթապէն .

— Թէսլիմ օլունուզ , տէյու հայզըրտը :

Կասթօն ճէվապ վէրմէտի , զիհնինտէն չարէյի խէլասըն

տերէնէսինի թային վէ թագտիր իլէ օղրաշըյօր իտի . էկէր պիրինճի աթլայըշընտա քէնտինի սույա գապտըրըպ սօ-
զուլմազ իսէ , պուլունտուղու մէվգը Վէրպըրի թօրրաղընըն
իւսթ թարաֆը օլտուղունտան, Վէրպըրի սահլիլինէ չըգապի-
լէճէյինի իւմիւտ իյլէյօր իտի . չիմտի շու սաաթտա մատ-
մաղէլ Վալանթինին նէհրին օ պիր սահլիլինտէ տօլաշըպ մէ-
յուսանէ պիր հալտէ քէնտինի պէքլէյէրէք , ճէնապը Հագ-
գա տուա վէ նիյալ իթմէքտէ օլտուղունը տիւչիւնիյօր իտի :
Ժանտարմա չալուշը իքինճի տէֆա օլարագ հիտտէթա-
միզ պիր սէտա իլէ .

— Թէսլիմ օլմայաճագմըսըն , տէյու պաղըրտը :

Պիշարէ Կասթօն , գուտուրմուշ ճանվէր կիպի քէօրիւր-
մէքտէ օլան նէհրին միւտհիշ չաղըլթըսընտան չալուշըն պու-
լիթարընը տույամամըշ իտի . զէվալլը տէլիգանլը , շու տէհ-
շէթլիւ տագըգատա հայաթ իլէ մէմաթ արասընտա պիր
հավլինագ մէվգըտա պուլունույօր իտի . Կասթօն ճանընը
ճէնապը Հագգա թէվտի իտէրէք քէնտինի աթաճաղը մա-
հալի կէօղիւ իլէ թայինէ պաշլատը . Ժանտարմալար իսէ
պիրի պիրինէ .

— Պու քէնտի քէնտինէ կէլիպ թէսլիմ օլմայաճագ-
տըր , պիղիմ հայվանլարտան էնիպ թուլթմամըլ լաղըմ կէ-
լիյօր , տէտիլէր :

Պունլար պու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէլէր իքէն Կասթօն
հէր շէյէ գարար վէրմիշ պիթիւրմիշ իտի , չէվիք պիր հա-
րաքէթ իլէ էլինտէքի թապանճալարընը Ժանտարմալարա
տօղրու ֆըրլաթտը , այագլարընը իսթինատ իթտիրէճէք
միւհքէմ պիր նօգթա պուլուպ , էլլէրի իլէ եիւզիւնէ պիր
խաշ իշարէթի եաբտըգտան սօնրա պաշը էօնտէ վէ գօլլարը
հավատա պուլունտուղու հալտէ , քէնտինի գալտըրըպ Բօն
նէհրինին տէհշէթլիւ սուլարը իշինէ աթը վէրտի , պիր սա-
նիյէ գատար վիճուտինտէն էսէր կէօրիւլմէտի :

Կասթօնըն աթլայըշընտաքի շիտտէթտէն աղաճըն սօ

քեօքլէրի գօրտը , քէնտի սույըն իչինտէ պիր միւտտէթ չըր-
բընտըգտան սօնրա ալթ իւսթ օլուպ , մուգավէմէթի ղայպ
իտէրէք սույըն ճէրիյանընա թէպաիյէթլէ ագընթը իլէ պէ-
րապէր կիթտի :

Պու ճանխըրաչ ֆաճիպը սէյըր իտէն աթլըլար , գօվա-
լատըգլարընտան զիյատէ պիչարէ տէլիգանլընըն քէնտի
կէօզլէրի էօնիւնտէ , պէօյլէ տէհչէթլի պիր սուրէթտէ մահվ
ու նապէտիտ օլուպ կիթմէսինէ թէէսսիւֆ իթտիլէր . ժան-
տարմալարտան պիրի :

— Արթըգ պու ղավալընըն իչի պիթտի , զիրա Բօն
նէհրի իլէ շագա օլունմազ , եարըն Արլ թարաֆլարընտա
ճանսըզ ճէսէտինի կէօրիւրսիւնիզ , տէտի :

Սիւվարիլէր , պիր ազ էվվէլ քէմալի շիտտէթլէ թէա-
գըպընա օղրաշտըգլարը պու ասըլգատէ վէ կիւզէլ տէլի-
գանլընըն , պէօյլէ պիր սուրէթը ֆէճիյէտէ էօլիւպ կիթմիշ
օլմասընա շիմտի պին թէէսսիւֆլէր իտիյօրլար իտի . պա-
խուսուս կէօսթէրմիշ օլտուղու ճէսարէթ , մէթանէթ վէ
իյիտլիյինէ հայրան օլույօրլար իտի . քէնտի զիհնինտէ էօ-
լիւմի գարարլաշտըրմըշ վէ եանընտա սիւահ պուլունտուղու
հալտէ , քէնտինի թէագըպ իտէնլէրտէն պիր գաչընը թէլէֆ
իթտիքտէն սօնրա նէֆսինէ գըյապիլիւր իքէն , պէօյլէ պիր
շէյին իճրասընա գալգըշմամըշ իտի :

Իշթէ Կասթօնըն շու մէրտլիյի պիլլսասա պիւթիւն սիւ-
վարիլէրին կէօյնիւնիւ քէնտի լէյհինէ ճէլպ իյլէտի , պու
ալիճէնապ տէլիգանլընըն թէլէֆ օլմասընա հէրիֆլէրին թէ-
էսսիւֆլէրի արթտըգճա արթտը . էկէր Կասթօնըն շու տա-
գըգատա խէլասը միւմքիւն օլսա իտի , պուլնըն իչին ճիւմլէ-
սի պիրտէն ճանլարընը թէհլիքէյէ գօյմաղա վէ գուրթար-
տըգտան սօնրա տախի անըն ֆիրարընը թէսհիլ իթմէյէ էզ-
ճան ու տիլ հողըր իտիլէր , հաթտա սիւվարիլէրէ գօմանտա
իտէն չավուշ միւթէէսսիւֆանէ :

— Շու չօճուղա եագըգ օլտու , տէյու մըրըլտանտը :

Սիւվարի օն պաշտօնը, չավուշընտան տահա ֆէյլէսօֆ օլ-տուղու ճիհէթլէ, շու ճէվապը վէրտի .

— Մահ.քէմէյի ճինայէթին կէօրէճէյի իշի անտէն էվ-վէլ Րօն նէհրի կէօրիւպ պիթիրտի, պիզիմ շիմտի սաղտան կէրի տէօնմէտէն պաշգա պիր վազիֆէմիզ գալմատը . շու սաաթտա ասըլ պէնիմ մէրագըմա տօգուհան պիր շէյ վար իսէ, օ տա, օղլունըն հայաթ վէ եա մէմաթընա տայիր խա-պէր պէքլէյէն իսթիյար Մարքինին հալի տիր . պու մուսի-պէթէնկիզ խապէրի զավալլըյա քիմ թէպլիլ իտէճէք, պու պէնիմ իշիմ տէյիլ տիր :

* *

Պու տէհշէթլիլ ֆէլաքէթին զուհուր իյլէմիշ օլտուղու ագշամ, վալանթին, սէվկիլիսի Կասթօնըն թըրասգօն իլէ Պուգէրի պիրլէշտիրէն քէօրիւտէն նէհրի կէչէրէք կէլէճէ-յինէ, պիր կիւն էվվէլ պէյնլէրինտէ վէրմիշ օլտուղւարը դարար միւգթէզասընճա սաաթ օն պիրտէ ինթիզար իտուպ տուրմագտա իտի :

Ֆագաթ վալանթին, սէվկիլիսին պէքլէմէք իշին թա-յին իտիլէն վագըթտան պիր չօգ միւտտէթ էվվէլ նազարը Գըլամօրան շաթօսը ճիհէթինէ միւսատըֆ օլմասը իլէ, խի-լաֆը միւթատ օլարագ շաթօնըն տայիրլէրինտէ պիր չօգ մումլար կէզինտիյինի վէ թէլաշ ու էնտիշէյէ տէլալթ ի-տէր պիր չօգ իմարաթ բէյտա օլտուղունը, քէմալի մէրագ վէ էնտիշէ իլէ միւշահատէ իյլէմիշ իտի :

Կէնճ գըզընազ, պու մէմուլին զայրի իմարէլէրտէն միւթ-լագա պու կիճէ Գըլամօրան շաթօսընտա, ֆէվգէլատէ պիր վագաա զուհուր իյլէմիշ օլտուղունա հիւքմ իտէրէք, պիւթիւն վիճուտինտէքի գան տօնմազա պաշլայըպ պէօյիւք պիր հէյէճան իշինտէ գալմըշ իտի :

Էվվէթ, պու կիճէ Գըլամօրան շաթօսընտա բէք միւտ-հիշ վագաալէր զուհուր իյլէմիշ օլտուղունը, մատմազէլ վա-

լանթին, երևի յինտէն հազարի պիւսէտա քէնտինէ փհհա-
մէ ջալըջոր դանն իթմէյէ պաշլատը :

Պիշարէ գըզըզաղ, պու վոզգուտթը միւտհիշէնին նէ
օլտուղունը պիլէմէյոր իմէ տէ, պու կիճէ Գըլամօրան թա-
րափընտա պէհէմէհալ պիւր ֆէլաքէթ Գուհուր իյլէմիշ ծը-
տուղունա քալպէն գանի օլմուշ իտի :

Վալանթին Կէօղլէքինի Գըլամօրան շաթսը ճիճէթիճէ
տօղրու տիքէրէք, պէօյիւք սալօնա կէթիլիլիպ կէօթիւրիւ-
լէն մօծարլըն ըշըգլարընա քէմալի տըգդաթ վէ թէէսսիւր
իլէ հասըր նաղար իտուպ Կէօրաթի հաքէրտէն պիւ մանա
շըգարմաղա օլլաշըյոր իտի :

Պիւ արալըգ պոլունտուղուն օտանըն բէնէրէսինի տէ
աշարագ, պէլքի մանիտալ պիւրստա իշիտէպիլիլիմ խիւ
եասը իլէ օ ճիհէթէ գուլագ վէրմիշ իտէ տէ, հայֆա քի
նէհրին գօրգունն ինիլթիվէ կիւրիպթիքսինտէք պաշլա գու-
լաղընա պիւ սէտա վոսըլ օլմամըշ տըր :

Վագըթ կէպիլքէ հէման հէր տագըղ պտա Վալանթի-
նին ըղթըրապը թէշէտտիւտ իթմէյէ պաշլատը : պիշարէ
գըզըզաղ, մէյուսիյէթին տէրէճէյի նիհայէթինէ թէգարրուպ
իյլէտիլի պիւր զէմօնտէ, Կամթօնըն բէնէրէսինտէ քէնտի-
նին նէհրի մուքուր փտէճէյիլէ տօյիլ օլան իշարէթին վէ-
րիլմէքտէ օլտուղունը կէօրիւնճէ, տէվինճիլտէն օ պրաղըգ
կէօղլէքինէ ինսկմայաճաղը կէլտի : հըգի պթ ինըն քէնտինի
ալտաթարընա գահիպ օլույոր իտի : լաքին իշարէթ իշ
տէֆա թէքրար իտիլտի : անտէն նքնրա Վալանթին տալի
պու իշարէթէ մուգապիլ կէօրիւլէճէք իշարէթի վէրտի :

Իլթէ օ զէման Վալանթին, տիրիտէն զիյատէ էօլիյէ
պէնդէր պիւ հալ իլէ ցէրմանսըզըգտան տիլլէրի իքի գաթ
թըրաղ, պիլարլէրի թօթթունա թութունա պին մէշաղգաթ
իլէ բարղըն տալիլինէ Էնիպ, Երատան նէհրին տահիլինէ գա-
տար իքի թաքափընա սալանարագ էնէպիլտի :

Պիշարէ գըզըզաղ, նէհրին պու կիճէքի չիտտէթ վէ ճօշ-
Բ—24

կունտուղընը կէօրիւնճէ պիւսպիւթիւն խէվֆ ու հէյէճան իշինտէ գալտը միւտաէթը էօմիւնտէ հիշ Բօն նէհրինին պու կիճէքի գատար տէհէթի զէմանընը կէօրմէմիշ իտի . աճէպա Կպսթօն պու կիճէ նէհրի եիւղէրէք կէչմէք ֆիքրի մէճնունանէյէ գալգըշմըշ մը տըր . էկէր պէգյէ պիր ճիւրաթտէ պուլունմուշ իսէ տէլիգանիւր միւթլաբա մահվ օլմուշ տըր . իշթէ վալանթինին զիհնինի քեամիլէն պու տէհէթամիգ ֆիքիր բէրիշան իթտի :

Մատմաղէլ վալանթին , ըզթըրապընտան նաշի սօուգ սօուգ թէրլէր տէգըմէքտէ պուլունտուղու հալտէ տիղլէրի իւղէրինէ օթուրը վէրտի . պօյնունը՝ ան պէ ան շիտտէթինի արթըրմադտա օլան նէհրէ տօզրու ուզատարագ . կէօղլէրի իլէ գարանլըղը տէլմէյէ չալըշլօր վէ պիր թալըր նիյալքքեարանէ իլէ , քէօբիւրմիւշ աակալարտան սէվկիլիսինէ տալիր պիր խապէր ալմաղա օղրաշլօր իտի :

Նէհրին տէհէթիւ հէրիեանը իշինտէ հէր նէ զէման կէօղլէրինէ պիր գարալթը կէօրիւնմիւշ օլտա , սէվկիլի Կասթօնընըն ճանսըզ ճէսէտինի զանն իտիյօր իտի :

Վագըթ վագըթ տալկալարըն գօրգունճ կիւրիւլթիւլէրի արասընտան , պօղուլմագ իւզրէ պուլունան պիր ատէմին սօն սէտայի մէյուսանէսի իլէ , էթրաֆընտան իմտատ թալէպ իտիյօր իմիշ կիպի եիւրէքլէր բարալայան ճանխըրաշ պիր ֆէրեատընը իշիտիյօր իմիշ կիպի օլույօր իտի , լաբին հագըգաթը հալտէ նէ օ գարալթըլար Կասթօնըն ճէսէտի վէ նէ տէ օ սէտալէր Կասթօնըն սէսի իտի :

Ժանտարմալար վէ աթլըլար , Կասթօնըն հայաթընտան պիւլ քիւլիւյէ գաթի իւմիւտ իտուպ , քէյֆիյէթի խապէր վէրմէք իշին մէյուսէն Գըլամօրան չաթօսընա ալտէթ իթմէքտէ օլտուգլարը էսնատէ , Կասթօն՝ ագըլլարըն գապուլ իտէմէյէճէյի պիր սուրէթը մուճիղէքեարանէտէ , սու կիպի պիր գուվլէթի անասըրըն գահը ու շիտտէթինտէն ճանընը գուրթարմաղա օղրաշլօր իտի :

Կասթօն, սույա աթըլտըյը վագըթ էն էվվէլ պէշ ալ-
թը տէֆա տէօնէրէք սույըն տիպինէ տօղրու ճէզպ օլունմուշ
իտի, ճօշգուն հալինտէ պուլունան պիր նէհրին ճէրէյանը՝
հէր նօգթատա միւսավի օլմայըպ տէրինլիյէ կէօրէ թէպէտ-
տիւլ իտէր, իշթէ թէհլիքէնին պէօյիւքլիւյիւտէ պունտան
իլէրի կէլիր. Կասթօն պու հագըգաթա վագըթ իտի. պի-
նաէն ալէյհ անա կէօրէ պիր թէտպիր գուլանմագ լազըմ
կէլէճէյինի էվվէլճէ զիհնէն գարարաշտըրմըշ օլտուղու ճի-
հէթլէ, սույա գարը պէյհուտէ եհրէ ճէհկէշմէյէ գալգը-
շըպ ասլա չապալանմատը, քէնտինի պիւսպիւթիւն սույըն
ճէրիյանընա պըրագտը, օլանճա ղայրէթ վէ իհթիմամընը
նէֆէսինի թասարրուֆ իթմէք, եանի միւմքին օլապիլտիյի
գատար աղ նէֆէս ալմագ ճիհէթինէ սարֆ իտիյօր իտի:

Քէնտինի սույա աթմըշ օլտուղու նօգթատան եիրմի
մէթրօ գատար պիր նօգթատա, չէօյլէ եանլամասընա պիր
չարըրըշ սայէսինտէ Կասթօն սույըն եիւղիւնէ չըգապիլտի:

Պիր ալ էվվէլ իւղէրինէ չըգարագ քէնտինի նէհրէ աթ-
մըշ օլտուղու քիւթիւյիւն, օգ կիպի պիր սիւրաթլա եանը
պաշընտան ազըպ կիթմէքտէ օլտուղունը կէօրտիւ:

Կասթօն, պիր գաշ սանիյէ գատար էթրաֆընը ճէրի-
յանըն սիւրիւյիւպ կէթիրմիշ օլտուղու պիր չօգ տալլար ա-
ղան գըրըգլարը վէ սայիր մատտէլէր իլէ իհաթա օլունմուշ
կէօրտիւ, ֆագաթ սօնրատան պէօյիւք վէ չիտտէթլի պիր
տալկա կէլէրէք քէնտինի պու թէհլիքէլի մանիլէրտէն գուր-
թարտը:

Կասթօն, չիմտի գարը գըյըեա չըգմաղը տիւշիւնմէ-
յօր իտի. պիչարէ տէլիգանլը, քէնտի քէնտինէ:

— Պիր թարաֆա չըգըպ ճանըմըն սէլամէթինի պուլա-
յըմտա հանկը ճիհէթ օլուրսա օլուն, տէյօր իտի:

Կասթօն, պէյհուտէ թէլաշ վէ հէյէճանէ տիւշմէյիպ,
կիւյա մէյտանտա հիշ պիր թէհլիւէ եօգ իմիշ կիպի աղլ
ու մէթանէթինէ ասլա խալէլ կէթիրմէյօր իտի, պիւթիւն

մէհարէթ վէ ճէսարէթինի թօրլայարագ սուլըն ճերիյանընա թէպախիէթ իթմէքլէ պերպպէր, հարաքէթինի պիր աղ ճէրիյանըն աքսի ճիհէթինէ մէյիլէնտիրմէյէ զայրէթ իտիյօր իտի . չիւնքի քէնտինի սույա օրթալամա դաբտորմըլ օլսա, հէման օ անտէ իչ իշտէն կէչէճէյինի պիլիյօր իտի .

Նէհրին պու ճերիյանը, միւտհիշ վէ թէհլիքէլի օլտուղու գատարտա զարիպ տիր, պու զարպպէթտէ ճերիյանըն տայիմա սօլտան սաղա վէ սաղպան սօլա թէպախի իսթիգամէթ իտէրէք, կեհաճ պու վէ կեհաճ օ պիր սահիլի թախրիպ իթմիշ լոիր քի, հանկը սահիլի խարապ իտէր իսէ, միւթլագա զ պիր սահիլին շանա մուգապիլ օլան ճիհէթի խարապ օլմագտան մապըն գալըր .

Կասթօն, իչինտէ պոգլսնտուղը Նէհրին հէր պիր ահվալինէ թէմամը իլէ վադըֆ օլտուղունտան, սուլարըն ճէրիյանընը պիլտիլի կիպի, Գըլամօրան շաթօսընտան պիր աղ էօթէտէ Նէհրին պիր չըգընթըսը օլտուղունտա պիլիյօր իտի . սպլար պու չըգընթըտան սօնրա պիրտէն պիլլէ չիտտէթ բէյտա իտէճէյինի պիլտիլի ճիհէթլէ, իշթէ պու սիւրաթը ճերիյան իլէ Վէրպըրի իւղէրինէ լուչէճէյինի հիսապլայօր իտի .

Փիլհագըգա Կասթօնըն պու հիսապը եանըլը չըգմատը, պիր ճերիյանը մայիլ քէնտիաինի պիրտէն պիրէ Վէրպըրի սահիլի իւղէրինէ աթըր վէրտի . շուրասընտա օէօյլէմէյէ ունուլթմայալըմ քի, էկէր Կասթօն օլանճա իհթիյաթընը իճրա իթմէքտէն կէրի տուրմուշ օլսա իտի, Նէհրին ճերիեանը իլէ պերապէր ագըպ կիտէրէք մահվ օլաճաղը չիւպհէսիղ իտի .

Փագաթ պու ճերիյան, քէնտի զաննը վէճհ իլէ Կասթօնը պիւսպիլթիւն սահիլէ աթմատը, քէնարտան խայլի ուղագ գալմըլ իտի .

Կասթօն, թօր աղղընտան ֆըրլանան կիւլլէ կիպի պիր սիւրաթլա էնմէքտէ իքէն, Վէրպըրի բալըր իչինտէ քէնտի-

նի պէքէմէքտէ պուլունան սէվկիլի Վալանթինինի պիր խէ-
յալ կիպի կէօրմիւշ իտի :

Իշթէ պու խայալի կէօրմիւշ օլտուղու մահալտէն չօգ-
աշաղը պիր մահալտէ , նասըլ կիթտիյինի քէննոի տախի հըսս
էյլէմէտիյի հալտէ սահիլէ թէգարրուպ էյլէմիշ իտի . գա-
րայա չըգմադ էջին օլանճա գուվլէթի իլէ օղրաշմաղա պաշ-
լատը , այադլարընըն Եէրէ տօգունմադտա օլտուղունը հըսս
իտէրէք իքի տէֆա պանմաղա օղրաշտը իսէ տէ , իքի տէ-
ֆասընտա տախի ճէրիեանըն շիտտէթինէ մուգավէմէթ ի-
տէմէյուպ տէվրիլտի , թէքրար ճէրիյանէ գաբըլըպ կիթ-
մէք իւզրէ իքէն , էլինէ թէսատիւֆ իթտիրէպիլտիյի սէօյիւտ
տալլարընը եագալայարագ , քէնտինէ չէքիպ սահիլէ չըգ-
մաղա մուվաֆֆագ օլապիլտի . իշթէ Կասթօն պու սուրէթլէ
վէ ատէթա մուճիզէ գապիլինտէն օլարագ սէլամէթի պուլ-
տու :

Կասթօն խէլաս օլտուղունը կէօրիւնճէ , նէֆէս ալա-
ճագ պիր միւտտէթ պիլէ տուրմայըպ հէման Վէրպըրի իս-
թիգամէթինէ տօղրու սիւրաթլա գօշարագ բարգըն տախի-
լինէ կիրտի :

Կասթօն թամ վագթինտէ եթիշմիշ իտի , չիւնքի պի-
շարէ Վալանթին , շիտտէթը մէյուսիյէթ վէ հէյէճանտէն
արթըգ քէնտինի պիւթիւն պիւթիւնէ ղայպ իտէրէք հայաթ
իլէ մէմաթ արասընտա պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի , պէտ-
պահտ գըզընաղ Կասթօնա օլան մուհապէթինին տէրէճէյի
շիտտէթինի կէօսթէրիր պիր թավր վէ սէտա իլէ :

— Ահ , սէնմիսին . . . Կասթօնըմ , սէնմիսին , տէմին-
տէն պէրի իթտիյիմ նիյազ վէ տուալէր ագըպէթ ճէնապը
Հաղգըն նէղտինտէ գապուլ օլտու մը , տէյու պաղըրտը-
ղընտա , Կասթօն ճէվապէն .

— Խալըր Վալանթինիմ , օլմատը . . . գապուլ օլմատը ,
տէտի :

Մատմազէլ Վալանթինին մէյուսիյէթի պիր գաթ տա-

հա արթտը . Կասթօնըն սուրէթը իփատէսինտէն պիր եէնի հէմտէ բէք պէօյիւք պիր ֆէլաքէթէ օղրամըչ պուլունտուգլարընը անլայըպ , ազիմ պիր հէյէճան իլէ շու աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Նէ՞ վար , նա՞սըլ ֆէլաքէթէ օղրատըգ . . . նի՞չին հայաթընը թէհլիքէյէ գօյարագ նէհրի կէչմէյէ գալգըչտլն , սէնին հայաթըն պէնիմոէ հայաթըմ տէյիլ մի տիր . ա՛հ , Կասթօն , քէնտինէ աճըմատըն իսէ պանատա՞մը մէրհամէթ իթմէտին . . . սէօյլէ նէ՞ օլտու :

— Նէ՞ օլաճագ . . . աչգըմըզըն էսրարը հէր թարաֆա աույուլտու , շիմտի շու սաաթտա պիզիմ թէաշուգըմըգ քէօյտէ քի՞մ պիլիր քիմէրի կիւլտիւրիւպ էլլէնտիրիյօր :

Պիչարէ Վալանթին , պու սէօզլէրի իշիտինճէ երլտըրըմտան վուրուլմուշա տէօնիւպ իքի էլլէրի իլէ եիւզիւնիւ գարատը , շիտտէթլի պիր ֆէրեատ իլէ պիր գաշ աաըմ կէրի չէքիլտի :

Կասթօն տախի , շիտտէթը հէյէճանընտան նաչի ագլընը զայպ իթմիշ կիպի պիր հալէ կէլէրէք , շու իփատէտէ պուլունտու :

— Հէլէ պիր քէրրէ պագընըգ , իքի ֆամիլեանըն եէքտիկէրէ օլան նէֆրէթլէրի պիզիմ պաշըմըզա նէ՞ ֆէլաքէթլէր աշտը , պիզիմ մուհապպէթը ճիտտիյէ վէ սաֆիյէմիզին իլթիւրաֆը եիւզլէրի գըզարտան տէյիլ , պէլքի մէյտանէ չըգմասը իլէ իֆիթիխար օլունան հըսսիյաթը մուգատտէսէտէն իքէն , պիզ պունը պէօյիւք պիր բէզալէթ վէ ճինայէթ իմիշ կիպի կիզլէմէյէ մէճպուր թլտուգ :

Ձէվալը Վալանթին , քէմալի մէյուսիյէթինտէն նէ՞ տէտիյի պէլլի օլմայաճագ պիր սուրէթլէ :

— Ա՛հ , եա Ռապպիմ , էն նիհայէթ գօրգտուղումուզ պաշըմըզա կէլտի , հէր էսրարըմըզ մէյտանէ չըգտը , մահվ օլտուգ , տէտի :

Կասթօն , պիր ազ էվվէլ նէհրին տէհչէթամիզ ճէրի-

եանը իշխնփէ հայաթ իլէ մէմաթ արասընտա եուվարլան-
տըղը պիր զէմանտէ պիլէ, սուգ գանընը մուհաֆազա իյ-
լէմիշ վէ էօլիւմէ պիֆիթուրանէ պագմըշ իքէն, Վալանթի-
նին պու մէյուսանէ սէտասը քէնտինտէ, պիւթիւն գուվ-
վէյի միւտրիքէ վէ ագլիյէսինի մահվ իյլէյէճէք տէրէճէտէ
պիր հէյէճան հուսուլէ կէթիրմիշ իտի. պինաէն ալէյհ,
տիվանէ կիպի պիր հալ իլէ.

— Սէնին մուգատտէս նամընը աղըզլարընա ալմաղա
ճէսարէթ իտէն մէլունլարըն, խապիսլէրին, ճիւմէթէն վի-
ճուտլարընը տիւնեատան գալտըրմաղա մուվաֆֆազ օլա-
մատըմ, եալընըղ իքիսինի կէպէրթէպիլտիմ, տիկէրլէրինին-
տէ ճանընը ալամատըղըմ իշին բէք մէյուսըմ, բէք միւ-
քէտտէրիմ, տէյինճէ, Վալանթին, թարիֆի զայրի գապիլ
պիր էնտիշէ իլէ.

— Ահ, աման եա Բապպիմ. . . Կասթօն, լատամ մը
էօլտիւրտիւն, գաթիլ մի օլտուն, տէյու հայգըրտը.

Վալանթինին պու խէվֆ ու խէլէճանը, Կասթօնըն պիր
աղ ագլընը պաշընա թօբատըղընտան, կէնճ գըզըն թէէ-
սիւրինի թէպինէ չալըշարազ.

— Էվլէթ սէվկիլիմ, ատէմ վուրտում, իշթէ պունըն
իշին էօլիւմ թէհլիքէսինի կէօզէ ալտըրըպ նէհրի եիւզէրէք
կէչտիմ, տահա պիր աղ էվվէլ ժանտարմալար պէնի եըրթը-
ճը պիր հայվան գօվալար կիպի շիտտէթլէ թէագըպ իտի-
յօրլար իտի, էլլէրինտէն գաչտըմ, շիմտի իսէ կիզլէնմէք
էլլէրինտէն ֆիրար իթմէք իսթէյօրում. . . տէտի.

Վալանթին, եէքտիկէրինի միւթէագըպէն օղրատըղը
պու տարպէլէրին թէէսիրի իլէ թէրքը հայաթ իթմէտիյին-
տէն տօլայը շաշըլմաղա շայան իտի, հէման թիթրէք պիր
սէտա իլէ.

— Նէրէյէ գաչապիլմէք իւմիւտինտէսին, տէյու սօրգ
տու.

— Ահ, սէվկիլի Վալանթինիմ, նէրէյէ գաչաճաղըմը.

նէ՞ օգտաւորմը, իսթիգպալին պանա նէլէ՞ր հազարաւորընը պէն պիլիօլմուրմ . . պունդարը նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլիբիմո նամըմը վէ գըյաֆէթիմի թէպտիլ իտէքէք տիլարը էճնէ-պիլէ ֆիլար իտէճէյիմ :

— Կապիմոն, Վալանթ ինտէն պիլը ճէվապ ալապիլմէք մադ-պատը իլէ սիւքիթ իթպի, պիլը միւտտէթ պէքլէտի, ֆա-գաթ պու ճէվապըն զուհուր իթմէտիլինի կէօրիւնճէ, պիլը չիտաէթը ֆէվգէլատէ իլէ շու աթիտէքի սէօղլէրի սէօլլէտի .

— Ֆիլար իթմէզտէն ադտէմ սէնի կէօրմէք իսթմէք-լիլիմին սէպէպի իտէ, հէր քէսին պէնի լթէրք իլլէմիլ, զլաու-ղու շու սաաթտէ մուհապէթինէ իթիմատըմ հասէպի իլէ, սէնին լթարաֆընտան աալա ունուտուլմայաճաղըմա հիւքմ իլլէտիլիմտէն, սոն ադգըլարըմը սանա պիլտիլմէք իլին տիլը էյ սէվիլի Վալանթինիմ, հազըգաթըլ մէլէյիմ չ տիւնեա-տաքի լապըթալարըն էն գուվլէթիսի էն շէտիտի, էօմիւ-միւզ նիհապէթ պուլունճայա գատաք գաթ օղունմաքը զայրի գապիլը պիլը սուրէթտէ իքիմիլի պիլի պիլիմիլէ գապթ իլ-լէմիլ տիլը, էվլէթ, վիճաան մահքէմէսի հուզուրընտա սէն պէնիմ մէշու զէվճէմսին, սէնին հապաթըն պէնիմ, պէնիմ հայաթըմ սէնին օլմաք տրը, ա՛հ Վալանթին, պէն սէնսիլ եպընքք Նլարաֆ մը ֆիլար իտէճէյիմ, պանա քէֆագաթ իթմէյէճէքմիսին, մէմէքէթիմտէն, ֆամիլապիտան, հէր պիլը շէյիմտէն ալլըմապ կիպի օլլապաճաղըմ կէօնա կէօն տըրըրա, ֆէյաքէթլէրէ, պիլը տէ պէնին լթիթիտաքըն մը զամմ օլաճաֆ . . .

— Կապիմոն, Ալլահ աշդընա օլաւն . .

— Կապիմոն, Վալանթինին սէօղլէրինի աքսի մաճալէ ալա-րաք պղիմ պիլը ճէյէճան իլէ շու սէզգլէրի իլալլէ իլլէտի .

— Ա՛հ, հազըգըմտա օլան լահմ ու շէֆագաթընը պէն զտթէն պիլիլիմ, եալընը զլարաֆ ֆիլար իթմէքլիլմէ կէօյ-նիւն հիչ պիլը վագըթ լաղը օլմաղ. պէնիմ սէվիլի Վալանթ-ինիմ, սէն, օլլապըն օլաուդում ֆէյաքէթլէն նըքիլնա օր-

Թագ. օլարագ, ըզթըրապըն հերիսինի պանա չէքտերմէք իս-
թէմէզպին և ան չվլէթ և իբիմիզ պիրքէ չէճէք, պերապէր ֆի-
րար իտէճէք օլուր իսէք, պիւթիւն թէէսիւրաթըմ մահվ օ-
լուր, հայտէ գաշալըմ սէվկիլիմ գաշալըմ, սէն եպնըմտա
օլտուգտան սոնրա հիշ պիր չէյտէն գօրգ մամ, զաապէթի-
միզի միւտափաա իթմէք իշին հէր չէյի կէօղէ ալտըրըրմ
հէր չէյէ զաթէպէ իտերիմ, էյ և հիվկիլի վալանթինիիլիմ
հայտէ երիւիւ, էնլսէք տէ իսէլաա օլսագ լաա պէքապիւր օ-
լալըմ, իսթիւպալիմիզտէն սաատէթ վէ մուհապէթիմիզ օ-
պէն իսմիտ վար օլմագ զէմանը իշթէ հոծլուլ իթմիշ տիր,
պարմա հայտէ գաշալըմ սէվկիլիմ:

Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
գնացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
— Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
— Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ

Կաթմօն պու սէօղէրի տէտիքաթէն սոնրա, չըլտըրմըշ
կիպի պիր շիտտէթ վէ սիւրաթ իլէ, հէյթէլ կիպի տօծմուշ
գալըմը օլան վալանթինին պէլինէ սարըլարագ սիւրիւքլէյիւ
կէթիւրմէյէ պաշլատը,
— Կաթմօնըն հէյէճանը արթարգ ճալ թափր ու հարաքեա
թընտաքի շիտտէթ վէ զարապէթի տաթի արթըպ, պիւ-
թիւն պիւթիւնէ նէ տէյլէտիլինի վէ նէ քաթըրըրը պիւ-
մէզ պիր հալէ կէլմիշ իտիւ լաքին վալանթին տէլիպանըրն
թէէսիւրինի թէսքինէ չալըշարագ և բէնտինի եալաշճա գօլ-
լարը արասընտան գուրթարմաղա մուվաֆիթագ օլտուգ. պա-
տէհու զալիթ մահզընանէ ֆագաթ միւհասիյ պիր սիտա իլէ.
— Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
— Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
— Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
— Երբ որ Երեմիայի անգիտութեամբ իմացաւ իմացաւ իմացաւ իմացաւ
— Միւմբիւն տէյլ տիր հա՛ և տէյա միւրըլտանտը

— Էվվէթ սէվկիլի կատթօնը միւմքին տէյիլ տիր . սիզին իլէ պէրապէր պուլունտուգտան սօնրա նէ գատար ֆէլաքէթլէրէ օղրամըչ օլսամ նէ գատար ըզթըրապ չէքսէմ, պունլարը հէք քէնտիմէ պիրէր սատտէթ ատտ խտէճէյիմի սիզ պէնտէն էյի պիլիրսինիզ , լաքին պէնիմ սիզէ գարչը օլան մուհապէթիմէ վէ սիզտէն ասլա այրըլմամաք , սիզին իլէ պիրլէքտէ ֆիրար իթմէք խուսուսընտփքի արզույի չէտիտիմէ զալիպ կէլէն պէյիւք պիր գուվվէթ վար տըր քի , օ. տա տէքիւհտէ իյլէմիչ օլտուղում վազիֆէ տիր :

— Լաքին թէաշուգըմըզ հէր թարափտան տույուլուպ տիլլէրտէ տասիթան օլտուգտան սօնրա , պուլրատա նաւըլ գալապիլէճէքսինիզ .

— Նէ տէմէք իսթէտիյինիզի անլայամայօրում ազիզիմ , նամուս վէ իֆֆէթիմին մահվ օլտուղունը մը պիլտիրմէք իսթէյօրսունըզ . ըսմէթ ու նամուսըմ պու կիճէ գահվէխանէտէ վուգուա կէլէն հատիսէ , եանի թէաշուգըմըզըն մէյտանէ չըգմասը իլէ պօղուլմամըչ տըր . պէնիմ նամուսըմ զաթէն սէնինզէ մինպսիպէթ բէյտա իյլէտիյիմ կիւնտէն պէրի պօղուլմուչ իտի . տին պու կիւնտէն տահա նամուսըմ մը իտիմ , տին նէ իսէմ պու կիւն եինէ օ տէյիլմիյիմ . խալ գըն զէմմի , իպթիհզասը , պէնիմ վիճտանի օլան ըզթըրապաթըմտան տահա զիյատէ մի պանա թէէսսիր իտէր զաննընտա պուլունտույօրսունըզ . . . ահ , մահվ օլտուղումը չօգտան պիլլօրում , պունը խալգըն լիսանընտան մուֆասալլըզ զընտան էյրէնէճէք տէյիլիմ . . .

— Լաքին սէվկիլիմ պու սէօզլէր .

— (Սէօզիւնի քէսէրէք .) Կասթօն , պէն սէնի կէօրտիւյիմ , լաթիֆ սէտանը իշիթտիյիմ , էլիմի էլինէ տօգունտուրտուղում վագըթլար . հէր տէրտիմի հէր տիւրլի ըզթըրապլարըմը ունուտուր իտի իսէմ տէ , սէնտէն այրըլտըգտան սօնրա մահվ օլմուչ պիր գըզ օլտուղումը տիւչիւնէրէք տայիմա զարի զարի ազլար իտիմ :

Կասթօն, Թարիֆի զայրի գապիլ պիր հայրէթ իչինտէ գալմըչ օլտուղու հալտէ, մաշուգէսինին պու սէօզլէրինի տին-
լէյօր վէ օ էսկի Վալանթինի շու սաաթտա պիւսպիւթիւն
տէյիշմիշ, պաշգա պիր գըզ օլմուշ զանն իտիյօր իտի, չիւնքի
Վալանթինին պու գատար սէպաթ վէ մէթանէթը էֆքեարէ
մալիք պուլունտուղունը գաթան մէմուլ փթմէմէքտէ իտի .
կէնճ գըզըն պէյան իյլէտիյի պու ֆիքիւրլէրի տինլէպիքտէն
սօնրա .

— Հայտէ խալգըն զէմմ ու ֆասըլլարընը վէ իսթիհզա-
լէրինի հիշէ սայ, ֆագաթ վալիտէնէ գարչը նէ՞ եաբաճագ-
սըն, տէյու սօրտու .

— Իշթէ ասըլ պէնի ֆիրար իթմէքտէն մէն իտէն ֆիքր,
վալիտէմէ գարչը օլան վազիֆէմ տէյիլ մի տիր. նամուսըմը
բայիմալ վէ իֆֆէթիմի մահվ իթտիքտէն սօնրա տիւնեատա
պէնտէն պաշգա քիմսէսի պուլունմայան վալիտէմի, քէմալի
մէյուսիյէթ վէ ըլթըրապաթ իչինտէ պըրագըպ տա սէվտի-
յիմին արգասը սըրա՞ մը կիտէյիմ. . . պու օլուր իշ մի տիր .

— Վալանթին, տիւշմէնլէրիմիզ կիտուպ հէր չէյի վա-
լիտէնէ սէօյլէյէճէքլէր տիր, պինաէն ալէյճ վալիտէն պու-
լարը խապէր ալընճա սօնրա սէն նէ՞ եաբարսըն .

— Նէ՞ եաբաճաղըմ. . . զաթէն իթմիշ օլտուղում խա-
թանըն միւճազաթը մանէվիյէսինի չէֆմէքտէ օլտուղում
կիպի, մատտիյէսինի տէ կէօրմիւշ օլուրում. վալիտէմ պիր
թանէճիք քէրիմէսի Վալանթինին, նամուսընը բայիմալ իթ-
տիքտէն սօնրա, սէվտիյի զաթը թէագըպ իյլէմիշ օլտուղունը
խապէր ալաճագ օլուր իսէ տահա՞ մը էյի տիրա՞ ք զէման
պիրինճի խաթամը իքինճի հարաքէթիմ իլէ թէշտիտ իթմիշ
օլմա՞զմըյըմ. . .

— Լաքին պուրատա գալտըգճա սիզ. . .

— Էվվէթ, պուրատա գալմագ պէնիմ իչին բէք պէօ-
յիւք պիր իշքէնճէ օլտուղունը պիլիյօրում, ֆագաթ պէն պու
իշքէնճէյէ պու ճէզայա միւսթահագ օլմատըմ մը . ա՛հ .

սէվկիլիմ Կասթօն } պիղ իրիմիղ տէ մէսուտանէ պիր րու-
յայէ եւթմըշ իտի իսէք տէ , պու րույանըն միւտհիշ պիր
սապահը օլտուղունը նաղարը թադտիրէ ալմամըշ իտիք ,
էօյլէ տէհչէթլիւ պիր կիւն կէլէճէյինի հիսապ իթմէմիշ ի-
տիք , իշթէ օ եէվմը ֆէլաքէթ կէլտի չաթտը . պիղ նէ՞ գա-
տար տիվանէ , նէ՞ գատար թէտպիրսիղ վէ իհթիյաթսըզ
քիմսէլէր իմիշիղ քի , վազիֆէ վէ նամուս խարիճինտէքի
մէսուտիյէթի , լէզզէթիւրի , իլա նիհայէ տէվամ իտէր զանն
իթմիշիղ . իշթէ տայիրէյի գանուն վէ նամուս խաճիճինտէ
օլան հարաքեաթը նապէճանըն , կէճ վէ եա էլքէն նէթի-
ճէյի վէսիմէսի , իշթէ պէօյլէ տէհչէթամիղ պիր կիւն զու-
հոթր իտէր , իշթէ չիմտի քէմալի մահճուպիյէթլէ պաշմըզը
աշաղըյա էյիպ , հէր տիւրլի հադարաթէ գաթլանմագտան
պաշգա չարէ գալմատը :

Պիշարէ գըզճըազըն պու իֆատաթը պու սօուգ մու-
հաքէմաթը Կասթօնըն հիտտէթինի թահրիք իթտի , պինաէն
ալէյհ հէյէճանը պիր սէս իլէ .

— Եօգ , պէօյլէ սէօյլէմէ վալանթին , սէնին նամընա
իտիլէն քիւշիւք պիր թարիղ վէ հագարէթէ թահամմիւլ իւ
տէմէյէրէք , պու գատար ֆէլաքէթլէրէ սէպէպիյէթ վէր-
միշ օլտուղումը պիլմէյօրմուսըն , տէտի :

— Հէյհաթ . . . քեաշքի պանա իտիլէճէք թահգիրաթ
եալընըղ անաէն իպարէթ գալմըշ օլսն իտի . ահ , պէն թահ-
գիրաթըն տահա պէօյլիւքլէրինի տահա տէհչէթլիլէրինի
պէքլէմէքտէյիմ .

— Սէն մի սէվկիլի վալանթինիմ . . . Սլլահ աշգընա օլ-
սուն սէօյլէ նէ տէմէք իսթէյօրսուն :

— Կասթօն , պէլքի պունտան սօնրա . . .

Զավալը գըզճըազ , պաշլատըզը սէօղիւնի իթմամ ի-
տէմէյուպ պիր միւտտէթ տուրտուգտան սօնրա .

— Հիշ , հիշ , պիր շէյ Եօգ . . . ատէթա չըլտըմըշ կի-
պի նէ սէօյլէտիյիմի պիլմէյօրում , տէյու մըրըլտանտը :

Էկէր Կասթօն, քէնտի հիտտէթ վէ հէյէճաննա գա-
բըմըն օլմայըպ տա յալանթինին պաշամըն զլտուզը սէօզի,
սոնրատան սիւքիւթ իւէ կէջիտիրմէք իսթէտիինէ տըզգաթ
իթմիշ օլսա իտի, պիւարէ գըզտան եէնի եէնի պիր ֆէլա-
քէթ տահա խապէր ալտազընա հիշ շիւպհէտի գալմազ ի-
տի. ֆադաթ Կասթօն պունա ասլա տըզգաթ իթմէշդպ
սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք շու իֆատաթտէ պուլունտու,

— Խայըք սէվկիւի Վալանթինճիւիմ խայըքսէնին զան-
նըն վէճհէ հէր պիր իւմիտիմիւ ճէնուզ մահվ օլմամըն տըր.
պէնիմ մէյուսիյէթիմ վէ իսթիրհամաթ ու նիտաղպըրմ բէ-
տէրիմէ թէհսիր իթտի զանն իտէրիմ. պէն պուլպտան ֆի-
րար իտուպ թէհիքէտէն սալիմ օլունճա քէնտիսինէ եազա-
ճաղըմ մէթմուպլալա վէ պիւրատէրիմ իուլինին, բէտէրիմին
պէնիմ լէյհիմէ ճէլպըր ըզգաթ ու մէրհամէթի իուսուսըն-
տա կէօթէրէճէթի զայրէթ վէ իգտամաթ սայէսինտէ, բէ-
տէրիմի պու պապտէ իգնայէ մուվաֆֆադ օլուպ վալիտէն-
տէն սէնի պանա գէվճէ օլմադ իւզըրէ թալէպ իթգիրիւիմ.

Վալանթին, Կասթօնըն պու սէօզլէրինտէն իւրքմիւշ
կիպի պիր թալուրտա պուլունտուգտան սօնրա,

— Ամա'ն, եա' Բապպիմ, նէ սէօյլէ քորտուն, սազըն
հա', բէտէրինիւ հիշ պիր վադըթտա պէօյլէ պիր թալէպտէ
պուլունմասըն.

— Նիշին.

— Անըն իշին քի վալիտէմ, բէտէրինիւ պու թալէպինի
գաթիէն ըէտտ իտէճէք տիր, հէր պիւշ շէքի իմթիւրաֆ իթ-
մէք լաղըմ կէլէն շու ֆէլաքէթ զէմանընտա սիզէ անը տա
խապէր վէրէյիմ քի, վալիտէմ պէնի զպէթ զէնկին պիր
ատէմէ վէրմէք իշին եէմին իթմիշ տիր սիզին բէտէրինիւ
իսէ սահիպ սէրվէթ տէյիւ տիր.

Կասթօն, կէնճ գըզըն պու սէօզլունտէն ֆէնա հալաէ
միւթէհսիր օլսպ, թէհսսիւֆիւնիւ իյմալ իտէր պիր սու-
րէթտէ.

— Նէ՞ զարիպ հալ... պու թապիաթտա պուլունան պիր վալիտէ իչի՞ն մի պէնի ֆէտա իտիյօրսուն, տէտի:

— Նէ՞ եաբայըմ, վալիտէմ պուլունմուշ, անըն էյիլիյի քէօթիւլիյի հագգընտա պիր հիւքիւմ վէրմէք սէլահիյէթիւնի հայըզ տէյիլիմ, պէնիմ վազիֆէմ պուրատա գալմամը իյճապ իտիյօր պէնտէ գալըյօրում, վալիտէմին արղուսընա մուխալիֆէթ իթմէք իգթիտարըմըն խարիճինտէ տիր:

Վալանթինին շու սուրէթը իֆատէսինտէն ֆիրար իթմէք խուսուսընտաքի նիյէթինին գաթի օլտուղու անլաչըլըյօր իտի. կասթօն, պու պապտէ իտէճէյի ըէճա վէ նիյազլարընըն հէք պէյհուտէ օլաճաղընը անլայարագ, մէյուսանէ վէ միւթէէսիւֆանէ պիր սէտա իլէ:

— Ա՛հ, Վալանթին, պէնի հիչ սէվմէյօ՛րմուսըն, տէյու հայգըրտը:

— Կասթօն, սէյլէտիյինիզի տիւշիւնէրէ՞ք մի սէյլէյօրսունըզ:

— Քա՛յըր, խա՛յըր, ձիզ պէնի սէվմէյօրսունըզ մատմազէլ, պունը էյիտէն անլայօրում, չիւնքի էկէր սէվմիշ օլսա իտինիզ, այրըլմագ իւզրէ պուլունտուղումուզ շու իֆթիրագ զէմանընտա, պու գատար մէթանէթ, պու գատար ճէսարէթ, պէյլէ սէրին գան իլէ սօուգ պիր Լօլտա պէյանը էֆրեար իտէմէզ իտինիզ...

— Կասթօն...

— (Սէօղիւնիւ քէսէրէք.) Խա՛յըր Վալանթին, խա՛յըր, պէն սիզի՞ սիզին պէնի սէվմէքտէ օլտուղունուզ կիպի սէվմէյօրում, սիզտէն այրըլտըգտան սօնրա պանա տիւնեայը պախշ իթնէէր կէօղիւմ կէօրմէզ, սիզի զայպ իթմէք, սիզտէն այրըլմագ պէնիմ իչին էօլմէք տէմէք տիր. պիր ազ էվմէլ ատէթա պիր սուրէթը մուճիզքեարանէտէ գուրթուլմուշ օլան հայաթըմը, կիտէյիմ եինէ Բօն նէհրինին տէհէթամիզ ագընթըսընա թէրք իտէյիմ, չիւնքի պիր ազ էվմէլ բէնչէյի մէֆթտէն խէլաս իթմէյէ օղրաշտըղըմ հա-

յաթ, շու սաաթաա պէնիմ իչին չէքիւմէզ պիր ըզթըրապ, թահամիւլ օլունմազ պիր եիւք օլուպ գալտը:

Կասթնն, պու ճանխըրաչ սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօն-րա, հագըգաթէն թէրքը հայաթ իթմէք նիյէթի իլէ Բօն նէհրինէ քօզրու սալտըրտը իսէ տէ, Վալանթին տէրհալ եագաօրնա սարըլարագ:

— Էյվահ, սիզին մուհապէթինիզ պունտան իպարէթ մի տիր, տէյու հայգըրտը:

Կասթօն, պիւսպիւթին շաշըրտը, օլանճա ճէսարէթ ու մէթանէթին ղայպ իտէրէք:

— Եաշայըպտա նէ՞ եաբայըմ, պունտան սօնրա պէնի հայաթէ րապթ իտէճէք նէ՞ գալտը, տէտի մայալ տէյու:

— Կաթօն, ճէնապը Հագգըն ինայէթինտէն իւմիւտ քէսիւմէզ, իսթիգպալիմիւլ մէկէր անըն եէտը գուտրէթինտէ տէյիլ մի տիր:

Կէմիսի պաթըպ տա պիր տէրեայի հափլինպք իչինտէ գալան պիր ստէմ, օ արալըգ էլինէ կէչէն պիր լճախտա բարձասընա սէլամէթի իչին նա՞սըլ իւմիւտմար օլարագ սա-րըլըր իսէ, պու « իսթիգպալ » սէօզի տախի Կասթօնըն գիհ-նինտէ իշթէ էօյլէ պիր շուլէյի իւմիւտ ույանտըրմըլ իտի. պինաէն ալէյհ պիրտէն պիրէ թալըր թէպէտտիւլ իտէ-րէք:

— Մատէմ քի սիզ էմի իտիյօրսունըզ պէն տէ եաշա-յաճաղըմ, գահրիմանքեարի պիր սէպաթ վէ մէթանէթ իլէ հէր տիւրլի ֆէլաքէթէ կէօյիւս կէրէճէյիմ, պիւթիւն մա-նիլէրէ ղալէպէ իտէճէյիմ. վալիտէնիզ ալթո՞ն մը իսթէյօր, զէնկին տամա՞տ մը արայօր, բէք ալա չ պէն տէ զէնկին օլ-մաղա չալըլաճաղըմ, իւշ սէնէյէ գատաբ եա սահիպ սէր-վէթ օլուրում վէ հախօտ օ ուղուրտա էօլիւր կիտէրիմ, տէտի:

Վալանթին, էլլէրինի սէմայէ տօզրու գալտըրըպ Կաս-թօնըն պէզլէ նակէհանի օլարագ թէպտիլի ֆիքր իլլէմիշ

օրմայրնայն տօրայը, անամիմիւլ պալ ճէնապը Հադդա
թէշէքքիւրիէր իթմէյէ պաշտարը
— Կասթօն իսէյ քէմարի շէփաքաթլա սէվկիյիմիսին եիւ-
ղիւնէ ակթիլ նազար իյլէտիքտէն սօնրա :
— Սէվկիյի Վալանթինիմ, Կիլիսի իթմէղտէն, ադտէմ
սիղէ զայէթպիր մուգատտէս էմանէթ թէքլիմ իտէճէյիմ,
տէպիւ :

Կասթօն, պու սէօզիւնի միւթէաքըպ ճէպինտէն պիր
իթէքլիւ քիտէ չըդարուպ Վալանթինի վէրտի : պու քիսէնին
տէրունինտէ բէտէրինին քէնտինէ վէրմիլ օրուղու վալիտէ-
սի մարքիլ տը Գըլամօրանը միւճէվէրաթը վալ իտի . պա-
տէհու Վալանթինի :

— Սէվկիյի պուճալար միւթէվէֆիյէ վալիտէմին միւ-
ճէվէրաթը տըրը նիւնըար իյէ թէվէնի էնտամ իյլէմէյի
պէն անճադ սիղէ լայըդ կէօրտիւմ, տէյուպ Վալանթինի
միւճէվէրաթը մէղքիւրէյի դապուլ իթմէք խոսուսընտա
թէրէտտիւտ ըզնար իյլէմէքտէ օրուղունը կէօրիւնճէ :

— Կիլիզէյ պուճալարը պէնիմ ավտէթիմ իշիմ պիթ րէյ-
հին մէգամինտա օրմադ իւզրէ դապիւլ իթմէպիլ րէճա ի-
տէրիմ : էկէր իւլ սէնէյէ դաւտար ավտէթ իտէճէք օլճըթ ի-
սէմ պէնիմ զէվէմ օլուպ պուճալար թաղընըթսընըդ : Եզդ
էկէր պու միւտտէթ զարֆընտա ավտէթ իտէմէզ իսէմ պէ-
նիմ էօլմիլ զլտուղումը անլայըպ : Ուլին մուհապէթինիլ
ճըղճըրընտա ճանընը ֆէտա իտէն պիք տտէմին, սիղէ էպէ-
տի պիլ եմաիկեարը օրմադ իւզրէ ձուճըլարը հրֆճ իտէր-
սինիլ : Կիլիզէյ :

— Պիշորէ Վալանթինի, թէէսիւր վէ հէյէճամընտան նաշի
հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամադուա զլուղը հալտէ մէղքիւր
միւճէվէրաթը դապուլ իթտի . Կասթօն իսէյ Վիմէ քէլամէ
աղազ իտուպ շու սէօզլէրի իլավէ իյլէտի :

— Սէվկիյի մէլէյիմ, Վիմի պիլէ իտէճէք պիլ սօն իս-
թիւրհամըմ տահա դալտը, շու սաաթտա հէրքէն պէնի էօլ-

միւշ զանն իտիյօր, պէնիմ սէլամէթիմօտէ իշթէ հէրքէսին պու զաննտա պուլունմասընտա տըր: լաքին պէնիմ պու սուրէթլէ հէլաքըմօտան տօլայը բէտէրիմին աղիւմ պիր մէյուսի-յէթ իշինտէ գալտըղընա վիճտանըմ գաթան րազը օլմայօր, եարըն սիզ քէնտինիզ կիտիպտէ իսթիյար բէտէրիմէ պէնիմ գուրթուլմուշ օլտուղումը վէ սաղ սէլիմ պուլունտօղումը թէպշիր իտէճէյինիզէ պանա պիր եէմին իտէրմիսինիւ՛ն

— Էվլէթ, կիտուպ պու թէպշիրի իտէճէյիմէ եէմին իտէրիմ:

Արթըզ Կասթօն սէօյլէյէճէքլէրինի հէք սէօյլէյիպ պիթիրմիշ իտի, արթըզ րէսմը վէտատէն իսթիֆատէ իթմէք զէմանը կէլմիշ ծառուղունը հիւքմ իտէրէք, Վալանթինէ տօղրու էյիլիպ սօն տէֆա օլարագ սալըլմաղա չիթապ իթտի իսէ ետէ, կէնճ գըղճըաղ խաֆիֆ պիր իշարէթ իլէ Կաթ, թօնը պունտան մէն իտուպ:

— Նէրէյէ ֆիրար իտէճէքսինիզ, տէյու սօրտու:

— Մարսիլայա կիթմէք նիյէթինատէյիմ, անտէն էօթէյէ ֆիրարըմը թէսֆիլ իտէճէք էլպէթտէ օրմտա պիր տօսթ պուլունուր:

— Պաղաթ սիզ պու հալտէ եալընըղ օլարագ եօլա չըգաւմազընըզ, սիզէ պիր արդատաշ պիր գըլափուղ լաղըմ տըր, պունըն իշին պէն սիզէ պիրինի պուլտում, քէնտինիզի պու ատէմէ էմնիյէթ իթմէք խուսուսընտա հիշ չիւպհէ իթմէյինիզ, պու զաթ պիզիմ գօմշումըզ պուլունան պապա Մանօր տըրքի, քէնտիսի միւտաթըլ մէտիտէ Բօն նէհրի իւզէրինտէ կէմիճիլիք իթմիշ օլուպ, պու սէնաթտա բէք մա-հիր պիր ատէմ տիր:

Կասթօն իլէ Վալանթին պու գարարը վէրտիքտէն սօնրա, իքիսի պիրիքաէ բարգըն քիւչիւք գարօշսընտան տըշարը չըգալըսը վէ պիր աղ սօնրա իսթիյար կէմիճիին նէզտինէ վասըլ օլտուլար:

Իքի ֆէլէքլէտէ աշըզլար, պապա Մանօր թախտա

տան մամուլ պիր գօլթուգլը սանտաքայէ օթուրմուշ աթէ-
շին գարշըսընտա ույուգլամագտա օլտուղու հալտէ պոչ-
տուլար :

Իսթիյար կէմիճի, Կասթօն իլէ վալանթինի պիրլիքտէ
քէնտի գարշըսընտա կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ այաղա գալ-
գըպ կէօղլէրինի օղուշտուրարագ քէնտինի ըիյա կէօրմէք-
տէ զանն իթտի, վալանթին տէրհալ սէօզէ աղսզ իլէ :

— Պապա Մանօլ, միւսիւ լը Գօնթ ճէնապլէրի պաղը
սէպէպլէրաէն տօլայը էճնէպի մէմալիքինէ ֆիրար իթմէք
մէճպուրիլէթինտէ պուլունույօր, քէնտիսինի կիզլիճէ սան-
տալընըղա ալըպտա նէհրին սահիլինէ գատար կէօթիւրիւրշ
միւսիւնիւզ, ծրատան խաֆիլէն պիր կէմիլէ պինէճէք տիր
տէտի :

Իսթիյար կէմիճի, մատմազէլ վալանթինին չու թէք-
լիֆինէ գարշը պաշընը սալլայարագ :

— Նէ՞ տէյօրսունըղ, մատմազէլ, սուլարըն պէօյլէ շիտ-
տէթի էսնասընտա, հէմտէ կիճէ վագթը պու տէտիլինիզ հէ-
ման միւմքիւնսիզ կիպի տիր, թէհիքէտէն խալի օլամայըղ,
տէյու ճէվապ վէրտի :

— Աման, պապա Մանօլ, բէտտ իթմէյինիզ էկէր պու
թէքլիֆիմի իճրա իտէճէք օլուր իսէնիզ, պանա բէք պէօ-
յիւք պիր էյիլիք իթմիշ, բէք պէօյիւք պիր իշ կէօրմիւշ օլա-
ճագսընըղ :

— Մատմազէլ, տէտիլինիզ կիպի էկէր պուլըն իճրասը
իլէ սիզէ էյի պիր իշ կէօրմիւշ օլույօր էսէմ, հէման շիմտի-
տէն թէզի եօգ հաղըրըմ. պույուրուն և հայտէ եօլա չըգա-
լըմ :

Պապա Մանօլ, Կասթօնըն իւսթիւ պաշը սըր սըգլամ
սու վէ չամուր իշինտէ պուլունսուղունը վէ պաշընտա տալսի
չապգասը քլմատըղընը կէօրէրէք :

— Պէնիմ միւթէվէֆա օղլումըն էլպիսէլէրինտէն սիզէ
պիր գաթընը վէրէյիմ, պու սուրէթլէ հէմ գլըրունճա կի-

յինիր վէ հէմտէ թէպտիլի գըյաֆէթ իթմիշ օլուրսունըզ հայտէ պէնիմ իլէ պէրապէր շու օտայա կիրինիզտէ կիլինինիզ, տէտի :

Կասթօն, ազ պիր միւտտէթ սօնրա հէման թանընմայաճագ սուրէթտէ թէպտիլի էլպիսէ իթմիշ օլտուղու հալտէ, պապա Մանօլ իլէ պէրապէր կիրտիքէրի մահալտէն չըգտըլար, Վալանթին՝ պունլար իլէ պիրլիքտէ նէհրին քէնարընա սանտալըն պաղլը պուլունտուղու մահալէ գատար կիթտի :

Պապա Մանօլ, սանտալընըն թանգիմի իլէ մէշղուլ օլմագտա իքէն, իքի կէնճ աշըգլար, ճանլարընը միւպատէլէ իտէր տէրէճէտէ միւթէէլիմանէ վէ միւթէէսսիւրանէ պիր սուրէթտէ պիրիպիրլէրինէ սարըլըպ, զայէթ սուզիշլի պիր հալտէ ըէսմը վէտայը իճըա իթտիլէր :

Պապա Մանօլ իշինի պիթիրմիշ իտի, Կասթօն՝ կիւճ հալ իլէ սէվկիլիսինտէն այըըլըպ սանտալա կիրտիքտէն սօնրա, Վալանթինէ :

— Իւչ սէնէյէ գատար սէվկիլիմ, իւչ սէնէյէ գատար . . . տէյու պաղըրըյօր իտի :

Պապա Մանօլ, Կասթօնա սանտալ տէրունինտէ կիւզէլճէ օթուրմասընը թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա, Վալանթինէ :

— Ատիյօ մատմաղէլ, տէյուպ, գանճասը իլէ սահիլէ պիր քէրրէ տայանընճա սանտալը նէհրին թա օրթասընա գատար սիւրտիւ :

Պու ազիմէթտէն իւչ կիւն սօնրա Կասթօն, պապա Մանօլըն զայրէթ վէ իգտամը սայէսինտէ « թօմթօն » իսմինտէ իւչ տիրէքի պիր Ամէրիգան կէմիսինին անպարընտա կիզլէնմիշ պուլլանոյօր իտի :

Մէզքիւր սէֆինէնին գաբուտանը պուլունան Վաթ նամ զաթ, էրթէսի կիւնիւ ալէսսապահ Վալբարէզոյա կիթմէք իւզըն էէլքէնլէրի աշմըշ բուբասընա կիտէյօր իտի :

6

Ձեվալը վալանթին, նէհրին քէնարընտա պիր մէրմէր
հէյ.քէլաէն տահա սողուդ, տահա պէյալ վէ տահա հա-
րաքէթսիդ պիր հալ. քէսպ էյլէմիշ պուլունտուղու հալտէ,
սէվկիլիսինի ալըպ կէթիւրմէքտէ պուլունան վէ նէհրին
չիտտէթը թուղեան վէ ճէրիյանընա նազարէն, բէք աճիդ
կէօրիւնէն սանտալըն քէմալի սիւրաթլա ազըպ կիթմէսինէ
պագա գալմըշ իտի:

Պու սանտալ, ֆուրթունայա թութուլան քիւչիւք պիր
գուչըն, բուղիկեարըն ճէրիւեանընա գաբըլըպ կիտիչի կիպի
նէհրին չիտտէթինէ թէպալիյէթլէ ուչար կիպի կիտէյօր ի-
տի, պիր գաչ սանիյէ սօնրա նէհրին իւզէրինի գաբըլայան
սիս իչինտէ սիյահ պիր նօգթա գատար քիւչիւլիւպ, բէք
կիւճ ֆարգ օլոնմաղա պաշլատը:

Կասթօն, արթըգ գաչմըշ թէհլիքէտէն գուրթուլմուշ
պուլունտուղունտան, մատմաղէլ վալանթին օ անէ գատար
սէվկիլիսինին եանընտա կիզլէմէյէ, զալէպէ էյլէմէյէ չառըշ
տըղը թէէհլիւրինէ մէյտան վէրմիշ օլմաղըլա հէօնկիւր հէօն-
կիւր նաղլամայա պաշլատը:

Պիչարէ գըզըւաղըն պիր ազ էվվէլ կէօթէրէպիլտիյի
ճէսարէթ ու մէթանէթինի, չիմտի պէօյիւք պիր զաաֆ վէ
ֆութուր թէազըպ էյլէմիշ իտի:

Վիճուտինին նաղլարընման Բիլրի էքսիլմիշ կիպի, քէն-
տինտէ պիք նօգսանիյէթ պիր պալկընըդ հըսս իտիյօր ի-
տի, չիմտի պիւսպիւթիւն կէօրիւնմէղ օլան պապա Մանօ-
լըն սանտալը, պու պիչարէ գըզըն Ֆիլըրինի, Կաշպլինի վէ
ճանընը ալմըշ կէթիւրմիւշ զանն օլունույօր իտի:

Կասթօնըն հալի Վալանթինին հալինէ դըյաա օլունա

մաղ, զիրա կասթօն շու սաաթտա գալպինտէ հըֆզ էյլէ-
տիյէ պիր իւմիւտ իլէ միւթէսէլլի օլմագտա իսէ տէ, Վա-
լանթինին կէօյնիւնտէ հիշ պիր իւմիւտ եօգ իտի:

Մատմագէլ Վալանթին, պու անէ գատար օլուպ պի-
թէն վուգուաթըն տէրէճէյի տէհչէթինի թագտիր էյլէտի-
յինտէն, արթըգ իւմիւտվարը սաատէթ օլմագ միւմթինսիզ
հիւքմիւնէ կիրմիշ օլտուղունը պիլիյօր, վէ իսթիքպալինի
նազարը թէֆէքքիւրի էօնիւնէ կէթիրտիքճէ, խէվֆ ու տէհ-
չէթ իշինտէ գալըյօր վէ քէմալի ըղթըրապընտան նաշի պիւ-
թիւն վիճուտի թիւր թիւր թիթրէյօր իտի:

Արթըգ շաթօյա ավտէթ իթմէք զէմանը կէլմիշ իտի,
աղըր աղըր գալգըպ եիւրիյէրէք պիք չօգ քէրրէլէր խա-
ֆիյէն կասթօնա ալըմըչպուլունան քիւշիւք գաբուտան կի-
րէրէք շաթօյա վասըլ օլտու:

Օտասընա ճըգմագտան էվիէլ, վալիտէսինին պուլուն-
տուղու օտանըն, բէնչէրէլէրինի նազարը տըգգաթտան կէ-
յիրմէք իշին շաթօնըն էթրաֆընը տօլաշտը:

Մատամ Վէրպըրէնին եաթտըղը օտանըն բէնչէրէլէ-
րինտէ մօմ ըչըղը կէօրիւլմէքտէ իտի. մատամըն միւթատը
կիճէնին պէօյիւք պիր գըսմընը քիթապ միւթալաասը իլէ
կէշիրիպ բէք կէճ եաթմագ վէ սապահլարը տախի բէք էր-
քէն գալգմագ տըր:

Դօնթէս տը լա Վէրպըրի, վալիտէլիք իթիմատընը լու-
ղումինտէն ֆաղլա պիր տէրէճէյէ վարտըմըշ օլտուղուն-
տուն, գըղը հագգընտա հիշ պիր շիւպհէյէ վարմաղ վէ պի-
նաէն ալէյհ էօյլէ խալի պիր մահալտէ գըղը իշին հիշ պիր
թէհլիքէ թասավվուր իյլէմէտիյինտէն, քէրիմէսինի զայէթ
սէրպէսթ պիր հալտէ պուլունտուրմագտա իտի. օ հալտէ
Վալանթին կիճէ կիւնտիւզ իսթէտիյի սաաթտա արգու էյլէ-
տիյի մահալէ կիտէր կէլիւր, հիշ պիր վտգըթտա վալիտէսի
թարաֆընտան պու պապտէ իսթիճվապ օլունմաղ իտի:
Մամաֆիհ Վալանթին պու կիճէ քիմնէյէ կէօրիւնմէ-

վէք գայտընտա պուլունույօր իտի, չիւնքի թուալէթինտէքի
ինթիզամըզլըգ, բէրիչանիյէթ վէ էլպիսէսինին սըրսըգլամ
ըսլանըպ վէ պիր չօգ եէրլէրի տախի չամուրլարա պուլուն-
մուշ օլտուղունըն սէպէպինի, քէնտինտէն սիւալ իտէրլէր
իսէ պունա նէ՞ ճէվապ պուլուպ վէրէճէք իտի:

Պէրէքեաթ վէրսին քի կէնճ գըզ քիմսէյէ կէօրիւնմէ-
տէն օտասընա գատար չըգմաղա մուվաֆֆազ օլապիլտի:

Օտա գաբուսընը գաբատը, պիչարէնին եալընըգ գալ-
մաղա բէք զիյատէ իհթիյաճը վար իտի, տիւչիւնմէք իսթէ-
յօր վէ օղրամըշ օլտուղու տէհչէթամիզ տարպէլէրէ գարչը,
հըսսիյաթընտա մէթանէթ վէ գուարէթ բէյտա իյլէմէք
արզուսընտա պուլունույօր իտի:

Վալանթին իշ մասսսընըն էօնիւնտէ օթուրտու, ճէպին-
տէն Կասթօնըն վէրմիշ օլտուղը քիսէյի չըգարտը, իչինի ա-
չըպ զայէթ տալկըն պիր սուրէթտէ հալի օլտուղու միւճէվ-
հէրաթը մուայէնէյէ պաշլատը. էն սատէ վէ էն խաֆիֆ պիր
եիւղիւյի ինթիխապ իտէրէք բարմաղընա թագմագ արզույի
չէտիտինէ տիւշտի:

Փագաթ սօնրա վալիտէսի, պու եիւզիւյի նէրէտէ պուլ-
մուշ օլտուղունը քէնտինտէն սիւալ իտինճէ, պունա վէրիլէ-
ճէք պիր ճէվապը մուվաֆֆըգ պուլունամայաճաղընտան,
պու արզուսընտան սարֆը նազար իթմէյէ մէճպուր օլտու:

Էլլինտէն զայպ իթմիշ օլտուղու սէվկիլի աչըգընըն պու
մուգատտէս եատիկեարընը, սօն տէֆա օլարագ պիր տահա
ուս իյլէտիքտէն սօնրա, գօնսօլընըն պիր կէօզիւնի չէքիպ
տէրունինէ գօյտու վէ քէմալի իհթիմամ իլէ թէքրար քի-
տլէտի:

Պատէհու կէնճ գըզ, սէվկիլի Կասթօնընա վէրմիշ օլ-
տուղու վատ իգթիզասընճա, օղլունըն գուրթուլմուշ օլտու-
ղու խապէրը մէսէրրէթ էսէրինի իսպար իյլէմէք իչին, Մար-
քի տը Գըլամօրանըն նէզտինէ կիթմէք լազըմ կէլտիլինի
տիւչիւնմէյէ պաշլատը:

կասթման, վալանթինէ պու թէքլիֆի իթտիյի էսնատէ շիտտէթը հէյէճան վէ թէէսսիւրինտէն նաչի, պու խըտմէթին իյֆասը պիշարէ վալանթին իչին նէ՞ գատար կիւճ վէ նէ գատար թէհիքէլի օլաճաղընը նազարը թագտիրէ ալամմըշ իտի :

Վալանթին, պու վատընըն սուրէթը իճըրաճը ճիհէթինի միւլահազայէ պաշլայընճա, պու թէչէպպիւստէքի միւշկիւլաթը կէօզլէրի էօնիւնէ կէթիրտի իսէ տէ, նէ չարէ քի պու վատինին իճըրասը իչին կասթմա եէմին իթմիշ իտի . վատինի թէմամէն իճըրայէ գարար վէրտի, հաթտա պու վատինի գըսմէն օլսիւն թատիլ իյլէմէք իչին պիր հիլլէ թարիգի տիւչիւնմէյի պիլէ ազլընա կէթիրմէտի :

Վալանթին օ կիճէյի կիւճ հալ իլէ սապահ իթտի, էրքէնճէ գալգըպ կիլինտի . պիր աղ սօնրա գասապանըն քիլիսէսի սապահ տուասը իչին չան չալմաղա պաշլատըղը էսնատէ, կէնճ գըղ Կօլա չըգմանըն թառփ գէմանը օլտուղունա Կիւքմ իտէրէք աշաղըյա էնտի, խըտմէթճիլէրին ճիւմլէսինի գալգմըշ պուլտու, պուշլարըն իչինփէն վալանթինին քէնտի խըտմէթճիսի պուլունան Միյհօն իսմինտէքի գատընա խիթապէն :

— Էկէր վալիտէմ գալգըպ տա պէնիմ նէրէտէ օլտուղումը սիւալ իտէրսէ, քիլիսէյէ սապահ տուասընը տինլէմէյէ կիթտի, տէյինիզ տէտի :

Մատմազէլ վալանթին, էքսէրիէն սապահլարը պու վագըթ քիլիսէյէ կիթմէք միւթատը պուլունտուղնէտան, թապիլի պու սապահքի կիտիշի տէ քիմսէնին չիպհէսինի տալլէթ իթմէտի :

Պու իշտէ կէնճ գըղ իչին պիր միւշկիւլաթ վար իսէ, օ տա սապահ թաամընա գատար ալտէթ իտէպիլմէքտէ փտի :

Պիշտրէ Ֆշալանթին, պիրինճի քէօբրիւյէ գատար վարապիլմէք իչին պիր սաաթտան զիյատէ մէսաֆէ գաթ իտէճէք վէ օրատան տա Կըլամօրան շաթօսընա կիթմէք ի-

չին, երեսն օր քառար պիր եօլ կիտէճէք իտի. անլտէթի տա-
խի տալիսի հիսապ օլունճա, պէշ սաաթտան զիյառէ եօլ
եիւրիւմէսի լազըճ կէլիյօր իտի:

Վալանթին, եօլա չըգընճա միւմբիւն օլտողու մէրթէպէ
սիւրաթլը ատըմլար իլէ եիւրիւմէյէ պաշլատը, իյֆա իտէ-
ճէյի վատըն քէնտի նազարընտա օլան էհէմմիյէթը ֆէվ-
գէըստէսի քէնտինին չիտտէթը թէէսսիւրի, պիշարէ գըզըն
վիճոլտինտէ պիր հէրարէթ պիր չէվիքլիք հուսուլէ կէթիւրչ
վիլ իտի. օ կիճէ չէքտիյի ըզթըրապ ու մէշագգաթ վէ սա-
պահա քառար տէօքթիւյի կէօղ եաշարընը ունուտարագ,
զէվալը գըզընաղ ատէթա բուզիկեար կիպի պիր սիւրաթլա
կիտէյօր իտի:

Պուգաապար սայ ու զայրէթին նէթիճէսի Թլաբագ, Գը-
լամօրան չաթօսը եանընտաքի եապանի վիշնէլիյինէ կէլտիլի
զէման սաաթ սէքիզի կէշմիլ իտի:

Իքի թարաֆը եապանի վիշնէ ազանը աիքիլի պուլունան
պուլե Եօլտան, չաթմըն տէմիր բարմագըզըլը գաբուսընա
տօղրու կիթմէքտէ իքէն, քէնտինտէն պիր գաշ ատըմ ի-
լէրուտէ Մարքինին օտա խըպմէթքեարը պուլունան Սէն
Ժանը կէօրիւպ թանըտը վէ տուրուպ մէրգումըն վիքուտինէ
պէքլէտի. հէրիֆ աախի Վալանթինի կէօրիւնճէ ատըմլարընը
սըգընաշտըրըպ օ թարաֆա տօղրու կէլմէյէ պաշլատը:

Օտա խըտմէթքեարը Սէն Ժանըն չէհրէսի բէք մէյապ
կէօղլէրի տախի գըպդըրմըզը գըզարմըշ օլմասընտան, պու
կիճէ անըն տախի դապահա գտտար ճաղամըշ օլտողու ան-
լաշըլըյօր իտի:

Խըտմէթքեար, Վալանթինին եանընա կէլինճէ շարգա-
սըմը չըգարմագ կիպի մէրամիմի իհթիրամէ ալլա գիպյէթ
կէօթէրմէյէրէք, զայէթ քիւսթախանէ պիր սէտա իլէ:

— Շաթօյա՞ քիւ կիտէյօրազընը մատմազէլ լտէյօր սօր-
տու:

— Էվվէթ:

— Էկէր պու կիտիշինիդ միւսիւ կասթօն իշին իսէ նա-
ֆիլէ եօրուլաճագսընըզ, չիւնքի միւսիւ Գօնթ վէֆաթ իթտի,
հէմ տէրիգ անլընըն պու վէֆաթը տա պիր մէթրէսի ուղու-
րընա վուգըս պուլտիւ :

Մտամազէլ Վալանթին, պու հագարաթտան բէք ղէյա-
տէ միւթէէոսիր պտու իսէ տէ բէնկ վերմէմէյէ չալըշտը .
Սէն ժան կէնճ գըղըն պու մէթանէթ վէ սօսւգ գանլըլըղընը
կէօրմիւնէ, սէօղլէրինին թէէսսիրսիդ գալմասընտան տօլայը
ճանը սըգըլտը . Վալանթին իսէ քէլիմէ աղաղ իլէ :

— Շաթօյա միւսիւ լը Մարքի իլէ գօնուշմագ իշին կի-
տէյօրում, տէմէսի իւզէրինէ, Սէն ժան աղլամաղլա պաշլա-
յարադ :

— Օ հալտէ եինէ պէյհօտէ իթթիյարը զահմէթ իթ-
միշ օլաճագսընըզ, տէտի ճաշ խոյսա սօղոս գասաք զճաշ

— Նիշի՞ն :
— Զիւնքի կասթօնըն բէտէրի միւսիւ լը Մարքի տախի,
պու սապահ շիտտէթը թէէսսիրտէն քաաթ պէշտէ թէրքը
հայնթ իթտի :

Վալանթին, մէմուլին ղայրի վէ տէհէթամիդ օլան պու
իապէրի իշիտինճէ, եէրէ տէվրիլմէմէք իշին եանընտա պու-
լունտուղու աղաճա տայանմաղա մէճպուր օլտու, վէ քէմալի
թէլաշ իլէ :

— Նէ՞ սէօյլէյթրսուն . . . էօլտիւ հա՛ . . . տէյու հայ-
գըլտը :

Խըտմէթբեմը Սէն ժան, ղայէթ տէհէթի պիր սու-
րէթտէ պիշտրէ գըղճըւզըն եիւզիւնէ պաղարադ :

— Էվվէթ էօլտիւ, տէյու ճէվապ վէրտի :

Սէն ժան, էսկի տօրգատէկեան խանէտանը նէզտինտէ
եաշայըպ բէրվէրտէ օլմուշ վէ անէր թալաֆընտան թէրպիյէ
կէօրմիւշ պաշլունտուղընտան, հէր պիր հալի անլէրէ պէնզէ-
մէքտէ իտի, անլէրին քիպը ու մաղրուրիյէթի վէ ատավէթի
հէր պու աղէմտէաթէվճուտ իտի . պինտէն աղէյհ էֆէնչոխի

մարքի տը Գըլամօրան կիպի, անըն տա Վէրպըրի ֆամիլեա-
սընա բէք պէօյիւք պիր խուսումէթի վար իտի :

Պախուսուս Սէն ժան , իսթիյար Մարքի իլէ կէնճ Կան-
թօնըն վէֆաթլարընը Վալանթինին եիւզիւնտէն պիլտիյի
ճիհէթլէ , գըրգ սէնէտէն ղիյատէ պիր միւտտէթտէն պէրի
տիր խըտմէթ իթմէքտէ պուլունտուղու սէվկիլի էֆէնտիլէ-
րինին մահվ օլմալարընա սէպէպ օլան պու գըզա նէֆրէթի
արթտըգճա արթմըշ իտի : պունըն իշին սէօյլէյէճէյի սէօզ-
լէրին հէր պիրինի պիր խանչէր տարպէսի կիպի ղէհրինաք
պիր սուրէթտէ իֆատէ իթմէյէ ղայրէթ իտէրէք , շու ա-
թիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Էվվէթ , միւսիւ Կասթօն տիւն ագչամ վէֆաթ իթ-
տի , օղլունըն վէֆաթը խապէրինի իշիտինճէ , պիր մէշէ ա-
ղաճը գատար սաբա սաղլամ օլան օ գօճա Մարքի , ատէթա
եըլտըրըմ իլէ վուրուլմուշա տէօնտիւ . պէն օ էսնաաէ եա-
նընտա իաիւմ , շիտտէթը մէյուսիյէթտէն էլլէրինի պիրի
պիրինէ վուրուպ հիշ սէս սէտա չըգալմայարագ պուլուն-
տուղու մահալէ տէվրիլի վէրտի . միւսիւ Լույի պիր հէքիմ
պուլմագ իւզրէ Թըրասգօնա կիթտիյի էսնաաէ պիզ տէ Մար-
քիյի գարեօլասընա եաթըրտըգ , ֆագաթ նէ չարէ քի իշ
իշտէն կէշմիշ իտի : հէքիմ կէլտիյի ղէման իյֆա իտէճէք
հիշ պիր վաղիֆէսի գալմամըշ օլտուղունը կէօրտիւ , մամա-
ֆիհ միւսիւ Մարքի սապահա գարըն պիր ագ քէնտինի պու-
լարագ , միւսիւ Լույի իլէ պիր աղ եալընըզ գալմալարընը
խթէտի , աղ պիր միւտտէթ սօնրա ֆէնալաշըպ հալէթը
նէզիյէ կէլտի , թէլաֆֆուզ իյլէտիյի սօն սէօզլէրի շու քէ-
լիմէլէր օլտու :

— « Վէրպըրի ֆամիլեասընա միւթտէլէր օլտու , բէ-
տէր իլէ էվլատ պիր կիւնտէ եօգ օլտուլար » :

Վալանթին , Կասթօնըն վէֆաթ իթմէմիշ օլտուղունը
խապէր վէրմիշ օլսա իտի , ստարգ խըտմէթքնարըն հիտտէթ
աւ թէէսսիւրինի թէսքին իթմիշ օլուր իտի , լաքին կէնճ գըզ

պու խապերի, մէյտանէ չըգմասը նամուվաֆըգ պիր սըրը օլմագ իւզրէ թէլագը իյլէտիյինտէն, Սէն ժանա պունտան հիչ պահա իթմէյուպ :

— Էօյլէ իսէ Կասթօնըն քիւ չիւք պիրատերի միւսիւ Լու-
յիյի կէօրմէքիյիմ իգթիզա իտէր, տէտի :

Մատմագէլ Վալանթինն պու ճէվապը, Սէն ժանը պիւսպիւթիւն ղազապլանտըմըլ օլմաղա, շու աթիտէքի սէօզլէր իլէ մուգապէլէ իթտի :

— Սիգ միւս . . խա՛յըր մատմագէլ Վէրպըրի խայըր քօ ֆիքրի խաթրընըզտան չըգարընըզ, սիզին եիւզիւնիզտէն զուհուրա կէլէն պու գատար տէհչէթիւ վագապէր իւզէ-
րինէ, Կասթօնըն պիրատերինն հուզուրընա չըգմաղա նա՛սըլ ճէսարէթ իտէպիլէճէքսինիզ . . . խա՛յըր, խա՛յըր, իշթէ պունա թահամիւլ իտէմէմ, իշիտիյօ՞րմըսընըզ՝ էկէր տինլէր իսէնիզ սիզէ պիր նասիհաթ վէրէյիմ քի քօ տա հէման տէօնիւպ խանէնիզէ կիթմէք տիր, զիրա տիկէր խըտմէթքեար արգա-
տաչլարմ սիզի պուրատա կէօրէճէք օլուրլար իսէ, տին-
եատա իշիթմէտիյինիզ պիր սէօզ գալմայաճագ տըր, հէբի-
սինին տէ սիթէմ ու հագարաթընա սիրէր օլաճագընըզ :

Սէն ժան, պունլարը տէտիքտէն սօնրա Վալանթին թա-
րաֆընտան պիր ճէվապա պէքլէմէքսիզին, խըզլը խըզլը եիւ-
րիւյիւպ ուզագլանտը :

Պիչարէ գըզճըազ նէ՞ եաբաճաղընը շաչըրտը՞, կէօրտիւ-
յիւ սիթէմ ու հագարաթտէն տէթէճէյի նիհայէտէ միւթէ-
էսսիր օլարագ, սապահլէյին քէմալի սիւրաթլա կէլմիչ պու-
լունտուղու եօլը քէնտինէ մալիք տէյիլ իմիչ կիպի պիր հալ-
տէ աղըր աղըր եիւրիւմէյէ պաչլատը :

Պու էսնատէ պիր չօգ չիֆթճի վէ րէնճպէրլէր գասա-
պատան թարլալարընա ալտէթ իթմէքտէ իտիլէր, պունլա-
րըն ճիւմլէսի իւք ագչամքի վուդուաթը Էօյլէնիպ խապեր
ալմըլլար իտի . պիչարէ գըզճըազ, եծլոնա պիր չօգ հագաթէ-
թամիզ պագըլլարա վէ միւսթ Խէզլիյանէ նէլամլարա վէ կիւ-

լիւշէրէ տիւշար օլտու, Վալանթին, Վերպրիյէ եագլաշտըղը զէման խըտմէթճիսի Միյճօնը եօլտա քէնտինի պէքլէմէքտէ պուլտու. խըտմէթճի գատըն Վալանթինի կէօրիւնճէ, ազիմ պիր թէլաշ իլէ.

— Աման, չաբըգ օլունուղ մատմաղէլ, պու սապան մատամըն զիյարէթինէ պիր զաթ կէլտի, անտէն սօնրա մատամ հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլտի, օ զէմանտէն պէրի պաղըրըպ չաղըրարագ սիզի պէքլէյօր, աըգաթ իտինիզ մատմաղէլ, վալիտէնիզ բէք միւտհիշ պիր հալտէ տիր, տէտի:

Ֆիլհագըգա մատամ աը լա Վերպրի, վուգուլթը թէմամէն խապէր ալմըշ իտի, հէմտէ նաճըլ, Գլուլմըն քէմալի զայրէթ վէ իհթիմամ իլէ տալլանտըրմըշ պուտաֆլանտըրմըշ օլտուլու պիր սուրէթտէ, գօնթէսին թէքլիֆսիզէ գօնուշտուղու պիր տուլ քիպար գատըն, պու սապան մահգա պու իշ իշին պիլխասաա էրքէնտէն գալգըպ կիյինէրէք, պու տէհէթամիզ հէվատիսի Դօնթէսէ եէթիշտիրմէք զայրէթինէ տիւշմիւշ իտի:

Պիշարէ Վալանթին, իէվֆ ու հէյէճանընտան թիրիլ թիրիլ թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ վալիտէսինին հուզուրընա չըգտը. մատամ աը լա Վերպրի, քըզընա սէօյլէմէտիյի հիշ պիր աճը սէօզ պըրագմատը, թահգիր ու սիթէմտէ սօն տէրէճէյէ վարտը:

Մատամ Դօնթէսի պու վազապի միւլէլէմէտէ գըզընըն աաը չըգմըշ վէ սույի չէօհրէթ գազալմըշ օլմասընտան զիյատէ, Վալանթինի պիր զէնկին գօճայա վէրէրէք, օ եիւզտէն նայիլի սաատէթ զլմագ խուսուսընտաքի արզուսընքն քեամիլէն մահվ օլմուշ պուլունմասընա ըզհարը թէէսսիլֆ իտիյօր իտի:

Պու գատար ֆէնա պիր սուրէթտէ աաը չըգան պիր քըզըն, էօյլէ գօլայճա պիր գօճա պուլամայաճաղը տէրքեար իտի. մատամ աը լա Վերպրիինին քէնտի մագաաը

վէճհ իլէ , պու գըզը Բարիզէ կէօթիւրիւպ քիպնար ալէմինէ
թագտիմ իթմէղտէն էվվէլ , պէհէմէհալ պու վագաա իւ-
զէրինէ հիչ օլմաղսա պիր իքի սէնէ կէչմէսի լազըմ իտի :

Գօնթէս , հիտտէթ ու զազապընտան գըպ գըրմըզը քէ-
սիլմիշ օլտուղու հալտէ շիտտէթլէ պաղըրարագ , քէրիմէ-
սինի շու նապէճա սէօզլէր իլէ թահգիր իթմէյէ պաշլատը :

— Պըրէ՛ րէզիլ գըզ , դւթանմաղ գըզ , սէն խանէտանը-
մըզըն նամուս ու հայսիյէթինի պէօյլէ՞ մի մուհաֆաղա ի-
տէրսին չ պիզիմ խանէտանըմըզտան հիչ պիր գատընը շիմ-
տիյէ գատար նէզարէթ ալթընա պուլունտուրմաղա լուզում
կէօրիւլմէմիշ տիր , անլէր նամուսլարընը կէօզլէթմէյի քէն-
տիլէրինճէ պիր վազիֆէյի մուգատտէսէ ատտ իթմէքտէ ի-
տիլէր : ահ , պէնտէն կէօրտիլիւն միւսաատէյի սույի իս-
թիմալ իտէրէք , գատըն ճընսը իչին րէզալէթ վէ շինալէթ ատտ
օլունան իէզիլ գարըլար տէրէճէսինէ թէնէզլիւլ իթտին , էօյ-
լէ՞ մի :

Մատմաղէլ Վալանթին , զաթէն պէօյլէ տէհչէթլի պիր
պօրա գօրաճաղընը էվվէլտէն անլամըշ իտի , պինաէն ալէյհ
զիհնինտէն վալիտէսինէ գարշու պէօյիւք պիր մէթանէթլէ
արզը սիւքիւնէթ վէ միւթավաթ իթմէյէ գարար վէրմիշ
իտի , հէք պու սէօզլէրի լալըգ օլտուղու պիր ճէզա օլմագ
իօզրէ թէլսագ գը իտիյօր իտի , վալիտէսինին պու հիտտէթ
ու թէհափիւրինէ հագ վէրէրէք , պիր մաղնունըն հաքիմլէրի
տինլէմէսի գապիլինտէն օլարագ , պաշընը էօնիւնէ էյմիշ
օլտուղո՞ւ հալտէ մահճուպանէ պիր թարզ իլէ տինլէյօր ի-
տի :

Փագաթ Վալանթինին պու սիւքիւթի Գօնթէսին պիւս-
պիւթին զազապընը մուճիպ օլտու . պինաէն ալէյհ մատամ
Վէրպըրէնին չէհրէսի թաթիֆի ղայրի գապիլ գօրգունճ պիր
սուրէթ ալարագ :

— Գըզ , նի՞չին ճէվապ վէրմէյօրսուն , տէյու պաղըր-
տը :

— Վալիտէճիյիմ . . . նէ՞ ճէվապ վերէյիմ .

— Նէ՞ ճէվապ վերէճէքսին , իշիթտիյինիզ սէօզլէր հէք եալան տըր , ալէյհիմտէ իֆթիրա իտիյօրլար , հիշ Վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր գըզըն պէօյլէ պիր խաթատէ պուլունմասը գապիլ մի տիր , տէյէճէքսին . ֆայտէ պագալըմ՝ ճէվապ վէր , քէնտինի միւտաֆաա էթ .

Մատմագէլ Վալանթին , հիշ պիր ճէվապ վերմէյիպ եալընըզ պաշընը սալլամագլա իքթիֆա իթտի .

Գօնթէս իսէ , հիտաէթինտէն ատէթա չըտըրմըշ կիպի պիր հալ քէսպ իտէրէք վէ ավազ ավազ հայդըրարագ .

— Սէսին չըգմայօր գը՛ղ , եօգսա հէր քէսին պու տէտիյի տէհշէթլի սէօզլէր տօզըրօ մը տըր , տէտի .

Պիչարէ Վալանթին , պու տէֆա նիյազքեարանէ պիր թավը ալարագ , եավաշ պիր սէտա իլէ .

— Աֆվ իտինիզ վալիտէճիյիմ , պէնի աֆվ իտինիզ տէյու մըրըլտանտը .

— Նա՞սըլ , նա՞սըլ , աֆվ մը իտէյիմ , տէմէք քի հէքսի տօզըու , արթըգ ըհզալէթինի ութանմատան իյթիրաֆ իտիյօրսուն , էօյլէ՞ մի . ամա՛ն եա Րապպիմ , գը՛ղ սէնին տամարլարընտա ճէրիյան իտէն գա՛ն Վէրպըրի գանը տէյիլ մի . ա՛հ մէլուն գահպէ , սէնին պու խաթան պու ճինայէթին թէ . պէյյիւն իթմիշ , տէրէճէյի պէտահաթէ վարմըշ օլսա պիլէ , եինէ ինքեար օլունաճագ ըհզալէթլէրտէն տիր . ա՛հ , սէնի նամուսսըզ սէնի , սէն պիլմէյօր , հըսս իթմէյօրմուքըն քի , տիւնեա պիր արայա կէլմիշ օլսա , պիր գըզ , վալիտէսինէ գարշը պու մէզմուհանէ իյթիրաֆը իտէմէզ . աման եա՛ Րապպիմ , եիւրէյիմէ էնէճէք , տօսթլարը աշըզլարը պուլունտուղունը , եիւզի պիլէ գըզարմագսըզըն իյթիրաֆ իտիյօր , պունընլա տիւնեատա պիրինճի տէֆա օլարագ սէն իֆթիւ խար էթ .

— Վալիտէճիյիմ , նէ՞ գատար մէրհամէթսիզլիք իլէ սէօյլէյօրսունըզ .

— Սո՛ւս խապիսէ, սէն պանա մէրհամէթ իթտի՞ն մի, պու րէզալէթինին պէնի էօլտիւրէպիլիր օլտուղունը տիւշիւն-տիւն մի. պէնիմ, հազգընտա կէօսթէրմէքտէ օլտուղում միւսաատէ, է, տօսթըն իլէ պերապէր քիմ պիլիր գա՞ջ տէ-ֆալէր կիւլիւպ էյլէնմիշսինիզ տիր. իֆֆէթինէ, իսմէթինէ պէնիմ քէնտի իսթիգամէթիմ գատար իթիմատըմ վար իտի. էյ վա՛հ, պէն սէնի հալա պէշիլինին եանընտա պէքլէտիլիմ զէմանլար գատար մասումէ, աֆիֆէ, բագիզէ պիր գըզ զանն իտիյօր իտիմ. մէկէր իսէ սէնին իսմին գահվէլէրտէ, մէյիսանէլէրտէ սէօյլէնիյօր իմիշ, պիր թագըմ ճտի հէրիֆ-լէրին իսթիհզալէրինէ, էյլէնճէլէրինէ սէրմայէ օլմուշըն, սէնին իշին ատէմլէր պիրի պիրլէրինի էօլտիւրիյօր, գանլար տէօքիւիյօր իմիշ տէ պէնիմ խապէրիմ եօգ . . . ա՛հ, ու-թանմազ արլանմազ, գըզ, խանէտանըմըզըն նամուսընը, քէնտի իֆֆէթինի, իլք բասթ կէլտիլին հէրիֆէ թէսլիմ իթտին, էօյլէ՞ մի:

Գօնթէս թահգիրաթընտա բէք իլէրիյէ վարմըշ իտի, պիշարէ Վալանթին, սիթէմ ու հազարաթըն պու տէրէճէ-սինէ միւսթահազ տէյիլ իտի՞ հէլէ « իլք թէսատիւֆ իթ-տիլին հէրիֆէ » թապիրի, կէնճ գըզը բէք զիյպտէ տիլկիր վէ միւքէտտէր իլլէմիշ օլտուղունտան, վալիտէսինին պու սէօզիւնի րէտտ իթմէք իսթէտի իսէ տէ, Գօնթէս մէյտան վէրմէյէրէք, էվվէլքի թահգիրաթընա չու սէօզլէրի տէ ի-լավէ իլլէտի:

— Խա՛յըր, խաթա իտիյօրում, պէն իլք թէսատիւֆ իլ-լէտիլին հէրիֆէ արզը թէսլիմիլէթ իթմէտին. պու խուսուս-տա տիւշիւնտին թաշընտըն տա, խանէտանըմըզըն էն պէօյիւք տիւշմէնի պուլունան Գըլամօրան ֆամիլեասընըն պէօյիւք օղլը Կասթօնը ինթիխապ իթտին, հէմտէ էօյլէ ալշազ պիր ատէմի ինթիխապ իթտին քի, կէզիպ եիւրիւտիյի եէրլէրտէ սէ-նինլէ օլան յէշալիւգինի նագլ իտէրէք, ճէտտիմիզտէն իւ-լլավվը հիմմէթ սահիպի օլան պիր զաթըն, օ ֆամիլեա ա-

լէյսինտէ կէօսթէրտիյի պիր գահրիմանլըգտան (1) նէշաթ իտէն ինթիգամընը իշթէ պու սուրէթլէ ալմըշ օլտու :

— Խա՛յըր վալիտէճիյիմ խա՛յըր , պու հիւքճիւնիզ բէք եանլըշ տըր , Կասթօն պէնի ճիտտէն սէվէյօր իտի : էկէր պէնի թէզվիճ խուսուսընտա ըրզանըզը թահսիլ իտէպիլէճէյինի մէմուլ իյլէմիշ օլտա իտի . . .

— (Սէօզիւնի քէսէրէք .) Սէնին իլէ թէզէվվիւճ իտէճէք էօյլէ՞ մի , Ալլահ կէօսթէրմէսին , սէնի օ հէրիֆին զէվճէսի կէօզմէքտէն իսէ , Բօն նէհրինէ եուվարլանըպ մահվ օլտուղունը կէօրմէք պէնճէ պին գաթ խա՛յըրլը տըր :

Մարքի տը Գըլամօրանըն , օղլունըն Վալանթինի ալմագ խուսուսընտաքի արզուսընը խապէր ալտըղը վագըթ , ըզհար իյլէմիշ օլտուղու նէֆրէթէ մուատիլ օլմագ իւզըրէ գօնթէս Վէրպըրի տաթի , եալընըզ գատընլարա մախսուս պիր շիտտէթը ինթիգամճուեանէ իլէ :

— Շիւքիւրլէր օլտուն քի Կասթօն պօղուլտու կիթտի , ինթիյար Մարքի տէ էօլտիւ . ճէնապը Հագ ատիլ տիր , իշթէ պու սուրէթլէ պիղիմ ինթիգամըմըզը ալտը , տէտի :

Շու տագըգատա Վալանթինին խաթընա , ինթիյար մարքի տը Գըլամօրանըն թէսլիմի բուհ իթտիյի սըրատա տէտիյի վէ Սէն ժանըն քէնտիսինէ պիլտիթիյի « Վէրպըրի ֆամիլեասընա միւթտէլէր օլտուն » սէօզի կէլմիշ իտի . Գօնթէսին կէօզլէրինտէ վահշիյանէ պիր մէսէրլէթ ասարը բարլամաղա պաշլտըր :

Գօնթէսին պու վահշիյանէ մուամէլէսի , Վալանթինէ բէք զիյատէ սույի թէէսսիր իյլէտիյինտէն , պիչարէ գըզ զայրէթ

(1) Օգույանլարըմըզտան պունը ունութմուշ օլանլար վար իսէ պիղ պուրատա սիր տահա ինթար իթմէյի լագըմէտէն առտ իտէրիզ . Գօնթէսին պու « գահրիմանլըգ » նամը իլէ հատ վէ իֆթիխար իյլէտիյիճէյ , վագթը իլէ Վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր էրքէյին՝ Գըլամօրան ֆամիլեասընտան պիր գըզ Հագ գընտաքի թասալլըթ տըր :

վէ մէթանէթինի զայս իտէրէք պիրտէն պիրէ սաբսարը քէ-
սիլտի, կէօղլէրինի գաբատը, այագտա տուրմաղա իգթի-
տարը գալմամըչ օլտուղունտան պիր նօգթայի իսթինատ
պուլմագ իչին էլլէրինի ուզաթտը իսէ տէ, պիր եէրէ թու-
թունամայըպ հէման պուլունտուղու մահալէ երգըլա գալտը.
եէրէ տիւշտիւյի էսնատէ պաշընը եանընտա պուլունտան գօն-
մօլըն քէօչէսինէ չարմըչ պուլունտուղունտան ալնը եարըլ-
մըչ իտի:

Պիր թանէճիգ գըղընըն պէօյլէ քէնտինի զայս իտէրէք
եէրլէրէ սէրիլմիչ պուլունմաօը, Գօնթէստէ զէրրէ գատար
թէէսսիւր հուսուլէ կէթիրմէտի. պու մէնզարէյի Փէճիյէյի
պարիտանէ պիր նազար իլէ թամաշա իթտիքտէն սօնրա,
գըղընըն հարաքէթէ մէճալի գալմամըչ օլտուղունը կէօրէ-
րէք պիր խըտմէթճի չաղըրըպ:

— Մատմագէլի գալտըրըպ օտասընա կէօթիւրիւնիզ,
իւսթիւնէ գաբույը քիլիտլէյիպ անտիթարընը պանա կէ-
թիրինիզ, տէտի:

7

Գօնթէս տը լա Վէրպըրի, շու արալըգ Վալանթինի օ-
տասընա գաբայըպ տըշարը չըգարմամաղը էն պէօյիւք պիր
թէտպիր ատտ իտիյօր իտի:

Գօնթէս չ պու մէսէլէյի տիչլէրինէ տօլայըպ այլարճա
կէզիպ եիւրիւտիւքլէրի եէրլէրտէ, անը սէօյլէմէյի քէնտի-
լէրինէ պէօյիւք պիր զէվգ ատտ իտէն իչսիզ կիւճսիւզ քէօյ-
լիւլէրին լիսանը թէարրուղընտան գօրգույօր իտի:

Քէօյլիւլէր, Ղէմմ վէ մուֆասալլըգ խուսուսընտա չէ-
հիրլիլէր կիպի նէղաքէթէ վէ իհթիյաթէ ասլա ըաղպէթ իթ-
մէզլէր. պու եօլտա փէնա չէօհրէթ գաղանան պիր գըղ, եա

օ քէօյտէն փիրար իթմէլի վէ եախօտ ումումըն թահգիրաթը պի էտիպանէսինէ վէ աճը իսթիհզալէրինէ գաթլանըպ էյ-վալլահ տէմէլի տիր . պէօյլէ պիր գըզ հագգընտա հէր քէս քէնտի հալինճէ պիր սէօզ սէօյլէյիպ պից թաշ աթմալը պէօյիւք պիր չէրէֆի ատտ իտէր :

Դօնթէս տը լա վէրպըրի , պուքալարընը տիւչիւնտիւյիւ էսնատէ օտատան իչէրի պիր խըտմէթճի գատըն կիրէրէք , Դօնթէսէ .

— Մատմագէլ վալանթին պիր ազ քէնտինի պուլմուշ իսէ տէ բէք աղըր խասթա տըր , պու պապտէ նէ՞ էմրինիզ վար , տէտի :

Դօնթէս , վալանթինին խասթալըզընա ինանմամագ իպթէտի իսէ տէ , խըտմէթճիին ըսրարը իւզէրինէ եօգարըյա գըզընըն օտասընա գատար չըգմաղա մէճպուր օլտու , մուշմաիլէյհա , քէրիմէսինի կէօրիւնճէ վալանթինին խասթալըզը սախթէ պիր հալ օլմայըպ , պիչարէ գըզ հագգըգաթէն պէօյիւք պիր թէհլիքէ իչինտէ օլտուղունը անլատը :

Դօնթէսին չէհրէսինտէ վալիտէլիք չէֆդաթը վէ մէրհամէթ ասարը կէօրիւմէտի , լաքին պիր տօգթօր ճէլպ իթմէնին շիտտէթլէ լուղումը օլտուղունը հըսս իթտի . հազա-գաթը վէ մէհարէթի չէօհրէթի իլէ պիւթիւն գասապա էհալիսինին հայրէթինի ճէլպ իթմիշ պուլունան տօգթօր Բօթէյէ խապէր կէօնտէրտի , մարքի տը Գըլամօրանըն վէֆաթը կիճէսի շաթօյա ճէլպ իտիլէն տօգթօրտա երինէ պու տօգթօր Բօթէ իտի :

Պու տօգթօր Բօթէ , վէֆաթլարընտան սօնրա պիր չօգզէմանլար իսիմլէրի հիւրմէթլէ եատ օլունան էհլի խայր հէքիմլէրտէն իտի . պու զաթ , զայէթ թէմիզ պիր գալպէ մալիք օլտուղու կիպի , զէքեալէթ վէ հազապաթ նօգթէյի նազարընճա տախի բէք իլէրտէ պուլունմագտա իտի , տօգթօրը մումաիլէյհ պիւթիւն էօմրիւնիւ իլմի թէպապէթէ վազֆ իթմիշ իտի :

Պու զաթ ասհապը սերվէթտէն պուլունտուղու ճիհէթլէ, կիթտիյի խասթալարտան վիզիթա նամը իլէ ագճէ գապուլ կյլէտիյի գաթան կէօրիւլմէմիշ տիր. գըր պիր գըսրագ գօշուլը արապասը տէրունինտէ տօգթօր Րօթէնին, կիճէ կիւնտիւզ խասթալարը զիյարէթ իթմէքտէ օլտուղու կէօրիւլիւր վէ արապասը տախիլինտէ ֆըգարա խասթալար իչին չիչէ չիչէ էթ սուլարը վէ շարապլար պուլունուր իտի:

Տօգթօր Րօթէ, թագըրիպէն էլլի եաշընը միւթէճավուզ գըսա պօյլու պիր զաթ օլուպ պաշընտա հիշ սաշը եօգ իտի, մուճաիլէյհին կէօղլէրի քէսկին, չէհրէսի միւթէպէսսիւմ վէ սէօղիւ քէօհպէթի բէք թաթլը իտի:

Տօգթօր Րօթէ, կէլիպտէ մատմաղէլ Վալանթինի մուլայէնէ իտինճէ գաշլարընը չաթտը, վագարլը պիր հալ քէսպ կյլէտի:

Պու զաթ, զայէթլէ սիւրաթը ինթիգալէ մալիք պուլունտուղունտան, վալիտէ իլէ խասթա գըղը օ գատար քէսկին պագըլլար իլէ թէտգըգ իթմէքտէ իտի քի, իխթիյար գօնթէս, օ թէէսսիւրսիզ գարը պիլէ, տօգթօրըն պու միւլէսսիւր նաղարլարը թահաղընտա գըպ գըրմըղը գըղարըպ գալմըլ իտի:

Տօգթօր Րօթէ, պիշարէ Վալանթինի պիր էյիճէ մուլայէնէ իթտիքտէն սօնրա, նիհայէթ գօնթէսէ խիթապէն:

— Պու զէվալլը չօճուգ բէք աղըր խասթա տըր, տէտի իսէ տէ, գօնթէսին պու սէօղէ ճէվապ վէրմէտիյինի կէօրիւնճէ, շու սէօղլէրի իլավէ իթտի:

— Էվլէթ մատամ, բէք խասթա տըր, միւսաատէնիզ օլուր իսէ խասթա իլէ պիր աղ եալընըղ գալմագ իսթէրիմ:

Տօգթօր, ասհապը նամուս վէ հայսիյէթտէն զայէթ ճիտտի պիր զաթ օլտուղու ճիհէթլէ, մատամ գօնթէս մուլմաիլէյհին պու թէքլիֆինէ իթիւրաղէ ճէսարէթ իտէմէյուպ, եալընըղ ճանը սըգըլմըլ օլտուղունը կյմա իտէր պիր թավը

իլէ գալգըպ պաշգա պիր օտայա կիթտի . գօնթէս , զահի-
րէն պիր թէէսսիւր ասարը կէօսթէրմէմէյէ ճէպըր նէֆս ի-
տիյօր իսէ աէ , գալպէն բէք միւտհիշ ֆիքիւրէր իլէ մուազ-
ղապ օլմադտա իտի . տօգթօրըն , Վալանթին իլէ կէչիրտիյի
պիր գաշ տազըգա գօնթէսէ պիր ասր գատար ուզուն կէօ-
րիւնտիւ :

Նիհայէթ իւլ էմր տօգթօր , գօնթէսին պուլունտուղու օ-
տայա կէլտի , տօգթօր րօթէ բէք չօգ սէֆիլէր կէօրմիւշ ,
եիճրէքլէր տայանամայաճագ բէք չօգ խասթալարը թէտա-
վի իլէ օղրաշմըշ օլտուղու հալտէ պիլէ , մատմազէլ Վա-
լանթինին եանընտան պէօյիւք պիր հէյէճան իլէ ալտէթ
իյլէմիշ իտի :

Մատամ տը լա Վէրպըրի , տօգթօրըն պու թէէսսիւր
վէ հէյէճանընը ֆարգ իթմիշ օլմաղըլա ֆութուրընը պօղ-
մայարագ :

— Սէօյլէյինիզ պագալըմ տօգթօր էֆէնտի , նէ՞ քէշֆ
իթտինիզ , տէտի :

— Մատամ , վալիտէ պուլունտուղունը իչին բէք ալա
պիլիրիմ քի գալպինիզտէ պիթմէզ թիւքէնմէզ պիր շէֆգաթ
վէ մէրհամէթ վար տըր . . . գըզընըզըն խաթասը նէ գատար
պէօյիւք օլտա , սիզտէքի շէֆգաթը մատէրանէ էլպէթտէ ան-
տէն տահա պէօյիւք օլաճաղը իչին պիչարէյի աֆվ իտէր-
սինիզ , տէյիլ մի , մատամ . սէօյլէյէճէյիմ սէօզէ գարըր
իպրաղը մէթանէթ իթմէլիսինիզ . . . մատամ , մատմազէլ Վա-
լանթին համիլէ տիր :

Պու սէօզ գօնթէսի չաշըրթտը , հիտտէթ վէ չիտտէթը
մէյաւսիյէթինտէն գըպ գըրմըզը քէսիլէրէք :

— Ահ , բէզիլ , գահպէ , զաթէն պուլնտան պէնտէ չիւպ-
հէ իթմէքտէ իտիմ , տէյու հայգըրտը :

Պու սէօզլէրի սէօյլէր իքէն , գօնթէսին չէհրէսի էօյլէ
միւտհիշ պիր սուրէթ ալտը քի , պու տէհէթին իֆհամ իյ-
լէտիյի մանայը տօգթօր տէրհալ անլայարագ , էլինի ուզա-

տըպ գպտընըն գօլունտան, վիճուտինի սարսաճագ պիր շիտ-
տէթ իլէ թուլթուպ.

— Զօճուգ պիր գազայա օղրատըլմատան սաղ սէլիմ
տօղմալը տըր, տէտի:

Տօգթօր Բօթէ պու անլայըշընտա խաթա իթմէմիշ իտի ճ
չիւնքի Վալանթինին պէրհայաթ պիր ըէզալէթի տէմէք օ-
լան պու չօճուղը մահվ իթմէք կիպի պիր տէհէթլի ֆիքիք
ֆիլհագըգա գօնթէսին զիհնիտէ տօլաշմաղա պաշլամըշ ի-
տի, պու մաղրուր վէ խըրըն գատըն, ֆիքըրինին պէօյլէ տօգ-
թօր թարաֆընտան քէշֆ իտիլտիյինի կէօրիւնճէ.

— Տօգթօր էֆէնտի, նէ՞ տէմէք իսթէտիյինիզի անլա-
յամայօրում, տէտի:

— Գօնթէս ճէնապլէրի, շունը տէմէք իսթէյօրում քի,
իճրասընը թաասովուր իթտիյինիզ ճինայէթ իլէ, քէրիմէ-
նիզին նամուսընա սիւրիւլմիւշ օլան լէքէյի թէմիզլէմիշ օր
լամաղընըզ, անլայօրմուսընըզ մատամ:

— Տօգթօր, օ նամըլ սէօղ...

— Անլատըղըմը սէօղէյօրում մատամ. էկէր պու զան-
նըմտա խաթա իտիյօր իսէմ պուհնա տահա զիյատէ մէմուհն
օլուրում, շու սաաթտա մատմաղէլ Վալանթինին խաաթա
լըղը պիր ազ ազըր իսէ տէ, հայաթընտան գօրգու լաճագ տէ-
ըէճէտէ տէյիլ տիր. մուհաիլէյհանըն կէնճ վէ նաղիք վի-
ճուտի, չիտտէթը թէէսսիւրինտէն պիր ազ զիյատէ միւթէ-
էսսիր օլմուշ պուլունտուղունտան, քէնտինէ չիտտէթլի պիր
նէօվպէթ կէլմիշ տիր, լաքիկ պու նէօվպէթի գարիպէն թէս-
քին իտէճէյիմտէն էմին օլունուզ:

Գօնթէս, տօգթօրըն քէնտի հագգընտաքի սույի զանն
վէ շիպհէլէրի քէամիլէն մահվ օլմամըշ պուլունտուղունը
անլայարագ, հիշ օլմաղ Վսէ գըզը հագգընտա ըզհարը շէֆ-
գաթ վէ մուհապէթ սուրէթի իլէ տօգթօրըն հիւսնի թէ-
վէճճիւհինի ճէլպ իտէպիլիլիմ խիւլեասը իլէ

— Աման, տօղրու սէօյլէյինիզ տօգթօր էֆէնտի, գը-

զըմ իշին հիշ պիր թէհլիքէ եօգ տըր եա , տէմէսի իւզէի-
նէ , տօգթօր պէլլիսիզ պիր իսթիհզա իլէ աթիտէքի ճէվա-
պը վէրտի .

— Էմին օլունըզ մատամ , քէրիմէնիզ իշին հիշ պիր
թէհլիքէ եօգ տըր , թէէսսիւրաթը մատէրանէնիզ թէմամը
իլէ սիւքիւնէթ պուլսուն . քէրիմէնիզ մատմազէլ վալանթի-
նին , շիմտի եալընըզ զիհնէն պէօյիւք պիր իսթիրահաթէ բէք
զիյատէ իհթիյաճը վար տըր , թէսքինի հէյէճանը իշին սի-
զին պիր գաշ թաթլը սէօղ սէօյլէմէնիզ , պու պապտէ պէ-
նիմ քէնտիսինէ իտէճէյիմ թըպպի իլաճլարտան պին գաթ
ֆայիտէլի տիր . շունը տա պիլինիզ քի , ուֆագ պիր իւզիւն-
թի , էհէմմիյէթսիզ պիր եիւրէք օյնաթմասը , քէրիմէնիզին
հէլազընը մուճիպ օլուն .

— Ահ , նէ եաբայըմ տօգթօր , պիր թանէճիք սէվկիլի
գըզըմըն պէօյլէ ըզգիլանէ պիր սուրէթտէ իղֆալ իտիլմիշ
օլտուղունը խապէր ալընճա , հիտտէթիմէ ղալէպէ իթմէք
միւմքիւն օլամատը , քէնտիմէ հիւքմ իտէմէտիմ .

— Նէ հալ իսէ մատամ , շիմտի օ իլք հիտտէթին հիւքմի
կէշտի , ագիլանէ վէ միւտէպպիրանէ հարաքէթ իթմէնին զէ-
մանը կէլտի . սիզ տէ վալիտէսինիզ մատամ , չէֆգաթ վէ
հըսսը մատէրանէնիզէ թէպաիյէթ իտէրէք հարաքէթ իտի-
նիզ , պէնիմ վազիֆէմ քէրիմէնիզ մատմազէլ իլէ տօղաճագ
չօճուղը գուրթարմագ տըր , պու վազիֆէմի իյֆատէ առլա
գուսուր իթմէյէճէյիմ , եարըն եինէ կէլիրիմ .

Գօնթէս , սէօզի պէօյլէ եարըմ պըրագարագ տօգթօ-
րըն սավուշըպ կիթտիյինի իսթէմէտիյինտէն , պիր իշարէթլէ
մումաիլէյհի ալը գօյուպ , էսրարը զիհնիյէ վէ ճինայէսինի
իյթիրաֆտէն չէքինմէյէճէք տէրէճէտէ քէնտինէ պիր շաշ-
գընլըզ կէլմիշ պուլունտուղունտան .

— Ամա՛ն տօգթօր էֆէնտի , օղրամըշ օլտուղումուզ պու
ֆէլաքէթը միւտհիշէյի քէթմ իշին , հէր տիւրլի թէշէպպիւս-
տէն պէնի մէն իթմէք մի իսթէյօրսունըզ . պու ընղալէթին

ուսումնական պէջներուն շուրջը պուրմասը իլէ պիւթիւն գա-
սապա էհալիսինն քէբաղէսի մասնաւորսը մը օլալըմ, տէտի :

Տօգթօր Բօթէ չ պիր միւտտէթ սիւքիւթ իտուպ տիւ-
շիւնտի, հագըգաթէն պու մէսէլէ բէք միսհիմմ իտի . նի-
հայէթ քէլամէ աղազ իլէ շու ճէվապը վէրտի :

— Խա՛յր մատամ , պու պապտէքի թէշէպպիւսաթը-
նըղա մանի օլմագ իսթէմէմ , սօնրա վաղիֆէմին խարիճինէ
չըգմըջ օլուրըմ , մէսէլա վէրպըրէյի թէրք իտէրէք պաշգա
պիր մահալէ կիտէպիլիրսինիզ , պուենա պիր շէյ տէյէմէմ ,
լաքին տօղաճագ չօճուղըն հէր պիր հալինտէն սիզի մէսուլ
թութմաղա հասպէլ վաղիֆէ մէճպուրըմ . հարաքեաթընը-
տա քեամիլէն սէրպէսթսինիզ , ֆագաթ չօճուղըն հայաթընա
գաստ վուգու պուլմատըղըն , տէլայիլի գավիյէ իլէ պէնի
տայիմա իգնա իթմէյէ մէճպուրսընը :

Տօգթօր Բօթէ , պու թէհտիտամիզ թէնպիհլէրի վէր-
տիքտէն սօնրա չըգտը կիթտի . Գօնթէս , հիտտէթ ու մէյու-
սիյէթինտէն չաթլամա տէրէճէլէրինէ կէլմիշ իտի , տօգթօր
ալէյհինտէքի շիտտէթ ու թէհալիւրինտէն նէ եարաճաղընը
պիլմէյէրէք , քէնտի քէնտինէ :

— Թէրպիյէսիզ հէրիֆ , քիւսթախ հէրիֆ , պէնիմ կի-
պի աօըլգատէկեանտէն պուլունան պիր գատընը թէհտիտէ
գատար ճիւրաթ կէօսթէրտին էօյլէ մի . ա՛հ , պէն սանա չօգ
օյուն օյնար իտիմ ամմա , նէ՞ եարայըմ քի սէնին էլինէ ,
սէնին մէրհամէթինէ գալտըմ , տէտի :

Մատամ տը լա վէրպըրի , քէրիմէսինի զէնկին պիր ա-
տէմ իլէ էվլէնտիքէրէք , անըն սայէսինտէ նայիլի սէրվէթ ու
սաատէթ օլաճաղընը թէխայիւլ իտուպ տուրմագտա իքէն ,
պիւ վագաանըն զուհուրի , արթըգ Գօնթէսին պու եօլտաքի
խայալաթ վէ թասալվուրաթընա ասլա իմքեան պըրագմա-
մըջ իտի :

Գօնթէս , պու կիւզէլ իւմիւտինին պու սուրէթլէ մահվ
օլուպ կիթտիլինի կէօրիւնճէ , քէրիմէսի ալէյհինտէքի հիտ-

տէթի արթըգճա արթտը, հաթտա պիր արալըգ գըզընը պու հալտէ եաշար կէօրմէքտէն իսէ, գարնընտաքի չօճուղը իլէ պէրապէր պիր ան էվվէ կէպէրիպ կիթմէլէրինի թէմէն-նիյէ գատար վարտը:

Մամաֆիհ տօգթօր Բօժէնին օ գօրգուճն սէօղլէրի, օ քէսկին նազաըը հէնուզ կէօղլէրի էօնիւնտէն զայիլ օլմամըշ իտի. պէօյլէ պիր սույի գաստը արգըւ իթմիշ օլսա պիլէ, պուճը իճրայէ իմքեան օլմատըղընը պիլիյօր իտի:

Տօգթօրըն ալտէթինտէն պիր միւտտէթ սօնրաք գօնթէս վէրպըրի խասթա քէրիմէսինին եանընա չըգմաղա մէճպուր օլտու, չէհրէ վէ էթվարընա վալիտէլիք շէֆգաթը վէթմէյէ չալըշարագ, թէսէլլի հօլունտա գըզընպ պիր գաչ թաթըր սէօղլէր սէօյլէտի. խասթայա զայէթ տըգգաթ վէ իթինա իլէ պագմագ իւզըէ խըտմէթճի Միլհօնը եանընա պըրագտը:

Զալալըը վալանթին, օ գատար ըղթըրապ չէքմէքտէ իտի քի, արթըգ քէնտինտէ հայաթտան հիշ պիր շէյ գալմամըշ կիպի պիր հալ բէյտա օլմուշ իտի:

Պուճը իլէ պէրապէր պիր ազ զէման կէչտիքճէ ըղթըշ րապընտա պիր սիւքիւնէթ բէյտա օլտու, էքսէրիէն պէօյլէ ինսանըն օղրատըղը ճիսմանի վէ բուհանի պէօյիւք ըղթըրապաթ վէ թէէսսիւրաթը միւթէազըպ ինսանտա պիր ույուշուգըգ զուհուր իտէր քի, ինքան՝ հըսսիյաթընտաքի օ էսկի շիտտէթի տույամազ օլուր. վալանթին, գուվվէյի ֆիքրիյէսինի թօբլայապիլէճէք գատար պիր գուտրէթ բէյտա իթտիքտէն սօնրա տիւշիւնմէյէ պաշլատըր վէ քէնտի քէնտինէ:

— Հէր պիր շէյ օլուպ պիթտի, վալիտէմ հէբսինի էօյրէնտի, հէր շէյէ վաղըֆ օլտույ արթըգ գօրգաճագ պիլ շէյ գալմատը, պուճտան սօնրա քէնտինտէն աֆվ ու մէրհամէթ իւմիւտ իտէպիլիրիմ, տէտի:

Վալանթին, համիլէ օլտուղուճը պիլիյօր իսէ տէ, քէն-

տինս՝ դարձնաբար չօճողը իւր պէրապէր պրարաբար կիթմէ յէճէ յինի տախի պիտի յինտէն, պունա տայիր կասթօնապիր չէյ սեօյլէմէյուպ իշի շայէթ կիզլի թուրմալ իտի։ Կասթօնըն տախի թէհլիքէտէն դուրթուրմաքընը արզու իյլէտիյինտէն, հէր սըգընթըյը քէնտի իւզէրինէ ալարագ սէվկիլիսինի քեամիլէն սէրպէսթ պըրագմը խտի։

Մամաֆիհ կասթօն իւր պէրապէր փիրար իթմէյուպտա օրատա դալմը օլտուզունտան տօլայը հէնուզ բէյիման տախի օլմամը իտի և եալընը կասթօնըն սաղ սէլիմ փիրարէ մուվաֆֆագ օլտալ օլմատըղընը պիլէմէտիյինտէն, պու պապտէ բէք պէօյիւք պիր ազապ չէքմէքտէ իտի։

Տօգթօր, իբի կիւնտէն պէրի խասթանըն դալգըպ կէզինմէսինէ միւսաատէ իթմիլ իսէ տէ, Վալանթին, հէնուզ կասթօնա տայիր պիր խապէր ալապիլմէք իշին Պապա Մանօլըն գոճլիպէսինէ գամար կիթմէյէ իգթիտար բէյտա իյլէմէմիլ իտի։

Պէրէքեաթ վէրսին քի Պապա Մանօլըն, մատմազէլ Վալանթինէ օլան ֆէտաքեալըղը վէ սատագաթը գատար զէքեաթէթի տախի պուլունտուզունտան, մատմազէլին քէյֆսիզլէինի խապէր ալընճա, կասթօնըն սալիմէն փիրարէ մուվաֆֆագ օլտուզունը, կէնճ դըզա թէպլիթ իթմէյէ լուզըմ կէօրմիլ վէ պիր գօլայընը տախի պուլարագ պու խապէրի Վալանթինէ եթիշտիրէպիլմիլ իտի։

Պու խապէրը մէսէրրէթէսէր Վալանթինէ հէքիմճէ միւտավաթըն ճիւմլէսինտէն զիյատէ հիւսնի թէէսիլ կէօզա թէքտի։

Տօգթօր Րօթէ, հէր կիւն կէլիպ խասթայը զիյարէթ իթմէքտէ իտի, պիր պուչուգ այ գատար սօնրա խաքթա եօլու ճուլուգ մէշագդաթընա թահամիլ իտէպիլէճէք պիր հալէ կէլիլ պուլունտուզու, տօգթօր թարաֆընտան մատմաթօնթէսէ պիտիրիլտի։

Գօնթէս տախի, պիր ան էվլէլ սէյահաթ իթմէք իշին

պէօյիւք պիր սապըրսըզըզ իլէ գըզընըն իֆազաթընը պէք-
լէյօր իտի . մատամ տը լա Վէրպըրի , մալիք օլտուղու մալ-
լէրինին , Կարըսընը սաթտը , եիրմի պէշ պին ֆըրանգ գա-
տար պիր մէպլազ հուսուլէ կէլտի , ինկիլթէրատա պուլու-
նան ղէնկին պիր իխթէյար ագրապալարը ճանիպինէ կիտէ-
ճէքլէրի հէրքէսէ իլան իտիլտի :

Վալանթին , Կասթօնըն վէֆաթ իթմէյուպ սաղ սէլիմ
ֆիրարէ մուվաֆֆազ օլմուշ պուլունտուղու խապէրինի , Կաս-
թօնըն քիւչիւք պիրատէրի Լույի Գըլամօրանէ խապէր վէր-
մէնին պիր գօլայընը պուլամատըղընտան տօլայը բէք մէյուս
օլույօր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր կէնճ գըզ , պու մուհիմմ սըրըր խըտ-
մէթճի Միհհօնա աշարագ , Լույի տը Գըլամօրանէ վէրմէք
իւզըն պիրտէ մէքթուպ թէսլիմ իթտի . Միհհօն՝ Գըլամօրան
շաթօսընա կիթտի իսէ տէ , չիմտի Մարքի իւնվանընը թափ
գընմըշ պուլունան Լույինին , պիւթիւն խըտմէթքէարլարը
սավարագ պաշգա պիր մէմէքէթէ կիթմիշ օլտուղունը խա-
պէր տըմագտան՝ պաշգա պիր իշ կէօրէմէտի :

Մատամ Գօնթէս տախի Եօլա չըգտը , պու սըրլարընը
քիմնէյէ աշմամասը խուսուսընտա , Միհհօնը քիլիսէյէ կէօ-
թիւրիւպ ինճիլի Շէրիֆ իւզէրինէ եէմին իթտիրտիքտէն սօն-
րա , անըտա պէրապէր ալմըշ իտի :

Լօնտրա շէհրինէ եագըն պիր գասապայա վասըլ օլտու-
լար , պուրատա գօնթէս ճէնապլէրի քէնտինի մատամ Վիլ-
սօն իպմի իլէ թանըթտը :

Մատամ տը լա Վէրպըրէնին ինկիլթէրայը ինթիխապ
իթմէսինէ սէպէպ , մուգաթտէմա պուրատա պուլունմուշ օլ-
տուղունտան , ինկիլիզլէրին աիպագ վէ տտէթլէրինէ վագըֆ
օլտուգտան պաշգա , ինկիլիզ լիսանընը տախի քէնտի լի-
սանը մատէրզատը տէրէճէսինաէ պիր ֆէսահաթլա սէօյլէ-
յէպիլմէսինտէն նաշի տիր :

Դօնթէս , օրանըն ասըլզատէ ֆամիլիալարը իլէ կէօրիւ-

չիւպ թէաթրօլարա վէ ճէմիյէթլէրէ կիտէր իսէ տէ , Վա-
լանթինի հիչ պիր մահալէ չըգարմայըպ իքի քիլիտ ալթըն-
տա պուլունտուրուր իտի :

Պիչարէ Վալանթին , իշթէ սիւնլէ պէօյիւք պիր թաղ-
եիգ ալթընտա էգիլմէքտէ իքէն պիր կիճէ աղըըլարը թու-
թուպ , սպպահա գարչը բէք չօգ մուղթարըպ օլտուգտան
սօնրա տիւնեայա պիր էրքէք չօճուգ կէթիրտի :

Գօնթէսին թալիմաթը մուճիպինճէ , պու չօճուգ պու-
լունտուգլարը գասապանըն բարազընա կէօթիւրիւլէրէք ,
« Վալանթին Բաուլ Վիլսօն » իսմի իլէ բէսմէն գայտ իթ-
տիրիլտի :

Գօնթէս , իհթիյաթքեարանէ հարաքէթ իլէ հէր շէյի
էվլէլտէն տիւշիւնմիւշ հազըր իթմիշ օլտուղունտան , պու-
լունտուգլարը գասապա ճիվարընտա պիր քէօյիւք գատըն
պուլարադ պու չօճուղա պագմասընը , օն իքի պին ֆըրան-
գա մէգպուրէ գատըն իլէ բաղաքլըդ իթմիշ իտի :

Բաուլ Վիլսօն , տօղտուգտան պիր գաշ սաաթ սօնրա
իշթէ պու գատընըն էլինէ թէսլիմ իտիլտի :

Պու քէօյիւք գատըն , գօնթէսին ասըլ իսմինի պիլմէ-
յուպ , մումաիլէյհայը ինկիլիզ զանն իթմէքտէ իտի . պի-
նաէն ալէյհ չօճուգ պէօյիւտիւլիւ զէման քէնտինին հանկը
ֆամիլեայա մէնսուպ պուլունտուղունը քէշֆ իյլէմէսինէ իմ-
քեան եօգ իտի :

Վալանթին , լոհուսալըդ հալինտէ պիր ազ քէնտինէ
կէլիպտէ չօճուղը եանընտա կէօրմէյինճէ , ճէնապը Գատըրը
Միւթլադ հազըրէթլէրինին հէր գատընա իհսան պույուրմուշ
օլտուղու վալիտէլիք շէֆգաթը վէ մուհապէթի սայիգասը
իլէ , եավրուսընըն նէրէտէ օլտուղունը սօրտու :

Գօնթէս , իշթէ ասըլ չիմտի գըզընա գարչը զէրրէ գա-
տար մէրհամէթ ապարը կէօթէրմէյէրէք :

— Նէ՛ սէօյլէյօրսուն գըզըմ , սայըգլայօրմուսըն , պիւ-
գատարը քեաֆի տիր , արթըգ աղզընա չօճուգ ֆիլան ինմի

ալաճագ տէյիւսին, տիվանէլիք լազըմ տէյիլ, անլաթօրմըսըն, տէտի:

Փագաթ Վալանթինին պու պապտէ ընրարտա տէվաւ մընը կէրրիւնէ, գօնթէս պիւսպիւթիւն թէհտիտամիզ պիր թավը ալարագ, շու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէն չէքինմէտի:

— Չօճուղըն էմնիյէթլի պիր մահալտէ պղզուսդույօր, հիշ պիր շէյէ իհթիյաճը գալմայաճագ տէրէճէտէ խթիգ պալի թէէմին իտիլիշ տիր և պու սէօզլէրիմէ էմին օլուպ զիյատէ պիր սէօզ սէօյլէմէյէճէքսին, պու օլան պիթէն հալլէրի, տէհշէթամիզ պիր րիւյա հիւքմինտէ թուլթուպ հէքսինիտէ ունուտաճագսըն. կէշմիշ վագատէրի քեամիլէն խաթ ընտան չըգարաճագսըն, շայէտ պու էմիրլէրիմէ իթնաթ իթմէյէճէք օլուրպան, սօնրն հալին բէք ֆէնա օլուր:

Չէվալլը Վալանթին, չմրնաշար իթաաթ իթմէյէ մէճ պուր օլտու, կէնճ գըզըն լօհուսալքգ քէյֆիզլիյի սավոչշ տըգտան սօնրա, Յունիս պընըն սօնլարընա տօղրու եինէ Վէրպըրիյէ ավտէթ իթտիլէր:

Գօնթէս, ինկիլթէրայա օլան պու սէյահաթըն քէնտիլէրինէ հիշ էյի կէլմէտիյինի օրթալըզա իլան իտուպ, պու սէյահաթտան ասըլ մագսատ նէ՝ ստուղու հագգընտա հիշ պիր քիմսէ նազարընտա շիւպհէյէ մահէլ պըրագմատը, հաճ գըգաթը հաշի եալընըզ պիր քիշի պիլիյօր իտի քի, օ տա տօգթօր Բօթէ իտի:

Մատամ Գօնթէս, տօգթօր Բօթէ ալէյհինտէ պէօյիւք պիր նէֆրէթ հըսս իթմէքլէ պերապէր, տօգթօրըն պու սըրձըր քիմսէյէ իֆշա իթմէյէճէյի հագգընտա իթիմատ ու էմնիյէթլի պէրքէմալ իտի:

Վէրպըրիյէ վասըլ օլտուգլարընտա, գօնթէսին զիյարէթ իշին իլք կիթտիյի մահալ տօգթօր Բօթէնին խանէսի օլտու:

Մատամ տը լա Վէրպըրի, չօճուղըն ինկիլթէրատա տօղտուղընա տայիր օլան էվրագը գույոնտիյէ վէ րէսմիյէյի տօգթօրա կէօսթէրէրէք:

— Իշթէ կէօրիւյօրսունըզ քի չօճուգ հայաթտա տըր , քիւլիւյէթի պիր ագճէ մուգապիլինտէ օլարագ պիր գա-տըն պու չօճուգը , անասըլ քէնտի էվլատը կիպի պէսլէ-յիպ գայըրմաղը տէրիւհտէ իթտի , տէմէսի իւզէրինէ , տօգ-թօր Բօթէ , գօնթէսէ պիր տէֆա տըզգաթլա պագտըզտան սօնրա .

— Յէք ալա մատամ , վիճտանընըզա գարչը մէսուլ օ-լաճագ վէ պիլ ախիրէ հըսը նէտամէթ իտէճէք պիր հարա-քէթտէ պուլունմամըլ իսէնիզ . պէնիմտէ սիզէ պու խուսուս-տա հիշ պիր տէյէճէյիմ եօգ տըր , տէտի .

Գօնթէս \ տօգթօրըն քէնտինէ պաչգա պիր տէյէճէյի օլմատըլընը անլատըզտան սօնրա խանէսինէ ավտէթ իթտի . քէրիմէսի եիւզիւնտէն նայիլի նէրվէթ ու սաատէթ օլմագ արզուսը իլէ սուզան օլան գօնթէս , վարիտամթընըն նըսֆընը տահա ղայպ իյլէմիշ օլտուղունա սօն տէրէճէ հիտտէթ իթ-մէյէ վէ պու հիտտէթինի տախի ֆըրսաթ տիւշտիւքճէ , մի-թէմ վէ թէքտիր սուրէթի իլէ գըզընտան չըգարմաղա պաչ-լամըլ իտի . եինէ պիր կիւն հիտտէթ արասընտա , գըզընա .

— Իշթէ պագ , իշլէտիյին խաթա պիզի նէ հալլէրէ տիւշիւրտիւ , իսթիգ պալիմիզի մահվ ու պէրպատ իթտի , տէտի .

Վալանթինէ տախի , արթըզ հէր կիւն վալիտէսինին պու եօլտաքի սիթէմլէրինի թէքտիրլէրինի տինլէմէքտէն ծասնճ կէլմիշ օլտուղունտան , կիւնիւն պիրինտէ սապը ու թահամ-միւլիու գալմայարագ .

— Պու խաթամըն եիւզիւնտէն սահիպ սէրվէթ օլտա ի-տիք , օ դէման գուսուրումը աֆվ մը իտէճէք իտինիզ , տէյի վէրտի .

Վալանթինին , վալիտէսինէ գարչը պու եօլտա մուգա-պէլէլէրի բէք նատիր ծլարագ վուգու պուլուր իտի . արթըզ պիշարէ վալանթին իշին հայաթ տայիմի պիր իշքէնճէ սու-րէթինի ալմըլ իտի .

Կասթօնըն խաթըրէսի, պիչարէնին գալպինտէ բէք ա-
ճը պիր եատիկեար պըրագմը իտի. աճէպա սէվկիլի Կապ-
թօնը չիմտի նէ՞ հալտէ տիր, նէ՞րէլէրտէ պուլունույօր, նի-
չին պիր եօլունը պուլուպտա վալանթինէ իպի սաթըր պիր
մէքթուպընազ օլսուն կէօնտէրմէմիշ տիր, իհթիմալ քի վէ-
ֆաթ իթմիշ տիր, իհթիմալ քի էօլմէմիշտիրտէ վալանթինի
ունութմուշ տըր. իւշ սէնէ սօնրա զէնկին օլտուղու հալտէ
ավտէթ իտէճէյինէ տայիր գալիյէն վատ իթմիշ, սէօզ վէր-
միշ իտի. աճէպա սէօզիւնտէ տուրուպ կէլէճէք մի տիր.

Կէլմէք արզուսընտա օլսա պիլէ Կասթօնըն ավտէթի
միւմքիւն տէյիլ իտի, չիւնքի մէրգումըն զայպուպէթի հէ-
նուզ թըրասգօն վագապի ֆէճիյէսինէ քիմսէյէ ունութտու-
րամամը իտի. նէհիրտէ պօղուլտուղու էթրաֆա իլան իտիլ-
միշ իսէ տէ, պու տա գաթիէն թէհագգուգ իտիլմէմիշ իտի.
ունում խալգըն զիհինլէքինտէ հասըլ օլան թախտիչի թէպ-
քին իչին մահքէմէյի ճինայէթ, պիր հիւքմի զըյապի իլէ
Կասթօնը պիր չօգ սէնէլէր քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ իյ-
լէմիշ իտի.

Կասթօնըն պիրատէրի Լույի Գըլամօրանէ կէլինճէ, պու-
նըն նէ՞ օլտուղունա տայիր քիմսէնին տօղրու պիր մալիւմաթը
եօգ իտի. մամաֆիհ պազըլարը, Լույինին Բարիղտէ բէք քի-
պարանէ վէ շաշաալը պիր սուրէթտէ եաշամագտա պուլուն-
տուղունը ըիվայէթ իթմէքտէ իտիլէր.

Մատմագէլ վալանթին, հէք պու եէքտիկէրէ միւթէ-
նագըս օլան հէվատիս վէ խապէրլէրի, խըտմէթճիսի սատըգ
Միլհօնտան ալմագտա իտի.

Պիչարէ վալանթին, բէք պէօյիւք պիր մէջուսիյէթ վէ
ըղթըրապաթ իչինտէ գալմը իտի, իսթիգպալինի տիւչիւ-
նիւր տէ հիշ պիր սէլամէթ իւմիւտի կէօրէմէզ իտի.

Կասթօն տը Գըլամօրանըն, պապա Մանօլըն սանտալը-
նա ըագիպէն ֆիրար իյլէտիյի օ միւտհիշ կիճէտէն սօնրա
տէօրթ սէնէ մուրուր իթտի.

Գօնթէս, պու տէօրա սէնէյի բէք ֆէնա պիր սուրէթ-
տէ իմրար իյլէմիշ իտի, վարիտաթը մասրաֆընա քիֆայէթ
իթմէտիյինտէն, պիր թագըմ պօրճլար աչարագ իյրատընը,
րէսիւլ մալ իլէ պէրապէր եհմէյէ պաշլամըշ իտի:

Պէօյլէ սօնուներ տիւշիւնմէյէրէք պաթասըյա եաշամագ
իշին ինսան իւք ատըմընը աթմագ խուսուսընտա, պիր ազ
տիւշիւնիւր իսէ տէ արթըգ էօթէ հանը պիր շէյ տէյիլ տէր,
բէք չաբըդ ալըշլըր:

Գօնթէս, չօգճա միսաֆիր դապուլ իթմէյէ վէ եագըն
շէհիրլէրէ սիյահաթլար իլէ քէնաինի էյլէնտիրմէյէ պաշլա-
տը, սիւսէ վէ ինթիզամէ մէրագը զիյատէլէնտիրիպ, իյճապ
իտէն էսպապը զիյնէթի Բարիզտէն ճէլպ իթտիրէրէք, պիր
զէնկին տամատ պուլուպ տա անըն սայէսինտէ նայիլ օլմագ
իսթէտիյի թանթանա վէ իհթիշամը, հէք քէնտի քիսէսին-
տէն իճըրա իթմէյէ գօյուլտու:

8

Մատամ գօնթէս տը լա Վէրպըրի, արթըգ իսրաֆա-
թըն սօն տէրէճէսինէ վարարագ, Լօնտրատան ալտէթինտէ
ալա պիր աթ իլէ, վէրէսիյէ օլարագ կիւզէլ պիր արապա
տա սաթըն ալտը:

Իշթէ պու իսրաֆաթ վէ սէֆահաթէ օլան մէյիլ Գօն-
թէսին իտարէսինի բէք ֆէնա պիր տարպէյէ իյսալ իթ-
տի:

Նիհայէթ իւր էմը վարիտաթընըն պագը գալան դըս-
մընը սաթըլ մահվ իթտի, գըրգ պին ֆըրանգը աշմըշ պու-
լունան պօրճուներն ֆայըզընտա վէրէմէմէյէ պաշլատը վէ
պու եիւզտէն ըղթըրապը արթտըգճա արթտը:

Գօնթէս, հէման ագչամտան սապահա ըզհարը իֆլաս

իմմէք տէրէնէօինէ կէլիպ տէ նէ նաբաճաղընը ջալըմըշ
օլտուղու պիր զէմանտէ, Բճն նէհրինէ տայիր պաղը ամէ-
լէյաթ իճրասը զըմննտա՝ մէմուրէն կէօնտէրիլիշ պուլունան
կէնճ վէ աղ չօք եադըլըգը պիր միւհէնտիս իլէ մինաթիպէթ
բէյտա իյլէտի :

Պու կէնճ միւհէնտիսին իսմի Անտրէ Թօվվէլ օլուպ,
կէօրտիլի կիւնտէն պէրի մատմաղէլ Վալանթին հադգընտա
շիտտէթլի վէ ճիտտի պիր մուհապէթ հըսս իթմէյէ պալըմըշ
իտի :

Միւսին Անտրէ Թօվվէլ, Գօնթէս ճէնապլէրինէ նիսպէթլէ
էբէյիճէ զէնկին օլտուղու կիպի, պուլունտուղու մէօլէք
իգթիզապընճա վէ մէհարէթի ոայէսինտէ տաթի իլէրուտէ
միլէօնլար գազանմաղա եօլը ալըգ իտի :

Անտրէ Թօվվէլ թէզէվիլիճ սուրէթի իլէ Վալանթինէ
մալիք օլմագ խուսուսընտա կէօյնիւնտէն գաթիէն գաթար
վէրտի :

Կէնճ միւհէնտիս, պու գարարընը Գօնթէսին տօսթ-
լարընտան պուլունան պիր իթիյար գատընա աշտը վէ պու
գատընըն վասէթասը իլէ Վալանթինի վալիտէսինտէն իս-
թէտի :

Քիպը ու զուրուր շէրապը իլէ տայիմա սէրխօշ պուլու-
նան Գօնթէս ճէնապլէրի, էվվէլ էմիրտէ պէօյլէ քիմին նէսի
ջլտուղու վէ հանկը ֆամիլեպյէ մէնսուպ պուլունտուղու մա-
լիւմ օլմայան պիր բէսիրայէնին, Վէրպըրի խանէտանը կիպի
տգըլզատէ պիր ֆամիլեատանգըղ իսթէմէք քիւսթալիյըլընա
հիտտէթ իթտի իսէ տէ, սօնրալարը միւսիւ Թօվվէլ թարա-
ֆընտան տէրմիյան իտիլէն վէ բարաճա օլան պաղը
շարթլար, Գօնթէսին հիտտէթինի պիր աղ թէսքին իթմիշ
իտի. չիւնքի օ կիւնլէրտէ Գօնթէսին շաթօղընա, ալաճաք-
լըլար թարաֆընտան մէմուր իտիլէն մահքէմէ միւպալըր-
լարընըն պիրի կիտիպ տիկէրի կէլմէքտէ վէ Գօնթէսի ֆէնա
հալտէ սըգըշտըրմագտա իտիլէր :

Ահա սիւն մօտ վեց, պիտի ագջամ թաամ իթմէք իւզըն Պու-
գէրտէ պիտի օթէլէ կիրմիշ վէ օրադա ածփրա պաշըմադ գօն-
թէսէ թէսատիւֆ իթմիշ իտի, օ կիճէ գօնթէլառլար Վ. Գ. Կ.
լանթփինն աթէլի աշգըյըլա կիթտիքնէ եանըպ թութուշ-
մադտա օլան վէ հէքնէ օլուրնա օլսուրն գըղա մալիք օլմադ-
տան պաշգա կէօզիւնէ պիտի շէյ իլէօրիւնմէյէն կէնճ միւ-
հէնտիս, Վալանթինի քէնտինէ զէվնէ իթմէք իշին պիւթֆըն
վաքիտաթընը արդ իթտի, գօնթէս միւսիւ մօտ վեցին կէօս-
թէրտիյի պու միւրիւվէթ ու աալսալէթին ճիտտիյէթինտէն
չիւպհէ իտէրէք:

— Իէք ալա, փադաթ քէրիմէմ իլէ թէզէվիւնտէն
սօնրա պիւթինն պու թէսհիւտաթընըլը թութուպ, պիզի
իֆլաստան խէլաս իտէճէյինիզէ պէնի նաժըլ թէէմին վէ իգ-
նա իտէճէքսինիզ, աէյու սօրտու:

— Պու շէրայիթի նիքեաճ գօնթրաթընա տէրճ իտէրիզ,
օլմադ մը:

— Խա՛յըր միւսիւ, խա՛յըր, պու տէտիյինիզ օլամադ:

— Նիշին:

— Մենն իշին քի, պու եօլտա շարթլար իլէ քէրիմէմի
գզնադա վէրտիյիմի ալէմ տաճադտա սօնրա, պանա պիտի
թագըմ մինասիպէթսիզ շէյլէր տէրլէր:

— Էօլէ խէ պէն սիզտէն գարզէն բարա ալմը օլտու-
ղամա տայիթ նըղամը տայիթսինտէ պիտի նէնէտ վէրիթմ,
պու սէնէտ տէրուինտէ միւնտէրիճ օլան մէպլաղըն ֆայը-
ղը, պէնիմ օիլէ սէնէվի վէրթէք օլտուլում ագճէնին մըգ-
տարընա միւսալի օլուր:

— Պու քազարլըզ գօնթէսին հիսապընա ույմուշ օլմաղըլա,
տէրհալ բաղը օլտու վէ ալտէթի էսնասընտա միւսիւ մօտ-
վէլի արապասընա ալտը. պիթիլիթիթինտէն օ գատար խօշ-
նուտ օլտուլար քի, մուֆարէգաթ իտէճէքլէրի զէման գօն-
թէն էլինի կէնճ միւհէնտիսէ ուղաթտը. միւսիւ մօտ վեց տա-
լի պու զաիֆ էի, իլէրուտէ Վալանթինին կիւզէլ կէօզլէ-

ընտանի տէճէյի իսթիֆատէյի թասավիւր իտերէք, քէմալի խահիշ իլէ էօբտիւ, գօնթէս քէնտինի հարըն ագչամ թաամընա տավէթ իթտի:

Գօնթէս տը լա վէրպըրի, պու սուրէթլէ իֆլաստան հագայը գուրթարմըշ օլտուղունա ֆէվգէլատէ մէմնուն օձ լուպ, պու բաղարլըղըն նէ գատար այըպ վէ իզզէթի նէֆսէ տօգունաճագ պիր հարաքէթ օլտուղունը, ասլա նազարը տըգգաթա ալմայօր իտի:

Մամաֆիհ պու պէօյիւք մէմնունիյէթ իչինտէ պիր ֆիքիր, գօնթէսին ճանընը սըգմաղա վէ քէնտինի տիւշիւն տիւրմէյէ պաշլատը քի, օ տա պու իզֆիվաճա քէրիմէսի վալանթինին մուվաֆագաթ իտուպ իթմէյէճէյի քէյիլիյէթի իտի:

Մատամ գօնթէս, պէօյիւք պիր խէլէճան իչինտէ օլտուղու հալտէ եօգարըյա քէրիմէսինին օտապընա չըգտը, վալանթինի քիթապ միւթալաասը իլէ մէշղուլ պուլտու, ղայէթ հալիմանէ պիր սուրէթտէ:

— Սէվկիլի գըղըմ, հալ ու էթվարընը բէք զիյատէ պէյէնտիյիմ վէ օլտուգճա հագըչըգը պիր զաթ, սէնի պէնտէն զէվճէլիյէ իսթէտի, պէնտէ մէմնունէն մուվաֆագաթ իթտիմ, տէտի:

Վալանթին, հիշ ինթիզար իթմէտիյի պէօյլէ պիր սէօղի վալիտէսինտէն իշիտինճէ պիրտէն պիրէ քէնտինի թօբայըպ:

— Ահ, խայըր, իշթէ պու օլմազ, տէյու հայգըքտը:

— (Հիտտէթլէնէրէք.) Վալ, նիշին օլմայօր իմիշ պագայըմ:

— Հագըգաթը հալի իյթիրաֆ իթտինիզ մի, պու զաթ չիմտի հէր շէյի պիլէրէք մի պէնի գապուլ իտիյօր:

— Կէշմիշ հալլէրտէն մի պահս իթմէք իսթէյօրսուն:

— Էօյլէ հա, չիւնքի...

— (Սէօղիւնի քէսէրէք.) Սո'ւս, Ալլահ էսիրկէսին, հիշ էօյլէ շէյ իյթիրաֆ օլունո'ւր մը... գըղըմ, պու պապտէ սէն

տէ պէնիմ կիպի սիւքիւթ իտէր իսէն ագիլնէ հարաքէթ իթմիշ օլուսուն :

— Ահ վախտէճիյիմ, քէթմը հագըգաթ իտէրէք պէնի պու զաթէ վէրմէքլիյինիզ բէք այըպ վէ ալազճասընա պիր հարաքէթ օլուր :

Գօնթէս, գըզըն պու ճէվապընտան բէք զիյատէ հիտ-տէթլէնտի իսէ տէ, պու տէֆա Վալանթինէ գարչը ճէպր սուրէթի իլէ տէյիլ, հիլմիյէթլէ մուամէլէ իթմէք լաղըմ կէլ-տիյինի պիլտիյիտէն, շու եօլտա պիր իֆատէտէ պուլունտու :

— Ահ սէվկիլի Վալանթինիմ, զէվալը գըզըմ, էկէր հալ ու մէվգըմըզըն նէ գատար միւտհիշ պիր տէրէճէյէ կէլ-միշ պուլունտուզունը պիլմիշ օլսա իտին, հիշ չիւպէ եօգ-քի սէն տէ պէօյլէ սէօյլէմէզ իտին. սէնին պիր խաթան, մի-նասիպէթ սիզ պիր հարաքէթին սէրվէթիմիզին մահվընա սէ-պէպ օլտու, բէնչէյի զարուրէթէ կիրիֆթար օլտուգ, էլի-միզտէ ափուճըմըգտա հիշ պիր շէյ գալմատը. պու կիւնքի կիւնտէ նէ հալտէ պուլունտուզումուզը պիլիյօրմուսըն. ա-լաճագըլար հիւքիւմէթ մարիֆէթի իլէ պիզի Վէրպըրի շա-թօսընտան տա չըգարաճագլար. ահ գըզըմ, սօնրա նէ՞ հա-բաճաղըզ, հալիմիզ նէ՞ օլաճագ. ճէտ պէ ճէտ սաըլղատէ պիր գատըն օլտուզում հալտէ պու հաշտան սօնրա գաբու գաբու տիլէնէյիմ մի. պիզ մահվ օլմուշ պիթմիշիզ գըզըմ, անլայօրմուսըն, պիզիմ իչին պու իզտիվաճտան պաչգա սէ-լամէթ գաբուսը եօգ տըր. ալէլիսուսուս կէլմիշ այաղըմըզա տօլաշմըշ օլան պէօյլէ կիւզէլ գըսմէթի թէրմէք տիվանէլիք տէյիլ մի տիր :

Վալանթին, վալիտէսինին պու սէօզլէրինտէն տէրէճէյի նիհայէտէ մահզուն վէ միւթէսսիր օլարագ, քիպը ու ղու-րուրընտան տիւնհալարա սըղմազ օ միւթէքէպպիր, օ միւ-թէազամ գատընըն պու իֆատաթը տինայէթքեարանէսինէ շաշըրըպ գալմըշ իտի, նէ ճէվապ վէրէճէյինի պիլմէյօր իտի :

Ֆիլհագըգա պիչարէ Վալանթին, վալիտէսինին նասըլ

միւրթէքիպանէ վէրիզիւանէ պիր բազարլըզ նէթիճէսի օլա-
րազ պու իզտիվաճէ բազը օլմուշ պուլունտուղունը պիլմէճ
տիյի ճիհէթլէ, շիտտէթը մէյուսիյէթ վէ թէէսսիւրինտէն
նաշի հիշ պիր ճէվապ վէրէմէզ օլտու. նիհայէթ իւլ էմթ
պու խուսուսա տայիր պիր ազ տիւշիւնմէք իշին պիր իքի
սաաթ դատուր միւսաաաէ իթմէսինի վալիտէպինտէն ըէճա
իթտի, պու միւսատէյի տէ իսթիհսապէ մուվաֆֆազ օլտու:

Պիր չօգ զէմանլար Կասթօն աը Գըլամօքանըն խաթը-
րէսի, բարլազ պիր ըիյեա կիպի Վալանթինին զիհնինի իշ-
ղալ իթմիշ իսէ տէ, մուրուրը զէման իլէ պու բարլազլըզ
մահվ օլարազ միւհսսիր պիր խայալ սուրէթինի ալմըշ ի-
տի:

Մամաֆիհ պէօյիւք պիր ըզթըրապ իշինտէ ույգուսուզ
կէշիրմիշ օլտուղու կիճէնին սապահը, Վալանթին վալիտէ-
սինէ ճէվապը ըէտտ վէրմէյէ դարար վէրմիշ իտի, լաքին
ադշամ օլուպ տա վալիտէսի թարաֆընտան օլունան տավէթ
միւճիւսինճէ Անտրէ Թօվվէլ կէլինճէ, պիշարէ Վալանթին
վալիտէսինին միւտհիշ վէ թէհտիտամիզ պադըչպըրնտան
գօրգարազ, պիր տիւրլի պու ճէվապը վէրմէյէ ճէսարէթ
իտէմէտի:

Միւսիւ Անտրէ Թօվվէլ, զիյարէթլէրինի սըղլաշտըրընճա
գըզ եավաշ եավաշ պունատա ալըշմաղա պաշլաթը. Վա-
լանթին՝ քէնտինին պու զաթ թարաֆընտան սէվիլտիյինի
հըսս իտիյօր իտի. վադաա միւսիւ Թօվվէլին աշգ ու մուհա-
պէթինտէ, Կասթօնընքի կիպի ճիննէթ տէրէճէսինտէ պիր
շիտտէթ եօգ իսէ տէ, սէվտանըն տէվամընը թէէմին իտէ-
ճէք խօշ պիր սիւքիւնէթ վար իտի:

Վալանթին, Թօվվէլին հուղուրը իլէ միւթէլէզզիզ օլու-
յօր, սաատէթին քէնտինէ պիր տահա կիւլէր եիւզ կէօս-
թէրմէքտէ պուլընտուղունը հըսս իտիյօր իտի. վադաա միւ-
սիւ Թօվվէլի հէնուզ սէվմէյօր իտի, ֆադաթ պու զաթտան
այրըլմաղ տալի քէնտինէ ըէք աճը կէօրիւնիւյօր իտի:

Պիր Կագչամ Վալանթին սալօնտա օթուրմագտա իքէն միւսիւ Անտրէ Թովվէլ իչէրի կիրաի, իւք տէփա օլաւագ իքիսի եալընը պուլունույօրլար իտի:

Թովվէլ, Վալանթինի զայէթ մէյուս պիր հալտէ աղլամագտա պուլտու, եալաշճա կէնճ գըզըն էլինի քէնտի էլի իչինէ ալըպ:

— Նէ՛, Ելտունը սէվկիլի մէլէյիմ, սիզին էն էյի տօսթունուզ պէն յօտուլում իչին, հէր նէ տէրտինիզ վար իսէ անլէրէ պէնիմ աէ մահրէմ օլմագլըզըմ, ըզթըրապաթընըզա իշթիրաք իթմէքլիյիմ լաղըմ կէլիր, նիչին պէօյլէ մէյուսանէ աղլայօրսունըզ, սէօյլէյինիզ պագայըմ, տէտի:

Մատմաղէլ Վալանթին, շու անտէ զայէթ միւթէսսիր օլուպ աղ գալտը քի հէր շէյի իյթիրաֆ իթսին, լաքին պիրտէն պիրէ պու իյթիրաֆընը միւթէագըպ զուհուրէ կէլէճէք օլան միւտհիշ հալլէրի տուչիւնտի. եանի վալիտէսինին հիտտէթինի վէ միւսիւ Թովվէլին թէէսսիրինի խաթըրնա կէթիրաի. պու իյթիրաֆտէն սօնրա քէնտինին պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ օլաճաղընը անլայարագ, հընչգըրա հընչգըրա պիր աղլամագ իլէ շու սէօլլէրի մըրըլտանտը:

— Օ՛ֆ, գօրգույօրում. . .

— Աճայիպ, նիչին գօրգույօրսունուզ:

Վալանթին, ճէվապ վէրմէյիպ աղլամասընտա տէվամ Կիթի. միւսիւ Թովվէլ իսէ կէնճ գըզըն պու մէյուսիյէթ վէ աղլամասընը, գծայա վարան գըզլարա մախսուս օլունամ կէլէն հիճապ վէ թէվահհիւշ ասարը զանն իտէրէք, կիւճի եէթտիյի մէրթէպէ թաթը վէ աշըգանէ սէօլլէր իլէ Վալանթինին թէէսսիրինի թէսքին իթմէյէ չալըշտը. հալ պու քի կէնճ միւհէնտիսին պու նիւվաղիշքեարանէ վէ հալավէթի սէօլլէրի, պիչարէ գըզընաղը պիւսպիւթիւն միւթէէսսիր իթմէքտէ իտի:

Պէրի եանտա իսէ Գօնթէս, պու իզտիվաճըն պիր անէվվէլ իճրա օլունուպ պիթմէսի արզուսը իլէ սուզան օլա-

րագ, ներեա՛հ գօնթրաթընը իմզա իյլէմէք իշին հազըրլանը-
յօր իտի :

Էրթէսի կիւնի իւք պահարըն զայէթ լաթիֆ պիր կիւնի
օլուպ, գասապանըն քիլիսէսինտէ միւսիւ Անտրէ Փօվվէլ իլէ
մամազէլ Վալանթին տը լա Վէրպըրինին ըէսմը իզտիվաճ-
լարը իճրա օլունտու . Վէրպըրի շաթօսը սապահլէյին էր-
քէնտէն Վալանթինին մուհիպէլէրի պուլունան գատընլար
վէ կէնճ գըզլար իլէ տօլուպ, կէլինին թուալէթինի սիւսինի
նըզամը վէճճ իլէ իքմալ իթվէյէ պաշլամըշլար իտի :

Պիշարէ Վալանթին, տէրտսիզ վէ թէէսսիւրսիզ կէօ-
րիւնմէք խոսուսընտա օլանճա զայրէթինի սարֆ իտիյօր վէ
հաթտա կիւլիւյօր իտի իսէ տէ, չէհրէսի պաշընտա պու-
լունան տուվալընըն ըէնկինտէն տահա պէյազ պիր ըէնկ
քէսպ իթմիշ իտի :

Վալանթին, եիւզիւնէ պագանլար պիւթիւն հագըգա-
թը հալի անլայաճագլար զանն իտիյօր, վիճտանի պիր ըզ-
թըրապտան ըէք զիյատէ մուազզապ օլույօր իտի . օ կէլին
էլպիսէլէրինի քէնտինի թահգիւր իշին կիյտիրմիշէր, օ պէյազ
տուվալը մահզա քէնտիսի իլէ էյլէնմէք, իսթիհզա իթմէք
իշին պաշընա թագմըշլար զանն իտիյօր իտի :

Վալանթին, բօրթուգալ չիչէյինտէն մամուլ կէլինլիք
թաճընը պաշընա գօյտուղու զէման տէհչէթինտէն պիր քէր-
րէ թիթրէտի . պու թաճ, աթէշտէն պիր խալգա Քլմուշ տա
քէնտինի եագաճագ իմիշ գատար գօրգտու . պու չիչէքլէր
իլէ միւզէյյէն պաշլըգ քէնտինի եագմատը, ֆագաթ չի-
չէքլէրի ըապթ իտէն թէլլէրին պիրի աշնընը չըզըպ պիր ազ
գանաթտը վէ պիր տամլա գան տախի էլպիսէսինին իւս-
թիւնէ ագտը . պիշարէ գըզճըազ, պունը իսթիգպալի իշին
խայըրսըզ վէ տէհչէթիւ պիր ֆալ ատտ իտէրէք, հէման
պայըլմա տէրէճէսինտէ քէնտինէ պիր ֆէնալըգ կէլտի :

Փագաթ պու կիպի ֆալլար ինսանը տայիմա պլտատըր-
լար . պունըն իսպաթը տա չու օլտու քի, պու իզտիվաճտան

պիր սէնէ սօնրա մատամ Ծովվէլ ձեռնի Վալանթին, էն մէսուտ գատընլար սըրասընա կէշմիշ իտի . ֆագաթ մատամ Ծովվէլին մէսուտիյէթի եալընը պիր ճիհէթ տէն նագըս գալըյօր իտի :

Գօճասը, քէնտինի բերէսթիշ տէրէճէսինտէ պիր մուհապէթ իլէ Կէվէյօր իտի . միւսիւ Ծովվէլ ազիմ պիր Ղայրէթլէ չալըշըյօր վէ հէր թէշէպպիւսինտէ մուվաֆֆագ օլույօր իտի . ղէնկին օլմագ , նիհայէթսիղ պիր սերվէթ ճէմ իլէմէք իսթէյօր իտի . լաքին քէնտի իշին տէյիւ, սէվկիլի դարըսը իշին պէյլէ պիր արզուտա պղլաւնույօր իտի . միւսիւ Ծովվէլ, ղէվճէսինի տիւնեատէքի գատընլարըն էն միւ ղէյյէնի, բարլաղը, էն միւ թանթանը սուրէթինտէ կէօրմէք իսթէյօր իտի :

Մատամ Ծովվէլին իզտիվաճընտան օն սէքիղ այ գատար սօնրա պիր էրքէք էվլատը տիւնեայա կէլտի, պիր սէնէ սօնրա պիր էրքէք չօճուգ տահա տօղուրտու իսէ տէ, պու իքի չօճուղըն մուհապէթի, պիր գաշ պին ֆըրանդ մուգապիլինէ օլարագ պիր Էապանճը գատընըն գուճաղընա թէրք իտիլմիշ պուլունան պիրինճի չօճուղընը, պիր միւմքիւն քէնտինէ ունու թտուրամատը :

Մատամ Ծովվէլ, մէշրու իզտիվաճտան տօղուրմուշ օլտօղու պու իքի օղուլլարընը շէֆգաթը մատէրանէ իլէ սէվէր իտի . ֆագաթ պու չօճուգլարըն բըրէնսլէր կիպի պիր իհթիմամ վէ իսթիրահաթ իշինտէ պէյիւտի քլէրինի կէօրտիւքճէ միւթէէսսիր օլմագտա վէ քէնտի քէնտինէ Էյ վահ, պուշլար պու գատար նաղ ու իթինա իլէ պէյիւյօրլար ամա, պագալըմ թէրք իտիլէն չօճուղումըն կիյէճէք էլպիսէսի, Էէյէճէք պիր լօգմա էքմէյի վա՞ր մը տըր, տէվէքտէ իտի :

Վալանթին, պու չօճուղըն նէրէտէ վէ նէ հալտէ օլտուղունը պիլմէք արզուսը իլէ սուղան օլույօր իտի, ֆագաթ պէյլէ պիր թէհարըիյէ ճէսարէթ իտէմէյօր իտի :

Պագէնը կասեցնելն քէնտինէ Էմանէթէն պըրագմը օլ-տուղու միւճէվհէրաթը, հիւննի սուրէթը մօհաֆաղա իթմէմէքտէն գօրդար իտի, վէ պագէն տախի միւտհիլ խաթըրէլէրի զիհնինտէն տէֆ իթմէյէ չալըչարագ քէնտի քէնտինէ:

— Սըթըգ ֆէլաքէթ պէնի ունութուր քաէր իտի, Զաւալլը գատըն, ֆէլաքէթ ինսանը պագէն պէքէտիք իսէ տէ, եիմէ կիւնիւն պիթինթէ միւթլաք զիւհուր իտէր, կէլէճէյի եէլի չալըրմաղ. հէյհաթ, պուալէմը ֆանիպէ ինսան իլին ըահաթ վաճըր տըր:

*
* *

Մարքի տը Գըլամօրանըն իքինճի օլլու Լույի տը Գըլաթ մօրան, տաքէթը զահիրէսինտէն հիլ մէմուլ իտիլմէտիյի հալտէ սօն տէրէճէ միւֆսիտ, սըյըրդ, հէր նէփի խապասաթ իճրասընտա մահիր վէ սույի ախլագ սահիպի պիր առտէմ իտի. տահա բէտէրինին հայաթընտա վէ չաթօտա իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղու վագըլթտա, զիհնինտէն պին տիւրլի խապասաթ վէ մէլանէթի իճրայէ իսթիպատընը, տահա օ զէմանտէն կէչիրմէքտէ իտի:

Լույի տը Գըլամօրանը Թասգվուր իթտիյի խապասաթը իճրա իլին բէտէրինին չաթօտընը բէք տար պուլույօր իտի. պուլունտուղլարը գասապա քէնտինէ դասավէթէնկիզ պիր մահրէս, գարանլըգ պիր մէզաք գատսըր սըգընթըլը կէօրիւնիւր իտի:

Քիրատէրի կասթօն, խըլդաթէն ալիճէնապ, խայըրխահ վէ մէրտ պիր չօճուդ օլտուղունտան, Լույի անտէն նէֆրէթ իթմէքտէ իտի. բիւ պու տա թապիյի պիր հալ տըր. պէօյիւք պիրատէրի հագգընտաքի պու նէֆրէթինի, չաթօտա պուլունտան խըսմէթքարլարըն ճիւմէսի պիլիյօրլար իտի. քապինանէն ալէյհ կասթօնը ժանտարմալարըն լիւթագըպ իլլէսիլքէրի ագչամ, Լույինին գազաէն հայվանտան տիւլմիւշ օլտուղունտ

քիմսէ Էնանմայրս , Կասթօնը Էլէ վերմէ ք իշին գաստէն տիւշ
միւշ պուլունտրդունա գանի խտիւէր :

Հաթտա Էնի սէնէտէն պերի տիր գաբուլարընտա խտ-
մէթքեարլըզ իթմիւշ ցլաղւղունտան տօլայը , աքթըզ Էֆէն-
տքէրի իլէ եիզղ կէօղ օլմուշ պուլունան Սէն Ժան , վագաա-
նըն կիւնիւ սէզղիւնիւ սագընմայարադ Լույի տը Գըլամօրանէ
շու սէօղլէրի սէօյլէմէյէ գատար իլէրի վարմը խտ :

— Պիրաաէրինիլին խէլալը սիզին հիւպի սուքէթլէ ա-
թընըզը խտարէ իթմէնիլէ թէվագուֆ իլլէտիլի պիր զէման-
տէ , սիզին կիպի մահիր պիր պինիճինին հայլանտան տի-
մէսի տօղրոսը պանա բէք զարիպ կէօրիւնտիւ , թէէրիւֆ
օլունաճագ հալ , վէրտուր տա աթա պինմիւշ խտ , 8 Նիշին
տիւշմէտի :

Սէն Ժանըն , եալընըզ իլմա իլէ անլաթմագ իսթէտիլի
սիւլասէօղ , Լույի տը Գըլամօրանը զիյատէսի իլէ հիտտէթ-
լէնիլիւմիւշ օլտուղունտան :

— Խալըն հէրիֆ , պրդ պէօղտէն մագսատըն նէ տիր ,
տէյու հայզըրաը :

— Պունը քիզ պէնտէն ալա պիլիւսինիլ , միւսիւ չը վիշ
գօնթ :

— Խալըն , ֆիքրինի պէյան Էթա . .

Իսթիլար խըտմէթքեար , Լույինին պու սէօղլունէ եա-
լընըզ միւսսիլ վէ մանալը պիր պագըշ իլէ ճէվապ վէրտի .
ժիւլի տպիտ տէրհալ Էլինտէրի գըրպաճ իլէ հէրիֆին իւ-
զէնինէ սալտըրաը . Էկէր տիկէր խըտմէթքեարլար գօշոպ
գուրթարմամըշ օլտալար խտ , պիչարէ իսթիլարը եէրէ սէ-
րէճէք խտ :

Լույի տը Գըլամօրան իլէ Սէն Ժանըն պրդ միլնատէլէ-
սի , Կասթօնըն օ Էսնատէ ժանտարմալարըն Էօնիւնտէն իզի-
նի զայպ իթմէք իշին , քէպթանէլիլին իշինտէն ֆիւրարէ օղ-
լաշարըզ պիր զէմանտա վըզու պրլույօր խտ :

Պու Էսնատէ բօլիսլէր ժանտարմալար շաթըլա կէէրէք :

Կասթօնըն քէնտինի Բօն նէհրինէ աթըպ պօղուլտոսղոնը մէյուսանէ պիր սուրէթտէ իսպար իթտիլէր :

Պու գարա խապէր պիւթիւն շաթօտաքի խըտմէթքեարլարը մէյուս իյլէտի, ճիւմլէսի պիրնէն աղլայըպ սըզլանմաղա պաշլատըլար . պու խապէրտէն միւթէէսսիր օլմայան եալլընըղ Լույի ինի քի, եիօզիւնտէ ուֆագ պիր քէտէր ալամէթի պիլէ կէօրիւլմէտի :

Պիլաքիս մէլունըն կէօզլէրինտէն մէսէրրէթ եըլտըրըմլարը բօրլայարագ, քէնտի քէնտինէ « Իշթէ շիմտի խանէտանըմըղըն քիւչիւք օղլու օլմագ պէլիյէսինտէն գօսթուլտաւմ, պունտան սօնրա բէտէրիմին միյրասը իլէ Մարքի իւնվանը պէհագգէն պանա գալաճագ » տէմիշ իտի :

Յիւհագըգա իթթիյար մարքի տը Գըլամօրան, ձէվկիլի օղլու Կասթօնըն օղրատըղը գաղայը խապէր ւիլըպ, շիտտէթը եէթ ու քէտէրինտէն թէրքը հայաթ իյլէտիքնէն սօնրա, օ խանէտանըն եէկեանէ վարիսի վէ էֆէնտիսի Լույի օլմուշ իտի . Լույի, շիմտիյէ տէկին ճէպինտէ պէշ ալթուրնը պիր եէրտէ կէօրմէմիշ իքէն, շու սաաթտա իքի եիւղ պին ֆըրանգ րատտէսինտէ պիր սէրվէթէ սահիպ պուլունույօր իտի :

Լույի, օ ղէմանա գատար ղիհնինտէն թէխայիւլ իլէ մէշղուլ պուլունտուղու մայիշէթը սէֆիհանէ վէ հարաքեաթը միւֆսէտէթքեարանէսինէ հէման օ սաաթտան վիւպաշըրէթ իտուպ, էրթէսի կիւնիւ շաթօտա նէ գատար խըտմէթքեար վար իսէ էսկիսինէ եէնիսինէ պագմայըպ ճիւմլէսինէ իզին վէրտի :

Պու սատըգ էմէքտարլընըն պիր չօզլարը պիւա մաաշ խըտմէթ իթմէյէ գատար րագը օլուպ շաթօտա պալմաշղընը, աղլայարագ Լույիտէն իսթիրհամ իյլէտիլէր իսէ տէ, խայըն Լույի հիշ պիրինէ մէրհամէթ իթմէմիշ իտի :

Լույի տը Գըլամօրանըն օ էսնատէ քէմալի կէրմի իլէ օղրաշտըղը շէյ, բէտէրինին նօթէրինի ճէլպ իտէրէք պիր մըգտար ագճէ թէտարիք իթմէք իտի, նէ գատար արագիսի

վար իսէ սաթըմասը իչին պիր վէքեալէթնամէ իմզա իտէ-
րէք նոթէրէ վէրիպ, պիրինճի իսթիգրազ օլմագ իւզրէ Եիր-
Վի պին ֆըրանգ ալտը:

Օ հաֆթանըն նիհայէթինէ պօղրու պիր ագջամ շաթօ-
նըն պիւթիւն գաթուլարընը գաթայարագ, տէրունիճատէ աօղջ
մուշ վէ պէօյիւմիւշ օլտուղու պզ խանէյէճ պիր տահա ա-
յագ պասմամագ նիյէթը գաթիյէսի իլէ իչինտէն չըգտը.
թէքվիլ անախթարլարը կէօթիւրիւպ իսթիյար Սէն Ժանա
թէհալիմ իթտի. Սէն Ժանըն, Գըլամօրան շաթօսը Եագընընտա
ուֆագ պիր էվըտղը վէ պիր ագ տա կէչինէճէյի պօլլուն-
տուղալիտան, օ գասապալը թէրք իթմէյըւպ էօյիւպ յի-
տինճէյէ գատար օրատա գալմագ ֆիքրինտէ օլտուղունը
ույի պիլմէքտէ իտի:

Իսթիյար Սէն Ժան, շաթօնըն անախթարլարընը ալտըղը
էնտատէ պիր հալի մահզունանէ իլէ ձգչիյէ:

— Միւթէվէֆա պիրատէրինիզին նէհր տէրդէնիտէքի
նաչընը արաթմայալըմ մը, էկէր նաչ պուլունդըրսա նէ՞ Եա-
րալըմ, տէյու սօրունճա, Լույի սէօզի գըսա քէսմէք իւզրէ.

— Պէն պունա տայիր իճապ իտէն էմիրլէրի նոթէրէ
վէրրիմ, տէյէրէք իճիթիյարը պաչընտան մալտը:

Լույի, կիւյա բէտէրինին միւլքի պաղարընը Եագըյօր
իմիշ կիպի պիր սիւրաթլա, հէման օրաճան սալու չըպալը-
րասգօնա վէ ծրատան տալի էվվէճէ հաղըլ իլէմիշ օլտու-
ղու էչեասը իլէ պերապեր քէնտինի տար Բարիզէ աթտը:

Ալէմի սէֆահայթըն մէրքէզի օլան Բարիզ շէհրինտէ, էն-
վայի էվվէնճէլէրին քէսրէթինտէն տօլայը կիճնլէր, սաաթ-
լար գատար չարըգ կէչէյօր վէ պու սէֆալը կիւնլէրի զայէթ
Բարլագ միճէլէր թէհագըւպ իտիյօր իտի:

Հէր կիճէ օթուղ գըրպ օրքէսթը Թագըմը Լէրպապը
սէֆահայթը գաֆէ գօնսէրլէրէ վէ չալկըլը գազինօլարա սիւրի
իլէ ճէլպ իլէտիյի կիպի, պիր չօգ խալը տալի թէհաթըրօլար-
տա գօմէտիւ թէմաշասը իլէ կիւլմէքնէ վէ Եա տըրամըն

գալալէրտէ հասըլ իյլէտիյի թէճնսիրաթը մահգունանէ իլէ
աղլամագտա իտիլէր. օրէրա թէնաթըօլարընտա իսէ\ տիւն-
եանըն էն կիւզէլ գարըլարը սէյիրճիլէրէ, էլմասլար իչինտէ
բարըլ բարըլ բարլայարագ աղըլ էնտամը լէթաֆէթ իտէ-
րէք, մուղիգալարըն ահէնկի իլէ ըէգապէթ իտէն թաթըլ
վէ միւէսսիր սէտալարը իլէ էրպապը թէմաշտըլ աղլմ պիր
հայրէթ իչինտէ սըրագմագտա իտիլէր. բանամագտա բա-
մա իշթէ էռայի տը Գըլամօրան, օգ կիպի պիր սիւրաթ իլէ
թաթիֆ իյլէտիյիմիղ պոգսէֆահաթ իչինտէ աթըլմըլ իտի.
մա լէվլէլա քէնտինէ աթըլ արասըլ միւքէմմէլ պիք տա-
յիրէ տոնաթարտը, քէնտինի ալէմէ ղայէթ ղէնկին պիր
միյրաա եէտիլալմագ ի պըրէ թանըթտըրըպ քէնտինէ պէն-
ղէր պիր թագըմ սէֆահաթ էրպապը իլէ իւքիլէթ վէ միւ-
նասիրպէթ բէյտա իտէրէք, գումարա վէ տահա հէր տիւրլի
իսրաֆաթա պաշլատը.

Լուլիս, Բարիղէ կէլտիլինտէն աղ պիր միւտտէթ սօնրա
մասրաֆընը հիսապ իտէրէք, էլլի պին ֆըրաքնդ սարֆ իյլէմիլ
պոռլունտաղունը կէօրտիւ, պըս սարֆ իտիլէն ագճէ թէք-
միլ սէրվէթին պիր քուպը փաթի.

Խապիսը մէրգուսա պիր միւտտէթ տահա պոլ իսրա-
ֆաթէ տայանպիլիպ, պունըն սօնը բէք վէխիմ օլաճաղընը
անըմըլ իսէ տէպ թէպտիլի մայիլէթ իթմէք խուսոճօլ ար-
գատաշլարլէլա գարըլ քէնտինէ բէք աղըլ կէլիյօր իտի.

Լուլի, էկէր սէրվէթի քեամիլէն մահվ օլուրսա, թա-
լիյինին եարաթըլ իլէ ումմատըղը պիր երազտէն նայիլի սէր-
վէթ օլաճագ իմիլ կիպի պիր խայալէ տիլ յիլէլ իտի. մէսէ
ըս ղէնկին պիք գըղ իլէ թէգէվիւճ իթմէք սուրէթի իլէ
նայիլի սէրվէթ օլմաղը գուրմուլ իտի. վաղըթ կէշտի, ճիլ
պիք ղէնկին գըղ թաթաֆընտան Լուլի ճէնապլէրինէ լաղ-
պէթ կէսթէրիլմէտի, ֆագաթ սէրվէթինի թէշըլլ իտէն
պանգա գայիմէլէրիտէ սիրէ գատար էնտի.

Սէրիէն բարա կէօնտէրմէսիլ իչինաոթէրէ պիր մէքթոսլ

կէջնտէքտի , հերիքտէն բարա Երկինք ճէվապը րէտտալաւը ,
նօթէր յքէնտինէ աթիտէքի շու ճէվապը եաղմը իտի .

« Մարքի ճէնապլէրի .

« Նաթօտան պաչդա սաթաճագ պիլ մալինիզ գալմա-
տը , վագաա շաթօնըն տէյէրի զիյատէ իտէ տէ , պու ճէսա-
մէթտէ պիլ միւլքի սաթըն ալապիլէճէք պիլ միւլթէրի բէք
նատիր պուլունուր , մամաֆիհ պունա պիլ միւլթէրի պուլա
մագ խուսուսընտա էլիմտէն կէլէն զպրէթի տիրիզ իթմէմ ,
ֆագաթ պունըն իշին պիլ միւլթէթ սապը իթմէնիզ չաղըմ
տըր . »

9

Լույի տը Գըլամօրան , նօթէրտէն պէօյլէ պիլ ճէվապը
ալաճաղընը խաթըրնա պիլ կէթիրմէմիլ զլտուլճունտան ֆէդ
նա հալտէ շաչըրտը , նէ՞ եաքաճաղընը , նաքըլ կէլինէճէյինիթ
պիլմէյօր իտի .

Լույի , պիլ միւլտտէթ տահա էսկի սէրվէթ ու սէֆա-
հաթընըն քէնտինէ գաղանտըրմըլ օլտուլու իթիպար ֆաչ
յէսինտէ քիւլլի հալաեաշայապիլտիճ

Պագաթ աղ միւլտտէթ զարֆընտա պու իթիպարըտա
մահվ օլտու , էօյլէ պիլ զէման կէլտի քի ալաճաղըլար ճէր
պիլտէն հիւճիւմ իտէրէք , մարքինին փանընտա ֆէկի սէր-
վէթին պաղըյէսի օլարագ գալան մէֆ ուշաթը , իթը , ա-
րապայը ճիւմլէթէն զապթ իթտիլէր

Լույի , լթէսլտիլի մէքեան իտուպ ֆէնա պիլ օթէլէնապգ
իթտի . քէնտինէ անթթ զանն իյլէտիլէ էսկի սէֆաճաթ ար-
գատաշլարընըն իանէսի իլէ կէլինմէյէ պաշլատը պը նլար
հէնուզ քէնգինի գօվմայօրլար իրէ տէ , հագղընտա հէր տիւր

լիւ հազարաթը բէվա կէօրմէքտէնտէ չէքինմէյօրլար իտի .
իշ պիր լիյնտան պիր գաչ ֆըրանգա գատար օնտան պուն-
տան տօլանտըրմաղա գատար թէնէզզիւլ իթաի , արթըգ
հէր տիւրլիւ խապասաթա պաշ վուրտու . պիր ազ ագճէյէ
մալիք օլապիւմէք իչին իյճապ իտէրսէ , պիր ճինայէթ իճ-
րասընը պիլէ կէօզէ ալտըրըջօր իտի .

Մամաֆիհ իրթիքքնապը ճինայէթէ մէյտան պուլամա-
տը , ֆագաթ սախթէքեարլըգ տօլանտըրըճըրըգ իշլէրինէ
գարըշմագտան չէքինմէտի . եագասընը բէնչէյի հիւքիւմէ-
թէ թէսլիւ իտէճէյի էմնատէ , Գըլամօրան խանէտանընը
էսկի տօսթը պուլունան գօնթ Գօմրան իսմինտէ պիր զա-
թըն հիմմէթը ալիճէնապանէսի իլէ գուրթուլուպ , պու զա-
թըն վէրմիշ օլտուղու պիր մըգտար բարա իլէ ինկիլթէրայա
ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլապիւտի .

Լույի , ինկիլթէրատա տախի պիր թագըմ տօլանտըրը-
ճըլար իլէ ֆահիշէ գարըլարըն սուրէթը մայիշէթը բէզիւ-
նէլէրինէ իլթիւրաք իտէրէք եաշաղը . պիր միւտտէթ սօնրա
շարնաշար ինկիլթէրայըտա թէրք իլմէյէ մէճպուր օլտու ,
Էվրօբանըն հէր թարաֆընը տօլաշտը , սիւլիւք իյլէմիշ օլ-
տուղու խապասաթ վէ հիլէքեարլըգտա բէյտա իյլէտիլի
մէհարէթ վէ թէճրիւպէքեալըղըն եարտըմը իլէ , օլապիւտի-
յի գատար կէչինիյօր իտի .

Նիհայէթ իւլ էմր 1865 սէնէսի սօնլարընտա , Համպուրկ
շէհրինտէ թուղուճա պիր վուրկուն վուրուպ , պունճա միւտ-
տէթտէն պէրի քէնտինի ունութմուշ օլտուղլարընա հիւքմ
իտէրէք Բարիզէ ավժէթ իթաի .

Լույի տը Գըլամօրան , ֆըրանսատան մուֆարէգաթ ,
տահա տօյրուսը ֆիրար իտէլի օն սէրիլ սէնէ գատար օլ-
մուշ իտի .

Պըրանսայա ավտէթինտէ , Լույինին էն էվլէլ տիւշիւճ-
տիւյի չէյ , կիտուպ բէտէրինտէն գալմա էսկի շաթօյը սաթ-
մագ քէյֆիլէթի օլտու . վագաա նօթէր քէնտիսինէ պու-

ներն իշին պիր միւշթէրի պուլմագ բէք զօր օլտուղունը սէօյ-
լէվիշ իսէ տէ , օ զէմանտէն պէրի նէ օլուպ պիթտիլինի պիւ-
մէյօր իտի . պէյքի պէօյլէ պիւր միւշթէրի զուհուր իյլէմիշ
տիր . միւշթէրի զուհուր իթմէմիշ օլսա պիլէ , օրայա կիթ-
տիքտէն սօնրա էլպէթտէ պիր եօլունը պուլուպ շաթօյը ու-
ճուղ բահալը սաթմագ միւմքիւն իտի . պու շաթօ , վագթը
իլէ եիւզ պին լիւայա պինա իտիլիշ օլտուղունտան , պու-
ներն էնգազընտան պիլէ պիր խայլի մէպլաղ հուսուլէ կէլէ-
ճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իտի :

Լույի , Հոկտեմբեր այըներն պիր կիւզէլ ագշամընտա
թըրասագօնա վասըլ օլտու , էրթէսի սապահ էքքէնտէն Գը-
լամօրան եօլունը թուլթաղարտը . եիրմի պէշ սէնէտէն պէրի
պուրալարը նէ գատար թէպէտտիւլ իթմիշ իտի , չօճուգ-
լուղը զէմանընտա գօշուպ եիւրիւտիւյի պու եէրէր , չիմտի
թանընմայաճագ պիր հալէ կէլմիշ իտի :

Պուրալարը , պիր չօք քէրրէ ֆէլէյին չէնպէրինտէն կէշ-
միշ վէ պինաէն ալէյհ ըրդգաթ վէ թէէսսիւր կիպի հըսսի-
յաթը ինսանիյէտէն քիւլլիւյէն մահրում գալմըշ պուլունան ,
Լույի կիպի ալսլագը պօղուգ պիր հայլաղպ պիլէ թէէսսիւր
իթտի . Լույի եօլունա տէվամէ ճէսարէթ իթմէ , էրէք կէրի
տէօնմէք իսթէտի , լաքին սօն իւմիւտի օ էսկի շաթօտա
օլտուղունտան եօլունտա տէվամէ մէճպուր օլտու :

Կիտէ կիտէ իրի աղաճլար արասընտան Գըլամօրան շա-
թօսը կէօրիւնմէյէ պաշլատը , պունը կէօրիւնճէ գալպինի
ղարիպ պիր հըսս իսթիւլա իյլէտի . տօղմուշ օլտուղու պու
մահալտէն սահիպ սէրվէթ վէ նամուս օլարագ չըգմըշ օլ-
տուղու հալտէ , չիմտի իսէ մահվ օլմուշ պիր միւֆլիս ճ նա-
մուսսըղ պիր հայլաղ օլարագ ալտէթ իտէյօր իտի . եօլտան
կէչէն պաղը ատէմէր իւսթիւ պաշը թօղը պու եապանճը-
ներն նէրէյէ կիթմէքտէ օլտուղունա պագըյօրլար իտի :

Սէն ժանըն խանէսինին գարուսը ալըդ օլմաղըրա իչէրի
կիւտի , իրի օճաղը պուլունան մաթպախէ տօղրու պագտը ,

քիմնէ յի կէծրէմէտի՝ նէնկնտի, իշերիտէն « կէլիյօրում » տէյիւ պիր ճէվապ կէլտի . միւթէադըպէն տիպտէքի գաւաթու աշըլըպ, կիւլէր երծղլի վէ թադըրպէն գըրդ եաշլարընտա գատար պիր ատէմ կէօրիւնէրէք, պու կէլէն եապանճընըն նէ իսթէտիյինի անլամագ իշին .

— Ե՛ք ինթէյօրսոնըզ քէնտիմ, քիմի՞ արայօրսոնըզ, պիր էմրիսիզ մի վար, տէտի՝

— Միւթէվէֆա մարքի տը Գըլամօրանըն օտսախըտմէթ-ճիսի Սէն ժան պու խանէտէ իգամէթ իթմէյօր մը .

Խանէ սահիպի ղայէթ մահադունանէ պիր սուրէթլէ պաշընը սալլայարագ .

— Սէն ժան պէնիմ բէտէրիմ տիր, ֆագաթ վէֆաթ իտէլի պէշ սէնէ գատար օլույօր տէյիւ ճէվապ վէրտի .

Պու խապէր Լույիյէ բէք ղիյատէ թէէսսիր իթտի՝ չիւն-քի Սէն ժանը կէօրմէքլէ սաատէթը մաղիյէսինտէն պիր գըսմը քէնտինէ իատէ ինիլէճէք կիպի պիր աղ թէսէլլի պուլաճադընը մէմուլ իտիյօր իտի . Լույի - խաֆիֆ սուրէթ-տէ տէրոնինտէն պիր ահ չէքտիրտէն սօնրա .

— Պէն մարքի տը Գըլամօրանըմ, տէտի .

Օտա խըտմէթճիսի Սէն ժանըն օղլու պուսը իշիտինճէ պիր սէտայի մէսիւրանէ իլէ .

— Վա՛յ, եիզ մարքի տը Գըլամօրանսընըզ հա, մէյիւ հայգըրտը . Պանէհու Լույինին էլլէրինէ սարըլարագ իհթի-րամ իլէ սըգըպ չու սէօզլէրի թէքրար իլլէտի .

— Ահ, պիշարէ բէտէրիմ հսցաթտա օլնա իտի չիմտի նէ՞ գատար սէվինէճէք իտի, Եօն նէֆէսինէ գատար էօկի էֆէնտիլէրինի տիլինտէն տիւչիւրմէտի՝ սիղտէն պիր խապէր ալամատըզը իշին բէք չօզ մէյիւս ծմադտա իտի, ղալալլը ատէմ չիմտի գարա թօրագ ալթընտա տըր, ֆագաթ նա-սըլ քի տէտիմ պէն անըն օղլույըմ, իմմիմ ժօղէֆ տիր, պէն տէ ճիղին սատըզ պիր պէնտէնիղիմ, սիղի էվիմտէ կէօրմէք պէնիմ իշին նէ՞ գատար պէօյիւք պիր շէրէֆ տիր, չիմտի թէշ-

ընթերցի՛ր զէվճեմ տույար քսէ օ տա պէնտէն զիյառէ մէմ-
նուն օլաճագ տրր :

Ժօզէֆ , մէմնունիյէթինտէն քէնտինի զայս իթմիշ կի-
պի պիր շխտէթ իլէ Վչերի սալտըրարագ , օլաճագ սէտասը
իլէ :

— Անթուանէ'թ , Անթուանէ'թ պուրայտ կէլ , շարըգ օլ
պագ նէ գատաթ սէվինէճէքսին , տէյու պաղըրտը :

Պու հիւսնի գապուլիյէթ տախի Լույիյի միշթէէսսիր իթ-
տի , չիւնքի սէնէլէր կէշմիշ իտի քի քիմսէ թարաֆընտան
պէօյլէ խալիսանէ , սատըգանէ վէ տօսթանէ պիր մուամէլէ
կէօրմէմիշ իտի :

Տէրհալ թէլաշընտան նաշի գըպգըրմըղը քէսիլմիշ էս-
մէր եիւզլիւ , իրի վէ գարա կէօզլիւ կէնճ պիր գատըն կէլ-
տի , պիրաքն պիրէ նէ եարաճաղընը շաշըրարագ էլինի Լուի-
յէ ուղաթտը , Լույիտէ պու էլին իւղէրինէ պիր բուսէ գօն-
տուրտու , Ժօզէֆ իսէ այնի մէսրուրանէ սէտա իլէ :

— Իշթէ էֆէնտիմ զէվճեմ պու տրր , չիմտի Մարքի
ճէնապլէրինէ չօճուգլարըմըտա կէօսթէրիթիմ , հէքսի մէք-
թէպտէ տիրլէր , խապէր կէօնտէրիպ անլէրիտէ ճէլպ իտէ-
յիմ , տէտի :

Գարը գօճա , Լույիյի օրթալարընա ալարագ եայան կէլ-
միշ օլտուղունտան բահաթլանմաղա իհթիյաճը պուլունտու-
ղունը , ճանը նէ իշմէք իսթէտիյինի , սապահ թտամընը
քէնտի խանէլէրինտէ եէմէյէ թէնէզզիւլ պուլուրուր իսէ ,
բէք պէօյիւք պիր լութֆի իթմիշ օլաճաղընը սէօյլէմէյէ պաշ-
լատըլար :

Ժօզէֆ , շարապըն էն էյիսինտէնկէթիրմէք իւղրէ մախ-
ղէնէ էնտիյի էսնառէ , զէվճէսի Անթուանէթ տախի քիս-
մէստէ թավուգլարըն էն եաղլըլարընը սէշմէքլէ օղրաշըյօր
իտի :

Աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա հէր շէյ հաղըր օլտու .
Լույիյի մթապախըն օրթասընա գուրուքիւշ պուլունան սօֆ-

րայա օթուրտու, պու սօֆրա՝ խանէտէ եէյէճէյէ տայիր էն էյի նէ վար իսէ պիւթիւն՝ անլէր իլէ տօնատըմը իտի:

Գարը գօճա Լույինին գարչըսընա կէչէրէք մերգումը հայրէթլէ իէմաշա իթմէյէ պաշլատըլար, չօճուգլար օյնաշա օյնաշա մէքթէպտէն կէլտիլէր, Լույի սլունլարա սարըլլա էօբտիւ, վալիտէ վէ բէտէրլէրինին ֆէվգէլատէ պիր հիւրմէթլէ մուամէլէ իթտիքլէրի պու զաթտան ութանըպ, չօճուգլարըն հէր պիրի պիր քէօշէյէ չէքիլէրէք շաշգըն շաշգըն Լույի մուայէնէյէ պաշլատըլար:

Մարքինին վիրուտի խապէրի քէօյէ եայըլտը, գարու աչըգ տուրույօր վէ հէր քէս կէլիպ Լույի սէլամլայարագ զիյարէթ իտիյօր իտի. Լույի, սաֆտէրուն քէօյիլէրին քէնտի հագգընտա կէօսթէրաիքլէրի պու հիւրմէթ վէ հիւսնի գապուլտէն օ գատար մէմնուն վէ մահզուգ օլույօր իտի քի, էկէր պիր սուրէթը սէֆիհանէտէ սարֆ իյլէմիշ օլտուղու սէրվէթինին, շու սաաթտա ըուպընա մալիք օլտա իտի, տօղուպ պէօյիւտիւյիւ պու մահալտէն պիր եէրէ այրըմայարագ, պուրատա եաշումաղը պէօյիւք պիր սաատէթ օլմագ իւզրէ արզու իթմէյէ պաշլամը իտի:

Լաքին պունճա պէյհուտէ իսլէճանտէն սօնրա պու իսթիրահաթէ, պու գատար պօրալար վէ ֆուրթունալարտան սօնրա պէօյէ պիր սահիլի սէլամէթէ վուսուլի արզու իթմէք, Լույի իչին մուհալ գապիլինտէն պիր չէյ իտի. չիւնքի հիշ պիր չէյէ մալիք տէյիլ իտի, պուրատա նա՞սըլ վէ նէ՞ իլէ եաշամալը:

Լույի, պու թէէսսիւրի էսնասընտա շաթօյը զիյարէթ իթմէք արզուսընտա պուրունտուղունը պէյան իլէ, անախտարլարը ժօզէֆտէն իսթէմէյէ ճէսարէթ իտէպիլտի. ժօզէֆ տախի:

— Եալընըղ տէմիր բարմագլըզլը գաբունընքինտէն պաշգա անախտարա լուղում՝ եօգ տըր, տէտի:

Ֆիլհագըգա ժօզէֆին պու սէօզիւ թօզրու իտի, զէման

թէմամէն հիւքմիւնիւ իճրա իյլէմիշ օլտուղունտան, օ գօճա հէյպէթլի շաթօ պիր խարապէ շէքլինի ալմըշ իտի. կիւնէշին, եաղմուրըն վէ ռուզիկեարըն թէէսիրաթը իլէ թէքմիլ գարուլար չիւրիւյիւ պ մանթար քէսիլմիշ իտի. շուրատա պուրատա պիր չօգ թամիր ասարը կէօրիւմէքտէ իտի քի, պունլարտա, շաթօյը պիւսպիւթիւն խարապ օլմագտան մուհաֆազա իթմէք ֆիքրի խայրըխահանէսի իլէ, Սէն Ժան իլէ օղլու Ժօզէֆ թարաֆլարընտան իճրա իտիլմիշ իտի, լաքին օ ճէսիմ պինայը էօյլէ ուֆագ թէֆէք թամիրաթ իլէ սէնէլէրին թախտալթընտան գուրթարմագ գասիլ օլապիլթըր մի.

Շաթօնըն տախիլէն օլան խարապիյէթի խարիճտէն զիյատէ իտի. Լույինին սաթմաղա ճէսարէթ իտէմէտիյի մէֆրուշաթ թէմամէն եէրլի եէրինտէ տուրույօր իսէ տէ, պունլար գուլանմաղա տէյիլ, էլ իլէ պիլէ տօգունուլամայաճագ պիր հալէ կէլմիշլէր իտի, ճիւմէսի բարչա բարչա օլմուշ, եալընը թախտատան մամուլ պուլունան էշեա՝ զէմանըն խարապիյէթինէ մուգավէմէթ իտէպիլմիշ իտի.

Լույի, արգասընտա Ժօզէֆ օլտուղու հալտէ պու պէօյիւք սալօնլարա քէմալի իւէլէճան իլէ կիրէպիլիյօր վէ աւըմլարընըն չըգարտըղը սէտա քէնտինէ ազլիմ պիր տէհէթ վէրիյօր իտի. Լույի զանն իտիյօր իտի քի, հէման չիմտի իխթիյար բէտէրի մարքի տը Գըլամօրան, օլանճա հէյպէթ վէ չիտտէթի իլէ գարչըսընա չըգաճագ վէ միւտհիշ պիր սէտա իլէ քէնտինէ.

— Ա՛հ, խայըն էվլատ, խանէտանըմըզըն շէրէֆ ունամուսընը պէրպատ իթտին, տէյու պաղըրըպ լանէթլէր օգուեաճագ տըր.

Լույինին պու իւէլէճանընա պաչգա սէպէպլէր տախիվար իտի, պիրատէրի կասթօնըն ֆէլաքէթինէ սէպէպ օլան քէնտինին աթտան տիւլմէսի քէյֆիյէթի տախի, զիհնինի ֆէնա հալտէ թախտիշէ պաչլամըշ իտի.

Լույի, պահճէյէ չըգըպ կիւնէշի կէօրիւնճէ պիր աղ քէնտինի թօբլատը, օրայա նէ՝ իշին կէլմիշ պուլունտուղունը միւլահաղայէ գուտրէթ բէյտա իտէպիլտի. պինաէն ալէյհ ժօգէֆէ.

— Զէվալլը Սէն ժան, պու մէֆրուշաթը սաթըպ իսթիֆատէ իթմէմիշտէ ճիւմէսինի եէրլի եէրինտէ պըրագմըշ, պունլարտա շաթօ կիպի իսարապ օլարագ քիմսէնին իշինէ եարամայաճագ պիր հալէ կէլմիշէր, տէտի.

— Քէնտինէ պիր էմր օլմատըգտան սօնրա, բէտէրիմ հիշ պիր շէյէ էլ տօգդունտուրմաղա ճէսարէթ իտէմէզ իտի.

— Ֆագաթ պունը էյի իթմէմիշ, էկէր շաթօյատա պագըլմայաճագ օլուրսա, օ տա մէֆրուշաթ կիպի մահվ օլաճագ տըր, սէրվէթիմ պու պինայը թամիրէ միւսաիտ պուլունմատըղը իշին պիւսպիւթիւն եըգըլմատան սաթմագ իսթէջօրում.

Ժօգէֆ, Լույինին պու ֆիքրինի՝ էճտատը նամընա պիր քիւֆր օլմագ իւզրէ թէլագգը իյլէտի իսէ տէ, բէտէրի կիպի հէր ագընա կէլէնի աչըգտան աչըղա սէյլէմէք միւթատը օլմատըղը իշին, պիր շէյ սէյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյուպ սիւքիւթ իթտի, Լույի իսէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Աճէպա պունը սաթմանըն պիր գօլայընը պուլպապիլի՞րմիյիզ, տէտի.

— Ուճուզ վէրիւր իսէնիզ էլպէթտէ սաթըլըր միւսիւլ Մարքի, պէն պիգիմ գասապատան պիր ատէմ թանըրըմ քի պէյլէ իշէր իլէ օղրաչըր, չօգ պիր ֆիյաթ իսթէմէզ իսէնիզ պու ատէմ ալըր զանն իտէրիմ.

— Պու ատէմ քիմ տիր.

— Ֆօթիրօ իսմինտէ պիրի տիր, Րօն նէհրինին օ պիր ճիհէթինաէ իգամէթ իտէր, պուրատա պու ատէմի թաշըմայան եօգ տըր, օն իրի սէնէ գատար օլույօր քի միւթէվէֆիյէ գօնթէս տը լա Վէրպըրինին խըթիլէթճիլէրինտէն

պիր գատըն իլէ ագտը իղտիվաճ իթտի . պէլքի պու խըտ-
մէթճի գատընը թանըրսընը, Միլհօն իսմինտէ շիշմանճա վէ
բէք էսմէր պիր գըզ իտի :

— Թանըմայօրում , պու Ֆօթիրօյը նէ՞ վագըթ կէօրէ-
պիլիրիզ :

— Պու կիւն , Բօնըն օ պիր սահիլինէ կէշտիլիմիզ կիպի
կէօրիւրիւզ :

— Հայտէ էօյլէ իսէ , չիւնքի իշիմ աճէլէ տիր :

Նասըլ քի տէտիք , Լույինին օրատան զայպուպէթին-
տէն պէրի խայլի սէնէլէր կէշմիշ, հէք բէտէրլէր էօլմուշ ան-
լէրին եէրինէ օղուլարը գայըմ օլմուշ իտի , պապա Մանօլ
տախի վէֆաթ իթմիշ օլուպ, շիմտի անըն եէրինէ օղու Բի-
լուրէլ գայըգճըլըգ իթմէքտէ իտի :

Լույի իլէ Ժօզէֆ պոււնըն գայըղընա պինտիլէր , Բիլուրէլ
օլանճա գուվլէթի իլէ քիւրէքլէրի չէքմէքտէ իքէն, Ժօզէֆ
տէ , Ֆօթիրօնըն բէք տէսիսէքեար պիր հէրիֆ օլտուղունը
Լույիյէ անլաթմաղա չալըշարագ շու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի :

— Պու հէրիֆ բէք հիլլէքեար տըր , Միլհօն իլէ վու-
գու պուլան իղտիվաճընտան սօնրա , պու հէրիֆ հագգըն-
տաքի ֆիքրիմ պիւսպիւթիւն պօզուլտու . քէնտիսի հէնուզ
եիրմի պէշ եաշընտա՝ Միլհօն իսէ էլլիսինի կէշկին պիր գա-
տըն օլտուղու հալտէ , կիտուպ պէօյիւք անասը եէրինտէ օ-
լան գատընա իլանը աշգ էթտի . պոււնտան միւրատըր, գատըն
տէյիլ ագճէ իտի . Միլհօն իսէ , օղունըն եէրինտէ օլան ա-
տէմին պու սախթէ մուհապէթինէ ինանըպ տէսթը իղտի-
վաճ իլէ պէրապէր լիրալարընը տա պոււնա թէսլիմ իթտի :

Պու էսնատէ գայըգճը Բիլուրէլ տէ սէօզէ գարըշարագ .

— Ֆէնա՞ մը օլտու , պոււնտան իքիսի տէ իսթիֆատէ
իթտիլէր , տէյինճէ Ժօզէֆ իսթիհզա մէգամընտա օլարագ .

— Էվվէթ , բարա գուլլանմագ խուսուսընտա Ֆօթիրօ
գատար մահիր ատէմ ազ պուլունուր . Միլհօնըն բարալա-
րընը հիւսնի իտարէ իտէրէք հէրիֆ պու կիւն խայլի զէնկին

օլտու . գարըյը սէվմէտիյի մալիւմ, ֆագաթ պիշարէյի բէք տէ խըրբալայօր , հէր շէյտէն մահրումէն եաշատըյօր , հէր կիւն սօբա աթըյօր , տէտի :

Պու սըրատա սահիլէ եանաշտըլար . պիր ազ եիւրիւտիքտէն սօնրա Պօթիրօնըն չիֆթլիյինէ կէլտիլէր :

Պօթիրօ , մէսլէքի իգթիզասընտան օլարագ, բարագ վէ ասըլզատէկեան հագլարընտա հըսսը նէֆրէթ իթմէքտէ իսէ տէ , շաթօյը ուճուզճա գաբատապիլմէք խիւլեասը , հէրիֆի՝ Լույի հագգընտա ֆէվգէլատէ պիր հիւրմէթէ մէճպուր իտէրէք , հէման եէրլէրէ գատար էյիլիպ միսաֆիրի էն միւզէյյէն սալօնընա իյսալ իթտի :

Խանէ սահիպի , իշէրիտէ օճագ պաշընտա սըթմատան թիր թիր թիթրէմէքտէ պուլունան պիր գօճա գարըյա խիթապէն սէրթ պիր սուրէթլէ , մախզէնէ էնիպ մարքի տը Գըլամօրան ճէնապլէրինէ շէրապ կէթիրմէսինի էմր իթտի :

Գօճա գարը , Գըլամօրան իսմինի իշիտինճէ էլէքթրիգ պաթարեասընա թուլթուլմուշ կիպի պիր հալ քէսպ իյլէտի . լագըրտը սէյլէմէյէ տավրանաըղը կէօրիւլտի իսէ տէ , խայըն Պօթիրօնըն պիր պագըը պիշարէ գատընը պուլնտան մէն իտէրէք , սէյլէյէճէյի սէօզլէր տըշարը չըգմայըպ պօղաղընտա տիգիլուպ գալտը , գօճասընըն էմրինէ իթաաթլա տըշարը չըգըպ պիր ազ սօնրա էլինտէ պիր շիշէ վէ իւշ գատէհ օլտուղու հալտէ ալտէթ իտէրէք պուլնլարը մասանըն իւզէրինէ գօյտու , պատէհու կիտուպ եինէ օճաղըն պաշընտա օթուրտու , վէ ըսընմաղա պաշլատը :

Վագթըյըլա Վէրպըրի բէրիսի մատմաղէլ Վալանթինին մահրէմը էսրարը օլան օ էսկի կիւզէլ վէ շիշման Միլհօն , շիմտի թանընմայաճագ պիր հալէ կէլմիշ իտի . պիր գուրու ալաճ տալինտէն զիյատէ գուրույուպ տէրի իլէ քէմիլք գալմըշ պուլունան պու ղէվալլը գատընը , շիմտի Վալանթին պիլէ կէօրմիւշ օլսա թանըյամագ իտի :

Պէրի թարաֆտա իսէ Պօթիրօ իլէ Ժօզէֆ պէյնինտէ

շաթօնըն բազարըղընա պաշլանըմըշ իտի . նօթիրօ, շաթօյը երզըպ էնդաղընը սաթմագ իշին ալաճաղընը պէյան իտէ-րէք ղայէթ էհէմնիյէթսիւ պիր գըյմէթ վէրիյօր իտի . ժօ-ղէֆ իսէ , Լույի թարաֆընտան պիւ վէքեալէ պինանըն թէ-մէլլէրինի , քիրիշլէրինի , թաշընը , տէմիրինի սայըպ ֆիյաթը եիւքսէլթմէյէ օղրաշըյօր իտի :

Միլհօն , մարքի Գըլամօրանըն պու կէլիշինի ֆէվզէլատէ պիր վագաա օլմագ իւզրէ թէլագգը իտիյօր իտի . միւթէ-վէֆիյէ աը լա գօնթէս վէրպըրինին քէնտինէ թէվտի իյլէ-միշ օլտուղու էսրարտէն շիմտիյէ գատար քիմսէյէ պահս իյլէմէմիշ իտի :

Միլհօն , խայըն գօճասընըն քէնտի հագգընտա ըէվա կէօրտիւյի զուլմ ու թէատտիտէն էօլմէյի արզույէ գատար վարմըշ իտի . պիշարէ գատըն , ղայէթ միւթէասըպ օլտու-ղունտան պիւթիւն պու պէտպահտըղը , գօնթէս վէրպըրի-նին քիլիսէտէ քէնտինէ Խնճիլ իւզէլինէ իթտիրմիշ օլտուղու եէմինտէն պիլուպ , պինաէն ալէյհ չէքտիյի աղապ ու մէ-շագգաթը տախի , պու եէմինին պիր սատմէյի մանէվիյէսի օլմագ իւզրէ թէլագգը իտիյօր իտի :

Բէք չօգ արզու իյլէտիյի հալտէ պիր էվլատ սահիպի օլամամըշ իտի . պունը տախի պիր մասուլմ չօճուղըն թէրքի խուսուսընտա մուալէնէթ իթտիյի իշիւն , ճէնապը հագ պէօյլէ քէնտինի չօճուպ տօղուրմագտան մահրուլմ պըրագ-մագ սուրէթի իլէ ճէզալանտըրմըշ օլտուղունա գանի օլմուշ իտի :

Միլհօն , պու էսրարը ֆաշ իսէրէք ղազապը Իլահիյի խաֆիֆիլթմէք եօլունը աիւշիւնմիւշ իսէ տէ , Վալանթին հագգընտա հըսս իթմէքտէ օլտուղու շիտտէթը մուհապէթի պունա տա միւսաատէ իթմէմիշ տիր :

Ճագաթ պու կիւն իսէ Գըլամօրանըն վիրուտի Միլհօնըն ֆիքըրինի պիւսպիւթիւն թէպտիլ իյլէմիշ իտի . պիր խայլի տիւշիւնիպ թաշընտըգտան սօնրա , պիրատէրի Կասթօնա ա-

յիս պուլունան պու էսրարը, Լույիյէ աչմագտա հիչ պիր մահզուր օլմատըղընա դարար վերմիշ իտի :

Պէրի Թարաֆտա տախի, տէրունինտէ պուլունան մէֆ-րուշաթ տէօքիւնթիւլէրի Ժօղէֆէ այիտ օլմագ շարթը իլէ Թօթիրօ, շաթօ իլէ Թօթրաղընա բէշինէն 5280 ֆըրանգ վէ-րիյօր իտի . պու ֆիյաթա Լույի տախի ըաղը օլուպ էլ էլէ վէրէրէք խայըրլաշաըլար . Թօթիրօ դաբաթմըշ օլտուղու պու քէշէֆիտէն ֆէվզէլատէ մէֆնուն օլարագ, շարապըն էն էյիսինտէն քէնտի էլի իլէ կէթիրմէք իւզրէ մահզէնէ Էնտի :

Միլհօն, պու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իտէրէք տէրհալ Մարքինին եանընա եանաշըպ եավաշ պիր սէս իլէ .

— Սիղէ կիզլի պիր գաշ սէօղ սէօյլէմէք իսթէրիմ, տէտի :

— Պանա՞ մը :

— Էվվէթ սիղէ, պու խապէր վէրէճէյիմ շէյ ղայէթ մուհիմմ պիր սըր տըր, պու կիճէ օրթալըգ դարարտըգ-տան սօնրա շուրատաքի ճէվիզ աղաճլարընըն ալթընա կէլի-նիզ, պէն տէ օրապա կէլիպ սէօյլէյէճէքլէրիմի սէօյլէրիմ :

Միլհօն, սէօղինի պիթիրիւպ եինէ էսկի եէրինէ կէլտի, գօճասը տա պու էսնատէ իչէրի կիրտի, շարապ ագատէճլէրի տօլարագ մարքի տը Գըլամօրանըն սաղըղընա իշլիտի :

Լըյի, օրատան չըգըպ տա թէքրար գայըղա պինմէք տէ օլտուղու էսնատէ, գօճա գարընըն պու տավէթինէ ի-ճապէթ իթմէք լաղըմ կէլիպ կէլմէյէճէյինի միւլահաղա իլէ մէշուլ պուլունույօր իտի :

Լույի, Միլհօնըն պու տավէթինի Ժօղէֆէ տախի խա-պէր վերմիշ օլտուղունտան, Ժօղէֆ պու պապտէ շէօյլէճէ պէյանը էֆրեար իլէտի :

— Քիմ պիլիր պու գատըն սիղէ նէ՞ սէօյլէյէճէք տիր, էվվէլտէն Միլհօնըն, նէգտինտէ խըտմէթճիլէք իթտիյի հա-նըմըն գըղը պիրատէրինիլ կասթօնըն մէթրէսի իմիշ, պունը պաճա պապամ սէօյլէտի . պէն սիղին եէրինիղտէ օլտամ նէ սէօյլէյէճէյինի անլամագ իչին հիչ տուրմամ կիտէրիմ :

Պունը Լույի տախի մերագ իտերէք, օ կիճէ ալաֆը-
րանգա սաաթ եէտիյէ տօղրու ճէվիլ աղաճլարընըն ալթընա
կիթտի :

Իխթիյար Միլճօն, չօգտան կէլմիշ օրատա Լույիյի պէք-
լէյօր իմիշ, գօճա գարը Մարքիյի կէօրիւնճէ խաֆիֆ պիր
սէտա իլէ :

— Հէլէ չիւքիւր կէլտինիլ, մերագտան չաթլայօր իտիմ,
տէտի :

— Սէօյլէյէճէյինիլ նէ՞ տիր պագալըմ :

— Սիզէ սէօյլէյէճէք բէք չօք շէյլէր վար միւսիւ լը
Մարքի, ֆագաթ հէր շէյտէն էվվէլ սիլ պանա անը սէօյա
լէյին պագայըմ, պիրատէրինիլտէն նէ՞ խապէր վար :

Պու սէօզտէն Լույի, գօճա գարըյը ագլընա խալէլ կէ-
թիրմիշ տիր զաննը իլէ, օրայա գատար կէլտիյինէ բէշիման
օլմաղա պաշլատը . պինաէն ալէյ :

— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ, սիլ պէնտէն էյի պիլիրսինիլ
քի պիրատէրիմ քէնտինի Բօն նէհրինէ աթարագ պօղուլմուշ
տըր, տէտի :

— Վա՛յ, սիլ տէ՞ մի հէրքէք կիպի կասթօնը պօղուլտու
զանն իտիյօրսունըզ . խա՛յըր, պիրատէրինիլ պօղուլմամըշ
տըր, ճօզգու՛ն հալտէ պուլունան նէհրին պիր սահիլինտէն
օ պիր սահիլինէ գատար եիւզէրէք կէշմէյէ մուվաֆֆագ
օլմուշ տըր . պունը խապէր վէրմէք իւզրէ իրթէսի կիւնի
մատմազէլ Վալանթին Դըլամօրան չաթօսըկա գատար կէլ-
միշ իտէ տէ, Սէն Ժան, մումաիլէյհանըն սիլիկ եանընըզա
գատար կէլմէսինէ մանի օլմուշ տըր, անտէն սօնրա Վա-
լանթին պէնիմ իլէ սիլէ պիր մէքթուպ կէօնտէրտի, լաքին
սիլին օրատա պուլունմայըպ Բարիլէ կիթմիշ օլտուղունուզը
խապէր ալտըմ :

Եիրմի սէնէտէն սօնրա պէօյլէ մէմուլին զպրի պիր խա-
պէր ալըշը, Լօյլինին զիհնինի գարըշտըրմըշ իտի . պինաէն
ալէյհ գօճա գարըյա :

— Սագըն ըիւյա կէօրմիւշ օլուպ տա անլէրի հագըգաթ զանն իթմէյէ սինիզ, տէտի :

— Խա՛յըր էֆէնտիմ խա՛յըր, էկէր չիմտի պապա Մանօլ հայաթտա պուլունմուշ օլսա իտի, պիրատէրինիզի նէհրին աղզընա գատար նա՛սըլ իյսալ իթտիյինի վէ օրատան տախի Մարսիլեայա ֆիրարընը նէ՛ եօլտա թէսհիլ իյլէմիշ օլտուղունը սիզէ օ հէքեայէ իտէր իտի. պու տա պիր շէյ տէյիլ, լաքին պիրատէրինիզին պիր տէ սլլու օլտուղունը սիզէ խապէր վէրիւր իսէմ տահա զիյատէ շաշըրըրսընըզ եա :

— Պիրատէրիմին պիր տէ օղլո՛ւ մը վար, նէ՛ սէօյլէյօրսունըզ. սիզ հագըգաթէն չըլտըրմըշսընըզ տըր :

— Խա՛յըր չըլտըրմատըմ, սէօյլէրիմ բէք սօղրու տըր : Իշթէ պու մասումը պիր էճնէպի տիյարընտա, պիր գաշ պին ֆըրանգ մուգապիլինէ օլարագ գապուլ իտէն պիր գատընըն, գօլլարը սրասընա պըրագմագ կիպի վահշիյանէ պիր մուամէլէյէ իշթիրաք իթտիյիմտէն տօլայը, ճէնապը Հագ պէնի չօճուգ եիւզիւնտէն հասրէթ պըրագտը. չիմտի չէքտիյիմ պու միւճագաթը հէք պու մասումըն եիւզիւնտէն չէքմէքաէ օլտուղումը բէք ալա պիլիրիմ :

Միլհօն, արթըգ Գօնթէսին հիտտէթինի, Լօնտրայա օլան սէյահաթլարընը վէ քիւչիւք Բաուլըն նէ՛ սուրէթլէ թէրք իտիլտիյինի պէր թաֆսիլ անլաթտը :

Օգույուպ եաղմագ պիլմէյէնլէր, քեաղըտա թէվտի իտէմէտիքլէրի էսրարը քեամիլէն խաթըրլարընտա սագլարլար. պու գապիլտէն օլարագ Միլհօն տախի իյճապ իտէն թաֆսիլաթը մուհիմմէյի, եանի Վալանթինին չօճուղունըն թարիլի վէլատէթինի, չօճուղը թէսիլիմ իթտիլքլէրի գատընըն իսմինի վէ էվսաֆընը, գասապանըն իսմինի, այնը այնընա խապէր վէրտի :

Անտէն սօնրա տախի պու վագաատէն տօլայը Վալանթինին չէքտիյի միհնէթ ու մէշագգաթընը, գօնթէսին իֆլաս իտուպ տիւշարը զարուրէթ օլմատընը վէ սօնրա քէրի-

մէսինին , մալինին հատուտ ու հիսապընը պիլմէզ տէրէճէտէ
զէնկին Բարիզ պանքէրլէրինտէն , Անտրէ Թօվվէլ իսմինտէ
պիր զաթ իլէ թէզէվվիւճիւնիւ հէք նագլ իթտի .

Պու նագլիյաթը էսնասընտա հիտտէթլի հիտտէթլի պիր
պաղըրմա սէտասը իշիտիլտի , Միլհօն՝ կիրիֆիթարը տէհէթ
օլարագ .

— Ամա՛ն , գօճամ չալըրըյօր , տէյէլէք , պէօյիւք պիր
գուվվէթլէ գօշմաղա պաշլատը . գարընըն կիթտիյի հայլը
միւտտէթ օլտու , Լույի հալա պուլուն ոուղու եէրտէ մէրմէր
կիպի տօնուպ գալարագ հարաքէթ իթմէմիշ իտի .

Իթիյար Միլհօնըն պու նագլիյաթը իւզէրինէ , Լույինին
ղիհնինի պիր ֆիքրի մէլունանէ իշլալ իթմէյէ պաշլամըշ ի-
տի , պու ֆիքրի խապասաթքերարանէին գուվվէտէն ֆիլիլէ
իխրաճը , օ գատար պէօյիւք պիր խապասաթէ , օ տէրէճէ
խայընլըղա թէվագուֆ իտիյօր իտի քի , պուընըն իճրասընը
Լույի կիպի վիճտանսըզ մէրհամէթսիզ պիր հէրիֆ պիլէ պի-
լա թէրէտտիւտ գապուլ իտէմէյօր իտի , լէտտ իթմէք իս-
թէյօր իտի . լաքին պու ֆիքր , ֆուրթունատա պուլունան
պիր տէնիզին , պիր պիրինտէն տահա շիտտէթլի օլարագ թէա-
գըպ իտէն տալկալարը կիպի , կիթտիքճէ Լույինին իւզէրին-
տէ թէէսսիրինի գիյատէլէնտիրիյօր իտի .

Լույի տը Գըլամօրան , զաթէն պանքէր Անտրէ Թօվվէ-
լին շէօհրէթ ու սէրվէթինի իշիթմիշ օլտուղունտան , պու
տինլէտիյի հիքեայէտէն իսթիֆատէ իլէ մատամ Թօվվէլտէն ,
եանի վագթըլըլա պիրատէրի Կասթօնըն մէթլէսի օլան վա-
լանթինտէն , բարա սըզտըրմանըն պիր եօլունը տիւշիւնմէք-
տէ իտի . էկէր հիւսնի սուրէթլէ իտարէ իտիլի իսէ , պէօյլէ
էսրարտէն ինսանա բէք մուհիմմ պիր քեար գաբուսը աշը-
լաճաղընը հիսապ իլլէմիշ իտի . խապիսը մէրգուամ քէնտի
քէնտինէ .

— Էվվէլ էմիրտէ շու գօճա գարընըն նագլիյաթը մու-
վաֆըզը սըհհէթ օլուպ օլմատըղընը թահգըզ իտէյիմտէ ,

անտէն սօնրա պու մուհիմ մատտէ իշին իյճապ իտէն բը
լանը թէրթիպ իտէրիմ, տէմիշ իտի :

Իշթէ պունըն իշին Լուցի, էրթէսի կիւնիւ Ֆօթիքօտան
5280 ֆըրանգը ալտըգտան սօնրա Լօնտրայա միւթէվէճճիւ-
հէն հարաքէթ իյլէմիշ տիր :

10

Մատմաղէլ վալանթինին, միւսիւ Անտրէ Ֆօվլէլ իլէ
օլան իգտիվաճը երբմի սէնէյի թէճավուզ իյլէտիքտէն սօն-
րա, վալիտէսի գօնթէս վէրպըրի, պիր կէօյիւս խասթալը-
ղընտան վէֆաթ իթտի. պու տէհշէթլի գատըն, սօն նէֆէսի
չըգընճայա գատար օ էսկի ինատ վէ էֆրեարընտան վաղ
կէչմէմիշ տիր. վէֆաթ իթմէզտէն պիր գաչ տադըգա էվ-
վէլ գըղընը եանընա չաղըրըպ :

— Սէօզիւմիլ տինլէյուպտա սիւքիւթ իթտիյին ֆէնա՞
մը օլտու. կէօրտիւն ա', իշթէ սէնին պու սիւքիւթին պանա
ղայէթ լահաթ պիր էօմը սիւրտիւրտիւյիւ կիպի, սէնին իս-
թիգպալինի, սաատէթինի տախի թէէմին իյլէմիշ տիր, տէ-
միշ իտի :

Ֆիլ հագըգա, գօնթէսին տէտիյի կիպի մատամ Ֆօվ-
վէլ, թէղէվիւճինտէն պու կիւնէ գատար ճիտտի պիր քէ-
տէր կէօրմէմիշ վէ հիշ պիր սէպէսլէ կէօզիւնտէն պիր տամ-
լա եաշ տէօքիւլմէմիշ իտի. միւսիւ Ֆօվլէլին, զէվճէսի հագ-
գընտաքի մուհապէթի, թէէհհիւլինին իլք կիւնլէրինտէ նա-
սըլ իտի իսէ հիշ թէպէտտիւլ իթմէյուպ, օ շիտտէթի պու
կիւնէ գատար տէվամ իյլէմիշ իտի, սէրվէթի տախի մէմու-
լինին ֆէվգընտա օլարագ կիւնտէն կիւնէ արթմըլ իտի :

Լիւսիյէն վէ Ապէլ նամընտաքի իքի օղլու իսէ, մէն-
սուպ օլտուզլարը ֆումիլեայա շէրէֆ վէրէճէք հայսիյէթը

ինսանիյէյի հայիզ, ագըլը, մէրտ վէ ալիճէնապ պիրէր տէ-
լիգանլը օլուպ եէթիշմիշլէր իտի :

Պունլարտան պաշգա պանքէրին Մատլէն իամինտէ պիր
գըզ եէկէնի օլուպ, պու գըզճըազ, հէնուզ պէշիքտէ իքէն
բէտէր ու վալիտէսի վէֆաթ իյլէմիշ օլտուղունտան, պու-
նըտա մատամ ֆովվէլ պէօյիւթմիւշ իտի. վալանթին, պու
գըզը նասըլ քէնտի գըզը կիպի շիտտէթլի պիր մուհապէթ
իլէ սէվէր իսէ, գըզտա անը ասըլ վալիտէսինտէն զիյատէ
սէվմէքտէ իտի :

Շու հալտէ վալանթինին սապտէթի հէրեիւզտէն միւ-
քէվմէլ իտի. պիշտքէ գատըն, պու մէսղատիյէթինին հայա-
թընըն նիհայէթինէ գաթար տէվքամ ֆտէճէյինէ հիշ շիւպ-
հէ իթմմէքտէ իքէն, նոյեմբեր այընտա գօճասը միւսի-
ֆովվէլին պազը մէսալիհի մուհիմմէնին թէսվիյէսի իշին թաշ-
րայա կիթմիշ պուլունտուղու պիր կիւնտէ, խըտմէթքեար-
լաքտան պիրի կէլէրէք մատամա պիր մէքթուպ վէրտի :

Պու մէքթուպը պիր եապանճը ատէմ կէթիրիպ, մա-
տամա թագտիմ օլունմագ իւզրէ գարուճըյա պըրագմիշ ի-
սէ տէ, քէնտինին քիմ օլտուղունը սէօյլէմէյէրէք սափու-
շըպ կիթմիշ ուլտուղունը խըտմէթքեար պէյան իթտի :

Մատամ ֆովվէլ, հիշ պիր շիւպհէ վէ գօրգու առարը
կէօսթէրմէքսիզին, զարֆը երըթտը վէ աթիտէքի շու գա-
թըրլարը օգուճաղա պաշլատը :

« Մատամ.

« Պէնտէնիզտէն եարըմ սաաթլըգ պիր միւլագաթը տի-
րիզ իտէճէք գատար հէնուզ կէշմիշի ունուլթմամըշընըզ
տըր զանն իտէրիմ :

« Եարըն սաաթ իքի իլէ իւշ արասընտա օթէլինիզտէ
իսպաթը վիճուտ իթմէքլէ միւշէրլէֆ օլտճաղըմ :

Իմզա

« Մարֆի տը ֆըշաճօրան »

Հէլէ խապէթ օլտու քի մատամ Թօլվէլ օտատա եալը-
նըզ պուլունույօր իտի, զիրա պիշարէ գատընճըազ պու
թէզքիւրէյէ պիր կէօզ կէզտիրինճէ, քէնտիսինէ պայըլմա
տէրէճէսինտէ պիր ֆէնալըզ կէլմիշ իտի:

Մատամ Թօլվէլ, պու մէնհուս թէզքիւրէյի պէլքի օն
տէֆա գատար եալաշ պիր սէտա իլէ միւքէրրէրէն օգու-
տու, օղրամըշ օլտուղու պու ֆէլաքէթը նակէհանինին սըհ-
հէթինէ պիր տիրլիւ ինանամայօր իտի:

Կէնճլիյինտէ, քէնտինէ թէլաֆֆուզը բէք թաթլը կէլէն
պու Գըլամօրան իսմինի, ճիննէթէ եագըն պիր տէհչէթլէ
պիր չօգ քէրրէ թէքրար իթտի. պու իսմի թէլքիլ իտէն սէ-
քիզ հարֆ, չիմչէքտէն էվվէլ կէօրիւլէն եըլտըրըմ ալէվի
կիպի պիր տէհչէթլէ, պիշարէ գատընըն նազարըէօնիւնէ տի-
զիլմիշ իտի:

Ձէվալլը գատըն, խաթըրէսի քէնտի իչին մուճիպի է-
լէմ օլան գօրգունճ մազինին մազարրաթընտան գուրթուլ-
տում զանն իտիյօր իտի, չիւնքի օ զէմանտէն պէրի սէնէլէր
կէչմիշ իտի. սէնէլէրին կիւզէրանը, մազինին տէհչէթի իլէ
քէնտի արասընտաքի մէսաֆէյի ուզադլաշտըրըյօր իտի:

Պիշարէ Վալանթին, պիր էմնիյէթը թամմէ իլէ եաչա-
մսդա պաշլամըշ իտի, լաքին հէյհաթ քի շու սաաթտա օ
մուխաթարա օ տէհչէթ, օլանճա չիտտէթի իլէ քէնտինի
արզ իթմիշ իտի. նամուսլը պիր ֆամիլեա վալիտէսի օլտուգ-
տան սօնրա, պու մէմուլին զայրի թէհլիքէնին զուհուրի, զէ-
վալլըյը տահա գօրգունճ պիր սատմէյէ օղրաթտը, հէր իւ-
միւտի հէր սաատէթի մահվ օլտու:

Վալանթինին զիհն ու ֆիքրի պիր միւտտէթ բէրիշան
օլտու, նէ՛ օլտուղունը վէ նէյէ՛ օղրատըղընը պիլէմէյէճէք
տէրէճէտէ ույուշըպ գալտը, պիր հայլի զէման սօնրա պիր
ազ ագլընը թօթլայապիլէրէք, քէնտի քէնտինէ աթիտէքի
շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Նիչին պէօյլէ չաբըզ թէլաչա պաշլատըմ, պու քեա-

ղըտը պանա կէօնտէրէն Կասթօն տըր , չիմտի Ֆըրանսայա եէնի կէլմիշ օլմալը , պէնի կէօրմէք իսթէմէսի թապիյի տէ-
յիլ մի . Կասթօն , քէնտինտէն գօրգուլաճագ սույի ախլագ սահիպի վիճտանսըդ պիր ատէմ մի տիր քի պէն պէօյլէ գօր-
գումտան թիթրէյօրում . չիմտի կէլիպ տէ պէնի թէզէվվիւճ իթմիշ պիր ֆամիլեա վալիտէսի օլմուշ կէօրիւնճէ նէ՞ տէյէ-
ճէք . կէշմիշ վագաալարը տէրխաթըր իտէրէք եիւզիւմէ միւթէէսսիրանէ պիր նազար իլէ պագմըշ օլսա պիլէ , պուլնըն նէ՞ հիւքմի օլսապիլիր . պանա էմանէթէն թէսլիմ իթմիշ օլ-
տուղու վալիտէսինին միւճէվհէրաթընը եինէ քէնտինէ իա-
տէ իտէրիմ . իշթէ վագաա պուլնտան իպարէթ գալըր վէ հէր չէյ կէչէք կիտէր :

Մատամ Փօվվէլ , քէնտի քէնտինէ շու եօլտա թէսէլ-
լիլէր վէրմէյէ օղրաշըյօր իսէ տէ , եինէ քէնտինին հէր հալչ տէ թէհլիքէտէն սալիմ օլմատըղընը կէօրիւյօր իտի . Կաս-
թօնտան պիր չօճուգ տօղուրմուշ օլտուղունը քէնտինէ պիլ-
տիրմէլի մի տիր . պուլնը իյթիրաֆ իյլէմիշ օլսա , քէնտինի պու-
ատէմէ թէսլիմ իյլէմիշ վէ պուլնըն հիւքմի ալթընա կիրմիշ օլմագ մը . Կասթօն նէ գատար հիւսնի ախլագ վէ իւլուվվը ճէնապ սահիպի օլսա եինէ ինսան տըր . պու սուրէթլէ մա-
տամ Փօվվէլ եալընըզ քէնտինին տէյիլ , զէվճինին վէ օձ
ղուլարընըն սաատէթլէրինի տախի Կասթօնըն եէտը իխթի-
յարընա թէվտի իյլէմիշ օլույօր իտի :

Կասթօնա հիշ պիր չէյ սէօյլէմէյուպ տա սիւքիւթ մի իթսին . իշթէ պու տա պէօյիւք պիր ճինայէթ աիր , չիւնքի զավալը մասուլը վալիտէ մուհապէթ վէ չէֆգաթընտան մահրումէնի եաշաթտըգտան վէ եապանճը էլլէրէ թէրք իթ-
տիքտէն սօնրա , պիր տէ բէտէրինին իսմինտէն սէրվէթինտէն մահրում պըրագմայը հաճկը վիճտան գապուլ իսէպիլիր :

Մատամ Փօվվէլ , պու միւշկիւլ վէ էլէմպախշ քէյֆիյէ-
թէ նաճըլ պիր գարար վէրէճէյինի պիլէմէմէքտէ իքէն , քէնտինի ագշամ թամամընա չաղըրտըլար :

Պիշարէ գտարն , աշաղըյա գատար էնիպ քէնտինի օղուլարընըն նազարընա արդ իթմէյէ պիր տիւրլի ճէօարէթ իտէմէտի , քէյֆսիզ օլտուղունտան պահս իլէ օտասընա չէ-քիլիպ եէմէյէ էնմէտի . գօճաւընըն Բարիզտէ պուլունմա-տըղընտան բէք զիյատէ մէմնոն օլույօր իտի :

Մատմաղէլ Մատէն , մատամ Թօվլէլին քէյֆսիզլիյինի տույտուղու կիպի պէօյիւք պիր թէլաշ իլէ եէնկէսինին եա-նընա գօշտու բֆաղաթ վալանթին պիր աղ պաշը աղըրմագ-տա օլտուղունտան եաթմագ Քաթէտիյինի պիլտիրէրէք Վէնն գըղը սալտը :

Զաւալը գատըն , օղրատըղը ֆէլաքէթի արիզ ու ամիգ տիւշիւնմէք իչին եալընըղ գալմագ իսթէյօր իտի . իսթիգ-պալինի քէչֆ իթմէյէ վէ իրթէսի կիւնի հէրիֆին կէլիշի նէ՞ նէթիճէ հասըլ իտէճէյինի քէնտի քէնտինէ անլամաղա վէ անա կէօրէ հարաքէթ իթմէյէ օղրաշըյօր իտի :

Գօրգուպ թիթրէմէքտէ օլտուղու « եարըն » կէլտի , սաաթ իքիյէ գատար սաաթլարը վէ անտէն սօնրա աալի տագըղալարը քէմալի խէլէճան իլէ սալմաղա պաշլատը նի-հայէթ սաաթ իքի պուշուղը չալտըղը էսնատէ , խրտմէթքեար սալնըն գաբուսընը աշարագ միւսիւ լը մարքի Գըլամօրանըն կէլտիյինի խապէր վէրտի :

Մատամ Թօվլէլ , էվլէլքի կիճէյի ույգուսուղ վէ պէօ-յիւք պիր ըղթըրապ իչինտէ կէչիրտիյի էսնատէ , էրթէսի կիւնի Գըլամօրանէ գարշը սէօյլէյէճէյի սէօյլէրի , վէրէճէյի ճէվապլարը հէր տիւշիւնմիւշ հաղըրլամըլ իտի , պու հէրի-ֆէ գարշը ղայէթ թէէսսիւրսիզ վէ սօուգ պիր թավը կէօս-թէրմէյէ գարար վէրմիշ իտի :

Պագաթ վալանթին , պու միւթհիշ միսաֆիրին վիրու-տինի խապէր ալընճա , օլանճա իսթիյարընը ղայպ խոուպ շիտտէթի պիր հէյէճանէ թութոսլարագ , պուլունտուղու սանտալեա փղէրինտէ փըլանմըլ կիպի հարաքէթսիզ գա-լըպ , նէ՞ եարաճաղընը նէ՞ սէօյլէյէճէյինի ջաշըրտը :

Լույի տը Գըլամօրան իսէ քէմալի իհթիրամ իլէ էյիլիպ գատընը սէլամլատըգտան սօնրա , սալօնըն օրթասընտա ա-յադտա տուրուպ քէնտինէ իտիլէճէք մուամէլէյէ ինթիզար իյլէտի :

Մատամ Ծօվվէլին կէօզլէրի էօնիւնտէ իսպաթը վիճուտ իտէն միսաֆիր , թագրիպէն էլլի եաշլարընտա , սաշլարը պը-յըգլարը գըր , չէհրէսինտէ ասարը ճիտտիյէթ վէ մէթանէթ կէօրիւլէն սիյահ էլպիսէլի պիր ատէմ իտի :

Մատամ Ծօվվէլ , թարիֆի զայրի գապիլ պիր հըսս իլէ միւթէէսսիր պուլունտուղու հալտէ , մուգատտէմա շիտտէթլէ սէվմիշ , քէնտինի աղուշը մուհապէթինէ թէսլիմ իթմիշ վէ պինաէն ալէյհ մահսուլը մուհապէթի օլարագ պիր տէ չօ-նուգ գազանմըշ օլտուղու պու զաթըն չէհրէսինի տըգ-գաթլա մուպէնէ իտիյօր իտի . ֆագաթ գարշըսընտա տուր-մագտա օլան գըրանթա հէրիֆին , կէնճլիյինտէ պու գատար միւտտէթ իսէյալինի իշղալ իտէն Կաթթօնա պէնզէր պիր թարաֆընը կէօրէմէյօր իտի :

Մատամ Ծօվվէլ , պու ատէմին հիշ գըմըլտանմայըպ հէյքէլ կիպի տուրտուղունը կէօրիւնճէ պայկըն պիր շէտա իլէ :

— Կասթօն , տէյու մըրըլտանտը :

Միսաֆիր տէ պունա մուգապէլ մահզունանէ սուրէթտէ պիր քէրրէ պաշընը սալլատըգտան սօնրա :

— Խա'յըր մատամ , պէնտէնիզ Կասթօն տէյիլիմ . Կաս-թօն , եանի պէջիւք պիրատէրիմ վաթանընտան ալըր տիւշ-տիւքտէն սօնրա , քէմալի մէյուսիյէթ վէ սէֆալէթ իյինտէ թէրքը հայաթ իյլէմիշ տիր . պէնտէնիզ Լույի տը Գըլամօ-րանըմ , տէտի :

Մատամ Ծօվվէլ չէ գարշըսընտա տուրան ադէմին Կաս-թօն օլմատըղընը անլայընճա պիւսպիւթին տէհչէթ իյինտէ գալտը , պաշընտան այաղընա գատար թէքմիլ վիճուտի շիտտէթլի պիր թիթրէյիշ թէէսսիրի իլէ սարսըլտը , ուշու-

րում քննարկնտա պուլունան քիմսէլէրէ գօրգունըն շիտ-տէթի իլէ արզ օլան պաշ տէօնմէսի կիպի քէնտինէ պիր քէնալըգ կէլտի :

Էսկի աշըգը պուլունան Կասթօնըն պիրատէրի աճէպա շիմտի պունտան նէ իսթէմէյէ կէլմիշ տիր : Լույինին մահ-րէմիյէթինտէն գօրգտուղու իշին Կասթօն , Վալանթինի սէվր մէքտէ օլտուղու զէմանտէ պիլէ քէնտի մուհապէթլէրինտէն վէ սըրլարընտան , պունա պիր շէյ խպպէր վէրմէմիշ օլտու-ղունը մատամ Ծօվլէլ բէք էյի պիլիյօր խտի :

Մատամ Ծօվլէլին , Լույիյի կէօրիւր կէօրմէզ զայէթ խէլէճան իլէ « Կասթօն » տէյու խըթապ իյլէմիշ օլմասը , Կասթօն իլէ օլան կէլմիշ հալլէրինի պիր նէվի իյթիրաֆ իթ-մէք տէյիլ մի տիր :

Ենքտիկէրինտէն տէհշէթլիւ պիր չօգ իհթիմալաթ , պիշարէ գատընըն զիհնինի իսթիլայէ պաշլատը :

Պուլունտուղու մէվգընըն տէհշէթի , Վալանթինին ճիւ-րաթընը արթըրմաղա սէպէպ օլտուղունտան պիր պզ քէնտի թօրլամաղա մուվաֆիֆագ ծլպպիլտի , պունը Լույի տա-խի անլամըշ խտի :

Մատամ Ծօվլէլ , սէրպէսթանէ պիր թավը իլէ Լույիլէ քէնտի գարշըսընտա պիր սանտալնէ իրայէ խտէրէք , զայէթ պիգայտանէ պիր սէտա իլէ :

— Էօյլէ իսէ Մարքի Ֆէնապլէրի , պէնի զիյարէթ իթ-մէքտէն մագսատընըզ նէ օլտուղունը լութֆէն պէյան պու-յուրօւրմուսընըզ , տէտի :

Մարքի տը Գըլամօրան , մատամ Ծօվլէլին թավընտա բէյտա օլան պու նակէհանի թէպէտտիլէ հիշ տըգդաթ իթմէմիշ կիպի կէօրիւնէրէք , կէօղլէրինի Վալանթինին կէօղլ-լէրինին իշինէ տիքմիշ օլտուղու հալտէ , քէնտինէ կէօսթէ-րիլէն սանտալնայէ օթնուրտուգտան սօնրա , շու սիւալի իյ-րատ իյլէտի :

— Էվլէլ էմիրտէ մատամ սիզտէն շունը սօրայըմ քի ,

պուրատա իտէճէյիմիլ լազըրտըլարը տըշարըտան քիմսէ ի-
չիտէպիլի՞ր մի :

— Պու ղարիպ սիւալի նի՛չին սօրույօրսունըլ, սիզին
պանա սէօյլէյէճէյինիլ հիչ պիւր սէօլ օլամալ քի, անը գօ-
ճամ իլէ չճճուգլարըմտան կիզլէմէյէ լուզում կէօրէյիմ :

— Պու սիւալիմէ միւսատէ իտինիլ մատամ, չիւնքի
իհթիրազըմ քէնտիմ իչին տէյիլ՝ մահլա սիզին իչին տիր :

— Գօրգմայընըլ միւսիւ սէօյլէյինիլ, պուրատան սէօլ-
լէրիմիլ քիմսէ իչիտէմէլ :

Մարքի, մատամ Թօվլէլին պու թէէմինաթընա գաճի
օլմամըլ կիպի պիւր թավը իլէ սանտալեասընը գատընա եագ-
լաշտըրարագ, կիւյա սէօյլէյէճէյի սէօլլէրին տէհչէթինտէն
քէնտինինտէ իւրքմէքտէ օլտուղունը կէօսթէրիւր պիւր սու-
րէթլէ, եավաշճա :

— Գարտաշըմըն վէֆաթընը չիմտի խապէր վերմիշ ի-
տիմ, պիրատէրիմ էօլտիւլիւ էսնատէ սօն արզուլարընը պա-
նա պիլտիրտի վէ պուլնլարըն իճրասը իչին տախի պէնտէնիլի
վէքիւ իլլէտի, չիմտի անլատընըլ մը մատամ, տէտի :

Պիչարէ գատըն պու սէօլիւն իյմա իթտիյի մանայը ան-
լատը, ֆագաթ պու մէնհուս զիյարէթճինին պուլնլարը քէն-
տինէ անլաթմագ իսթէմէսինտէն մագսատը նէ՞ օլապիլէճէ-
յինի պիւր տիւրլիւ անլամայօր իտի. աճէպա պու հէրիֆ Կաս-
թօնըն քէնտինէ էմանէթէն պըրագմըլ օլտուղու միւճէվհէ-
րաթըն իատէսինի թալէպ իթմէք իչի՞ն մի կէլմիշ տիր, մա-
տամ Թօվլէլ պու միւլահաղատա իքէն, Լույի շու վէճհ իլէ
սէօլիւնէ տէվամ իլլէտի :

— Պիրատէրիմ Կասթօնըն, նասըլ պիւր սուրէթը ֆէ-
ճիյէտէ վէֆաթ իլլէմիշ օլտուղունը ուզուն ուզատըյա հի-
քեայէ իտէրէք սիզի թաճիլ իտէճէք տէյիլիմ, լաքին սիզ
շու սաաթտա նէ գատար մէսուտիյէթ իչինտէ պուլունուր
իսէնիլ պուլունընըլ, զանն իտէրիմ քի հայաթընը իսթիգ-
պալինի, սիզին նամուսընըլ միւտաֆաա ուղուրընտա ֆէ-

տա իտէն պիր կէնճլիք տօսթունըզը , էօյլէ բէք գօլայ կէօնիւտէն չըգարամազսընըզ :

Մատամ Ծօվվէին չէհրէսինտէ հիչ պիր ալայիմ բէյտա օլմատը . Վալանթին , Լույինին պու սէօզլէր իլէ քէնտինէ կէչմիչ վագաալարտան աճէպա հաճկըսընը իսթար իթմէք իսթէտիյինի անլամաղա օղրաչըյօր իտի . Լույի տը Գըլամօրան իսէ պու սըրատա տահա միւէսսիր պիր սէտա իլէ .

— Եօգսա կէօնիւտէն չըգարտընըզ մը մատամ . էօյլէ իսէ տահա աչըզ պիր սուրէթտէ իֆատէյի մէրամ իտէյիմ . պունտան չօգ հէմտէ բէք չօգ զէման էվվէլ սիզ պէնիմ պէտպահտ պիրատէրիմ Կասթօնը սէվտինիզ , տէտի :

— Միւսիւ . . .

— Խա՛յըր մատամ , ինքեարըն ֆայիտէսի եօգ տըր , պիր տահա թէքրար իտիյօրում քի Կասթօն հէբսինի պանա սէօյլէտի :

Մատամ Ծօվվէլ , պու սէօզտէն օ գատար իւրքմէտի , չիւնքի հայտէ ֆարզ իտէլիմ քի Կասթօն , պիրատէրի Լույիյէ պունլարըն հէբսինի սէօյլէմիչ օլտուն , լաքին պունտան նէ՞ չըգար . զիրա Կասթօն , Վալանթինին կէպէլիյինտէն խապէրի օլմատըզը հալտէ մուֆարէգաթ իթմիչ տիր :

Մատամ Ծօվվէլ , պու միւլահաղա իլէ այաղա գալգարազ , սուրէթա պիր էմնիյէթ վէ մէթանէթլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Միւսիւ , պու սէօզլէրինիզի գօճա վէ էվլատ սահիպի օլան իսթիյարէ պիր գատընա գարչը սէօյլէմէքտէ օլտուղունըզը ունուտույօրսունըզ զանն իտէրիմ . ֆարզ իտէլիմ քի պիրատէրինիզ կէնճլիյինտէ պէնի սէվմիչ օլտուն , լաքին պու սիզէ տէյիլ՝ անա այիտ պիր սըրը տըր , պէնտէ կէնճլիք վէ թէճրիւպէսիզլիք սայիգասը իլէ պէօյլէ պիր թէտպիրսիզլիքտէ պուլունմուչ իսէմ , չիմտի կէլիպտէ պունը պանա իսթար իթմէք սիզէ տիւլմէզ . պու կիւն հիչ մինասիպէթի օլմատըզը հալտէ թազլէմէք իսթէտիյինիզ կէչմիչ հալ-

լէր իւզէրինաէն , երբմի սէնէ մուրուր իթմիշ վէ պու միւտ-
տէթ պանա հէքսինի ունութտուրմուշ տըր :

— Տէմէք ճիւմլէսինի ունութտունը :

— Էվվէթ , ճիւմլէսինիտէ :

— Զօճուղունըզըտա՞մը ունութտունուզ , մատա՞ճ :

Լույի , պու սէօզիւ Վալանթինին թա ճիկէրկեահընա
գատար իշլէյէճէք քէսկին պիր պագըշ իլէ սէօյլէմիշ իտի .
պու սէօզ , մատամ Ծօվվէլէ պիր եըլտըրըմ տարպէսի գա-
տար թէէսիր իշլէմիշ օլտուղունտան , թէքրար պուլունտու-
ղու սանտալեանըն իւզէրինէ եըգըլը վէրտի վէ քէնտի քէն-
տինէ .

— Աման եա՛ Բապպիւմ , պունըտա պիլիյօր , աճէպա նէ՞
սուրէթլէ պու էսրարէ ալեահ օլմուշ , տէտի :

Էկէր պու քէյֆիլէթ եալընըզ մատամ Ծօվվէլին քէն-
տինէ այիտ պիր ֆէլաքէթ օլմուշ օլսա իտի , պիլա միւճա-
տէլէ հէրիֆէ արզը միւթապաաթ իտէր իտի , լաքին պու
մատտէ պիւթիւն ֆամիլեասը խալգընըն սաատէթինէ տա-
լի այիտ պուլունտուղունտան , էօյլէ գօլայ գօլայ մաղու-
պիլէթ կէօսթէրմէյուպ սօն տարպէյէ գատար քէնտինի միւ-
տաֆաա իթմէյի վազիֆէ ատտ իտիյօր իտի . պինաէն ալէյհ ,
մատամ Ծօվվէլտէ , վիճուտի ասլա թասսավվուր իտիլէմէյէն
պիր ճիւրաթ վէ շիտտէթ իլէ միւտաֆաայէ հազըրլանըպ .

— Միւսիւ , պու սէօզլէրի մահզա պէնի թահգիր իթ-
մէք իշին սէօյլէյօրսունըզ զանն իտէրիւմ , տէտի :

— Սահիհ ճիւմլէսինի ունութմուշսունըզ մատամ , հաթ-
տա Վալանթին Բաուլը պիլէ խաթրընըզտան չըգարմըշսընըզ :

Պու տէֆա մատամ Ծօվվէլ , ֆիլհագըգա հէթիֆին հէր
էսրարէ ալեահ օլտուղունը էյիտէն անլատը , ֆագաթ քէն-
տիտէ գաթիէն ինքեարէ գարար վէրմիշ իտի . հաթտա քէն-
տինէ պու մատտէ հագգընտա էն գավի տէլիլէր իսպաթ-
լար իրայէ իտիլսէ պիլէ , եինէ ինքեարտէն կէրի տուրմամա-
լը թասմիւմ իթմիշ իտի :

Պիր արալը քէմալի հագարէթլէ հէրիֆի էվլինտէն գովմայը տիւշիւնտիւ իսէ տէ, սօնրա հէրիֆին պու պապտէքի նիյէթի նէ՝ օլտուղունը անլամադ իշին պունտան սարֆը նազար իթմէյի տահա զիյատէ միւտէպպիրանէ պիր հարաքէթատտ էյլէտի. պինաէն ալէյհ, զօր իլէ կիւլմէյէ չալըչարադ.

— Պունտան մագսատընըդ նէ օլտուղունը սէծյլէ՞րմիսինիդ, տէտի.

— Հայ հայ, մատամ. պունտան իքի սէնէ մուգատտէմ թալի՝ պիրատէրիմի Լօնտրայա սէվգ իտէր, օրատա Բաուլ իսմինտէ պիր տէլիգանլըյա թէսատիւֆ իտէր, պու տէլիգանլընն չէհրէսի վէ զէքեալէթի, պիրատէրիմին օ տէրէճէ նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէր քի պու կէնճլին քիմ օլտուղունը անլամադ խուսուքընտա քէնաինտէ պէօյիւք պիր մէրադ հասըլ օլուր. սօնրա պիք թագըմ թահգըգաթա կիրէշիր վէ թէհարրիյաթընն նէթիճէսի օլարադ, պուննն բէտէր ու մատէրի թարաֆընզան թէրք օլունմուշ նամէշրու պիր չօճուգ օլտուղունը խապէր ալըր, չօգ կէչմէզ պու Բաուլ նամընտաքի տէլիգանլընն, քէնտի սուլպինտէն վէ սիզին ըահմինիզտէն հաչըլ օլան պիր չօճուգ օլտուղու սուրէթը վազիհանէտէ թէհագգուգ իտէր.

— Կիւզէլ պիր ըզման հէքեայէ իտիյօրստընը, միւսիւ.

— Էվլէթ մատամ, հէքեայաթըմ բէք կիւզէլ պիր ըօման տըր, հէմ տէ սիզ պու ըօմանա իսթէտիյինիզ նէթիճէյի վէրէպիլիւսինիզ. վագաա վալիտէնիզ Գօնթէս, պու սըրըն կիզլի գալմասը իշին էյճապ իտէն թէտպիրլէրի բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ իճրա էյլէմիշ իսէ տէ, նէ չարէ քի էն իհթիմամլը թուլուլան իշլէր պազէն պէօյլէ էն իւմիւտ իտիլմէտիք պիր եիւզտէն բաթլադ վէրիլէր. վալիտէնիզին Լօնտրատա պուլունան ահպապլարընտան պիր գատըն, սիզին ազիմէթինիզտէն սօնրա չօճուղը թէրք էյլէմիշ օլտուղունուգ քէօյէ կէլիւ. հէր չէյի թահգըգ իտէր վէ սիզին քիմ օլտուղունըզը տախի, չօճուղը պըրադմըշ ըլտուղունըզ գատը-

նա սէօյլէր, անտէն սօնրա պիւթիւն կէշմիշ վագաալէր մէյ-տանա չըգար. շունը տա արզ իտէյիմ քի պիրատէրիմ պու-րաուլըն, սիզին թէրք իյլէմիշ օլտուղունուզ չօճուզ օլտու-ղունա տայիր ըէտտի զայրի գապիլ պիր չօգ տէրիլլէր ճէմ իյլէմիշ տիր:

Լույի, պու սէօյլէրինին մատամ Թօվվէլ իւզէրինտէ նէ թէէսսիր բէյտա իյլէտիյինի թէտգըզ իթմէք իշին սէօզի քէստի, ֆագաթ գատընըն հալինտէ հիշ պիր թէէսսիւր ա-սարը օլմատըղընը վէ հաթտա կէօզլէրինին իշի պիլէ կիւլ-մէքտէ օլտուղունը քէմալի հայրէթլէ կէօրաիւ:

Մատամ Թօվվէլ, պիր իքի սանիյէտէն պէրի հիւքմֆէր-մա օլան սիւքիւթի գաթ իտուպ զայէթ գայտսըզ պիր սու-րէթլէ:

— Էյ սօնրա նէ՞ օլտու պագալըմ, տէտի:

— Սօնրա մատամ, Կասթօն՝ պու տէլիգանլընըն քէնտի օղլու օլտուղունը իյթիրաֆ իթտի, ըէսմէն թանըտը, ֆա-գաթ Գըլամօրան ֆամիլէասը ֆագըր օլտուգլարընտան, պի-րատէրիմ քէմալի զարուրէթ վէ սէֆալէթ իլէ ատի օթէլ-լէրին պիրինտէ վէ պիր մուրտար եաթագ իշինտէ թէսլիմի-րուհ իթտի. պէնիմ իսէ կէշինմէք իշին սէնէվի 1200 ֆը-րանգտան պաչգա պիր իյրաանըմ՝ եօգ տըր. պինաէն ալէյհ ֆամիլէասըզ, սէրվէթսիզ, համիսիզ վէ տօսթսըզ պուլունան պիշարէ կէնճ Բաուլըն հալի նէ՞ օլաճագ տըր. իշթէ պունը տիւշիւնտիւյի իշին զէվալլը պիրատէրիմ, սօն տէրէճէտէ պիր մէյուսիյէթ վէ ըզթըրապ իշինտէ օլարագ թէրքը հայաթ իյլէտի. իշթէ պու էսնատէ էսրարընը պանա աշարագ շու սէօյլէրի սէօյլէտի:

— Կիթ Վալանթինէ սէօյլէ, օղլու եէյէճէք էքմէք պուլամայաճագ տէրէճէտէ սէֆիլ տիր. պիր շէֆգաթլը վալի-տէ, օղլունըն պէօյլէ աթէշի զարուրէթ իշինտէ գալլուլարագ եաշամասընա էլպէթտէ ըաղը օլմագ. Վալանթին շէֆգաթ-սըզ օլմատըղը կիպի սէրվէթսիզ տալսի տէյիլ տիր. իշթէ

պոռնըն իշին պէօյիւք պիր րահէթի գալպ իլէ թէրքը հայաթ իտիքօրում:

Պու տէֆա մատամ Ծովվէլ, Լույիյէ արթըգ խանէսին-տէն տէֆ օլուպ կիթմէսինի աչըգ պիր սուրէթտէ իյմա իտէր պիր թավր իլէ այաղա գալգըպ:

— Միւսիւ, պու կիւն սիգէ գարչը նէ գատար սապըրը պուլունտուղումա էլպէթտէ սիգ տէ շաշմըշսընը տըր զանն իտէրիւ, տէտի:

Լույի, գատընըն պու մէթանէթինտէն օ գատար միւ-թէէսսիր օլտու քի, պիր ճէվապ պուլուպ վէրմէյէ պիլէ միւգթէտիր օլամատը, մատամ Ծովվէլ իսէ չէօյլէճէ սէօ-գիւնէ տէվամ իյլէտի:

— Մուգատտէմա պիրատէրինիզ Կասթօն տը Գըլամօ-րան իլէ պէյնիմիզտէ պիր մինասիպէթ պուլունտուղումա ինքեար իթմէյօրում: իշթէ պու մինասիպէթիմիգին նէթի-ճէսի օլարագ, Կասթօն ֆիրար իյլէտիյի հէնկեամտէ վալի-տէսինին միւճէվճէրաթընը պանա թէսլիւ իթմիշ իտի:

Մատամ Ծովվէլ, պու սէօլլէրի սէօյլէմէքտէ օլտուղու հալտէ էլինի ուզատըպ օթուրտուղու գանաբէնին պիր գա-թընը գըմըլտաթտը քի, օրասը տէրհալ պիր չէքմէճէ գա-բաղը կիպի աչըտը, պուռն իշինտէն մահուտ միւճէվճէ-րաթը միւհթէվի պուլունան քիսէյի չըգարըպ Լույիյէ ու-զատարագ:

— Գարտաշընըզըն պանա թէսլիւ իյլէմիշ օլտուղու է-մանէթլէր իշթէ պունլար տըր, ֆագաթ պիրատէրինիգին սիգէ պու միւճէվճէրաթտան հիշ պահս իթմէմիշ օլմասը տօղրուսը պանա չօգ զարիպ կէօրիւնիւր, տէտի:

Ֆիլհագըգա պու էմանէթլէրին զուհուրի Լույիյի տալի հայրէթէ տիւշիւրմիւշ իսէ տէ, հէրիֆ հըսսիյաթընը կիզլէ-մէք խուսուսընտա բէք պէօյիւք պիր մէհարէթէ մալիք պու-լունտուղունտան, չէհրէսինտէ հիշ պիր իսթիզըպ վէ հայ-րէթ ապարը կէօսթէրմէյէրէք մէթին պիր սէտա իլէ:

— Պիրատերիմ պանա պու էմանէթլերի տէ խապէր վէր-
միշ իտի , լաքին պունլարտան սիզէ հիշ պահս իթմէմէմի
տախի այրըճա թէնպիհ իյլէմիշ իտի , տէյու ճէվապ վէրտի :

Մատամ Թովվէլ , հիշ ճէվապ վէրմէքսիզին էլինի պիր
չընկըրագ գօրտօնընա ուղատարագ :

— Պու կինքի զիյարէթինիզի գապուլ իտիչիմ անճագ
պու էմանէթլերի սիզէ թէսլիմ իթմէք իչին իտի , պունլարը
ալտընըզ , արթըգ եէքտիկէրմիզէ սէօյլէյէճէք հիշ պիր
սէօզիւմիզ գալմատը . չիմտի հալտէ պույուրունըզ պագալըմէ
տէտի :

Լույի , Վալանթինին չու մուամէլէյի չէտիտէսինէ գար-
չը իթիրազ իթմէմէյի քէնտի մէնաֆիյինէ մուվաֆըգ պու-
լարագ այաղա գալգտը վէ չու թէհտիտամիզ սէօզլէրի սէօյ-
լէմէտէն չէքինմէտի :

— Բէք էյի մատամ , իշթէ էմրինիզէ իթաաթ իտէրէք
կիտէյօրում , լաքին եալընըզ սիզէ չունը իլսթար իտէյիմ քի
միւթէվէֆա պիրատերիմ պանա « Էկէր Վալանթին պու իլս-
թիրաթէ գարչը րույի մուվաֆֆագ կէօսթէրմէյուպ , օղլու
Բաուլըն իսթիգպալինի թէէմին իթմէքտէն իմթինա կէօս-
թէրի իտէ , պու վազիֆէյի իճրայէ սէն անը մէճպուր իթ-
մէլիսին » տէմիշ տիր . պու սէօզլէրին տէրէճէյի էհէմմիյէթ
վէ գուվվէթինի սիզ միւլահաղա իտինիզ մատամ , չիւնքի
միւթէվէֆա պիրատերիմին սօն արգուլարընը եէրինէ կէթիր-
մէք իչին հէր չէյի կէօզէ ալտըրմաղա հաղըրըմ :

11

Լույի տը Դըլամօրան , պու թէհտիտամիզ սէօզլէրի տէ-
տիքտէն վէ մատամ Թովվէլի պարիտ պիր թավը իլէ սէլամ-
լատըգտան սօնրա տէֆ օլուպ կիտինճէ , Վալանթին պայ-

կրն կիպի պիր հալտէ պուլունտուղու եէրէ երգըլտը , ար-
թըգ եալընըղ գալմըշ օլմաղըլա թէէսսիրինի կիզլէմէյէ լու-
ղում կէօրմէյօր իտի : պին մէշագաթ իլէ գալգըպ եաթագ-
օտասընա գատար կիտէպիլտի , օտանըն գաբուսընը գաբատը :

Պիշարէ գատընը պէօյիւք պիր մէյուսիյէթ իսթիլա իյ-
լէտի , պու օղրաաըղը ֆէլաքէթին տէրէճէյի վէխամէթ վէ
տէհշէթինի կէօղիւ էօնիւնէ կէթիրմէյէ պաշլատը . պու ֆէ-
լաքէթ եալընըղ քէնտինին տէյիլ, պիւթիւն ֆաթիլեատը խալ-
գընըն մէսուտիյէթինի մահվ իտէճէք իտի . շու պաթտա
եիրմի սէնէլիք մէսուտիյէթինին հիշ հիւքմ ու էհէմմիյէթի
գալմամըշ իտի . կէնճիլինտէ իթմիշ օլտուղու պիր խաթա-
նըն նէտամէթի բէք կէճ , ֆաղաթ կէճիլի նիսպէթինտէ պիր
տէհշէթիլէ զուհուր իյլէմիշ իտի :

Մատամ Թօվվէլ, պու խաթանըն եիւզինտէն զուհուր
իտէճէք տէհշէթիլի հալլէրի թապավվուր իթտիքճէ , մէյու-
սիյէթինտէն չըլտըրմա տէրէճէլէրինի պուլույօր իտիպ
նիշին վագթը իլէ վալիտէսինի տինլէյուպ տա պու
զուսուրընտան խապէրտար իթմէքսիզին , միւսիւ մօվվէլէ
զէվճէ օլտուղունա պին քէրրէ բէշիման օլույօր իտի . ֆա-
ղաթ պու բէշիմանլըղըն չիմտի պիր ֆայիտէսի ալապիլիօր մի ,
ալթըղ քէնտի իշին սէլամէթ սաատէթ իւմիւտի գալտը մը
օ թէհատամիզ սէօղլէրի սէօյլէյիպ կիթմիշ պուլունան
լույի , օ մէնհուս հէրֆէլպէթտէ եինէ կէլէճէք իտի , պունա
նէ՞ ճէվապ վէրմէլի , նէ՞ սէօյլէմէլի :

Պու կիւն օլանճա ճիւրաթ վէ մէթանէթինի թօբլայա-
րագ , քէնտի վիճտանընըն մուղայիրինտէ պուլունմաղա , հըս-
սիյաթընը եէնմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իսէ տէ , պագա-
լմ հէրիֆէ գարչը հէր զէման պէօյլէ մէթին վէ թէէսսիր-
սիզ կէօրիւնմէք , քէնտի իշին միւմքիւն օլապիլէճէք մի տիր :

Լույի տը Գըլամօրան Բաուլտան պահս իյլէտիլի զէման,
գատընըն վիճուտինի միւհասիր պիր թիթրէմէ իսթիլա իյլէ-
միշ իտի , զէվալլը չօճու գ վագթըյըլա վալիտէսինին իյլէտի :

յի պիր կիւնահըն ճէզասընը շիմտի օ չէքէյօր իտի . մասում
օլարագ թէրք իտիւմիշ օլտուղու կիւնտէն պէրի պու չօճու-
ղըն չէքտիյի սէֆալէթի տիւշիւնտիւքճէ , մատամ Ծօվվէլին
մէյուսիյէթ ու նէտամէթի սօն տէրէճէյի պուլույօր իտիւ
քէնտիսի , պիւթիւն Բարիզ խալգընըն նազարը հասէտինի
ճէլպ իտէճէք մէրթէպէտէ պիր սէրվէթ վէ շաշաա իշինտէ
հաշատըղը հալթէ , վալիտէսինին ճէզասընը չէքէն օ չօճու-
ղըն պիր լօգմա էքմէք պուլուպ պուլամատըղը մէճհլէլ իծ
տի :

Մատամ Ծօվվէլ , վալիտէլիք հըսօգ ու շէֆգաթը սայիւ
գատը իլէ Բաուլը պահտըյար իթմէք վէ ճէֆալէթտէն գուր-
թարմագ իշին էլինտէքի սէրվէթինին ճիւմլէսինի ֆէտայէ
հազըր իտի իսէ տէ , ալէնէն Բաուլը հիմայէ վէ թասահհոււ
պէ գալգըշմագ , Լույիյէ գարշը պոնըն քէնտի չօճուղը օլ-
տուղուըն իյթիթաֆ իթմէք տէյիլ մի տիրո

Պէշլէ պիր իյթիթաֆ իթմէք իսէ , էն մուհիմմ պիր
սըրքընը թէվտի իլէմիշ օլաճաղը իշին , հէր հալտէ Լույինին
մէրհամէթինէ սըղընմագ տէմէք օլուպ , արթըգ հէրիֆին
հէր էմրինէ էյվալլահ տէմէք լազըմ կէլիյօր իտի :

Մատամ Ծօվվէլ , Լույինին քէնտինէ սէօյլէմիշ օլտուղու
սէզլէրի տիւշիւնիւյօր , մուհաքէմէ իտիյօր , պուլնլարըն պիր
չօղունը հէքտիկէրէ միւթէնագըս վէ հագըգաթա միւպա-
յին պուլույօր իտի . էվվէթ , պու սէզլէրին պիր չօղունըն
հալան օլտուղունը անլայօր իտի , էօյլէ եա , կասթօն Բարի-
ղէ կէլմիշ վէ պու գատար միւտտէթ ֆագը ու սէֆալէթ իւ-
լինտէ հաշամըշտա , նիշին կէլիպ քէնտիսինտէն էսնայի մու-
ֆաղէգաթընտա թէսլիմ իլէմիշ օլտուղու միւճէվհէրաթը
թալէպ իլէմէմիշ :

Մատէմ քի քէնտիսի ֆագըր իմիշ , վալանթինինտէ ղէն-
կին օլտուղունը պիլիյօր իմիշ , նիշին մահուլը մուհապէթ-
լէրի պուլունան Բաճէլըն թէէմինի սաատէթ վէ միւսթագ-
պէլի իշին պիլղլաթ կէլիպ մատամ Ծօվվէլի կէօրմէմիշ :

Խիւլասայի քէլամ պու իշին իշինտէ պիր չօգ ագըլ էր-
մէզ ճիհէթլէր, հիյլէլէր, եալանլար վէ տիւզէնլէր պուլուն-
տուզունը պիշարէ գատըն անլամըլ վէ պինսէն ալէյհ քէն-
տինտէ Լույի տը Գըլամօրան հագգընտա պիր չօգ շիւպհէ-
լէր բէյտա օլմուշ իտի :

Էկէր մատամ Ֆօվվէլ, միւտէպպիրանէ հարաքէթ իթ-
մէյուպտէ Բաուլըն քէնտի օղլու օլտուզունը իյթիրաֆ վէ
թաստիգ իտէրսէ, Գըլամօրանըն եէտի էսարէթինէ տիւլէ-
ճէյինի բէք ալա պիլիյօր իտի . պիր քէրրէ պէօյլէ պիր է-
սարէթ ալթընա կիրտի մի, արթըգ քէնտիսինտէն հէր շէյի
խթէյէպպիլէճէք տիր, անտէն սօնրա քէնտի իշին Լույինին
հէր պիր սէօղիւնէ պաշ էյմէք, հէր էմրինէ իթաաթ կէօս-
թէրմէքտէն պաշգա չարէ գալըր մը :

Ձէվալլը գատըն, պու հէրիֆին էսիրի օլմագ մէրհամէ-
թինէ սըղընմագտան իսէ, կիտուպ հագըգաթը հալի գօ-
ճասը միւսիւ Ֆօվվէլէ սէօյլէյէրէք, անըն լութֆունա մէր-
համէթինէ սըղընմագ հէր հալտէ էվլա օլաճաղընը տիւլիւն-
տիւ : Փագաթ պիր ազ սօնրա պու սուրէթլէ հարաքէթ իյ-
լէմէնինտէ նէթիճէսի ֆէնա օլաճաղընը անլատը . եիրմի սէ-
նէտէն սօնրա գարըսընըն պէօյլէ պիր ընզալէթինի խապէր
ալան Ֆօվվէլ կիպի նամուսքեար պիր ատէմ նէ՞ հալ քէսպ
իտէր . սօնրա պու զաթ, գըզ իքէն իրթիքեապը ընզալէթ-
տէն չէքինմէյէն պիր գատընըն, քէնտի թահտը նիքեահըն-
տա պուլունտուզու եիրմի սէնէ զարֆընտաքի իֆֆէթինտէն
խթիգամէթինտէն շիւպհէյէ տիւլմէզ մի :

Մատամ Ֆօվվէլ, պուլունտուզու մէվգըըն նէ՞ գատար
միւտհիշ պիր մէվգը օլտուզունը անլայըպ պիր արալըգ քէն-
տինի էօլտիւրմէյի տիւլիւնտիւ, լաքին սօնրատան նէֆսինէ
սույի գաստ իթմէքլէտէ քէնտիսի իշին խէլաս գապիլ օլ-
մատըղընը անլատը . Լույի, հայաթտա իքէն լէքէտար իտէ-
մէտիլի նամընը, էօլտիւքտէն սօնրա գօճասը վէ օղուլլարը
նազարընպա պէրպատ իտէճէյինի վէ քէնտինին խաթըրէսի :

ֆամիլեաւը նէզտինտէ իլէլ էպէտ լանէթլի գալաճաղընը տիւշիւնտիւ :

Պէրէքեաթ վերսին քի օ էսնատէ զէվճի միւսիւ Ֆօվվէլ Բարիզտէ պուլունմայօր իտի . Լույի տը Գըլամօրանըն զիյաթիթինի թէազըպ իտէն իքի կիւն իչինտէ , մատամըն՝ օտասընա գաբանըպ , խէլէճանընը կիզլէմէքտէ պուլունտուղունըն քիմնէ ֆարգընա վարմամըշ իտի :

Պիչարէ գատըն , նէ՞ եաբաճաղընը պիլմէյուպ հէր նէ տիւրիւ հարաքէթ իթսէ , քէնտի իչին պիր սէլամէթ ճիհէթինի կէօրէմէյօր իտի . պէօյլէ պէօյիւք պիր իշքէնճէ իչինտէ պուլունմագտա իքէն , զէվճի միւսիւ Ֆօվվէլ Բարիզէ ավտէթ իյլէտի :

Մատամ Ֆօվվէլ , պէօյլէ եաթագ օտասընա գաբանըպ տըշարը չըգմամսընըն սէպէպինի թահգըգա գալգըշան գօճասընա գարըշ , սընըր խասթալըղընտան ըահաթսըղ պուլունտուղունըն սէօյլէտի :

Պիր իքի կիւն կէչտի , Գըլամօրանտան պիր խապէր զուհուր իթմէտի . գատըն՝ պէօյիւք պիր խէլէճան իլէ Լույի թարաֆընտան աճէպա նէ՞ զուհուր իտէճէք տէյու պէքլէյօր իտի , հէր նէ զէման գաբունըն չընկըրաղը չէքիտիյինի իչիթսէ , աճէպա օ՞ մը կէլիյօր , տէյու պայըլմա տէրէճէքինտէ ըղթըրապլար կէչիրիյօր իտի :

Իյտամ ճէզասընա մահքիւմ օլան ճանիլէրին , հէր սապահ ույանտըղլարը վագըթ աճէպա եէվմը իյտամըմ պուլիւն մի տիր , տէյու թահամիւլֆէրսա պիր ազապ , էլէմպախշ պիր ինթիզարտա պուլունտուղլարը կիպի , մատամ Ֆօվվէլտէ մէնհուս Լույինին կէլմէսինտէն սօն տէրէճէ գօրգօյօր իտի . պիր գաշ կիւն կէչտի , Լույի տը Գըլամօրան մէյտանէ չըգմատը . ֆագաթ մաալի եալընըղ մատամ Ֆօվվէլ թարաֆընտան աշլաշըլապիլէճէք սուրէթտէ եաղըլմըշ պիր թէղքիրէ կէտի , պու թէղքիրէտէ Լույի տը Գըլամօրան քէնտիսինին քէյֆսիղ օլուպ տըշարը չըգմատըղըն-

տան պահա իլէ , մատամ Թովվէլի Լուր օթէլինտէ պուլունան
քէնտի տայիրէսինէ տավէթ իտիյօր իտի :

Մատամ Թովվէլ , Լույինին քէնտի խանէսինէ կէլմէ-
սինտէն իսէ , քէնտիսինին անըն նէզտինէ կիթմէսինի տահա
խայրըլը պուլտուղու ճիհէթլէ , պուլ թէզքիրէտէն մէմուռն
օլուպ պիր ազ խէլէճանը սիւքիւնէթ պուլտու վէ հէման պիւ
տավէթէ իյճապէթէ գարար վէրտի :

Փիլվադը իրթէսի կիւնի մէքթապ տա թային իտիլմիլ
պուլունան սաաթտէ , ղայէթ սատէ վէսիյահ պիր էլպիսէ
կիյիւպ , եիւզիւնի էն զիյատէ կիզլէյէն քէնարըլը շապգա
լարտան պիր թանէսինի տախի պաշընա գօյարագ , հիյնի
հաճէթտէ չէհրէսինի պիւսպիւթիւն սէթր իթմէք իշին եա-
նընա պիրտէ նիգապ ալարագ սօգաղա չըգտը :

Քէնտի մա ալլէսինտէն հայըճա ուզագլաշտըգտան սօն-
րա , պիր քիրա արապասընա պինմէյէ ճէսարէթ իտէպիտի :

Մատամ Թովվէլ արապատա հէմ կիտէյօր , հէմ տէ Բա-
րիզտէ քէնտինի թանըեանլար բէք չօգ պուլունտուղուն-
տան , շիմի Լուր օթէլինտէ պէօյլէ սիյահ էլպիսէ , էսկի
մօտա պիր շապգա վէ գնլըն եիւզ էօրթիւսի իլէ էշքեա
լընը թէպտիլէ չալըշմըշ օլտուղու հալտէ , քէնտինի պիր
պիլտիք կէօրիւպ տէ թանըյաճագ օլոնրա տէյի զիհինտէն
պին տիւրլի գօրգուռն Ֆիքիրլէր կէչիրիյօր իտի . Վալանթին
թէզէվիլիւճ իտէլիտէն , եանի եիրմի սէնէյի միւթէճավուզ
պիր միւտտէթտէն պերի պէօյլէ կիզլի օլարագ իլք տէֆա
սօգաղա չըգմըշ Ելտիւղունտան , պուլ իհթիրազ քէնտինէ բէք
աղըր կէլիյօր իտի :

Պիր միւտտէթ սօնրա արապա Լուր օթէլինին էօնիւնտէ
տուրտու . մատամ Թովվէլ , գաբուճըյա միւսիւ լը մարրի
Լույի տը Գըլամօրանըն տայիրէսի հանկը գաթտա պուլուն-
տուղունը սիւալ իտինճէ , իւչիւնճի գաթտա օլտուղու ճէ-
վապընը ալտը :

Մատամ Թովվէլ , մէրտիվէնլէրտէն չըգար իքէն հէրքէ :

սին նազարը քէնտինէ տիբիւմիշ զանն իտիյօր վէ քէք զիյա-
տէ մուլթարըպ օլոէյօր իտի :

Նիհայէթ իւշիւնճի գաթտա 317 նօմէրօլը տայիրէնին
էօնիւնտէ տուրտու . չիտտէթլէ չարբմաղա պաշլամըշ պու-
լունան գալպինին հարաքեաթընը խաֆիֆլէթմէք իշին , իքի
էլլէրինի կէօյիւս իւզէրինէ պաստըրտը , չընկըրաղա տօ-
գունմայա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի . օ սըրատա սուֆատան
պիր ատէմ կէշմէքտէ պուլունտուղունը կէօրիւնճէ , չգու
խէվֆ ու թէրէտտիւտինին ֆարգընա վարըրլար գօրգուսը իլէ
պիւթիւն մէթանէթինի թօթլայըպ , թիթրէք էլլէրի իլէ իւշ
տէֆա խաֆիֆճէ գաբույա վուրտուղունտա իշէրիտէն :

— Պուլունունըզ , տէյու պիր սէտա իշիտիլտի :

Մատամ Թօվվէլ իշէրի կիրտի , լաքին գարշըսընա չը-
գան զաթ Նույի Գըլամօրան օլմայըպ , զայէթ կէնճ վէ եա-
գըշըպլը պիր տէլիգանլը իտի :

Մատամ Թօվվէլ , պու տէլիգանլըյը կէօրիւնճէ աճէպա
եանլը՝ մը կէլտիմ տէյու ասարը թէրէտտիւտ կէօսթէրմէյէ
պաշլայըպ :

Աֆվ իտէրսինիզ միւսիւ , պուրասը միւսիւ լը մարքի տը
Գըլամօրանըն իգամէթկեաճը տէյիլ մի , աճէպա եանլը՝ մը
կէլտիմ , տէմէսի իլէ , տէլիգանլը պէրայի իհթիրամ պաշընը
էյէրէք :

— Խայըր եանլը տէյիլ մատամ , արատըղընըզ մահալ
պուրասը տըր , տէտի :

Մատամ Թօվվէլին խէյէճանը արթըպ չէհրէաի գըզար-
տը , հէման օրատան ֆիրար իթմէնին պիր գօլայընը արայօր
իմիշ կիպի պիր հալ բէյտա իտուպ հիշ ճէվապ վէրմէտի
տէլիգանլը , մումաիլէյհատպըի պու թէպէտտիւտի կէօրիւնճէ
թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Զաթը ըսմէթսիմաթլէրի մատամ Թօվվէլ տէյիլ մի
տիրլէր , տէյու սօրտու :

Մատամ Թօվվէլ , պաշը իլէ պիր թաստիգ իշարէթի իթ-

տի, տելիգանլընըն պէօյլէ քէնտինին քիմ օլտուղունը պիլմիշ օլմասընտան բէք մէյուս օլմուշ իտի. տէմէք քի Լույի տը Գըլամօրան տահա շիմտիտէն քէնտի նամընը հէրքէսէ իլանէ պաշլամըշ. տելիգանլը, մատամ Ծովվէլին կիթտիքճէ իւզիւկիպ պօզուլտուղունը կէօրիւնճէ.

— Պէյհուտէ հիշ մէրաք իթմէյինիզ մատամ, պուրատա, քէնտի օթէլինիզտէ իմիշսինիզ կիպի պիր էմիլէթ թահտընտա օլտուղունըզը պիլինիզ. հէմ պու կիւն միւսիւ տը Գըլամօրան իլէ կէօրիւշէմէյէճէքսինիզ, պունտան տօլայը պէյանը իթիրազ իթմէք իշին Մարքի ճէնապլէրի պէնտէնիզի թարաֆընտան վէքիլ իթտիլէր, տէտի.

— Մատէմ քի էօյլէ տիր, եա նիշին միւսթաճէլ պիր մէքթուպ իլէ պէնի պուրայա դատար ճէլպ իթտի.

— Աֆվ իտէրսինիզ մատամ, միւսիւ Լույինին զաթը ալինիզէ օ մէքթուպը եազտըզը էսնատէ մաքսատը նիլէթի պիւսպիւթիւն պաշգա իտի. շիմտի շու սաաթտա իսէ օ նիլէթինտէն քեամիլէն վազ կէշմիշ տիր.

— Սահիֆ մի սէօյլէյօրսունըզ, շիմտի միւսիւ Լույի մադսատընտան կէշիպ թէպտիլի ֆիքրի մի իթտի.

Մատամ Ծովվէլին մուխաթիպի պուլունան տելիգանլընըն չէհրէսի մէյուսանէ պիր սուրէթ քէսպ իտուպ, պու դատընըն չէքտիլի ըզթըրապըն պիր օ դատարընըտա քէնտի չէքէյօր իմիշ կիպի, միւթէէսսիրանէ պիր թավը իլէ աթիտէքի շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Մատամ, սիզի միւշկիւլ պիր իյթիրաֆէ մէճպուր իթմէք իշին Լույի տը Գըլամօրան խանէնիզէ կէլմիշ վէ սիզտէն ըէտտը մուամէլէ կէօրէրէք ավտէթ իյլէմիշ իտի. սիզին նէ՞ դատար հազգլը վէ մէշրու սէպէպլէրէ մէպնի պու իյթիրաֆտէն իմթինա կէօսթէրտիլինիզի աալա նազաքը միւթալապէ ալմայարազ, հիտտէթինէ մաղլուպ օլուպ սիզի պու իյթիրաֆէ մէճպուր իթմէք իշին, հէր տիւրլիւ թէշէպս պիւստէն կէրի քուրմայաճազընա տայիր եէմինլէր իյլէմիշ ի-

տի . սիւղ օ իյթիրաֆը իթմէմէյէ նէ գատար մէճպուր իսէ-
նիլ , օ տա ճան չէքիլմէքտէ պուլունան գարընտաշընըն սօն
արդուսընը եէրինէ կէթիրմէք իշին , քէյֆիյէթի պէօյէ ճէպը
սուրէթինէ գատար վարտըրմագ խուսուսընտա օ գատար
մաղուր տըր . օ կիւնտէն պէրի ալէյհինիլտէ շահատէթ օ-
լունմագ իւզրէ բէտտի զայրի գապիլ պիր չօգ գալի տէլիլ-
էր հաղըրլամիշ իտի . . . ֆագաթ շու սաաթտա Լույի տը
Գըլամօրան քէնտինէ պիր վաղիֆէյի մուգատտէսէ ատտ իյ-
լէտիյի օ թէչէպպիւստէն սարֆը նազար իյլէմէյէ մէճպուր
օլտու :

Ճէլիգանլը պու սէօղլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա , չըմի-
նէնին իւզէրինտէ տուրան պիր տէսթէ քեաղըտը էլինէ ա-
լլալ շու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի :

— Իէտտի վէ ճէհրի գապիլ օլմայան էվրագ պունլար
տըր մատամ . իշթէ քէյ բարաղընըն չօճուղըն վէլատէթինէ
տայիր օլան գայտ ու թաստիգնամէսի , միսթրէս Տըպինին
իֆատաթը , չօճուղը ճան էվլատըղընտ գապուլ իտէն գա-
տըն իլէ օ արալըգ իշէ գարըշմըշ պուլունան պիր ճէրրահըն
իֆատէլէրի , մատամ տը լա վէրպըրիյի Լօնտրատա կէօրէն
զաթլարըն չէհատէթլէրի , վէլհասըլ պուրատա հէբսի մէվ-
ճուտ տըր . . . ա՛հ պունլարըն ճիւմէսինի Լույի տը Գըլամօ-
րանըն էլինտէն գուրթարընճայա գատար նէ տէրէճէ օղրաշ-
տըղըմը , նէ գատար սըգընթը չէքտիյիմի պիլէմէզսինիլ . . .
իշթէ մատամ՝ չիմտի պունլարը ճիւմէթէն կէօղիւնիպին էօ-
նիւնտէ աթէչէ աթըյօրում :

Ֆիլհագըգա տէլիգանլը պու սէօղի սէօյլէյէրէք էլին-
տէքի էվրագը հէք պիրտէն , չըմինէնին տէրունինտէ եապ-
մագտա օլան աթէչէ ֆըրլաթմըշ վէ քեաղըտլար տախի տէր-
հալ աթէչ ալարագ , պիր իքի սանիյէ զարֆընտա քեամիլէն
քիւլ օլմուշլար իտի . պու էսնատէ տէլիգանլընըն կէճըլէրի
ալիճէնապանէ պիր մէսէրլէթ իլէ բարլաֆագտա օլտուղու
հալտէ :

Իշթէ մատամ, ալէյհնիզտէ իգամէ ժողանաճագ տա-
վանըն տէլիլէրի քեամիլէն մահվ օլտու . իշթէ մազի՝ շու
քեաղըտլար իլէ եանըպ պիթտի . էկէր շիմտի պիրի չըզըպ տա
սիզին էվլէնմէնիզտէն էվվէլ պիր չօճուգ գազանմըլ օլտու-
ղունըզը իտտաայէ՝ գալգըշըր իսէ . ղէրրէ գատար գօրգմա-
յըպ օ աոէմի միւֆթէրիլիք իլէ իթհամ իտինիզ . չիւնքի ար-
թըգ էօյլէ պիր իտտաանըն սուպութինէ իմքեան գալմատը ,
պու մատտէ հագգընտաքի գավի տէլիլէր պիւսպիւթիւն
մահվ օլտու , շիմտի հէր ճիհէթլէ սէրպէսթսինիզ , մատամ :

Մատամ Ծօվվէլին նազարընտա հէր հալ աշիքետար օլ-
մաղա պաշլատը . Վալանթին շիմտի անլայօր իտի քի , պու
էվրագը պու տէլիլէրի , Լույի տը Գըլամօրանըն էլինտէն
գուրթարըպ մահվ իթմէյէ չալըշան պու տէլիգանլը , քէն-
տի վէլէտը մէթրուգը Վալանթին Բաուլ տըր :

Շու արալըգ մատամ Ծօվվէլին , օ ղէմանէ գատապը ղա-
լէպէ իթմէյէ օղրաշտըղը շէֆգաթը մատէրանէսի , օլանճա
գուվվէթ վէ չիտտէթի իլէ ճօշմաղա պաշլամըլ օլտուղուն-
տան , պիչարէ գատըն հէր պիր իհթիյաթ վէ իհթիրազը ոս-
նուտարագ թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Ա՛հ , էվլատըմ Բաուլ , սէվկիլի եավրում , տէյու
քէքէլէտի :

Տէլիգանլը տախի պու խըթապը իշիտինճէ , շու անտէ
հասըլ օլան պախթըյարլըղընըն տէրէճէսինտէն սէրխօշ օլ-
մուշ կիպի տուրտուղու եէրտէ , իքի թարաֆընա տօղրու
սալլանարագ .

— Էվվէթ , Բաուլ , հէմտէ վալիտէսինէ կէլէճէք էն ու-
ֆագ պիր ըզթըրապը մէն իթմէք իչին ճանընը հէր տագը-
գա ֆէտայա հագըր պուլունան Բաուլ . . . Էվվէթ վալիտէ-
սինէ պիր տամլա կէօղ եաշը տէօքտիւրմէմէք իչին , պիւ-
թիւն վիճուտինին գանընը ագըթմագտան չէքինմէյէն Բա-
ուլ , տէյու հայգըրտը :

Մատամ Ծօվվէլին իթիյարը էլինտէն կիտուպ արթըգ

րէտոտէ միւճատէլէյէ իգթիտարը գալմամը իտի . հէր թա-
րաֆընա պիր թիթրէմէ կէլէրէք սանքի պիւթիւն վիճուտի ,
պու սէվիմի տէլիգանլըյը տօգուզ այ գարնընտա թաշլմը
օլտուղունա տայիր չէհատէթ իտիյօր իմիշ կիպի քէնտինտէ
ղարիպ պիր հալ , հէր տամարընտա պիր հարաքէթ վէ Բաու-
լա գարշը պիր ճագիպէ հասըլ օլտու :

Ձէվալը գատընճըազ Բաուլը աղուշը մատէրանէսինէ
տավէթ իշին աղիմ պիր ըրգգաթ իլէ գօլլարընը աշտը , տէ-
լիգանլը տախի տէրհալ մատամ Թօվլէլին գօլլարը արասը-
նա աթըլարագ , պօղուգ պիր սէտա իլէ :

— Վալիտէճիյիմ , հագըգաթլը վալիտէճիյիմ , պու իւք
բուսէյի մատէրանէն իլէ պէնի նասըլ մէսուտ վէ պահտըտար
իյլէտին իսէ , ճէնապը Հագտա սէնի էօյլէ մէսուտ իթսին :

Թիհհագըգա էօյլէ իտի , Վալթիին վալը համ իթսիք-
տէն սօնրա , չօճուղունըն եիւղիւնիւ կէօրմէք իշին բէք չօգ
աղլամը սըղլամը վէ րէճալար իթմիշ իսէ տէ , պու իսթիւր-
համաթընը տինլէմէյու պ չօճուղունը քէնտինէ կէօսթէրմէ-
միշլէր իտի , հագըգաթէն պու բուսէ՝ իւք բուսէյի մատէ-
րանէսի իտի :

Մատամ Թօվլէլ , միւսթաղրագը հայրէթ վէ թէէսիւր
օլարագ գօլթուգլը պիր սանտալեանըն իւլէրինէ եըգըլը
վէրտի , պէօյիւք պիր թէհասիւր իլէ էօնիւնէ տիւ չէօքմիւշ
պուլունան Բաուլըն ճէմալինի թէմաշայէ տալտը :

Թէրք իյլէմիշ օլտուղու պու էվլատը նէ՞ գատաշ կիւզէլ
պուլույօր իտի . պու տէլիգանլընըն , մահսուլը աշգ ու մու-
հապէթ օլտուղու լէթաֆէթը չէհրէսինտէն աշիքտար իտի :

Վալանթին , էլլէրի իլէ օղլունըն իրէք կիպի եուճուշագ
վէ լաթիֆ սաշլարընը գարըշտըրմաղա պաշլայըպ , կէնճ պիր
գըզ ալնընտան տահա պէյազ տահա նաղիք պուլունան ալ-
նընը , թէէսիւրտէն խօշ պիր մախմուրըգ բէյտա իթմիշ օ-
լան կիւզէլ կէօղլէրինի էօրմէքտէն գօղլամագտան տօյա-
մայօր իտի :

Բառուլ իսէ, վալիտէսինին բուսէլէրինէ թալթիֆլէրինէ միւսթաղրագ օլտուղու հալտէ, աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ամուճամ մարքի տը Դըլամօրանըն սիզի թէհտիտէ ճիւրաթ իթտիյինի խապէր ալընճա, քէտէր ու մէյուսիյէթիմտէն նէ հալ քէսպ էյլէտիյիմի պէնտէ պիլմէյօրում. ա՛հ, սէվկիլի վալիտէճիյիմ, պէն խըլգաթէն թապիյէթէն սէնին իլէ բէտէրիմ Կասթօն Դըլամօրանէ պէնզէրիմ, տիւնեատէ հիչ քիմսէնին տիւշարը զատը ու սիթէմ օլտուղունը իսթէմէյէն պիր ինսան, սէվկիլի վալիտէսինին իչքէնճէյէ օլրատըլտըղընա, մուզթարըպ իտիլտիյինէ նա՛սըլ թահամմիւլ իտէպիլիր. բէտէրիմ, էօլէճէյինէ եագըն սիզէ միւրաճաաթ իթմէսինի պիրատէրինէ սէօյլէմիչ իսէ տէ, անըն գուսուրընա պագըլմաղ... չիւնքի օ էսնատէ ագլը թամ տէյիլ իտի... ա՛հ, պիշարէ բէտէրիմ:

Բառուլ, թէէսիւրինտէն նաչի սէօզ սէօյլէյէմէյօր կիպի պիր թավը ալտը. պիր իքի սանիյէ գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, շու սէօզլէրի իլավէ իթտի.

— Վալիտէճիյիմ, պէն սէնի պու կիւն կէօրմէտիմ, չօգտան պէրի թանըր իտիմ, էքսէրի բէտէրիմ իլէ կէլիպ սէնին օթէլինին էթրաֆընը տօլաչըր իտիք, սէնի կէօրմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտիյիմիզ կիւն խանէմիզէ մէսուտէն ալտէթ իտէր իտիք, սէնին կէչտիյինի կէօրիւնճէ բէտէրիմ պանա « իչթէ Բառուլ, վալիտէն պու տըր » տէր իտի... իքիմիզինտէ պախտընարըղը մէսուրիյէթի սէնի կէօրմէքտէն իպարէթ իտի, սէնին պէօյիւք պիր զիյաֆէթէ եախօտ պալօյա կիտէճէյինի խապէր ալտըղըմըզ զէման, սէնի սիւսլէնմիչ, միւզէյէն վէ միւթանթան կէօրմէք իչին կէլիպ գաբունըն էօնիւնտէ պէքլէր իտիք, ճէմալինիզին թէմաշասը իլէ մահգուն գալպիմիզի ֆէրահլանտըրմագ իչին նէլէր չէքտիյիմիզի պիլմէզսինիզ. ա՛հ, գաչ տէֆալէր գըչըն սուգլարտա արապանըն արգասընա տիւշիւպ, օ սէրի իւլ հարաքէ վէ չէվիք հայվանլար իլէ եարըչ իթմէյէ մէճպուր օլտում:

12

Պու սէօզլէրի քէմալի տըգգաթլա տինէմիշ օլան մա-
տամ Ծօվվէլին կէօզլէրինտէն հաղին հաղին վէ միւթէէս-
սիւրանէ կէօզ եաշը տէօքիւլիւյօր իտի . միւտտէթը էօմ-
րինտէ հիշ պու գատար թաթլը թաթլը աղլատըղընը պիւ-
մէյօր իտի . Բաուլըն իհթիզաղլը վէ նազիք սէտասը , գու-
լաղընա սէմավի պիր իլհան կիպի կէլլյօր վէ սօն տէրէճէ
միւթէէսիւր օլույօր իտի .

Պու խօշ սէտա , Կասթօնըն սէտասընը ագլընա կէթի-
թիրիյօր , պինաէն ալէյհ , իւք աշգը իլէ կէշիրտիյի թաթլը
կիւնէրի իխթար իտիյօր իտի . Կասթօն տը Գըլամօրանըն պի-
րինճի տէֆա օլարագ աղուշը մուհապէթինէ աթըլտըղը էս-
նատէքի հըսս իյլէտիյի օ թէլէզզիւզի , օ պէօյիւք խէլէճանը
շու սաաթտա տախի հըսս իտէր կիպի օլույօր իտի .

Ճիլհագըգա շու անտէ Վալանթինին , Բաուլ հագգըն-
տա հըսս իյլէմէքտէ օլտուղու շէֆգաթ ու մուհապէթինին
տէրէճէյի շիտտէթինի թարիֆ իթմէք գապիլ տէյիլ տիր .
պու շիտտէթլի հըսս , քէնտինէ գօճասը Ծօվվէլի , իքի օղ-
լունը , մատմագէլ Մաալէնի , վէլհասըլ տիւնհատա սէվտիյի
հէր նէ վար իսէ ճիւմլէսինի ունութտուրմուշ իտի .

Կէնճ Բաուլ իսէ այնի միւթէէսսիւր պիր հալտէ , շու
սուրէթլէ սէօզիւնէ տէվամ իյլէտի .

— Ամուճամըն , պէնիմ իսթիգպալիմի թէէմին իչին սի-
զի թէհտիա իթմէք սուրէթի իլէ սերվէթինիզտէն իսթիֆա-
տէյէ գալգըշտըլընը , պէն հէնուզ տիւնքի կիւն տույտում
... ահ , սէվկիլի աննէճիյիմ , պուհա նէ լուզում վար , վա-
զաա պէն ֆագըր հէմտէ բէք ֆագըր իսէմ տէ , պէն ֆագը
ու սէֆալէթտէն ասլա գօրգմամ , չիւնքի հէնկեամը թըֆը-

լիյէթիմտէն պէրի զարուրէթ իլէ աշինալըգ քէյտա իթտիմ. համտ օլսուն կէնճլիյիմ վար, սըհհէթի վիճուտիմ եէրինտէ տիր, նասըլ օլսա չալըչըպ կէչինէպիլիրիմ. պէնիմ սէնին սէրվէթինտէ զէրրէ գատար կէօղիւմ եօգ ալը, սէնին սէրվէթին եինէ սէնին օլսուն, պանա եալընըգ գալպինի վէր. պէնի պու տիւնեատէ մէսուտ իտէճէք պիր շէյ վար իսէ, օտա անճագ սէնին շէֆգաթ ու մուհապէթին տիր. սէնի էօմրիւմիւն սօն տագըգասընա գատար սէվմէքլիյիմէ միւսաատէ էթ. պու իւք բուսէմիլին՝ սօն բուսէմիլ օլմայաճաղընա պէնի թէէմին իլէ. հիչ գօրգմա աննէճիլիմ, պէն քիմսէյէ պիր շէյ սէզտիրմէմ, պու սաատէթիմի հէր քէստէն կիզլի թուլթարմ.

Մատամ ֆօվվէլ, օլլու Բաուլըն սէօղլէրինի պէյիւք պիր հայրէթ վէ թէէսսիւր իլէ տինլէյուպ, պու մէլէք կիպի տէլիգանլըտան քէնտինէ հիչ պիր զարար կէլմէյէճէյինէ գանաաթ կէթիրէրէք, շիմոկիյէ գատար սնը կէօրիւպ սէվէմէմիշ վէ լայըգը վէճհ իլէ հիմայէ իտէմէմիշ օլտուղունա պէյիւք թէէսսիւֆլէր իթմէյէ պաշլատը. պու զէմանէ գատար նասըլ էօմիւր կէչիրիլ օլտուղունա տայիր Բաուլը իսթինթագա կիրիշտի.

Տէլիգանլը տախի, վալիտէսինտէն հիչ պիր սըրրընը սագլամայըպ շիմոկիյէ գատար ֆագըրանէ ֆագաթ նամուսը սուրէթտէ եաշատըղընը վէ Լօնտրատա քէնտինի պէյիւտէն գատընըն, օլտուղճա թէրպիյէսինէ իթինա իլլէտիյինի վէ քէնտի պիր պանքէրին եանընտա խըտմէթտէ իքէն, կիւնիւն պիրինտէ պիր ատէմ կէլիպ պէն սէնին պապանըմ տէյէրէք քէնտինի ալըպ կէօթիւրտիլինի վէ սօնրա պապասընըն վէֆաթը իլէ հասըլ օլսն թէէսսիւրինի պիւթիւն հէքեայէ իթտի.

Պու ուղուն միւքեալէմէ սէպէպի իլէ վագըթ հայլի կէճիքիլ իսէ տէ, վալանթին, Բաուլը տինլէմէքտէն ֆէվ գէլատէ միւթէլէզղիլ օլտուղու իչին պունըն հիչ ֆարգընա

վարամամը իտի . ֆագաթ վալիտէսինին սաատէթի այնի քէնտի սաատէթի տէմէք օլտուղունտան , Բաուլ վալիտէսինի ինթիյաթէ տավէթ իթմէք իւզլիէ քէլամէ աղաղ իտուպ .

— Վալիտէճիյիմ, սաաթ եէտիյէ կէլմիշ, կէճ գալտը-նըզ զանն իտէրիմ, տէտի :

Բաուլըն պու ինթարը իւզէրինէ մատամ Ֆօվվէլ պիր-տէն պիրէ քէնտինէ կէլէրէք .

— Վա՛յ, եէտիյէ՞ մի կէլմիշ, աման պու գատար ուզուն միւտտէթ նէրէտէ գալտըղըմը պէլքի մէրագ իտէրլէր կի-տէյիմ, տէյինճէ, Բաուլ նիյաղքերարանէ պիր թավը ու սէ-տա իլէ .

— Սիզի եինէ կէօրէպիլէճէքմիյիմ աննէճիյիմ, տէյու սօրմասը իլէ, մատամ Ֆօվվէլ բէք միւշվիգանէ պիր թարղ իլէ .

— Հա՛յ հա՛յ եավրում, հէր կիւն կէօրէպիլիւսին վէ հաթտա եարըն սապահ պիլէ . . .

Մատամ Ֆօվվէլ, գալպի վէ բուհը Լուր օթէլինտէ գա-լըրճասընա պիր թէհասիւր իլէ օղլու Բաուլտան այրըլըպտա քէնտի օթէլինէ ավտէթ իյլէտիյի զէման , պիւթիւն ֆամիլ-եա էֆրատընը սուֆրատա քէնտինի թաամա պէքլէմէքտէ պուլտու . միւսիւ Ֆօվվէլ զէվճէսինէ պէօյլէ կէճիքմիշ օլտու-ղունտան տօլայը շագալար լաթիֆէլէր իթմէյէ պաշլատը . ֆագաթ Վալանթին պու սէօզլէրի սօուգ վէ մինասիպէթսիզ պուլտու . էն պէօյիւք իլթիֆաթլար, էննաղիք մուամէլէլէր քէնտինէ ճան սըգըճը սէօզլէր կիպի կէլիյօր իտի .

Վալանթին, հըսս իթմէքտէ օլտուղու խէլէճանընը թէհասիւրինի պունլարտան կիզլէմէյէ օղրաշըյօր իտի . ֆա-գաթ մատմաղէլ Մատլէնտէն հըսսիյաթընը կիզլէյէպիլմէք բէք միւշկիւլ իտի . գըզ՝ եանընտան հիշ այրըլմայօր իտի քի պունտան հէյէճանընը քէթմ իտէպիլսին . Մատլէն կիպի կէնճ վէ շէյթան պիր գըզըն թէճէսիւսաթընտան գուր-թուլմագ գօլա՛յ մը տըր . Մատլէն՝ եէնկէսինին հալինի, պու թէպէտտիւլինի մէրագ իտուպ անլամաղա օղրաշտըգճա ,

մատամ Թովվէլին պու գըղ հագգընտաքի էսկի մուհապէթի
ատէթա նէֆրէթ սուրէթինի ալմաղա պաշլամըշ իտի :

Մատամ Թովվէլ, պու զէքի գըղը պաշլնտան տէֆ ի-
տուպ թէճէսսիւսաթընտան գուրթուլմագ իշին, սանտըգ-
քեար Բըրօսրէր իլէ իղտիվաճլարընը միւմքիւն օլտուղու մէր-
թէպէ չաբըգ պաշա չըգարմագ լազըմ կէլէճէյինի տիւ-
շիւնտի : գարիպէն սանտըգքեար իլէ իղտիվաճլարը Խճրա իո
տիլէճէյինի կէնճ գըղա տախի թէպչիր իլլէմիշ իսէ տէ,
Բաուլ հագգընտաքի շիտտէթի մուհապէթի Վալանթինի
հէր պիլ իշտէն մէն իլլէմէքտէ օլտուղունտան, պու իղտի-
վաճ քէյֆիլէթինին տախի արգասընը կէթիրէմէտի :

Մատամ Թովվէլ, Բաուլը կէօրմէք իւզրէ հէր կիւն Լուր
օթէլինէ կիտէր վէ կիճէ կիւնտիւղ պու չօճուղըն իսթիգ-
պալինի նաճըլ թէէմին իտէպիլէճէյի քէյֆիլէթինի տիւ-
շիւնմէքտէն, տիւնեսյը կէօրմէյէ վագթը օլմաղ իտի :

Հէր կէօրտիւյի վագըթ Բաուլըն ախլագընը թապիա-
թընը թէտգըղ իտէր վէ հէր միւթէվէֆա Վասթօնըն կիւզէլ
խասիլէթլէրինի պու չօճուղաա կէօրէրէք, քէնտի թէքլիֆ
իտէճէյի մալլէրինաէն պիր հասպէ պիլէ գապուլ իթմէյէ-
ճէք զաննը իլէ գօթար իտի :

Մատամ Թովվէլ, արթըգ չօճուղըն ամուճասը պուլու-
նան Լույի տը Գըլամօրանտան էվվէլքի կիպի նէֆրէթ իթ-
մէտիքտէն պաշա, Բաուլա տայիր օլան հէր խուսուսը ա-
նընլա միւքաքէրէ վէ միւշավէրէ իթմէքտէ վէ տայիմա քէն-
տինի կէօրմէքտէ իտի :

Բաուլ, կէնճլիք վէ ճահիլլիք սայիգասը իլէ միւսթագ-
պէլինէ հիշ էհէմմիլթ վէրմէյօր իսէ տէ, ամուճասը Լույի
եէկէնինին իսթիգպապի քէյֆիլէթինի բէք էհէմմիլթլի պիր
մէճէլէ հիւքմինտէ թոճթույօր իտի :

Պիր կիւն իւշ քիշի պիրիքտէ գօնուշմագ տալար իքէն,
Լույի տը Գըլամօրան պու մուհիմմ մէսէլէտէն սէօզ աշա-
րագ, Բաուլա իսթիպալէն :

— Օղլու՛ւմ, պէօյլէ ավարէ էօմիւր կէշիքմէք օլմաղ, քէնտինէ պիր մէսլէք թային իթմէլիսինիդ. միւսթագպէլին նէ՞ օլաճագ եավքոււմ, օն բարա պիլէ կէլիքին եօգ, տէտի:

Բաուլ. — Սէվկիլի ամուճաճըզըմ, ըէճա խէրիւմ պէնի քէնտի հալիմէ պըրագ, համա օլսուն նէ՞մ էքսիք տիր. հէ՛ք ճորդ միւսթագպէլի թէֆէքքիւր իլէ օղրաշաճագ պիր սինտէ տէյիլիւմ:

Լույի. — Վաղաա շիմսիքի հալտէ պիր շէյին էքսիք տէյիլ, լաքին բէտէրինտէն գալան պիր իքի տէօքիւնթի իլէ պէնիւմ սէրվէթիւմ տախի պիթտիքտէն սօնրա նէ՞ եարաճագսըն, նա՛սըլ կէշինէճէքսին:

Բաուլ. — Հէլէ ամուճամըն տիւշիւնտիւյի շէյէ պագ, օ զէման աքէրէ եազըլըպ գուրթուլուրում վէսսէլամ:

Պու սէօղ իւզէրինէ մատամ Ֆօվվէլ քէմալի խէլէճալն իլէ էլինի Բաուլըն աղզընա կէօթիւրէրէք:

— Սո՛ւս խայըրսըզ էվլաա, աքէրէ եազըլմագ մը, օ նա՛սըլ լագըրտը. սէնի արա սըրա կէօրմէք սաատէթինտէ՞ն մի պէնի մահրում պըրագմագ իսթէյօրսուն, տէտի:

Բաուլ. — Խա՛յըր սէվկիլի աննէճիյիւմ, խայըր:

Լույի. — Էօյլէ իսէ օղլում պիզի տինլէմէլիսին:

Բաուլ. — Սիզի տինլէրիւմ էֆէնտիւմ, սիզ հիշ մերագ իթմէյինիդ, պէն չալըշըրըմ, մէմուլ իթմէտիլինիդ մըպ տարտէ բարա տա գաղանապիլիրիւմ:

Լույի. — Զավալըլ չօճուգ, բարայը նէ՞ իլէ գաղանապիլէճէքսին:

Բաուլ. — Նա՛սըլ գաղանաճաղըմը պիլէմէյօրում, ֆագաթ սիզ պունըն իշին միւթէէսիւֆ օլմայընըզ, էլպէթտէ օ զէմանա գատար պիր եօլ տիւշիւնիպ պուլուրում:

Կէնճ Բաուլա մէրամ անլատըպ տէտիլինտէն չէվիլէպիլմէք բէք միւշկիւլ իտի. Լույի իլէ մատամ Ֆօվվէլ այրըճա պու մատտէյէ տայիր ուզըն ուզաաըյա կէօրիւշտիւլէր, Բաուլը պիր մէսլէքտէ պուլունտուրմագ իշին քէնտի

Թարափլարընտան գարար վերոիլէր . ֆագաթ պու պապտէ քէնտիլէրի պիր սէնաթ պիր մէսլէք ինթիխապ իտուպ տէ պունը գապուլ իթմէսի իչին չօճուղը զօրլամագ տէյիլ, պու սէնաթ ինթիխապը խուսուսընը Բաուլըն քէնտի իսթէք վէ իսթիտատընա պըրագմաղը տահա մինասիպ ատտ իյլէմիշ-լէր իտի . շիմտիլիք եալընը կէնճ Բաուլըն իտարէսի իչին մատամ Ծօվվէլին , Լույի տը Գըլամօրանէ մըգտարը քեաֆի ագճէ վէրմէսի Թահտը գարարէ ալընտը :

Մատամ Ծօվվէլ , Լույի տը Գըլամօրանըն կէնճ Բաուլ հագգընտա պիր բէտէր տէրէճէսինտէքի մուհապէթ վէ խա-յըրխահլըղընը կէօրիւնճէ , արթըգ Լույիսիղ պիր իշ կէօրէ-մէյէճէյինի անլայըպ Բաուլէ տայիր օլան թէքմիլ նիյէթլէ-րինի , անըն իլէ իսթիշարէ իթմէտիքճէ իճրա իթմէմէյէ պաշլամըշ իտի . պինաէն ալէյհ , մէրգում իլէ սըգճա կէօ-րիւշմէյէ մէճպուր օլույօր իտի :

Վալանթին , Լույի տը Գըլամօրան իլէ սէրպէսթճէ կէօ-րիւշէպիլմէք իչին մումաիլէյհի գօճասը միւսիւ Ծօվվէլէ , քէնտի խանէտանընըն էսկի պիր տօսթը օլմագ իւզրէ թագ-տիմ իթտի . Լույի պու մինասիպէթլէ իսթէտիյի սաաթտա Ծօվվէլ ֆամիլեասը նէղտինէ կէլիպ կիտէպիլիյօր իտի . մա-տամ Ծօվվէլ , օղլու Բաուլը հէր կիւն կէօրէմէտիյի ճիհէթ-լէ , անա տայիր օլան խապէրլէրի ամուճասընտան ալմագլա իքթիֆա իտիյօր իտի :

Հալ պու քի Բաուլէ տայիր կէլէն խապէրլէր , եավաշ եավաշ մուճիպի մէմուլնիյէթ օլմայաճագ պիրէր սուրէթ քէսպ իթմէյէ պաշլատըլար :

Մատամ Ծօվվէլին , օղլու իլէ վուգու պուլան իլք միւ-լագաթընտան պիր այ սօնրա իտի քի պիր կիւն Լույի , եէ-կէնի հագգընտաքի խայըրխահլըղընա տէլալթ իտէր պէօ-յիւք պիր քէտէր վէ թէլաշ իլէ կէլիպ , պու կիւնլէրտէ Բա-ուլըն հարաքեաթը սէրպէսթանէսի բէք ճան սըգճագ պիր տէրէճէյէ վարմըշ օլտուղունը վալիտէսինէ սէյլէտի . մա-

տամ փովվել պու խապերտէն ֆէնա հալտէ շաշըրարագ
Լույկէ .

— Աճա՛յիպ , օղլումըն հարաքեաթընտա ճան սըգաճագ
նէ՞ կիպի հալլէր կէշրիւյօրսունըզ , տէյու սօրտու :

Բաուլըն քիպր ու մաղրուրիյէթի վէ ինատճըլըղը թէ-
մամը իլէ Գըլամօրան ֆամիլեասընըն ախլագընա միւշապիհ
տիր . քէնտիտի պիր աթէշ բարչասը օլուպ հիշ պիր արզու-
սընը մէն իչին էօիւնէ կէշմէք դապիլ տէյիլ տիր . պու՝ էլէ
ավսւճա սըղմազ տէլիգանը իլէ պաշա չըգապիլմէք իչին նէ
եօլտա չարէլէրէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլտիյինի թա-
յին իթմէքտէն աճիզ դալտըմ ,

— Զավալլը չօճուգ աթէշ բարչասը օլուպ տա նէ՞ Խա-
բըյօր :

— Վագաա չիմտիքի հալտէ շայանը թագապիհ պիր հա-
րաքէթտէ պուլունմայօր , ֆագաթ պու չօճուղըն միւսթագ-
պէլի պէնի գօրգուտույօր :

— Նի՛չին :

— Զիւնքի սիզին քէնտի իտարէսի իչին պանա բարա
վէրտիյինիզտէն խապերի օլմատըղը վէ հէր պիր սարֆիյա-
թընը պէնիմ քէսէմտէն զանն իյլէտիյի հալտէ , իսրաֆ խու-
սուսընտա հիշ հատտ ու նիհայէթ պիլմէյօր . միլեօնլարա
սահիպ պիր ատէմին օղլու իմիշ կիպի հարաքէթ իտիյօր , աս-
լա իլէրիսինի տիւշիւնտիլի եօգ :

Մատամ փովվել , չէֆգաթը մատէրանէսի հասէպի իլէ
միւսրիֆիլքտէն տօլայը օղլունը իթհամ էմրինտէ . միւսիւ լը
մարքի Լույի աը Գըլամօրանէ հէմէֆքեար օլմայարագ , չու
եօլտա պիր միւտաֆաատէ պուլունտու :

— Միւսիւ , Բաուլ հագգընտա պիր ազ միւսաատէսիզ
տավրանըյօրսունըզ . զէվալլը չօճուգ պիւթիւն հայաթընը
ֆագր ու դարուրէթ իչինտէ կէշիրտի . չիմտի պիր ազ բարա
եիւզի կէօրաիւյի իչին , կէնճիլին քէնտինտէ ույանմըրտըղը
հէվէտէրէ թէպաիյէթ իթմէքտէն էլպէթտէ . քէնտինի գօր-

Թարամազ, անն շիմտիքի հարաքեաթընը խօշ կէօրմէի տիր' նէ՝ չարէ կէնճլիք պէլասը պէօյլէ տիր. մամաֆիհ քէնտիսի խըլգաթէն ֆէնա միղաճլը տէյիլ տիր, օ չարքդ եօլա կէլիր:

Լույի, հէր կիւն մատամ ֆօլվէլի կէօրմէյէ կէլտիյի զէման Բաուլըն իսրաֆաթընտան վէ սերպէսթանէ հարաքէ-թիննէն աճը աճը շիքեայէթ իյլէմէքտէ իսէ տէ, վալան-թին տայիմա օղլունը միւտաֆաա իտէրէք անն շիմտիքի ահվալը սերպէսթանէսի՝ կէնճլիք ճահիլիք էսէրի օլտուղու վէ շիմտիյէ գատար րահաթ եիւզի կէօրմէյուպ, ֆըդարա-լըդ աթէշի իլէ գավրուլա գավրուլա պէօյիւտիյինի սէօյլէր, վէ պինաէն ալէյհ ամուճասընըն պիշարէ Բաուլ հագգընտա միւսաիտ տավրանմասընը Լույիտէն իսթիրհամ իյլէր իտի:

Պիր զէման տախի պէօյլէ Լույինին Բաուլ հագգընտա շիքեայէթի վէ մատամ ֆօլվէլին անա գարչը Բաուլը միւ-տաֆաա իթմէսի իլէ կէշտիքտէն սօնրա, եինէ պիր կիւն Լույի տը Գըլամօրան բիւր հիտտէթ օլարագ կէլիպ Բաուլըն հա-րաքեաթը նապէճասը, արթըդ հէր հուտուտըն ֆէվգընա չըգմըշ պուլունտուղունը, թահամմիւլ օլունմազ պիր հալէ կէլտիյինի վէ էկէր պունըն էօնիւնի ալմագ իչին լաղըմ կէ-լէն թէտապիրէ միւքաճաթ օլունմազ իսէ, Բաուլըն միւս-թագպէլի քեամիլէն մահվ օլաճաղընը, Բաուլը ինսան իթ-մէք իչին իսէ, մատամ ֆօլվէլին օ հաշարիյի քէնտի խանէ-սինէ գապուլ իտուպ, հէր կիւնքի հարաքեաթընը կէօլէթ-մէքտէն պաշգա չարէ օլմատըղընը անլաթտը:

Մատամ ֆօլվէլ տախի, Բաուլը քէնտի խանէսինէ գա-պուլ իտուպ հէր կիւն տօյա տօյա կէօրմէք քէնտինին էն պիրինճի արղուսը էն պէօյիւք էմէլի իսէ տէ, պունա իմ-քեան պուլունմատըղընը պիլտիրտի. Լույի, գատընըն պու-ճէվապընա թէաճիւպ իտէրէք:

— Աճայի'պ, Բաուլը խանէնիղէ գապուլէ նի'չին իմքեան եօգ տըր, տէտի:

— Պու հալ գօճամա վէ օղուլլարըմա գարչը պէօյիւք

պիր հագարաթ օլտուղու կիպի, պէնիմ կիպի ֆամիլեա վալիտէսի պուլունան պիր գատընա տա հիչ պիր վէճհ իլէ եադըլմազը րէզիլանէ պիր հարաքէթ տիր:

— Պէն տէ սանա Բաուլը գօճանա կէօթիւրիպ տէ «Իչ-թէ պու տէլիգանլը՝ սէնին իլէ էվլէնմէզտէն էվվէլ գազանմըչ օլտուղում նամէչրու պիր չօճուգ տըր» տէյու թագտիրմ էթ տէմէյօրում եա՝ էլպէթտէ պունըն մինասիպ պիր ուսուլընը պիր եօլունը պուլուրուզ:

— Պունըն հիչ պիր մինասիպ եօլը օլամազ:

— Նա՛սըլ օլամազ, էօյլէ պիր օլուր քի, հիւսնի սուրէթլէ իճրա իտիտիքտէն սօնրա քիմսէ պիր շէյ անլայամազ:

— Բէք ալա, սէօյլէյինիզ պագայըմ:

— Սիզին Սէն Բըմիտէ իգամէթ իթմէքտէ օլան Տըլա-կուր իամինտէ զայէթ իիսթիյար պիր հալազատէնիզ եօգ մը:

— Էվվէթ վար:

— Պու գատընըն իքի քէրիմէսինտէն պաշգա քիմսէնի եօգ տըր, տէյիլ մի:

— Էվվէթ:

— Պու հալազատէնիզին հալի վազթի նա՛սըլ տըր:

— Բէք ֆագըր տըր:

— Սիզ տայիմա պու գատընա կիզլի կիզլի մուավէնէթը նագտիյէտէ պուլունմամըչ օլսանըզ, ատէթա տիլէնէ-ճէք, տէյիլ մի:

— Պու տա տօղրու, ֆագաթ սիզ պունլարը նէրէտէն խապէր ալտընըզ:

— Պէն էօյլէ հէր շէյի խապէր ալըրըմ... գօճանըզ միւսիւ ծօվվէլ, պու Տըլակուրը Բէք ազ թանըմագտա տըր. մէզպուրէնին գաշ քէրիմէսի գաշ օղլու օլտուղունը պիլմէզ տէյիլ մի:

— Էվվէթ, էօյլէ տիր:

— Օ հալտէ բըլանըմըզ գուրուլմուշ տէմէք տիր. չիմաի եարըն վէ եա օ պիր կիւն սիզէ Սէն Բըմիտէն պիր մէքթուպ

կէլիր. պու մէքթուպտա հալազատէնիզ սիզէ գարիպէն օղլու Բարիզէ կէլէճէյինտէն պահա իտէրէք, օղլու հազգընտա հիմայէնիղի րէճա իտէր. սիզ տէ թապիյի պու մէքթուպը միւսիւ Թօվլէլէ կէօսթէրիւսինիզ, պիր գաշ կիւն սօնրա տախի Բաուլ կէլիր, պու կիւզէլ տէլիգանլըյը գօճանըզա թագտիմ իտէրսինիզ, օլմազմը.

— Պու տէտիքլէրինիզ հիշ պիր վագըթտա օլամաղ, պէնիմ հալազատէմ զայէթ էհլի նամուս պիր գատըն տըր, պէօյլէ րէզիլանէ պիր գօմէտիյէ իշթիրաք իտէճէյինի ասլա մէմուլ իթմէմ.

Մարքի տը Գըլամօրան միւսթահզիյանէ պիր սուրէթտէ, տահա տօղրուսը սըյըրգճասընա կիւլտիւքտէն սօնրա.

— Հալազատէնիզի հազըգաթը մատտէտէն խապէրտար իտէճէյիմի սիզէ քիմ սէօյլէտի, տէտի.

— Աճայիպ, անըն խապէրի օլմատըգտան սօնրա, Սէն Բըմիտէն պիզէ տէտիյինիզ մէքթուպ նասըլ կէլէպիլիր.

— Նէ գատար սաֆտէրուն գատըն իմիշսինիզ. վագաա կէլէճէք մէքթուպ Սէն Բըմի բօսթախանէսինին տամկասընը, բուլունը հավի օլաճագ իսէ տէ, պու մէքթուպ հալազատէնիզտէն տէյիլ, օրատա զայէթ էմին օլտուղում պիր զաթ թարաֆընտան հալազատէնիզին իմզասը իլէ կէլէճէք տիր.

Մատամ Թօվլէլ, մարքինին պու սէօղիւնիւ տույար տույմազ, օթուրտուղու մահալտէն պէօյիւք պիր հիտտէթ վէ նէֆրէթլէ գալգըպ.

— Պու թէքլիֆինիզ ատէթա պէօյիւք պիր ալշադըլգ պիր ճինայէթ տիր, պէն պունը գաթան գապուլ իտէմէմ, տէյու հայգըրտը.

Մատամ Թօվլէլին շու րէտտինի կէօրիւնճէ, Լույի տը Գըլամօրանտա տախի հիտտէթ ասարը կէօրիւլէրէք, շու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէն չէքինմէտի.

— Պու թէքլիֆիմէ ճինայէթ վէ ալշադըլգ նամը վէլմէզտէն էվլէլ ահվալը մագիյէնիղի տէլխաթըր իտինիզ, կէնճ-

վրինիդի կէօզիւնիւզիւն էօնիւնէ կէթիրինիզ, մատա՛մ.

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըզ.

— Իըզլըզ գէմանընըզտա քէնտինիդէ պիր տօսթ պիր աշըզ թէտարիք իյլէտիյինիզ էսնատէ, պու հարաքէթինիզին պիր ալչագլըզ պիր ճինայէթ օլտուղունը հիչ տիւչիւնմէտինիզ. սիզի սէվէն պիչարէ տէլիգանը սիզի միւտաֆաա ուղուրընտա ճանընը էսիրկէմէյիպ, իքի ատէմ գաթլ իթմէյէ գատար իլէրի վարտըը հալտէ, սիզ պու մէրտ չօճուգլա օլան մուհապէթը մազիյէնիզի ինքեար իթմէքլէ, քնըն սիզէ օլան ֆէտաքեարըըընա մուգապէլէ կէօսթէրտինիզ, եինէ ճինայէթ, ալչագլըզ սէօզլէրի ագլընըզա կէլմէտի...

— Միւսիւ...

— (Սէօզիւնիւ քէսէրէք.) Լօնտրայա կիտուպ տօղուրտունըզ, մահսուլը մուհապէթինիզի, ճիյէրքարէ էվլատընըզ եապանճըլար էլինէ թէրք իտուպ ավտէթ իթտինիզ. քէնտինիզ միլեօնլարա մալիք պուլունտուղունըզ հալտէ, օ պիչարէ մասումըն եէյէճէք էքմէք պուլուպ պուլմատըըընը ասլա արայըպ սօրմատընըզ, գայտ իթմէտինիզ... եինէ ճինայէթ վէ ալչագլըզ լուղէթլէրի գաթան ագլընըզա կէլմէտի... Նիհայէթ իւլ էմի ըէզալէթը մազիյէնիզի կիզլէմէք իչին թէլլէնիպ տուվադլանըպ, ճէվհէրը ըսմէթինի մուհաֆազա իթմիչ էհլի ըրզ պիր գըզ կիպի կէլին օլտունուզ, ղայէթ նամուսքեար պիր ատէմի ալչագճասընա ալտաթտընըզ, ֆադաթ եինէ ճինայէթ, ալչագլըզ սէօզլէրինի խաթըընըզա կէթիրմէտինիզ... Լաքին իչթէ ասըլ ճինայէթ վէ ալչագլըզ տէյի պունլարա տէրլէր... պիչարէ Կասթօնը մահվ իթտինիզ մատամ, ֆնգաթ օղլու Րաուլը գուրթաւրաճագտընըզ, պու պէօյլէ օլաճագ տըր, եօգսա մահիյէթը հագըզէնիզի պիւթիւն ալէմէ իլան իտէրէք, սիզի նամուսքեար ինսանլար արասընտա միւհթէրէմ պիր ֆամիլեա վալիտէսի օլմագ իւզլէ եաշաթմամ, սիզի ըէզիլ ըիւսվայ իտէրիմ, պուլայը էյի պիլինիզ մատամ.

Պու տէհչէթամիզ թէհտիտաթ ալթընտա էզիլմիշ գալմըշ օլան մատամ Թօվվէլ, շիտտէթը մէյուսիյէթինտէն իբի էլլէրի իլէ եիւզիւնիւ գաբայըպ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա պուլունտուզու հալտէ :

— Սուսընը՛ղ, մէրհամէթէն սուսընըղ, հէր տէտիյինիղի եաբաճաղըմ, հէր սէօզիւնիւզէ իթաաթ իտէճէյիմ, տէտի :

Թիւհագըգա սէքիզ կիւն սօնիա Բաուլ, Վալանթինին Սէն Բըմիտէ պուլունան հալազատէսինին օղլու պիր զէնկին տէլիգանլը օլմագ իւզրէ վէ Բաուլ Տըլակուր իւնվանը իլէ պանքէր միւսիւ Թօվվէլէ թագտիմ իտիլուպ, օ ֆամիլեա միյանընա իփսալ իտիլմիշ իտի :

13

Մատամ Թօվվէլ, խայըն մարքի տը Գըլամօրանըն ինսաֆսըզճա օլան թալէպլէրինի չարնաշար վէ բէք պէօյիւք վիճտանի պիր աղապ իլէ գապուլ իյլէմիշ իտի :

Ինսաֆսըզ Լույիյի մէրհամէթ վէ ինսաֆա կէթիրմէք իչին բէք չօգ եալվարտը եագարտը, աղլատը սըզլատը, ալազլարընա գաբանմաղա գատար թէնէզզիւլ իթտի իսէ տէպ պու միւէսսիր իսթիրհամաթըն, պու վիճտանսըզ վէ ալսլագը պօղուգ հէրիֆ իւզէրինտէ հիշ պիր թէէսսիր հասըլ իթմէտիյինի կէօրտիւ :

Ձէվալը գատընճըաղ, Լույի Գըլամօրանըն պու ինսաֆսըզլըղը իւզէրինէ օղլու Բաուլա միւրաճաաթ իտէրէք, անտէն իմոատ վէ մէրհամէթ թալէպ իթտի :

Բաղլ, վալիտէսինին պու թազալլումընտան բէք զիյատէ միւթէէսսիր օլմուշ կիւլի կէօրիւնէրէք, հէման գալկա իթմէք իւզրէ պէօյիւք պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ Գըլամօրանէ գօշտու... լաքին պիր աղ սօնրա մէյուսիյէթտէն

մօրարմըլ պիր չէհրէ իլէ վալիտէսինին նէզտինէ ավտէթ ի-
տէրէք, պու խայըն հէրիֆէ սէօզ քեար իթտիրմէք միւմ-
քին օլմատըղընը վէ Լույիյէ գարշը հէր իքիսի իչին տախի,
իթաաթ կէօսթէրմէքտէն պաշգա պիր չարէ գալմամըլ պու-
լունտուղընը քէմալի թէէսիւֆ իլէ սէօյլէտի:

Իշթէ օ սաաթ պիչարէ մատամ Թօվվէլ, տիւշիւրիւ-
մէքտէ պուլունտուղու գօրգունն տուզաղըն տէրէճէյի տէհ-
չէթինի մուվազէնէ իյլէյուպ, Բաուլըն հարաքեաթընտա տա-
խի ըիյաքեարլըգ վէ սախթէլիք վէ Լույի Գըլամօրան իլէ
պէյնլէրինտէ կիզլի պիր իթթիֆագ հըսս իթմէյէ պաշլա-
մըլ իտի:

Մատամ Թօվվէլ, Բաուլըն Բարիզէ վիրուտինի պիւտիր-
մէքտէ պուլունան սախթէ Սէն Բըմի մէքթուպընը, գօճա-
սընա կէօսթէրտիյի վէ սօնրա մահսուլը մուհապէթի պու-
լունան Բաուլը, ագրապասընտան բէք զէնկին պիր տէլի-
գանլը օլմագ իւզրէ զէվճի միւսիւ Թօվվէլէ թագտիմ ի-
տուպ, քէնտի ֆամիլետաը էֆրատը միյանընա իտխալ իյլէ-
տիյի էսնատէ, նէ՛ գատար թագաթֆէրսա ազապլար, նէ՛
տէրէճէ վիճտանի իշքէնճէլէր իչինտէ գալմըլ օլտուղընը
թարիֆ իթմէք գապի՛լ մի տի՛ր:

Նամուսքեար Թօվվէլ իսէ, զէվճէսինին չիմտիյէ գատար
հիչ նամ ու շանընը իշիթմէտիյի պու կէնն խըսըմընը, պէօ-
յիւք պիր ըայէթլէ հիւսնի գապուլէ միւսարաաթ կէօսթէ-
րիպ, պէօյլէ կէնն վէ պախուսուս զէնկին պուլունան պիր
զաթըն, Բարիզ տուրուր իքէն Սէն Բըմի կիպի պիր մահալ-
տէ եաշամասը մուվաֆըղը հալ օլամայաճաղընը գարըսընա
պիւտիրմիշ իտի:

Կէնն Բաուլ, պուլունտուղու սիննի իլէ հիչ նիսպէթ
գապուլ իթմէյէճէք տէրէճէտէ միզաճաշինա պիր խիւտէ-
քեար օլտուղընտան, ազ վագըթ իչինտէ միւսիւ Թօվվէլին
հիւսնի թէվէճճիւհինի ճէլպ իլէ, բէք զիյատէ քէնտինի պէ-
յէնտիրմիշ վէ օղուլլարը Ապէլ իլէ Լիւսիյէնին տախի մու-
բ—31

հապեթլէրինի գաղանմըշ վէ հաթտա սանտըգքեար Բըրօս-
բէրին պիլէ բէք սամիմի պիր տօսթը օլմուշ իտի :

Մատամ Ծօվվէլ, Բաուլըն պիւթիւն ֆամիլեա էֆրատը
իլէ մուհապէթ բէյտա իտուպ , հէր պիրինին պաշգա եօլտա
մէմնունիյէթլէրինի ճէլպ իյլէմէքտէ պուլունտուղունը կէօ-
րիւնճէ , Բաուլը միւսիւ Ծօվվէլէ թագտիմ իթմիշ օլտու-
ղունտան տօլպըր մէմնուն պիլէ օլմաղա պաշլամըշ իտի . ֆա-
գաթ պիշարէ գատընըն պու մէմնունիյէթի չօգ սիւրմէտի :

Զիւնքի Բաուլ , քիպար ալէմինտէ եաշպըպ օ ալէմին
գահրիմանը պուլունան տէլիգանլըլարա գարըշաղըր միւտ-
տէթտէն պէրի , իյշ ու իշրէթէ , գումարա վէ տահա սայիր օ
ալէմէ մախսուս պուլունան պին տիւրիւ էսպապը սէֆահա-
թէ գօյուլուպ , սարֆիյաթտա վէ սէֆիհլիքտէ տիկէր սէ-
ֆահաթ բէֆիգլէրինի ֆարսախ ֆարսախ կէշմէյէ պաշլամըշ
իտի :

Իպթիտայի էմիրտէ վալիտէսինտէն , շէֆգաթտան վէ
մուհապէթտէն պաշգա պիր շէյ իսթէմէյէն Բաուլ , շիմտի
կէօնակէօն թալէպլէր վէ իպրամաթ իլէ պիշարէ գատընը
րահաթսըղ իթմէքտէն պիր ան խալի գալտըղը եօգ իտի :

Զէվալլը Վալանթին , էվէլլէրի օղլու հէր նէ իսթէրսէ
սէվինէ սէվինէ վէրմիշ իսէ տէ , սօնրա օղլու , պէօյլէ իսթէ-
մէքտէ վէ քէնտի տախի հէր իսթէնիլէնի էսիրկէմէյիպ վէր-
մէքտէ տէվլամ իտէճէք օլուր իսէ , աղ վագըթ սօնրա է-
լինտէ ալուճընտա պիր շէյլէր գալմայաճաղընը անլամըշ ի-
տի :

Վագաա միւսիւ Ծօվվէլ գարըսընա ասլա հիսապ սօր-
մաղ իտի , միւրիւվէթքեար պանքէր , էվլէնտիյինին էրթէսի
կիւնիւ շէքմէճէսինին անախտարընը գարըսընա թէսլիմ իթ-
միշ իտի . մատամ Ծօվվէլ , կէրէք լէվազիմի պէյթիյէ վէ
կէրէք մէսարիֆի զաթիյէսի իշին հէր նէյէ լուգում կէօ-
րիւրսէ սարֆ իտէր իտի . մատամ Ծօվվէլ , պու կիւնէ կէլին-
ճէյէ գատար գօճաընըն քէնտի հագգընտաքի իթիմատ վէ

էմսիյէթինի, հիչ պիր սուրէթլէ սույի իսթիմալ իթմէյուպ զայէթ ազիլանէ վէ միւտէպպիրանէ պիր սուրէթտէ էվինի իտարէ իթմիշ իքէն, շիմտի իսէ պու հիւսնի իտարէ Բաու-
լըն խաշաֆաթը եիւզիւնտէն կէրէյի կիպի խալէլէ օղըամըշ իտի:

Շայէտ գօճասը կիւնիւն պիրինտէ, պու սարֆիյաթըն ֆարգընա վարըպտա բարալարըն նէրէյէ սարֆ օլունտու-
ղունը քէնտինտէն սիւալ իտէրսէ նէ՞ ճէվապ վէրէճէք տիր .
վաղաա մատամ Ծօվվէլ, հէր իսթէտիյինի հէր արղուսընը իճրա իչին տիւնեալար գատար բարա սարֆ իյլէմիշ օլտու .
միւսիւ Ծօվվէլ պու պապտէ իթիրազ իթմէք չէօյլէ տուր-
սուն, պէլքի մէմնուն օլուր վէ հիչ ճանը սըգըլմաղ իսէ տէ,
ֆիլան արղումը եէրինէ կէթիրմէք իչին շու գատար բարա
սարֆ իյլէտիմ տէյի, կիտէն բարալարըն մահալի սարֆընը
կէօթէլմէք լաղըմ տըր . մատամ Ծօվվէլին իսէ մահալի
սարֆը գօճասընա իրայէ իտէմէյէճէյի աշիքեար իտի:

Ուէֆիհ Բաուլ, իւշ այ զարֆընտա առէթա բահաթճա
պիր ֆամիլեա կէչինտիրէճէք գատար պիր սերվէթ չիւրիւթ-
միւշ իտի, քէնտինէ տէօշէլի տայալը միւքէմիլէլ պիր տա-
յիրէ հաղըրլանմըշ վէ թալէպի իւզէրինէ կիւզէլ պիր գուրէ
արապասը իլէ պիրտէ ալա ճընս աթ ալընմիշ իտի:

Մատամ Ծօվվէլ, Բաուլըն պու իսրաֆաթը ֆէվգէլա-
տէսինէ գարշը քիւչիւք պիր իթիրազտէ պուլունմիւշ օլտա,
տէրհալ տէլիգանլընըն չէհրէսի մահղուն վէ մէյուս պիր
սուրէթ ալարագ:

— Էօյլէ եա՛, պէնիմ սէնտէն պունլարը իսթմէյէ նէ՞
հագգըմ վար տըր, պէն քէնտիմին թէրք օլունմիւշ պիր չօ-
ճուգ օլտուղումը ունուտույօրում, պէն զէնկին մատամ Ծօվ-
վէլին օղու տէյիլ՝ ֆագըր Վալանթինին օղլույըմ, տէր իտի:

Բաուլըն պու թաղալլումլարը մատամ Ծօվվէլտէ մու-
գավէմէթէ գուտրէթ պըրագմաղ իտի: Բաուլը մահղուն իթ-
մէք իչին չարնաչար հէր իսթէտիյինի տիրիղ իթմէզ իտի:

Բառւլ ճէնապլերի, պիր արալըգ վալիտէսինին քէնտի հագ-
գընտաքի շէֆգաթը մատէրանէսինի ճօշտուրմագ մագսատը
իլէ, գատընըն տիկէր օղուլլարը պուլունան Ապէլ իլէ Լու-
սիյէնի գըսգանմաղա պաշլամըշ վէ շու եօլտա իֆատէյի մէ-
րամ իյլէմիշ իտի:

— Լուսիյէն իլէ Ապէլ մէշրու էվլատլարըն օլտուղու ի-
չին նէ՞ գատար պախթըեար եաշայօրլար. էյ վա՛հ, պէն
պիշարէ իսէ՛ հայաթա թէրս գաբուտան կիրմիշիմ, անլէրին
ալէմ նազարընտա հիւրմէթլէրի, մէվգըլարը պաշգա տըր.
միւսթագպէլ անլէր իչին...

— Եա սէնին նէ՞ն էքսիք տիր, նէյէ՞ իսթիյաճըն վար:

— Վագաա կէօրիւնիւշտէ հիւշ պիր շէյիմ էքսիք տէ-
յիլ, ֆագաթ հագըգաթ տա հէր շէյտէն մահրում պու-
լունմագտայըմ, հէր հալիմ սախթէ, հաթտա թաշըմագտա
պուլունտուղում իսմիմ պիլէ չալմա տըր:

Պու սէօղլէրի իշիտէն մատամ Ծօվվէլ, քէմալի թէէս-
սիւրինտէն նաշի Բառւլըն հէր արզուսընը եերինէ կէթիրմէք
վէ մէշրու օղուլլարընը գըսգանտըրմամագ իչին տախի, Վէ-
գինէտէ քէնտի սէյֆիյէլէրինէ եագըն կիւզէլ պիր քէօշք
իյճար իտիլիպ միւքէմմէլ սուրէթտէ տէօշէտիլմիշ իտի:

Պիր ագշամ թէքմիլ ֆամիլեա խալգը սօֆրատա թաամ
իթմէքտէլէր իքէն, մատամ Ծօվվէլ նասըլ իսէ պիւթիւն
ֆամիլեասը էֆրատը մուվաճէհէսինոէ, Բառւլա միւսրիֆլի-
յինտէն տօլայը շիքեայէթ եօլլը պիր իքի սէօղ սէյլէմէյէ
ճէսարէթ իտէպիլտի. պու սէօղլէրէ սէպէպ իսէ, օ կիւնի
վուգու պուլան պիր աթ եարըշընտա, Բառւլըն իքի պին ֆը-
րանդ զայպ իթմիշ օլմասը իտի:

Փագաթ միւսիւ Ծօվվէլ պու սըրատա հէման սէօղէ
գարըշարագ, Բառւլը միւտաֆաա եօլլը շէյլէ պիր միւթա-
լատէ պուլունտու:

— Պիր ինսանըն վալիտէսի զէնկին օլտուգտան սօնրա
նիշին թասարրուֆ իլէ եաշամալը տըր. Բա՛ռւլ օղլում, սէն

զէվդինէ էյլէնմէնէ պագ, վալիտէն մատամ Տըլախուր հէր-սինի թէտիյէ իտէր. զէնկին վալիտէլէր էվլատլարընըն մէսա-րիֆի սէֆահաթլարընը թէտիյէ իչին խալֆ օլունմուշլար տըր:

Միւսիւ Ֆօվվէլ, պու սէօղի հիչ պիր սույի նիյէթլէ սէօյ-լէմէմիշ օլտուղունտան, պունտան զէվճէսինին նա՞սըլ պօ-ղուլուպ պէմպէյազ քէսիլմիշ օլտուղունըն ֆարգընա վարա-մամըլ վէ պինսէն ալէյհ սէօղինտէ տէվամ իտէրէք:

— Բաուլ օղլում, սէն հիչ մէյուս օլմա, նէ վագըթ բարան թիւքէնիր իսէ պանա կէլ, պէն սանա իսթէտիյին գատար բարա իգրազ իտէրիմ, տէմիշ իտի:

Մատամ Ֆօվվէլ, գօճասընըն պու սէօղինէ գարշը նա՞սըլ իթիրազ իտէպիլսին. Լույի տը Գըլամօրանըն իսթար վէ մալիմաթը իւզէրինէ Բաուլը զայէթ զէնկին թանըթտը-րան քէնտի տէյի՞լ մի տիր:

Մատամ Ֆօվվէլ, Գըլամօրանըն՝ Բաուլը ալէմէ զէնկին թանըթտըրմագ խուսուսընտաքի մագսատ վէ հէքմէթինի, եավաշ եավաշ անլամաղա պաշլամըշ իսէ տէ, արթըգ իշ իշ-տէն կէչմիշ պուլունույօր իտի. պիչարիէ գատընճըազ՝ զայէթ հիյլէքեարանէ գուրուլմուշ պիր աուզաղա տիւշիւրիւլմիւշ իտի:

Պանքէրին պու սէօղէրի, Բաուլ իւզէրինտէ իյճապ ի-տէն թէէսսիրի կէօսթէրմէքտէն խալի գալմամըշ իտի. չիւնքի օ կիճէտէն պիր հաֆթա սօնրա, Բաուլ միւսիւ Ֆօվվէլին պան-գասընա կիտուպ քէնտինէ ագճէնին լուղումը պուլունտու-ղունտան պահս իլէ, պանքէրտէն օն պին ֆըրանգ գատար պիր մէպլազ իսթիգրազ իթմէյէ չէքինմէմիշ իտի:

Մատամ Ֆօվվէլ, պու իսթիգրազ քէյֆիյէթինի խա-պէր ալընճա շիտտէթը մէյուսիյէթինտէն նէ եարաճաղընը պիլէմէյիպ, հիտտէթինտէն էլլէրինի օվուշտուրարագ քէն-տի քէնտինէ:

— Աման եա՛ Բապպիմ, պու օղլան պու գատար բարայը նէրէյէ սարֆ իտիյօր, տէմիշ իտի:

Մատամ Թովվէլ, շաշգընըղընտան նէ եօլտա հարա-
քէթ իտէճէյինի պիլէմէյէրէք, Բաուլա պիր ազ նասիհաթ
վէրմէսի իսթիրհամը իլէ Լույի տը Գըլամօրանէ միւրաճաաթ
իթտի. հէրիֆ իսէ եէկէնինին պու իսրաֆընը խապէր ալընճա
հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլէրէք, Բաուլա սէօյլէմէտիյի սէօզ
վէ իթմէտիյի սիթէմ գալմատը. հալ պու քի մատամ Թով-
վէլին գալլինտէ պիր քէրրէ շիւպհէ պաշ կէօսթէրմիշ իտի.
եէկէն իլէ ամուճանըն պու գալկալարընը թէմաշա իթմէք-
տէ իքէն, պուլարըն պու հիտտէթլէրի պու սէօզլէրի հէք
սախթէ օլտուղունը հըսա իյլէմիշ վէ պիրի պիրլէրինէ էն աճը
էն ազըր սէօզլէր սէօյլէմէքտէ պուլունտուղլարը հալտէ պի-
լէ, կէօզլէրինին իյլէրի կիւլմէքտէ պուլունտուղունը ֆարգ
իյլէմիշ իտի:

Պիշարէ գատըն, քէնտինէ գարշը օյնանըլան պու րէ-
զիլանէ գօմէտիտէն սօն տէլէճէ միւթէէսսիր օլտու, լաքին
պու հալտէն տօլայը Բաուլը ասլա իթհամ իթմէյօր իտի.
կէնճ եէկէնինին ճէհալէթինի վէ սաֆտէրունլուղունը սույի
իսթիմալէ գալգըշտըղը իլին, պիւթիւն գապահաթը Գըլա-
մօրանէ պուլույօր վէ եալընըղ անը իթհամ իտէյօր իտի:

Մատամ Թովվէլ, պէօյլէ ալշագ վէ ախլագսըզ պիր հէ-
րիֆին թահտը հիւքմիւնէ կիրտիքտէն սօնրա արթըգ հէր
տիւրլի պէլայա ֆէլաքէթէ հազըրլանմագ լազըմ կէլտիլինի
տիւշիւնիյօր իտի. ֆագաթ պու ալշագ հէրիֆին մագսատը-
նըն նիհայէթի նէ օլտուղունը հէնուզ անլայամամըշ իտի:

Արատան չօզ վաղըթ կէշմէտի, Լույի Գըլամօրան պու
մագսատընըն նէ օլտուղունը մատամ Թովվէլէ անլաթտը,
շէօյլէ քի, եինէ պիր կիւն Գըլամօրան Բաուլըն միւսրիֆլի-
յինտէն, սէրքէշլիլինտէն, վալիտէսինէ աճը աճը շիքիւայէթ
իթմէքտէ, վէ պու չօճուգ պու հալտէ տէվամ իտէր իսէ,
պուլըն նէթիճէսի սօն տէրէճէտէ վէխիմ պուլունտուղուն-
տան պահս իյլէմէքտէ օլտուղու սըրատա:

— Վուգու պուլաճագ ղայէթ միւտհիշ պիր պէլանըն

էօնիւնի ալմագ իչին եալընըզ պիր չարէ գալմըշ տըր, պու չարէ պէնիմ մատմազէլ Մատլէն իլէ իզտիվաճ իթմէքլիյիմ տիր, տէտի :

Մատամ Թովվէլ երտըրըմտան վուրուլմուշա տէօնտիւ, պու կիւնէ գատար քէնտի րահաթ ու սատտէթինի ֆէտա իտէրէք, Լույի տը Գըլամօրանըն ճինայէթքեարանէ մագ-սանլարընա լույի ըիզա կէօսթէրմէսի, անճագ քէնտի ֆա-միլեասընը պէտպահտ իթմէմէք իչին իտի. շիմտի Գըլամօ-րանըն պուշլար հագգընտաքի ֆասիտանէ նիյէթլէրինի իշի-տինճէ, օլանճա նէֆրէթ վէ շիտտէթի իլէ :

— Պէօյլէ ըէզիլանէ պիր մագսատա պէնիմ ալաթը իճ-րաաթ օլաճաղըմը ագլընըզ քէսէյօրմու միւսիւ, տէյու հայգըրտը :

— Հա'յ հա'յ :

— Պէնի նա'սըլ գատըն օլմագ իւզրէ հիւքմ իտէյօր-սունըզ. էվվէ'թ, պէն կէնճլիյիմտէ հէր նասըլ իսէ պիր խա-թա տըր իշլէտիմ, լաքին պու կիւնքի կիւն պու խաթանըն ճէզասընը գաթ գաթ զիյատէ օլարագ չէքմէքտէյիմ. պու խաթամտան տօլայը պէնի թէէտիպ իթմէք հագգը սիզէ'մի գալմըշ տըր, պու սէլահիյէթի նէ'րէտէն ալըյօրսունըզ. սիզէ գարշը քէնտի նէֆսիմի միւտաֆաա խուսուսընտա պէնի իգ-թիտարսըզ, զաիֆ, միսքին վէ ալչագ պուլտունուզ. ֆագաթ պու թէճավուզընըզը, ֆամիլեամ խալգը հագլարընա գա-տար իլէրի կէօթիւրիւր իսէնիզ, օ զէման մուգապէլէտէ պէ-նի բէք չէտիտ պուլաճաղընըզտան էմին օլունըզ :

— Նի'չին պու գատար հիտտէթ կէօսթէրիյօրսունըզ մատամ, մատմազէլ Մատլէն իչին մարքիզ տը Գըլամօրան օլմագ պու գատար պէօյիւք պիր ֆէլաքէ'թ մի տիր :

— Մատմազէլ Մատլէն իզտիվաճ իտէճէյի գօճայը չօգ-տան ինթիխապ իյլէմիշ տիր միւսիւ. Մատլէն, սանտըգքեար Բըրօսբէր Պէրթօմիյի սէվմէքտէ տիր :

— Ատամ սէն տէ, էօյլէ խաֆիֆ մէշրէպ գըզլարըն

սէվտաւընտան նէ՞ օլուր , անլէր հափթատա պիր ինսան սէ-
վէրլէր , էրթէսի կիւնի ունուտուրլար , սիզ տէ էօյլէ օլմա-
տընը՞զ մը , կասթօնը ունութմատընը՞զ մը . խիւլասայի քէ-
լամ էկէր սիզ իսթէմիշ օլսանըզ , Մատլէնէ , Բըրօսբէրի իբի
կիւնին իշինտէ ունութտուրուրսընըզ :

— Հիշ պիր վագըրթտա պէօյլէ պիր ալչագլըգտա պու-
լունամամ :

— Նէ՞ թօհաֆ շէյ , սիզ հէր զէման էվվէլա պէօյլէ
պէնիմ թէքլիֆլէրիմէ ալչագլըգ վէ ճանիլիք նամը վէրիրսի-
նիզ , սօնրա թալէպիմտէքի գուվվէթի անլայարագ բէք ալա
մուվաֆֆագաթ կէօսթէրիրսինիզ , օ հալտէ հիշ շիւպհէ իթ-
մէմ քի պու տա էօյլէ օլաճագ տըր :

— Ասլա՛ , ասլա՛ , միւսիւ :

— Փագաթ պէնիմ պու իղտիվաճէ արզու կէօսթէրմէք-
լիյիմ , հէր իքիմիզին տախի սաատէթի սէլամէթի իշին տիր .
պիւթիւն էլինիզտէքի սէրվէթի Բաուլէ թէսլիմ իթմիշ օլ-
սանըզ , երնէ պու սէֆիհ չօճուղըն սարֆիյաթընա քիֆայէթ
իթմէյէճէյինի էլպէթտէ սիզ տէ անլամըշտընըզ տըր . հալ
պու քի պիր կիւն կէլէճէք քի Բաուլա վէրէճէք բարանըզ
գալմայաճաղը կիպի , օ կիւնէ գատար վուգու պուլան սար-
ֆիյաթընըզն աչըզընը միւսիւ Ֆօվվէլին նազարընտան կիզ-
լէմէյէ տէ իմքեան գալմայաճագ , օ վագըրթ նէ՞ եաբաճագ-
սընըզ մատամ :

Պիշարէ գատըն տէհշէթինտէն պաշտան այաղա գատար
թիթրէտի . Գըլամօրանըն տէտիյի միւտհիշ կիւնին կէլէճէ-
յինի , հէմ տէ եագըն պիր զէմանտա կէլէճէյինի մատամ
Ֆօվվէլ տէ պիլիյօր իտի :

Լույի տը Գըլամօրան , մատամ Ֆօվվէլտէ հասըլ օլան
էնտիշէնին ֆարգընա վարմըշ օլմաղըլա , շէօյլէճէ սէօզիւնէ
տէվլամ իթտի :

— Իշթէ պու տէտիյիմ ֆէլաքէթ կիւնի կէլիպ չաթա-
ճագ օլուր իսէ , սիզ օ զէման պէնիմ Մատլէն իլէ օլաճագ

իզտիվածըմբն, սիդին հագգընըզտա նէ գատար խայըրը օ-
լաճաղընը կէօրէճէքսինիզ. չիւնքի պէն պունլարը հէք տիւ-
չիւնտիւմ, մատմաղէլ Մատլէն զէնկին պիր գըզ տըր, պու-
նըն պանա ճիհաղ օլարագ կէթիրէճէյի սէրվէթ, սիդին
միւսիւ Փօվվէլին գասասընտա աչմըչ օլտուղունըզ աչըղը
գաբաթմաղա զիյատէսի իլէ քիֆայէթ իտէր. իշթէ պէնիմ
տէ մագսատըմ պու աչըղը գաբատըպ սիդի գուրթարմագ
տըր:

— Պու սուրէթլէ խէլաս օլմատան իսէ մահվ օլմաղը
թէրճիհ իտէրիմ:

— Մատամ, սիդ քէնտինիդին մահվընը արզու իտէյօր
խէնիզ, պիզ մահվ օլմայը հիչ իսթէմէյօրուզ. պիզ պու
խուսուստա միւշթէրէք պուլունտուղումուզտան, սիդ քէն-
տինիզի միւսիւ Փօվվէլին վէ ալէմին նազարընտա մահվ իթ-
մէքլէ պիզի տէ քէնտինիզէ պէնզէթմիշ օլաճագսընըզ, պա-
խուսուս քի իշին իշինտէ օղլունըզ Բաուլըն իսթիզպալի տէ
վար:

Մատամ Փօվվէլ, հէրիֆին շու սէօղլէրի իւզէրինէ ա-
զիմ պիր նէֆրէթ իլէ եիւզիւնէ մէյուսանէ պիր նազար ֆըր-
լաթտըգտան սօնրա:

— Էլվէրիւր, Էլվէրիւր արթըգ, նէ սէօյլէմիշ օլսանըզ
պէյհուտէ տիր. չիւնքի պէնիմ ճուլ պապտէքի գալարըմ
գաթի տիր, տէտի:

— Գարարընըզ գաթի մի տիր:

— Էվվէթ գաթի տիր, սիդին ճինայէթքեարանէ մագ-
սատլարընըզտան եագամը գուրթարմագ իշին հէր պիր շէյի
կէօզէ ալտըրաճաղըմ. Էօյլէ խայինանէ վէ միւսթահզիյանէ
նազարլար իլէ եիւզիւմէ պագմայընըզ. Էկէր պէնի պիր ազ
տահա թագեիզէ գալգըչըր իսէնիզ, տօղրուճա կիտուպ միւ-
սիւ Փօվվէլին այագլարընա գաբանարագ հագըգաթը իյթի-
քաֆ իտէր վէ աֆվընը տիլէրիմ. չէքտիյիմ պու ազապլարը
իշիթտիյի անտէ, օ պէնիմ հէր գապահաթըմը աֆվ իտէր:

— (Միւսթահպիյանէ պիր նազար իլէ .) Էօյլէ՞ մի զանն իտիյօրսունըզ, մատամ :

— Եա սիզ նէ՞ զանն իտիյօրսունըզ, գօճամ պու հալ-
լէրին ճիւմլէսինէ վագըֆ օլունճա հիշ մէրհամէթ էսէրի կէօ-
թէրմէյիպ պէնի էվինտէն տըշարը գօվաճագ, Էօյլէ՞ մի .
վարսըն գօվսըն, պէն պու ճէզայէ միւսթահագ տէյի՛լմիյիմ
սիզին պանա չէքտիրմէքտէ օլտուղունըզ իշքէնճէլէրին եա-
նընտա, գօճամըն պու մուամէլէսի բէք խաֆիֆ գալըր :

Մատամ Ֆօվվէլին պու իսրարը, Գըլամօրանըն օ զէ-
մանա գատար օլան հէր պիր գարարընը ալթիւսթ իթմիշ ի-
տի . պինաէն ալէյհ Գըլամօրան, գարարլայընըն պէօյլէ մա-
տամ Ֆօվվէլին իսրարը եիւզիւնտէն պիրտէն պիրէ պօզու-
տուղունը կէօրինճէ, քէնտինէ սօն տէրէճէտէ պիր հիտ-
տէթ կէլտի, պու տէֆա խըլգաթընտա օլան խապասաթը
կիզլէմէյէ մէտար ատտ իյլէտիյի օ սախթէ թէրպիյէ մաս-
քէսինի իւզէրինտէն գալտըրարագ, սըֆաթը հագըզըյէսի
օլան մէլանէթքեարըզ թավըըյըլա վէ շիտտէթլի պիր սէտա
իլէ աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Տօղրուսը պու գարարընըզ թահսինէ սէզա պիր գա-
րար տըր մատամ, ֆագաթ պունը էվվէլա տիւշիւնէմէմիշ
օլտուղունըզա թէէսիւֆ օլունուր . պէնի իլք տէֆա կէօրմիւշ
օլտուղունուզ կիւնիւ գօճանըզա իյթիրաֆը հագըզաթ իթ-
միշ օլսա իտինիզ, իհթիմալ քի միւսիւ Ֆօվվէլ եիրմի սէնէ
մուգատտէմ իշլէմիշ օլտուղունըզ պիր խաթայը աֆվ իտէ-
պիրի իտի . պու կիւնտէ պու սաաթտա իսէ մատտէ պիւս-
պիւթիւն աքսի պիր հալտէ տիր . մատամ, պիր քէրրէ միւ-
լահազա իտինիզ քի, գօճանըզ, քէնտիսինէ ագրապանըզ օլ-
մագ իւզրէ թագտիմ իյլէմիշ օլտուղունըզ Րաուլըն, կէնճ-
լիքտէքի մուհապէթինիզին մահսուլը պիր վէլէտը զայրի մէշ-
րուընըզ օլտուղունը խապէր ալլնճա նէ՞ հալ քէսպ իտէճէք
տիր . միւսիւ Ֆօվվէլ նէ գատար միւքէմմէլ վէ ալիճէնապ
պիր զաթ օլսա պիլէ, եինէ պաշգա պիր երքէքտէն գազան-

տըղընըզ օղլունըզը, քէնտի իլէ սօփրատա եէմէք եէտիրմէք տէրէճէլէրինէ գատար իլէրի վարտըրմըչ օլտուղունըզ ճիւրաթը ըէզալէթքեարանէնիզի, խապասաթընըզը ափվ իտէմէզ:

Լույի տը Գըլամօրանըն պու սէօզլէրի բէք տօղրու իտի, լաքին հէրիֆ պու սէօզլէրի սէօյլէր իքէն հիտտէթինտէն շիմչէքլէր չազմադտա պուլունան կէօզլէրինի, մատամ ֆօվվէլին կէօզլէրինին իչինէ տիքմիչ իսէ տէ, մատամ ֆօվվէլ եինէ իսրար վէ սէպաթընտաքի մէթանէթինի պօզմայըպ, օ տա այնի շիտտէթլէ խոսմինին եիւզիւնէ պազմադտա իտի:

Մարքի աը Գըլամօրան, միւսթահզիյանէ պիր թավը ալըպ սէօզլիւնէ տէվամ իտէրէք:

— Տօղրուսը սանտըգքեար Բըրօսքէրէ օլան թէվէճճիւհ վէ մուհապէթինիզէ թէաճիւպ իթտիմ. անըն մէսուտիյէթը աչըզանէսի ուղուրնա քէնտի նամուս վէ ստատէթինիզի ֆէտա իտիյօրսուըզ. միւսիւ ֆօվվէլ ըէզալէթինիզէ վազըֆ օլուպ, սիզտէն այրըլտըգտան վէ իքի օղլունըզ Ապէլ իլէ Լիւսիյէն տախի, սիզին կիպի պիր գատընա վախտէ տէմէյէ ար իտէրէք չէքիլտիքտէն սօնրա, պազալըմ Բըրօսքէրին սաատէթը իզտիվաճընտան սիզէ պիր ֆայիտէ հասըլ օլաճաֆ մը, տէտի:

— Վազիֆէթէն, ինսանիյէթէն նէ եօլտա հարաքէթ իթմէք լազըմ իսէ իչթէ էօյլէ հարաքէթ իտէճէյիմ:

— Խալըր մատամ, պէն նաճըլ հարաքէթ իթմէնիզի իսթմէքտէ իսէմ, իչթէ էօյլէ հարաքէթ իտէճէքսինիզ. էօյլէ պիր թագըմ պէյհու տէ ֆիքիլէր, վահի միւլահազալար ուղուրնա ճիւմիէմիզ մահվ ու բէրիչան օլամայըզ, հէրիմիզին խէլաս վէ սէլամէթի իչին մատմազէլ Մատլէնին ճիհազը լազըմ տըր. մատմազէլ Մատլէն իլէ իզտիվաճըմըզ էլղէմիյէթ տէրէճէսինէ կէթիլէն պաչգա պիր խուսուս տահա վար քի, օ տա պէնիմ պու գըզը քէմալի շիտտէթլէ սէվմէքլիյիմ տիր:

Լույի տը Գըլամօրան, պու արալըգ լագըրտըյը քէսիպ, սէօյլէտիյի սէօզլէրին մատամ Ծօվվէլ իւղէրինտէ նէ թէէսսիր հասըլ իթտիյինի թէտգըգ իթմէք իչին պիր միւտտէթ պէքլէտիքտէն սօնրա, թէքրար քէլամէ աղաղ իլէ.

— Մատամ, պու սէօզլէրիմին տէրէճէյի էհէմմիյէթի-նի սիզ զիհնէն մուհաքէմէ վէ մուվազէնէ իտինիզ... մատմօղէլ Մատլէն իլէ սանտըգքեար Բըրօսքէրին աչգ ու սէվտալարըննան զիյատէ, ֆաւիլեանըզըն նամուսընը նաղարը տըգգաթա ալընըզ, պու պապտէ ինճէտէն ինճէյէ տիւչի-նիւնիւզ, սիզտէն գաթի պիր ճէվապ ալմագ իչին պէն իւչ կիւնէ գատար կէլիրիմ, տէմէսի իւղէրինէ, մատամ Ծօվվէլ հիտտէթ իլէ.

— Պօշ եհրէ կէլմիշ օլաճագսընըզ միւսիւ, չիւնքի չիմտի գօճամ կէլինճէ վուգուաթը քէնտինէ հէք խապէր վէրէճէյիմ, տէյու ճէվապ վէրտի.

Էկէր մատամ Ծօվվէլ, խէլէճանըզ վէ հիտտէթի պուլունմայրպտա շու արալըգ Գըլամօրանըն հալինէ տըգգաթ իտէճէք գատար սօզուգ գանընը մուհաֆաղա իթմիշ օլտա իտի, գօճասընա հէր հալինի իֆշա իտէճէյինի սէօյլէտիյի էսնատէ, հէրիֆին չէհրէսինտէ զահիրէն կէօրիւլէն ալայիմի ֆուլթուր վէ մէյուսիյէթի բէք ալա ֆարգ իտէպիլէճէք իտի. ֆագաթ մէլուն հէրիֆ պուլնտան ասլա մէյուս կէօրիւնմէմէյէ չալըշարագ.

— Մատամ, պէօյլէ պիր հարաքէթը մէճնունանէյի ճիւրաթ իտէճէք գատար պուտալա պիր գատըն տէյիլսինիզ զանն իտէրիմ, տէտի.

Լույի տը Գըլամօրան, պու սօն սէօզլէրի տէտիքտէն սօնրա հէման այաղա գալգըպ մատամ Ծօվվէլի սէլամլայա-րագ, վէ պէօյլէք պիր հիտտէթ ու չիտտէթ իլէ արգասընտան օտա գարուսընը չէքիպ գաբայարագ չըգտը կիթտի.

Մատամ Ծօվվէլ, խասմինին պու հիտտէթ ու թէլաշը-նը կէօրիւնճէ, քէնտի քէնտինէ.

— Էվվէ՛թ , էվվէ՛թ , չաթլասանտա բաթլասանտա մագ-
սատընա մուվաֆֆադ օլամայաճագսըն , իշթէ շիմտի կի-
տուպ հէբսինի միւսիւ Ֆովվէլէ խապէր վէրէճէյիմ , տէտի :

14

Մատամ Ֆովվէլ , քէնտինի եալլընըզ զանն իտուպտա
պու սէօղլէրի թէլաֆֆուզ իթմէքտէ իքէն արգասսընտան
պիր այագ թըբըրտըսը իշիթտի . պիրտէն պիրէ տէօնիւպ
պագտը քի մատմաղէլ Մատլէն , մէրմէրտէն մամուլ պիր
հէյ.քէլտէն տահա պէյազ քէսիլմիշ վէ կէօղլէրի իրի իրի
հաշլար իլէ տօլմուշ օլտուղու հալտէ քէնտինէ տօղրու կէ-
լէյօր :

Պիչարէ գըզճըազ , մատամ Ֆովվէլին էլլէրինի թուլթա-
րագ , զայէթ մէյուսանէ պիր սէտա իլէ .

— Սէվկիլի եէնկէճիյիմ , պու հէրիֆին սէօղլէրինէ ի-
թաաթ իթմէք լաղըմ տըր , տէտի :

Մատամ Ֆովվէլ , թարիֆի զայրի գապիլ պէօյիւք պիր
տէհշէթ իչինտէ գալարագ հէյէճանլը պիր սէս իլէ .

— Այ , սէն հէրիֆ իլէ օլան միւճատէլէմիզի իշիթտի՞ն
մի , տէյու հայգըրտը :

— Էվվէ՛թ , հէբսինի իշիթտիմ :

— Տէմէք պու խուսուստա սէնի ֆէտա իթտիյիմի իս-
թէյօրսուն էօյլէ՞ մի :

— Իսթէմէյօրում , ատէթա ըէճա իտէյօրում , միւսաան
տէ իտինիզ քի սիզի շու պէլատան դուրթարայըմ :

— Փագաթ պու հէրիֆին ալէյհինտէ սօն տէրէճէտէ
պիր նէֆրէթ հըսա իլլէմէքտէ պուլունտուղունըզա աթլա
շիւպհէ իթմէմ :

— Պու հէրիֆ պէնիմ նազարըմտա տիւնեատաքի ին-

սանլարն էն պայաղըսը էն ալչաղը տըր . պունտան նէֆրէթ իթտիյիմ դատար քիմնէտէն իթմէմ, լաքին սիզի վէ փամիլեանըզըն նամուսընը գուրթարմագ իչին քէնտիմի ֆէտա . իտուպ պու մէլուն հէրիֆէ գէվճէ օլաճաղըմ :

Մատամ Ծօվվէլ տիւշիւնմէյէ պաշլատը . պու պիչարէ գըզճըազըն արզ իյլէմէքտէ պուլունտուղու ֆէտաքեարլըզըն տէրէճէսի , Վալանթիւնին զիհնինի ալթ իւսթ իթմիշ օլմաղըլա , միւթէէսսիրանէ պիր սուրէթլէ :

— Գըզըմ, Բըրօսրէրի տիւշիւնմէյօ՞րմուսըն , սէնի չըլտըրասըյա սէվմէքտէ պուլունտան օ պիչարէ տէլիգանլըյա նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին , տէյու հայգըրտը :

Ձէվալլը գըզճըազ , պօղաղընտան տօղրու հընչգըրա հընչգըրա գօրուպ կէլմէքտէ պուլունտան շիտտէթլի պիր աղլամայը մէն իթմէյէ չալըչարագ :

— Եարըն սապահ Բըրօսրէրէ սօն ճէվապըմը վէրիպ քէնտի իլէ գաթի մինասիպէթ իտէճէյիմ, տէտի :

— Խա՛յըր գըզըմ, խա՛յըր , սէն պիկիւնահ օլտուղուն հալտէ, պէնիմ միւսթահագ օլտուղում ճէզալէրի նի՛չին սանա չէքտիրէյիմ :

— Փամիլեամըզըն նամուսը թէհլիքէտէ պուլունտուպ տա օ թէհլիքէյի շու սուրէթլէ մէն իթմէք պէնիմ գուտրէթիմ տախիլինտէ օլտուգտան սօնրա , պէօյլէ պիր ֆէտաքեարլըգտան կէրի տուրմագլըզըմ գապիլ օլտպիլթր մի խա՛յըր , խա՛յըր , պու պապտէ թէրէտտիւտ պիլէ ճայիլ տէյիլ տիր . պէն միւթլագ մարքիլ տը Գըլամօրան օլաճաղըմ :

Պու սէօյլէրտէն սօնրա մատամ Ծօվվէլ իլէ մատմաղէլ Մատլէն պէյնինտէ պէօյիւք պիր մէսէլէ զուհուր իթտի . հէր իքիսի տէ ֆէտայի նէֆս խուսուսընտա տիկէրինէ մէյտան պըրագմայըպ ալիճէնապլըգ իպրազ իթմէքտէ իլէրի վարմագ իսթէյօր իտի . պու միւճատէլէ խայլի տէվամ իթտի , նիհայէթ զալէպէ մատմաղէլ Մատլէնտէ գալտը , չիւնքի կէնճ գըզ :

— Եկնկէճիյիմ, պէն եալընըզ քէնտի նէֆսիմէ գարչը մէսուլըմ, սիզ իսէ գօճանըզա վէ օղուլարընըզա գարչը մէսուլընըզ. էկէր ամուճամ պիւթիւն պու հալլէրտէն խապէրտար օլուրսա, շիտտէթը մէյուսիյէթինտէն նէ հալլէրէ կիրէճէքլէրինի պիր քէրրէ նազարը տէհչէթինիզ էօնիւնէ կէթիրինիզ. պիշարէ ատէմին, թէէսսիրի քէտէր իլէ վէֆաթ իթմէսի տէ միւհթէմէլ տիր. իշթէ պիւթիւն պունլարը տիւշիւնմէլիսինիզ, տէյօր իտի:

Ալիճէնապ գըզըն պու սէօզլէրի քեամիլէն տօղրու իտի. վուգուլաթ եէքտիկէրինի էօյլէ պիր սուրէթտէ թէագըպ իտիյօր իտի քի, մատամ Թօվվէլ նէ վագըթ քէնտինի շու միւշկիւլ վազիյէթտէն գուրթարմագ իսթէմիշ օլսա, տայիմա պէօյիւք մուգավէմէթի ղայրի գապիլ պիր վազիֆէյէ թէսատիւֆ իտէրէք իճրաաթընտան կէրի գալըյօր իտի:

Վալանթին, պիր ղէման վալիտէսինէ գարչը օլան վազիֆէսինէ միւսիւ Թօվվէլի ֆէտա իյլէտիյի կիպի, շիմտիտէ եինէ գօճասընը վէ իքի մէշրու օղուլարընը Բաուլա ֆէտա իտիյօր իտի. պու ալէմոնէ ինսանտան սուտուր իտէն պիր իք խաթա, տիկէր պիր չօգ խաթալարըն զուհուր վէ թէագըպընա սէպէպ օլուր, պազէն քիւշիւք պիր թէտպիրսիզլիքտէն պէօյիւք պիր ճինայէթ տօղար:

Պու կիպի խուսուսլարտա ինսանըն սէլամէթինի թէէմին իտէճէք եալընըզ պիր չարէ վար տըր քի, օ տա հագըգաթը իյթիրաֆ իթմէք տիր:

Մատամ Թօվվէլ, Մատլէնին կէօսթէրտիյի ալիճէնապանէ իսրարէ մուգավէմէթտէն աճիզ գալմըշ իտի. մատմազէլ Մատլէն տալկըն պիր սուրէթլէ:

— Պէնիմագլըմա պաշգա պիր շէյ տահա կէլիյօր, տէտի:

— Սէօյլէ պագալըմ:

— Պէն պու խուսուստա պէօյիւք պիր շիւպհէ իշինտէյիմ, ֆագաթ պու շիւպհէմի սիզէ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօրում, գօրգույօրում:

— Ծիւպհէն նէ՛ իսէ գօրգմա սէօյլէ գըզըմ՝

— Ծիւպհէմ շու տըր քի , սագըն Բաուլ իլէ Գըլամօրան պիրի պիրլէրի իլէ իթթիֆագ իտէրէք , սիզէ գարչը պէօյիւք պիր օյուն օյնամասը՝ նլար :

Կէնճ գըզըն պու շիւպհէսի բէք տօղրու բէք հագլը իսէ տէ , վալիտէլիք չէֆգաթը իլէ կէօզլէրի գարարմըչ պուլունան մատամ Ծօվլէլ , Մատլէնին պու պապտէքի շիւպհէսին բէք պէյհուտէ պուլտու , հաթտա Լույի տը Գըլամօրան իլէ Բաուլըն քէնտի գարչըսընտա գալկա իթտիքլէրի կիւն , խարիճէն էօֆքէտէն հիտտէթտէն չաթլայաճագլար իմիչ կիպի միւթէհալվիւրանէ պիր սուրէթ կէօսթէրտիքլէրի հալտէ , հագըգաթտա կէօզլէրինին իչի կիւլմէքտէ օլտուղունը պիլէ ունուտարագ , շու սէօզլէր իլէ մուգապէլտէ պուլունտու :

— Իշթէ պու շիւպհէն բէք պէյհուտէ տիր գըզըմ՝ , հիչ ֆօյլէ չէյ մի օլուր . մարքի տը Գըլամօրան եէկէնինին հարաքեաթընտան հագըգաթէն խօշնուտսըլ տըր . հիչ պիր վագըթտա Բաուլա քէօթի պիր նասիհաթ վէրէմէլ . Բաուլ իսէ ճահիլ , խաֆիֆմէշրէպ վէ միւսրիֆ պիր չօճուգ տըր , լաքին գալպի բէք թէմիլ տիր . պուրատա պու գատար րահաթը սէրվէթի կէօրիւնճէ պիրտէն պիրէ նէ օլտում տէլիսի օլտու . իշթէ պունտան պաշգա գապահաթը եօգ տըր . պէնի չօգ սէվէր . քէնտիսինէ ուֆագ պիր կիւճէնմէքլիք կէօսթէրսէմ տէրհալ կէօզլէրի եաչ իլէ տօլուպ մէրհամէթիմի ճէլպ իթմէյէ չալըշարագ , կիւճէնմէմէ սէպէպ օլան հալ նէ իսէ պիր տահա անը իշլէմէյէճէյինէ տայիր պին տիւրլի եէմինլէր իտէր . պանա գարչը օլան մուհապէթ վէ պու եօլտաքի իթթիրհամլարընը էկէր պիր քէրրէ կէօրմիւշ օլսան , պու պապտէ հիչ պիր շիւպհէն գալմաղ հէքսի մահվ օլուր . իթտիյի եէմինլէրի թութամամսընա սէպէպ իսէ , պիր թագըմ ախլագսըլ վէ միւսէյյիպ արգատաշլարընըն իղֆալաթընա գաբըլմագտան պաշգա պիր չէյ տէյիլ տիր :

Իշխան պիւթիւն վախտէլէրին հալի պէօյլէ տիր, չօճուգ-
լարննն գապահաթընտան սուլի հալէրինտէն տօլայր տա-
յիմա արգատաշլարնն. մուսխէղէ իտէրէր, տայիմա շունը
պունը մէսուլ թուլթարլար, քէնտի էվլատլարննա մէլէք կի-
պի մասում, ալէմին էվլատլարննա շէյթան նաղարը իլէ պա-
գարլար:

Հէր սուրէթլէ ուլուվլը ճէնապէ մալիք պուլունան մատ-
մաղէլ Մատլէն, մատամ Թօվվէլին օղուլ՝ Բաուլ հագգըն-
տաքի պու իթիմատը սափտէրունանէսինի, ուզուն ուզատը-
յա մուսխէղէյէ մուհաքէմէյէ գալգըշմաղը մուվաֆըզը հալ
կէօրմէյէրէք, հէման:

— Ալլահ վէրսինտէ տէտիյինիղ կիպի օլսուն եէնկէճի-
յիմ, ֆագաթ պէնիմ Լույի տը Գըլամօրան իլէ պիր ան էվ-
վէլ թէղէվիլիւճիւմ, հագգըմըզտա հէր հալտէ խայրըլը օլա-
ճագ տըր, պէնիմ պու իզտիվաճէ օլան ըիզա վէ մուվաֆա-
գաթըմը Գըլամօրանէ պու ազշամ թահրիրէն պիլտիրէլիմ,
տէմէսի իւզէրինէ, մատամ Թօվվէլ, հէյէճանընտան թիթ-
րէյէրէք:

— Խա'յըր Մատլէն, պու մուվաֆագաթընը հէրիֆէ պիլ-
տիրմէք խուսուսընտա աճէլէթէն հարաքէթ իթմէյէլիմ,
պիր աղ պէքլէյէլիմ, վագըթ գաղանալըմ, աղ վագըթ ի-
չինտէ բէք չօգ շէյլէր օլուր, տէտի:

Մատլէն, մատամ Թօվվէլին պու ֆիքրինի ճէրհ իթտի,
պիր ֆէլաքէթէ ինթիզար իթմէք, օ ֆէլաքէթին զուհու-
րինտէն զիյատէ ինսանա ազապ շէքտիրէճէյինի պէյան ի-
լէ, հէր հալտէ օ կիճէ Գըլամօրանա մուվաֆագաթ խապէ-
րինի կէօնտէրմէք հագգըլարընտա խայրիլը օլաճաղընը սէօյ-
լէտի:

Մատամ Թօվվէլ, Մատլէնին իսրարը իլգէրինէ օ կիճէ
կէնճ գըզըն իզտիվաճէ օլան մուվաֆագաթընը Գըլամօրանա
պիր մէքթուպ իլէ պիլտիրտի, եալընըզ մատմաղէլ Մատլէն,
եարըն օ պիր կիւն սանտըգքեար Բըրօթէր իլէ գաթի մի-

Նասիպէթ իթմէք իւզրէ պուլունտուղունտան , սանտըգքեարըն մէյուսիյէթը աշըգանէսի պիրաղ թէսքին օլունճայա գատար սապր իթմէք լազըմ կէլտիյինի վէ միւսիւ Յօվվէլ գասիյէրինի , եանի Բըրօսբէր Պէրթօմիյի բէք զիյատէ սէվմէքտէ օլտուղունտան , պիչարէ Բըրօսբէրի տիւչարը հիւզն ու քէտէր իտէճէք օլան պու իզտիվաճէ իթիրաղ իթմէմէսի իչին , պիրաղ վադըթ կէչմէք հէր հալտէ էլզէմ պուլունտուղունը տէրմիյան իյլէտիլէր . մատմաղէլ Մատլէն , պու մէքթուպըն ալթընա քէնտի էլ եազըսը իլէ պիր սաթըր եազը եազըպ , մատամ Յօվվէլին սէօզլէրինի թաստիգ իթտի :

Էրթէսի կիւն օլտու , զէվալլը Մատլէն Բըրօսբէրի չաղըրըպ պիր թարաֆա չէքէրէք վէ պուղընա թաշ պասաւաղ , սանտըգքեարըն իւզէրինտէ օլան նուֆուզը ֆէվգէլատէսինտէն պիլ իսթիֆատէ , քէնտինի պիր տահա ալամամադ վէ կէօրմէմէք խոսուսընտա պիչարէ տէլիգանլըտան գավի պիր սէօզ ալտը , վէ պու գաթի իւլֆէթ ու մինասիպէթին սէպէպլէրինի տախի քէնտի իւզէրինէ ալմասընը , եանի ալէմէ գարչը պու տարկընլըզա Բըրօսբէրին , քէնտի սէպէպ օլմուշ կիպի կէօսթէրմէսինի սըգը սըգըյա թէնպիհ իթտի :

Թարիֆի զայրի գապիլ պիր ըզթըրապէ տիւչար օլմուշ օլան Բըրօսբէր , աղլայտրադ քէնտինին պէօյլէ պիրտէն պիրէ թարտ ու թէպեիտինէ սէպէպ նէ՞ օլտուղունը պիլտիրմէսինի , կէնճ գըզտան բէք չօգ իսթիրհամ իյլէտի , եալվարտը եագարտը իսէ տէ , Մատլէն , քէնտինին հայաթ ու սատէթի անճադ Բըրօսբէրին պու իթաաթը իլէ թահտը թէմինէ ալընաճաղընը , վէ հաթտա պու իթաաթ իլէ բէք պէօյիւք պիր թէհլիքէտէն գուրթուլաճաղընը պէյանտէն պաշգա պիր ճէվապ վէրմէտի :

Զէվալլը Բըրօսբէր , չիտտէթը մէյուսիյէթինտէն ճանսըզ պիր ճէսէտ կիպի հիչ քէնտինէ մալիք պուլունմատըղը հալտէ գըզտան այրըլտը :

Բըրօսբէրին պէօյլէ մահղունէն վէ մէյուսէն չըգըպ կիթ-
տիյինտէն պիր աղ սօնրա Գըլամօրան կէլտի , խապիսին պու
կէլիչի , մատմաղէլ Մատլէն քէնտիսի իլէ իղտիվաճէ մուվա-
ֆագաթ իթտիքտէն սօնրա , իսթէտիքլէրի գատար պէքլէ-
մէյէ բաղը օլտուղունը մատամ Ծօվվէլէ պիլտիրմէք իչին
իտի :

Գըլամօրան , միւսիւ Ծօվվէլին քէնտինտէն չօգ խօշան-
մատղընը պիլտիյի ճիհէթլէ , պու իղտիվաճըն հուսուլէ կէլ-
մէսի իչին հէր հալտէ պիր աղ պէքլէմէք , սապը իթմէք լա-
զըմ կէլիյօր իտի , վէ զաթէն Լույի տը Գըլամօրան , քէնտի
քէնտինէ .

— Մատամ Ծօվվէլ , գասաճա հուսուլէ կէթիրմիչ օլ-
տուղու աչըղը գօճասընըն անլայաճաղընը հըսս իյլէտիյի ան-
տէ , պիր ան էվվէլ թէհլիքէյի տէֆ իթմէք իչին պու իղ-
աիվաճըն օլապիլտիյի գատար չաբըգ իճրա իտիլմէսինէ զայ-
րէթ կէօսթէրէճէք տիր . պինաէն ալէյհ , պէն պունտան
տօլայը հիչ պիր էնտիչէտէ պուլունմամալըյըմ , տէյօր իտի :

Պէրի թարաֆտան Բաուլ ճէնապլէրի իսէ , գասատաքի
աչըղը իսրաֆը ֆէվգէլատէսի իլէ վալիտէսինէ պէօյիլլթ-
տիւքճէ պէօյիլլթտիրիպ , օ տա պու սուրէթլէ վագթը իղ-
տիվաճըն սիւրսթլա իճրասընա հիմմէթտէ գուսուր իթմէ-
յօր իտի :

Մատամ Ծօվվէլ սէյֆիյէսինէ նագլ իթմիչ , Բաուլ տա-
լսի վէզինէտէ վալիտէսինին սէյֆիյէսինէ եաղըն օլաբագ ,
քէնտինէ մախսուս օլմագ իւղրէ իյճար իտիլէն քէօչքտէ
իգամէթէ պաշլամըչ իտի . ֆագաթ պէօյլէ գըրա սէյֆիյէյէ
նագլ իթմէքլէ Բաուլըն բարտճա օլան սույի իտարէսինէ հիչ
պիր ինթիզամ կէլմէյուպ , պիլաքիս էվվէլքինտէն օն գաթ
զիյատէ սարֆիյաթտա տէվամ իտէյօր իտի :

Մատմաղէլ Մատլէն իլէ մատամ Ծօվվէլին , իղտիվաճէ
օլան հիւսնի ըիզալարընը պէյան իթմէք իւղրէ Գըլամօրանա
կէօնտէրմիչ օլտուղլարը թէգքիւրէտէն իւչ հաֆթա գատար

սօնրա, միւսիւ Թովվէլին խանէսինտէ պիր էօյլէն թաամը զիյաֆէթի վէրիլմէքտէ օլտուղունտան, պու զիյաֆէթէ եիրմի քիչի գատար ահպապ տավէթ իտիլմիչ վէ պունլար միյանընտա մարքի տը Գըլամօրան տախի չաղըըլըչ իտի :

Թաամ իտիլուպ սօֆրանըն սօնունտա մէյվէլէր եէնմէքտէ իքէն միւսիւ Թովվէլ, պիրտէն պիրէ ագըլնա պիր շէյ կէլմիչ կիպի մարքի տը Գըլամօրանա խիթապէն :

— Աֆվ իտէրսինիզ Մարքի ճէնապլէրի, միւսաատէնիզ իլէ սիզտէն պիր շէյ սիւալ իտէճէյիմ, զաթը ալինիզտէն պաչգա մարքի տը Գըլամօրան նամընը հայիզ պիր ագըրապանըզ վաճըր տըր, տէյու սօրտու :

— Խա՛յըր միւսիւ, հիչ պէօյլէ պիր ագըրապամ պուլունտուղունը պիլմէյօրում :

— Սէքիզ կիւն գատար օլույօր քի պէն պաչգա պիր մարքի տը Գըլամօրան պուլունտուղունը պիլ մինասիպէ խապէր ալտըմ տա

Հէր տիւրլի զուհուրաթէ գարչը իհթիյաթ կէօսթէրիպ նազարը տըգգաթտան կիզլէմէք իսթէտիյի խուսուսլարը, հիչ պիր քիմսէյէ սէզտիրմէմէք ֆէննինտէ զայէթ մահիր պուլունան մարքի տը Գըլամօրան, պանքէրին պու սէօղիւնտէն ֆէնա հալտէ պօղուլըպ չէհրէսի սաքսարը քէսիլտիլաքին տէրհալ օլանճա գուարէթի իլէ ճէպըր նէֆա իտէրէք պու շաչընլըղընը իզալէյէ մուվաֆիադ օլուպ :

— Աճա՛յիպ, պաչգա պիր մարքի տը Գըլամօրան պուլունտուղունը խապէր ալտընըզ հա, տօղրուսը թօհաֆ շէյ Գըլամօրան իսմի նէ իսէ ամա՝ մարքի իւնվանը պիւսպիլթիւն սախթէ օլմալը, տէյու ճէվապ վէրտի :

Միւսիւ Թովվէլ, տայիմա զատէկեանլըղը վէ ասալէթի եիւզինտէն ֆախրու զուրուրտան կէրի տուրմայան Լույինին, թէքէպպիւրինէ ազըճըգ տօգունմադ իչին շու սէօղիւնի վէսիլէ ատտ իտէրէք :

— Մարքի իւնվանը սախթէ օլսուն օլմասըն, պու տէ-

տիյիմ Գրլամօրան , թաշտըղը իւնվանէ շէրէֆ վերէն Գրլամօրանլարտան տըր , տէտի :

— Տէմէք քի չօգ զէնկին :

— Էօյլէ զանն իտէրիմ , չիւնքի օրթագլարըմտան պիրի պու նամէ տէօրտ եիւզ պին ֆըրանգ թէտիյէ իթմէմի պիւտիրիյօր :

Հըսսիյաթը տէրունինի կիզլէմէք խուսուսընտա բէք զիյատէ մահիր պուլունան Լույի , պու սէօզլէրի իշիտինճէ առէթա քէնտինէ պույուրամամագ տէրէճէսինտէ ալըգլաշտը . սյանքէրին սուրէթը իֆատէսինտէն քէնտի հագգընտա պիր նէվ իսթիհզա հըսս իյլէյօր իտի :

Գրլամօրանըն հարաքեթթընա տըգգաթ իթմէյէնլէր , չհրէսինտէ հասըլ օլան ասարը թէպէտտիւլի ֆարգ իտէմէզլէր իսէ տէ , մէրգուլմըն հէր հալինի նազարը թէտգըգտան կէչիրմէքտէ պուլունան մատամ Թօվվէլ իլէ մատմազէլ Մատլէն , հէրիֆէ արըզ օլան խէֆվ ու տէհչէթի վէ պիր տէ Բաուլա տօղրու ֆըրլաթմըշ օլտուղու մանալը պիր պագըշը բէք ալա կէօրմիւշ իտիլէր :

Լույի տը Գրլամօրան , հըսս իթտիյի խէլէճանընը կիզլէմէյէ ֆէվգէլատէ իթինա իտէրէք միւսիւ Թօվվէլէ :

— Պու եէնի զուհուր իտէն մարքի տը Գրլամօրան , պէօյիւք պիր թիւճճար օլմալը զանն իտէրիմ , տէտի :

— Տօղրուսը նէ օլտուղունը պիլմէյօրում . եալընըզ պիլտիյիմ շու տըր քի , պու տէօրթ եիւզ պին ֆըրանգ , Պըրազիլիեատէն Հավանայա կէլմիշ պուլունան պիր կէմինին հումուլէսինին ֆիրուլթի իլէ հասըլ օլտճագ իմիշ :

— Օ հալտէ պու զաթըն Պըրազիլիեատան կէլտիյի անլաշըլը :

— Նէրէտէն կէլտիյինի պիլմէյօրում . ֆագաթ էկէր իսթէր իսէնիզ պու զաթըն ասըլ իամի նէ օլտուղունը չիմտի խապէր վէրիւրիմ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ :

Պանքէր այաղա գալգըպ սալօնտան չըգտը , մարգասը-
նը հալի սախթիյանտէն մամուլ պիր չանթա կէթիրիպ ի-
չինտէն պիր տէֆթէր չըգարտը . պու տէֆթէրտէ մուգայ-
յէտ պուլունան իսիմլէրի , խաֆիֆ պիր սուրէթտէ օգուեա-
րագ եաբրագլարընը չէվիրմէյէ պաշատը վէ պիր աղ սօն-
րա .

— Հա'հ , իշթէ նիհայէթ պուլտում . պու Գըլամօրա-
նըն ան ասըլ իսմի Կաթօն իմիշ , տէտի .

Լույի տը Գըլամօրանըն պու տէֆա բէք ֆէնա պիր
սոնրէթտէ պօղուլմասը լաղըմ կէլիր իքէն , խապիս հէրիֆ
էօյլէ պիր մէթանէթ , օ տէրէճէ պիր գայասըզլըգ կէօս-
թէրտի քի , պու պապտէ քիմսէտէ պիր չիւպհէ ույանմա-
սընա իմքեան պըրագմատը , վէ տէր հալ զիհնէն պունա
վէրէճէյի ճէվապը պուլտու .

— Կաթօն մը տէտինիլ . . . Էվվէ'թ , Էվվէ'թ , պիլ-
տիմ , չիմտի ագլըմա կէլտի . . . պու զաթ հալամըն օլլու
տըր , պու գատընըն գօճասը Հավանատա իտի . չիմտի պու
հալաղատէմ Փրանսայա կէլէրէք բէտէրինին նամընտան զի-
յատէ մարուֆ պուլունան վալիտէսինին Գըլամօրան իսմինի
թաշըմաղա խահիշ կէօսթէրմիշ օլմալը . բէտէրինին իսմի տէ
Մուարօ մը իտի , Պուարօ մը իտի , Էյիճէ խաթըրմտա գալ-
մամըշ . հասըլը իշթէ էօյլէ պիր չէյ իտի , տէտի .

— Պու Պուարօ , եախօտ Գըլամօրան իլէ եագընտա իքի-
նիզի պիր սուֆրատա ճէմ իտէճէյիմի սիզէ թէպչիր իտէ-
րիմ , պու զաթ , քէնտի նամընա թէտիյէ իտիլէճէք տէօրթ
եիւզ պին ֆըրանգըն , չիմտիլիք եալընըզ եիւզ պին ֆըրան-
գընը իսթէյուպ , տիկէր իւշ եիւզ պին ֆըրանգը նէզտիմտէ
հըֆզ իթմէմի բէճա իտիյօր , իշթէ պունտան պու զաթըն
եաղընտա Բարիզէ կէլէճէյինի իսթիտլալ իթտիմ .

— Փէնտիսինի կէօրմէքլէ Էլպէթտէ պէնտէ մահզուզ
օլլուրում .

— Պու միւքեալէմէտէն սօնրա պաշգա չէյլէրտէն պահս

օլունտու, Գրլամօրան, պանքէր իլէ օլան միւպահասսանը պիւսպիւթիւն ունութմուշ կիպի կէօրիւնտիւ. լաքին խէլէ-ճանընը կիզլէմէյէ չալըշարագ բէք պէօյիւք պիր սըգընթը իլէ գօնուշտուղու էսնատէ, մատամ Թօվվէլ իլէ մատմազէլ Մատլէնին հալլէրինի թէտգըգտան քէնտինի ալամայօր իտի:

Պու պիշարէ գատընլարըն ըզթըրապլարը իսէ բէք աշի-քեար կէօրիւլիյօր իտի. պունլար, հէր սանիյէ պիր պիրլէրի-նին եիւզլէրինէ զայէթ մանիտար պիր սուրէթտէ պագըշ-մագտա իտիլէր. Մատլէն, եէնկէսինտէն տահա զիյատէ միւ-թէէսիր պիր հալտէ կէօրիւնիյօր իտի:

Պանքէր, Կասթօն տը Գրլամօրան իսմինի թէլաֆֆուզ իյլէտիյի զէման, Մատլէն, Բաուլըն պիրտէն պիրէ իւրքիւպ սանտալեասընը կերի չէքէրէք, բէնչէրէյէ տօղրու մէյու-սանէ պիր նազար ֆըրլաթտըգտան սօնրա, էթրաֆը ապլօ-գա իաիլուպ տէ գաչաճագ պիր տէլիք գալմամըշ օլտուղու-նը կէօրէն ճանի կիպի պիր հալէ կէլտիյինի կէօրմիւշ իտի:

Թիլհագըգա Բաուլ, էթվարընտա ամուճասը Լույի գատար մէթանէթ կէօսթէրէմէյիպ, տայիմա չօգ լագըրտը իտէն վէ չէն պուլունան պու տէլիգանլը, չու սաաթտա բէք մահգուն վէ սէօնիւք պուլունույօր վէ Լույի տը Գրլամօրա-նըն հէր հարաքեաթընա տըգգաթ իտիյօր իտի:

Թաամ պիթտի, միսաֆիրլէր սօֆրատան գալգտըլար, հէրքէս սալօնա չէքիլմէքտէ օլտուղու էսնատէ ամուճա իլէ եէկէն եէմէք սալօնընտա եալընըգ գալտըլար. պուրատա քէնտիլէրինտէն պտշգա քիմսէ գալմայընճա արթըգ մէյու-սիյէթլէրինի կիզլէմէյէ լուղում կէօրմէյուպ, պիրի պիրլէ-րի իլէ տէրտլէշմէյէ պաշլայարագ, Բաուլ:

— Աճապա օ՞ մը . . . տէտի:

— Օ տըր զանն իտէրիմ:

— Օ հալտէ հէր չէյ մահվ օլտու տէմէք տիր, հէման ֆիրար իթմէլիլիլ:

— Աճէպա պանքէր պիզէ պու Գրլամօրանըն նէրէ՞տէ

պուլունտուղունը նէ՞ ֆիքիրէ մէպնի խապէր վերմէտի . . .

Պոք արալըդ Լույի, պաշտառըդ սէօղիւ քէսէրէք քէմալի մէմնունիյէթ իլէ .

— Հա՛հ իշթէ, պանքէրին տէֆթէրի պուֆէնին իւզէրինտէ տուրույօր, աշըպ պադալըմ, տէյէրէք, հէման տէֆթէրի էլինէ ալըպ, Րաուլա էթրաֆը կէօղլէմէսինի թէնպիհ իթտիքպէն սօնրա եաբրադլարընը չէվիրմէյէ պաշտառ, վէ պիր եէրինտէ տուրուպ .

— Պուլտում, Կասթօն տը Գըլամօրան, Ալթերիէնէտէ Օրլէանտա տըր, տէտի .

— Պուլունտուղը մահալի խապէր ալմագտան նէ՞ ֆալիտէ հասըլ օլուր .

— Պունը էօյրէնտիքտէն սօնրա եադայը գուրթարմագլըղըմըղըն իհթիմալի վար տըր . հայտէ սալօնա կիտէլիմ, պուրատա տուրտուղումըղըն ֆարգընա վարմասընլար . հէմ սէն էօյլէ իյտամէ մահքիւմ օլմուշ գաթիլլէր կիպի մահգուն տուրմա, կիւլ, սէօյլէ, սօնրա օ թավըն իլէ իշի անլաթմըշ օլուրսուն .

— Գատընլարըն իքիսինտէ տէ չիւբհէ բէյտա օլտուզանն իտէրիմ .

— Մէրադ իթմէ, պէն պու կիճէ իյճապ իտէն բըլանլարը թէրթիպ իտէրիմ .

Իքի խապիսլէր, եէմէք սալօնընտան չըղըպ տիկէր միսաֆիրլէրին եանընա կէլտիլլէր . լաքին պունլարըն թաամ սալօնընտա գալտըգլարը միւտտէթճէ Մատլէն այաղընըն ուճը իլէ եավաշճա եիւրիւյիպ, գաբունըն արալըղընտան իքիսինտէ հարաքեաթընա տըգգաթ իթմիշ իտի . նէ սէօյլէտիքլէրինի էյիճէ անլայամամըշ իսէ տէ, Լույի Գըլամօրանըն, պիւֆէնին իւզէրինտէն տէֆթէրի ալըպ գարըշտըրտըգընը Հէօրմիւշ իտի .

Մատլէնին պունը կէօրմէսինէ տէ հաճէթ եօդ իտի . գօճալըղա գապոււ կիլէտիյի զաթըն նա՞սըլ բէզիլ վէ ախլա-

գը պօղըւդ պիր քիմնէ օլտուղունը , զաթէն գըղճըաղ պի-
լիյօր իտի :

Իքի սաաթ սօնրա Լույի տը Գըլամօրան , Բաուլը Վէզի-
նէտէքի քէօչկիւնէ իյսալ իթմէքտէ իքէն , բըլանընը թէր-
թիպ իթմիչ օլմաղըլա , Բաուլա .

— Օ օլտուղունա արթըգ հիչ շիւպհէմ գալմատը , լա-
քին կիւզէլ եէկէնճիյիմ , պիղ բէք էրքէն թէլաշա պաշ-
լատըգ , տէտի :

— Նէ՞ սէօյլէյօրսուն . . . պանքէր անըն վիրուտինէ
ինթիգպը իտիյօր , իսթէ՞րմիսին քի հէրիֆ հարըն օպիր կիւն
գալգսըն կէլին :

— Պաղալըմ Կասթօն , Վալանթինին , պանքէր Ֆօվվէ-
լին գարըսը օլտուղունը պիլիյօր մը , եա իշթէ մատտէ հէր
պունտա աըր , էկէր պիլիյօր իսէ , պիղիմ իչին պուրատան
ֆիրար իթմէքտէն պաշգա պիր իշ գալմամըշ տիմէք տիր ,
պիլմէյօր իսէ օ զէման իշիմիզի հիչ պօղըլմամըշ ատտ ի-
տէպիլիրիզ :

— Պունը պիլիպ պիլմէտիյինի նա՞սըլ խապէր ալապիլի-
րիզ :

— Տօստօղրու կիտէր քէնտիսինտէն անլարըզ :

— Նա՞սըլ օլուր , պունը քէնտիսինտէն սիւալ իթմէք բէք
թէհլիքէլի օլմա՞ղ մը :

— Պէքլէմէք տահա թէհլիքէլի օլտուղու կիպի , պէօյ-
լէ ուֆագ պիր շիւպհէ իւզէրինէ ֆիրար իթմէքտէ ատէթա
համադաթըրգ տըր :

— Կիտուպ քէնտինի քի՞մ կէօրէճէք :

— Պէ՞ն քէնտիմ :

— Օ՛ , իշթէ պու բէք զարիպ , եա պէն նէ՞ եաբաճա-
ղըմ :

— Սէն պուրատա պէքլէյէճէքսին , ուֆագ պիր թէհ-
լիքէ հըսս իլէտիլիմ անտէ պէն սանա թէլէկրաֆ չէքէրիմ ,
սէնտէ տուրմաղ գաշարսըն :

Իբրի խապիսէր, պէօյէ գօնուշա գօնուշա Բաուլ իչին իյճար իտիլիշ օլան քէօշքիւն էօնիւնտէքի բարմագլըղա գատար կէլտիլէր, պուրատա Գըլամօրան, Բաուլա շու թալիմաթը վէրտի.

— Իշթէ պէնիմ գարարըմ պունտան իպարէթ տիր, սէն պուրատա գալաճագսըն, լաքին էյի տըգգաթ իթմէլի, պէնիմ զայպուպէթիմ տէվամ իթտիքճէ սէնտէ ախլագ ու էթվարճա էն միւքէմմէլ ինսանլար կիպի եաշամալըսըն, մատամ ժօվվէլին եանընտա տայիմա պէնիմ իչին քէօթիւ սէօյէ, պանա իֆթիրա էթ, հէր պիր գուսուրը գապահաթը պանա եիւքլէթ, ֆագաթ չօճուգլըգ լազըմ տէյիլ, սարֆ իչին բարա թալէպ իթմէ, գանատթլա վագըթ կէչիր, անլայօրմուսըն, ատիյօ . . . պէն եարըն ագշամ Օրլէանտա Կասթօն տը Գըլամօրան իլէ պիրլիքտէ պուլունաճաղըմ.

15

Պունտան էվվէլքի պապլարտա պէյան իյլէտիյիմիլ վէճհ իլէ Կասթօն տը Գըլամօրան, Վալանթինտէն այրըլտըգտան սօնրա, բէք չօգ մէշագգաթլար չէքիպ թէհլիքէլէրտէն գուրթուլարտգ ֆիրարէ մուվաֆֆաթ օլապիլիշ իտի.

Լաքին շուրասընը պէյան իտէլիմ քի, էկէր պու խուսուստա պապա Մանօլըն հիմմէթ վէ մուալէնէթի օլմասա իտի, Կասթօն, ֆիրարի սըֆաթը իլէ քէնալինի պիր կէմիյէ գապուլ իթտիրէմէյէճէք իտի.

Կասթօն, վալիտէսինին միւճէվհէրաթընը Վալանթինէ պըրագըպ, քէնտի տօգուլ եիւլ եիրմի ֆըրանգ գատար պիր բարա իլէ եօլա չըգմըշ իտի. իքի ինսան թէլէֆ իտուպ տա կիզլիճէ ֆիրար իթմէք գայտընտա պուլունան պիր ատէմէ, պու գատար ճիւզվի պիր մէպլալ քիֆայէթ իթմէյէճէյի

տէրքեար իսէ տէ , ֆագաթ պտպա Մանօլ էհլի պասիրէթ վէ թէճրիւպէ սահիպի պիր առէմ օլտուղունտան , պունա պիր չարէ պուլմուշ իտի :

Պապա Մանօլ , Կասթօնը Գամարագտա պիր չիֆթիլիէ կիզլէյուպ քէնտի Մարսիլեպյա կիթմիշ , օրատա կէմիճիլէրէ մախսուս պուլունան մէյխանէլէրի պիւթիւն տօլաշըպ , նիհա-յէթ քէնտի արատըղը կիպի պիր կէմիճի պուլմուշ իտի , պու-կէմիճի թօմթօն իսմինաէ պիր սէֆինէնին գաբտանը վարթ նամընտա Սմէրիգալը պիր առէմ իտի . ահվալը մաղիյէսինի թահզըգտան սարֆը նազար իյլէտիյի հալտէ , կէմիսինտէ հէր տիւրիւ խըտմէթի իյֆայէ միւսթաիտ պիր տէլիգանը պուլունտուղունը իսթէյուպ , պունը թայիֆէլէրի միյանընա իտխալ իտէրսէ , կէօսթէրէճէյի իշկիւզարըգտան հէր սու-լէթտէ մէմնըն օլաճաղընը պիլտիրտի :

Գարտան վարթ , զաթէն հիւքիւմէթ նազարընտան կիզ-լի պիր թագըմ զայրի մէշու թիճարէթ իճրասը իլէ մէշուլ պուլունտուղունտան , քէնտի իշինէ եարատըգտան սօնրա ահվալը մաղիյէսի նէ գատար ույկունսուզ օլուրսա օլուն անըն ասլա վազիֆէսինտէ տէյիլ իտի . պինաէն ալէյհ , Կասթօնը մայէթինէ գապուլ իթմէյէ հազըր պուլունտու-ղունը պապա Մանօլա սէյլէտի :

Իշթէ Կասթօն աը Գըլամօրան , պու սուրէթլէ թօմթօն սէֆինէսի թայիֆէլէրի միյանընա տախիլ օլտու . Կասթօն՝ պունլարըն արասընտա գըրգ սէքիզ սաաթ գատար վագըթ կէշիրինճէ , քէնտինին պիր թագըմ գանըլը գաթիլ հայտուտ-լար իշինտէ պուլունտուղունը անլատը :

Պու հայլաղլարըն իշինտէ էրպապը ճինայէթ վէ խապա-սաթըն հէր նէվի մէվճուտ իտի . լաքին պիչարէ նէ՞ եաբսըն , թալի քէնտինի պու մէնհուս արգատաշլար իլէ պիր գաշ այլար պէրապէր եաշամաղա մահքիւմ իյլէմիշ իտի :

Պու կէմի , Կասթօնըն եալընըզ ճիւմինի կէօթիւրիւյօր իտի տէմիշ օլսագ ասլա միւպալաղա իթմիշ օլմայըզ . չիւնքի

զէվալլընըն ագլ ու ֆիքրի պիւթիւն Վալանթինտէ գալմըշ իտի . պէտպահա գըզըն հալի նէ՝ օլաճագ տըր , պուռնտան սօնրա քէնտինի քիմ սէվէճէք , քիմ միւտաֆաա իտէճէք , պիշարէ նէ՝ իլէ միւթէսէլլի օլաճագ տըր :

Պէրէքեաթ մէրսին քի պիշարէ Կասթօնըն , պուռնլարը տիւշիւնիպ մուհաքէմէ իտէճէք գատար պիր պօշ զէմանը եօգ իտի , պուլունտուղու մէվգընըն տէրէճէյի տէհչէթինի հէնուզ թէմամը իլէ հըսս իտէմէյօր իտի :

Կէմիճիլիք կիպի իճրասը զայէթ միւշկիւլ պիր սէնաթէ վիճուտի ալըզգան օլմաթըղընտան , պիր միւտէթ չալըշարգ-պան սօնրա եօրուլարագ թապ ու տէրմանտէն տիւշէր գալըր իտի . ճիսմէն օլան եօրկունլուղունտան՝ ըզթըրապաթը բուհանիյէ հըսս իյլէմէյէ մէյտան գալմաղ իտի :

Կասթօն , խէլասը իշին իշլէրինտէ եաշամաղա պաշլամըշ պուլունտուղու . գանլը գաթիլ հէրիֆլէրին իճրասը տէյիլ , թասապվուրը պիլէ էհլի նամուս օլանլարը տիւշարը տէհչէթ իտէճէք սուրէթտէքի մայիշէթը խապասաթքեարանէլէրինէ իշթիրաք իթմէյէ մէճպուր իտի :

Կէմի իլէ պիր գաշ մահալէ սէֆէր իթտիլէր , էսիր թիճարէթի վէ սայըր սուրէթլէ վուգուա կէլէն վէ ինսանիլէթէ եագըշմայան թիճարէթլէրտէն հասըլ օլան բարալարտան , Կասթօնըն հիսսէսինէ պիր խայլի բարա տիւշտի . Կասթօն՝ միւմքիւն օլտուղու գատար իտարէ իլէ եաշայարագ , իւշ սէնէ զարֆընտա օն իքի պին ֆըրանգ գատար պիր սէրվէթ ճէմ իտէպիլտի . Կասթօնըն ֆիքրի , տայիմա պիր ֆըրսաթ տիւշտիւյի անտէ պու մէնհուս կէմի վէ արգատաշլարընը թէրք իյլէմէք իտի . իւշ սէնէտէն սօնրա անճագ պէօյլէ պիր ֆըրսաթ տիւշէպիլմիշ օլտուղունտան , Կասթօն ֆօմթօն կէմիսինի թէրք իյլէտի :

Պու գատար ուղուն պիր միւտտէթ մուրուրինտէն սօնրա Կասթօն սէրպէսթ գալընճա , սէվկիլի Վալանթին իլէ թէալիւգաթընտան պիր խապէր ալմագ իւզրէ բէտէրինէ պիր

մէքթուպ կէօնտէրտի . ֆազաթ պու մէքթուպա ճէվապէն պիր տօսթընտան կէլէն մէքթուպտա , բէտէրինին վէֆաթ վէ պիրատէրինին տախի մէմլէքէթի թէրք իյլէմիշ պուլունտուղը իլէ , քէնտի հազգընտա տախի մահքէմէյի ճինայէթ թարաֆընտան , պիր չօգ սէնէլէր քիւրէյէ գօնուլմասընա ապիր պիր հիւքմի ղըյապի վէրիւմիշ օլտուղու , վէ Վալանթին Վէրպըրինին գօճայա վարմըշ պուլունտուղու միւտհիշ խապէրլէրի կէլտի :

Պու միւտհիշ խապէրլէր Կասթօնա բէք ղիյատէ թէէսսիր իթտի , կիւնլէր վէ հաֆթալար իլէ աղլայըպ սըղլատը , ղէվալընըն արթըգ տիւնեատա քիմնէսի գալմամըշ իտի . մահքէմէյի ճինայէթին ղըյապէն վէրտիյի քիւրէք ճէղասը հիւքմի իլէ նամուսը տախի մահվ օլմուշ իտի . պունլարտան ֆաղլա օլարագ պիր տէ Վալանթինին տիկէր պիր ատէմ իլէ էվլէնմիշ պուլունմասը , արթըգ քէնտիսի իչին հայաթէ պիր րապըթա պիր մուհապէթ պըրագմամըշ իտի :

Վալանթին , մուհապէթինին , էօլտիւյի տագըգայա գատար տէվամ իտէճէյինէ տայիր պու գատար եէմինլէր իթմիշ վէ քէնտի վիրուտինի պէքլէյէճէյինի գալիյէն վատ իյլէմիշ պուլունտուղու հալտէ , Կասթօնը նէ՞ չարըգ ունուտուպ տա պիր պաշգասը իլէ թէղէվիւհ իյլէմիշ :

Պէրէքեաթ վէրսին քի Կասթօն , էօյլէ գօլայ գօլայ մէյուսիյէթէ մաղլուպ օլան ինսանըսը սըրասընտան չըգմըշ իտի . թօմթօն կէմիսինտէ պուլունտուղու միւտտէթճէ գալպի տախի վիճուտի կիպի գաթըլաշմըշ , պիւսպիւթիւն պաշգա պիր ատէմ օլմուշ իտի . պու մէյուսիյէթինի միւթէագըպ քէնտի քէնտինէ :

— Օլանճա ղայրէթ վէ սէվտամը անճագ բարա գաղանմագ , ղէնկին օլմագ խուսուսընա սարֆ իթմէլիյիմ . էվլէթ , պու տիւնեատէ ինսանը ալտաթմայան եալընըղ պիր շէյ վար իսէ օ տա բարա տըր , տէմիշ իտի :

Կասթօն , պու գարարը գաթի իլէ բարա գաղանմագ

սէվտասընա տիւշտի . Պըրազիլիյա իմքերաթօրուղու տախի-
լինտէ , հէր նէ սուրէթլէ բարա գազանմագ իհթիմալի վար
իսէ , ճիւմլէսինէ պիրէր քէրրէ պաշ վուրտու , հայվան տէ-
րիսի թիճարէթինէ գալգըշտը , մատենճիլիյէ պաշլատը :

Կասթօն , պիր չօգ սէնէլէր շիտտէթլի պիր հըրսը սէր-
վէթ իլէ տուրմատը , տինլէնմէտի , չալըշտըգճա չալըշտը , նի-
հայէթ սէնէլէր կէշտիքտէն նօնրա պիր միլեօն սահիպի օլտու :

Կասթօն , ճէմի սէրվէթ իյլէյինճէ Թըրանսայա ավտէթ
իթմէք ֆիքրինէ տիւշտի , Պըրազիլիյայը թէրք իշին իյճապ
իտէն հաղըրլըշը կէօրիւպ , 1886 սէնէսի Յունվար այընտա
Պօրաօ թօբրաղընա պագ պաստը :

Թըրանսա մէմալիքինտէն կէնճ վէ եիւրէյի պիր չօգ իւ-
միւտէր իլէ տօլու օլարագ չըգտըղը հալտէ , շիմտի սաչը
սագալը աղարմըշ վէ ֆէլէյին պին տիւրլի շէթմ ու սիթէ-
մինէ օղրամըշ պիր ատէմ օլարագ վէթանընա ավտէթ իյլէ-
միշ իտի :

Կասթօնըն , Ամէրիգայա ալըշմըշ պուլունան վիճուտի ,
ըգլըմըն պէօյլէ պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլինտէն միւթէէս-
սիր օլարագ , շիտտէթլի պիր ըէմաթիզմա իլլէթինէ կիրիֆ-
թար օլտու . հէքիմլէր քէնտինէ գաբլըճալարը թավսիյէ իթ-
տիլէր , քէնտիսինի թէտավի իթմէք իշին Բիրէնէյէ կիթտի .
վագաա Կասթօն իատէյի սըհհէթ իյլէտի իսէ տէ , Բիյրէնէ
տաղլարընըն լէթաֆէթի վէ մէվգընըն խօշ մէնզարէլէրի
քէնտինի հայրան իյլէմիշ օլտուղունտան , Օլուրուլթ գուր-
պինտէ վէ Կավ նէհրի սահիլինտէ սաթըլմագտա պուլունան
միւնթաղամ պիր տէմիր ֆապրիգասընը սաթըն ալտը :

Կասթօն , չալըշմաղա ալըշմըշ պուլունտուղու ճիհէթլէ
պօշ տուրմագ քէնտինէ բէք զօր կէլիյօր իտի . պու ֆապ-
րիգայը սաթըն ալմասը հէմ քէնտինէ պիր էյլէնճէ պուլ-
մագ , վէ հէմ տէ սըհհէթի վիճուտի իշին բէք ֆայիտէլի օլան
պիր մահալտէ գալմագ կիպի իքի սուրէթլէ տախի քէնտի
հագգընտա խայըրլը իտի :

Կասթօնըն, Բիրենէ տաղլարընա պիր գաչ հաֆթա ի-
գամէթինտէն սօնրա պիր ագչամ, ուչաղը քէնտինէ պիր
գարթ վիղիթ թագաթիմ իտէրէք, պիր եապանճընըն հէր
հալտէ քէնտիսի իլէ կէօրիւչմէք իսթէտիյինի պիւտիւրմիշ իտի:

Կասթօն, պու գարթը ալըպ օգուլունճա իւզէրինտէ
« Լույի տը Գըլամօրան » իսմի եաղըլը պուլունտուղունը կէօր-
միւշ իտի. Կասթօն, պիր չօգ սէնէլէրտէն պերի քէնտինտէ,
չու գարթ իւզէրինտէ մուհարըէր պուլունան իսմի օգուտու-
ղու էսմատէ, հասըլ օլան թէէսիւր վէ խէլէճան գատար շիտ-
տէթի պիր հալ հըսս իյլէմէմիշ իտի. վիճուտինտէ պուլու-
նան գանը պէյնինէ հիւճիւմ իթտի, պալթա իլէ վսւրու-
լան աղաճ կիպի թիթրէյուպ սալլանմաղա պաչլատը:

Կասթօն, շիմտիյէ գատար քէնտինտէ վիճուտինէ իհ-
թիմալ վէրմէտիյի ֆամիլեա մուհապէթի, օլանճա դուվվէթ
վէ շիտտէթի քէնտինի կէօսթէրմիշ իտի, զիհնինի պիր չօգ
գարըլըգ ֆիքիրլէլ իսթիլայէ վէ տուտաղլարընտա պիր չօգ
սէօղէր տօլաչմաղա պաչլամըշ իտի. սաֆտէրուն վէ համի-
յէթի Կասթօն.

— Աման, գարտաչըմ մը կէլմիշ, տէյու պիր ֆէրեա-
տը մէճնունանէ իլէ քէնտինի մէրտիվէնտէն աչաղըյա ա-
թարճասընա պիր շիտտէթ իլէ գօշտու, հավլինին օրթասըն-
տա պիր ատէմ տուրմագտա օլտուղունը կէօրտիւ, հէման
կիտուպ պօյնունա սարըլարագ, գարտաչընը գօլլարը արա-
սընտա սալօնա գատար կէթիրտի, միւմքիւն օլտուղու գա-
տար պիրպիրլէրինէ եագըն օլարագ օթուրտուլար. Կասթօն,
Լույինին էլլէրինի քէնտի էլլէրի իչինէ ալարագ.

— Գարտաչըմ, սէվկիլի Լույիճիլիմ, սէն միսին. ա'հ,
ինանմայաճաղըմ կէլիյօր. սէօյլէ պագայըմ գարչըմտա տու-
րան սէն միսին, տէյու հայգըրտը.

Պիր թանէճիք էվլատը՝ մուհարէպէտէն ավտէթ իտէն
պիր վալիտէ պիլէ, Կասթօնըն պու էսնատէ ըղհար իյլէտի-
յի մէրթէպէտէ մէսէրլէթ վէ թէէսիւր կէօսթէրէմէզ իտի.

Կասթօն, թարիֆի ղայրի գապիւ պիր շէֆգաթ իլէ գարտաշընըն եիւզիւնէ պագարագ .

— Ա՛հ, պէն սէնի նէրէտէ կէօրսէմ թանըյաճագ իմիշիմ, չէհրէն հիշ թէպէտտիւլ իթմէմիշ, պագըշըն, կիւլիւշին էվէլի նասըլ իտի իսէ եինէ այնէն էօյլէ տիր, լաքին պէն պիւսպիւթիւն տէյիշմիշիմ, տէտի :

Ֆիլվագըր Լույի կիւլէյօր իտի . հէմտէ պու կիւլիւշի իհթիմալ քի Կասթօնը ժանտարմալարըն էլլէրինէ տիւշիւրմէք իշին, սախթէ օլարագ աթտան տիւշտիւլի օ մէնհուս կիւնճ տէքի կիւլիւշիւնտէն ֆարգսըզ պիր կիւլիւշ իտի :

Խայըն Լույի, կէլիպտէ պիրատէրինին գարուսընըն թօգմաղընը էլինէ ալտըղը վագըթ, զիհնինի պին տիւրլիւ միւտհիշ վէ մէլանէթքեարանէ ֆիքիւլէր իսթիւա իյլէմիշ օլտուղունտան, իհթիպագընտան գօրգուսընտան զանլըր զանկըր իքի տիշլէրի պիր պիրինէ վուրմագտա իտի, հէլէ գարթ վիզիթինի Կասթօնըն ուշաղընա ուղատըպտա .

— Պունը էֆէնտինիզէ կէօթիւրիւնիւզ, տէտիյի էսնատէ, շիտտէթը խէլէճանըն պայըլմա տէրէճէլէրինէ կէլմիշ իտի :

Քէնտինէ ասըրլար գատար ուղուն կէլմիշ պուլունան ուշաղըն ալտէթինի պէքլէտիյի էսնատէ, քէնտի քէնտինէ .

— Աճէպա պու ատէմ հագըգաթէն պիրատէրիմ Կասթօն մը տըր, էկէր օ իսէ . . . հագըգաթը հալէ քեամիլէն վագըթ օլմուշ իսէ . . . տէմիշ իտի :

Ալշագ վէ խայըն Լույինին գօրգուսը, իհթիրաղը օ գատար զիյատէ իտի քի, Կասթօնըն քէնտինէ տօղրու մէրտիվէնտէն աշաղըյա եըլտըրըմ կիպի պիր սիւրաթլէ էնտիյինի կէօրիւնճէ, աճէպա ֆէնա պիր նիյէթ իլէ իւզէրիմէ մի կէլիյօր տէյու հէման օրատան ֆիրար իտէճէք իտի . լաքին սօնրատան Կասթօնըն քէնտինէ քէմալի շէֆգաթլա պիր մուամէլէյի նիւվաղիշքեարանէ կէօսթէրտիյինի կէօրիւնճէ, պիրատէրինին հիշ պիր շէյտէն խապէրի օլմատըղընը անլամըշ իտի :

Լույսիտէ պէօյլէ պիր էֆնիյէթ վէ իթիմատ բէյտա օլուն-
ճա , արթըգ գօրգուսը իհթիրաղը զայիլ օլարագ սէրպէսթ
սէրպէսթ կիւլմէյէ , լագըրտը իթմէյէ պաշլամըչ իսի :

Համիլէթլի վէ ալիճէնապ կասթօն իսէ , երնէ այնի չէֆ-
գաթ , այնի մուհապէթը պիրատէրանէ իլէ շու սէօզլէրի
սէօյլէտի :

— Ճէնապը Հագգա չօգ շիւքիւրլէր օլսուն , արթըգ
տիւնեատա եալընըղ տէյիլիմ , պէն պիր սէվէճէք քիմնէ
պուլտուղում կիպի , պէնիտէ սէվէճէք պիրի պուլունտու :

Շիտտէթը մէսէրէթ վէ խէլէճանընտան կասթօնըն զիհ-
նի գարմագարըչըգ օլմուշ պուլունտուղունտան , պիրտէն պի-
րէ պիր աղ տուրուպ , երնէ քէլամէ աղաղ իլէ :

— Աման գարընտաշըմ , էվլէնտի՞ն մի , տէյու սօրտու :

— Խա՛յըր պիրատէր , պէքեարըմ :

— Իշթէ պունա թէէսսիւֆ իթտիմ , բէք մէյուս օլ-
տում , պէն իսթէր իտիմ քի սէնի պիր չօգ սէվիմլի վէ իյիտ
չօճուղար պապասը կէօրէյիմ , չօճուղարընը սէվէյիմ օխ-
չայայըմ , քէնտիմին մահրում օլտուղում պիր սաատէթի սէ-
նին եիւղիւնտէն կէօրէյիմ . ա՛հ , սէվկիլի Լույիճիլիմ , տիւն-
եատէ ֆամիլեա պապասը օլմագ բէք թաթլը չէյ տիր . ին-
սանըն զէվգիւնէ վէ քէտէրինէ իշթիրաք իտէն պիր սէվկիլի
գարըսը օլմատըգտան սօնրա՝ օ հայաթտա նէ՞ լէզզէթ գա-
լըր . ինսան իչին հէր խուսուստա եալընըղ գալմագ նէ՞ պէօ-
յիւք պիր ֆէլաքէթ տիր . . . աման Լույի , աֆվ էթ , պէն-
տէ նէ սէօյլէտիլիմի պիլմէյօրում . շիմտի սանա , պիր գա-
րընտաշա մալիք տէյիլիլիմ :

— Էվլէթ , սէվկիլի կասթօնըմ , շիմտի պիր գարտաշա
պիր տօսթա մալիքսինիլ , արթըգ իքիմիղտէ պիքէս ատտ ի-
տիլմէյիլ :

— Էօյլէ եա գարտաշըմ , մատէմքի սէն էվլիտէ տէյիլ-
սին , իքիմիլ պիր արայա կէլիպ եալընըղ սէնտէն պէնտէն
իպարէթ պիր ֆամիլեա թէշքիլ իտէրիլ , ֆագաթ սէօյլէ

պագայը՝ գարտաշըմ, պէնի նա՞սըլ պուլտուն, պու կէօ-
րիւշմէք սաատէթինէ սէպէպ նէ՞ օլտու, պուրատա պու-
լունտուղումը քիմտէն խապէր ալտըն:

Լույի, քէնտինէ պէօյլէ պիր սիւալ սօրուլաճաղընը էվ-
վէ՛ճէ թախմին իյլէմիշ օլտուղունտան, շըմէնտըֆէրտէ կէ-
շիրտիյի օն սէքիզ սաաթ զարֆընտա պունըն ճէվապընը հա-
զըրլամըշ իտի. պինսէն ալէյհ, հէման տիւշիւնմէքսիզին
շու ճէվապը վէրտի:

— Պու միւլադաթըմըդտան տօլայը եալընըզ ճէնապը
Հադգա արզը շիւքրան իթմէլիյիզ պիրատէր, պունտան իւշ
կին մուգատտէմ կէնճ պիր զաթա թէսատիւֆ իթտիմ,
պու զաթ Բիրէնէ գաբլըճալարընտան կէլիյօր իմիշ. պանա
օրատա մարքի տը Գրլամօրան իսմինտէ պիրինտէն պահս օ-
լունուր իքէն իշիթմիշ օլտուղունը սէօյլէտի. պու իսմի տու-
յընճա նէ օլտուղումը պիլէմէյօրում, աճէպա հա՞նկը սախ-
թէքեար պիզիմ իսմիմիզի թագընմըշ օլտուղունը մէրագ ի-
տէրէք, պունը հէր հալտէ անլամագ իւզըէ պուրայա գա-
տար կէլտիմ:

— Պու Գըլամօրանըն պէն օլտուղումը իւմիւտ իթմէ-
յօ՞ր մը իտին:

— Նա՞սըլ իւմիւտ իտէպիլիր իտիմ. ա՛հ, զէվալլը գար-
տաշըմ, պէն սէնի եիրմի իւշ սէնէտէն պէրի տիր վէֆաթ
իթմիշ պիլիյօր իտիմ:

— Վէֆաթ իթմիշ մի պիլիյօր իտինիզ. վա՛յ, մատմա-
զէլ Վալանթին պէնիմ սէլամէթէ էրմիշ պուլունտուղումը
սիզէ խապէր վէրմէտի՞ մի, սիզէ պու խապէրի վէրէճէյինի
պանա վատ էյլէմիշ իտի:

— Խա՛յըր գարտաշըմ, մատմազէլ Վէրպըրի պիզէ հիշ
պէօյլէ պիր խապէր վէրմէմիշ տիր:

Կասթօնըն կէօզլէրինտէ եըլտըրըմ կիպի զազապ ասա-
րը Բէյտա օլմազա պաշլատը, իհթիմալ քի պու էսնատէ
Կասթօնըն ագլընա Վալանթինին օ արալըգ եագայը քէն-

տինտէն գուրթարմըլ օլմասընը , պիր սաատէթ օլմագ իւզ-
րէ թէլագգը իյլէմիլ պուլունմասը հագգընտա պիր չիւպհէ
կէլէրէք , քէմալի հիտտէթ վէ շիտտէթլէ շու սէօղլէրի սէօյ-
լէտի .

— Ա՛հ , պէնիմ գուրթուլմուլ օլտուղումա տայիր ռիզէ
պիր շէյ սէօյլէմէտի հա՛ , տէմէք քի պէնի վէֆաթ իյլէմիլ
զանն իյլէտիյինիզտէն տօլայը հասըլ օլան թէէսիւրինիզի
թատիլէ զայրէթ իթմէտի . բէտէրիմին շիտտէթը մէյուսի-
յէթինտէն վէֆաթընա նազարը պիգայտի իլէ պագմագ կի-
պի պիր մուամէլէյի վահշիյանէտէ պուլունտու , կէլիպ պէ-
նիմ խէլասըմը սիզէ խապէր վէրմէյէ խալգըն տիլինտէն
գօրգմուլ տըր , ֆէնա պիր շէօհրէթ գազանմագ գօրգուսը՝
սիզէ պու խապէրի կէթիրմէսինէ մանի օլմուլ տըր .

Կասթօն , քէնտինի իսթիլա իյլէմիլ պուլունան հիւզն ու
քէտէրի տէֆ իյլէմէք իչին , եէրինտէն գալգըպ աշաղը եօ-
գարը կէզլինմէյէ պաշլայարագ .

— Փագաթ պէօյլէ կէշմիլ շէյլէր իչին նի՛չին թէէսիւֆ
իյլէմէլի տիր . կէշմիլ զէմանըն խաթըրէլէրի կէրէք աճը օլ-
սուն կէրէք թաթըլը օլսուն , ինսանըն իսթիգպալտէքի էն
ուֆագ պիր իւմիւտի գատար պիլէ հայիզի էհէմիլլէթ օլա-
մագ , շիմտի պիզ մազիյի պըրագալըմտա իսթիգպալէ պա-
գալըմ , տէտի .

Լույի , պիրատէրինէ գարշը նէ եօլտա պէյանը էֆ-
քեար իյլէմէք լազըմ կէլէճէյինի հէնուզ պիլէմէտիյինտէն ,
օլուր օլմագ պիր սէօղ սարֆ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյուպ
սիւքիւթ իթտիյինտէն , Կասթօն եինէ քէնտի՝ քէլամէ աղազ
իլէ .

— Պէնտէ միւթէմատիյէն կէվէզէլիք իտուպ սէօղ սէօյ-
լէյօրումտա , աճ մը , թօ՞գ մը պուլունտուղունը պիր քէրրէ
սօրմայօրում . թաամ իյլէմիլ մի իտինիզ , տէյու սօրտու .

— Խա՛յըր , հէնուզ թաամ իթմէտիմ .

— Նա էօյլէ տիր տէ նի՛չին սէսինի չըգարմայօրսուն .

պէնտէ տահա պիր շէյ եէմէտիմ, պէնիմ ալա Գապ շարապըմտա վար . տուր սէնին իլէ գարշըպէ գարշը կիւզէլ պիր եէմէք եէյէլիմ :

Կասթօն , պու սէօզիւ սէօյլէտիրտէն սօնրա չընկըրաղը չէքտի , կէլէն խըտմէթքեարա իյճապ իտէն էմիրլէրի վէրտի , եարըմ սաաթ սօնրա իքի պիրատէր զայէթ շաշաալը պիր սուրէթտէ թանգիմ իտիլմիշ պիր սօֆըա պաշընտա քէմալի իշթիհա իլէ եէմէք եէյօրլար իտի :

Էսնայի թաամտա Կասթօն , քէնտի աղիմէթինտէն սօնրա , ճէրիյան իտէն վագաալարը թէքմիլ էօյրէնմէք իսթէյօր իտի , պինաէն ալէյհ :

— Գըլամօրանի նամընտաքի մալիքիանէմիլը նէօ օլտու , տէյու սօրտու :

Լույի , պու սիւալէ նաօըլ պիր ճէվապ պուլուպ վէրմէք լաղըմ կէլէճէյինի թայինտէ խայլը թէրէտտիւտ իթտի , հագըգաթը հալի սէօյլէմէք մի , եօգսա սէօյլէմէմէք մի խայլըլը օլաճագ տըր . նիհայէթ օլանճա ճիւրաթընը թօրլայապիլէրէք :

— Գըլամօրանը սաթտըմ, տէտի :

— Սաթտը՞ն մը , շաթօյըտա՞ մը սաթտըն :

— Էվլէթ :

— Օրատա օթուրմաղա եիւրէյին թահամմիլ իյլէմէտիյի իչին սաթտըն , տէյիլ մի . լաքին պէն սէնին եէրինտէ օլսա իտիմ, էճտատըմըղըն վէ ախիրէն սէվկիլի քէտէրիմիգին , իչինտէ պէօյիւյիւպ վէֆաթ իյլէմիշ օլտուգլարը մուգատտէս մահալի ապլա սաթմաղ իտիմ :

— Թօհաֆ սէօյլէյօրսուն պիրատէր , սէնին խաթըրէ տէտիյին շէյ էօյլէ խարապէ տէրունինտէ տէյիլ , ինաանըն գալպինտէ օլուր , պիր քէրրէ իչինտէն չըգտըգտան սօնրա սապավէթիմին օ գատար մէսուտանէ սաաթլարընը կէչիւրմիշ օլտուղում պիր մահալէ ավտէթ իթմէյէ , վէրպըրի Բարգընը կէօրմէյէ ճէսարէթ իտէմէտիմ :

Կասթօնըն , էսկի մալիքեանէլէրինի սորմասը , քէնտիննին ապա օրալարա կիթմէմիշ օլտուղու հագգընտա Լույիյէ պէօյիւք պիր էմնիյէթ վերմիշ օլտուղունտան , խապիսին եիւզիւ կիւլտիւ , զիհնինտէն միւտհիշ շիւպհէլէր զայիլ օլմաղա պաշլատը :

Էրթէսի կիւնի օլտու , Լույի մինասիպ պիր վէսիլէ պուլարագ թէլէկրաֆիսանէյէ գօշտու , Բաուլա աթիտէքի թէլէկրաֆը չէքտի :

« Թէտպիրտէն իհթիյաթտէն պիր ան այրըլմա , թէնպիհաթըմ վէ թալիմաթըմ վէճհ իլէ հարաքէթ իյլէ . պուլատա հէր չէյ եօլունտա կիտէյօր , հիւսնի մուվաֆֆագըյէթտէն իւմիւտվար օլ » :

Մամաֆիհ Լույի , հէր նէ գատար հէր չէյին եօլունտա կիթտիյինի շէրիքը խապասաթընա խապէր վերմիշ իսէ տէ , հէնուզ հէր իսթէտիյինէ նայիլ օլամամըշ իտի . շիւքի Կասթօնա զայէթ մահիրանէ վէ միւթէճէսսիւսանէ սիւալլէր սօրմագտա գուսուր իթմէյօր իսէ տէ , հէնուզ արղու իյլէտիյի մալիւմաթըն հիշ պիրինէ տէսթըրէս օլամամըշ իտի :

Վագաա Կասթօն , պիւլա թէրէտտիւտ պիւթիւն թէրճիմէյի հալինի պիրատէրինէ նագլ իթմէքտէն չէքինմէյօր իտի , ֆագաթ պու իֆատաթը իչինտէ խապիս Լույինին իչինէ եարայաճագ հիշ պիր քէլիմէ եօգ իտի :

Կասթօնըն , պու սուրէթտէ պէյանը էֆքեար իյլէյիշի թապիյի պիր հա՛լ մը իտի , եօգսա իհթիյաթը իլթիզամ իթմէսինտէն մի իլէրի կէլիյօր իտի . էրպապը ֆէսատ օլանլար՝ հէրքէսի տէ քէնտիլէրի կիպի մայիլի ֆէսատ վէ խապասաթ զանն իյլէտիքլէրինտէն , Լույի , քէնտինտէ պուլունան մէլանէթին պիր այնրտա պիրատէրինին գալպինտէ պուլունմասընտան գօրգույօր հէմ տէ պունը անլամագ մէրագընտան չաթլայօր իտի . հագըգաթը անլամագ իչին իթիխաղ իյլէտիյի մէսլէքը միւտէպպիրանէ վէ իհթիյաթքեարանէտէն պիր աղ այրըլմագ լազըմ կէլիյօր իտի :

Պիր կիւն իբի պիրատէր էօյլէն թաամընա օթուրտուգ-
լարը էսնատէ Լույի, հէր նէ օլուրսա օլսուն տէյուպ սէօզէ
պաշլայարագ .

— Սէվկիլի Կասթօնըմ, շիմտիյէ գատար բէք չօգ շէյ-
լէրէ տայիր գօնուշտուգ իսէ տէ, ասըլ մուհիմմ ատտ օլու-
նաճագ խուսուսաթէ տայիր արամըղտա պիր քէլիմէճիք
պիլէ ճէրիյան իյլէմէտի, տէտի :

— Աման գարտաշըմ նէ՞ օլտուն, թավրընտա միւտտայի
ուամումի կիպի պիր ճիտաիյէթ բէյտա օլտու :

— Նէ՞ օլաճագ գարտաշըմ, պէն սէնի վէֆաթ իթտի
զանն իտէրէք սէնին միյրասընըն հիսսէսինի տէ պէն եէտիմ :

— Կասթօն, պու սէօզէ գարշը շիտտէթլի պիր գահգա-
հա սալը վէրէրէք պիրատէրինին սէօզիւնի քէստի վէ,

— Մուհիմմ ատտ իյլէտիյին խուսուս պո՞ւ մը իտի, տէ-
տի :

— Էվվէթ պու իտի, սէնին հիսսէյի միյրասընըն նէ-
րէյէ կիթտիյինէ տայիր պէնտէն պաշգա քի՞մ ճէվապ վէ-
րէճէք. բէտէրիմիզտէն գալան մալլէրին նըսֆը սէնին հագ-
գըն տէյի՞լ մի տիր :

— Պու սէօզի պիր տահա թէքրար իյլէմէմէնի բէճա
իտէրիմ. պու գատար զէման արանըլմայան պիր մալէ սա-
հիպինին գանունէն տախի հագգը թէմէլլիւքի գալմայաճա-
ղընը պիլմէյօ՞րմուսըն. նէ վար իսէ արթըգ ճիւմլէսի սէնին
օլմուշ տըր :

— Եօ՞գ պիրատէր, գապուլ իտէմէմ :

— Ջաթէն բէտէրիմիզ ին արզուսը տախի մալլէրինին
եալընըզ պիր վարիսէ ինթիգալ իյլէմէսինտէ տէյի՞լ մի ի-
տի. միւթէվէֆանըն շու արզուսընը եէրինէ կէթիրմէյէ
պօրճույըզ :

Կասթօն, պիրատէրինին չէհրէսինտէ մէյուսիյէթ ալա-
յիմի կիպի պիր հալ միւշահատէ իտէրէք սէօզիւնի թէքրար
իտուպ .

— Պու գատար իսրարէ սէպէպ նէ՞ տիր . հատտէն զի-
յաաէ պիր սէլվէթէ՞ մի մալիքսին , եօգսա պէնի բէ՞ք մի
փաղըր զանն իտիյօրսուն , տէտի :

Լույի , պու սէօղէ գարչը խարիճէն հիչ պիր շէյ հըսս
իթաիրմէմէյէ չալըշմըշ իսէ տէ , գալպէն շիտտէթլի պիր
թիթրէմէ կէչիրմիշ իտի . շիմտի պունա ֆօյայը մէյտանէ
չըգարմագսըղըն նէ՞ ճէվապ վէրմէլի . նիհայէթ :

— Նէ զէնկինիմ վէ նէ տէ ֆագըր ատտ օլունաճագ
պիր հալտէյիմ , տէյու մուգապէլէ իթտի :

— Մալիք օլտուղում սէրվէթի , սէնին իլէ մուգասէ-
մէթէն թագսիմ իլէմէք իչին սէնի զայէթ ֆագըր պիր հալ-
տէ պուլմուշ օլսա իտիմ , հագըգաթէն տահա զիյատէ մէմ-
նուն օլուր իտիմ :

Թաամտան գալգմալարըիլէ իշպու միւքեալէմէ խիթամ
պուլտու , անճագ կասթօն , Լույիյէ :

— Հայտէ գալգ սէնի խանէյի կէզտիրէյիմ , տէտի :

16

Լույի , խանէյի կէզմէք իւզրէ պիրատէրինին արգա-
նընտան կիտէյօր իսէ տէ . կասթօնըն քէնտինէ գարչը շու
մուամէլէյի տօսթանէսինին ճիտտիյէթինէ պիր տիւրլի իթի-
մատ հասըլ իտէմէյօր իտի . քէնտինէ իտիլէն իլթիֆաթլարը
իքրամլարը հէք սախթէ վէ խիւտէքեարանէ պիրէր հարաքէթ
զաննընտան , քէնտինի պիր տիւրլի ալամատըղը իչին թէէ-
մինի մուվաֆֆագըյէթ եօլլու Բաուլա թէլէկրաֆ չէքմիշ
պուլունտուղունա ատէթա ըզհարը նէտամէթ իտէյօր իտի .
չէհրէսինտէ պու ֆիքիրլէրինի պէլլի իտէճէք հիչ պիր մէ-
յուսիյէթ էսէրի եօգ իտի , եիւզի կիւլէյօր վէ քէմալի պէ-
շաշէթ իլէ սէօղ սէօյլէմէյէ չալըշմըշ իտի :

Եվ վէլա խանէյի վէ սօնրա ամէլէլէրին տայիրէսինի , ախըրը , ալ քէօքէքլէրինին պուլունտուգլարը մահալի կէզտիլէր :

Լաթիֆ պիր չայըրըն նիհայէթինտէ պուլունան ֆապրիգանըն տախի իշլէմէքտէ օլտուղը կէօրիւլիւյօր իտի . Կասթօն պիւթիւն նիյէթլէրինի գարտաշընա սէօյլէյօր իտի . ֆապրիգատա նէլէր իմալ իտէճէյինի , օրատաքի օրմանտան նաճըլ քաթիֆատէ իյէյէճէյինի , օտուլարտան քէօմիւր եաբաճաղընը վէ պու իշլէրտէն տիւնեալար գատար բարա գազանաճաղընը պիրատէրինէ պէր թաֆսիլ հէքեայէ իտիյօր իտի :

Լույի , Կասթօնըն հէք պու ֆիքիրլէրինէ թագաիր վէ թահսին եօլլու ճէվապլար վէրիյօր իսէ տէ , պու ճէվապլար քեամիլէն քէսիք քէսիք վէ գըսա քէլիմէլէրտէն իպարէթ իտի . պիրատէրինին պու սէրվէթ ու պախտընարլըրը Լույիի ատէթա մահզուլն իտիյօր իտի . գարընտաշընըն հալինի քէնտի հալի իլէ մուգայէսէ իտինճէ , քէնտինին ֆագըրլըրը վէ զիլլէթի իլէ պիրատէրինին քէնտի սայ ու ղայրէթի զաթիյէսինտէ գազանմըլ օլտուղու հիւրմէթ , իթիպար վէ մէսուտիյէթի պիր տիւրլի չէքէմէյօր իտի :

Խապիս Լույինին , եիրմի սէնէ ագտէմ բէտէրլէրի մարքի տը Գըլամօրանըն պէօյիւք օղլու Կասթօնը քէնտինէ վարիսի եէկեանէ թային իյլէմիշ օլմասընտան հապըլ օլան աթէշի հասէտի , եինէ քէմալի շիտտէթ իլէ գալպինի իսթիլայէ պաշլամըշ իտի :

Հէք թարաֆը ինճէտէն ինճէյէ կէզինտիքտէն սօնրա , Կասթօն պէօյիւք պիք նէշէ վէ շէթարէթ իլէ .

— Նաճըլ պաղալլամ էմլաքըմը պէյէնտի՞ն մի , տէտի :

— Նաճըլ պէյէնմէմ , հայրան պիլէ օլտում . տիւնեանըն էն կիւզէլ պիր մէմլէքէթինտէ վազը էն Լաթիֆ պիր միլքէ մալիքպիլիզ :

— Էօյլէ իսէ գարտաշըմ , պէնիմ մալիմ օլան չէյ սէ-

նինտէ մալին տէմէք տիր . օ գատար պէյէնտին իսէ հիչ պուրատան տյորլմա , պէնիմլէ պէրապէր գալ , էվլի տէյիւսին , Բարիզին մուցիր հէվասը եէրինէ պուրատաքի սաֆ հէվայը թէնէֆֆիւս էթ . պուրատա պիզլմի իչին պին տիւրլի մէշըւիյէթ վար տըր , հէմտէ հէբսի քեարլը , բարալը մէշըւիյէթլէր տիր . սէնինլէ պէրապէր չալըշըրըզ , բարա գազանըրըզ , նասըլ բըլանըմ ֆէնա՞ մը .

Լույի , պու թէքլիֆի ալիճէնապանէյէ գարշը հիչ պիր ճէվապ վէրմէյօր իտի . պու թէքլիֆ քէնտինէ պիր սէնէ էվլէլ վուգու պուլմուշ օլսա իտի , գապուլտէ ասլա թէրէտտիւտ կէօսթէրմէզ իտի . պունճա մէշազգաթըլ զէլիլանէտէն սօնրա պէյլէ պիր մայիշէթըլ մէսուտանէյէ նայիլիյէթ , Լույի իչին հազըգաթէն պէյիւք պիր նիյմէթ հիւքմիւնտէ իսէ տէ , հայըֆ քի պիրատէրի իլէ պէյլէ պաթթըրեարանէ պիր էօմիւր սիւրմէյէ պու կիւնքի հալ ու մէվգըյը միւստիտ տէյիլ իտի . Լույի իչին Բարիզի թէրք իթմէք միւքիւն օլմայաճագ իտի .

Լույի , Բարիզտէ էյլէ պիր իչէ պաշլամըշ իտի քի , պու իչի հարըտա պըրագմագ էն պէյիւք թէհլիքէլէրի մուճիպ օլապիլիր իտի . իճրասընա թէշէպպիւս իյլէտիյի պու քէյֆիյէթըլ ճինայէթքեարանէտէ եալընըզ պուլուսսա նէ ալա , լաքին պիր տէ շէրիքը ճինայէթի վար իտի .

Կասթօն , սօրմուշ պուլուստուղու սիւալէ գարշը պիրատէրինին սիւքիւթ իյլէտիյինի կէօրիւնճէ .

— Նի՛շին ճէվապ վէրմէյօրսուն , եօգսա պու թէքլիֆիմի գապուլէ մանի օլաճագ պազը սէպէպլէ՛ր մի վար , տէտի .

— Խա՛յըր , հիչ պիր սէպէպ եօգ .

— Օ հալտէ Նի՛շին թէրէտտիւտ իտիյօրսուն .

— Բարիզտէքի մէմուրիյէթիմտէն այըլըր իսէմ օրատան ալտըղըմ մաաշտան պաշգա կէշինէճէյիմ եօգ . . .

— Աճա՛յիպ , թէրէտտիւտինին սէպէպի պո՞ւ մը տըր . եա պիր տազըգա էվլէլ բէտէրիմիզտէն գալան միյրասըն

եարըսընը նա՞սըլ պանա արդ իտիյօր իտին . եօ՛գ դարտաշըմ, պէն պու հալլէրի պէյէնմէմ . սէն հէնուզ պէնիմ նա՞սըլ պիր դարտաշ օլտուղումը անլայամամըչսըն տըր . . .

Լույի , պաշընը էօնիւնէ էնտիրիպ հիչ պիր ճէվապ վէրմէտի . Կասթօն պիլմէյէրէք դարտաշընըն եիւրէյինէ խանչէրլէր սաբլայօր իտի :

Լույի , պիր իքի սանիյէ գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա մահճուպանէ պիր սուրէթլէ .

— Սիզին իւզէրինիզէ եիւք օլուրում տէյու գօրգըյօրում , տէտի :

— Պանա՞ մը եիւք օլաճագսըն . սէն հագըգաթէն տիւվանէ իմիշսին . սանա պիր աղ էվվէլ բէք զէնկին օլտուղումը սէօյլէմէտիմ մի . չիմտի սանա կէօսթէրտիյիմ էմլաք , թէքմիլ վարփտաթըմըն չէյրէյինի պիլէ թէշքիլ իթմէզ . պէն պու գատար սէրվէթի եալընըզ պաշըմա նէ՞ եարաճաղըմ , եէյէճէյիմ պիր լօգմա էքմէք տէյիլ մի . եիրմի տէօրթ պին լիւա իյրատըմ վար , Պըրազիլիեատա սաթըլմագ իւզրէ պուլունան պիր թագըմ իմթիյազլարըմ վար քի , անլէրի տահա հիսապա գաթմատըմ . օրատա պուլունան վէքիլիմ պու իմթիյազլարըն սաթըլընտան տէօրթ եիւզ պին ֆըրանգ կէօնտէրտի :

Պու սէօզլէրի իշիտինճէ խապիս Լույինին շիտտէթը մէսէրրէթտէն պաշը տէսնմէյէ , զիհնի գարըշմաղա պաշլատը . քէնտինէ պիգայտանէ պիր թավը վէրմէյէ օլրաշարագ .

— Պու վէքիլինիզ քիմ տիր , տէյու սօրտու :

— Էսկի օրթաղըմ . պու մէպլաղ շիմտի իսթէտիյիմ անտէ պանա կէօնտէրիլմէք իւզրէ Բարիզտէքի պանքէրիմին նէղտինտէ պուլունույօր :

— Բարիզտէքի պանքէրինիզ իլէ իւլֆէթինիզ վա՞ր մը տըր :

— Խա՛յրը , հաթտա քէնտիսինի չախսէն թանըմամ , պու զաթը պանա Բէօտէքի պանքէրիմ բէք միւսթէգիմ , միւ-

Թէպէր, միւհթէրէմ վէ նամուսքեար պիր զաթ օլմագ իւզ-
րէ Թավսիյէ իյլէտի. տուր պագայլւմ իսմիտէ զալիպա միւ-
սիւ Ֆօվվէլ օլմալը, Բըրօվանս սօգաղընտա իգամէթ իտի-
յօր իմիշ:

Պու սէօզլէրի քէմալի էնտիշէ իլէ տինլէմէքտէ օլան
Լույի. գայտսըղ կէօրիւնմէք իշին սօն տէրէճէտէ ճէպըը
նէֆս իյլէտիյի հալտէ պիլէ, Ֆօվվէլ իսմինի իշիտինճէ գըպ
գըրմըղը քէսիլմիշ իտի. Լաքին Կասթօն, օլանճա տըգգա-
թընը քէնտի նագլիյաթընա հասը իյլէմիշ պուլունտուղուն-
տան, պիրատէրինէ արըղ օլան պու Թէպէտտիլէ տըգգաթ
իտէմէմիշ օլմաղըլա, եինէ սէօզլունէ տէվլամ իտէրէք.

— Պու պանքէրի թանըյօ՞րմուսըն, տէյու սօրտու:

— Շախսէն թանըմայօրում ամա, նամընը իշիթտիմ:

— Էօյլէ իսէ եագընտա սէնին իլէ պէրապէր պու զաթ
իլէ կէօրիւշէճէյիլ, չիւնքի սէն պուրատա եէրլէշմէք իշին
Բարիզտէքի իշլէրինի եօլընա գօյմաղա կիթտիյին զէման,
պէնտէ սէնինլէ պիրիքտէ կիտէճէյիմ:

Օգույանլարըմըղըն մալիւմի օլաճաղը վէճհ իլէ, էկէր
Կասթօն հագըղաթէն տէտիյի կիպի Բարիզէ կիտէճէք օլուր
իսէ, պու աղիմէթի իլէ Լույիյի մահվ իթմիշ օլաճագ իտի.
Լույի, սօուգ գանընը մուհաֆաղայէ պէօյիւք պիր զայրէթ
կէօսթէրմէքտէ օլտուղու հալտէ, միւթէաճիպանէ պիր սու-
րէթտէ.

— Վա'յ, սէնտէ մի Բարիզէ կիտէճէքսին, տէտի:

— Հա'յ հա'յ, կիտէճէյիմ, պունտա պսւ գատար շա-
ղըլաճագ նէ՞ վար:

— Խա'յըր, պիր շէ'յ եօգ:

— Վագաա Բարիզտէն նէֆրէթ իտիյօրում, հէմտէ էօմ-
րիւմտէ հիշ կիթմէմիշ օլտուղում հալտէ նէֆրէթ իտիյօ-
րում, ֆագաթ նէ չարէ քի պաղը սէպէպլէր, տահա տօղ-
րուսը պաղը ճիտտի վաղիֆէլէր պէնի պու սէյահաթա մէճ-
պուր իտիյօր, մստմաղէլ Վէրպըրինին Բարիզտէ պուլուն-

տուղունը խապէր ալտըմ, քէնտիսինի հէր հալտէ կէօրմէք իսթէյօրում:

— Աճա'յիպ . . .

Կասթօն, մատմազէլ Վէրպըրի իսմինի թէլաֆֆուզ իտինճէ տիւշիւնմէյէ վէ միւթէէսիր օլմաղա պաշլամըշ իտի, Լույինին նէ գատար ֆէնա պիր սուրէթտէ պօղուտուղունա տըգգաթ իթմէյէրէք, շու վէճճ իլէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի:

— Սէվկիլի Լույիճիյիմ, պու գատընը նիշի՞ն կէօրմէք իսթէտիյիմի սանա սէօյլէյէպիլիրիմ, մումաիլէյհա իլէ վուգու պուլան մուֆարէգաթըմ էսնասընտա, վալիտէմին միւճէվհէրաթընը քէնտինէ թէսլիմ իթմիշ իտիմ տէ . . .

— Վա'յ, շիմտի եիրմի իւշ սէնէ գատար պիր միւտտէթ կէշտիքտէն սօնրա, պու միւճէվհէրաթը կէրի ալմագ ֆիքրինէ՞ մի տիւշտիւ:

— Էվվէ'թ . . . տահա տօղրուսը խա'յըր . . . օ գատար շիտտէթլէ սէվմիշ պուլունտուղում օ գատընը պիր տահա կէօրմէք իսթէյօրում . . . պու միւճէվհէրաթ պու պապտէ պիր վէսիլէտէն իպարէթ տիր:

— Փագաթ քէնտինի նա՞սըլ պուլապիլէճէքսին:

— Քէնտինի պուլմագ բէք գօլայ պիր սուրէթլէ միւմքիւն օլապիլիք, Պուգէրէ պիր մէքթուպ եազըպ մատմազէլ Վէրպըրինին գօճասը պուլունտուղու զաթըն իսմինի էօյրէնիլիմ. պիր քէրրէ պու իսմի խապէր ալտըգտան սօնրա, արթըգ Վալանթինի պուլմագ բէք գօլայլաշըր:

Լույի հիշ պիր ճէվապ վէրմէտի. խապիսը մէրգում մէլանէթտէքի մէհարէթինի շու նօգթատա տա կէօսթէրտի. պիրատէրինին շու նիյէթինէ գարշը հիշ պիր իթիրազտա պուլունմատը. պիր ատէմին մագսատլարընա գարշը կէլմէք, օ ատէմի՝ նիյէթինի իճրա իթմէք խուսուսընտա աթէշլէմէք տէմէք օլտուղունը պիլտիյինաէն, Լույի՝ պիրատէրինին պու ֆիքրինէ գարշը պիր միւմանաաթտէ պուլունմայրէպ հէման

պահսը տէրիշտիրտի, արթըգ օ կիւնի ագչամա գատար նէ
Բարիզտէն վէ նէ տէ Վալանթինտէն պահս օլունտու :

— Լույի, կիճէ օտասընտա եալընըզ գալտըղը էսնատէ,
պուլունտուղու մէվգընըն տէհչէթինի հէր եիւզտէն թէտ-
գըգա օղրաչըպ, պունա գարչը լազըմ կէլէճէք թէտապիրի
ագըլանէյի պուլմագ իչին, օլանճա գուվլէյի զիհնիյէսինի
իսթիմալէ պաշլատը :

Զաթէն խըլգաթճա ալչագ օլտուգտան պաշգա, պունճա
սէնէլէրտէն պէրի պիր մայիշէթը մէլունանէ իլէ եաշամըշ
պուլունան Լույի իչին, ուփագ պիր մէնփաաթը ուղուրընա
էն պէօյիւք պիր ճինայէթի կէօզէ ալտըրմագ իշտէն պիլէ
տէյիլ իտի. փագաթ պու տէփա իւմիւտի սէլամէթ գա-
բուլարընը, պիւթիւն քէնտի իչին գաբանմըշ կէօրիւյօր իտի.
նասըլ հարաքէթ իյլէսէ, մուվաֆփագըյէթ մէմուլ իյլէմէյօր
իտի. պիրատէրինտէն պէօյիւճէք պիր մէպլաղ իսթիգըրաղ
իտէրէք պիր տահա կէօզլէրէ կէօրիւնմէմէք իւզրէ օրթատան
ղայպ օլմաղը գուրույօր իտի :

Լույի, բէք չօգ տիւշիւնտի թաշընտը իսէ տէ ագլընա
պիր տիւրլի մուվաֆըգ պիր եօլ պիր ուսուլ կէլմէտի :

Խապիսին գօրգտուղու ինսան պիր տէյիլ իտի քի, մա-
տամ Ծօվլէլ, պանքէր, Մատլէն, հէք պունլար քէնտի խա-
սիւլէրի իտիլէր. եա կասթօն հագըգաթը հալտէն խապէր-
տար օլուրսա քէնտինտէն շիտտէթլի պիր ինթիգամ ալմա-
ղա գալգմայաճագ մը տըր. հաթտա քէնտի շէրիքը ճինա-
յէթի պուլունան Բուլ պիլէ քէնտինէ պիր ֆէլաքէթ կէլ-
տիյի էսնատէ, տէրհալ էօթէքիլէր իլէ պիրլէշիպ Լույինին
էն պէօյիւք տիւլմէնի օլաճաղընա շիւպհէ իտիլիօր մի :

Կասթօնը, Վալանթին իլէ կէօրիւշմէքտէն մէն իտէպի-
լէճէք պիր թէտապիր, պիր հիյլէ, պիր եօլ քէշֆ իյլէմէնին
իմքեանը վափ մը տըր. Լույի պունըն պիր եօլունը պուլմագ
իչին, աթէշ կիպի եանմագտա պուլունան պաշընը էլլէրինին
իչինէ ալմըշ պուլունտուղու հալտէ, սապահ օլունճայա գա-

տար բէնչէրէնին էօնիւնտէ օթուրուպ տիւշիւնտի, շիտտէթի թէֆէքքիւրտէն պէյնի տաղըրլաճագ կիպի պիր հալէ կէտի . էն սօնընտա քէնտի քէնտինէ .

— Նաֆիլէ տիւշիւնիւյօրում, պունա հիչ պիր չարէ օլամաղ, եալընըղ պու խուսուստա վագըթ գաղանմաղա զայրէթ իթմէլի, ֆըրսաթ տիւշտիւյի անտէ հէման իսթիֆատէյէ գալգըշմալը :

Խապիս Լույինին ֆըրսաթ ատտ իյլէտիյի խուսուս, պէսպէլլի Գըլամօրան շաթօսընտա, Կասթօնըն ֆիրարը էմնասընտա քէնտինին աթտան տիւշմէսի գապիլինտէն պիր չէյ օլմալը իտի :

Սապահ օլուպ տա Լույի պիրատէրինին գարչըսընա չըգտըղը էսնատէ, չէհրէսինին արզ իյլէտիյի սիւքիւնէթ, օ կիճէքի կէչիրտիյի տէհչէթլի սաաթլարը նազարլարընտան պիւսպիւթիւն սէթր իյլէմէքտէ իտի . պիրտէն պիրէ օ էսկի սիւքիւնէթինի պէր թարաֆ իտէրէք, գապընա սըղմայօր իմիշ կիպի պիր թավը կէօսթէրիպ աթ իլէ էթրաֆը կէզմէյէ չըգմագ իսթէտիյինի պիրատէրինէ անլաթտը . պունտան մագսատը իսէ Կասթօնը էյլէնտիրիպ ալըթմագ, զիհնինի իշղալ իթմէք, վէ պինաէն ալէյ Բարիզի, Վալանթինի քէնտիսինէ ունութուրմագ իտի :

Լույի, պու խուսուստա զայէթ մահիրանէ հարաքէթ իյլէմիշ օլտուղունտան, հէման իւմիւտլէրինէ մուվաֆիագ օլաճագ կիպի կէօրիւնիւյօր իտի . պու սուրէթլէ պիր ազ վագըթ կէչիրտի . պիրատէրի եինէ նիյէթինի իճրայէ գըյամ իտէր իսէ, պէօյլէ պիր միւլագաթ հէր իքի թարաֆ իչին տախի մուճիպը էլէմ օլաճաղընը, զավալլը Վալանթին իչին պէլքիտէ պիր թագըմ թէհլիքէլէր վուգու պուլաճաղընը տէրմիյան իլէ, Կասթօնը պու ֆիքրինի իճրատէն ալըգօյապիլէճէյինի մէմուլ իտիյօր իտի :

Մատտէ եալընըղ վալիտէսինին միւճէվհէրաթընա գալաճագ օլուր իսէ, պու նազիք խուսուսըն իճրասընը տախի

քէնտի տէրիւհտէ իյլէյէճէյինի Կասթօնա սէջլէյէճէք ի-տի . պու միւճէվհէրաթըն նէ՞րէտէ օլտուղունը պիլտիյինտէն պունլարը կէթիրիպ պիրատէրինէ թէսլիմ իտէճէք իտի . իշ-թէ Լույի պու եօլտա տիւշիւնճէլէր իլէ վագըթ կէշիրմէք-տէ իքէն , պիր կիւն պիրատէրի քէնտինէ .

— Պէնիմ մէքթուպ եազտըղըմտան սէնին խապէրին եօգ , տէյիլ մի , Լույի , տէտի :

Լույի պու սէօղիւ իշիտինճէ , մէքթուպըն նէ՞րէյէ եա-զըլմըշ օլտուղունը տէրհալ անլայըպ , քէնտի իւմիւտլէրինին քեամիլէն մահվ օլմուշ պուլունտուգլարընա շիւպհէսի գալ-մայարագ , միւթէհայիրանէ պիր չէհրէ իլէ .

— Մէքթոփա մը եազտըն , նէ՞րէյէ , քիմէ վէ նէ՞ ի-չին , տէյու սիւալլէր իյլէտի :

— Վալանթինին գօճասընըն իսմինի խապէր ալմագ իչին Պուգէրէ Լաֆօրգատէ եազտըմ :

— Հալա ագլըն Վալանթինտէ՞ մի տիր :

— Շիւպհէսիգ , հալա ագլ ու ֆիքրիմ Վալանթինտէ տիր :

— Պու գատընը կէօրմէքտէն սարֆը նաղար իյլէմէ-տի՞ն մի :

— Խայըր :

— Փագաթ գարտաշըմ , վագթը իլէ սէվմիշ պուլուն-տուղուն գատընըն , շիմտի պաշգա պիր ատէմին զէվճէսի պուլունտուղունը տիւշիւնմէյօրմուսըն . քիմ պիլիր պէլքի շիմտի Վալանթին էվլատ սահիպի ֆամիլեա վալիտէսի օլմուշ տըր , պագալըմ սէնի մէմուլ իլէտիյին կիպի գապուլ ի-տէճէք մի տիր , պու զիյարէթին իլէ պիշարէ գատընըն ըա-հաթընը իսլալ իյլէմէյէճէյինի պիլիյօրմուսըն :

— Հագգըն վար , պու հարաքէթիմին ատէթա տիվա-նէլիք օլտուղունը պէնտէ պիլիյօրում , լաքին նէ՞ եաբայըմ , էլիմտէ տէյիլ , պու տիվանէլիյի իճրատէն պիր տիւրլի քէն-տիմի մէն իտէմէյօրում :

Կաթոն , պու սեօղլէրի էօյլէ պիր մէթանէթ վէ ճիտ-
տիյէթ իլէ սէօյլէտի քի , Լույի տախի . պիրատէրինի պու
Ֆիքիրտէն չէվիրմէք միւմքիւն օլամայաճաղընը էյիտէն էյի
անլատը :

Լույի , պիրատէրինին պու նիյէթի գաթի օլտուղունը
անլայընճա , քէնտի տախի մումաիլէյհի գարարընտան չէ-
վիրմէք խուսուսընտա հիչ իսրար կէօթէրմէյիպ հէման սէօ-
ղիւ տէյիչտիրտի , լաքին հագըգաթտա քէնտինի եէյիպ
պիթիրիյօր իտի . Կաթօնըն կէօնտէրմիչ օլտուղու մէքթու-
պըն ճէվապը վիրուտ իտուպտա , հէր շէյ մէյտանա չըգար
տէյու պէօյիւք պիր ազապ իչինտէ գալմըչ իտի :

Բօսթաճընըն հա՞նկը սաաթտա կէլմէքտէ օլտուղունը
պիլտիյի ճիհէթլէ , օ սաաթլարտա մէքթուպըն քէնտի էլի-
նէ կէչմէսի իչին հավլիտէն այրըլմոյօր իտի . հասպէլ իյճապ
պիրատէրի իլէ պէրապէր խանէտէն խարիճ պիր մահալէ կի-
տէճէք օլուր իսէ , բօսթաճը կէլտիյի էսնատէ մէքթուպլա-
րը նէրէյէ պըրագմագտա օլտուղունը պիլտիյինտէն , էվէ
կէլիր կէլմէզ պիրինճի իչի մէքթուպլարը եօգլամագ օլույօր
իտի :

Լույինին պու պապտէքի ղայրէթի պօշա չըգմատը . պիր
բազար կիւնի բօսթաճընըն քէնտինէ թէսլիմ իյլէմիչ օլտու-
ղու մէքթուպլարըն իչինտէ , պիրտէ Պուգէր տամկասընը
հավի պիր մէքթուպ պուլունտուղունը կէօրտի :

Լույի , պու մէքթուպը ալմըչ օլտուղու էսնատէ , պիրա-
տէրի իլէ կէզմէյէ չըգմագ իչին հէր նէ գատար աթա պին-
մէք իւզրէ պուլունույօրլար իտի իսէ տէ , սապըրսըզլըղըն-
տան չաթլաճագ տէրէճէլէրինէ կէլմիչ պուլունտուղը ճի-
հէթլէ պիր պէհանէ պուլարագ օտասընա չըգտը , հէման
մէքթոպը աչտը , մէքթուպ իւչ պէօյիւք սահիֆէլիք թաֆ-
սիլաթը հավի իտի . լաքին պու թաֆսիլաթըն հիչ պիրինին
Լույիյէ իլիչիր պիր ճիհէթի օլմայըպ , վալանթինէ տայիր
մալիւմաթ վէրէն գըսմը եալընըզ շունտան իպարէթ իտի :

« Մատմագէլ վալանթին տը լա վէրպըրինին գօծապը ,
Անտրէ Թօվվէլ իսմիքնտէ զայէթ միւթէպէր պիր պանքէր տիր .
հէնուզ քէնտիսինի չախսէն թանրմագ շէրէֆի իլէ միւշէր-
րէֆ տէյիլ իսէմ տէ , եագընտա Բարիզէ իտէճէյիմ սէյա-
հաթտա քէնտիսի իլէ կէօրիւշմէք նիյէթինտէյիմ . պուրպաճա
օլաճագ պաղը մուամէլաթը սարրաֆիյէ իչին քէնտիսինէ
միւրաճաաթ իտէճէյիմ , հէմ տէ քէնտիմի սիզին թարաֆը-
նըզտան օլարագ թագտիմ իտէճէյիմ , իլէրուտէ պու խու-
սուստա սիզէ թէքրար մալիւմաթ վէրմէյի վատ իտէրիմ է-
ֆէնտիմ :

« Thorqus »

Լույի , պէյիւք պիր թէհլիքէտէն գուրթուլան պիր ին-
սան կիպի թիթրէմէյէ պաշլատը . քէնտի քէնտինէ « էկէր
պու մէքթուպ պիրատէրիմին էլինէ կէշմիշ օլսա իտի , արթըգ
պէնիմ իչին գաղանմագտան պաշգա պիր իշ գալմայաճագ
տըր , տէմէքտէ իտի . ֆագաթ Լույի պու մէքթուպը էլտէ
իթմէքլէ տէ քէնտինին սէլամէթինի թէհմին իթմիշ օլմայօր
իտի . չիւնքի Կասթօն սէքիզ կիւն գատար պէքլէյուպ մէք-
թուպ եաղաճաղը աշիքեար օլտուղու կիպի , Թօրդատըն
տախի պիրինճի կէօնտէրտիյի մէքթուպըն մահալինէ վասըլ
օլմամըշ օլմասընտան տօլայը թէհաճիւպ իթմէքլէ պէրապէր ,
քէմալի իսթիճալ իլէ պիր իքինճի մէքթուպ տահա եաղա-
ճաղընա ասլա չիւպհէ եօգ իտի :

Շու հալտէ Լույի , պու հարաքէթի իլէ էն չօլը օն պիր
օն իքի կիւն գատար պիր միւտտէթտէն պաշգա պիր շէյ
գաղանմամըշ իտի . պինասէն ալէյհ քէնտի քէնտինէ .

— Պու ահմագ Թօրգատ , էկէր հագըգաթէն տէտիյի
վէճէ իլէ Բարիզէ կիտուպ տա պանգէրին գարշըսընտա , Գը-
լամօրան նամընը թէլաֆֆուզ իտէճէք օլուր իսէ , պէնիմ իչին
հէր շէյ մահվ օլմուշ տէմէք տիր , տէյօր իտի :

Լույի , եօգարըտա մէքթուպ իլէ մէշղուլ պուլունտու-

ղու միևտեթե, Կասթօն աշաղըտա մերգումը պէքէմէք-տէն օսանարագ .

— Հայտէ կէլտէնէ , տէյու պաղըրմաղա պաշլամասը իլէ Լույի , էլինտէքի մէքթուպը զայէթ կիզլի պիր մահալէ սագլայարագ աշաղըյա էնտի :

Լույինին , զինինտէն վերմիշ օլտուղու սօն գարար , պիրատէրինտէն քիւլլի պիր մրգտար ագճէ իսթիգրաղ իտուպ , պու բարայրէ վիվէլճէ քէնտինտէ մէվճուտ պուլունան բարայա զամմ իտէրէք , իյճապ իլլէտիյի անտէ հէման Սմէրիգայա ֆիրար իտի վէրմէք իտի . խապիսը մերգում քէնտի քէնտինէ .

— Պէն քէնտիմի սէլամէթէ աթայըմտա , պէնտէն սօնրա Բաուլ վարսըն նէ խալթ իտէրսէ իթսին , տէյօր իտի :

Լույի , պու գարարընտան պիր կիւն սօնրա պիրատէրի Կասթօն իլէ , Օլուրօն եօլը իւզէրինտէ կէզինմէքտէլէր իքէն , նէթիճէսինի՝ պիրատէրինտէն եիրմի պին ֆըրանգ իսթիգրաղա կէթիրմէք իւզրէ , թէրթիպ իլլէմիշ օլտուղու միւքէմմէլ պիր բըլանըն մուգատտէմաթընտան սէօղէ պաշլատը :

Իքի պիրատէրլէր , գօնուշա գօնուշա վէ աղըր աղըր եօլլարընա տէվամ իթմէքտէլէր իքէն , պունլարըն գարչըլարընա ամէլէ գըյաֆէթինտէ պիր կէնճ չըգարագ իքիսինտէ սէլամլատը :

Պու տէլիգանլը ամէլէնին սէլամը էսնասընտա , Լույիյէ էօյլէ շիտտէթլի պիր թիթրէմէ արըզ օլտու քի , Կասթօն պու հալին ֆարգընա վարարագ , քէմալի թէաճիւպ իլէ .

— Նէ՞ օլույօրսուն , տէտի :

— Պիր շէյ եօգ , այաղըմա պիր թաշ իլիշտիտէ սարսըլտըմ :

Լույինին , այաղըմա թաշ իլիշտի տէտիյի սըրֆ եալան իտի , վէ եալան սէօյլէտիյի տախի սէտասընտաքի իճթիգաղտան պէլլի իտի . պիրտէն պիրէ պու տէրէճէ տիւչարը խէվֆ ու խէլէճան օլմասընըն սէպէպիտէ , քէնտիլէրինէ սէլամ

վերերէք կէշիպ կրտէն ամէլէ գըյաֆէթլի տէլիգանլընըն ,
 Բառւ օլտուղունը թանըմասընտան իլէրի կէլմիշ իտի :

Բառւլըն օրալարա կէլիշի խալըրլը պիր իշէ տէլալէթ
 իթմէյէճէյինի պիլտիյի ճիհէթլէ , պու տէֆա մէվգը վէ դէ-
 մանէ կէօրէ իտարէի քէլամ վէ էթվար իտէպիլմէք իգթի-
 տարը մէլանէթքեարանէսինի թէմամը իլէ զայպ իլէտիքտէն
 պաշգա , պիրատէրինին քէնտիսինէ խիթապէն սէօյլէտիյի
 սէօղլէրի պիլէ անլայամայըպ , եալընըզ « էվվէթ , էօյլէ
 տիր » կիպի աթմա ճէվապլար վէրիյօր իտի :

Լույինին թէքմիլ ագլ ու ֆիքրի Բառւլըն նիշին օրայա
 կէլմիշ , վէ նէ՞ սէպէպէ մէպնի ամէլէ էլպիսէսի ալթընտա
 քէնտինի կիզլէմէյէ լուղում կէօրմիւշ օլտուղունը , քէշֆ
 իթմէքլէ մէշղուլ պուլունույօր իտի :

Լույի , պիրատէրինին նէզտինտէ պուլունտուղու միւտ-
 տէթճէ հէման հէր կիւն Բառւա մէքթուպ կէօնտէրմիշ ի-
 սէ տէ , Բառւտան պիր ճէվապ պիլէ ալամամըշ իտի . Բառւ-
 լըն քէնտի մէքթուպլարընա ճէվապ եազմամագ խուսուսըն-
 տաքի իսրարընը , էվվէլլէրի թապիյի պիր քէյֆիյէթ օլմագ
 իւզըն թէլագգը իտիյօր իտի իսէ տէ , չիմտի տէլիգանլընըն
 պու հարաքէթինի պին տիւրլիւ էսպապը զարիպէյէ աթֆ
 իլլէյօր իտի :

Աճէպա Բարիզտէ ֆէվգէլատէ պիր հա՞լ մը վուգուա
 կէլտի , աճէպա մատամ ֆօվվէլ , Բառւ իլէ պօզուչարագ
 պունլարըն ֆօյալարընը մէյտանէ չըգարմըշ օլմասընտան
 տօլայը՞ մը Բառւ Բարիզտէն ֆիւրալէ մէճպուրիյէթ հըսս
 իթտի :

Լույինին զիհնի , պէօյլէ պին տիւրլիւ իհթիմալլէր ի-
 չինտէ տօլաշմագտա իքէն , եինէ քէնտի քէնտինէ :

— Աճէպա կէօրտիւյիւմ տէլիգանլը ֆիլհագըգա Բառւ
 մը իտի , եօգսա պիր պաշգասընը անա՞ մը պէնգէթտիւմ , տէյի
 պիր արալըգ կէօրտիւյիւ ամէլէ գըյաֆէթլի կէնճին , Բառւ
 օլուպ օլմամասը խուսուսընտա տախի չիւպհէյէ տիւշտիւ :

17

Լույի, պու ամէլէնին արգասընտան կիտուպտա շիւպ-
հէսինի հալլ իտէմէտիյի իչին, մէրագընտան ատէթա չաթ-
լամագ տէրէճէլէրինէ կէլմիշ իտի, մէրագը իչկէնճէսի տա-
խի ան պէ ան թէզպիւտ իտիյօր իտի. պէրէքեաթ վէրսին
քի օ ագչամ Կասթօն, միւթատընտան էվվէլ Եօրկունլուգ
հըսս իյլէմիշ օլտուղունտան, խանէլէրինէ չաբըգ ավտէթ իյ-
լէտիլէր. իչէրի կիրէր կիրմէզ Լույի հէման քէնտինի տայի-
րէյի մախսուսընա տար աթտը:

Լույի, քէնտի քէնտինէ սէրպէսթ գալընճա պիր սիկա-
րա Եագըպ, ուշագըլարա քէնտինի պէքլէմէլէրինի թէնպիհ
իթտիքտէն սօնրա ալէլ աճէլէ տըշարը չըգտը:

Էկէր կէօրտիւյիւ ամէլէ գըյաֆէթլի տէլիգանլը ֆիլ-
հաղըգա Բաուլ քէնտի իսէ, օ արալըգ խանէնին էթրաֆը-
նը գօլլայըպ օրալարտան այրըլմայաճաղընը Լույի պիլիյօր ի-
տի. ֆիլվաղը պու հիւքմինտէ խաթա իթմէմիշ օլտուղունը
չօգ կէլմէտէն անլատը:

Ձիւնքի Լույի, Եիւզ ատըմ գատար իլէրլէմէտէն Եօլըն
քէնարընտաքի օրմանտան էօնինէ պիր ատէմ չըգմըշ վէ
պունըն Բաուլ քէնտիսի օլտուղունը տէրհալ թանըմըշ իտի.
պինաէն ալէյհ, պէօյիւք պիր սապըրսըղըգըլա:

— Նէյէ կէլտին, նէ վար, տէյու սօրտու:

— Պիր չէյ Եօգ:

— Պիր չէյ Եօգ մը, Բարիգտէ ույկունսուղ պիր վագաա
ղուհուր իթմէտի մի:

— Հիչ պիր ույկունսուղըգ զուհուր իթմէտի:

— Էօյլէ իսէ նէյէ կէլտին, չու արալըգ մէվգընը թէրք
իթմէքիլին իքիմիլինտէ մահվընա սէպէպ օլապիլիր:

— Օ պէնիմ պիլէճէյիմ շէյ տիր :

Լույի պու ճէվապը իշիտինճէ , քէմալի հիտտէթլէ Բա-
ուլըն էլլէրինտէն եագալայըպ , շիտտէթլէ սըգտըգտան սօն-
րա .

— Խա'յըր , եալընըգ սէն տէյիլ , պու ղարիպ հարաքէ-
թինին սէպէպինի պէնտէ պիլմէլիյիմ , տէտի :

Բաուլ , քէնտինտէն մէմուլ օլունմայաճագ պիր գուվ-
վէթլէ սիւքինիպ էլլէրինի Լույինին էլլէրինտէն գուրթարա-
րագ , միւսթահգիյանէ պիր թավը իլէ շու ճէվապը վէրտի .

— Տո'ւր , տո'ւր , հիտտէթլէնմէ , իսթէտիյին ճէվապը
շիմտի սանա վէրիրիմ . .

Բաուլ , հէնուգ սէօգիւնիւ պիթիրմէմիշ իքէն , Լույի ,
ճէպինտէքի րէվօվլէրի եարըյա գատար տըշարը չըգարա-
րագ .

— Սօրտուղումա ճէվապ վէր , եօգսա սէնի ֆէնա եա-
բարըմ , տէյու հայգըրտը :

— Ֆէնա՞ մը եաբարսըն , սէօյլէ պագայըմ նէ՞ եաբար-
սըն . էվվէլա սանա շունը իսթար իտէյիմ քի , պէնի գօր-
գուտըպտա մուվաֆֆագ օլապիլմէք իւմիտինտէն սարֆընա-
զար էթ , պէն սանա ճէվապ վէրմէք իսթէր իսէմ տէ պէօյ-
լէ աբ աշիքեարէ պիր եօլ իւզէրինտէ տէյիլ . կէօրմէյօր-
մուսըն , մահիթապ պիւթիւն էթրաֆըմըզը կիւնտիւզ կիպի
այտընըգ իթմիշ տիր , շու անտէ պիզի կէօգէթլէմէտիքլէ-
րինի նէ՞ պիլիյօրսուլ , հայտէ պաշգա պիր եէրէ կիտէլիմ :

Իքիսի պիրլիքտէ եօլըն նիհայէթինտէ պուլունան հէն-
տէյի աշըպ , էքիլէրի չըղնայարագ թարլալարըն օրթասընա
տօղրու եիւրիւտիւլէր , եօլտան հայըճա ուղագ պիր մէսա-
ֆէյէ գատար այըլտըգտան սօնրա , Բաուլ .

— Պուրայա կէլմէմին էսպապը միւճիպէսինի շիմտի
սէօյլէյէպիլիլիմ . մէքթուպլարընը ալտըմ , թէքրար թէքրար
օգուտում , բէք միւտէպպիրանէ հարաքէթ իյլէտիյինի ան-
լատըմ . ֆագաթ պէնի իշին հագըգաթընա ալեհա հիթմէմէք

խուսուսընտաքի նիյէթինի տէ քէշֆ իթտիմ. պիւթիւն պանա օլան իշարաթընտան պէլլի օլարագ եալընըզ պիր հիւքմ չըգապիլիյօր իտի քի, օ տա պիզիմ իչին պէօյիւք պիր թէհլիքէ մէվճուտ օլտուղունտան իպարէթ պիր հիւքմ իտի, տէտի:

— Իշթէ էյի եա, թէհլիքէ օլտուղունը անլամըշսըն տա թէտպիրի իհթիյաթը թէրք իլէ պուրալարա նի՛չին կէլտին:

— Պունըն նէ՛րէսի էյի ամուճաճըղըմ, թէհլիքէյէ գարչը արզը մէթանէթ իթմէզտէն էվվէլ, պունըն նա՞սըլ պիր թէհլիքէ օլտուղունը պիլմէքլիյիմ լազըմ տէյի՛լ մի տիր. քէօր քէօրունա պիր թէհլիքէյէ գարչը նա՞սըլ կէօյիւս կէրէյիմ:

— Պէն սանա թէլաշ իթմէ տէմէտի՛մ մի:

Րաուլ, Բարիզ չարգընլարընա մախսուս պիր թավըլ միւսթահլիյանէ իլէ կիւլաիւքտէն սօնրա:

— Թէլաշ իթմէմէքլիյիմ իչին պէնիմ սանա իթիմատ ու էմնիյէթիմ պէր քէմալ պուլունմագ իգթիզա իտէր:

— Ելպէթտէ պանա էմնիյէթին պէր քէմալ պուլունմագ իգթիզա իտէր, պէնիմ սէնին հագգընտա վուգու պուլան պունճա էյիլիքլէրիմ իւզէրինէ, սէնին պու նապիճա չիւպհէլէրին նէ՞ գատար զարիպ նէ՞ գատար մանասըզ տըր. սէնի կէլիպ Լօնտրատա արայարագ պուլան քի՛մ տիր. սէն քիմսէսիզ սէրսէֆիլ գալմըշ իքէն, սէնի պիր այիլէյէ ինթիսապ իթտիրուպ պիր իսմ սահիպի իտէն պէն տէյի՛լմիյիմ. հալի հազըրընը թէէմին իթտիքտէն սօնրա, շու էսնատէ միւսթագպէլինին թէէմինի իչին չալըշան տա եինէ պէն տէյի՛լմիյիմ:

— Բէք կիւզէլ, Բէք ալա սէօյլէյօրսուն, ֆագաթ նի՛չին չիմտիյէ գատար պու ֆէտաքեարլըզլարընը պանա իսպաթ իթմէտին. պէնի արամաղա կէլտիյին զէման պանա հիշ պիր իհթիյաճըն եօգ իտի տէյի՛լ մի. պու ալիճէնապանէ հարաքէթինի վէ պէնի պուլմագտան սէնճէ հիշ պիր ֆայիտէ

Թասավվուր իթմէտիյինի պանա իսպաթ էթ պագայըմ:

Լույի Գըլամօրան, հիտտէթինին քէսպը շիտտէթ իյլէ—մէսինտէն գօրգտուղը իչին սիւքիւթ իտիյօր իտի. Բաուլ իսէ Թէքըրար սէօզէ պաշլայըպ չու վէճհ իլէ իֆատէյի մէրամ իյլէտի:

— Ամուճա էֆէնտի, շիմտի պու չօճուգճա սէօզլէրի պըրագայըմ, պէն պուրայա կէլտիմ իսէ սէնին նա՛սըլ պիրատէմ օլտուղունը վէ սանա նէ՞ տէրէճէյէ գատար իթիմատ վէ էմնիյէթ ճայիզ պուլունտուղունը պիլտիյիմտէն կէլտիմ. էկէր պէնի մահվ իթմէք սէնին մէնաֆիինէ միւթապըգ կէլսէ պիր սանիյէ պիլէ Թէրէտտիւտ իթմէզսին. պիր Թէհլիքէ հըսս իյլէտիյին անտէ պէնի նէ օլաճաղըմը նազարը ինսաֆէ ալմայարագ, հէման քէնտի սէլամէթինին չարէսինէ պագարսըն...

— Փագաթ պէն...

— Նաֆիլէ պունա հիչ իթիրազէ գալգըշմա, պու բէք Թապիյի պիր քէյֆիյէթ տիր. սէնին եէրինտէ պէն տէ օլսամ էօյլէ եաբարըմ. եալընըզ շուրասընը նազարը տըգգաթա ալ քի, պէնի էօյլէ պաս պատիհաւա օլարագ քիւնտէտէն աթամազսըն, շիմտի օ չօճուգլուգլարը պըրագ աա հագըգաթը հալի պանա անլաթ:

Լույի, Բաուլ կիպի պիր շէրիքը ճինայէթինէ գարչը բէք գապա սուրէթտէ հիյլէ իճրասընա գալգըշամայաճաղընը էյի անլատըղընտան, հիչ հիտտէթ վէ Թէլաշ էսէրի կէօսթէրմէյէրէք, պիրատէրինին նէզտինէ կէլտիյի կիւնտէն պէրի օլան վուգուաթը մուխթասարէն անլաթտը. եալընըզ պիրատէրինին սէրվէթինի միւմքիւն օլտուղու գատար ուֆալթմաղա էհէմիյէթսիզ կէօսթէրմէյէ ղայրէթ իթտի. Լույինին նագլիյաթը իսիթամ պուլտուգտան սօնրա, Բաուլ:

— Տէմէք օլույօր քի պիզ բէք էյի պիր մէվզըտա տէյիլ իմիշիզ. նա՛սըլ, պու քէյֆիյէթտէն եագանը գուրթարապիլէճէյինէ էմի՞ն միսին, տէտի:

— Եվ վե՛ր, էկէր սէնտէն պիր խըյանէթ կէօրմէզ իսէմ էմինիմ:

— Պէնիմ շիմտիյէ գատար քիմսէ հագգընտա պիր խըյանէթիմ վուգու պուլմատը Մարքի ճէնապլէրի, լաքին պուիչտէն նէ՞ սուրէթլէ եագամըզը գուրթարապիլէճէյիզ:

— Նէ սուրէթլէ գուրթարաճաղըմըզը հէնուզ պէն տէ պիլմէյօրում, լաքին էլպէթտէ պիր եօլունը պուլաճաղըմ, սէն միւսթէրիհ յարագ Բարիզէ ավտէթ էթ . . . գօրգմաօրատա սէնին իչին հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տըր. պէն պուրատա պուլունտուգճա Կասթօնը տայիմա տըզգաթ ալթընտա թոնթարըմ:

— (Պիր աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա.) Պանա հիչ պիր թէհլիքէ կըրաս իթմէյէճէյինէ էյիճէ էմին միսին:

— Հա՛յ, հա՛յ, էմինիմ, մատամ Ծօվլէլ պիզիմ էլիմիզտէ տէմէք տիր, կէշմիչտէքի օլան գապահաթընը ալէմին նազարընտան կիզլէմէք իչին քիմսէյէ պիր շէյ սէյլէմէյէճէյի տէրքեար տըր:

— Եվ վե՛ր, վալիտէմ պիզիմ էլիմիզտէ տէմէք տիր, զաթէն պէնիմ գօրգտուղում տա օ տէյիլ տիր:

— Եա քիմ տիր:

— Պէնիմ միւհթէրէմ ամուճաճըզըմ, պէն սէնին կիպի միւսալէհէ գապուլ իթմէյէն տիւշմէնտէն գօրգարըմ քի, օ տիւշմէն տէ Մատլէն տիր:

— Վա՛յ, անըն նէսինտէն գօրգմալը:

— Սէն Մատլէնէ էհէմիլիյէթ վէրմէյօրմուսըն. էօյլէ իսէ պիլմիշ օլ քի բէք պէյիւք խաթա իտիյօրսուն. Մատլէն, քէնտինի եէնկէսինին սէլամէթի ուղուրունա ֆէտա կըլէտի իսէ տէ, տիւշմէնլէրինէ պիւսպիւթիւն թէսլիմի սիլահ իթմէմիշ տիր. սանա զէվճէ օլմաղը վատ կըլէտի, շիտտէթը ըզլթըրապընտան էօլմէք տէրէճէլէրինէ կէլմիշ օլան պիչարէ Բըրօսթէրի եանընտան սավտը իսէ տէ, հէնուզ պիզէ գարըլ օլաճագ մուվաֆֆագըլէթինտէ քեամիլէն իւմիւտինի գաթ

իթմէմիշ տիր . սէն անը գօրգադ վէ սատէտիլ պիր գըզ զանն իտէյօր իսէն բէք Եանըլըյօրսուն . օ գըզտա բէք պէօ-
յիւք ինթիգամլարա ճիւրաթ կէօսթէրէճէք պիր մէթանէթ ,
ճէսարէթ վար տըր . պու գըզ Բըրօսբէրի սէվէյօր , հէմ
բէք զիյատէ սէվէյօր . սէվտա չէքմիշ օլան պիր գատըն , աչգ
ու մուհապէթինի , տիշի գաբլանըն՝ Եավրուլարընը մուհա-
ֆազա իթմէսի նէվինտէն պիր շիտտէթը ֆէվգէլատէ իլէ
միւտաֆաա իտէր :

— Մատմազէլ Մատլէնին պէշ Եիւզ պին ֆըրանգ ճի-
հազը պուլունտուղունը պիլմէյօ՞րմուսըն :

— Վագաա պու . գատար ճէսիմ պիր ճիհազէ մալիք
տիր ամա , սէն ագիլանէ հարաքէթ իթմէք իսթէր իսէն հէր
հալտէ անտէն սարֆը նազար իթմէլիսին :

— Խայրը , պէն հիշ պիր վագըթտա Մատլէնտէն սարֆը
նազար իտէմէմ . Մատլէն զէնկին օլմայըպ տա ֆազըր տախի
օլսա Եինէ ալաճաղըմ . չու սաաթտա պէնիմ արղու իթտի-
յիմ չէյ անըն ճիհազը տէյիլ քէնտի տիր . Բա՛ուլ , պէն
պու գըզը սէվէյօրում , հէմ տէ չըլալըմագ տէրէճէլէրինտէ
սէվէյօրում , անլայօ՞րմուսըն . . .

Բաուլ , ամուճասընըն պու իֆատէյի զարիպէսինտէն
պիրտէն պիրէ չաշըրարագ :

— Պու միւմքիւն մի տիր , սէ՛ն , սէ՛ն , Մատլէնի սէվէ-
յօրսուն հա՞ , տէյու ըզհարը թէաճիւպ իյլէտի :

— Պէնիմ Մատլէնի սէվմէմ պու գատար թէաճիւպէ
չայա՞ն մը տըր :

— Ասըլ թէաճիւպիմ սէնտէ կէօրտիւյիւմ թէպէտ-
տիւլի հարաքեաթէ տիր . ֆիլհագըզա էկէր Մատլէնի սէ-
վէյօր իսէն արթըզ պիղիմ իշիմիզ պիթտի տէմէք տիր :

— Աճայի՛պ , նի՛չին իշիմիզ պիթմիշ օլույօր , սէօյլէ պա-
գայըմ :

— Ամուճա էֆէնտի , ինսան պու ալէմտէ սէվտայա
միւպթէլա օլունճա ագըլ պաշընտա գալմազտա անըն իչին .

պիր մէջհուր տարպը մէսէլ վար տըր . « Աչըգ օլան գօման-տան մաղլուպ օլուր » տէրէր , պիր կիւն կէլիր քի սէնտէ սէվկիլինին պիր թէպէսսիւմինէ պիզիմ ճիւմլէմիզի ֆէտա իտէրսին . ագլընը պաշընա թօբլա ամուճաճըղըմ , գըզ բէք գուրնազ բէք շէյթան պիր շէյ տիր , հէր տագըգա պիզի կէօզէթմէքտէն ֆարիղ օլտուղուտա եօգ տըր :

Պու սըրատա Լույի , շիտտէթլի պիր գահգահա իլէ եէ-կէնինին սէօզիւնիւ քէսէրէք .

— Սմա՛ն, տուր պագալըմ նէ՞ չաբըգ աթէշլէնտին, կիւ-ղէլ Մատլէնտէն պու գատար նէֆրէթ մի իտիյօրսուն , տէ-տի :

— Պիզիմ մահվըմըզա իշթէ պու գըզ սէպէպ օլաճագ տըր :

— Նէ՞ իշին պու գատար հիտտէթ կէօսթէրիյօրսուն , պէն Մատլէնի սէվէյիմ սէվմէյէյիմ , կէթիրէճէյի ճիհաղըն նըսֆընը սանա վէրէճէք տէյիլմիյիմ , սէն օնա պագ , շիմ-տի պունտան զիյատէ գօնուշամայըզ , եարըն կիճէ պու սա-աթտա եինէ պուրայա կէլմէլիսին :

— Բէք ալա :

— Ֆագաթ թէտպիրսիզլիք լաղըմ տէյիլ :

— Նա՛սըլ, ամէլէ գըյաֆէթիմ ֆէնա՛մը , պէնի պու գըլըգտա կէօրիւնճէ քէնտիմի քիմսէյէ թանըթմամագ նի-յէթինտէ պուլունտուղումը անլամատը՛ն մը , օ գատար միւ-տէպպիրանէ հարաքէթ իթտիմ քի , շիմտի պէնի հէր քէս Բա-րիղտէ զանն իտիյօր , իհթիյաթը օ գատար իլէրի կէօթիւր-տիւմ քի , չըմէնտըֆէրտէ պիլէ իւշիւնճիւ մէվգըյա պինտիմ ,

Բաուլ , պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա վէտա ի-տուպ այրըլտը , ֆագաթ տէլիգանլընըն պու զիյարէթի , Լու-յիտէ պին տիւրլիւ շիւպհէլէր ույանտըրմըշ իտի . խապիսը մէրգում քէնտի քէնտինէ շու միւթալատտէ պուլունտու :

— Բաուլ Բարիզտէն նի՛շին պու գատար խաֆիյէն չըգ-մըշ , օրալարա կէլտիյի հալտէ նի՛շին քէնտինի հէր քէսէ Բա-

ընդտէ պիտիտրիյօր , աճէպա պանա գարշը պիր տու զա՞գ մը գուրույօր . վագաա օ պէնիմ էլիմտէ տէմէք իսէ տէ, պէնտէ անըն էլինտէ տէյի՛միյիմ, պուրատա պուլունտուղում միւտ-տէթճէ քէնտինէ եագմըչ օլտուղում մէքթուպլար , հէբ պէնիմ ալէյհիմտէ պիրէր տէլիլ տէյի՛մ մի տիրլէր . աճէպա պու թէչէպպիւստէն հասըչ օլաճագ քետըրը եալընըղ քէն-տինէ հասը իթմէք իչին , պիր եօլունը պուլուպ պէնի պա-չընտան տէֆ իթմէք չարէլէրինի՛ մի տիւչիւնիւյօր :

Լույի , մէզքիւր թէֆէքքիւրաթ իլէ պու կիճէ տախի կէօզլէրինի գաբայամատը , լաքին սապահա գատար ույանըգ կէչիրմիչ օլտուղու պիր միւտտէթ զարֆընտա զիհնինտէն վէրէճէյի գարարը տախի , թէմամը իլէ վէրմիչ օլտուղուն-տան պէօյիւք պիր սապըրսըղըգլա ագչամ օլմասընը պէք-լէյօր իտի :

Կիճէ օլտու , եէկէնի իլէ իլք ագչամը կէօրիւչմիւչ օլ-տուգլարը մահալէ կիթտի , րաուլը չայլը իւզէրինտէ սիկա-րա իչմէքլէ մէչղուլ պուլտու . րաուլ ամուճասընը կէօրիւն-ճէ :

— Նասըլ , պիր գարար վէրէպիլտի՞ն մի , տէյու սօր-տու :

— Էվվէ՛թ , իքի գարարըմ վար . պունլարտան պիրինին նէթիճէբէզիր օլաճաղընտան էյիճէ էմինիմ :

— Գարարլարընըղ նէ իսէ սէօյլէյինիլ :

Լույի , էֆքետարընը միւմքին օլտուղու գատար մուխ-թասար , ֆագաթ օ տէրէճէտէ բուհլը օլարագ իֆատէ իթ-մէք արզուսընտա պուլունան պիր ատէմ թալըրը իլէ տիւ-չիւնէրէք :

— Պիրինճի բըլանըմըն սուրէթը իճրասը անճագ սէնին գապուլ իթմէնէ վապէսթէ տիր . սանա իչտէն էլ չէքմէնի թէքլիֆ իտէր իսէմ պանա նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին , տէտի :

— Ամմա զարիպ հա՛ . . .

— Էկէր սանա պէօյիւք պիր մէպլաղ թէսլիմ իտէր ի-

սէմ, Թըրանսայը թէրք իտէրէք Լօնտրայա ավտէթ իթմէյէ
րազը օլո՞ւմուսըն :

— Վէրէճէյին մէպլաղըն մըգտարընը պիլմէլիյիմ :

— Եիւզ էլլի պին ֆըրանգ գատար վէրէպիլիրիմ :

— (Ումուզլարընը չէքէրէք .) Թէէսսիւֆ իտէրիմ ամու-
ճա էֆէնտի հազրէթլէրի քի սիզ հէնուզ պէնի թանըյամա-
մըշարըզ, պանա գարշը պիր թագըմ տէսիսէլէր իճրասընա
գալգըշըյօրսունըզ, լաքին էմին օլունուզ քի պու հարաքէ-
թինիզ նէ մէրտանէ նէտէ ագիլանէ ատտ օլունապիլիր . մէր-
տանէ ատտ օլունամազ, չիւնքի մուգավէլաթըմըզըն խարի-
ճինէ չըգայօրսունըզ ագիլանէ տախի ատտ օլունամազ, չիւն-
քի շունը էյիճէ զիհնինիզէ եէրլէշտիրին քի, պէնտէ սէնին
գատար տէսիսէլէր իմալինտէ մէհարէթ իպրազ իտէպիլիրիմ :

— Ֆիքրինի անլայամայօրում :

— Պէն սէնին ֆիքրինի անլայօրում եա, օ պէնիմ իչին
քեաֆի տիր, իսթէր իսէն սէն պէնիմքինի անլամա, պէն սէ-
նի բէք ալա թանըրըմ, պէն սէնի նազարը հըրս իլէ թէտ-
գըզ իթտիմ, ինսան պէօյլէ պիր նազար իլէ թէտգըզ իյ-
լէտիյի շէյի բէք միւքէմմէլ կէօրիւր . էկէր սէն պիր միլե-
նա մալիք օլաճաղընտան ճիտտէն էմին պուլունմամըշ օլսան,
պանա եիւզ էլլի պին ֆըրանգ վէրմէյէ գալգըշմազսըն :

Լույի տը Գըլամօրան, քէնտինէ պիր իսթիգամէթ թաւ-
ըը վէրմէյէ չալըշարագ :

— Պունտա խաթա իտիյօրսուն, տէտի :

— Խալըր հիշ խաթա իթմէյօրում, մազիյէ նազարէն
միւսթագպէլ հագգընտա հիւքմ վէրիյօրում, բէք չօգ տէ-
ֆալար պէնիմ արզում խիլաֆընա օլարագ մատամ Թօվլէլ-
տէն սըզտըրըլան բարալարըն, օնտա պիրի օլսուն պէնիմ
ճէպիմէ կիրտի՞ մի :

— Պու բարալար ֆայըզտա տէյիլ մի, պունլարըն չօ-
ղարմասընտան հէր իքիմիզ տախի իսթիֆատէ իթմէյէճէք-
միլիզ :

— Պու բարալար հէր նէրէտէ իսէ օրայա սէնին էլին իլէ գօնուլմատը մը . ճաննն իսթէտիյի վագըթ բարալարը պուլունտուղու եէրտէն գալտըրըպ պէնի աչըգտա պըրագամագմըսըն . պէն բարասըզ գալընճա ճինայէթ մահքէմէսինտէն պաչգա նէրէյէ կիտէպիլիրիմ :

— Լույի , տէլիգանլընըն պու սէօզլէրինտէն ղայէթ միւթէէսսիր օլմուշ կիպի կէօրլունէրէք :

— Սո'ւս , սո'ւս , նանքէօր , տէտի :

— Նանքէօր հա' , եա պանա գարչը իթտիյին հիլէլէրի իսպաթ իտուպ տա եիւզիւնէ չարբար իսէմ , օ ղէման նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին :

— Իսպաթ իտէպիլիրսէն էթ պագալըմ :

— Բէք ալա , սէն պիրատէրին Կասթօնըն անճագ քէնտինի կէչինտիրէճէք բատտէտէ պիր իյրատէ մալիք օլտուղունը սէօյլէմէտի'ն մի . հալպու քի Կասթօնըն էն աղը ալթմըշ պին լիրալըգ պիր վարիտաթէ մալիք օլտուղունը պէն սանա իսպաթ իտէյիմ . լաքին տուր , ինքեար իթմէ , պուրատաքի էմլաքը նէ՞ էտէր , քիւլիւյէթլի պիր մէպլաղ թուրար տէյի'լ մի . միւսիւ Ֆօլվէլին պանգասընտա նէ՞ գատար բարասը վար , տէօրտ եիւզ պին Ֆրրանգ տէյի'լ մի . Փագաթ Կասթօնըն սէրվէթը մէվճուտէսի պունլարտան իպարէթ մի տիր . խա'յըր , չիւնքի Օլուրօնտա պուլունան թահսիլտարը մախսուսընը , սաթըն ալմագ իւզրէ եէնիտէն պիր թագըմ իյրատ թահարրիսինէ մէմուր իլէմիշ տիր . էյ պու թահգըգաթըմ'նա'սըլ տըր . կիւնլէրիմի պոշ կէչիրմէմիշ օլտուղումը սէն տէ անլատը'ն եա :

Բաուլըն պու հիսապաթ ու իֆատաթը օ գատար տօղրու օ գատար գաթի իտի քի , Լույի պիլէ պունլարա իթիրաղէ ճէսարէթ իտէմէյուպ սիւքիւթ իթտի . պինաէն ալէյհ Բաուլ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք :

— Գօմանտայէ գալպըշան ատէմ , էվվէլ էմիրտէ պիր քէրրէ քէնտի գուվվէթինի եօգլար . էլիմիղէ իսթիֆատէ

իտէճէք պու գատար ֆըրսաթլար կէչտի, հա՞նի, անլէրտէն նի՞չին պիր ֆայիտէ իսթիհսալ իտէմէտիք, տէտի :

— Նէ՞ եաբայըմ քի . . .

— (Սէօզիւնի քէսէրէք .) Նէ՞ եաբասըն քի, ճիւմլէսի մահվ օլտու տէյի՛լ մի . ֆադաթ պունլարը մահվ իտէն, շայպ իտէն հէք սէնսին, հէք սէնին խաթալարընըն թէտ-պիրսիզլիքլէրինին սէմէրէսի տիր :

— Վուգուաթէ տէ գօմանտա իտէպիլինմէ՞զ եա :

— Հայ, հայ, միւտէպպիր օլանլար, ագիլանէ հարաքէթ իտէնլէր վուգուաթէ տախի գօմանտա իտէրլէր . ահմադ օլանլար՝ զէմանըն թէսատիւֆաթընտան իմտատ պէքլէրլէր . ագիլ օլանլար իսէ՝ օ թէսատիւֆաթը իյճատ իտէրլէր . պէնի Լօնտրատան ալմաղա կէլտիլին էսնատէքի մուգավէլաթըմըզ նէ՞ իտի . պիզէ պիր ազ մուավէնէթ իթմէսի իչին վալիտէմէ եալվարաճագ տէյի՛լ մի իտիք, էկէր պու թէքլիֆիմիզի պիլա ըէտտ վէ զահմէթսիզ գապուլ իտէր իսէ քէնտիսի իլէ խօշ կէչինէճէք տէյի՛լ մի իտիք . հալպու քի իչլէր պէօյլէ՞ մի ճէրիյան իթտի . պէնի վասէթա իթիխազ իտէրէք պիշարէ գատընա օ գատար էզիյէթլէր իթտին քի, զէվալը քէմալի մէյուսիյէթ վէ մահզունիյէթինտէն էօլմէք տէրէճէլէրինէ կէլտի, շիմտի նէ՞ եաբաճաղընը շաշըրտը գալտը :

— Նէ՞ եաբայըմ, մագսատէ վասըլ օլմագ իչին աճէլէթէն հարաքէթ իթմէք լազըմ կէլիյօր իտի :

— Բէք ալա, ֆադաթ մատմագէլ Մատլէն իլէ թէզէվ-վիւճի զիհնինէ գօյմագ տախի պու աճէլէ հարաքէթ իյճապաթընտա՞ն մը տըր . պու գըզա գարշը քէմալի իհթիրազ իլէ հարաքէթ իթմէք, հէր շէյի մումաիլէյհատէն կիզլէմէք լազըմ իտի . Մատլէն՝ պու էսրարէ վագըֆ օլտուղու կիւնտէն պէրի եէնկէսինէ նասիհաթ վէրմէքտէն ագըլ էօյրէթմէքտէն պիր սաաթ պիլէ ֆարիլ օլտուղու հօգ տըր . էն նիհայէթ պու գըզ, եէնկէսինէ սէօյլէյէ սէօյլէյէ պիր կիւն հէր շէյի միւսիւ Փօվվէլէ գարշը իյթիրաֆ իթտիրտէճէք, վէ եախօտ

գատորնը՝ հագրգաթը հալի բօլիս միւտիւրինէ իխպարէ մէծ-
պուր իտէճէք տիր :

— Նէ՞ եաբայրմ պու գըզը սէվէյօրում :

— Պու սէօզիւ էվվէլճէտէ սէօյլէտին , լաքին պին տէֆա
տահա սէօյլէսէն պիր բարա էթմէզ , պէօյլէ պիր սէօզ իլէ
պէյանը մազիրէթ իթմէք ահմագլարա եադըչըր . սէն հէմ
քէնտինի հէմտէ պէնի պէօյիւք պիր պէլայա սօգտուն . քէյ-
ֆիյէթին նէ տէն իպարէթ օլտուղունը պիլմէտէն անլամա-
տան հարաքէթէ պաչլատըն . շիմտի « Ա՛հ , էկէր պիլմիչ օլ-
սա իտիմ , շէօյլէ եաբար իտիմ պէօյլէ եաբար իտիմ » տէ-
յօրսուն , իշթէ պուտա ահմագլարա եարաչըր պիր մազիրէթ
տիր . հէր շէյի էվվէլտէն թահգըգ իտուպ պիլմէք իգթի-
զա իտէր իտի . սէն պանա պապան էօլտիւ տէմէտի՞ն մի ,
հալ պու քի իշթէ ատէմճըազ էօլմէմիչ եաչըյօր իմիչ . պիզ
էօյլէ պիր սուրէթտէ հարաքէթ իթտիք քի , շիմտի կիտուպ-
տա « Պապաճըղըմ , պէն սէնին օղլունըմ » տէյու քէնտիմի
թագտիմ իտէպիլմէք միւմքիւն օլամայաճագ . պիր միլեօն-
լըգ սէրվէթ հէք պէնիմ օլաճագ իքէն , շիմտի պու մէպլա-
ղըն պիր ֆըրանգը պիլէ էլիմէ կէչմէյէճէք . բէտէրիմ շիմ-
տի էսկի սէվկիլիսի Վալանթինի արամաղա գալգըչմըչ . պիր
քէրրէ իքիսի պուլուչուպ գօնուչտուլա՞ր մը , արթըգ պիզէ
սէլամէթլէր օլսա , հէր շէյ մահվ օլտու տէմէք տիր :

Լույի , բէք ֆէնա հալտէ սըգըլմագտա օլտուղունը
կէօսթէրիւր պիր սուրէթտէ , եիւզիւնիւ պուրուչտուրտուգ-
տան սօնրա .

— Սո՛ւս , արթըգ էլվէրիւր , էկէր հէր . պիր շէյի պէն
պօզմուչ իսէմ , պիր թէտպիր իլէ եինէ ճիւմլէսինի գաղա-
նապիլիրիզ , տէմէսի իւզէրինէ , րաուլ թէաճիւպ իլէ .

— Օ նա՞սըլ թէտպիր իմիչ պագալըմ , տէյու սօրտու :

Լույի , պօղուլուրճասընա գըսըգ պիր սէտա իլէ , ա-
թիտէքի ճէվապը վէրտի .

— Պու թէտպիրտէ պանա մախսուս պիր սըրր տըր . . . :

18

Լույի տը Գըլամօրան իլէ Րաուլ, պու սէօզ իւղէրինէ պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իթտիլէր . պու սիւքիւթլէրի օ գատար մանիտար իտի քի , պունըն տէլալէթ իթտիյի մանատէն , հէր իքիսիտէ պիլա իսթիյար պաշտան պաղա գատար թիթրէմէքտէն քէնտիլէրինի ալամամըշ իտիլէր :

Իքի խապիսլէր , պիրի պիրլէրինէ հիշ պիր քէլիմէ սէօյլէմէյուպ հիշ պիր իշարէթ իթմէքսիղին , պու տէհչէթամիղ գարարըն նա՞սըլ պիր գարար օլտուղունը հէր իքիսիտէ բէք աշիքեար սուրէթտէ անլամըշլար իտի :

Իքի շէրիքը ճինայէթ միյանընտա հիւքմֆէրմա օլան պու մանիտար սիւքիւթի , էն էվվէլ իսլալ իտէն Լույի օլուպ .

— Ֆըրանսայը թէրք իթմէքլիք իչին սանա թէքլիֆ իյլէմիշ օլտուղում եիւզ էլլի պին ֆըրանգ գատար ճէսիմ պիր մէպլաղը րէտտ իտիյօրսուն , էօյլէ՞ մի . ֆազաթ պիր քէրրէ էյիճէ տիւշիւն , հէնուզ վագըթ կէշմէմիշ տիր , տէտի :

— Պէն տիւշիւնէճէյիմի տիւշիւնտիմ , հէմ արթըգ մէմուլ իտէրիմ քի սէն տէ պէնի ալտաթմաղա գալգըշմագսըն . ալաճաղըմ եիւզ էլլի պին ֆըրանգ իլէ գաղանմագլըղըմը միւհթէմէլ օլան պէօյիւք պիր սէրվէթտէն , հա՞նկըսընը թէրճիհ իթմէք լաղըմ կէլէճէյինի տիւշիւնտիւմ . կէօյնիւմ օ պէօյիւք սէրվէթտէն պիր տիւրլի այրըլամատը . եա պու արղումա մուվաֆֆագ օլուրում , եախօտ պէն տէ պու ուղուրտա սէնին իլէ պէրապէր հէլաք օլուր կիտէրիմ :

— Լաքին պանա իթաաթ իտէճէքմիսին :

— Հէր սուրէթլէ :

— Օ հալտէ սէն հէման Բարիզէ ավտէթ իթմէլիսին :

— Եարնն սապահտան թէզի եօգ կիտերիմ :

— Միւտէպպիրանէ հարաքէթ էթ , էսկի ուսուլը էլտէն պըրագմա , մատամ ֆօվվէլին եանընտա եինէ տայիմա պէնի իթհամ էթ , հէր գապահաթը պանա եիւքլէթ , անլայօրմուսըն :

— Անլայօրում , պուրատաքի վուգուաթը պանա եազարսըն եա :

— Բարիզտէքիլէրի տէ սէն պանա պիւտիրէճէքսին տէյիլ մի :

— Էլպէթտէ , նէ օլմուշ վէ նէ օլուր իսէ հէման իշար իտերիմ :

— Բագիպիմ պուլունան սանտըգքեար Բըրօսէր Պէրթօմիյի նազարը տըգգաթըն ալթընտան այըրմա :

— Բըրօսէրտէն թարաֆա հիչ պիր թէհիքէմիզ եօգ տըր , արթըգ գէվալը իլէ էյիճէ տօսթ օլտում . Բըրօսէր , թէէսսիրի մէյուսիյէթ իլէ էյլէ պիր եօլա տալտը քի , օ եօլտան սաղ օլարագ կէրի տէօնմէսի միւմքիւն օլամայաճագ տըր :

Իքի շէրիքը ճինայէթ , սօն տէֆա օլարագ եէքտիկէրինին էլինի թութուպ սըգտըգտան սօնրա այրըլտըլար . սուրէթը զահիրէտէ էն էյի իքի տօսթ իմիշէր կիպի պիր մուամէլէ իլէ այրըլմըլար իսէ տէ , հագըգաթտէ հէր իքիսի տէ տիկէրինտէն սօն տէրէճէյէ գատար նէֆրէթ իթմէքտէ իտիլէր :

* * *

Բաուլըն ազիմէթինտէն պէշ կիւն սօնրա , պիր չարշէնպիհ կիւնի էյլէ վագթը Կասթօն պիրտէն պիրէ քէյֆինի պօղտու :

Պիր պաշ տէօնմէսինէ կէօղ գարարմասընա թութուլտու , այագտա տուրապիլմէք իգթիտարընը շայպ իթտի :

կասթօն , պու խառնալըղընը կէօրիւս տէ թէլաշա տիւ չէն-
լէրէ .

— Նափիլէ թէլաշ իթմէյինիզ , պէն խառնալըղըմը թա-
նըրրմ , պէն պու խառնալըղա Րէյօտա տա թուլթուլմուշ
իտիմ , պունըն թէտավիսի իքի սաաթ գատար ույդու տըր ,
եաթըս ույուեայըմ , իքի սաաթ սօնրա պէնի ագչամ թաա-
մընա գալտըրընըզ , հիչ պիր շէյիմ գալմատըղընը կէօրիւր-
սինիզ , տէտի .

Լաքին ագչամ թաամը վազթը կելիւ տէ կասթօնը
գալտըրմաղա կիթտիքլէրի էսնատէ , եաթմաղտան էվվէլ
սէօյլէմիշ օլտուղու կիպի քէնտինի էյի հալտէ պուլամատը-
լար .

Էսկի կէօզ գարարթըսընա շիմտի տէհչէթլիւ պիր պաշ
աղըրսը տախի իլավէ օլմուշ իտի . իքի շագագլարընըն տա-
մարլարը պիր շիտաէթը ֆէվգէլատէ իլէ աթըյօր իտի . պօ-
ղաղընտա պէօյիւք պիր թազեիգ վէ տիլինտէ պիր գուրուլըգ
հըսս իյլէյօր իտի .

Քէյֆտիզլիյինին հէքսի պունտան տա իպարէթ տէյիլ
իտի , վարա վարա տիլի աղըրլաշտը , իսթէտիյի քէլիմէլէրի
չէվիրիւս թէլէֆֆուզ իտէմէմէյէ պաշլատը . պիր քէլիմէյի
թէլաֆֆուզէ օղրաշտըղը հալտէ աղղընտան պաշգա պիր
քէլիմէ չըգայօր իտի . չէնէսինին տամարլարը պիւթիւն չէ-
քիլտի , աղղընը բէք պէօյիւք պիր ըզթըրապ իլէ աչըլըպ
գարայապիլիյօր իտի .

Լույի , պիրատէրինին եանընա չըգըպ տա պու հալինի
կէօրիւնճէ , հէման խապէր կէօնտէրիպ պիր հէքիմ ճէլպ
իյլէմէնին էչէտտը լուղումը պուլունտուղունը իխթար իթտի .
լաքին խաաթա պունա միւմանաաթ կէօսթէրտի . « Պէն քէն-
տի խաաթալըղըմը հէքիմտէն էյի պիլիլիմ » տէյուպ , օն սէ-
նէտէն պէրի տիր քէնտի խըտմէթինտէ պուլունտան պիր իխ-
թիյար Լապանիօլ ուշաղընա , էքչիճէ պիր լիմօնաթա եաբ-
մասընը էմը իթտի .

Փիլհագրգա Կասթօն էրթէսի կիւնի խայլի էյիլէշմիշ կէօրիւնտի, եաթաղընտան գալգըպ պիր աղ կէզլինտի, սապահ թաամընը կիւզէլէնէ եէտի, ֆագաթ էվլէլրի կիւնի խասթալանմըշ օլտուղու սաաթ կէլիննէ, եինէ օ սաաթտա տահա շէտիտ պիր ըզթըրապ պաշ կէօսթէրտի:

Պու տէֆա Լույի, Կասթօնըն ըէլինի ալմագսըզըն օրաճա քէսպը շէօհրէթ իթմիշ պուլունան տօգթօր «Ս» նի ճէլպ իյլէտի:

Տօգթօր կէլիպ խասթայը մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա գօրգաճագ պիր շէյ օլմատըզընը պէյան իլէ, խասթայա՝ իւզէրինէ ղայէթ ճիւզի պիր մըգտար տա մօրֆին կէզտիրիլմիշ պիր չօգ բէհլիվան եագըլարը եաբըշտըրմսլարընը թէնպիհ վէ պիր տէ իլաճ եագտըգտան սօնրա չըգըպ կիթտի:

Ֆագաթ եարը կիճէտէն իւշ սաաթ սօնրա, պիրտէն պիրէ Կասթօնըն խասթալըղը թէպէտտիւլ իտի վէրտի:

Շէօյլէքի պաշընտաքի աղըր տէֆ օլուպ անըն եէրինէ էօյլէ պիր սըգ կէօյիւս սըգընթըսը կէլտի քի, խասթայա պիր տագըգաճըգ պիլէ աման վէրմէտիյի իչին, պիշարէ եաթաղընըն իչինտէ պին թարաֆա տէօնտիւյի հալտէ, եինէ ըահաթ իտէպիլէճէք պիր վազիյէթ պուլսամայօր իտի:

Սապահլէյին էրքէնտէն տօգթօր կէլտի, խասթալըզըն պէօյլէ պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլ իթմէսինէ շաշըպ գալտը. աղըրլարը պիր ան էվլէլ թէսքին իթմէք իչին մօրֆինին մըգտարընը պիր աղ զիյատէ գօյուպ գօյմատըզլարընը սօրտու. էֆէնտիսինէ եագըլարը եաբըշտըրմըշ օլան իհթիյար Ըսպանեօլ ուշագ, թարիֆ վէ թէնպիհ իտիլէն մըգտարտան զէրէ գատար զիյատէ մօրֆին իսթիմալ իթմէտիյինի սէօյլէտի:

Տօգթօր, խասթանըն կէօյիւսինի վէ արգասընը էյիճէ տինլէտիքտէն սօնրա, քէմալի տըգգաթլա պէտէնինտէ պուլունան օյնագ եէրլէրինի մուայէնէ իթտի. օյնագլարըն էք-

սէրիսինն չիշուպ ըզթըրապ վէրմէքտէ օլտուգլարընը կէօրտիւ :

Պու տէֆա սիւլիւք եաբըշտըրմալարընը թէնպիհ իտուպ զիյատէ պիր մըգտար տա « Սօլֆաթ տը քինին » թէրթիպ իթտի . էրթէսի կիւնի ալէէսսապահ եինէ կէլէճէյինի սէօյլէյիպ կիթտի :

Տօգթօր կիթտիքտէն սօնրա Կասթօն , պէօյիւք պիր զայրէթ իլէ պաշընը գալտըրըպ խըտմէթքարլարընա , տօսթլարընտան պուլունան պիր ավօգաթը կիտուպ չաղըրմասընը էմր իթտի . Լույի պունը տույունճա հէման .

— Աման պիրատէր , ավօգաթա նէ՞ իհթիյաճըն վար , տէտի :

— Պազը շէյլէր սօրաճաղըմ , չագա տէյիլ , խասթալըղըմ բէք ֆէնա սուրէթտէ իշթիտատ իթտի . էկէր ավօգաթ կէլիպ տէ իսթէտիքլէրիմի սօրար վէ իշլէրիմի քէնտի արղում վէճհ իլէ սըրասընա գօյաճագ օլուր իսէմ , օ զէման կէօյնիւմ տահա զիյատէ րահաթ իտէր , սէօյլէ ավօգաթը չաբըգ չաղըրսընլար :

Կասթօն , Պըրանսայա ավտէթի էսնասընտա Պօրտօ շէհրինտէ քէյֆսիզլէնտիյի վագըթ , պու եօլտաքի իշլէրինի քեաֆֆէթէն թանզիմ իյլէմիշ իսէ տէ , շիմտի սէվկիլի գաւընտաշը . . . իլէ պուլուշմասը , պու էսկի գարարլարընըն քեամիլէն թատիլի իլէ , եէնի պիր վասիյէթնամէ թէրթիպ իյլէմէսինէ լուզումը գաթի կէօսթէրմիշ իտի :

Կասթօնըն ավօգաթ իլէ կէօրիւշմէք իսթէմէսի , պիւթիւն մալլէրինի պիրատէրի Լույիյէ թէրք իթմէք իչին իյճապ իտէն վասիյէթնամէսին , սուրէթը թէրթիպի հագգընտա պազը կէօնա իսթիչարէտէ պուլունմագ մագսատընա մէպնի իտի :

Ճէլպ իտիլէն ավօգաթ , մէհարէթը քեամիլէսի իլէ քէսպը իշթիհար իթմիշ պիր զաթը տիրայէթսիմաթ օլուպ , էքսէր տավալարտա քէնտի գանունա տէյիլ՝ գանունը քէն-

տինէ ուշտուրուր իտի . պու զաթ կէլիպ տէ Կասթօնըն նի-
յէթլէրինի թէմամը իլէ անլայրնճա , ինթիգալը էմլաք խարճ-
լարը բէք աղըր օլտուղունտան պահս իլէ , պու մատտէյի
ինթիգալըն պաշգա պիր սուրէթլէ թէսվիյէ իտէրէք , Կաս-
թօնը քեարըլը չըգարմադըղըն պիր թարիգինի տիւշիւնտի .

Ֆիլհագըգա ալօգաթ պունըն իչին տախի զայէթ սատէ
պիր եօլ պուլտու . պու պուլտուղու եօլ տախի էկէր Կասթօն
հայաթընտա պիր սէնէտ թանգիմ իտուպ , մալլէրինէ վէ
գազանճընըն նըսֆընա Լույիյի օրթագ իտէր իսէ , պատէլ
վէֆաթ պիրատէրի Լույինին եարըմ խարճ վէրմէսի լաղըմ
կէլէճէյի քէյֆիյէթի իտի .

Խասթա , ալօգաթըն պու ֆիքըրինի թագտիր վէ թահ-
սին իտէրէք բէք պէօյիւք պիր մէմնունիյէթ իլէ գապուլ
իթտի . պու մէմնունիյէթի եալընըլ ինթիգալ խարճընըն ա-
զալմասընտան տէյիլ , էկէր քէնտի վէֆաթ իթմէյէճէք օ-
լուր իսէ , մալլէրինին նըսֆընա գարտաշընըն իշթիրաք իթ-
միշ պուլունաճաղընտան տօլայը իտի . չիւնքի պիրատէրինի
իւլիւվը ճէնապէ . . . մալիք պիր առէմ գըյաս իյլէտիյի ի-
չին , պու մալլէրի քէնտինէ պաշգա տիւրլիւ պիր սուրէթլէ
գապուլ իթտիրէպիլմէք միւմքիւն օլամաղ զանն իտիյօր ի-
տի .

Խասթանըն արղույի շէտիտէսի իւզէրինէ օրթագըլգ
սէնէտի թանգիմ իտիլտի , տէմիրխանէնին իշլէտիլմէսի իչին
միւսիւ Լույի պէշ եիւզ պին ֆըրանգըլգ պիր սէրմայէ վէր-
մէքլէ , Կասթօն տը Գըլամօրանըն օրթագըլ օլմուշ օլտու .

Թանգիմ օլունան պու մուգալէլէնամէյէ , Լույինին տա-
խի վաղը իմգա իյլէմէսի էլզէմ պուլունտուղունտան , քէն-
տինէ պէյանը քէյֆիյէթ իտիլտիքտէ , կիւյա գարընտաշը-
նըն պու ֆիքըրի քէնտինէ հիշ խօշ կէլմէմիշ կիպի , պին տիւր-
լիւ մուխալիֆէթ վէ միւմանաաթլար իլէ քեաղըտը իմգա-
լատը .

Լույի , պէօյլէ պիր սէրվէթի ըիւյասընտա պիլէ կէօրէ-

մէջ իբէն , պէօյլէ պիր մուվաֆազըյէթէ նայիլ օլմագ քէն-տիսի իչին հագըգաթէն հէր տիւրլիլ իւմիւտին ֆէվզընտա իտի :

Խապիսը մէրզում , արդու վէ իւմիւտլէրինին գաթ պէ գաթ ֆէվզընտա օլան ճէսիւմ պիր սէրվէթէ նայիլ օլմուշ իսէ տէ , պու սէրվէթտէն քէմալի իսթիրուհաթ իլէ իսթի-ֆատէ իտէպիլմէք կիպի պիր մէսուտիյէթտէն մահրում պու-լունույօր իտի , չիւնքի պու սէրվէթ քէնտինէ բէք կէճ վա-սըլ օլմուշ իտի :

Լույիյի , մէմուռնիյէթ եէրինէ պիր հիտտէթ պիր մահ-զունիյէթ իսթիլա իյլէտի . պու սէրվէթի՝ թալիինին քէն-տինէ գարշը տճը պիր իսթիհզասը սուրէթինտէ թէլագգը իտիյօր իտի . պու գէնկինլէք , Լույի իչին պիր մէսուտիյէթ տէյիլ , ատէթա պէօյիւք պիր միւճազաթ իտի :

Պունտան տօլայըտա գապահաթը քէնտինէ տէյիլ , պի-րատէրի կասթօնա պուլույօր իտի . քէնտինի պու գատուր միւշկիւլ պիր մէվզըտա պըրագան խուսուս , տնճագ պիրա-տէրի կասթօնըն շու արայըգ օրթատա իսպաթը վիճուտ իյ-լէմիշ պուլունմասը տէյիլ մի տիր :

Լույի , պուլունտուղու մէվզընըն ֆէվզէլատէ քէսպը միւշկիւլաթ իյլէմիշ պուլունմասընտան տօլայը , հուսուլէ կէլմիշ օլան ազապ վէ ըզթըլապը տէրունինին տէրէճէսի , շէրիքը ճինայէթի պուլունան Բաուլա կէճտէրուիյի մէք-թուպլարտանտա անլաշըլըյօր իտի :

Լույի տը Գըլամօրան , պիրատէրի կասթօն իլէ օլան իշ-թիրաք մուգավէլէնամէսինի իմղալատըգտան պիր գ աշ սաաթ սօնրա , Բաուլա սուրէթի աթիտէ կէօրիւլէն մէքթուպը եազ-մըշ տըր :

« Պու կիւնքի կիւն եիրմի պէշ պին լիւրալըգ պիր իյրատ սահպիյիւմ , եալընըղ նէֆսիմէ այիտ օլարադ պէշ եիւղ պին ֆըրանգա մալիք պուլունույօրում , էկէր պու սէրվէթին նըսֆը վէ հաթտա պիր րույը պիլէ սլունտան պիր սէնէ ադ-

տէմ էլիմէ կէշմիշ օլսա իտի, տիւնեաաէքի ինսանլարըն էն մէսուտը վէ էն պահտընարը պէն ատտ օլունուր իտիմ:

« Լաքին չիֆայիտէքի պու կիւն պէնիմ իշին պու սէրվէթ-տէն հիշ պիր իսթիֆատէ իպիւտի եօգ տըր, շու սաաթ-տա տիւնեանըն ալթուըն ճէմ իտիմիշ օլսա, եինէ պիգիմ պուլունտուլունմուզ միւտհիշ մէվգընըն արպ իյլէտիլի միւշ-կիւլաթտէն պիրինի պիլէ իզալէ իտէմէզ. էվվէթ, հագգըն վար իմիշ, պէն թէտպիրսիզլիք իթմիշիմ, լաքին պու թէտ-պիրսիզլիլիմին իհթիյաթսըզլըլըմըն ճէզասընը պու կիւն պի-յատէսի իլէ չէքմէքտէյիմ:

« Նիհայէթ իւլ էմի պիզ պու կիւն բէք սիւրաթլա պիր ֆէլաքէթ կիրտապընա աթըլմըշ պուլունույօրուզ, իսթէր իսթէմէզ պուընը նիհայէթինէ գատար թէագըպ իթմէմիզ լալըմ կէլլօր, պու մատտէնին նըսֆընտա թէվագուֆ իթ-մէք պիլէ, պիզիմ իշին բէք վէխիմ բէք պէօյիւք թէհիլի-քէլէրի մուճիպ օլաճաղը աշիքեար տլը. հալ պէօյլէ իքէն պէն ֆագըր պուլունայըմ, զէնկին օլայըմ, վալանթին իլէ կասթօնըն կէօրիւշմէք իհթիմալի մէվճուտ օլտուգճա, հիշ պիր վագըթ թէհիլիքէտէն սալիմ օլամամ. ահ, պունլարը պիրիպիրլէրի իլէ էպէտիլէն կէօրիւշտիւրմէմէք իշին գաթի պիր չարէ եօգ մը տըր:

« Լույի տը Գըշամօրան »

Իշպու մէքթուպըն սօն իպարէսինտէ պուլունան « Գա-թի պիր չարէ եօգ մը տըր » սիւալինէ, թարաֆըմըզտան « Խայըր » ճէվապընը վէրէպիլիլիլ. չիւնքի կասթօն պէրհա-յաթ պուլունտուգճա, քէնտինի վալանթին իլէ կէօրիւշ-մէքտէն մէն իտէպիլէճէք հիշ պիր չարէյի գաթի եօգ տըր. կասթօն, էն չիտաէթլի վէ էն ճանկիւտազ ըզթըրապլար ի-չինտէ պուլունտուլու զէմանլարտա պիլէ, էսիլի սէվկիլիսի պուլունան վալանթինին իամինի ազղընտան պըրադմամըշ տըր:

Կասթօն, տօգթօր թարափրնտան զայէթ իթինա իլէ միւտավաթ կէօրմէքտէ իսէ տէ, եինէ էյիլէշմէյուպ խասթալըղը կիթտիքճէ քէսպը վէխամէթ իտիյօր իտի. խասթալըգ տայիմա թէպէտտիւլ իթմէքտէ, լաքին էյիլէշմէյուպ պաշգա պիր սուրէթ ալմագտա իտի. աղրըլար տայիմա գալպինտէն չըգայօր վէ կիթտիքճէ տախի ըզթըրապ արթըյօր իտի:

Մամաֆիհ, օ հաֆթանըն նիհայէթինէ տօղրու խասթանըն ըզթըրապաթը իքի կիւն գատար քէսպը սիւքիւնէթ իթտի, պու միւտտէթ զարփրնտա պիր գաշ լօգմա եէյէճէք եէյօր վէ պիր աղ տախի կէզինէպիլիյօր իտի:

.Լաքին պիչարէ Կասթօն պիլինմէյէճէք պիր հալէ կէլմիշ, ատէթա քէնտի քէնտինին պիր խէյաի, ըսգըլէթի օլմուշ իտի. զէվալլը օն կիւն զարփրնտա օն սէնէ ըզթըրապ չէքմիշ գատար զաիֆլանմըշ պիւսպիւթիւն տէյիշմիշ իտի. Կասթօն, պու խասթալըղընը ըզլըմըն թէպտիլինտէն իլէրի կէլիշ զաննընտա պուլունուպ, պիր աղ էյիլէշտիյի անտէ հէման Բարիղէ կիտէրէք, հէմ քէնտինի ձթըպպայի հազըգայա պագտըրմագ վէ հէմտէ վալանթին իլէ պուլուշմագ նիյէթինտէ իտի:

Յագաթ կիւնտէն կիւնէ խասթալըղը արթըյօր, խասթալըղը թէզայիւտ իթտիքճէտէ Պուգերէ եազմըշ պուլունտուղու մէքթուպլարա պիր ճէվապ կէլմէտիյինէ հէմ իսթիղրապ իտիյօր, հէմտէ ֆէնա հալտէ մէյուս օլույօր իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր, պիրազ արալըգ վէրմիշ պուլունան խասթալըգ, պիր ագշամ պիչարէ Կասթօնը ֆէնա հալտէ սըգըշտըրտը, հէմ քէյֆսիզլիյին պու տէֆաքի սուրէթը վիրուտի հիշ էվէլքիլէրէ պէնզէմէյօր իտի. հաթտա պու տէֆա հազագաթը իլէ քէսպը չէօհրէթ իթմիշ պուլունան տօգթօր «Ս.» պիլէ, ճիտտէն պէօյիւք պիր թէլաշ կէօսթէրմէյէ պաշլատը:

Պու քէրրէ խասթանըն գուրթուլապիլմէսինտէն տօգ-

Թորըն իւմիւտի եօգ իտի . վագաա զէվալլը Կասթօն , ըզթը-
րապը վիճուտինտէն չօգլուգ շիքեայէթ իթմէյօր իսէ տէ ,
հազըգ տօգթօր , պու հալին խասթանըն քեամիլէն գուվլէթ-
տէն տիւշմիւշ պուլունմասընտան իլէրի կէլտիյինի անլամըշ
իտի . ֆիւհագըգա պիշարէ Կասթօն կիթտիքճէ տիւշարը
զաաֆի օլույօր իտի . սաաթտան սաաթա գալպինին տարպէ-
լէրի աղըրլաշմաղա վէ ալագլարընտան տօղրու վիճուտի պիր
սօուգլուգ իսթիլա իթմէյէ վէ կէօգլէրի տախի եաւաշ եա-
վաշ սէշմէմէյէ պաշլատը :

Նիհայէթ քէյֆսիզլիյինին օն տէօրտիւնճի կիւնի սա-
պահլայըն Կասթօն , օ կիճէյի պիր նէվ պալկընլըգ վէ ու-
յուշուգլուգ հալինտէ կէշիրմիշ պուլունտուղու հալտէ , ու-
յանտըղը զէման պիր աղ խասթալըղը քէսպը խըֆֆէթ իթ-
միշ կիպի կէօրիւնտի իսէ տէ , հէ քիմ իսթէմէտի :

Պիր բարաղ ճէլպ իթտիրէրէք եարըմ սաաթ գատար
բարաղ իլէ եալընըգ գալըպ կէօրիւշտի . պատէհու օտասը-
նըն գաբուլարընը աշմալարընը էմր իթտի . նէ գատար ա-
մէլէսի վար իսէ ճիւմէսինի հուգուրինա ճէլպ իյլէտի . պու
սաֆտէրուն առէմլէր իլէ հէլալլաշը . պունլարըն քէնտի-
նին վէֆաթընտան սօնրա օլաճագ մայիշէթլէրինի տախի
տիւշիւնիպ , հէր շէյի միւքէմմէլ սուրէթտէ թանզիմ իթ-
միշ պուլունտուղունը պիլտիրտի :

Ամէլէլէր կէօզ եաշը տէօքէրէք օտատան չըգտըգտան
սօնրա , պաշը ուճունտա պիր ան էվլէլ ճանընըն չըգմասը-
նա պէքլէմէքտէ օլան խայըն պիրտտէրինտէն , տէմիրխա-
նէյի եինէ էվլէլքի կիպի իշլէթմէքտէ տէվամ իյլէմէսինի
լէճա իթտի . սօն տէֆա օլարապ գարընտաշընա սարըլըպ
բուս իթտիքտէն սօնրա , եաթաղը իշինէ տիւշիւպ ճան չէ-
քիշմէյէ պաշլատը :

Կասթօն տը Գըլամօրան , սաաթ էօյլէ վագթընը չալ-
մագտա իքէն , հիշ տէպէլէնիպ չապալամագսըղըն թէսլիմի
բուհ իթտի :

Արթըդ պու տէֆա խայըն Լույի, հագըգաթէն մարքի տը Գըլամօրան վէ հէմաէ միլեօնլարա մալիք պիր ատէմ օլմուշ իտի,

Օն պէշ կիւն սօնրա Լույի, թէքմիլ իշլերինի հօլունա գօյուպ տէմիրխանէյի իտարէ իշին միւհէնտիա իլէ տախի ույուշարագ, Բաուլա զայէթ մանիտար օլան շու « իշլերիմի քեամիլէն թէսվլյէ իթտիմ կէլիյօրում » մաալինտէն իպարէթ պիր թէլէկրաֆ չէքտիքաէն սօնրա, էլլերինի օվուշտուրմագտա, վէ կէօզլերի մէմնունիյէթ շուլէլերի իլէ բարլամագտա պուլունտուլու հալաէ շլմէնտըֆերէ լաքիպ օլտու,

19

Բաուլ, Բարիզտէ ամուճասը Լույի տը Գըլամօրանըն թէնպիհ ու թալիմաթընա թէմամը իլէ միւթապըգ պիր սուրէթտէ հարաքէթ իտէրէք, լէքրարէն մատամ Ծօվվէլին ճէլպի թէվէճճիւհ վէ մուհապէթինէ մուվաֆֆապ օլմուշ վէ մումաիլէյհանըն թէմամը իլէ էմնիյէթինի գաղանմըշ իտի,

Մատամ Ծօվվէլ, օղլունըն հարաքեաթը սէրպէսթանէ վէ իֆրաթ տէրէճէսինէ վարան խարաֆաթընտան տօլայը, տէրէճէյի նիհայէտէ տիւշարը մէյուսիյէթ վէ էնաիշէ օլմուշ իտի իսէտէ, չէֆգաթը մատէրանէսի հասէպի իլէ Բաուլ հագգընտաքի մուհապէթի պիր տիւրլի նէֆրէթէ միւպէտտէլ օլամամըշ իտի. պու խայըրսըղ էվլատը սէվմէքտէն կէօյնիւնի պիր աիւրլի մէն իտէմէյօր իտի. հէր գապահաթը քէնոինէ պուլմագտա, պիւթլուն Բաուլըն պու հարաքեաթը սէրքէշանէսի, քէնտիսինին մազիտէ իշլէմիշ

պուլունտուղը ճինայեթին նէթայիճի թապիյէսի օլմագ իւղ-
րէ թէլագգը իթմէքտէ իտի :

Ամուճապը Լույի տը Գըլամօրանըն Բարիզտէն Ղայպու-
պէթի միւտտէթինճէ , Բաուլըն հալինտէ կէօրիւլէն սիւքիւ-
նէթ , սարփիյաթընտաքի իտարէ , մատաւ ֆօվվէլ տէ , պու-
ջօճուղըն օ էսկի խըրչընլըղլարընըն , պիւթիւն ամուճապը
Լույինին սույի թալթիֆաթընտան իլէրի կէլմիլ պուլուն-
տուղու հագգընտա , պիր գանաաթըլ գաթիյէ հուսուլէ կէ-
թիրմիլ իտի :

Մարքի տը Գըլամօրան , Եանի Լույի , շըմէնտըֆէրտէ
կէչիրտիյի միւտտէթի , պիւթիւն պուլունտան սօնրաքի իաթը
հալաքէթի հագգընտա միւքէմմէլ պիր բըլան թէրթիպի իլէ
կէչիրմիլ իտի . արթըգ պուլունտան սօնրա Բարիզտէքի էրպա-
պը սէնայի վէ սէրվէթէ գարըյաւադ մէսուտանէ Եաշամագ
վէ չիմտիյէ գատար կէչիրմիլ օլտուղու ըէզիլանէ վէ հագի-
րանէ պիր մայիշէթին , աճըսընը չըգարմագ , վէ քէնտինի
մարքի տը Գըլամօրան իւնվանը իլէ քիպար սալօնլարընտա
թանըթմագ իսթէյօր իտի :

Լույի , չիմտիյէ գատար ֆէլէյին պին տիւրլի ճիլվէսի-
նէ օղրամըլ վէ Եէտիյի բէք չօգ հագարաթ շամարլարը իլէ
Եանագլարը գըղարմըլ պուլունտուղունտան , թալիյինտէն
ախըլ ինթիգամ իթմէք արզուսը իլէ Եանըպ թուլուշույօր
իտի :

Խապիսը մէրգուժ , հէնկեամը չէպապէթինի բէք պէօ-
յիւք պիր մէղէլլէթ վէ ըէզալէթ իչինտէ կէչիրմիլ օլմաղը-
լա , իսթիյալըլընտա էրպասըլ իթիպար վէ հայսիյէթէ
յարըլմագ իսթէյօր իտի :

Ահվալը մապիյէսինտէն բէք օ գատար էնտիշէ իթմէյօր
իտի . Լույի ալէմի բէք էյի թանըմըլ պիր առէմ իտի . էսկի
մայիշէթը ըէզիլանէսինի պիլէնլէր պուլունտա պիլէ , Մարքի
մարգասը իլէ միւզէյեհէն պուլունտան սրապասընըն թէքէր-
լէքլէրինտէն հասըլ օլան սէտա , պուլնարըն սէտայի իսթիհ-

զալէրինէ զալէպէ իտէճէյինի բէք ալա պիւմէքտէ իտի .

Օլուրօնտան Բարիզէ ավտէթինտէ , միւթէվէֆա պիրա-
տէրինին էմէքտար խըտմէթքեարը պուլունան Մանուէլի
տախի պէրապէր ալմըչ իտի .

Լույի տը Գըլամօրան , շըմէնտըֆէր վափօնընտա կէչիր-
միչ օլտուղու երիմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա , զիհնինտէն
աթիտէքի գարարը վէրմիչ իտի .

Բաուլը պաշընտան տէֆ իթմէյի հէնուզ տիւշիւնմէյօր
իտի , չիւնքի պու տէլիգանլըյա տահա իհթիյանը վար իտի .
պու տէլիգանլընըն , ճինայէթ խուսուսընտա օլան մէհարէ-
թինտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէյօր իտի . մուվաֆֆազը-
յէթ հասըլ օլտուգտան սօնրա շէրիքը ճինայէթինէ քիւլլի
պիր մէպլաղ վէրմէք , վէ եախօտ քէնտի սէրվէթլնէ անը
տա օրթագ իթմէք սուրէթի իլէ պունըն աղղընը գաբատա-
պիւմէք միւմքիւն օլտուղունը տիւշիւնիյօր իտի .

Լույի , իթիխագ իտէճէյի հէք պու թէտպիրլէրի ճէ-
պինտէքի պիր քիւշիւք տէֆթէրէ գայտ իթտի .

Պու իքի շէրիքը ճինայէթ պէյնինտէ իլք միւլագաթ
Լուր օթէլինտէ վուզու պուլտու , հէմ տէ պու միւլագաթ-
լարը կէրէյի կիպի շիտտէթլիճէ օլտու . Բաուլ թէճըրիւպէ
կէօրմիւչ պիր կէնճ օլտուղու իչին ամուճասընա , հուսուլէ
կէլմիչ պուլունան մուվաֆֆազըյէթին պու տէրէճէսինի
քեաֆի ատտ իտուպ , պունտան իլէրի վարմամասը հագ-
զընտա նասիհաթ վէրիյօր վէ շէօյլէ տէյօր իտի .

— Պունտան ալա մուվաֆֆազըյէթ մի օլուր , արզու
իտէճէք տահա նէ՞ գալտը . պիր միւլեօնը միւթէճավուղ պիր
սէրվէթէ մալիք օլտուգ , պունը պէյնիմիզտէ թագսիմ ի-
տուպ զէվգիմիզէ պագալըմ , իչին պունտան իլէրիսինէ վար-
մագ , զուհուրի մէհուղ պուլունան պէօյիւք թէհլիքէլէրէ
մէպնի ատէթա տիվանէլիք տիր .

Ֆագաթ Բաուլըն պու սէօզլէրի , Լույինին հիսապընա
հիչ մուվաֆըգ կէլմէտիյի ճիհէթլէ .

— Վաղատա սահիպ սերվէթ օլտում, ֆագաթ մուգա-
վէմէթի զայրի գապիլ պիր արզում տահա վար քի, անը իճրա
իթմէտիքճէ մէսուտ օլապիլմէք պէնիմ իչին միւմքիւն տէյիլ
տիր. Մատլէնի սէվէյօրում, պու գըզ իլէ իզտիվաճ իտէրէք
հէմ նայիլի էմէլ օլաճաղըմ, հէմ տէ Բարիզտէ ասհապը հայ-
սիյէթ վէ իթիպարտէն պուլունան պիր պանքէր իլէ, քէսպը
սըհրիյէթ իթմէք կիպի պիր շէրէֆ գազանմըչ պուլունաճա-
ղըմ, տէտի:

— Ամուճա՛, երնէ թէքրար իտիյօրում քի պու Մատլէն
ֆիքրինտէ տէվամ իթմէք, քէնտի մահվըմըզը արզու իյլէ-
մէք տէմէք տիր:

— Նէ օլուրսա օլսուն, պիզիմ մուգավէլէմիզ էլիմիզէ
կէչէճէք սերվէթի պէյնիմիզտէ թագսիմ իթմէք տէյիլ մի
իտի. Բէք ալա, Մատլէն՝ պէնիմ զէվճէմ օլտուղունըն էր-
թէսի կիւնիւ, մէզպուրէնին կէթիրտիյի ճիհաղ սէնին հիսսէն
օլաճագ տըր, պունա բազը տէյիլմիսին:

Բաուլ սիւքիւթ իթտի, օ անտէ սերվէթ սահիպի Լույի
պուլունտուղու իչին ամիր տախի օ իտի. Բաուլ պիր ալ սիւ-
քիւթտէն սօնրա, շու իֆատէտէ պուլունտու:

— Պու եէնի սերվէթէ նէրէտէն սահիպ օլմուչ պուլուն-
տուղունը սօրարլար իսէ, պունա նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին.
միւսիւ Պօվիլէլ Օլուրօնտա մուգիմ պիր մարքի տը Գըլամօ-
րան պուլունտուղունը պիլիյօր, պու զաթըն քիմ օլտու-
ղունը սօրարլար իսէ պիլմէմ նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին, հէմ
պու մարքինին, Պօվիլէլ պանգասընտա բարասըտա վար, չիմ-
տի նէ՞ սուրէթլէ սէնին պու զաթա վարիս օլտուղունը թահ-
դըգա գալգըչըրլար իսէ, պունա վէրիլէճէք գանտաթպախշ
ճէվապըտա հազըրլատը՞ն մը:

— Աման եէկէնիմ, նէ՞ գատար սատէտիլանէ պէյանը
էֆքեարէ պաչլատըն:

— Եօ՛գ, Եօ՛գ, սէօյլէ անլայայըմ պագայըմ նէ՞ ճէ-
վապ վէրէճէքսին:

— Բէք ստատէ , բէք զօլայ պիր ճէվապ վերէնէ յիմ , Օլուրօնտա վէֆաթ իտէն Գըլամօրան , բէտէրիմին Ղայրի մէշրու տիր էվլաաը օլուր . պինաէն սղէյհ պէնիմ գալտաշըմ պուլունուր . քէնտի Համպուրկտա տողմուշ վէ հիճրէթ զէմանը թանընմըշ օլուր , բէք պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք պուլունտուղու իչին , վէֆաթընտա պու սէրվէթին , Գըլամօրան ֆամիլեառընա ինթիգալ իյլէմէսինի արղու . իթմիշ պուլունուր , ալթ թառաֆընը սնլատըն ա' . սէն հէման ետըն սաուգահ պու տէտիքլէրիմի վալիտէնէ հիքեայէյէ պաշլա :

— Բէք ճիւրաթքեարանէ պիր բըլան :

— Նէտէն ճիւրաթքեարանէ օլույօր իմիշ պազ այըմ .

— Պու պապտէ իճրայի թահգըդաթա գալդըշըլարտա անըն իչին :

— Նէ պօշ լաղըրտը , քիմ իճրայի թահգըդաթէ գալդըշաճագ , պանքէր մի , նէ մագսատ իլէ . պէնիմ Ղայրի մէշրու տիր գարընտաշըմ պուլունուպ պուլունմատըղը անըն նէ վաղիֆէսի . պէն գանունէն վարիա օլույօրում , պանգատարի մէպլաղըն պանա թէսլիմի լաղըմ կէլիյօր , անըն վաղիֆէսի ետընըզ գանունա թաթպիգէն հարաքէթ իթմէք տիր . էօթէ թարաֆը նէսինէ լաղըմ :

Բաուլ , պու սէօղլէրէ գալշը իթիրազ իթմէք իչին պիր իք ուճը արայօր իտի իսէ տէ պուլամայօր իտի , նիհայէթ .

— Բէք կիւզէլ , հայտէ տէտիյինիզ կիպի օլսուն , լաքին պունտան սօնրաքի սաղֆիյաթըմ մատամ ֆօվվէլին յիսէսինտէն տէյի , սիզլին քիսէնիզտէն չըգաճագ տըր , տէտի :

— Սէպէպ :

— Սէպէպի արթըզ սիզլին զէնկին օլմուշ պուլունմանըղ տըր :

— (Պիր թավըը զալիպանէ իլէ պաշընը գալտըրըպ .)
Պէնիմ սէրվէթիմտէն սանա նէ , պանա գարշը օլան մուամէլաթը մուսալիֆէթքեարանէնի ունուլթտուն մը , չիմտի պէն սէնտէն հէր շէյի էսիրկէմիշ օլսամ հազլը աոտ օլուն :

մա՞ղմըյրմ, լաքին տուր բըլանըմը սանա խապէր վերէյիմտէ մուվաֆֆադ օլուպ օլմայաճաղըմա սէն հիւքմ իյլէ . պու կիւնէ գատար օլան հարաքեաթըմտան սէն պիր չէյ անլա-յամամը իտին , տուր շիմտի սանա անլէրի իյզահ իաէյիմ-տէ տինլէ :

— Տինլէյօրում :

— Պէն էվվէյա կիտիպ մատամ Թօվվէլէ քէնտիմի արզ իտէրէք « Մատա՛մ, եա ֆէտայի նամուս իթմէլի վէ եա քի-սէնին աղղընը աչմալը » տէյէրէք , գատընը գօրգութում վէ նէթիճէյի հալէ միւնթազըր օլտում , պունտան տօլայը գատընըն ֆէնա սուրէթտէ նէֆրէթինի ճէլպ իթտիմ :

— Պու խուսուստա նէֆրէթ սէօզիւ բէք գուվվէթսիզ գալըր :

— Էվվէթ պիլիյօրում , գատընըն պէնիմ հազգըմտաքի շազապընը իֆհամ իչին նէֆրէթ քէլիմէսինին գուվվէթսիզ գալտըղը մայիւմ տիր . իչթէ օ զէման սէնի արայըպ պու-լարագ պաշատըղըմ օյունը իքմալ իչին սէնի սահնէյի իճ-րաաթ իւզէրինէ սալը վէրաիմ . սէն վազիֆէնի օ գատար միւքէմմէլ իճրա իյլէտին քի , տահա իւք միւլազաթընտա մատամ Թօվվէլին գալպինի , մուհապէթինի քետմիլէն ճէլպէ մուվաֆֆադ օլտուն , պէն սիզի բէրտէ արգասընտան կէօ-ղէթլէյօր իտիմ :

— Փագաթ սէն . . .

— Տուր սէօզիւմի պիթիրէյիմ , օ կիւնքի վուզուա կէ-լէն հալ , իճրասընա միւպաշըրէթ իթտիյիմիզ գօմէտեանըն պիրինճի բէրտէսինի թէշքիլ իյլէմիշ իտի . շիմտի իքինճի բէրտէյէ կէչէլիմ , սէն մատամ Թօվվէլին թէմամը իլէ մու-հապէթ վէ հիւանի նազարընը գազանտըզտան սօնրա , էօյլէ պիր հաշարիլիյէ իսրաֆա գօյուլտուն քի , գատըն պու հարա-քէթինին նէթիճէյի վէսիմէսինի անլայարագ , պունա աճէ-լէթէն պիր չարէ պուլմագ իսթիրհամը իլէ պէնիմ մէրհամէթ վէ մուալէնէթիմէ միւրաճաաթ իյլէտի :

— Զեվալը գատընճըազ...

— Պէն տէ զահիրի պիր թավըը ճիտտիլէթ վէ շիտտէթ իպրազը իլէ, սէնի տէօրթ նալ իլէ գաթի մէսաֆէ իթմէքտէ օլտուղուն ալէմը սէֆահաթտէ տուրտումագ էմրինտէ, սարֆը զայրէթ իթմէքտէն կէրի տուրմայըպ, պու սուրէթլէ վալիտէնտէն մուավէնէթիմի տիրիղ իթմէմիշ օլտում. պէն հայլիտէն հայլի սէնին սէֆահաթընըն էօնիւնիւ ալմըշ պուլունտուղումտան, գասըն պէնի սէվմէյէ թագտիս իթմէյէ պաշլատը:

— Շիմտի օ զէմանլէր կէշտի:

— Մնտէն սօնրա քօմէտեամըզըն իւչիւնճիւ գըսմընա կէլտիք, պունտա Մատլէն իշէ գարըշարագ, մատամ Թօվ-վէլին միւշավիրիլիլի րօլընը իյֆայէ միւպատէրէթլէ, պիղիմ նէ՞ կիպի շիշէքլէր օլտուղումուզը, մումաիլէյհանըն նազարընտա բէք կիւզէլ իյզահ իտէրէք, պէնիմտէ սէնինտէ նա-սըլ ատամ օլտուղումուզը թանըթտը. անտէն սօնրա մա-տամ Թօվլէլ տիւշարը տէհշէթ օլմագլա պէրապէր պիղտէն նէֆրէթ իթմէյէ պաշլատը. պու նէֆրէթի իքիմիզ հագ-գընտա պիրտէն վագը օլմուշ իսէ տէ, մատամ Թօվլէլ մէվ-գըրընտա պուլունան պիր գատընըն, շէֆգաթը մուտէրանէսի հէր հալտէ զալիպ կէլմէք իգթիզա իտէճէյի ճիհէթլէ սէնի աֆվ իթտի:

— Պիշարէ գատըն...

— Պիր անտէ հէմ սէվմէք վէ հէմ տէ նէֆրէթ իթմէք կիպի եէքտիկէրինէ զըտտ իքի հըսսիյաթըն պիլլէշմէսի, եալընըզ վալիտէլէրտէ կէօրիւլէպիլէն ահվալը զարիպէտէն տիր. մատամ Թօվլէլ շէֆգաթը մատէրանէ, նէֆրէթ վէ գօրգու կիպի պիրի պիրինէ մուխալիֆ հըսսիյաթ թէէսսիրի իլէ տէհշէթինտէն թիրիլ թիրիլ թիթրէմէքտէ իքէն, Մատ-լէն պու գատընըն հալինէ մէրհամէթ իտէրէք եէնկէսինին խէլասը ուղուրընա քէնտինի ֆէտա իթտի. պու ֆէտա-քեարըղը տա, ճանը կիպի սէվտիլի Բըրօսըրի եանընտան

ուղագլաշտրմագ վէ պէնիմ իլէ իղտիվաճէ ըիզա կէօսթէրմէք սուրէթլէրի իլէ իպրազ իլլէտի :

— Պագաթ . .

— Տուր քի սէօզիւմիւ իքմալ իտէյիմ, քէյֆիլթ պու սուրէթի ալմըշ պուլունտուղը պիր դէմանտէ Կասթօնըն հալաթտա օլտուղունը խապէր ալտըգ , անտէն սօնրա սէն մատամ Թօվլէլին նաղարընտա պէնի պաթըրըպ քէնտինի թէմիզէ չըգարտըն , վալիտէն երնէ սէնտէ պիր թագըմ ալիճէնապանէ խասիլէթլէր կէօրմէյէ պաչլայըպ , օ էսկի հաչարիլիքլէրինի հէք պէնիմ՝ սէնին իւզէրինտէ օլան սույի նուֆուզըմ թէէսսիրինէ համլ իթտի . շիմտի գօմէտեամըզըն պէչինճի գըսմընա կէլտիք , իշթէ պունը իճրա իթմէք իչին սէնին սահնէյի իճրաաթ իւզէրինտէ պիր քէրրէ տահա արզը վիճուտ իթմէքլիլին լազըմ կէլիյօր :

— Պիր քէրրէ տահա արզը վիճուտ իթմէք մի :

— Պունը իճրա իթմէք սանա բէք միւչկիւլ կէօրիւնիւյօր , տէյիլ մի , լաքին պունտանտա սատէ վէ գօլայ պիր շէյ եօգ տըր . պէնի տինլէ , հէմտէ էյի տինլէ . իսթիգպալիմիզ անճագ սէնին պու խուսուստա կէօսթէրէճէյիմ մէհարէթ իլէ թէէմին օլունապիլէճէք տիր , անլայօրմուսըն :

Բաուլ , Լույինին պու սէօզլէրի իւզէրինէ օթուրտուղու սանտալեանըն իւսթիւնտէ ղայէթ ճէսուրանէ պիր թավը ալարագ :

— Նէ՞ էմր իտէրսէն իճրասընա հազըրըմ , տէտի :

— Էօյլէ իսէ հէման եարըն կիտուպ մատամ Թօվլէլի կէօրէրէք , Կասթօնա տայիր թէրթիպ իլլէմիշ պուլունտուղումուզ մասալը քէնտինէ կիւզէլճէ նագլ իթմէլիսին . Կուճալիլէյհա , սէնին սէօզլէրինէ ինանմամըշ կիպի կէօրիւնիւր իսէ ղարարը եօգ տըր . լաքին սէն , հէքեայէ իթտիլին շէյէ թէմամը իլէ գանաաթ վէ իթիմատ հասըլ իլլէմիշսին կիպի կէօրիւնմէլիսին :

— Էօյլէ կէօրիւնիւրիւմ :

— Պէնտէ տէօրթ պէշ կիւնէ գատար միւսիւ Փօվվէլի կէօրէրէք, զայրի մէշրու պիրատէր հիքեայէսինի քէնտինէ կիւզէլճէ անլաթտըգտան սօնրա, Կասթօնըն նամընա թէտկյէ իտիլմէք իւզրէ պանգասընտա պուլունան մէպլաղըն պանա թէսլիմ իտիլմէսի խուսուսընտա, գարիպէն Օլուրօնտաքի նօթէրիմիզտէն քէնտինէ իյճապ իտէն էվրագը ըէսմիլէնին վիրուա իտէճէյինի պիլտիրիւրիմ. ֆագաթ շիմտիլիք պու ագճէնին պանա լուզումը պուլունմատըղը իչին, եինէ պանգատա մահֆուզ գալմասընը արզու իյլէտիլիմի անլատըրմ, պուտա նէ՞ իչին տիր պիլիյօրմուսըն . . . սէնին պէնիմ հագգըմտաքի էմնիյէթսիզիլիին պէրքէմալ օլտուզունը պիլտիլիմ ճիհէթլէ, սանա գարշը պու ագճէյի թէէմինաթ մէգամընտա կէօսթէրմէք իչին տիր :

— Պունա տայիր սօնրա ուզուն ուզատըյա կէօրիւշիւրիւզ :

— Պէնիմ անտէն սօնրաքի իչիմ կիտուպ մատամ Փօվվէլի կէօրմէք տիր, քէնտիսինէ շու եօլտա պէյանը էֆքեար իտէճէյիմ. « Շիմտիլիէ տէկին ֆագըր պուլունտուղում իչին, պէնիմ պիրատէրիմին չօճուղու օլտուղու հալտէ սիզին տախի օղլունուզ պուլունան Բաուլըն, էմրի թէայիւշ վէ իտարէսի խուսուսընտա սիզի թազեիգ իթմէյէ մէճպուր օլմուշ իտիմ, պու օղլան ֆէվգէլատէ պիր չաբգըն տըր . . .

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, ամուճաճըղմ :

— « . . . Պու չաբգըն սիզի պին իշքէնճէյէ գօյտու, վազիֆէսի իգթիզասընճա սիզի թազիզ իթմէք, հագգընըտա հիւրմէթ կէօսթէրէճէք եէրտէ, օ, պիլաքիս հայաթընըղը ղէհիրլէտի, պունտան տօլայը հուսուլէ կէլմիշ պուլունան թէէսիւֆաթըմա իթիմատ իյլէմէնիզի ըէճա իտէրիմ. պու կիւն իսէ հալլէր թէպէտտիւլ իթտի, համտ օլտուն պէն ղէնկին օլտում, պատէմա Բաուլըն հէր պիր իտարէսինի պէն տէրիւհտէ իտէրիմ, արթըգ անըն իսթիգպալի պէնտէնիզէ այիտ պիր քէյֆիյէթ օլաճագ տըր : »

— Բըլան տէտիյին շէյ պո՛ւ մը տըր :

— Այլթ թարափընը տինլէ , պիզ պու տէտիքլէրիմիզի թէմամը իլէ իճրա իտէր իսէք պագալըմ նէ՞ զուհուր իտէ-
ճէք . պէն պու իֆատաթտէ պուլունտուղում անտէ , մա-
տամ Ծովվէլին քէմալի մէմնունիլէթինտէն նաչի գալգըպ
պէնիմ պոյնումա սարըմասը միւհթէմէլ իսէ տէ , օրթատա
պիրտէ Մատլէն մէսէլէսի պուլունտուղու իչին պու հարա-
քէթի իճրա իթմէզ , վէ պանա արթըզ զէնկին օլմուշ պու-
լունտուղում իչին Մատլէնտէն վազ կէչմէքլիյիմ իյճապ իյ-
լէտիյինի սէօյլէր . պէն իսէ , Մատլէն իլէ իզտիվաճ արզու-
սընտա պուլունմագլըղըմըն պիր իսթիֆատէյի նագտիլէ մագ-
սատընա մէպնի օլմատըղընը անլաթմագ , վէ պու սուրէթլէ
մինէլգատիմ պու պապտէ պիր սուլի նիլէթիմ օլմատըղընը
պիլտիրմէք խուսուսընտա , զէմինի մուվաֆըզ պուլարագ ,
շու սէօզլէրի սէօյլէրիմ :

— « Մատամ , սիզ պէնիմ էհլի ֆէսատ վէ խապա-
սաթքետար պիր ատէմ օլտուղումա իթիմատ հասըլ իյլէտի-
նիզ , լաքին մատամ , պու պապտէ բէք չօգ եանըլտընըզ .
պէնտէ հէր քէս կիպի ինսանըմ , պէնիմտէ կէօյնիւմ վար ,
մատմազէլ Մատլէնի կէօրտիւմ , հիւսնի ճէմալինէ վէ լէթա-
ֆէթը էթվարինէ աշըզ օլտում . կիւզէլլիք իլէ ազլ ու զէ-
քեալլէթի իճթիմա իթմիշ կէօրիւնճէ , մատմազէլի սէվմէքտէն
կէօյնիւմիւ մէն իտէմէտիմ . պու կիւնքի կիւնտէ մատմազէլ
Մատլէնին հիշ պիր բարալըզ ճիհազը օլմասա , եինէ պէն
սիզ իւսթիւ կէլէրէք մումաիլէյհանըն տէսթը իզտիվաճընը
թալէպ իչին , սիզէ գարշը նիյազ վէ թէզարրուտա պուլու-
նուր իտիմ . Մատլէնին , պէնիմ զէվճէմ օլաճաղը արթըզ
թահտը գարարէ ալընմըշ պիր քէյֆիլէթ տիր . չիմոի պու
ագտը իզտիվաճըն իճրասը իչին լազըմ կէլէն շարթլարըն
թայինի խուսուսընը պէնիմ ըէյիմէ պըրագմանըզը ըէճա ի-
տէրիմ . ահվալը մազիլէնիզ հագգընտաքի սիւքիւթիմ , իշթէ
պու տէտիլիմէ մուվաֆագըլէթ իթմէնիլէ հուսուլ պուլա-

ճագ տըր . մատմազէլ Մատլէնին ճիհազընտա ասլա կէօզիւմ օլմատըղընը սիզէ իսպաթ իչին եէմին իտէրիւմ քի , իղտիվաճըմըղըն իճրա օլունտուղու կիւնիւն էրթէսի կիւնիւ Րաուլա , սէնէվի եիրմի պէշ պին լիրալըգ պիր իյրատ , եանի մատմազէլ Մատլէնին պանա կէթիւրէճէյի ճիհազըն գըյմէթինէ միւսավի պիր սերվէթ թէրք իլլէյէճէյիւմ . իշթէ մատամ , պու խուսուստա պիր սույի նիյէթիւմ պուլունմատըղը , սիզին նազարընըղտա պունըն իլէ թէհագգուգ իտէճէք տիր ,

Լույի տը Գըլամօրան , պու սէօլլէրի էօլլէ գանաաթպախշ պիր սուրէթլէ սէօլլէյօր իտի քի , իյմալը հիլլէ վէ տէսիսէտէ հագըգաթէն էմսալի կէօրիւլմէտիք պիր տէրէճէտէ սահիպ մէհարէթ պուլունան Րաուլ պիլէ , պու խապիսին գարշըսընտա հայրան օլուպ գալմըշ իտի . ամուճասընըն պու գարարընը թագտիր իչին .

— Հագըգաթէն բըլանը կիւզէլ թէրթիպ իթմիշսին , հէլէ չու սօն սէօլլէրինի իճրա իտէճէք օլուր իսէն , մատամ Ֆօվվէլ իլէ Մատլէն պէյնինտէ պէօլիւք պիր պէրուտէթ բէյտա օլաճաղընա հիշ չիւպհէմ գալմատը , զիրա պէնիւմ իսթիգպալիւմի թէէմին իչին պու մըգպարտէ պիր սերվէթ արզ իտիչին , հէր հալտէ վալիտէմի պիզտէն թարաֆա ճէլպ իտէճէք տիր , տէտի .

— Էվվէթ , պէնտէ էօլլէ մէմուլ իտէրիւմ . մատամ Ֆօվվէլին պու հարաքեաթընը , եինէ քէնտի վիճտանընա գարշը մազուր կէօսթէրմէք իչին իյճապ իտէն տէլիլլէրի հազըր իթտիւմ . չիւնքի նամուս սահիպի պիր ատէմէ պու եօլտա պիր թէքլիֆ արզ իտուպ , անը՝ նամուսը խադիճինտէ պիր ֆիիլէ սէվգ իթմէք լազըմ կէլտիլի զէման , օ ֆիիլի վիճտանէն հագըլը կէօսթէրէճէք սէպէպլէրի հազըրլամալը տըր , նամուսըլարը պաշգա տիւրլիւ ալտաթմագ գապիլ տէյիլ տիր . իշթէ պունըն իչին պէն մատամ Ֆօվվէլ իլէ Մատլէնին , քէնտինէ գարշը կէօսթէրմիշ օլտուգլարը էմնիյէթի , Բըրօսքէրին ալչագճասընա սույի իսթիմալ իլլէ .

միշտ պուլուռնուղունը պու գատընլարա իսպաթ իտէճէյիմ:
— Նա՛սըլ:

— Սանտըգքեար Բըրօսըէրի, մատամ Ծօվվէլ իլէ Մատ-
լէնէ գարշը պօրճլը, սէֆիհ, գումարպազ, աշիւֆթէլէր ար-
գասընտա տօլաշըր, ֆահիշէ գարըլար իլէ ալէնի սուրէթտէ
հաշամագտան չէքինմէզ, միւսրիֆ վէ բէզիլ պիր ատէմ օլ-
մագ իւզրէ թանըթտըրաճաղըմ:

— Պու պապտէ պէօյիւք պիր տէլիլ օլմագ իւզրէ, կիւ-
ղէլ Նինա Ժիրսիյի էօնէ սիւրէճէքսին տէյիլ մի:

— Սէն իշինէ պագ, պէն մատամ Ծօվվէլի իգնա իթ-
մէք իշին իյճապ իթտիյի տէրէճէտէ վազիհ վէ հաքիմանէ
օլարագ պէյանը էֆքեար իտէրիմ: Եկէր Բըրօսըէր հագը-
գաթէն Մատլէնի սէվէյօր իսէ, պու գըզըն, էօյլէ զիւ-
յիւրտ վէ ատի պիր սանտըգքեար իլէ տէյիլ, Ծրանսանըն
էն պէօյիւք խանէտանընտան պիրինէ մէնսուպ պուլուռնան
ասհապը սէրվէթ ու իթիպարտէն պիր մարքիզ իլէ իզտի-
վաճընա զայրէթ կէօսթէրմէսի լաղըմ կէլէճէյինի, քէնտի-
սինէ բէք կիւզէլ անլատապիլիրիմ:

Խապասաթտա Լույի տը Գըլամօրանտէն կէրի գալմա-
յան Րաուլ պիլէ, պու սէօզլէրի քէմալի հայրէթլէ տինլէ-
տիքտէն սօնրա:

— Պու պապտէ վալիտէմի թէմամը իլէ իգնա իտէմէ-
սէն պիլէ, մումաիլէյհատէ պիր թէրէտտիւտ բէյտա իտէ-
ճէյինէ ճիտտէն էմինիմ, տէտի:

— Խայը՛ր, պէն մատամ Ծօվվէլտէ պիրտէն պիրէ պիր
թէպէտտիւլ հուսուլէ կէթիրէճէյիմի իտտաա իթմէյօրուլ
պէն պու գատընըն զիհնինէ պիր թէրէտտիւտ թօհուլմը է-
քէճէյիմ, սէնին հիմմէթինլէ օ թօհուլմ վարա վարա պէօ-
յիւր: արզու իլէտիլիմիզ մէրթէպէյի պուլուռնա, սէմէրէ-
սինտէն իսթիֆատէ իտէրիզ:

— Պէնիմ հիմմէթիմլէ՞ մի:

— Էօյլէ հա. լաքին տուր սէօզիւմի պիթիրէյիմ: հէք

պու տէտիքլէրիմի իճրա իյլէտիքտէն սօնրա պէն օրթատան չէքիլէճէյիմ , սահնէ իւզէրինտէ իսպաթը վիճուտ իթմէք նէօլպէթի սանա կէլէճէք , պէնիմ թարափըմտան վուգու պուլան իֆատաթը էլպէթտէ վալիտէն սանա անլատաճագ տըր . մումաիլէյհանըն , սանա սէօյլէյէճէյի սէօզլէրտէն պէնիմ իֆատաթըմըն քէնտինտէ նէ՞ թէէսիր հասըլ իյլէմիշ օլտուղունը անլարըզ . պէնիմ թարափըմտան բարա արզ իտիլմէք կիպի պիր սէօզի սէն վալիտէնտէն իշիտինճէ , պու թէքիֆէ գարշը օլանճա շիտտէթին իլէ իթիրազ իտէրսին . հէր տիւրլի սէֆալէթէ վէ հաթթա աճլըզա պիլէ թահամմիւլ իտուպ , եինէ պէնիմ թարափըմտան արզ իտիլէն պիր մէպլաղը գապուլ իտէմէյէճէյինի , սուրէթը գաթիյէտէ վալիտէնէ պիլտիրիսին . պէնիմ կիպի ալչագ , նամուսարզ վէ միւֆսիտ պիր ատէմին ագճէսինի գապուլ իթմէք սէնին իշին միւմքին օլամայաճաղընը սէօյլէրսին . լաքին պու եօլտա պէյանը էֆքեար իթմէքլէ պէրապէր , եինէ էսկի մայիլէթը սէֆիհանէնէ պալլամագտա գուսուր իթմէղսին . հաթտա էվէլքինտէն զիյատէ սարֆիյաթա գումարա տալարսըն , հիշ ինսաֆ իթմէյուպ տայիմա վալիտէնտէն բարա գօրարթմաղա պագարսըն , եօգ տէր իսէ սըգըշտըրըրսըն , ասլա մէրհամէթ էսէրի կէօսթէրմէղսին . շունուտա պիլ քի , հէր նէ գօրարթապիլիր իսէն հէր սէնին օլաճագ տըր , պունլարա տայիր պէն սէնտէն հիշ պիր հիսապ սօրմայաճաղըմ :

— (Հայրէթ իլէ .) Էկէր իշ՝ տէտիլին կիպի օլաճագ իսէ . . .

— Տէտիքլէրիմի եաբմաղա զայրէթ իտէճէքսին տէյիլմի .

— Նէ՞ տէմէք , օլանճա գուվլէթիմ իլէ :

— Րաուլ , իւշ այա գատար պու գատընլարըն էլլէրինտէ վէ ավուճլարընտա հէր նէ վար իսէ քեամիլէն չէքիպ թիւքէթմէլիսին . սէօզլէրիմի էյի տինլէյօրմուսըն , պուն-

լարը, նէ՞ ետրաճագլարընը, նէ՞րէյէ միւրաճաթ իտէ-
ճէքլէրինի պիլէմէյէճէք պիր հալէ կէթիրմէլիսին. իւշ այ
զարֆընտա պունլարըն էլինտէ նէ բարա նէ միւճէվհէր հիշ
պիր չէյ գալմամալը:

— Աճայիպ, պու զէվալը գատընլարըն ալէյհինտէ
պու տէրէճէյէ գատար նէֆրէթ մի հըսս իտիյօրսուն:

Խապիս Լույինին կէօզլէրինտէն մէլանէթ գըզըլճըմլարը
սաչըլմագտա օլտուզու հալտէ, Բաուլըն սիւալինէ շու ճէ-
վապը վէրտի:

— Պէ՞ն մի նէֆրէթ հըսս իտիյօրում. զէվալը չօճուգ,
հալիմի կէօրիւպ անլա՞մայօրմուսըն քի Մատլէնի չըլտըրա-
սըյա պիր աչգ ու մուհապէթ իլէ սէվէյօրում. ա՛հ Բաուլ,
պէն եաշտա պուլունան ատէմլէրին մուհապէթլէրի բէք
չիտտէթլի օլուր. կէօրմէյօ՞րմուսըն քի Մատլէն ագլըմա
կէլտիքճէ վիճուտիմ սէրաբա աթէշ քէսիլիյօր. իսմինի թէ-
լաֆֆուզ իյլէտիլիմ զէման տուտագլարըմտան ալէվլէր չը-
գայօր, եանըյօրում, պիթիյօրում:

— Եա էօյլէ տիր տէ, պու գըզը նա՞սըլ էն թահամ-
միւլֆէրսա պիր իշքէնճէյէ տիւշիւրմէք իչին թէրթիպաթ-
տէ պուլունապիլիրսին:

— Նէ՞ չարէ էօյլէ լազըմ կէլիյօր. պու գըզ օ ըզթը-
րապաթը շէտիտէյէ տիւշար օլմատըգճա, պէնիմ իլէ իզտի-
վաճէ հիշ ըիզա կէօսթէրի՞ր մի. սէն մատամ Փօվվէլ իլէ
Մատլէնի միւտհիշ պիր կիրտապ քէնարընա գատար իյսալ
իտէճէքսին. պու կիրտապըն տէրէճէյի վէխամէթինի կէօ-
րիւպ թագտիրէ պաշլատըզլարը էսնատէ եինէ պէն մէյտա-
նա չըգաճաղըմ. անլէր՝ արթըգ քէնտի մահվլարընա գա-
թիյէն հիւքմ իյլէմիշ պուլունտուզլարը պիր զէմանտա,
պէն իքիսինի տէ գուրթարաճաղըմ:

— Վա՛յ . . . տէմէք քի . . .

— (Սէօզիւնի քէսէրէք.) Եվվէթ, պու իքի գատընա
գարշը օ գատար ալիճէնապ կէօրիւնէճէյիմ, օ գատար ֆէ-

տաքեարըդ արդ իտէճէյիմ քի, պու հարաքեաթը ինսանիյէթբէրվէրանէմ Մատլէնի պիլէ միւթէէսիր իտէճէք տիր. պու գըզ պէնիմ աչգ ու մուհապէթիմ ճիհազ ագճէսինէ տէյիլ, քէնտի զաթընա, քէնտի չախսընա օլտուղունը անլայընճա, օ զէման պանա գարչը օլան նէֆրէթի զայիլ օլաճագ տըր. գատընլար, քէնտիլէրինի սէվէն քիմսէլէրին շիտտէթը սէվտա էսէրի օլարագ իճրա իյլէտիքլէրի հարաքեաթը չօգ տէֆա մազուր կէօրիւրլէր. Մատլէնէ քէնտիմի սէվտիրիիմ իտտաասընտա պուլունամամ, եալընըզ նէֆրէթինի իզալէյէ մուվաֆֆագ օլապիլիիմ. անտէն սօնրա պիլա զահմէթ պէնիմ իլէ իզտիվաճէ լոպի լիզա կէօսթէրի, պէնիմտէ արզու իյլէտիյիմ շէյ իշթէ պոֆնտան իպարէթ տիր:

20

Քէմալի հայրէթիլէ պու սէօզլէրի տինլէմէքտէ օլան Րաուլ, ամուճասընտաքի մէլանէթին պու տէրէճէսինէ շաչըպ գալմըչ իտի. Լույի տը Գըլամօրան, իճրայի խապասաթտա Րաուլտան գաթպէգաթ իւսթիւն պուլունտուղունը իսպաթ իյլէմիչ իտի. շայիրտ, ուսթասընըն մէհարէթը ֆէվգէլապէսինէ հայրան օլուպ գալմըչ իտի չ թարաֆէյն պիր միւտր տէթ սիւքիւթ իթչտիքտէն սօնրա Ք Րաուլ քէլամէ աղազ ի տէրէք:

— Մուվաֆֆագ օլաճաղընա գանաաթը քեամիլէ հասըլ իթտիմ, լաքին սէնին իլէ Մատլէնին պէյնինտէ սանտըգքեար Բըրօսըրին զաթը տէյիլ իսէ տէ, խաթըրէսի օլսուն էպէտիյէն հիւքմ սիւրէճէք տիր, տէմէսի իւզլէրինէ, Լույի, պու սէօզէ գարչը մէլանէթքեարանէ պիր գահգահա սալը վէրտիքտէն սօնրա զազապանէ պիր թավը ալտը:

արթըգ սէօնմիւշ պուլունտն էլինտէքի սիկարայը հիտտէթլէ ֆըրլատարագ՝

— Բըրօսբէր տէտիյին քիմ օլույօր, անը պաշըմտան էպէտիյէն տէֆ իթմէք, իշթէ շու սիկարայը էլիմտէն աթմագտան զիյատէ պանա տահա գօլայ տըր, տէտի :

— Լաքին ամուճաճըղըմ, Մատլէնին Բըրօսբէրէ մուհապէթի վար :

— Վարսըն օլսուն, ալթը այա գալմայըպ գըղըն պու մուհապէթի մահվ օլաճագ տըր. անըն նազարընտա պու կիւնքի կիւնտէ Բըրօսբէր, ախլագճա վէ մանէվի սուրէթտէ մահվ օլմուշ պիր ինսան հիւքմինտէ տիր. պէն իսթէտիյիմ անտէ Բըրօսբէրի սէվկիլիսի վէ ալէմ նազարընտա տախի մահվ իտէպիլիրիմ, իշ օլուր պիթէր. Բըրօսբէրին սէֆիհ պիր մէթրէսի վար, քէնտի քիպար զաթլար իլէ կէօրիւշիյօր, արապալար իլէ կէղէյօր, գումար օյնայօր, քէնտինին հէր սուրէթլէ բարայա էչէտտը իհթիյաճը վար. հալ պու քի Բըրօսբէրին վարիտաթը պու գատար սարֆիյաթա թահամմիւլ իտէմէղ, բարասըղ գալընճա նէ՞ եաբաճագ... էլինին ալթընտա քէնտի իսթիգամէթ վէ նամուսընա թէվտի իտիլմիշ գօճա պիր գասա վար...

Բաուլ, ամուճասընըն պու ֆիքրինէ գարշը իսթիղըապ կէօսթէրմէքտէն քէնտինի ալամայարագ :

— Ամմա՛ եաբտըն հա՛... տէտի :

— Բըրօսբէր նամուսքեար տըր, գասատան սըրգաթը իրթիքեապ իթմէղ տէյէճէքսին, տէյիլ մի. հէյհա՛թ, պէն տէ ճնըն գատար նամուսքեար իտիմ, լաքին չարէսիղ գալընճա մէզմուլմ ատտ իտիլէն հէր հարաքէթի իրթիքեապէ մէճպուր օլտուլմ. օղլուլմ, սէնին նամուսքեարլըղ տէտիյին, վարլըղ վէ թահաթ իչինտէ իճրա օլունուր պիր հարաքէթ տիր. պէն, վարլըղ իչինտէ մուհաֆաղայի նամուս իթմէքլէ իֆթիխար իտէնլէրէ կիւլէրիմ. Մատլէնի սէվէյօրուլմ, անա վասըլ օլմագտան պէնի մէն իտէճէք հէր տիւրլի մանիլէրի

ալթ իւսթ իթմէքտէն չէքինմէմ. էկէր պու մանկէրին պիրի
Բըրօսբէր օլաճագ իսէ, անը տա մահվ իտէրիմ. անը էօյլէ
պիր հալէ գօրում, էօյլէ պիր մայիշէթ իչինտէ եաշատըրմ
քի, Մատլէն, սէվկիլիսինի թէագըպ իչին անըն եաշատըր
մահալլէրէ գատար ֆիքրինի սէվգ իթմէյէ թէնէզզիւլ ի-
տէմէզ:

Լույի, պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի էսնատէ, Բըրօսբէր ա-
լէյհինտէ էօյլէ պիր հիտտէթ վէ ինթիգամ արզուսը կէօս-
թէրտի քի, պունտան Բաուլ պիլէ միւթէէսսիր օլարագ տիւ-
շիւնմէյէ պաշլատը վէ նիհայէթ:

— Պանա բէք միւտհիշ պիր վազիֆէ իհալէ իտիյօրսուն,
տէտի:

— Վա'յ, պու. բօլը իյֆա իթմէք խուսուսընտա քէն-
տինտէ թէէսսիւրաթը վիճտանիյէ մի հըսս իտիյօրսուն:

— Թէէսսիւրաթը վիճտանիյէ տէյիլ ամա...

— Ամասը նէ՞ օլույօր. պու վազիֆէյի իյֆա իթմէքտէն
ճայըյօրմուսըն. էկէր պունը արզու իտիյօր իսէն, պիլմիշ օլ
քի վաղըթ կէճիքմիշ տիր. Բաուլ պէյ էֆէնտի հաղըթլէրի,
հէր կէօնա սէֆահաթը էյլէնճէյի թանթանայը իսթէյօր-
լար, ճէպլէրինին ալթուն իլէ տօլու պուլունմասընա, ալա
աթյարա արապալարա մալիք օլմասընա խահիշ կէօսթէրիյօր-
լար տա, եինէ էրպապը ֆազիլէթ ու իֆիֆէթտէն իմիշ կիպի
կէչինմէք արզու պույուրույօրլար. պէօյլէ օլմագ իչին ինսա-
նըն իյրատ վէ ագար իլէ տօղմասը լազըմ կէլիր. ահմագ,
նամուս վէ իսթիգամէթ իւզրէ հարաքէթ իթմէք սուրէթի
իլէ, պիզիմ կիպի միլեօնլարա մալիք օլանլարը նէրէտէ կէօրշ
տիւն. բարայը ըէզալէթ վէ մէյանէթ իչինտէ գաղանըրսըն,
զէնկին օլտուգտան սօնրա ասհապը նամուս սըրասընա կէ-
չէրսին, իշթէ սէնին ֆազիլէթքեարլըգ տէտիյին պէօյլէ օ-
լուր:

— Նամուսըմը մուհաֆաղա իտէպիլէճէք գատար պիր
սէրվէթէ մալիք տէյիլ իտիմ, անըն իչին պաղը խապասաթը

իրթիքեապտէն չէքինմէտիմ . լաքին միւտափաատէն ա-
ծիզ իբի պիկիւնահ գատընը պու գատար իշքէնճէլէրէ
գոյմագ , վէ պէնի սատըգ տօսթ զանն իտէն պիր ատէմին
հայաթ ու սատտէթինի մահվ իթմէք կիպի իճրաաթը մէ-
լունանէյէ ալէթ օլմագ , տօղրուսը պանա բէք աղըր կէլիօր :

Պու իբի շէրիքը ճինայէթ կիպի խապասաթ իլէ վագըթ
կէշիրմէքտէ պուլունան քիմնէլէր իշին , հիշ մանասը օլմամագ
լազըմ կէլէն Րաուլըն շու իթիրազլարը , Լույիյի սօն տէ-
րէճէյէ գատար զազապլանտըրմըշ օլաուղունտան , քէմալի
հիտտէթ իլէ պաղըրարագ շու սէօղլէրի սէօլլէտի .

— Վա'հ , վա'հ , վա'հ , սէն հագըգաթէն մէրհամէթէ
շայան պիր ֆիքիր խասթասը իմիշսին , պիրտէն պիրէ զէնկին
օլմագ իշին էլիմիզէ մէմուլին խարիճինաէ պէօլլէ իշիտիլմէ-
տիք կիւզէլ պիր ֆըրսաթ տիւշսին տէ , սէն պունտան իս-
թիֆատէ իշին թէրէտտիւտ կէօսթէրմէյէ գալգըշասըն . . .
սէն պու մէճնուանէ հարաքէթին իլէ թըպզը , հէրարէթ-
տէն եանըպ տա , սու՝ պիր ազ գօվանըն տիպինտէ պուլուն-
տուղու իշին , պաշընը իշինէ սօգմաղա ճէսարէթ կէօսթէր-
մէյէն էշէյէ պէնզէյօրսուլն . պէնի պու պապտէ պիր չօգ
սէօղ սէօլլէմէյէ մէճպուր իթմէ , պու թութմագ իսթէտի-
յին մէսլէք մուճիպինճէ հարաքէթ իտէր իսէն սօնըն բէք
ֆէնա օլուր . պու հարաքէթինին նէթիճէսինաէ կիտէճէյին
մահալ եա թիմարհանէ վէ եախօտ ժանտարմալար ըէֆա-
գաթը իլէ մահքէմէյի ճինայէթ տիր . եիրմի սէնէ գատար
պիւթին էրպապը տիրայէթի հայրէթտէ պըրագաճագ պիր
մայիշէթ իլէ եաշատըգտան սօնրա , կէշէն սէնէ քէնտի քէն-
տիմի թէէֆ իտէճէք պիր հալէ կէլտիմ . մէրագ իթմէ , սօն-
րա սէն տէ էօլլէ պիր ըզթըրապ իշինտէ տիւշէրսին տէ ,
քեաշքի մատամ ֆօվվէլէ գարշը , այտա պին ֆըրանգլըգ պիր
իբի պանգնօթ գօրարմագտան իպարէթ պուլունան իշքէնճէ-
տէ տէվամ իտէյիտիմտէ պու հալէ կէլմէյէիտիմ , տէրսին .

— Պէն նէ հարիսը սէրվէթ նէ տէ խայընըմ :

— Բէք ալա, հայտէ սէրվէթ հարիսի պիր ատէմ օլմա, ֆաղաթ կիւնիւն պիրինտէ մատամ Ծովվէլ վէֆաթ իտէճէք օլուր իսէ սէնին հալին նէ օլաճագ, անտէն սօնրա կիտուպ արզը իհթիյաճ իչին միւսիւ Ծիվվէլէ մի էլ ուղատաճագսըն :

Լույինին պու սէօղլէրի իւղէրինէ, Բաուլտա պիր հիտտէթ ասարը կէօրիւլէրէք շիտտէթ իլէ :

— Էլ վէրիւր արթըզ, էլ վէրիւր, պու իշտէն չէքիւմէք պէնիմ ագլըմա հիչ պիր վագըթ կէլմէմիշ տիր, սանա գարչը իթիրազ իտիշիմ, պէնի նա՞սըլ միւշկիւլ վէ մէլունանէ պիր վազիֆէյի իճրայէ սէվգ իթտիյինի կէօսթէրմէք, վէ պէնսիզ սէնին իչին մուվաֆագըլէթ միւմքիւն օլամայաճաղընը իսպաթ իթմէք մագսատընա մէպնի իտի, տէտի :

— Պէն տէ հիչ պիր վագըթ պունըն աքսինի իտտաա իթմէտիմ :

— Էօյլէ իսէ ազիզ ամուճաճըղըմ, պու իշտէ մուվաֆֆագ օլուր իսէք պէնիմ հիսսէմէ նէ՞ այըրաճագսըն . լաքին պագ էօյլէ պօշ իսթիգրազլարա ֆիլանլարա գալգըշմա . սէօյլէ պագալըմ մուվաֆագըլէթտէն սօնրա պանա նէ՞ վէրէճէքսին, շայէթ մուվաֆֆագ օլամատըղըմը սուրէթտէ տէ հիսապ նա՞սըլ օլաճագ :

— Սանա էվվէլճէ սէօյլէմիշ օլտուղում վէճհ իլէ պէնիմ Մատլէն իլէ իղտիվաճըմըն էրթէսի կիւնի, սէն եիրմի պէշ պին լիրալըգ պիր իյրատէ սահիպ օլաճագսըն, իշթէ պու գատար :

— Բէք ալա, պու շարթլար պէնիմ իշիմէ կէլիօր, ֆագաթ պու պապտէ արզ իտէպիլէճէյին թէէմինաթ նէ՞ տիր, էվվէլա անը անլայալըմ պագալըմ :

Մատտէ պու նօգթայա կէլինճէ, իքի շէրիքը ճինայէթ պէյնինտէ ույուշմագ կիւճլէշիպ պահսըն ուղամասը լազըմ կէլիօր իտի . զիրա պու իքի խայընլար պիր պիրինի բէք էյի թանըտըզլարընտան, եէքտիկէրինէ էմնիյէթ վէ իթիմատ իթմէմէքտէ հէր իքիսինինտէ հագգը վար իտի . նիհայէթ

իւլ էմր Գըլամօրան , Բաուլըն պու սիւալինէ գարչը .

— Նէտէն գօրգուպտա պէնի թէէմինաթ կէօսթէրմէյէ մէճպուր իտիյօրսըն , տէտի :

— Պու պապտէ հէր սուրէթլէ շիւպհէ իթմէյէ վէ տիւ-
չարը տէհչէթ օլմաղա հազգըմ վար տըր , էկէր պէնի ալ-
տատըյօր իսէն սօնրա հազգըմը հազգ իթմէք իչին պէն
քիմէ միւրաճաաթ իտէպիլէրիմ , (պէլինի կէօսթէրէրէք) շու
քիւչիւք խանչէրէ , տէյիլ մի . խալըր , շիւնքի պէն սէնի էօլ-
տիւրտիւքտէն սօնրա սէն ատալէթ նազարընտա նամուսքեար
պիր ատէմ օլմագ իւզրէ թանըլըրսընտա , ախըր ինթիգամէ
գալգըլըլար , պէնի մահքիւմ իտէրլէր :

Իքի ճինայէթ արգատաշլարը պէյնինտէ պու եօլտա պիր
չօգ սէօզլէր ճէրիյան իթտիքտէն սօնրա , նիհայէթ մէսէլէ
հէր իքիսինին տախի արզուլարընա մուվաֆըգ պիր սուրէթ-
տէ հալլ իտիտի , զայէթ տօսթանէ պիր սուրէթտէ եքքտի-
կէրինին էլլէրինի սըգըպ այրըլտըլար :

Հայըֆ քի , չօգ վագըթ կէչմէքսիզին պու մէնհուս ի-
թիֆագըն նէթիճէյի միւտհիչէսի մէյտան ալտը . Բաուլ ,
Լույինին թալիմաթը վէճհ իլէ հարաքէթէ պաշլատը , պի-
չարէ մատամ ֆօվվէլ , օղլունըն հարաքեաթը պիր աղ մու-
ճիպի մէմուռնիյէթ օլաճագ պիր սուրէթ ալմաղա պաշլամըշ
իքէն , պիրտէն պիրէ եինէ էսկի հալէ տէօնմիւշ օլմասըն-
տան շաշըրըպ գալմըշ իտի . Բաուլ , էվվէլքինտէն զիյատէ
սէֆահաթա վէ իսրաֆա գօյուլմուշ իտի :

Էվվէլլէրի Բաուլ , վալիտէսինտէն ագճէ թալէպ իյլէտիյի
զէման պին տիւրլիւ շէյթանէթքեարանէ տէսիսէլէր իլէ , բա-
րայա իհթիյաճը օլտուղունը պիլտիլի , լէճալէր վէ իսթիլ-
համլարտա պուլունուր իտի . շիմտի իսէ ամիրանէ պիր թավը
իլէ իսթէմէքտէ , պու թալէպլէրինի թէսվիյէյէ միւսարա-
աթ կէօսթէրմէզ իսէ , պիչարէյի թէհտիտէ գօրգութմաղա
զալգըլմագտա իտի :

Բաուլըն , պու եօլտաքի ինսաֆսըզճա թալէպլէրինի իճ-

րայէ զայրէթ կէօսթէրէ կէօսթէրէ, մատամ ֆօվվէլ իլէ Մատլէնին էլլէրինտէ ափուճլարընտա պիր շէյ գալմատը. խայըն հայլաղ պու գատընլարըն էլլէրինտէ մէվճուտ պու-
լունան բարալարը պիր այ իչինտէ եէտի պիթիրտի. պիչարէ գատընլար իսէ անտէն սօնրա պիր թագըմ հիյէլէրէ գալ-
գըշարագ, էվին իտարէսինտէն բարա չալմաղա մէճպուր օլ-
տուլար, խանէնին իտարէսի իչին մալ վէրէն էսնաֆը պէ.ք-
լէթմէյէ վէ խանէյի պօրճ իլէ իտարէ իթմէյէ պաշլատը-
լար:

Ձաւալլը գատընլար, պու սուրէթլէրէ խայըն Բաուլըն իպրամսթընա գարշը կէլէմէտիքլէրինի կէօրիւնճէ, մէսարիֆ տէֆլթէրինէ գայտ իյլէտիքլէրի էշեանըն ֆիյաթլարընը եիւք-
սէլթտիքտէն պաշգա, վիճուտի օլմատըգ պիր թագըմ ֆագ-
լա շէյլէր գայտ ու իլավէսինէ գատար վարտըլար. սօն տէ-
րէճէտէ պիր մուղայիգա իչինտէ վագըթ կէչիրտիքլէրի հալ-
տէ, քէնտիլէրինի կիւյա պիր թագըմ գըյմէթլի էլպիսէլէր
եարտըրըյօրլար, սիւս վէ նըղամլարը իչին պիր չօգ բարա-
լար սարֆ իտիյօրլար իմիշ կիպի կէօսթէրմէյէ պաշլատըլար.
հաթտա պուլնտան տօլայը պիր կիւն միւսիւ ֆօվվէլ կիւլէ-
րէք:

— Ճանըմ պու նէ՞ գատար սիւս . . . տէյու պիր լա-
թիֆէտէ պուլուլնտու:

Լաքին հագըգաթտէ իսէ այլար կէչտիյի հալտէ զէվալ-
լը գատընլար, քէնտիլէրինէ պիր իյնէ պիլէ ալամամըշ ի-
տիլէր. պիր զիյաֆէթէ, թէաթրօյա ֆիլանա կիթմէք իյճապ
իյլէտիյի վագըթ, էսկի էլպիսէլէրինի պօղուպ մօտայա ույ-
տուրմագ սուրէթի իլէ իհթիյաճլարընը տէֆէ օղրաշըրլար
իտի:

Մատլէն, մատամ ֆօվվէլտէն զիյատէ ուղաղը կէօրիւր
պիր զըղ պուլուլնտուլուլնտան, պիր կիւն օլաճագ քի Բա-
ուլա ագճէ թէտարիքլէրինտէն աճիղ գալընարագ պուլնա գար-
շը « Արթըգ բարա եօգ » ճէվապընը վէրէճէքլէրինի, ան-

տէն սօճրա տախի պիղզարուր էսրար մէյտանա չըգաճաղը-
նը պիլիյօր վէ պու միւտհիշ սաաթը քէմալի խէլէճան իլէ
պէքլէյօր իտի իսէ տէ , մատամ Թօվվէլի պիւսպիւթիւն
մուազզապ վէ տիւչարը տէհչէթ իթմէմէք իչին , պու Ֆիք-
րինի մումաիլէյհայէ աչմագտան իհթիրաղ իտիյօր իտի :

Մատլէնին , հագըգաթը հալտէն մատամ Թօվվէլի ա-
կեահ իթմէմէք իսթէմէսի պիր Փայիտէյի մուճիպ օլմատը ,
չիւնքի վիրուտինտէն գօրգուլան օ մէնհուս կիւն կէլտի չաթ-
տը , զիրա նէ մատամ Թօվվէլտէ , նէ Մատլէնտէ , Բաուլա
վէրէճէք պիր շէյ գալմամը օլտուղու կիպի , ագճէ թէ-
տարիքի իչին իթիսաղ օլունան չարէ վէ թէտպիրլէր տախի
հատտը նիհայէթ վասըլ օլմուշ իտի :

Պիր կիւն էվվէլ խանէլէրինտէ ագչամ թաամընտա պիր
գաչ միսաֆիր պուլունտուղունտան մաթպախ իչին պաղը
շէյլէր լազըմ կէլմիշ իտի . մատամ Թօվվէլ , պունլաբըն
սաթըն ալընմասը իչին աշըրյա վէրիլմէսի իյճապ իտէն ագ-
ճէյի բէք կիւճ թէտարիք իտէպիլմիշ իտի . իշթէ օ կիւնի
Բաուլ կէլտի , բարայա բէք պէօյիւք իհթիյաճը պուլուն-
տուղունը պէյան իլէ միւթլագ սուրէթտէ իքի պին ֆրանգ
վէրմէսինի վալիտէսինտէն մուսիրրանէ թալէպ իյլէտի :

Պիչարէ գատընլար , նասըլ պիր մէվգըտա գալմըշ օլ-
տուգլարընը Բաուլա անլաթտըլար , պիր գաչ կիւն սապը
իյլէմէսի իչին բէճալար նիյաղլար իթտիլէր . ֆագաթ Բաուլ
պու զավալլըլարըն բէճա վէ իսթիրհամլարընա ասլա գու-
լագ ասմայըպ , իսրարընտաքի շիտտէթինի արթըրտըգճա
արթըրտը . նիհայէթ մատամ Թօվվէլ մէյուսանէ պիր սու-
րէթլէ :

— Ահ ինսաֆսըղ մերհամէթսիղ էվլատ , արթըգ էլտէ
ավուճտա հիշ պիր շէյիմ գալմատը , նէմ վար իսէ ալտըն ,
եալընըղ միւճէվհէրաթըմ գալտը , անլէրի իսթէրմիսին ,
իչինէ եարար իսէ պունլարը տա ալ , տէմէսի իւղէրինէ , խա-
յըն Բաուլ սըյըրգճասընա .

— Պու միւճէվհէրաթը կէօթիւրիւպ էմնիյէթ սանտը-
ղընա ըհհինէ գոյաճաղըմ, տէտի :

Մատամ Ծօվվէլ կիտուպ պիր մահֆազա կէթիրտի ,
պունըն տէրունինտէ ղայէթ գըյմէթտար պիր բըրլանթա
իյնէ վար իտի . պունը միւսիւ Ծօվվէլ, սէրվէթի պիր միլեօ-
նը թէճավուզ իյլէտիյի զէման զէվճէսինէ թէպրիք մագա-
մընտա պիր հէտիյէ օլմագ իւզրէ թագտիմ իյլէմիլ իտի :

Պու զավալը գատընլար , պէօյիւք պիր սէրվէթ վէ-
թանթանա իչինտէ պուլունտուգլարը հալտէ , թարիֆի ղայ-
րի գապիլ պիր մուզայիգայի միւտհիլէյէ տիւչար օլմուշլար
իտի . օն քիչիտէն միւթէճավուզ խըտմէթքեարլար , պուն-
լարըն էմիրլէրինէ ինթիզարտէ պուլունույօր վէ միւթէատ-
տիտ աթլար արապալար , պու գատընլար նէրէսինի իսթէր-
լէր իսէ օ թարաֆա կիթմէք իւզրէ հազըր տուրույօրլար ի-
տի :

Մատամ Ծօվվէլ, մահֆազայը Բաուլա թէսլիմ իյլէտի-
յի էսնատէ , էմնիյէթ սանտըղընտան ալաճաղը ագճէտէն
պիր գըսմընտա քէնտիլէրինէ կէթիրմէսինի ըհճա իթտի .
պու ըհճա իւզէրինէ խայըն Բաուլ նասըլ իսէ ինսաֆա կէ-
լէրէք , էմնիյէթ սանտըղընտան իսթիգրազ իտէճէյի մէպ-
լաղըն պիր մըգտարընը պունլարա կէթիրէճէյինի վատ իթ-
տի :

— Յիլհագըգա Բաուլ պու վատինի իյֆա իթտի , լա-
քին մատամ Ծօվվէլ պու հարաքէթի իլէ Բաուլա բարա գօ-
բարաճագ եէնի պիր մէնպա կէօսթէրմիլ օլտու . Բաուլ պու-
նը տա սույի իսթիմալ իթտի , չէօյլէ քի մատամ Ծօվվէլին
նէ գատար միճէվհէրաթը վար իսէ պիրէր պիրէր էմնիյէթ
սանտըղընա կիթտիքտէն սօնրա , նէօվպէթ Մատլէնին միւ-
ճէվհէրլէրինէ կէլուպ անլէր տախի աղ պիր միւտտէթ զար-
ֆընտա էմնիյէթ սանտըղընըն գասասընա կիրտիլէր :

Դարիյնի քիրամըն միւթալաասընա բաղպէթ պույուր-
տուգլարը իշպուլ ըօմանըն Բարիլտէ նէչրի էսնասընտա , Յը-

րանսա ճինայէթ մահքէմէսինտէ պու եօլտա պիր մուհաքէմէ կէօրիւմիւշ տիր . շէօյլէ քի կէնճ վէ դայէթ կիւղէլ պիր գա- տըն , Լույի կիպի ճանի պիր հէրիֆ թարաֆընտան թամաթ պէշ սէնէ պու եօլտա սօյուլմուշ տըր . պու ճանի հէրիֆի հէր նասըլ իսէ կէնճ գատընըն ալըգը իլէ պէյնլէրինտէ թէաթի օլունան մուհապէթնամէլէրի էլինէ կէչիրմիշ , պու մուհա- պէթնամէլէրին միւհթէվիյաթը պուլունան էսրարը ալըգա- նէյի մէյտանէ չըգարըրըմ թէհտիտի իլէ , պիշարէ գատը- նըն էլինտէ ամուճընտա պիր շէյլէր պըրագմամըշ տըր . պու մուհաքէմէնին էվրագը օգունտուղու էքնատէ , մէլանէթը պէշերիյէնին նէրէլէրէ գատար վարտըղը կէօրիւմիւշ օլտու- ղու ճիհէթլէ , մահքէմէտէ եիւզիւ գըղարմատըրք ինսան գալմամըշ տըր :

Պիր թագըմ գալալըլարը , պու եօլտա գօրգութմագ սայէսինտէ կէչինէն ճանիլէր զանն Նլունտուղու գատար աղ տէյիլ տիրէր , պու եօլտա պիր սըրրա վագըֆ օլմալարըն- տան տօլայը էվտէքի խըտմէթճի գատընտան , ուշաղընտան գօրգան միւսիւլէր վէ մաննամլար աղ մը տըր զանն օլունուր . պէօյլէ պիր էսրարէ վագըֆ օլտուգտան սօնրա հագգը սիւ- քիւթ , եանի սուս բնյը օլարագ պիր մէպլաղ սըղտըրմագ ուսուլինէ Փըրմնսատա (Շանթաթ) տէրլէր քի , ճինայէթին էն ալչագճասը ատտ օլունուր . թէէսիւֆ օլունուր քի պու էօլտա ճինայէթլէրին տայիմա կիզլի գալմասընա դայրէթ ի- տիլտիյի ճիհէթլէ , պու ճանիլէր , էքնէրիյէթլէ բէնչէյի ա- տալէթէ թուլթուլմագտան մէսուն գալըլար . Բարիզ էսկի զապթիյէ նագըրլարընտան պիր զաթը տիրայէթսիմաթ , պու պապտէ շէօյլէ պիր միւթալաատէ պուլունմուշ տըր :

« Պու (Շանթաթ) ուսուլի Բարիզտէ ատէթա պիր սէ- նաթ սուրէթինի ալըպ , պինլէրճէ քիմսէլէր պու եօլտա պիր ինթիֆատէյի բէգիլանէ սայէսինտէ կէչինմէքտէ տիրլէր . պաղէն պու եօլտա ճանիլէր իլէ պունլարըն հէտէֆի ճինա- յէթլէրի օլան զաթլարը խապէր ալըր իսէք տէ , պիշարէլէ-
 ր—37

րին խելապարը հմինտէ հիշ պիր իշ կէօրէմէյիզ Էքսեր տէֆալէր ճանիյի իճրայի ճինայէթ իյլէմէք իւզրէ իքէն եագալարըզ, լաքին եինէ էլիմիզտէն պիր շէյ կէլմէզ, չիւնքի ճինայէթին հէտէֆի օլան զաթ, էսրարընըն մէյտանա չըգաճալը գօրգուսընպ մէպնի, տէրհալ ճանինին թարաֆընը իլթիզամ իտուպ պիզիմ ալէյհիմիզտէ իգամէյի տավայա գալգըշըր :

« (Շանթաթ) ուսուլի, Բարիզտէ էրպապը խապասաթէ գաղանճը պիր սէնաթ օլմուշ տըր, պիր եէրտէն պէշ բարա կէլիրէրի օլմատըզը հալտէ բըրէնսլէր կիպի բարա սարֆ իտէն պիր թագըր՝ պաշը պօշ հէրիֆէր կէօրիւմէյօր մը, պունլար՝ օ սարֆ իյլէտիքէրի բարալարը նէրէտէն պուլույօրլար :

« Պէօյլէ մէլղէլարըն հէտէֆը մէլանէթլէրի պուլունան զաթլար, պունլարըն տէսթը զատրլարընտան գուրթուլմագ բէք գօլայ օլտուղունը պիլմէյօրլար. քէյֆիյէթ՝ էսրարըն մէյտանա չըգամամսընտան իպարէթ օլտուղտան սօնըա, իյճապ իթաիյի թագտիրտէ բօլիս նէզարէթի տախի քէթմը էսրարէ սօն տէրէճէ զայրէթ կէօսթէրի :

« Խիւլասայի քէլամ, պէօյլէ պիր ըլթըրապ իչինտէ գալմըշ պուլունան քիմնէ, բօլիս ամիրլէրինտէն պիրինէ մահրէմանէ պէյանը հալ իյլէմիշ օլտա Էհմ սըրրը մէյտանա չըգամազ, հէմտէ օ ճանկիւտազ իշքէնճէտէն խելաս օլմուշ պուլունուր. »

Պիշարէ մատամ ֆօվլէլին, զատտարլարա գարշը եալվարըպ կէօզ եաշը տէօքմէքտէն պաշգա պիր չարէյի միտաֆաասը եօգ իտի. հալ պուրի էօյլէ զալիմէրէ գարշը կէօզ եաշը տէօքմէք նէ բարա իտէր :

Բաուլ, պազը տէֆա պու պիշարէ գատընլարա իթմէքտէ պուլունտուգլարը իշքէնճէնին տէրէճէսինի նազարը ինսաֆէ ալարագ :

— Պունտան իլէրի վարմաղա եիւրէյիմ թէհամմիւլ իթ-

մէյօր , Յոէյու պու գատընլար հագգընտա պիր աղ մէրհա-
մէթլի տավրանմասընը , ամուճասընա ըհճալէր իտէր իտի ի-
սէ տէ , խայըն Լույի , եէկէնինին պու թէէսիւրաթը ճահի-
լանէսինէ գարշը .

— Վագաա պէօյլէ պիր իշքէնճէյէ ալէթ օլմանըն էյ-
լէնճէլի պիր հարաքէթ օլմատըղընը պէնտէ պիլիրիմ , լաքին
նէ եաբալըմ էօյլէ լաղըմ կէլիյօր , պու կէօնա քէյֆիյէթ-
լէրտէ գալպին վիճտանըն ըէյի սօրուլմաղ , հա'յտէ եավրում
սէն պիր աղ տահա ճիտոյիյէթ մէթանէթ կէօսթէր , արթըգ
իշ խիթամընա էրիյօր , տէմէքտէ իտի .

Ֆիլհագըգա , արթըգ իշ խիթամէ էրիյօր , հէմտէ Լու-
յինին հիսապընտան տահա էվվէլ պիր զէմանտա էրիյօր ի-
տի . մատամ Ֆօվվէլ , օ այըն նիհայէթինէ տօղրու օ տէրէճէ
մուղթարըպ դալմըշ վէ գարիպէն միւտհիշ պիր պէլա զու-
հուր իտէճէյինի օ գատար աշիքեարէ օլարագ հըսս իթմէյէ
պաշլամըշ իտի քի , նէ եաբաճաղընը շաշըրըպ նիհայէթ ճա-
նընըն տիւշմէնի պուլունան Լույի տը Գըլամօրանէ միւրա-
ճաաթ իթմէյէ գարար վէրտի .

Մատամ Ֆօվվէլ , Լույի տը Գըլամօրանա միւրաճաաթ
իթմէք խուսուսընտաքի ֆիքրինի , շէտիտ պիր իթիրաղէ օլ-
րամագ գօրգուսընտան նաշի Մատլէնէ աշմաղա գօրգմուշ
իսէտէ , նիհայէթ պու նիյէթինի կէնճ գըղա պիլտիրմէյէ
մէճպուր օլտուղու զէման , գըղ թարաֆընտան մուխալիֆէթ
տէյիլ , պիլաքիս պիր ան էվվէլ կիտուպ Գըլամօրանը կէօր-
մէսի հագգընտա ըհճա պիլէ վուգու պուլմասը , մատամ
Ֆօվվէլին բէք զիյատէ թէաճիւպինի մուճիպ օլմուշ իտի .

Պիշարէ Մատլէն տէ , օղրատըգլարը ֆէլաքէթին թէէ-
սիրի իլէ ատէթա հէր շէյի անլայըպ քէշֆ իյլէմէք տէրէ-
ճէսինտէ պիր հըսս հուսուլէ կէլմիշ իտի . ֆէլաքէթ ինսանը
պու կիպի խուսուսլարտա ուսթա իտէր .

Մատմաղէլ Մատլէն , Բաուլըն պու հարաքիւթ վէ իս-
րաֆը թապիյի պիր հալ օլմայըպ , հէք Գըլամօրանըն եիւ-

զինտէն օլտուղունը անլայօր իտի : կէշմիշ վագաաւարը թէտգըգ իյլէտիքտէն սօնրա հալը հազըը իլէ թաթպիգ իտէրէք , Բազլըն՝ Գըլամօրանըն էլինտէ պիր ալաթը իճրա-աթ օլտուղունը հիշ զօրլըգ չէքմէքսիզին անլամըշ իտի :

Մատէն , վուգու պուլան հալլէրին , մատամ Թօվվէլի պիւսպիւթիւն մահլ իթմէյէճէք սուրէթտէ պիր նէթիճէ ալմասը , քէնտինին Լույի Գըլամօրան իլէ իզտիվաճը գառ պուլ իթմէսինէ միւթէվագըֆ պուլունտուղունը պիւտիյինտէն , մատամ Թօվվէլի գուրթարմագ իչին պու պապտէ քէնտինի ֆէտա իթմէյէ ճիտտէն գարար վերմիշ իտի :

Պինաէն ալէյհ , պու քէյֆիյէթին պիր ան էվվէլ պիր հիւանի նէթիճէ տէյիլ իսէ տէ , հիշ օլմագ իսէ պիշարէ մատամ Թօվվէլին հայաթընը պիւսպիւթիւն զէհիրլէյէճէք պիր սուրէթ ալմամասը իչին , Լույի տը Գըլամօրան իլէ օլաճագ իզտիվաճարընը , հէր հալտէ թաճիլ իթմէք լազըմ կէլտիյինէ հիւքմ իտէրէք , պիշարէ գըզճըազ քէնտին հայաթընըն սաատէթինի աւլա նազարը թագտիրէ ալմայըպ , մատամ Թօվվէլէ :

Միւսիւ տը Գըլամօրանը կիտուպ նէ գատար չարըգ կէօրիւր իսէնիզ , հագգըմըգտա օ գատար խայըրլը օլուր , տէտի :

Մատամ Թօվվէլ , Մատէնին պու իպրամյ իւզէրինէ Դըլամօրանա կէլիպ քէնտինի զիյարէթ իտէճէյինի մոյշեր պիր թէգըիքն կէօնպէրտիքտէն սօնրա , էրթէսի կիւնիւ հէման Էռզր օթէլինէ կիթտի :

Լույի տը Գըլամօրան , մատամ Թօվվէլի , խայըրխահլըղը վէ հիւանի նիյէթի էվվէլճէ թագտիր իտիլէմէյուպ պիր չօգ հագարաթլարա տիւշար ճլտուգտան սօնրա , անճագ սնլաշըլապիլմիշ օլան պիր ատէմ թավոր իլէ սրուգ վէ իհթիյաթքետրանէ պիր սնլրէթտէ գապուլ իթտի . մատամ Թօվվէլ թարաֆընտան Բաուլըն նապէճա հարաքէթլէրինէ տայիր նագլ իտիլէն աէթլէրէ գարչը պէյանը թէէպիպ իյլէտի :

Մատամ Թովվէլ, Բաուպըն բարա սըղտըրմագ խուսուսընտա տայիմա քէնտինէ միւրաճաաթ իտուպ, ամուճասընտան հիշ պիր բարա գապուլ իյլէմէտիյինի անլաթմաղա պաշլոյընճա, Լույի պէօյիւք պիր իսթիղրապ կէօթէրէրէք, չիք սէօղլէրի սէօյլէտի:

— Աման եա՛ Բապպիմ, իշթէ Բաուպըն պու հարաքէթի խապասաթըն սօն տէրէճէսի ատտ օլունուր, պէն քէնտիսինէ տէօրթ այտան պէրի տիր երիմի պին ֆըրանգտան զիյատէ բարա վէրտիմ, հէմ պունլարը՝ կիտուպտա բարա իչին սիզի րահաթսըղ իթմէսին տէյի վերմիշ իտիմ, « Էկէր բարա վէրմէզսէն վալիտէմէ կիտէրիմ հա՛ » տէյէրէք, պէնի գօրգուտուր իտի. հէլէ պագ շու շաքընա պունլարը հէք եալան սէօյլէր իմիշ տէ, հէմ պէնտէն վէ հէմտէ սիզտէն բարա ալըր իմիշ:

Լույի, պու սէօղլէրինէ գարչը մատգամ Թովվէլին չէհըրէսինտէ շիւպհէյէ տէքալէթ իտէր պիր իսթիղրապ Էսէրի բէյտա օլտուղունը կէօրինճէ, հէման եէրինտէն գալգըպ չէքմէճէսինի աշարագ, Բաուլա բարա վէրտիքճէ մու գապպիինէ ալմըշ պուլունտուղու մագպուզ սէնէտլէրինի չըգարտը, պունլարը մատամ Թովվէլէ վէրտի. պոճ մագպուղլարըն մէճ հույի Բաուլըն, Գըլամօրանտան երիմի իւշ պին պէշ երիզ ֆըրանգ ալմըշ պուլունտուղունը պիտիրիյօրլար իտի:

Ձէվալը մատամ Թովվէլէ պու մագպուզ սէնէտլէրինի կէօրինճէ հագըգալթէն ֆէնալաշըպ ալըր գայ ջալոտ միա

— Պու միւտաթթ զարֆընտա Բասու պէնտէն գըրդ պին ֆըրանգա եագըն պիր մէպլաղ ալտը... պունլարըն հէքսի ալթմըշ պին ֆըրանգը կէշիյօր. աման եա՛ Բապպիմ, տէօրթ այ իշինտէ պօւ գատար սարֆիյաթ օլունը մը... տէտի ոպ

— Հագըգալթէն ինանըլմայաճագ պիր հալ տըր պու մատամ Էկէր պու շաքընըն պիր գըղա ալագասը պունլինտուղունը պիլմէմիշ օլտա իտիմ, տօլրոպը պունա պէն տէ ինանմագ իտիմ:

— Աման եա՛ Բապպիմ, պու գըզլար քէնտիլէրինի սէ-վէն պիշարէլէրէ պու գատար բարա սարֆ իթտիրմէնին նա՞սըլ եօլունը պուլույօրլար :

— Իշթէ մատամ, Բարիզ ալէմի սէֆահաթընտա հէնուզ պիլինմէտիք պիր շէյ վար իսէ, օ տա աշիւֆթէլէրին պու գատար ագճէնին մահալի սարֆընը նա՞սըլ պուլապիլտիքլէրի քէյֆիլէթի տիր :

Լույի տը Գըլամօրան, պու չիքեայաթ վէ թէզալլու-մաթը զայէթ տէրունտէն իտիօր իմիշ կիպի կէօրիւնիօր իտի . օ ագչամ Բաուլը կէօրէրէք էլինտէն կէլտիյի գատար նասիհաթ վէրէճէյինի, պու չօճուզը ըսլահէ սօն տէրէճէյէ գատար զայրէթ կէօսթէրէճէյինի մատամ Ֆօվվէլէ վատ իլէտի . ֆազլա օլարագ տախի պու պապտէ իսթէտիյի կիպի իսթիմալ իլլէմէսի իչին, մատամ Ֆօվվէլէ քէնտի սէրվէթը մէվճուտէսինի արզ իթտի :

Մատամ Ֆօվվէլ, Լույինին պու ալիճէնապանէ թէքի-ֆինի լէտտ իթմէքլէ պէրապէր, ալչագլըզլա իթհամ իլլէմիշ պուլունտուզու պու զաթըն, քէնտինէ գարշը իպլազ իլլէ-տիյի շու ասարը ինսանիլէթ վէ ֆէտաքեարլըղընտան տօլայը բէք զիյատէ մէմնուն վէ միւթէէսսիր օլտու, հաթտա խա-նէսինէ ավտէթ իլլէտիյի վագըթ զայէթ ճիտտի պիր թավը իլէ Մատլէնէ :

— Պիզ պու ատէմի ալչագլըզլա իթհամ իլլէտիյիմիզ-տէն տօլայը բէք զիյատէ խաթա իթմիշիզ . Լույի տը Գըլա-մօրան պիզլիմ զանն իլլէտիյիմիզ կիպի քէօթի պիր ատէմ կէօրիւնմէյօր, տէտի :

Մատմազէլ Մատլէն, զաթէն Լույինին տէրէճէյի խա-պասաթընը մուհաքէմէ իթմիշ վէ պու պապտէ իյճապ իտէն գարարլարը զիհնինտէն վէրմիշ օլտուզունտան, մատամ Ֆօվ-վէլին՝ Լույի իլէ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա պէօյլէ պիր հըսս իլէ ավտէթ իտէճէյինի պիլիյօր իտի :

Պու միւլագաթտան սօնրա Բաուլ տախի, քէյֆիլէթին

նէ՞ սուրէթ քէսպ իյէտիյինի անլամագ իւզրէ հէման ամու-
ճասընըն նէզտինէ գօյմուշ իտի :

Բաուլ, Լույիյի ղայէթ մէմնուն պիր հալտէ պուլտու .
ամուճասը մէրգումա մէսրուրանէ պիր թավը իլէ .

— Աչգ օլսուն եէկէնիմ, վազիֆէնի քէմալի իլէ իյֆա
իթտին , տէօրթ այ զարֆընտա գըրգ պին ֆըրանգ րատ-
տէսինտէ պէօյիւք պիր մէպլաղ սըզտըրմըլ օլտուղունտան
տօլայը , տօղրուսը թէպրիգէ շայանսըն , տէտի :

— Էվվէթ , էմնիյէթ սանտըղընա ըէհինէ գօյմուշ պու-
լունտուղում միւճէվհէրաթէ մուգապիլ , պու մըգտարէ եա-
գըն պիր մէպլաղ ախզ իյէտիմ :

— Պու ագճէլէր քեամիլէն սէնտէ մահֆուզ տըր քանն
իտէրիմ, չիւնքի պիր գըզա կէօնիւլ վէրիպ տէ պիւթիւն պու
բարալարը անա եէտիրմիշ օլտուղուն ույտուրմա պիր շէյ
տիր , տէյիլ մի :

— Օրօսը պէնիմ պիլէճէյիմ պիր քէյֆիյէթ տիր , չիմ-
տի հագըրգաթը մատտէյէ տայիր գօնուշալըմ . պանա թահ-
միլ իյլէմիշ օլտուղուն վազիֆէյի պէն թէմամը իլէ իճրա
իթտիմ . մատամ ֆօվվէլ իլէ մատմազէլ Մատլէնին էլլէրինտէ
հէր նէ վար իսէ բարայա թահվիլ իթտիլէր , պու բարալարը
տա պէն ալտըմ , չիմտի անլէրտէ պիր շէյլէր գալմատը :

— Էվվէթ , արթըգ իքմայը վազիֆէ իթտին , պունտան
սօնրա պու գատընլարտան պէշ բարա թայէպ իթմէք սանա
մէմնու տըր :

— Նէ՞ իչին . . . արթըգ իչիմիզի պիթիրտիք մի :

— Էվվէթ , իչիմիզ պիթտի տէմէք տիր , պիւ մատտէյի
ալէվլէնտիրմէք լազըմ կէլէն էճզայի նարիյէյի հագըրլատըգ ,
չիմտի պունա աթէշ վէրմէք իչին մինասիպ պիր ֆըրսաթ
պէքլէմէքտէն պաչգա պիր իչիմիզ գալմատը :

21

Ճիւղազգաց Լույի տը Դըլամբրան, Բաուլա սէջլէտիյի կիպի չիտտէթի պիր սապըրսըզլըզլա պիր ֆըրպաթ պէքլէյոր իտի. պու ֆըրսաթը քէնտինէ Մատլէնին աշըզը պուլունան Բըրօսբէրին հազըրլաքաճաղընը իւմիւտ իտիյօր իտի. Լույի, Մատլէնէ օլան աշգ ու սէվտասը հասէպի իլէ Բըրօսբէրէ գարչը սօն տէրէճէտէ պիր ատավէթ հըսս իտիյօր իսէ տէ, պիչարէ սանտըգքեարը քէնտի էլինտէ պիր օյունճազ կիպի պիլտիյի ճիհէթլէ, հէր նէ վազըթ իսթէմիլ օլսա, մումաիլէյհի աղզու իյլէտիյի սուրէթտէ մահվ իյլէյէպիլէճէյինէ գանաաթը քեամիլէսի պուլունտուղունտան, Բըրօսբէրին մատմաղէլ Մատլէնի սէվմէսինէ օ գատար էհէմիլէթ վէրմէյօր իտի.

Բըրօսբէրին՝ Մատլէն իլէ թէզէվվիւճ իյլէյէճէյի սէջլէնիյօր իսէ տէ, Լույի չըրչաղընը Բըրօսբէրին պօղազընա տայամըչ տէմէք իտի, իսթէտիլի անտէ պու պիչարէյի եօգ իտէպիլիլ իտի. Լույի չ Մատլէն իլէ թէզէվվիւճ իյլէմէզտէն ագտէմ Բըրօսբէրի մահվ իթմէյէ գարար վէրմիլ իտի, ֆազաթ Բըրօսբէրի մատտէթէն մահվ իթմէքտէն զիյատէ մանէն մահվ իթմէք աղզու սընտա պուլունույօր իտի. սանտըգքեարը էօլտիւրմէքլէ ալէմին վէ պախուսուս Մատլէնին պունա օլան հիւննի նազարընը իզալէ իթմիլ օլպմայաճազ իտի. Լույինին մագսատը, Բըրօսբէրի տիրի իքէն էօլտիլըմէք՝ եանի նամուսընը պէրպառտ վէ հէրքէս նազարընտա պէտնամ իտուպ պըրազմազ իտի.

Խապիս Լույի, իլթէ պու մագսատը տինայէթքեարանէսինէ մէպնի, սանտըգքեարը պիր ֆէլաքէթ ու րէզալէթ

տուղաղընա տիւշիւրմէք, եանի նամուս վէ իթիպարընը մահվ իթմէք իսթէյօր իտի :

Բըրօսբէր, մէյուսիյէթը աշըգանէսինէ մէպնի պէօյիւք պիր իսրաֆ վէ սէֆահաթ իշինտէ եաշայօր իտի . լաքին զէր-
ընէ գատար նամուս խարիճինտէ պիր հարաքէթի կէօրիւլէ-
մէյօր իտի . Բըրօսբէր, քէյֆիյէթ նամուս վէ հայսիյէթէ
թէալիւգ իտինճէ, քէմալի թէտպիր վէ իհթիյաթ իլէ քէն-
տինի թօբայօր իտի :

Իքի շէրիքը ճինայէթ պուլունան Լույի իլէ Բաուլ խա-
պիսլէրի, Բըրօսբէրին մահվընը թէսրի վէ թահիլ իթմէք ի-
շին չօգ զպրէթ վէ իգտամ կէօսթէրտիլէր իսէ տէ մուվաֆ-
ֆադ օլամատըլար . Բաուլ, Իքի ճէպլէրի տօլու ալթուն օլ-
տուղու հալտէ, սանտըգքեարը իղվայի շէյթանէթքեարանէ-
սինէ ույտուրմաղա չօգ չալըշտը, ֆադաթ պիր ֆայիտէ հա-
սըլ իտէմէտի :

Սանտըգքեար գումար օյնար հէմտէ գումարա չօգ բա-
րա գօր իտի իսէ տէ, պու օյունը կէօնիւսիւզ վէ արզուսըզ
պիր սուրէթտէ օյնար իտի . գազանտըղը վազըթտա մէմնուն
օլմատըղը կիպի, զայպ իյլէտիյի զէման տախի քէնտիճտէ պիր
մէյուսիյէթ կէօրիւլմէզ իտի . գազանմագ վէ եախօտ զայպ
իյլէմէք հըրսընտան ազատէ պիր սուրէթլէ օյնար, պինաէն
ալէյհ գումարտա հիչ պիլ վադըթ սօուգ գանլըլընը զայպ
իթմէզ իտի :

Բըրօսբէրին մէթըհսի պուլունան նիյնա ձիբսի, զայէթ
միւսրիֆ վէ զարիպ պիր մախլիւգ իսէ տէ, Բըրօսբէրէ օլան
քէմալի աշգ ոչ մուհապէթինտէն նաշի, սարֆիյաթը տախի
հատտը իթիտայը թէճավուզ իթմէզ իտի :

Բըրօսբէրին իճրասընտան չէ քինմէտիյի պու հարաքեաթը
զարիպէ, քէնտինտէ պուլունան պէօյիւք պիր ըզթըրապ վէ
թէէսսիւրի հըսս իյլէմէմէք իշին, զիհնինի վէ գանընը ու-
յուշտուրմագ իսթէմէսինտէն իլէրի կէլիյօր իտի :

Պիշարէ տէլիգանլը, պու սուրէթլէ պիր աղ վազըթ գա-

զանմագ իսթէյօր իտի, չիւնքի զավալը իսթիգպալինտէն հէնուզ քիւլիյէն գաթի իւմիւտ իյլէմէմիշ իտի:

Բաուլ, քէնտինի Բըրօսքէրէ բէք սատըգ վէ բէք ֆէտաքեար պիր տօսթ օլմագ իւզրէ թանըթտըղը ճիհէթլէ մուամաիլէյհին հէր հալինէ վագըֆ օլապիլմիշ իտի. պոււնըն իչին ամուճասը Գըլամօրանէ աթիտէքի շու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի:

— Սէն Բըրօսքէրտէն հիշ պիր ֆէնա հարաքէթ պէքլէմէ. մէյուսիյէթը աչըգանէսինտէն տօլայը օ պիչարէ բէք պէօյիւք պիր ըզթըրապ իչինտէ տիր, իսթիգպալի իչին նէ տիւչիւնտիւյինի քիմսէ պիլէմէզ, իհթիմալ քի տիւչար օլմուշ պուլունտուղու միւլկիւլ հալտէն խէլասը միւմքին օլմատըղընը անլայընճա, պէյնինէ պիր թապանճա պօշալթմագ սուրէթի իլէ իշէ խիթամ վէրէճէք տիր. եալընըղ շուրասընը մուհագգագ օլարագ պիլմէլիսին քի, Բըրօսքէր, քէնտի նէֆսինէ հէր պիր զուլմը րէվա կէօրիւր, ֆագաթ նամուսա տօգուճուր օլան րէզիլանէ պիր հարաքէթ հիշ պիր վագըթտա թասատտի կէօսթէրմէզ. խիւլասայի քէլամ, էօլմէյէ րագը օլուրտա, եինէ քէնտի նամուսընա թէվտի իտիլմիշ պուլունան գասատան պէշ բարա սըրգաթ իթմէյէ թէնէզզիւլ իթմէզ:

— Պու սըրգաթա լուզում կէօսթէրէճէք սէպէպլէրի հազըրլամալը. տայիմա պունըն եիւզիւնէ կիւլիւպ սարֆիյաթա թէշվիգ իլէ քէնտինէ պօլ պօլ բարա իգրազ իթմէլի, մատամ նիյնա ժիրսիյէ պիր թագըմ մասրաֆ եօլլարը կէօսթէրմէլի:

— (Պաշընը սալլայարագ.) Ամուճա՛, սէն հէնուզ Բըրօսքէրի թանըյամամըշսըն. Մատմաղէլ Մատլէնին տէրտի մուհապէթի՝ տիւնեայը պու տէլիգանլընըն նազարընտա գարարթմըշ տրր. Մատլէն, մուամաիլէյհի եանընա թէգաթրիւպտէն մէն իյլէտիյի զէման, սանտըգքեար տիւնեատան գաթի ալագա իթմիշ պիր էօլիւ սըրասընա կէշմիշ տիր. չիմտի

տիւնեատա Բըրօսէրին նաղարը ըղպէթինի ճէլպ իտէպի-
լէճէք պիր շէյ Եօգ տըր :

— Օ հալտէ պիր աղ տահա պէքլէրիզ :

Ֆիհհագըգա իքի խապիսլէր պիր միւտտէթ տահա պէք-
լէտիլէր . Բաուլ ըսլահը հալ ու հարաքէթ իտէրէք Գըլա-
մօրանըն Բարիզտէ պուլունմատըղը միւտտէթճէ , թաւըրնա
կէլմիշ պուլունան ինթիզամը եինէ իատէ իթտի . օ էսկի
սարֆիյաթը սէֆահաթը պիւթիւն պիւթիւն թէրք իլէ պաշ-
գա պիր ատէմ օլմուշ իտի . մէսարիֆէ կիրէրիմ գօրգուսը
իլէ գըշ մէվսիմինտէ իգամէթ զայէթ սըգընթըլը պուլու-
նան վէզինէտէքի սէֆիյէսինտէն պիլէ տըշարը չըգմաղ օլ-
տու :

Պու թէպէտտիւլի հարաքեաթընըն սէպէպինի սօրան-
լարա , էսկի իթտիյի տիվանէլիքլէրէ մուգապիլ պու Եօլտա
թէրպիյէյի նէֆսէ օղրաշտըղընը պէյան իյլէմէքտէ իտի .
հագըգաթը հալտէ իսէ , պէօյլէ թէնհաճա Եաշամագ իս-
թէմէսինին հիքմէթի , վալիտէսինտէն ուղազ պուլունարագ
սէրպէսթանէ հարաքեաթընը մուհաֆազա իյլէմէք մագսա-
տընա մէպնի իտի :

Մատամ Ֆօվվէլ , Բաուլըն պէօյլէ մէմուլին զայրի օլա-
րագ թէպտիլի մէսլէք իյլէմէսինտէն զայէթ մէմնուն օլմուշ
պուլունտուղու իչին , պունը պանգատա գօճասընըն մայէ-
թինտէ պիր խըտմէթէ գօյմագ սէվտասընա տիւշտի :

Պու ֆիքրինի միւսիւ Ֆօվվէլէ սէօյլէտի , պանքէր տա-
խի մէմնունէն գապուլ իթտի . միւսիւ Ֆօվվէլ , Բաուլըն
պէօյիք պիր իսրաֆ իլէ վագըթ կէշիրտիյինի իշիթմիշ պու-
լունտուղունտան , պու սէֆահաթա մէյլինի տէլիգանլընըն
իշսիզ կիւճսիզ պիր սուրէթտէ Եաշամասընա աթֆ իտիյօր
իտի . ուֆագ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմաղա պաշար իսէ ,
գըսմէն օլտուն էսկի չըկընլըգլարը թէրք իտէճէյինէ էմին
իտի :

Միւսիւ Ֆօվվէլ , Բաուլա պէշ Եիւզ ֆրանգ մաաշ իլէ

պանդանըն մէքթուպի օտասընա պիր խըտմէթ թէքլիֆ իթտի .

Պու խըտմէթ՝ Բաուլը բէք զիյատէ մէֆնուն իյլէմիշ իսէտէ , ամուճասը Գըլամօրանըն էմրի իւղէրինէ պանքէրին պու թէքլիֆինի ըէտտ իթմէյէ մէճպուր օլտու . պանքէր տախի թէքլիֆ իյլէմիշ օլտուղու խըտմէթին գապուլ օլունմամասընտան տօլայը տիկիր օլարագ , Բաուլա գարչը պաղը թէքտիրտէ պուլունտու . Բաուլ տա պու թէքտիր ու մուախէզէյի վէսիլէ իթիխաղ իտէրէք , միւսի Պօվվէլ նէզտինէ օլան զիյարէթլէրինի քէստի , Եալընըլ միւսի Պօվվէլին , խանէնինտէ պուլունմատըղը էօյլէն զէմանլարը կէլիպ պիրագ վալիտէսինի կէօրիւր իտի . հայլագը մէրգուճըն պունտան մագսատը տախի խանէտէ նէ՝ օլուպ պիթտիլինի անլամագ իտի .

Պու գատար վալիմանէ իշքէնճէլէրտէն սօնրա պու իքի խայըն հէրիֆլէրին , իշքէնճէյէ պէօյլէ ֆանլա վէրիշլէրի Մատլէնէ բէք միւտհիշ կէօրինիյօր իտի . պու քիւչիւք լահաթըն սօնընտա միւթլագ պիր ֆէնալըգ զոհուր իտէճէյինի պիլիյօր վէ պու մէյտան վէրիլմէնին տախի , խայինանէ թէրթիպ իտիլմիշ պիր բըլան նէթիճէսի օլտուղունա գաթիէն հիւքմ իտիյօր իտի .

Մատլէն , պու տուրկունլուղը պէօյիւք պիր ֆուրթունատան էվվէլ կէօրիւլէն սիւքիւնէթէ պէնզէտիյօր վէ պունըն նէթիճէսինտէ սօն , ֆագաթ բէք միւտհիշ պիր պօրա գօբաճաղընա ինթիլար իտուպ տուրույօր իտի , մամաֆիհ պու հիւքիւմլէրինտէն մատամ Պօվվէլէ հիշպիր շէյ ալմայօր իտի . պիշարէ գըզճըաղ էն գօրգունճ պիր ֆէլաքէթէ գարչը կէօյիւ վէրմէք իշին հագըրլանըյօր իտի .

Իշլէր պու մէրքէզտէ իքէն պաղը տէֆա մատամ Պօվվէլ Մատլէնէ խիթապէն .

— Բաուլ իլէ ամուճասը անէպա շիմտի նէ՝ Եաբայօրլար , արթըգ պիզէ իշքէնճէ իթմէքտէն սարֆը նաղար իթտիլէր

զանն իտէրիմ, տէյօր. Մատլէն տախի.

— Նէ երաւորդլարընը պէն տէ պիլմէյօրում, տէյու
ճէվապ վէրիյօր իտի.

Բաուլ իլէ Լույինին պու տէրէճէտէ սիւքիւնէթ կէօս-
թէրմէլէրի, այնի չիքեարընը իւրքիւթմէմէք գօրգուսը իլէ
պիլա հարաքէթ նըշան ալան ավճըլարըն սինմէլէրինէ պէնզէ-
յօր իտի.

Բաուլ, Բըրօսբէրին բէշինի պըրագմայարագ մուամիլէյ-
հի իղֆալ իթմէք իշին նէ գատար մէրհարէթ իպրաղ իտէ-
պիլի իսէ իճրասընտան կէրի տուրմայօր իտի. ֆագաթ
սանտրգքեար՝ նամուսընա խալէլ կէթիւրէճէք հարաքէթ տէն
տայիմա ուղագ պուլունույօր իտի.

Լույինին արթըդ սապր ու արամէ թահամիւլի գալմա-
մըշ օլտուղունտան, սօն պիր չարէ թէհարրիսինէ գալգըշմըշ
իտի. պու էսնատէ պիր կիճէ, եարը կիճէտէն իւշ սաաթ
սօնրա, Բաուլ պէօյիւք պիր թէլաշ իլէ շէրիքը ճինայէթինին
խանէսինէ կէլէրէք պունը ույգուտան ույանտըրտը.

Լույի, եէկէնի Բաուլըն կիճէ պէօյլէ վագըթսըզ խա-
նէսինէ կէլմէսինտէն, միւթլագա ֆէվգէլատէ պիր վագաա
ղուհուր իյլէմիշ պուլունտուղունա հիւքմ իտէրէք.

— Նէ՞ վար, նէ՞ օլտու, տէյու սօրտու.

— Սէնի խապէրտար իտէճէյիմ քէյֆիյէթտէն իհթի-
մալ քի պիր շէյ չըգմաղ, իհթիմալ քի չօգ շէյ չըգար. չիմտի
տօստօղու Բըրօսբէրին եանընտան կէլիյօրում.

— Բէք ալա, սօնրա՞.

— Տօթլարըմտան իւշ քիշի պիրլիքտէ պուլունտուղու
հալտէ, պու ագչամ Բըրօսբէրի Նիյնա ժիրսի իլէ պէրապէր
պիր լօգանթայա կէօթիւրտիւմ, թաամտան սօնրա Բըրօսբէրէ
գալչը բէք չօգ տէօքիւլտիւյիմ հալտէ, քէնտիսի սօն տէ-
րէճէյէ գատար սարխօշ պուլունմագլա պէրապէր, եինէ պո՛-
ղարիպ մախլիւզը իսթէտիյիմ հօլա սէվգ իտէմէտիմ.

Լույի տը Գըլամօրան, ույգու սէրսէմիլի իլէ պու սէօղ-

լէրի տինլէտիքտէն սօնրա հիտտէթինտէն քէնտինի զապթ
իտէմէյէրէք .

— Սէն Բըրօսբէրտէն զիյատէ սարխօշ օլմալըսըն քի, կի-
ճէնին պու սաաթընտա պու տէլի սաշմալարընը տինլէթմէք
իչին կէլիպ տէ պէնի թաթլը ույգուտան ույանտըրտըն ,
տէտի :

— Հէլէ սապը էթ , պաշդա սէօյլէյէճէյիմ վար :

— Էօյլէ իսէ նէ՞ տուրույօրսուն սէօյլէ :

— Ագշամ թաամընտան սօնրա չօգ գոււմար օյնաւորդ ,
անտէն սօնրա տախի կիճէ թաամընա կիթտիք . Բըրօսբէր
իչտիքճէ իչիպ բէք զիյատէ սարխօշ օլտու , պիր արալըգ
գասանըն հա՞նկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը աղղընտան
գաշըրտը :

— Պու քէլիմէ նէ՞ տիր :

— Մէթրէսինին իսմի :

— Նիյնա ժիբսի՞մի , հա՛ , էվվէ՛թ , էվվէ՛թ , պու իսմ
օլմագ լաղըմ տըր , չիւնքի գասատա պէշ հարֆլը պիր քէ-
լիմէ իլէ գաբանըր , թամամ ժիբսի քէլիմէսիտէ պէշ հարֆ-
տան իպարէթ տիր :

Պու խապէր Լույի տը Գըլամօրանա օ գատար թէէսսիր
իթտի քի , հէման արգասընա պիր կիճէլիք էլլիսէ ալարագ ,
քէնտինի տէօշէքտէն աշաղը ալթըպ տայիրէնին իչինտէ պիր
աշաղը պիր եօգարը տօլաշմաղա պաշլատը , պատէհու սա-
յըգլարճասընա պիր հըրսը մէլունանէ իլէ հայգըրարագ .

— Հա՛ շէօյլէ , իլթէ սանտըգքեարը շիմտի եագալա-
տըգ , սանտըգքեար ճէնապլէրի , նամուսքեարլըղը հասէպի
իլէ գասայա տօգոււմագ իսթէմէյօր իտի , շիմտի անըն եէ-
րինէ պու միլթէպէր գասայա պիզ տօգոււնուրըղ , պիզ չա-
լարըղ , անըն նամուսը մահվ օլուր , քէլիմէյի պիլլօրուղ ,
ֆագաթ անախթարը նա՞սըլ էլէ կէչիրէպիլէճէյիղ , տէտի :

— Օ տա գօլայ , միւսիւ Ֆօվվէլ սօգաղա չըգտըղը վա-
գըթ , գասանըն քէնտինտէ տուրան տիկէր անախթարընը օ-

տասընտարի եազըխանէնին կէօղլէրինտէն պիրինէ պըրա-
գըր :

— Էօյլէ իսէ սէն կիտուպ մատամ Պօվվէլտէն պու ա-
նախտարը իսթէմէլիսին , վալիտէն անախտարը հիւսնի ըի-
զասը իլէ վէրմէտիյի սուրէթտէ , սէնտէ ճէպը իսթիմալ ի-
տէրէք ալըրսըն . . . անախտարը էլէ կէչիրտիքտէն սօնրա
գասայը աչըպ իչինտէ նէ վար իսէ ալըրսըն . . . ա'հ , միւսիւ
Բըրօսըրէր Պէրթօմի ճէնապլէրի , պէնիմ սէվտիյիմ պիր գը-
ղը սէվմէք սանա բէք բահալը օթուրաճագ տըր :

Լույի , պէշ տագըգատան զիյատէ պիր միւտտէթ Մատ-
լէնէ գարչը օլան աչգ ու մուհապէթի վէ Բըրօսըրէրէ օլան
քին ու ատավէթի կիպի , քէնտինտէ իքի միւլսթէլիֆ հըս-
սիյաթըն իճթիմաընտան թէվէլլիւտ իտէն էօյլէ ղարիպ հալ-
լէր վէ թավըրլար իրայէ իյլէտի քի , Բաուլ , ամուճասընըն
ճիտտէն չըլտըրմըշ օլմասընտան շիւպհէյէ պաշլատը . պի-
նաէն ալէյհ ամուճասընտարի ինթիգամ , հըրս վէ սէվինճի-
նի պիր ազ թախֆիֆ իթմէք մագսատը իլէ , Լույիյէ :

— Ամուճաճըղըմ , սէվինճ իլէ քէնտիմիզի շաշըմագտան
էվվէլ , պու պապտէ թէսատիւֆ իտէճէյիմիզ միւշկիւլաթը
կէօղլիմիզ էօնիւնէ կէթիրիպտէ միւլահազա իթմիշ օլսագ ,
տահա էյի օլուր զանն իտէրիմ , տէտի :

— Պէն պու իշտէ արթըգ հիշ պիր կիւճիւք կէօրմէյօ-
րում :

— Բըրօսըրին եարըն սապահ պու քէլիմէյի թէպտիւ
իթմէք իհթիմալի եօգ մը :

— Վագաա պէօյլէ պիր իհթիմալ օլապիլիր , լաքին պու
իհթիմալին պիր հագըգաթ սուրէթի ալմասընատա չօգլուգ
իհթիմալ վէրիլէմէզ , շիւնքի սանտըգքեար կիճէ սէրխօշ հա-
լինտէ նէ տէմիշ օլտուղունը սապահլայըն չօգլըգ տէրխա-
թըր իտէմէզ . մամաֆիհ պիզ եինէ իշիմիզի իճրա իթմէք
խուսուսընտա իսթիճալ կէօսթէրիլիզ :

— Կիւճիւք եալընըղ պունտանտա իպարէթ տէյիլ տիր :

— Պաշտա նե՞ միւշկիւթ վար :

— Կիճէլէրի գասատա քիւլլիյէթլի մէպլաղ պուլուն-տուրուլմամաը հագգընտա , միւսիւ Փօվվէլին էմրի մախսուսը վար :

— Պունըն էհէմիյէթի եօգ , չիւնքի պէն հանկը կիճէ իսթէր իսէմ գասատա քիւլլի պիր մըգտարտա ագճէ պուլունտուրապիլիրիմ :

— Նա՞սըլ :

— Պէնիմ Փօվվէլ պանգասընտա իւշ եիւզ պին ֆըրանգը միւթէճավուզ պիր ագճէմ վար տըր , պէն պու բարանըն պու եագընլարտա պիր կիւն սապահլայըն էրքէնտէն իտարէխանէ աշըլտըղը էսնատէ թէտիյէ իտիլմէսինի թալէպ իտէրիմ , օ հալտէ պու բարա օ կիճէ գասատա պուլունմուշ օլուր :

Բաուլ , ամուճասընըն պու ութալըղընտա հայրէթտէ գալտը , պու իքի ճինայէթ շէրիքլէրի պիր խայլի միւտտէթ պիրլիքտէ գալպ , մէսէլէնին նաղիք նօգթալարը հագգընտա արիզ ու ամիգ պէյանը միւթալաա իթտիլէր :

Բաուլ , պու իշտէ մատամ Փօվվէլ թարաֆընտան շիտտէթլի պիր մուխալիֆէթէ օլրամագտան գօրգտուլու կիպի , պիկիւնահ պիր ատէմի հալի հայաթընտա մանէն էօլտիւրմէքտէն իսէ , կիտուպ հագըգաթը հալի գօճասընա իյթիրաֆ իթմէյի տահա միւրաճճահ ատտ իյլէմէսի իհթիմայինտէն տախի էնտիշէ իտիյօր իտի . ֆագաթ Լուլի , Բաուլըն պու միւթալաաթընա գարշը :

— Մատամ Փօվվէլ պէօյլէ պիր իյթիրաֆտէ պուլուննամաղ . պու գատար իշքէնճէյէ կէօյիւս կէրտիքտէն սօնրա՞ մը կիտուպ հագըգաթը գօճասընա իխպար իտէճէք . քէրիմէյի մանէվիյէսի մէգամընտա պուլունան Մատլէնի պու ուղուրտա ֆէտա իթտի տէ , անա նիսպէթլէ խարիճտէն պիր ատէմ սայըլան Բըրօսէրին եօլունա՞ մը պիւթիւն էսրարը մէյտանէ չըգարաճագ , տէտի :

— Հայտէ էջլէ օլտուն տէյէլիմ, ֆագաթ Բըրօսքէր ալէմ նազարընտա նամուսսըզ թանընսա պիլէ, Մատլէնին նազարընտա մասում գալաճագ տըր :

— Սէն տէ չօճուգ կիպի լագըրտըլար սէջլէյօրսուն :

Արթըգ բըլանըն թէրթիպի քէյֆիյէթի խիթամ պուլմուշ վէ սուրէթը իճրասը խուսուսը պախի էրէյիճէ գօլայլաշմըշ իտի :

Իբի շէրիքը ճինայէթ, պու պապտէ պիր պզ տահա միլզաքէրէ իթտիքտէն սօնրա, Բաուլ շու միլթալաաթէ պուլուլունտու :

— Պիլվադը էկէր գասա Բըրօսքէրին տէտիյի քէլիմէ իլէ գաբանմըշ իսէ, արթըգ սանտըգքեար հագըգաթէն մահվ օլտու տէմէք տիր :

— Պու իբի խապիսլէր իչին, գարար վէրտիքլէրի ֆիքրի մէլունանէյէ, հա՞նկը կիւն միլպաշքրէթ իտիլէճէյի մատտէսինի թայինտէն պաշգա թաբաճագ պիր իշ գալմամըշ իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր պիր չօգ ինճէտէն ինճէյէ միւլաճաշ դալէրտէն սօնրա, պու ճինայէթին իճրասը իչին Փետրվարըն եէտիսինէ թէսատիւֆի իտէն սալը ագշամընը ինթիխապ իթտիլէր. սալը ագշամընըն ինթիխապ իտիլմէսինէ սէպէպ տախի, օ կիճէ միգսիւ Պօվվէլին պէջիւք պանքէրլէրտէն պիրինին զիյաֆէթինէ տավէթլի պուլունմասը օլտուղու կիպի պիթթէսատիւֆ մատմազէլ Մատլէնին տէ, օ կիճէ կէնճ գըզլարտան միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթէ շաղրըլմըշ օլմասը տըր :

Պու հիսապճա Բաուլ, Փետրվարըն եէտիսի օլան գալը ագշամը սաաթ եէտի պուշուգտա միւսիւ Պօվվէլին օթէլինէ կիթտիյի հալտէ, վալիտէսինի եալընըզ պուլաճագ իտի :

Իշթէ պու աօն գարար վէրիլտիքտէն սօնրա Լույի քը Դըլամօրան, Բաուլա խիթապէն :

— Պէն պու կիւն կիտոգպ պէնիմ պանգատաքի ագճէմի հաղըրլամալարընը միւսիւ Պօվվէլէ սէջլէրիմ, սէն տէ Բը-

ըօսբերտէն սաղահլէյին երբէնտէն թէտիյէ օլունմադ իչին բարանըն հաղըր պուլունտուրումասընը, սուրէթը մախսուսէտէ բէճա իտէրսին, տէտի :

— Պէն պու ագչամ Բըրօսբէրի մէթրէսի Ժիբսի իլէ պերապեր Վէզինէտէքի խանէմէ տավէթ իտէրիմ, լաքին պանքէրին՝ բարանըն թէտիյէսի խուսուսընտա սանա վէրէճէյի ճէվապը էօյրէնմէզտէն էվվէլ պէն Բըրօսբէրէ պիր շէյ աչամամ. պանքէր պունա տայիր սանա հէր Նէ ճէվապ վէրիր իսէ, պունը պիլմիրմէք իչին հէման Մանուէլի պանա կէօնտէր :

— Մանուէլի կէօնտէրէմէմ, չիւնքի օ չօգտան պէնիմ խըտմէթիմտէն չըգտը, պիր գօմէսիյօնճը կէօնտէրիրիմ :

Ֆիլհագըգա Լույի իխթիյար Մանուէլի պաշընտան սավմըշ իտի. միւտտէթը մէտիտէ պիրատէրի Կասթօնըն խըտմէթքեարլըղընտա պուլունմուշ օլան Մանուէլի, Լույինին եանընա ալըպ Բարիղէ կէթիրմէսի, պու իխթիյար ուշաղըն խըտմէթինէ իճթիյաճը օլտուղունտան տօլայը օլմայըպ, միւթէվէֆա պիրատէրինին հալինի վէ ատէթա հայաթընը թանըյան սատըգ պիր ատէմին Օլուրօնտա պուլունմասը, քէնտի իչին պազը կէօնա մուխաթարայը ճալիպ օլապիլէճէյի իճթիմալինէ մէպնի իտի. Մանուէլի Օլուրօնտան չըգարմասը պէօյիւք պիր թէտպիր էսէրի իտի :

Իխթիյար Մանուէլ, հիւսնի ախլազ սահիպի մերտ պիր ատէմ օլտուղունտան, Լույի պունընլա իմթիզաճ իտէմէյէճէյինի անլայըպ, պու իխթիյարըն զիհնինէ, վաթանընա ավտէթ իտէրէք իսթիրահաթ իլէ իմրարը հայաթ իյլէմէսի ֆիքրինի, թէտրիճէն իյգա իթմէք սաատէթի իլէ պունըտա պաշտան տէֆ իթմէյէ մուվաֆֆադ օլմուշ իտի :

Լույի իլէ Բաուլ, սապահ թաամընը պիրիքտէ իթտիքտէն սօնրա, գարար վէրտիքլէրի սապահ կէօրիւշմէք իւզրէ այրըլտըլար :

Վուգուաթ, պու իքի ճանիլէրին մուվաֆադըյէթլէրի-

նի թէ՛մին իտէճէք պիր սուրէթտէ ճերիյան իթտի . միւսիւ Ծովվէրն , Լույինին քէնտի պանգասընտա պուլունան ագ- ճէսինի թալէպ վուգուինտէն սօնրա , պու գատար գըսա պիր վատէ իլէ վէրէմէյէճէյի մուգավէլէլէրի իգթիղասընտան ի- քէն պանքէր պունա մուվաֆագաթ իթտի , սանտըգքեար Բըրօսքէր տախի , Բաուլա , բարանըն սապահլայըն էրքէնտէն հազըր պուլունաճաղընը վատ իլլէտի :

Մուվաֆագըյէթ մուհագագ կէօրինտիւքճէ , Լույի , սէվինճինտէն չըտըրմագ տէրէճէլէրինէ կէլիպ սաաթլարը տագըգալարը հիսապլայօր իտի . քէմալի պէշաշէթլէ , Բա- ուլա .

— Պու իշ պիթտիքտէն սօնրա , արթըգ տիւնեանըն էն նամուքեար ինսանլարը սըրասընա կէշէճէյիմ . էօյլէ պիր սուրէթտէ եաշայաճաղըմ քի , վուգուաթը մաղիյէմ հագ- գընտա ուֆագ պիր չիւպհէ պիլէ հասըլ իթմէյէ քիմնէ ճէ- սարէթ իտէմէյէճէք , տէտի :

Ամուճասը նէ գատար մէսէրրէթ , մահզուղիյէթ կէս- թէրմէքտէ իսէ , Բաուլտա օ տէրէճէ մահզուն կէօրինմէքտէ իտի , չիւնքի իճրասընա գարար վէրմիշ օլտուգլարը ֆիլիլի մէլունանէյի , պիր քէրրէ զիհնինտէն կէշիրիյօր վէ պունըն նէ գատար մէնֆուր , նէ տէրէճէ միւտհիշ պիր հարաքէթ օլ- տուղունը թէֆէքքիւրտէն պիր տիւրլիւ քէնտինի ալամայօր իտի :

Բաուլ , իճրայի խապասաթտէ մահիր վէ մուղիրր պիր հայլազ իտի . պա խուսուս քէնտի իճրաաթը մէլանէթքեա- ըանէսինէ գարը կէլէնլէր հագգընտա հէր պիր ֆէնալըղը եարմագտան չէքիմէղ իտի , գումարտա՝ գարչըսընտաքի ա- տէմին եիւզիւնէ կիւլէրէք բարասընը չալարձ խասմինի բը- չագ իլէ վուրտուգտան սօնրա օ կիճէ խանէսինէ կէլիպ կիւ- ղէլճէ ուլույապիլիր իտի իսէ տէ , հէնուղ քէնտիսի կէնճ ի- տի , եանի հէնուղ խապասաթ վէ մէլանէթ իլիքլէրինէ գա- տար իշլէմէմիշ իտի , մէֆսէտէթ , պու չօճուղըն գալպինի ,

քէնտինտէ հըսսիյաթը մագպուլէնին ճիւղէսինի մահվ իտէ-
ճէք տէրէճէտէ իսթիլա իթմէմիշ իտի :

Տահա սէպավէթ տէվրինտէն չըգալը չոգ օլմամըշ պու-
լունտուղունտան , օ սիննէ մախսուս օշան պազը սատէլիքլէր
քէնտինտէն զայիլ օլմամըշ իտի . պինաէն ալէյհ , միւտա-
փատան ածիգ օլան պու իրի պիչարէ գատըն հագգընտա
րէվա կէօրտիւրլէրի պու իշքէնճէլէրին , բէք ալլազճասընա
պիրէր հարաքէթ օլտուգլարընը թէսլիմտէն պիր տիւրլիւ
վիճտանընը մէն իտէմէյօր իտի :

Հաթտա օյնատըգլարը պու տըրամտա , քէնտինին հա-
գըգի օլարագ խայըն ըօլընը իյփա իյլէտիլին տիւչիւնտիւք-
ճէ , քէնտիննէ պէօյիւք պիր նէֆրէթ կէլիյօր իտի :

Վալիտէսինի էօբէ էօբէ էօլտիւրմէք կիպի պիր ֆիլի
մէնֆուըն , ճինայաթը պէշէրիյէնին էն տէհշէթլիսի ատտ
օլունաճաղընը պիլիյօր իտի :

Լույի տը Գըլամօրան թարաֆընտան , միլթէմատիյէն
քէօթիւ եօլլարա սէվգ իտիլմէ բտէ պուլունտուղունտան ,
Բաօւլէ պաշլամըշ պուլունտուգլարը պոճ խուճուսըն եարը
եօլտա պըրագըլմասը , քէնտիլէրի իչին մուճիպի մահվ օ-
լաճագը մագիրէթի իլէ , պու քէյֆիյէթին իթմամընա զայ-
րէթ կէօզթէրմէք լուգուընը տիւչիւնիյօր իտի :

Ղարիպ պիր հալ տահա վար իտի քի , Բահլէ պիլէ
պունա թէաճիւպ իտիյօր վէ Գըլամօրանն պունը սէօյլէմէք-
տէն չէքինմէյօր իտի . պու հալտէ մատամ թօվվէլին իպ-
րագ իյլէտիլի մուամէլաթ վէ հըսսիյաթը միւշֆիգանէտէն
Բաուլըն տախի միւթէէթի օլմամը տըր , գատըն , պոճ տէ-
լիգանըյը սէվիպ օգչատըգճա , քէնտիտէ անա գարչը պիր
ճալիպէ վէ մուհապէթ հըսս իտէյօր իտի . ամուճասը Օլուն
րօնտա պուլունտուղոա միւտտէթճէ , Բաուլ վալիտէսի իլէ
հաղըգալմէն բէք պահտընարանն պիր էօմիւր կէլիւրմիշ ի-
տի . եաշամագ իչին պէօյիւք պիրաէրվէթէ մալիք օլտուգ-
տան սօնրա նամուքընարանն պիր էօմիւր կէլիւրմէք , հա-

գրգաթէն սաատէթը տիրենէվիյէնին էնպէօյիւյի օլտուղունը Բաուլ տիւշիւնմիշ, պունտան տօլայը քէնտինի պօւյի հարաքեաթէ սէվգէ արէթ օլմուշ պղւլունտուղու իշին, Գըլամօրան օլան նէֆրէթի արթտըգճա արթմըշ իտի:

Գըլամօրան, րէֆահը հպլ իլէ եաշայաճադ պիր սերվէթը ճէսիմէյէ մալիք պուլունտուղու հալտէ ապիր արզուսը, վէ տահա տօղրուսը շէհվէթի ուղուրնա պու գատար խապասթը իճրատէն շէքինմէմէսի, Բաուլըն պունըն արէյ-ճինտէքի նէֆրէթինի սօն տերէճէյէ վարտըրըյօր իտի խտէ, Լույիտէն ախըր ինթիգպա իթմէք իշին քէնտինի պունտան շէքմէնին իմքեանը օլմատըղընը կէօրիւյօր իտի:

Բաուլըն պոգ թէշէպպիւսէ տայիր կէօրիւլէն իլք մէթանէթի խապասթըն իճրա իտիլէճէյի մէնհուս օլաթթ թէգարուսպ իյլէտիքճէ տիւշարը զաաֆ օլույօր իտի:

Պագաթ Լույի, պունըն եագաօընը պըրագմայըպ հեր սաաթ մէթանէթինի իատէ վէ օ միւտհիշ գարօրը իճրայէ թէշվիգ իշին, պիր թագըմ մէլունանէ նասիհաթլարտան կերի տուրտուղու եօգ իտի. նէ գատար պէօյիւք պիր սերվէթէ մալիք օլունաճաղընը վէ պու քէրվէթին հուսուլէ կէթիւրէճէյի թանթանա վէ իհթիշամը սայըպ, Բաուլ գարչը բէք բարլագ պիր իսթիգպալ կէօսթէրիյօր իտի. խապիսը մէրգում, հեր ճիւմէտէ 500000 ֆրանգըն տէլալէթ իթտիյի գուվլէթի, Բաուլըն նագարընտա պէօյիւթմէք իշին տայիմա պէշ եիւզ պին սէօղիւնի թէքրար իտիյօր իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր, մէնհուս գարարըն իճրասը իշին թաշլին իտիլմիշ պուլունան սալը ագշամը կէլտի. Բաուլ պիւսպիւթիւն գուվլէթ ու ճէսարէթտէն գալարագ, գարար վէրմիշ օլտուգլարը քէյֆիյէթին իճրասը խուսուսընը քէնտի ճիտտէն արզու իյլէմիշ պիլէ օլսա, պունը գուվլէտէն ֆիլիլէ չըգարմաղա միւգթէտիր օլուպ օլամպաճաղընը, հէնուզ քէնտի տախի պիլէմէմէքտէ պուլունտուղունը Լույիյէ սէօյլէտի:

Բաուլ, պէօյլէ վիճտանը իլէ օղրաշըպ կիւլէշմէքտէ ի-

քէն , Լույի , չէրիքը ճինայեթինտէն կէօրտիւյիւ պու ասարը
թէրէտտիւտ իւզէրինէ .

— Վայ , պէն պունա ինանմայօրում , սէն հագըգաթէն
գարարըմըղը իճրա իթմէքտէն գօրգույօրմուսըն , տէտի .

— Էվվէթ , գօրգույօրում , չիւնքի պէնտէ հէնուզ սէ-
նին տէրէճէնտէ պիր ճիւրաթ վէ մէթանէթը խայինանէ եօգ
տըր .

— Պու նա՛սըլ լագըրտը օղլում , սէն պէնիմ շայիրտիմ
օլտուղուն հալտէ , պու եօլտա պէյանը ֆիքը իթմէք սանա
եագըչը՛ր մը , հայտէ պագալըմ զայրէթ էթ , պիր սօն զայ-
րէթ իլէ իշ պիթէճէք , եիւզտիւք եիւզտիւքտէ գույրուղու-
նա կէլտիք , շու զէմանտէ իշտէն չէքիլմէք կիպի պիր սա-
տէտիլլիք կէօսթէրմէք սէնտէն մէմուլ իտիլմէյէճէք պիր
ահմագլըգ տըր , պու սէնին կէօսթէրտիյին հալլէր սընըր
զաաֆէթինտէն իլէրի կէլիւր , հայտէ կիտէլիմ , պէն պիր ազ
սընըրլարընը գուվէթլէնտիրէյիմ , սանա պիր ազ պուրկօն
իչիրէյիմտէ պագ օ զէման նա՛սըլ հէր թարաֆըն տէմիր կի-
պի օլուր .

Պու սօն սէօզլէր իւզէրինէ իքիսի պիրլիքտէ սօգաղա
չըգտըլար , Բարիզին էն մէշհուր լօգանթալարտան պիրինէ
կիտուպ խուսուսի պիր գապինէ տէրունինէ չէքիլտիլէր .

Լույի տը Գըլամօրան , չէրիքը ճինայեթինին թէրէտ-
տիւտ վէ մահզունիյէթինի տէֆ իթմէք իչին պիր չօգ թօհաֆ
սէօզլէր սարֆ իյլէտի իսէ տէ , Բաուլըն չէհրէսինտէ մէյու-
սիյէթտէն իլէրի կէլէն պուրուչըգլըգլարը իզալէյէ միւգթէ-
տիր օլամատը .

22

Բառւ, քէնտինի ամուսնանն էմիրէրինէ իթաթա մէնպուր պիտիյի իշին սարխոշ օլմաղա զայրէթ կէօսթէրտի, պիր պիրի արգասընա իքի շիշէ շարապ իշտի, ֆաղաթ շու սուրէթլէ տալէթ իթմէք իսթէտիյի սարխոշուգտան պիր էսէր կէօրէմէտի. իշտիքճէ քէնտինտէ նէֆրէթլէ հիտտէթտէն պաշգա պիր շէյ հասըլ օլամայօր իտի.

Պու արալըգ պուլունտուգլարը գապինէնին սաաթը եէտիյի չալընճա Լույի.

— Թամամ վագըթ կէլտի, տէտի.

Լույինին պու սէօգի իւզէրինէ Բառւ սարպարը քէսիլիպ տիշլէրի շիտտէթ իլէ պիրի պիթինէ վուրմաղա պաշլատը.

Բառւ տա միւշահատէ իյլէտիյի շու հալ իւզէրինէ, Գըլամօրանըն կէօզլէրինտէ շիմշէքլէր բարլատը իսէ տէ, երինէ հիտտէթինի եէնէպիլտի. շիւնքի պու արալըգ Բառւ իլէ պէյնէրինտէ վուգու պուլաճագ քիւշիւք պիր միւնաղաա, պիւթիւն իւմիւտլէրինին մահվընա սէպէպ օլաճաղընը տիւշիւնտի. քէմալի հիլմիյէթ իլէ էլինի չանըն տիւյմէսինէ ուղաթտը, տէրհալ պիր կարսօն կէօրիւնտի. Լույի կարսօնա պիր շիշէ բօմիլէ պիր շիշէ բօրթօ կէթիւրմէսինի էմը իթտի.

Կարսօն էմը իտիլէն շէյլէրի կէթիւրտի. Լույի պու իքի շիշէտէքի իշրէթտէն պիրէր մըգտար պէօյիւք պիր պարտագ տէրունինէ գօյտուգտան սօնրա, Բառւլա ուղատարագ.

— Ս.Լ. իշ պագայըմ, տէտի.

Բառւ պարտաղը պիր տիքիշտէ պօշալթտը, տէրհալ սարարմըշ շէհրէսինի պիր գըզըլըգ իսթիւա իթտի. հէման եէրինտէն գալգըպ եումրուղը իլէ մասանըն իւզէրինէ վուրարագ.

— Հայտե կիտելիմ, տէյու պաղըրտը :

Իբրիս պիրլիքտէ գապինէտէն չըգտըլար, լաքին սօգադ-տա էլլի ատըմ գատար կիտէր կիթմէզ, իսպիրթօնըն Բաու-տա հուսուլէ կէթիրտիյի շիտտէթ զայիլ օլտու . Բաուլ, Գը-լամօրանըն գօլունտա պուլունտուղու հալտէ, քէնտինի զայպ իթմիշ պիր սարիսօշ կիպի սալլանա սալլանա եիւրիւյօր վէ առէթա մէյտանը սիյսէթէ կէօթիւրիւլէն մահ. քիւմէր կի-պի, պիր տէհչէթ իչինտէ օլարագ կիտիյօր իտի :

Գըլամօրան իսէ Բաուլըն հէր հալլինի պիլտիյինտէն, քէն-տի քէնտինէ :

— Յ'հ պիր քէրրէ գաբուտան իչէրի կիրմիշ օլսա ար-թըգ օնտան էօթէսինի մէճպուրէն իճրա իտէր, տէտիքտէն սօնրա, Բաուլա խիթաքէն շու սէօզլէրի ձէօյլէտի :

— Պու կիճէ նէ՞ իչին վալիտէնին նէզտինէ կիթտիյինի պիրիյօրսուն եա՛. գարաթլարըմըզը քէմալի մէհարէթլէ իճրա իթմէլիսին պիր քէրրէ գաբուտան իչէրի կիրսէն արթըգ իլէրիօի պիր չէյ տէյիլ տիր . թապանճա ճէպինտէ մի տիր :

— Էվվէթ . . . Էվվէթ . . . պըրագ պէնի . . .

Միւսիւ Ծօվվէլին գաբուսը էօնիւնէ կէլտիքլէրի զէման, Բաուլըն խէլէճան ու տէհչէթի պիւսպիւթիւն թէզայիւտ իտէքէք :

— Պիր զէվալը գատըն իլէ . . . պէտպահտ պիր տէլի-գանլը քի, պէն տահա տիւնքի կիւն տօսթ սըֆաթը իլէ պիւ պիլարէնին էլինի սըգայօր իտիմ . պուլնլարըն հայաթլարընը զէհիրլէմէք, պու մասուլարը մահվ իթմէք նէ գատար ալ-չաղլըգ տըր, տէյու մըրըլտանընճա, Զույի հագարէթամիզ պիր թավը իլէ :

— Սէն տէ քէք գօրգագ վէ տապանսըզ պիր չօճուգ իմիշին եա, ինսան պու ալէմտէ նամուսքեար եաշամագ իչին միյտէմիզ եարատըլմագ իյճապ իտէր, տէտի :

Բաուլ, հըսս կիլէտիյի թէէստիւրաթընա զալէպէ իչին պիր սօն զայրէթ կէօսթէրէրէք գաբույա տօղրու գօշուպ

չընկերազը չէք տի . գաբու աչքսը , գարշըսընա չըգան խըտ-
մէթքեարա .

— Հալամ պուրատա՞ մը , տէյու սօրտու .

— Մատամ եօգարըտա քիւչիւք սալօնտա եայընը տըր .
Բաուլ հէման եօգարը չըգմաղա պաշլատը . խայըն Գը-
լամօրան էվվէկէն Բաուլա չու թալիմաթը վէ միշ իտի .

— Վայիտէնին եանընա կիրտիյին վազըթ բէք պէօյիւք
պիր մէհարէթ իպրազ իթմէլիսին . սէն հիշ պիր սէօզ սէօյ-
լէմէքսիզին չէհրէն մատամ Ֆօվվէլէ հէր չէյի անլաթմալը ,
վալիտէն , տիւշար օլտուղու գօրգուտան նաշի շաչըրըպ սէն-
տէն հիշ պիր իյզահաթ թալէպ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէ-
մէլի .

Լույինին պու թէնպիհաթընըն հիշ պիր Ֆայիտէսի օլ-
մատը . Բաուլ , քիւչիւք սալօնա կիրտիյի էսնատէ օ գա-
տար սարարմըշ օ գատար պօղուլմուշ պիր հալտէ իտի քի ,
մատամ Ֆօվվէլ օղլուհըն պու թէէսիւր վէ հէյէճանընը կէօ-
րիւնճէ .

— Ամա՛ն Բաուլ , եինէ նէ՛ ֆէլաքէթէ օղրատըն , տէ-
յու հայգըրմագտան քէնտինի մէն իտէմէտի .

Պիշարէ գատընճըրազըն պու միւշֆիգանէ սէփասը և կէնճ
ճանի իւզէրինտէ պիր էլէքթրիգ միւսատէմէսի կիպի պիր
թէէպիւր կէօթէրտի . պաշընտան այաղընա գատար թէք-
միլ վիճոցտի թիթրէտի . ֆագաթ պէօյլէ թէէսիւրաթընա
մաղլուպ օլուր իսէ , վէրտիքլէրի տէհչէթչիւ գարարըն իճ-
րասը միւմքիւն օլամայաճաղընը տէրիսաթըր իտէրէք հէման
քէնտինի թօրլատը .

Լույի տըր Գըլամօրան պու հիւքմինտէ խաթա իթմէմիշ
իտի . Բաուլ պիր քէրըէ սահնէյի իճրաթ իւզէրինէ չըգ-
տըգտան սօնրա , ըօլունը թէմամը իլէ իյֆա իթմէքսիզին
չէքիմէնին իմքեանը եօգ իտի . ֆիլ հագըգա կէնճ ճանի ,
թէմամը իլէ իատէյի մէթանէթ իտէրէք քէմալի մէհարէթ-
լէ սէօզէ պաշլայըպ չու իֆատէտէ պուլուհտու .

— Էվվէ՛թ վալիտէ : պէօյիւք պիր ֆէլաքէթէ օղրատըմ , լաքին էմին օլունըզ քի պու ֆէլաքէթ արթըզ պէնիմ իչին սօն ֆէլաքէթ օլաճագ տըր :

Մատամ Ծովվէլ , շիմտիյէ գատար օղլունը հիչ պէօյլէ պիր հալտէ կէօրմէմիշ իտի . զէվալլը գատըն , պէօյիւք պիր թէէսիր վէ խէլէճան իլէ գալգըպ Բաուլըն եանընա կէլտի . եիւզիւնէ տօգուլունը տէրէճէտէ օղլունա եագլաշըպ , կիւյա գալպինտէքի հըսսիյաթը եիւզիւնտէն քէշֆ իթմէք իսթէյօր իմիշ կիպի պիր թաճըրը մէյուսանէ իլէ , կէօզլէրինի Բաուլըն կէօզլէրի իչինէ տիքէրէք .

— Սէօյլէ՛ եավրում սէօյլէ՛ , նէ՞ օլտուն , տէտի :

Բաուլ , մատամ Ծովվէլի խաֆիֆճէ իթէրէք պիշարէնին թէքմիլ վիճուտինի թիթրէտէճէք պօղուգ պիր սէտա իլէ :

— Ա՛հ , նէ ծաճաղըմ՝ վալիտէճիյիմ , պէն սանա վէ միւթէվէֆա բէտէրիմին կասթօն կիպի ալիճէնապ պիր զաթէ էվլատ օլմաղա լայըզ պիր մախլիւգ տէյիլիմ , տէյու ճէվապ վէրմէսի իլէ , մատամ Ծովվէլ հէման օղլունըն պու սէօզիւնի ճէրհ իթմէք իչին պաշըյըլա պիր բէտտ իշարէթի իթտի . Բաուլ տախի եինէ սէօզիւնէ շէօյլէճէ տէվամ իյլէտի :

— Պէն քէնտիմին նա՞սըլ պիր մախլիւգ օլտուղումը պիլիյօրում ա սույի հարաքեաթ վէ էֆալիմ իչին վիճտանըմըն քէնտիմի թէքտիր վէ թայիպ իյլէտիյի գատար քիմնէ պէնի թայիպ իտէմէզ ՝ վագաա խըլգաթէն մուզիրը պիր մախլիւգ օլմագ իւզրէ տօղմամըշըմ , լաքին նասիպիմ պէնի պիր չօգ ֆէլաքէթլէրէ մաղլուպ իթմիշ , էօյլէ սաաթլարըմ օլույօր քի՛ քէնտիմի պիւսպիւթիւն ղայպ իտէրէք նէ եագտըղըմը պիլմէյօրում . . .

— Յագաթ օղլում սէն . . .

— (Սէօզիւնի քէսէրէք .) Ա՛հ վալիտէճիյիմ , հէնկեամը սէպավէթիմտէ սէն եանըմտա պուլունսա իտին՝ շիմտի

պէն պէօյլէ օլմազ իտիմ , պէն մուհապէթը բէտէրանէ վէ մատէրանէտէն մահրում օլարագ եապանճը էլլէր իշինտէ պէօյիւտիւմ , հէվէսաթը թըֆըլանէմտէն պաշգա պիր նա- սիհաթ վէրիճիմ եօգ իտի , քէնտի հըսսիյաթըմա թէպաի- յէթլէ պէօյիւտիւմ , հէր մուզիրը շէյին իճրասը պէնտէ թապիաթ սուրէթինի ալտը , թաշըսըղըմ նամ պիլէ չա- լընմըշ օլտուղու հալտէ , գալպիմտէ շան ու շէօհրէթ իշին պիր թագըմ խօտպինանէ հըրսլար ույանտը . սէնին ասարը լութֆ ու շէֆգաթըն օլարագ վէրտիյին բարատան պաշգա պիր հապպէյէ մալիք տէյիլ իքէն , միլեօնլարա սահիպ զաթլարըն օղուլլարը կիպի պէնտէ պիր թագըմ մէճնունա- նէ հէվէսլէր վար իտի . հէյհաթ քի սանա միւլազի օլտու- ղում վագըթտա ախլագըմ պօզուլմուշ իշ իշտէն կէյմիշ ի- տի . ահ , տիւնեատաքի էն մէսուտ կիւնլէրիմ , մուհապէ- թը մատէրանէնէ նայիլիլէթլէ կէշիրտիյիմ կիւնլէր տիր .

— Ահ եավրում . . .

— Էվվէթ վալիտէճիյիմ , պու պապտէ եէմին իտէրիմ , լաքին հայըֆ քի սէնտէն կէօրտիւյիւմ պունճա միւշֆիգանէ լութֆլար , ալըշմըշ վէ ատէթ իտինմիշ օլտուղում ֆէնա- լըգլարտան պէնի տէօնտիւրէմէաի . եէյէճէք էքմէքտէն մահրում պուլունմագ տէրէճէլէրինտէ պիր մուզայիգա վէ զարուրէթ իշինտէ բէրվէրտէ օլտուգտան սօնրա , պէօյլէ պիր պօլլըգ կէօրիւշիւմ պէնտէ ագըլ ֆիքիր պըրագմատը , պիր չօգ միւստտէթ իշկիտէն մահրում գալմըշ պիր պէքրի- նին , իշրէթ կէօրիւնճէ կէօսթէրէճէյի մէյլ ու խահիշ աէ- յէճէսինտէ պիր շիտտէթլէ հէվէսլէրիմէ թէպաիլէթ կէօս- թէրտիմ .

Բաուլ , պու սէօզլէրի էօյլէ ճիտտի պիր թավը իլէ սէօյ- լէյօր վէ քէնտիտէ օ գատար միւթէէսսիր կէօրիւնիւյօր ի- տի քի , մատամ փօվվէլ արթըգ օղլունըն սէօզիւնիւ քէսէ- մէյիպ բուլթ կիպի հարաքէթսիզ պիր հալտէ տուրույօր վէ Բաուլ իսէ , չու վէճհ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտիյօր իտի .

— Ի վկայեմ, տիվանէիք ի թտիմս աատէթ եանրմոան կէշտիտէ թուլթմագ իշին պէն էլիմի ուղտթմատըմ, մէսոգ-տիլէթիմէ սէպէպ օլաճագ պիր հագըգաթը ըէտտ իլէ պէյ-հոյտէ պիր խէյալ արգասընա գօշտում, քէնին տիզինին տի-պինտէ եաշայըպ, հագըգըմտաքի մուհապէթը մատէրանէնի արթըմաղա զայրէթ կէօսթէրմէք վաճիպէյի զիմմէթիմ ի-քէն, պքինէ հարաքէթ իտուպ հագըգընտն ըէվա կէօրմէ-տիլիմ զուլմ ու էզիլէթ գալմատը պէնիմ եիւզիւմտէն տիւն-եատէքի գատընլարըն էն պէտպահտը սէն օլտուն. ա'հ յնէ գատար տիվանէճէ հարաքէթ ի թտիմ, սանա կէօզ եաշը տէօքտիւրէ տէօքտիւրէ պտըզըմ ալթունլարը, կիտուպրէ-զիւ պիր գըզա, նամուսըզ պիր գահպէյէ եէտիրտիմ. . . սաատէթ սէնին եանընտա իմիշ, շիմտի անլատըմ, ֆագաթ պու անլայըլըմ բէք կէճ վագը օլտու :

Բաուլ, կիւյա սույի ահվար մագիլէսինի խաթըրլամաշ սընտան տօլայը, հըսսիլաթընա ֆէվգէլատէ պիր ճօշկիւնլուգ հուսուլէ կէլմիշտէ, հէման կէօզ եաշարը պօշանը վէրէճէք իմիշ կիպի պիր սուրէթ կէօսթէրտէ :

Սաֆտէրուն մատամ ֆօվվէլ, Բաուլըն պու հալինի կէօշ քիւնճէ զայէթ միւթէէսսիրանէ պիր սէտա իլէ :

— Օղլուլմ, էսկի հարաքեաթընա բէշիման թուպ պա-տէմա կէօսթէրէճէյին հիւսնի հալ իլէ, անլերի հիշ օլմամըշ հիւքմիւնտէ պըրագմագ զէմանը հէնուզ կէլմէմիշ տիր, տէշ տի :

— Ա'հ, վալիտէճիլիմ, քեաշքի պունա միւգթէտիր օթ լապիլսէմ իտի, հայըթ քի օլմամյաճագըմ, արթըգ պունըն զէմանը կէլմիշ տիր, պու կիւզէլ նիլէթլէրիմին նէ գատար տէվամ իտէճէյինի պէն պիլիյօրմուլըմ, պէն արթըգ խապա-սաթըն բէնշէսինէ կէլմիշ պիր ատէմ ջլտուլմ. քէնտի քէն-տիմէ գզմանտա իտէմէյօրուլմ, պիր խաթայը իշլէտիքտէն սօնրա նատիմ օլույօրուլմ, պիր տահա պունըն թէքըրարընա մէյտան վէրմէմէյէ ֆղրաշըյօրուլմ, լաքին հէյհաթ. . . պէօյ-

լէ վազըթ վազըթ հասըլ օլան նէտամէթլէրտէն նէ ֆայի-տէպէքլէնէպիլիր, պիր իքիմնէի ֆըրսաթ տահա տիւշէր տիւշ-մէզ էսկի նէտամէթլէրի քերամիլէն ունուտույօրում, իշլթէ օ զէման քէնաթիմին պիր ինսան տէյիլ, հէվլէսլէրինէ մաղ-լուպ օլմուշ վիճտանսըզ պիր չօճուզ օլտուղըմը անլայօ-րում. սէն պիր ազ ամիրանէ հարաքէթ իտուպ պէնիմ պէօյ-լէ հէվլէթլէրէ մաղլուպ օլմազ խուսուսընտաքի աճիզլիյիմէ զաղէպէ իտէմէտին, նիյէթլէրիմ զայէթ ազիլանէ վէ նա-մուսքերաւանէ իսէ տէ, հարաքերաթըմ ճանի պիր ատէմին հարաքէթլէրինէ պէնզէյօր, եազամը գաբտըրմըշ օլտու-ղում շու մէնհուս հալ, աճէպա պէնի նա՞սըլ ֆէնա պիր նէ-թիճէյէ սիւրիւյիւպ կէօթիւրէճէք տիր:

Բաուլ, պու սէօղլէրի սէյլէտիքաէն սօնրն տէհշէթլիւ պիր ֆուլթուրնուզլըզ իրայէ իտէրէք շո՞ սէօղլէրի իւրվէ իթտի:

— Ատանմ սէն տէ, օ տա պէնիմ ումուրըմտա՞ մը... պէն քէնտի ճէզամը քէնտիմ թային իտէր պիթիւրիւրմ:

Բաուլըն, քէմալի մէհարէթլէ սէօղի պիւրայիւ ինթիգալ իթտիրմէսինտէն, մատամ փօվլէլ տէ ֆէվգէլատէ պիր խէ-լէճան հուսուլէ կէլէրէք:

— Սէօյլէ, մէրամընը անլաթ, պէն սէնին վալիտէնիմ, վալիտէտէն հիշ պիր չէյ քէթմ իտիլէմէզ, սէօյլէյէճէյին սէօզ բէք տէհշէթլիւ օլսա պիլէ եինէ չէքիւմէ հէման սէօյ-լէյի վէր... տէտի:

Բաուլ, սէօյլէյէճէյի միւտհիշ սէօղիւն վալիտէսի իւզէ-րինէ հուսուլէ կէթիւրէճէյի գօրգունճ թէէսսիրտէն իհթիւրազ իտիյօր իմիշ կիպի, միւթէրէտտիւտանէ վէ պօղուզ պիր սէտա իլէ:

— Պէն մահվ օլտում, տէյու մըրըլտանտը:

— Մահվ մը օլտուն:

— Էվլէթ, հէմ տէ հիշ պիր խէլան իւմիւտի գալմա-մադ իւզըրէ մահվ օլտում... նամուսըմ պիթտի:

— Բա՛նու... .

— Հագըգաթը հալ պունտան իպարէթ տիր, ֆագաթ վալիտէճիյիմ սէն հիչ պիր շէյտէն գորգամ. պէն սէնին պանա վէրմիչ օլտուղուն իսմի լէքէլէնտիրմէյէճէյիմ. էվվէթ պու նամուսըզլըղըն իւզէրինէ թէրքը հայաթ իտէճէք գատար պիր ճէսարէթ իպրազ իտէմէզ իսէմ, իշթէ օ զէման էն պէօյիւք նամուսըզլըղըն իրթիքեապ իթմիչ ատտ օլունուրում. պէն թալիյին մահքիւմի օլան օ ֆէլաքէթզէտէլէրտէնիմ քի, անլէր իչին նէթիճէյի մուսիպէթ օլարազ էօլիւմէ իլթիճա իթմէքտէն պաշգա պիր չարէյի սէլամէթ եօգ տըր :

— Ա՛հ, նէ՞ սէօյլէյօրսուն Բա՛նու... .

— Հագըգաթը սէօյլէյօրում վալիտէճիյիմ, պէն մէնհուս վէ մէլուն պիր մախլուգըմ, պէնիմ վէլատէթիմ սէնին ֆէլաքէթինէ սէպէպ օլմատը՞ մը. պէն շու ալէմտէքի վիճուտիմ իլէ սէնին նէտամէթինին թասվիրի տէյիլ միյիմ. պէնի տիւշիւնէրէք պիր չօգ կիճէլէրի տէհշէթ իչինտէ ույգուսըզ կէչիրմէտի՞ն մի... զէման կէչտի պէն պէօյիւտիւմ վէ պիրի պիրիմիզի պուլտուգ. սէնին՝ հագըգըմոա պէզլ իյլէմիչ օլտուղուն լութֆլարա ֆէտաքեարլըգլարա պէտէլ, պէն սանա քէօթիւլիւքտէն պաշգա նէ՞ իլէ մուգապէլէ իյլէտիմ. իշթէ շիմտի տէ հայաթընըն իչինտէ գորգունճ պիր վագաա սուրէթինի ալտըգտան սօնրա, սանա վէտա իտուպ ալէմը ահրէթէ չէքիլիօրում :

— Ա՛հ, նանքեօր էվլատ, սույի հարաքեաթընտան տօլայը պէն սանա հիչ պիր թէքտիրտէ սերզէնիչտէ պուլունտումմը :

— Ասլա՛, իշթէ պունա մուգապիլ Բա՛նու տա սէնին նամընը թագտիս վէ իսմինի թէլաֆիֆուզ իտէ իտէ էօլէճէք տիր :

— Աման եա՛ Բապպիմ, իսմինի էօլիւմ քէլիմէսի իլէ պիրլիքտէ թէլաֆիֆուզ իթմէ օղլում :

— Էօյլէ լազըմ կէլիյօր վալիտէճիյիմ... . նամուսըմ պունը էմր իտիյօր, պու խո սուստա վիճտանըմ ատէթա մահքէմէյի

ճինայէթ վազիֆէսինի իյֆա իտէրէք, ալէյհիմտէ պու հիւք-մի վէրտի :

Պիր սաաթ էվվէլ մատամ ֆովվէլ, Բաուլըն քէնտինէ թահամիլլ իտիլէմէյէճէք հէր պիր իշքէնճէյի չէքտիրմիշ օլտուղունա գանի իքէն, շիմտի պու եէնի սատմէ քէնտինէ հէքսինտէն աղըր կէլմիշ իտի. պունա նիսպէթլէ Բաուլըն պու զէվալլը գատընա օլան տիկէր իշքէնճէյէրի հիշ հիւք-մինտէ գալըյօր իտի. պինաէն ալէյհ պիշարէ, վալիտէլիք չէֆգաթընտան նէշաթ իտէն չէտիտ պիր թէէսսիւր իլէ :

— Նէ՞ եաբտըն, անը սէօյլէսէ՞նէ, տէտի :

— Պանա էմանէթ օլարագ պէօյիւք պիր մէպլաղ թէս-լիմ իթտիլէր, պէն տէ պու բարալարը գոււմարտա զայպ իթտիմ :

— Պու մէպլաղըն մըգտարը նէ՞ գատար տըր :

— Հագըգաթտա պունըն մըգտարը ինսանը իւրքիւտէ-ճէք տէրէճէտէ տէյիլ իսէ տէ, պու կիւն սէնին իլէ պէնիմ իչին պէճյիւք ատտ օլունուր. սէնին էլինտէ ավուճընտա նէ վար իսէ ճիւմլէսինի պէն ալմամըմ մը, սօն միւճէվհէրինէ վարընճայա գատար հէքսինի պանա թէսլիմ իթմէտին մի :

— Պէնիմքիլէր պիթտի իսէ, ամուճան միւսիւ տը Գը-լամօրան զէնկին օլտու. պու եօլտա պիր լուզում կէօրիւլ-տիյի սուրէթտէ, պիւթիւն սէրվէթինի պանա արզ իթմէյէ հագըր պուլունտուղունը կէչէն կիւն սէօյլէտի. սէօյլէյիմտէ արապամը հագըրլասընլար, կիտիպ քէնտինի կէօրէրէք հա-գըգաթը հալի անլատայըմ :

— Միւսիւ տը Գըլամօրան եէտի կիւնէ գատար ավտէթ իթմէք իւզրէ Բարիզտէն մուֆարէգաթ իթմիշ տիր, պէնիմ խէլասըմ իչին իսէ, պանա ագճէնին պու ագչամ լուզումը վար տըր, պէն հէր չէյի էվվէլճէ տիւշիւնտիւմ, եիրմի եա-չընտա իքէն թէրըը հայաթ իթմէք գօլայ պիր քէյֆիյէթ տէյիլ տիր :

Բաուլ, ճէպինտէ պուլունան թապանճանըն ուճունը

հարըյա գատար տըշարը չըգարըպ զօր իւն կիւլերէք, շու սէօզլէրի իւլվէ իթտի :

— Իշթէ հէր շէյի եզլունա գօյաճագ ալաթ պու տըր :

Մատամ Թօվվէլ, Բաուլըն հէք պու իֆատաթ վէ էթ-վարը թէհտիտքեարանէսինին պէօյիւք պիր հիյլէքեպրըգ էք սէրի օլտուղունը, ասլա ֆարգ իտէմէյէճէք տէրէճէտէ պիր տէհշէթ իչինտէ գալմըշ իտի :

Պիչարէ գատընճըաղ, օ անտէ հէման մազիյի, իսթիգ-պալի ունուտարագ, հալի հպզըրը նազարը թագտիրէ ալմա-ղա պաշլատը քի, օ տա, օղլու քէնտինի թէլէֆ իթմէյէ գալգըշտըղը հալտէ անը շու տէհշէթլի ինթիհարտան գուր-թարապիլմէք իչին, քէնտինին հիչ պիր շէյ եարմաղա միւգ-թէտիր օլամամասընտան իպարէթ իտի. պինաէն ալէյ մա-տամ Թօվվէլ, ճօշկըն պիր հըսսիյաթ իւէ :

— Խալըր օղլում, քէնտինի էօլտիւրմէք նիյէթը միւտ-հիչէսինտէն սարֆը նազար էթ, միւսիւ Թօվվէլ կէլինճէ, բարայա իհթիյաճըմ պուլընտուղունը քէնտինէ սէօյլէրիմ, օանա նէ՞ գատաղ բարա լազըմ տըր, տէտի :

— Օթուղ պին ֆըրանգ :

— Բէք ալա, եարըն սանա պու բարայը թէսլիմ իտէ-րիմ :

— Պու բարա պանա եարըն տէյիլ պու ագշամ լազըմ տըր :

Պու ճէվապ իւղէրինէ մատամ Թօվվէլ, չըլտըրմըշ կիպի պիր հալ իրայէ իտէրէք, քէմալի հիտտէթ վէ մէյուսիյէթ-տէն էլլէրինի օվուշտուրմաղա պաշլալըպ :

— Պու ագշամ լազըմ իտի տէ նիչին կէ իպ պանա պիր աղ էվվէլ սէօյլէմէտին, պանա էմիյէթին եօգ մը իտի. չիմտի գասա օտաքընտա քիմնէ եօգ նէրտէն բարա պուլա-պիլիրիլ, տէտի :

Բաուլ, իշթէ պու սէջղի պէքլէյօր իտի, հէման սէ-վինճինտէն պաղըրարագ խէլասը միւմքինսիլ պիր ֆէլաքէթ

իշինտէ գալըպ տա , պիրտէն պիրէ պիր ինձիւտ քէօշէսի կէօրէն պիր ատէմ թավըը իլէ .

— Գառա՛ մը . . . սէն գասանըն անախթարընը նէրէ-տէ պուլունտուղունը էլպէթտէ պիլիրսին տէյիլ մի , տէյու սօրտու :

— Էվվէթ պիլիրիմ , իշթէ շուրատա տոնրույօր :

— Էօյլէ օլտոնգտան սօնրա . . .

Օ անտէ Բաուլ , մատամ Թօվվէլին եիւղիւնէ Էօյլէ մանիտար պիր նազար իլէ պագտը քի , պիշարնէ գատըն կէօզլէրինի աշաղը էնտիրմէյէ մէճպուր ծլտու . Բաուլ իսէ , հագըգաթէն չըլտըրմըշ պիր ատէմ թավըը իլէ .

— Վալթտէճիյիմ , պու անախթարը պանա վէր , տէյու հայգըրտը :

— Ձըլտըրտը՛ն մը ծղլունմ , նէ՛ սէօյլէյօրսուն :

— Պու անախթար պէնիմ հայաթըմա պէտէլ տիր տէ անըն իշին սէօյլէյօրում :

Բաուլըն պու Յէօզի մատամ Թօվվէլէ բէք զիյապէ թէէսիր իթտի . էլինէ պիր լամպա ալարագ քէնտի օտասընա կիտուպ եազըխանէյի աշտը . միւսիւ Թօվվէլին գասա անահ-տարընը օրատա պուլտու . Փագաթ պու անահտարը կէթի-րիպ Ըառլա վէրէճէյի էսնատէ ագլը պաշընա կէլթի . պի-նաէն ալէյհ .

— Խա՛յըր , խա՛յըր , օլմազ միւմքիւն տէյիլ , պու ագ-չամ պու սուրէթլէ գասատան բարա ալընամազ , տէտի :

Բաուլ , վալիտէսինին պու սէօզիւնէ գարչը հիշ պիր իսրար վէ մոնգավէմէթտէ պուլունմայըպ , կիթմէյէ հագըր-լանըյօր կիպի կէօրիւնէրէք .

— Հագըրն վար վալիտէճիյիմ . . . օ հալտէ սիզի սօն տէֆա օլարագ պիր տահա էօրտիւքտէն սօնրա կիտէյիմ , տէմէսի իլէ , մատամ Թօվվէլ հէման ազիմ պիր հէյէճան իլէ շու սէծղլէրի սէօյլէտի .

— Փագաթ եալընըզ անահտար նէ՛ իշէ եարար . գա-

սաննն գաբանտըղը քելիմէյի պիլյոօրմուսըն .

— Խայրը պիլմէյօրում, լաքին պիր ազ օղրաչըր իտիք .

— Շիմտի կիճէլէրի գասսատա բարա տա պուլունտուր-մայօրլար .

— Էվվէ'թ պունը տա պիլյօրում, լաքին պիր քէրրէ թէճրիւպէ իպէլիմ . էկէր ճէնապը Հագգ պիզէ մէրհամէթ իտուպ տա գասաննն գաբանտըղը քելիմէյի թէսատիւֆէն պիզէ պիլտիբիր, վէ գասաննն տէրունինտէ ագճէ տախի պուլունտուրուր իսէ պունա նէ՞ տէրսին . արթըգ ճէնապը Հագգըն պիզէ մէրհամէթ իյլէտիյինէ իթիմպտ հասըլ իտէր-սին ա' .

— (Թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօնրա .) Իւմիւտ իյլէտիյին պու մուվաֆագըյէթ հուսուլ պուլմատըղը սուրէթտէ, սէն տէ նէֆսինէ գըյմայուպ սապահա գատար պէքլէյէճէյինէ սէօզ վէրիւր միսին .

— Էվվէ'թ վալիտէճիյիմ, բէտէրիմին մուգատտէս նամը իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի սապահա գատար քէնտիմէ պիր շէյ եաբմամ .

— Էյլէ իսէ ալ անահտարը Բաուլ իլէ մատամ Թօվվէլ, ղարիպ պիր հըսսըն թէէս-սիրի իլէ իքիսի տէ սարսարը քէսիյիպ, ազայի վիճուտէրինէ շէտիտ պիր թիթրէմէ կէլմիշ պուլունտուղու հալտէ, պան-քէրին գապինէսինտէն կէչիպ գասա օտասընա վիտէն տար վէ տօլամպաճըլ մէրտիվէնտէն էնտիլէր .

Բաուլ, պիր էլինտէ լամպա վէ տիկէր էլինտէ տախի գասաննն անահտարը պուլունտուղու հալտէ էօնտէն կիտի-յօր իտի .

Պու էսնատէ մատամ Թօվվէլ, Բաուլըն պու ճիւրաթը պօշա չըգաճաչընա գաթիէն էմին իտի յ գասաննն հա՞նկց քելիմէ իլէ գաբանտըղըն պիլինմէտիքտէն սօնրա, անահտա-րըն հիշ պիր հիւքմի վէ էհէմիյէթի օլամայաճաղընը պիլյօր իտի . մէմուլին ղայրի օլարագ Բաուլ թէսատիւֆի պիր սու-

րէթլէ պոռ քէլիմէյի պուլսա պիլէ , գաւանն տէրունինտէ
բարա պուլունմատրղը քէնտինճէ մալիւմ իտի յիթէ պու
սէպէպլէրէ մէպնի մատամ Թովվէլ գասատան բարա չալընա-
ճաղը իչին հիչ պիր գօրգու վէ էնտիչէտէ պուլունմայրպ ,
մուամիլէյճանն գօրգուսը եալընըղ իլճայի մէյուսիյէթ իլէ
Բաուլըն թէլէֆը նէֆսէ ճիւրաթ կէօսթէրմէպինտէն իպա-
րէթ իտի :

Պիչարէ գատընճըաղըն պէօյլէ պիր մէզմուլմ ֆիլիլէ իշ-
թիրաք իթմէսի , պունտան աօլա պիր ֆէնալըգ չըգամայա-
ճաղընը պիլտիյի իչին , մահզա պիր ազ վագըթ գազանմագ
վէ պու սուրէթլէ օ կիճէյի կէչիրիպ օղլունը տէհչէթլիւ պիր
էօլիւմտէն գուրթարմագ ֆիքըրինէ մէպնի իտի :

23

Մատամ Թովվէլ իլէ Բաուլ , Բըրօսքէրին օտասընա
կիրտիլէր . Բաուլ , էլինտէքի լամպայը եիւքսէքճէ պիր մա-
սանն իւզէրինէ գօյտու , լամպանն իւզէրինտէ (ապս-
թուր) պուլունմագլա պէրապէր , եինէ օթանըն հէր ճիհէք
թինի թէնվիր իտիյօր իտի :

Բաուլ , պիւթիւն պիւթիւնէ սօուգ պիր գան իլէ տէ-
յիլ իսէ տէ , պէօյլէ իճրաթը մէլունանէյէ ալըչըգ պու-
լունան խապասաթ էրպապընըն , պու կիպի մուհիմմ մէվչ
գըլարտա կէօսթէրտիքլէրի պիր մէհարէթ իլէ իչէ միթպա-
չիրէթ իթտի . գասանն իւզէրինտէ պուլունան հարֆլարը՝
« Ժիրսի » լաֆղընը թէչֆիլ իտէն պէշ հարֆ իւզէրինէ թէր-
թիպ իթտի :

Պու գըսա փմէլիյաթ էսնասընտա , Բադչըն չէհրէթինտէ
պէօյիւք պիր ըղթըրապ վէ մէյուսիյէթ աաարը միւշահաստէ
իտիլմէքտէ իտի , չիւնքի պու իշտէ ճիւղտէն մուվաֆֆաղ

օլուպ օլմայաճաղընը քէնտիտէ պիլմէյօր իտի . Բըրօսբէրին օ քէլիմէյի թէպտիլ իյլէմէսի ինթիմալտէն պաիտ տէյիլ իտի , աճէպա Ղույի տը Դըլամօրանըն խապէր վէրմիշ օլտուղու կիպի , գասատա ագճէ մէվճոտ մի իտի . պու գատար էմէքլէրի պօշա կիտուպ կիթմէյէճէյինի քէնտիտէ պիլմէտիյի իչին , Բաուլ բէք ճանկիւտաղ պիր հալ իչինտէ պուլունույօր իտի .

Պէրի եանտա մատամ Ծօվվէլ տախի , պին տիւրլի խէլէճան իլէ նէթիճէյի հալէ ինթիզար իտուպ տուլմագտա իտի .

Բաուլ , Բըրօսբէրի իլէ ծլան տօսթլուղը մինասիպէթի իլէ գասա աչըլըպ գաբանըր իքէն բէք չօգ տէֆալար օրատա պուլունմուշ օլտուղունտան , պունըն նէ սուրէթլէ աչըլըպ գաբանտըղընը էօյրէնմիշ իտի . պու գասա էօյլէ ատի գասալարա պէնզէմէտիյի ճիհէթլէ , անահտարը քիլիտէ սօգուպ տէ չէվիրմէք էբէյիճէ տըգգաթլը պիր ամէլիյաթա միւթէվագըֆ իտի .

Խապիսը մէրգոնմ անահտարը քիլիտէ սօգտու , պիր քէրրէ չէվիրտի . պատէհոն անահթարը տահա զիյատէ իլչէրի սօգտու . իքինճի տէֆա օլարագ պիր քէրրէ տահա չէվիրտի , անտէն մօնրա անահտարը պիւսպիլթիւն սօգտու , անահտարը պիրաղ սարսուրգտան սօնրա պիր քէրրէ տահա չէվիրտի .

Պու ամէլիյաթ էննամընտա Բաուլըն գալպի օ գատաի չիտտէթլէ վուրույօր իտի քի , պու տարպէլէրի մատամ Ծօվվէլ պիլէ իչիտիյօր իտի .

Սանտըգքեար Բըրօսբէր քէլիմէյի թէպտիլ իյլէմէմիշ իտի . չիւնքի գասա հէման աչըլը վէրտի .

Բաուլ իլէ մատամ Ծօվվէլ , պու հալէ գարըլ պիրէր քէրրէ հայգըրալար . պիչարէ գատըն տէհէթինտէն , Բաուլ իտէ մուվաֆագըյէթինտէն նաչի պաղըրմըշլար իտի .

Բաուլըն , պու զարիպ վէ մէմուլին զայրի մուվաֆագը-

յէթինէ գարշը մատամ փովվէլ պէօյիւք պիր գօրգու վէ իւէլէճան իլէ հէման .

— Գարա՛, գարա՛, կէօզիւմ կէօրմէսին , հայտէ կիտէ՛ իմ , տէտի :

Ձէվալը գատընճըազ , պու սէօզիւնին Բաուլ իւզէ-
րինէ պիր թէէսիր հասըլ իյլէմէտիյինի կէօրիւնճէ , հէման
օղլունըն իւզէրինէ աթըլարազ , կիւճի եէթիչէպիլտիյի մէր-
թէպէ պիր գուվվէթ իլէ գօլլարընա ասըլըպ էօյլէ պիր
չիտտէթ իլէ չէքտի քի , Բաուլըն քիլիտ իւզէրինտէ թութ-
մագտա պուլունտուղու անահտար տըշարը չըգըպ , վէ գա-
սանըն գաբուսը իւզէրինտէն գայարազ ուզունճա պիր չը-
զըգ հուսուլէ կէթիրտի :

Բաուլ , վալիտէսինին պու մուգավէմէթը չէտիտէսի
էսնասընտա , գասանըն իւսթ կէօզիւնտէ իւչ բաքէթ պան-
գա գայիմէսի պուլունտուղունը կէօրիւպ , սօլ էլի իլէ հէ-
ման պանգնօթլարա սալտըրարազ գօյնունա , եէլէյի իլէ
կէօմլէյի արասընա սօգմաղա մուվաֆֆազ օլապիլմիշ իտի :

Մատամ փովվէլ , չիտտէթը մէյուսիյէթ վէ հէյէճա-
նընտան նաչի թէքմիլ գուվվէթինի ղայպ իտէրէք Բաուլըն
գօլունը պըրագտը . պիւսպիւթիւն եէրէ տէվրիլմէմէք իլին
օրատա տուրան պէօյիւք պիր սանտալեէնին արգալըղընա
թայանմաղա մէճպուր օլտու , զօրտան պիր ֆայիտէ հասըլ
օլմատըղընը կէօրիւնճէ ըէճայէ պաշլայըպ :

— Եավրում , աճը պանա , հալիմէ մէրհամէթ էթ տէ օ
բարալարը գասայա պըրագ , սանա սօն տէրէճէտէ պիր թէ-
էսիւր իլէ ըէճա իտիյօրում , պանգնօթլարը եէրինէ գօյ ,
պէն պապահ օլունճա սանա օ բարանըն օն գաթընը վէրի-
րիմ , վալիտէնէ մէրհամէթ իյլէ , տէտի :

Բաուլ , վալիտէսինին ըէճա վէ իսթիրհամաթընա ապլա
գուլագ վէրմէյուպ , գասանըն գաբուսը իւզէրինտէ հու-
սուլէ կէլէն ինճէ չըգըլըյը մըւայէնէ իտիյօր իտի . պու չըգ-
կը , գասանըն պիր եապանճը թարաֆընտան սըրգաթ գապ-

տի իլէ զօրլանրպ աչլըմըլ պուլունտուղունա, գավի պիր պօլամէթ ատտ իտիլէճէյի իչին տիւչարը խէվֆ ու էնտիչէ օլույօր իտի :

Պիչարէ մատամ Ծօվվէլ, բէճա վէ իսթիրհամընը տահա զիլատէ արթըրըպ ճանխըրաչ պիր սէտա իլէ :

— Մատէմքի ճիւմէսինի պըրադմայօրսուն, հիչ օլմազ իսէ պու ագճէնին սէնին հայաթընը գուրթարմաղա լազըմօ օլան մըգտարընը ալըպ տիկէրլէրինի գասայա պըրադ, տէտի :

— Պու մէպլաղըն պիր մըգտարընը գասատա պըրադմադտան նէօ ֆայիտէ հասըլ օլուր, Ե զէման պու սըրգաթըմըլ եինէ մէյտանա չըգմա՞զ մը :

— Պունըն իչին իճըա իտէճէք պազը թէտպիրլէրիմօ վար տըր, սէն սէօզիւմիւ տինլէ եավրում, պէն հէր շէյի եօլունա գօրում, միւսիւ Ծօվվէլէ մինասիպ պիր սէօզ պուլուպ սէօյլէրիմ, բարայա իհթիյաճըմօ օլտուղու իչին գասայը պէն քէնտիմ աչտըմ տէրիմ օլուր պիթէր :

Խայըն Բաուլ, վալիտէսինին պու սէօզլէրինէ ասլա հէվալէյի սէմիլ իթիպար իթմէյէրէք գասայը գաբատը հ պատէհու վալիտէսինէ տէօնիւպ :

— Հայտէ պուրատան չըգալըմ, խըտմէթքեարլարտան պիրի սալօնա կէլէրէք պիզի պուրատա կէօրէպիլի. պիզի պուրատա կէօրիւրլէր իսէ պին տիւրիւ մանալար վէրիլէրքի, սօնրա պուտա հագգըմըզտա խայըրլը օլմազ, տէտի :

Բաուլըն պու ատէմը իթաաթ վէ գայտսըզլըզը, պէօյլէ տէհչէթլի պիր զէմանտա կէօսթէլտի ի չու մէթանէթ մատամ Ծօվվէլի սօն տէրէճէ զազապլանտըրտը, պիչարէ գատըն, քէնտինին օլուլ իւզէրինէ պազը մէրթէպէ նուֆուզը վար զանն իտիյօր իտի : օ իսթիրհամաթը միւլէսսիրէ վէ կէօզ եաչլարընըն պիր թէէսիրի կէօրիւլմէտիլինի պնլայընճա, թավըրընը թէպտիլ իտուպ քէմալի հիտտէթլէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Եւ, էօյլէ իսէ վարսընլար պիզիմ պուրատա օլտու-
ղումուզը կէօրսիւնլէր, սէն պանա իթաաթ կէօսթէրմէտիյին
հալտէ պէն՝ պիզի պուրատա կէօրմէլէրինտէն տահա զիյա-
տէ մէմնուն օլուրոււմ, օ զէման հէր չէյ անլաշըլըր, միւսիւ
Փօվլէլ պէնի պիր րէզիլ գօվար կիպի խանէսինտէն տէֆ ի-
տէր. լաքին պէն պու հագարաթա օղրատըգտան սօնրա օ
զէվալը մասումլարըն ահընըտա սիզէ պըրագմամ, հէր չէյի
օլտուղու կիպի զէվճիմէ իյթիրաֆ իտէրիմ. պու սըրգաթը
մէլունանէ նէթիճէսի ջլարագ եարըն սանտըգքեար Բըրօս-
բէր Պէրթօմի թէվզըֆ իտիլէճէք տիր. Գըլամօրան խայընը,
պու պիչարէնին սէվտիյի գըզը էլինտէն ալտը. սէն իսէ ա-
նըն իլէ խապասաթ միւսապէգասընա չըգարճասընա զէվալ-
լընըն նամուս վէ հայսիյէթինի մահվ իթմէք, անը մանէն
էօլտիւրմէք իսթէյօրսուն. խայըր, խայըր, արթըգ պղնա
թահամմիւլ իտէմէմ:

Մատամ Փօվլէլ, պու սէօղլէրի էրէյիճէ եիւքսէք պիր
սէտա իլէ սէօյլէյօր իտի. քէմալի հիտտէթ վէ թէհավվիւ-
րինտէն օ գատար պաղըրըպ չըզըրըյօր իտի քի, Բաուլ վա-
լիտէսինին պու հալլինտէն ճիտտի օլարագ գօրգմաղա պաշ-
լատը, չիւնքի պանգա խըտմէթքեարլարընտան պիրինին,
կիճէլէրի գասա օտասընն միւթթասըլ պուլունան օտատա
եաթմագտա պուլունտուղունը պիլիյօր իտի. հէնուզ վագըթ
կէշմէմիշ իսէ տէ, պու կիճէ խըտմէթքեարըն ագչամտան
կէլիպ եաթմագ վէ պինաէն ալէյս պու միւքեալէմէյի միւտ-
հիշէյի քեամիլէն իշիթմէք իհթիմալի վար իտի:

Խապիս Բաուլտա, պիլ մուգապէլէ չիտտէթ իպրա-
զընա լուզում կէօրէրէք, վալիտէսինին գօլունտան թու-
թուպ:

— Հայտէ, պուրատան չըգալըմ տէյօրում, տէտի:

Լաքին մատնամ Փօվլէլ տիախի, Բաուլըն պու սէօղլունէ
ըռնի իթաաթ կէօսթէրմէյուպ, քղլունըն ճէպր ու չիտտէն
թինէ գարշը մուգավէմէթ իտէպիլմէք իշին, իքի գօլլարը ի-

լէ օրատա պուլունան պիր մասպա սարըտը , վէ թէհտի-
տամիդ պիր սէտա իլէ .

— Մատլէնի ֆէտա իթմէք ալլադըղընը հէր նասըլ ի-
սէ գապուլ իթմիմ , լաքին Բըրօսքէրի ֆէտա իթմէյէճէյիմ .
էվվէթ , պու պապտէ էլիմտէն կէլէն մուգավէմէթի իճրա-
տէն կէրի տուրմայաճաղըմ , տէտի :

Բաուլ , պու խուսուստա եալընըղ ճէպը ու շիտտէթին
պիր ֆայիտէսի օլամայաճաղընը անլայըպ , հէման հէյլէ իս-
թիմայինէ գալգըշարագ միւսթահգիլանէ պիր գահգահա
սալը վէրմիքտէն սօնրա , շոհ սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Չէվալըր գատըն , նէ գատար սատէտիլլէր իտիյօր-
սուն , շիմտիլլէ գատար կէօրտիլլին ֆէվգէլատէ հալլէրտէն
պէնիմ պու իշտէ Բըրօսքէր իլէ միւսթէթիգ պուլունտու-
ղումը անլայամատըն մը , պէն պուրատան չալտըմ բարա-
յը կիտուպ Բըրօսքէր իլէ թագսիմ իտէճէյիմ , նըսֆը անըն
նըսֆըտա պէնիմ օլաճագ տըր :

Մատամ Յօվվէլ , օղլունըն պու սէօղլի իւզէրինէ պիւս-
պիւթիլն տիւշարը տէհչէթ օլարագ , հիտտէթ իլէ .

— Խալըր , եալան սէօյլէյօրսուն , օ տէտիլլինին իհթի-
մալի էօդ տըր , տէյու հայգըրտը :

— Օ հալտէ տէմէք քի պու գասալը պէն թէսատիլֆի
օլարագ աշմըշ օլույօրում , էօյլէ մի . նէ գատար սաֆտէ-
րունըղ , եալընըղ թէսատիլֆի եարտըմը իլէ հիշ գասա պէօյ
լէ ալըլը վէրիւր , իշիտէ ագճէ իլէ տօլու պուլունումըմ :

— Պէնիմ Բըրօսքէրին նամուսընա իթիմատըմ վար տըր :

— Հալ հալ , պու իթիմատ պէնտէտէ վար տըր , եա-
լընըղ իքիմիգինտէ ագճէսի պուլունամասը պիգի պէօյլէ պիր
ճիւրաթէ սէվգ իլլէտի :

— Եալան սէօյլէյօրսուն :

— Խալըր , վայիտէճիլիմ , մատմաղէլ Մատլէն Բըրօս-
քէրի գօլտու , օ տա շիմտի աշգ ու սէվտասընըն թէհսսիւրի-
նի թէսըին իտէպիլմէք իշին նէ եաբասա մազուր կէօրտիլլէր :

Բաուլ, պոհնը տէտիքտէն սօնրա եաւաշճա լամպայը
թէքրար էլինէ աւտը, տիկէր էլի իւէ տէ մատամ Ծօվվէլի
պիր գուվվէթը ֆէվգէլատէ իւէ մէրտիվէնէ տօղրու իթմէյէ
պաշլատը :

Պիշարէ գատընտա հուսուլէ կէլէն թէէսիւր վէ հէյէ-
ճան զհհնինի քէրիշան իյլէմիշ իտի . գասանըն պու սուրէթլէ
սօյուլտոպղունտան զիյատէ Բաղալտան իշիթտիյի օ իթթի-
ֆազ սէօզիւնտէն միւթէէսսիր օլմուշ իտի : օ մէյուսիյէթլէ
մըրըլտանմազ նէվինտէն օլարազ :

— Էյվա՛հ, Բըրօսքէրտէ մի խըրսըզ օլտու . . . տէտի
Զէվալը գատընճըազ, վուգու պուլան չոհ հալին պիր
հազըգաթ մը, եօգսա մէհհուս պիր խայալ մը օլտուղունը
հէնուզ քէստիրէմէյօր իտի . պու գօրգուլլէ խէյալտէն գուր-
թուլմազ վէ պինտէն ալէյհ չէքտիյի շու ըզթընապաթը
միւտհիշէյէ պիր նիհայէթ վէրմէք իսթէյօր իտի :

Մատամ Ծօվվէլ, նէ՞ եաքտըղընտան խապէրի օլամա-
յաճազ տէրէճէտէ պիհուշ պիր սուրէթլէ Բաուլըն իթտիյի
թարաֆա տօղրու եիւրիւտի . քէնտինէ մալիք օլմատըղը հալ-
տէ օ տար մէրտիվէնտէն եօգարը չըգտը . եաթազ օտասը-
նա կէլինճէ Բաուլ :

— Անախտարը եէրինէ գօյմազ լազըմ տըր, տէտի .
Լաքին մատամ Ծօվվէլ, օղլունըն պու սէօզիւնի իշիտէ-
պիլէճէք պիր հալտէ տէյիլ իտի . անախտարը նէրէտէն ալ-
տըլար իսէ Բաուլ եինէ քէնտի օրայա կէօթիւրիւպ գօյմաղա
մէճպուր օլտու :

Պատէհու խապիսը մէրգում մատամ Ծօվվէլի քիւշիւք
սայծնա իյալ իթտի, տահա տօղրուսը իյալ իթմէյուպ
եիւրլէնէրէք կէօթիւրտի : պիւր գօլթուղլը սանտալեայէ օ-
թուրտուր :

Պիշարէ գատըն, էօյլէ պիր հալէ կէլմիշ իտի քի, չէհ-
րէսինին իրայէ իյլէտիյի ալայիմի գօրգու վէ կէօզլէրինին
տէլալէթ իթտիյի չիտտէթը թէէսսիւրին, զէվալըտա հու-

միւլէ կէթիւտիյի ասարը միւտհիշէյէ պաղարագ, Բաուլ՝ վալիտէսինին չըլտըրըպ չըլտըրմատըղը հագգընտա շիւպհէյէ տիւշտի :

Խապիս Բաուլ, կիւյա պու գատընըն հալինէ գաղչը իպ-րաղը մէրհամէթ իտիյօր իմիշ կիպի պիր թավը իլէ, վալի-տէսինին պուզ քէսիլմիշ պուլունան էլլէրինի քէնտի ալուճ-լարը իչինէ աղարագ, մուճաիլէյհայը թէսէլլի իթմէք մէ-գամը իլէ չու մէօղլէրի սէօլլէտի :

— Սէվկիլի վալիտէճիյիմ, քէնտինէ կէլ, պու կիճէքի միւսաատէն իլէ հէմ պէնիմ հայաթմը գուրթարմըջ օլտուն, հէմ տօ Բըրօսթէրէ պէօյիւք պիր էյլիք իթտին : հիշ պիր շէյտէն գօրգմա, հէքսի հիւսնի սուրէթլէ եօլունա կիրէճէք տիր : Բըրօսթէրին մաղնունը ալէյհ թանըլըպ թէվզըֆ իտի-լէճէյի տէրքեար տըր : զաթէն պունը քէնտի տէ պիլիյօր, ֆագաթ հիյնի իսթինթագընտա հէր շէյի ինքեար իտէճէք տիր : շայէտ օ ինքեար աա իպրաղը սէպաթ իտէճէք օլտըր իսէ, գանունէն իթհամ իտիլմէնին իսթիմալի եօգ տըր :

Բահուլըն շու ույսուրմա սէօղլէրի հիշ պիր շէյի միւֆիտ օլմայըպ պօշունա կիտէյօր իտի : զիրա մատամ ֆօվվէլ, հալա քէնտինէ մալիք պուլունմատըղը իչին պու սէօղլէրի անլա-յապիլմէք իգթիտարընտան մահրում իտի :

Պիչարէ գատընճըզ, գուլաղընա մըրըլթըտան իպարէթ կէլէն պու սէօղլէրէ գարչը քէսիք պիր սէտա իլէ :

— Օղլում, սէն պէնի էօլտիւրտին, զաթէն պէնի մա-սէվի սուրէթտէ մահվ իթմիշ իտին, շիմտի տէ մատտէթէն հէլաք իթտին, տէտի :

Մատամ ֆօվվէլ, պոն սէօղլէրի էօլլէ միւէմսիր վէ օ տէրէճէ հէյէճանլը պիր սէտա իլէ սէօլլէմիշ իտի քի, Բաուլ՝ վալիտէսինին կէօթէրտիյի պու իւմիւտսիլլիք աճաղընտան ֆէվզէլատէ միլթէէսսիր օլարագ եիւրէյի չիտտէթլէ չարը-մաղա պաշլատը : գասատան սըրգաթ իյլէմիշ պուլունտուղըն բարալարը իատէ իթմէք արզուսինէ գատար վարտըր իսէ տէ :

տէրհալ ազլընա Լույի տը Գըլամօրան կէլէքէք երնէ քէնտինվ
թօբլամաղա մուվաֆֆադ օլապիլտի :

Բաուլ, մատամ Ծօվվէլի սանտալեասը իւղէրինտէ եարը
էօմիւշ տէնէճէք պիր հալտէ թէրք իտէրէք օրաթան ֆի-
րարէ չիթապ կէօսթէրմէք ազմինէ տիւշտի . չիւնքի օ արալըդ
եա միւսիւ Ծօվվէլ վէ եախօտ մատմաղէլ Մատլէն իչէրի
կիրէրլէր իսէ , մատամ Ծօվվէլին իչինտէ պուլունտուղը օ
հալի էսէֆիլթիմալին սէպէպի էմլինտէ , սէօզ պուլուպ
սէօյլէմէք հազըգաթէն զօր պիր մասլահաթ իտի . պէօյլէ
պիր հալին վուգուինէ մէյտան վէրմէմէք իչին Վէլանէթը
րիյաքեարանէսինի օ սաաթտէ պիլէ էլինտէն պըրազմայա-
րազ , պիր քէրրէ վալիտէսինին ալնրնտան բուս իթտիքտէն
սօնրա հէման օրատան սավուշը վէրտի :

* *

Բաուլ իլէ պիրլիքտէ ազչամ թաամընը իթմիշ օլտուգլ-
լարը լօգանթատա , Լույի տը Գըլամօրան պէօյիւք պիր ա-
զապ իչինտէ շէրիքը ճինայէթի պուլունան եէկէնինին ավ-
տէթինէ ինթիզար իթմէքտէ իտի :

Լույի , Բաուլըն ատէմը մուվաֆադըյէթինտէն գօրգա-
րազ , զիհնինտէն պին տիւրլիւ իհթիմալաթ կէչիրմէքտէ ի-
քէն Քաուլ գաբուտան իչէրի կիրտի . Գըլամօրան շէրիքը
ճինայէթինի կէօքիւնէ՛ շիտտէթը ըզթըրապաթընտան սաբ
սարը քէսիլմիշ օլտուգոք հալտէ , հէման ալաղա գալըզպ
տիմ տիք պիր վաղկէթ ալարադ վէ նէ սէօյլէտիլի կիւճ
անլաշըլըր պիր սէտա իլէ :

— Նէ՛ խապէր , տէյու պաղըրտը :

— Իպրամաթընըն սայէսինտէ իշթէ պու իշտէ պիթտի ,
ֆազաթ պէնտէ տիւննատա պուլունան բէզիլլէրլին էն բէ-
զիլի օլտում :

Հայլազը մէրգում , պու սէճիւ պիթիլի պիթիլմէզ
հէման էլինի գօյնտուա սօգուպ տէօրթ բաքէթ պանգնօթ

չըզարարագ, քէմալի շիտտէթլէ պիր ազ էվլէլ տէօքիւլէն շէրապ լէքէլէրի հէնուզ զայիւ օլմամը պուլունան մասանըն իւզէրինէ ֆըրլաթտը . պատէհուլ նէֆրէթ պէյան իտէր պիր սէտա իլէ .

— Իշթէ պունլարը ալտա մէմնուն օլ, տէտիլին օլտու . իշթէ պու կէթիրտիլիմ քարալարտա իւլ մասնումըն նամուսլարը վէ պէլքիտէ գըյմէթի հայաթարը մուգապիլինտէ տիր, տէտի

Լույի տը Գըլամօրան, եէկէնինին պու հագարէթամիզ իֆաթաթընա գարչը գուլագ պիլէ վէրվէյէրէք, հէման պիր սիւրաթը միւթէհավիւրանէ իլէ էլինի ուզատըպ պանգա գայիմէլէրինի եագալտը . մուվաֆագըյէթլէրինին հուսուլ պուլմասընա օ անէ գատար ինանամամը պուլունտուզու իչին, պունլարը քէմալի տըզգաթլա մուայէնէյէ պաշլատը . ֆիլհագըգա խայըն հերիֆ, մագսատընըն հուսուլ պուլմուլ օլտուզունը կէօրիւնճէ մէլունանէ պիր թէպէզսիւմ քարալտարագ :

— Իշթէ չիմտի Մատլէն պէնիմ օլտու, տէտի .

Բաուլ, ամուճասընըն ըզհաը իլէտիլի չու ասարը մէսէրրէթտէն տօլայը ատէթա հիտտէթլէնմիշ իտի . չիւնքի պիր ազ էվլէլքի պիչարէ գատընըն վէյուսիլէթի իլէ չու խապիս հէքիֆին իքթիսապը շատի վէ օուլուր իլէմէսի, քէնտինտէ պէօլիւք պիլ թէէսսիւր հասըլ իթմիշ կտի .

Լույի տը Գըլամօրան, Բադլտաքի պու մահզուլիլէթէ պիր մանա վէրէմէտիլի ճիհէթլէ .

— Հագըգաթէն զալիմանէ ֆիլիտէ պուլունտուգ, տէյինճէ, Բաուլ քէնտինի զայալ իտէր տէրէճէտէ պիր թէհավիւր իլէ :

— Սուս, պուլնտան պահա իթմէ էյիճէ իչիտիլօրմուըն . պու միւտհիշ կիճէյի պիր տահա պանա իլսթար իթմէյէճէքսին, տէյը պաղըրտը .

Գըլամօրան, Բաուլըն պէօլէ բապլամասընա մուգապիլ

պիգայտանէ պիր սուրէթլէ ումուզլարընը սիւքիւ շու ճէ-
վապը վերտի .

— Բէք ալա՛ , պու կիճէյի ունութ , ֆագաթ պու կի-
ճէնին տէհչէթի , տայիմա սանա իթար իճէճէք օլան իւչ
եիւզ էլլի պին ֆըրանգը գապուլ իթմէքտէ նազ իտէճէք
տէյիլին եա՛ . ալ պուշլարը , չիւնքի պու բարա սէնին հագ-
գըն տըր .

Ամուճասընըն շու միւրիւվլէթքեարըղը Բաուլտէ , նէ
պիր իսթիղրապ վէ նէ տէ պիր մէմնուհիյէթ հուսուլէ կէ-
թիրտի , պինաէն ալէյհ .

— Պէնիմ իճրաթըմա մուգապիլ բու բարա բէք պզ
տըր . պէնիմ պուշտան զիյատէ իսթիհգագըմ վալ տըր ,
տէտի .

— Պէն տէ պուշը սանա ալէհիսապ օլարագ վէրիյօրում .

— Բէք ալա , իւսթեանընըն նէ՞ վագըթ թէտիյէ իտիլէ-
ճէյինի լութֆէն սէյլէր միսինիզ , տէտի .

— Մատմազէլ Մատլէն իլէ իզտիվաճըմըզ ըհսմէն ազ տ
իտիլտիյի կիւնիւ . հիչ պէն սէնին կիպի մահիր պիր մուա-
վինին կէօսթէրէճէյի իչկիւզարըզլարտան քէնտիմի մահ-
րում իթմէք իսթէրմիյիմ , եալընըզ շու թէէսսիւրաթընըն
ճիտտիյէթինտէն պիր ազ չիշպհէ իտիյօրում .

Բաուլ , Գըլամօրան իլէ շիտտէթլի պիր միւնազաա ի-
տուպ , պու հէրիֆ իլէ քիւլլիւյէն գաթի միւնասիպէթ իթ-
մէք նիյէթի իլէ կէլմիշ իտի իսէ տէ , պէյլէ պիր ճինայէթ
իրթիքեապընտան սօնրա անտէն թէմամը իլէ միւսթէֆիտ
օլմատան չէքիլմէյի , ատէթա պէյիւք պիր պուտալալըզ
օլմագ իւզրէ հիւքմ իլլէտիյինտէն , օ անտէ էսկի գարարընը
թէպտիլ իտուպ էյիճէ թէէմինի սերվէթ իթմէք իչին հէր
պիր իւմիւտի միւնգաթի օլունճայա գաթաթ , Գըլամօրանըն
եաղաթընը պըրագմամաղը գուրտու , վէ պինաէն ալէյհ .

— Բէք ալա , տէտիյին կիպի օլտուն , շիմտիլիք պու բա-
րայը ալէլ հիսապ օլմագ իւզրէ գապուլ իտէրիմ ամմա , պիր

տահա պանա էօյլէ միւտհիշ վաղիֆէլէր թահմիլ իթմէ , չիւնքի գաթիլէն ըէտտ իտէճէյիմ , տէմէսի իւզէրինէ , Դը-
լպմօրան պէօյիւք պիր գահգահա սալը վէրտիքտէն սօնրա ,
շու ճէվապը վէրտի .

— Զարարը եօգ , իսթէտիլին կիպի օլտուն , արթըգ նա-
մուքքերանէ պիր սուրէթտէ եաշամագ իսթէյօրսուն , տէ-
յիլ մի , պունընտա թէմամ զէմանը կէլմիշ տիր . չիւնքի պա-
տէմա սէրվէթ սահիպի օլտուն , պունտան պէօյլէ արթըգ
վիճտանընա թէպաիլէթլէ հարաքէթ իտէպիլիրսին , պուն-
տան սօնրա սանա կէօրտիւրէճէք պիր իշիմ գալմատը . չիմ-
տի սահնէյի իճրաաթըմըզ իւզէրինտէն չէքիլէպիլիրսին , ըօ-
լըն պուրատա խիթամ պուլտու .

24

Բաուլ կիթտիքտէն սօնրա մատամ Ֆօվվէլ , եարըմ սա-
աթ գատար թէքմիլ հըսսիյաթտէն մահրում օլմուշ պիր
հալտէ պուլունտու քի , պու հալ , էքսէրիէն ինսանտա պէօ-
յիւք պիր պուհրանը մանէվի վէ եախօտ ըզթըրապը ճիս-
մանիտէն սօնրա զուհուրէ կէլիր .

Պու տէհշէթամիզ հալ եալաշ եալաշ իւզէրինտէն զա-
յիլ օլմաղա , հըսսիյաթը թօբլանմաղա պաշլամըշ իսէ տէ ,
քէնտինտէ իզթիտար հըսսը բէյտա օլունճա , պուլունտու-
ղու մէվզըն միւլահազայի տէհշէթի , պիշարէ գատընճըազը
պէօյիւք պիր իշքէնճէյէ տիւշիւրմիւշ իտի .

Պիր ազ էվվէլ Բաուլ թարաֆընտան կէօրտիւյիւ չիտ-
տէթ ազլընա կէլիյօր վէ պու հալի տէրխաթըր իտինճէ ,
տէմինքի վագաատան զիյատէ քէնտինտէ ազապ վէրիյօր իտի
Մատամ Ֆօվվէլ , քէնտինին , ըէզիլանէ պիր ողւրէթտէ
թէրթիպ իտիլմիշ պիր գժմէտեանըն հէտէֆը մէլանէթի օլ

մուշ պուլունտուղունը շիմոի անլայօր, վէ կէօսթէր ոկի շէֆ-
գաթը մատէրանէտէն իսթիֆատէ իտէրէք, Բաուլըն քէն-
տինի սօուգ գան իլէ պիր թագըմ իշքէնճէլէրէ տիւչիւր-
տիւչիւնիւ հըսս իտիյօր իտի :

Բաուլըն սէօյլէմիշ օլտուղու վէճճ իլէ աճէպա սան-
տըգքեար Բըրօսթէրին պու սըրդաթ քէյֆիյէթինէ իշթիրա-
քը վաճ մը տըր, Եօգ մը տըր :

Իշթէ մատաֆմ Ծօվլէին պիր տիւրիւ հալձ խտէմէտիյէ
մէսէլէ պու իտի : պիշարէ գատըն պու նօգթայը տիւչիւնէ
տիւչիւնէ պէյնինի չաթլատըյօր իտի :

Խայըն Բաուլ, պու բըլանը բէք կիւղէլ թէրթիպ իթ
միշ իտի : չիւնքի պու սէօգիւ իշիթտիքաչէն սօնրա, մատամ
միքվլէլ օլանճա գուվլէյի զիհնիյէսինի ղայպ իյլէմիշ օլտու-
ղունտան, զէվալլը գատընըն պու շաշգընլըղը, խապիւր մէր-
գումըն մուվաֆֆագըյէթինէ քիւլիյէն Եարտըմ իթմիշ ի-
տի :

Մատամ Ծօվլէլ, տայիմա օլտուղու կիպի վայիտէլիք
հըզսիյաթընա մաղլուպ օլարագ, քէնտի քէնտինէ :

— Դասանըն հաճկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը Բաուլա
Բըրօսթէրտէն պաշգա քի՛մ խապէր վէրէպիլիւր : կիճէլէրի
գասատա բարա պուլունտուրըմամասը հագգընտա, ամիրի
միւսիւ Ծօվլէին էմրի մախսուսը վար իքէն, գասայա օ գա-
տար քիւլի պիր մէպլաղը քի՛մ գօր, տէտի :

Պունտան գաթի նաղար, Բըրօսթէրին օ էսնապէքի սուռ
րէթի մայիշէթի տախի, Բաուլըն իտտաասընքն տօղրու օէ-
տուղուկէ տէլիլ օլապիլէճէք պիր հալտէ իտի : Բաուլըն
Եիւզիւնաֆէն պու գատար ըգթըրապլար չէքտիյի հալտէ
հէնուգ չէֆգաթը մատէրանէսի ղայիլ փլմամըշ պուլիւնան
մատամ Ծօվլէլ, պէօյլէ պիր ճինայէթի օղլունա աթֆ իթ
մէքտէն իսէ, օղլունըն պաշգալարը թարաֆընտան իղֆալ
իտիլմիշ պուլունտուղը հագգընտա պիր գանաաթը վիճտա-
նիլէ հասըլ իթմէյէ օղրաշըյօր իտի :

Բըրօսբէրին պիր աշիւֆթէ սէվմէքտէ պուրննտոդընը քէնտինէ խանկեր վերմէմիշէր մի իտի . էն պէճիւք սէրվէթ վէ միյրասլարը տէօրթ պէշ կիւն զարֆընտա մահվ քտէն պու մագուլէ գըզլարըն , մուհապէթի տուգադլարընա թութուշ լանլարըն ախլագը նէ՛ գա ար միւքէմմէլ օլուրսա օլսուն , բէք ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա պիւսպիւթիւն պօզուլա- ճազընտան մատամ Թօվվէլին ասլա շիւպհէսի եօգ իտի . իշ- թէ պուընն իշին Բըրօսբէրտէն հէր շէյի մէմուլ իտիյօր իտի .

Պու ալէմտէ էն ուֆագ պիր խաթանըն , ինսանը նէ՛ գա- տար տէհշէթամիզ հալլէրէ սէվգ իյլէտիյի : քէնտինէ տէ պիթթէհրիւպէ սապիթ ծլմուշ իտի .

Մամաֆիհ պու պապտէ Բըրօսբէրի մադոնը կէծրիւպ հէր պիր դապահաթ քէնտինին օլտուդոնը քէնտի վիճտանը էօնիւնտէ իյթիրաֆ իտէյօր իտի .

Իշլէ Թա , քէնտի խանէսի ատտ իյլէտիյի պիր մահալ- տէն Բըրօսբէրի թէպեիտ իտէն քիմ տիր . օ պիշարէնին զա- յէթ նամուսքեարանէ օլան իւմիւտի աշգ ու մուհապէթի նէ՛ եիւզտէն մահվ օլտու մումաիլէյհին ինթիզամը հայա- թընը քիմ իսլալ իթտի .

Իշթէ Բաուլ տէֆ զիւպ կիթսիքտէն սօնրա , մատամ Թօվվէլ հէր պուընլարը տիշլիւնտի , նէ եաքաճաղընը նէ հա- ղաքէթտէ պուլուճաճաղընը պիր տիւրլի թային իտէմէյէրէք շաշըրտը գալտը : պու վագաատէն մատմաղէլ Մատլէնի խա- պէրտաք իթմէք մի , եօգսա իթմէմէք մի խաշըրլը ծլաճաղընը տա ալիլէմէյօր իտի .

Մատամ Թօվվէլ , պու պապտէ խալլի տիշլիւնտիւքտէն սօնրա Բաուլըն պու ճինայէթինի քիմնէյէ խապէր Վէրմէ- յուպ : քէնտինէ բէք մահիւնմ պիր սըր օլարագ կիզլէմէյէ գարար վէրտի .

Մատմաղէլ Մատլէն , սաաթ օն պիրէ տօղրու կիթմիշ պուլունտուղու սոնարէտէն ավտէթ իթտի . մատամ Թօվվէլ մումաիլէյհայա պիր շէյ աշմաթըգտան մատէ , չէհրէսինտէքի

անալը թէեւսիւր վէ ըզթըրապը տախի պէլլի իթմէմէյէ մուվաֆֆազ օլտու :

Պիր միւտտէթ սօնրա միւսիւ Ֆօվվէլ իլէ օղլու Լիւսիյէնտէ կէլտիլէր , զէվալլը գատըն պունլարա գարչը տախի հըսսիյաթընը կիզլէյէպիլտի :

Մատամ Ֆօվվէլ, ըզթըրապը տէրունինի կիզլէմէք խուսուսընտա բէք պէօյիւք պիր մէթանէթ իպրազ իտիյօր իտի իսէ տէ , պու զայրէթ իլէ պիշարէնին չէքտիյի ազապ թահամիւլ իտիլմէյէճէք պիր մէրթէպէյէ վասըլ օլույօր իտի . վէլհասըլ օ կիճէյի բէք ճանկիւտազ պիր իշքէնճէ իչինտէ կէչիրտի . քէնտի քէնտինէ :

— Պիր գաչ սաաթ սօնրա հէր պիր շէյ մէյտանա չըղ գաճազ , աճէպա օնտան սօնրա նէ հալ վուգու պուլաճազ , տէյօր իտի :

Սապահ օլտու , խանէ խալզը հէր ույանտըլար . մատամ Ֆօվվէլ միւտհիշ պիր խէլէճան իլէ հէր թըբըրթըյա , էն խաֆիֆ կիւրիւլթիւյէ գուլազ վէրտիյինտէն , խըտմէթքերալլարըն կէզինտիքլէրինի իչիտիյօր իտի , պիր ազ սօնրա պանգանըն գալէմ օտալարընըն աչըլտըղընը վէ մէմուրլարըն կէզմէյէ պաչլատըզլարընը տախի իչիթտի :

Մատամ Ֆօվվէլ եաթաղընտան գալզմազ իսթէտիյ լաչ քին պունա միւգթէտիր օլամատը , չէքմէքտէ պուլունտուղու օ տէհչէթլի իշքէնճէ , ազալարընտա հիւ գուվվէթ պըրազմպըշ իտի . գալզմազա տավրանտըղը հալտէ թէքրար գարեօլաընըն իչինէ եըգըլտը , պու իգթիտալլըզլըղընը կէօրիւնճէ քէմալի ըզթըրապընտան թէրլէր իչինէ պաթմըշ օլտուղու վէ հէր պիր ազասը այրը այրը թիթըրէմէքտէ պուլունտուղու հալտէ , եաթաղը իչինտէ ազչամքի օըրգաթըն նէթիճէյի վէխիմէսինէ ինթիզարէ պաչլատը :

Պիշարէ գատընճըազ , պաչընը գարեօլանըն քէնարընա տօյրու ուզատըպ օրթալըղը քէմալի էհէմիյէթլէ տինլէմէքտէ իքէն գաբու աչըլտը , Մատլէն իչէրի կիրտի , զէվալլը

դըղըն պէնզի պէթի լիմօն կիպի սարարմըջ օլտուգտան պաշ-
գա պիւթիւն վիճուտի թիթրէմէքտէ, իքի չէնէսի տախի
շագըր շագըր պիր պիրինէ վուրմագտա իտի. մատամ Ծով-
վէլ, պիչարէնին պու հալինի կէօրիւնճէ ճինայէթին մէյտա-
նա չըգմըջ պուլունտուղունը անլատը:

Մատամ Ծովվէլ, թարիֆի զայրի գապիւլ պիր ըղթը-
րապ իչինտէ իքէն, Մատէն թիթրէք պիր սէտա իլէ:

— Ա՛հ, եէկէնճիյիմ, վագաատէն խապէրին վա՞ր մը,
Բըրօսքէրի խըրսըղլըգլա իթհամ իտիյօրլար... բօլիս գօմի-
սէրի աչաղըտա տուրույօր, շիմտի ղէվալլըյը թէվգըֆ ի-
տիպ մահբէսէ կէօնտէրէճէքլէր, տէտի:

Մատամ Ծովվէլին, պու սէօղէ գարչը վէրտիյի ճէվապ
եալընըղ պիր ինլէմէքտէն իպարէթ օլտու. Մատէն իսէ,
չէօյլէճէ սէօղիւնէ տէվամ իյլէտի:

— Եէնկէճիյիմ, պէն պու իչի տէ Բաուլ իլէ Գըլամօրա-
նըն էսէրը մարիֆէթլէրի կիպի կէօրիւյօրում:

— Անլէրին պու խուսուստա նա՞սըլ մէտխալլէրի օլա-
պիլիր, սէօյլէ պագայըմ:

— Պու խուսուստաքի սուրէթի մէտխալլէրինին նա՞սըլ
օլտուղունը պիլէմէմ, պէնիմ պու իչտէ եալընըղ օլարագ
պիլտիյիմ պիր շէյ վար իսէ, օ տա Բըրօսքէրին քիւլլիւյէն
պէրի իւղ ղիմմէ վէ պիկիւնահ պուլունմասը տըր:

Մատամ Ծովվէլ, հէր պիր շէյի իյթիրաֆ իթմէք իւղ-
րէ աղղընը աչտը իսէ տէ, եինէ պիր տիւրլիւ ճէսարէթ ի-
տէմէտի. Մատէն տախի եէնկէսինին պու սիւքիւթինի կէօ-
րիւնճէ, սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք:

— Արթըգ պու խայընլար պիղտէն նէ՞ իսթէյօրլար,
տահա նէ՞ ֆէտաքեարլըգ պէքլէյօրլար. Բըրօսքէրին նամու-
ւընը մահվ իթմէքտէն իսէ, քէնտինի էօլտիւրմէք տահա
խայըրլը պիր հարաքէթ ատտ օլունուր իտի. ա՛հ, քեաշքի
հալ պէօյլէ ճէրիյան իթմէյէ իտի տէ պէն էօլիւպ կիտէյի-
տիմ. պու հալի կէօրմէքտէն իսէ, էօլիւմիւ տահա ղիյատէ

պիր մէմուռնիյէթ իլէ գապուլ իտէր իտիմ, տէտի .

Օ արալըգ միւսիւ Ֆովվէլ օտաւտան իչէրի կիրտիյի ճի-
հէթլէ, Մատլէն սէօզիւ քէսմէյէ մէճպուր օլտու . պանքէ-
րին հիտտէթի օ տէրէճէյէ վարմըչ իտի քի, լազըրտըսը
պիլէ կիւճ անլաչըլըյօր իտի . միւսիւ Ֆովվէլ, հիտտէթ ու
թէհավիւրին քէնտինտէ բէյտա իլլէտիյի շիտտէթլէ շու
սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի .

— Կէօրիւյօրմուսընըզ, խոյըն Բըրօսբէր պէնի խըրսըզ-
լըզլա իթհամէ գատար ճէսարէթ կէօսթէրիյօր . . . մարքի
տը Գըլամօրան տախի պանա, իֆատէլէրիմին ճիտտի օլմա-
սընտան չիւպհէ իտիյօր իմիչ կիպի պիր նազար իլէ պազը-
յօր .

Պանքէրին, քէնտի հիտտէթ ու էօֆքէսինտէն էթրաֆը
կէօրմէյէ վազթը օլմասըզընտան, դարըսը իլէ Մատլէնին
հէյէճանլարընա տըզգաթ պիլէ իթմէյէրէք, վազաայը օլ-
տուղու կիպի նազլ իլլէտի վէ իլավէթէն տախի .

— Պէն զաթէն պէօյլէ պիր հալ վուգուչ պուլաճազընը
հըսս իթմէյէ պաչլամըչ իտիմ, չիւնքի Բըրօսբէրին սույի
հարաքետթընըն նէթիճէսի պուրալարա վարաճազը աչիքետար
իտի, տէտի .

Միւսիւ Ֆովվէլին, Բըրօսբէր հազգընտաքի շու իթհամը
մատմազէլ Մատլէնէ բէք զիյատէ սույի թէէսսիր իթտի,
զիրա սանտըգքետարըն մասուլիյէթինտէ ասլա չիւպհէսի եօգ
իտի . պու սըրգաթ քէյֆիյէթինին տախի Գըլամօրան իլէ
Բաուլ մէլուռնլարընըն էսէրը ճիհայէթլէրի օլտուղունը պիլի-
յօր իտի . լաքին ալիճէնապ գըզ, պուլուռնտուղու մէվգընըն
նէզաքէթլինի տախի թազտիր իտէրէք, տիկէլլէրինի գուր-
թարման իչին քէնտի նէֆսի իլէ սէվկիլիսինի միւտաֆաա
խուսուսընտա ազգընը աչըպ պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէտի .

Մատամ Ֆովվէլ, Մատլէնին հալինտէն մումաիլէյհանըն
պիր թազըմ չիւպհէլէրէ տիւշմիւշ պուլուռնտուղունը անլա-
տըզընտան, քէնտինին օ կիւն խասթա օլարագ հաթազտան

չըզմամասը, պու շիւպհէլէրի պիւսպիւթիւն թագվիյէ իտէր ֆիքրինէ մէպնի, հէման պէօյիւք պիր ղայրէթ կէօսթէրէրէք, ատէթա էօլիւ կիպի ճանսըզ պիր հալտէ իքէն, սապահ թաամընը իթմէք իւզրէ սօֆրայա գատար էնտի:

Սօֆրա պաշընտա հէրքէս պէօյիւք պիր մէյուսիյէթ իչինտէ իտի, քիմսէ եէմէք եէյէմէտի. խըտմէթքեարլար պապլարընըն ուճլարը իլէ կէզինիպ պիր պիրլէրինէ սէօյլէյէճէքլէրի սէօլլէրի տալի, ղայէթ եալլաշ օլարագ սէօյլէյօրլար իտի քի, ումումըն շու հալլէրինտէն օ խանէտէ պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ զուհուրէ կէլմիշ օլտուղու անլաշըլըյօր իմի:

Միւսիւ ծովվէլ, սաաթ իքիյէ տօղրու գապինէսինէ չէքիլտի. պիր ազ սօնրա խըտմէթքեարլարտան պիրի կէլիպ մարքի տը Գըլամօրանըն քէնտինի կէօրմէք իսթէտիյինի սէօյլէտի. պանքէր պէօյիւք պիր հիտտէթ իլէ:

Նէ՞ եիւզ իլէ պէօյլէ պիր ճէսարէթ... տէյու պաղըրտը իսէ տէ, սէօզինի իքմալ իթմէտէն եինէ քէնտիսինի թօբլայըպ:

— Հայտէ սէօյլէ լուծֆէն պուրայը թէշրիֆ իթսինլէր, տէյինճէ, ուշագ կիտուպ թէքրար ավտէթ իտէրէք:

— Պազը մուհիմմ սէպէպլէրէ մէպնի, քէնտի եօգարը չըզմայտճաղընը պէյան իլէ սիզի աշաղըյա տալէթ իտիյօր, տէտի:

Պանքէր, պու տէֆա արթըզ հիտտէթինէ ղալէպէ իտէմէյէրէք քէմալի թէհալվիւր իլէ գալգըպ աշաղըյա էնտի. ալագ իւղէրինտէ քէնտինի պէքլէմէքտէ օլան Գըլամօրանա խիթապէն, ղայէթ սէքթ պիր սուրէթլէ:

— Նէ՞ իսթէյօրսունըզ էֆէնտիմ, քրթըզ թալէպ իտէճէք պիր շէյինիզ գալտը՞ մը. բարանըզը վէրտիլէր ղանն իտէրիմ, չինքի մագպուզընըզ պանա կէլտի, տէտի:

Պանքէրին պու մուամէլէյի շէտիտէսինէ մուգնպիլ Գըլամօրան հիշ պիր հիտտէթ վէ ինֆաալ էսէրի կէօսթէրմէտի:

պու հալ՝ օրատա պուլունան պանգա մէմուրլարընըն իսթիղ-
րապլարընը մուծիպ օլտու . Գըլամօրան թէվազու կէօսթէր-
մէմէքլէ պէրապէր հալիմանէ պիր սուրէթտէ շու ճէվապը
վէրտի .

— Հագգըմտա պիր ազ շէտիտ մուամէլէ կէօսթէրտի-
նիզ, լաքին պէնտէնիզ տէ պու մուամէլէյէ միւսլահագ-
օլմուշ իտիմ . պու հագգընըզը թէսլիմ իտէրիմ, իթտիլիմ
թէրպիյէսիզլիյին տէրէճէսինի պիլտիլիմ իչին ափվընըզը
թէմէնիյէ կէլտիմ . զէվան՝ իշլէտիլիմ գապահաթը պիլէճէք
գաաար պէնի թէրպիյէ իյլէմիշ տիր . իյթիրաֆը գապահաթ
իլէ ափվ տիլէմէք ինսանըն գաաորինի թէնզիլ իթմէյէճէ-
յինի պիլիլիմ . սիգէ գարշը օլան թէրպիյէսիզլիյիմի շու մէ-
մուրլարըն մուվաճէհէսինտէ իճրա իյլէմիշ օլտուղում իչին ,
ափվընըզը տախի եինէ անլէրին հուզուրընտա իսթիրհամ
իտիլօրում .

Պանքէր, Գըլամօրան թարաֆընտան հիշ ինթիզար իյլէ-
մէտիյի պու մուամէլէյէ շաշըրըպ գալտը . միւսիւ Ֆօվվէլ,
մարքի տը Գըլամօրանը ղայէթ թէրպիյէի վէ քիպար պիր
ատէմ օլմագ իւզրէ թանըտըղընտան , շու ալիճէնապանէ
թարզիյէ՝ Գըլամօրան ալէյհինաէքի հիտտէթինի քեամիլէն
թատիլ իյլէտի . պիւթիւն էօմիւրլէրի հէր տիւրլի մէրասիմի
ինսանիյէթքեարանէյէ րայէթլէ կէչէն պէօյլէ նամուգքեար
զաթլարըն , գըրգ եըլտա պիր վուգուա կէլէն պէօյլէ քիւ-
չիւք պիր խաթալարընը խօշ կէօրմէմէք , գայիտէյի ինսա-
նիյէթէ մուվաֆըգ տիւշմէյէճէյինի թէսլիմ իտէրէք հէման
էլինի տօսթանէ պիր սուրէթտէ ուզատըպ .

— Հէրսի ունուտուլտու էֆէնտիմ, տէտի .

Գըլամօրան իլէ պանքէր, պիր միւտտէթ պիր պիրինին
էլինի թուլթուպ գալտըլար . Գըլամօրան՝ նէ՞ կիպի սէպէպ-
լէրէ մէպնի էօյլէ աճէլէ պիր սուրէթտէ բարալարընը պան-
գաաան թալէպ իթմէյէ մէճպուր օլմուշ օլտուղունը ան-
լաթտը , ափվընը իսթիրհամ իթմէք իչին մատամ Ֆօվվէլի

տախի կէօրմէք արդուսընտա պուլունտուղունը պէյան իյ-
լէտի, ֆագաթ պու խուսուստա պիր աղ թէրէտտիւտ կէօ-
թէրէրէք .

Պու սապահքի վագաայի մէնհուսէտէն տօլայը մատամ
ճէնապլէրի պէլքի րահաթսըղ տըրլար, քէնտիլէրինի զիյա-
րէթիմ իլէ պիւսթիւթիւն պիզար իթմէքտէն գօրգույօրըմ,
տէմէսի իւզէրինէ, միւսիւ մօվվէլ .

— Խա՛յր էֆէնտիմ, պունտան տօլայը հիշ չէքինմէյի-
նիզ, սիզին իլէ իտէճէյի միւսահիպէթտէն էյլէնիր տէ պի-
լաքիս վագաայը պիր աղ ունուտուր . պէնտէնիզ պու մատ-
տէ իչին տըչարը չըգմաղա մէգպուր օլտուղումտան տօլայը
աֆվընըզը թէմէննի իտէրիմ . սիզ մատամ իլէ կէօրիւչէպի-
լիրսինիզ, տէտի .

Մատաֆ մօվվէլ, օ կիճէ րաուլ իլէ միւճատէլէլէրի
ճէրիյան իտէն քիւչիւք սալօնտա պուլունույօր իտի . զէվալլը
գատընըն ըզթըրապլարը ան պէ ան թէզայիւտ իյլէմէքտէ
օլտուղու ճիհէթլէ, նիմ պայկըն սուրէթտէ պիր գանարէ
իւզէրինտէ ուզանմըչ իտի . Մատէն տախի եանը պաչընտա
օթուրույօր իտի .

Խըտմէթքեար կէլիպ տէ Լույի տը Գըլամօրանըն զիյա-
րէթինի խապէր վէրինճէ, իքիսի պիրտէն կիւյա կէօզլէրինէ
գօրգուճ պիր շէյ կէօրիւնէճէք իմիշ կիպի ազիմ տէհէթ
իչինտէ գալտըլար .

Գըլամօրան, մէրտիվէնտէն չըգտըղը էանտտէ սիյմասընա
իյճապ իտէն սուրէթի վէրմիշ իտի . պանքէր իլէ պուլուն-
տուղու զէման նէչէլի պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր իքէն, չիմօի
թէմամը իլէ չէհէսինի թէպտիլ իտուպ ատէթա մէյուս վէ
աղըր պիր սուրէթ ալմիշ իտի .

Սալօնտան իչէրի կիրինճէ գատընլարը սէլամլատը,
քէնտինէ պիր սանտալեա իրայէ իթտիլէր . լաքին օթուրմա-
յըպ չու իֆատէտէ պուլունտու .

— Պէօյլէ պիր զէմանտէ սիզի րահաթսըղ իթմէյէ ճէ-

սարէթ կէօսթերտիյիմտէն տօլայը պէնի մազուր կէօրիւնիւզ էֆէնտիմ, չիւնքի իյֆա իտէճէք պիր վաղիֆէմ վար :

Մատամ Թօվվէլ իլէ Մատլէն, հիշ պիր սէս չըգարմայըպ Լույինին սէօյլէյէճէյի սէօղի տինլէմէյէ հաղըրլանտըլար . Գըլմօրան սէտասընը ալչալտարագ .

— Հէբսինի պիլիյօրում, տէյու իլավէ իթտի :

Մատամ Թօվվէլ պիր իշարէթ իտուպ Գըլմօրանը սուստըրմագ իսթէտի . չիւնքի հէրիֆին սէօյլէյէճէյի սէօղ իլէ, Մատլէնտէն քէմալի իհթիյաթլէ կիզլէմէյէ օղրաշտըղը էսրարըն հէբ մէյտանա չըգաճաղընը պիլիյօր իտի :

Փագաթ Լույի տը Գըլմօրան, մատամ Թօվվէլին պու իշարէթինի կէօրմէմէզլիքտէն կէլէրէք :

— Չարգըն Բաուլըն նա՞սըլ մէլունանէ պիր ճէպը իսթիմալի իլէ վալիտէսինտէն գասանըն անահտարընը ալըպ, գասատան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը սըրգաթ իյլէմիշ պուլունտուլունը խապէր ալալը հէնուզ պիր սաաթ գատար օլոյօր, տէտի :

Պու սէօղլէրի իշիտինճէ Մատլէնին, շիտտէթը եէյիս ու հիտտէթինտէն չէհրէսի գըպգըրմըղը քէսիլէրէք, հէման եէնկէսինին իւզէրինէ վաըըպ իքի էլլէրինի սըմսըղը եագալայարագ սարստըգտան սօնրա :

— Տօղրո՛ւ սէօյլէ, հալ պէօյլէ՞ մի ճէրէյան իթտի, տէյու հայգըրտը :

Պիշարէ մատամ Թօվվէլ, պու սիւալէ պիր ճէվապ իթասընա միւգ/թէտիր օլամայարագ, եարը պապկըն պիր սուրէթտէ :

— Ա՛հ . . . տէյու պաղըրապիլտի :

Մատլէն տախի, եինէ այնի շիտտէթ իլէ մատամ Թօվվէլին էլլինի սարսարագ :

— Բըրօսըրէրին իթհամընա սէպէպ օլտունուզ, պիշարէնին նամուսընըտա մահվ իթտինիւզ, էօյլէ՞ մի . շիմտի օ զէվալը մահբէսէ իյսալ իտիլմիշ տիր, տէյինճէ, մատամ

Փօփփէլ, մըրըլտանմագ սուրէթի իլէ .

— Աֆիլ էթ . . . Բաուլ պէնի՝ նէֆսինէ գըյաճաղընը պէյան իլէ թէհտիտ իթտի . պէնտէ գօրգտում . ահ եավ-րում, սէն պիլմէյօրսուն , տահա պաչգա սէպէպլէրտէ վար . Բաուլ, Բըրօսբէր իլէ պու խուսնուստա իթթիֆագ իթմիչլէր , տէտի .

Մատլէն , պու սէօղիւն թէէսսիրի իլէ հիտտէթի տա-հա զիյնտէ արթմըչ օլտուղու հալտէ .

— Բաուլ պէօյլէ պիր իֆթիրատէ պուլունտու վէ սէն-տէ ինանտըն , էօյլէ մի , տէյու հայգըրտը .

Լույի տը Դըլամօրան , սէօղէ գարըչմագ իչին զէմանը մինասիպ պուլարագ , Մատլէնէ խիթապէն .

— Խայըր մատմագէլ , խաթա իտիյօրսունուզ . եէնկէ-նիզ, Բըրօսբէր ալէյհինտէ գուրու պիր իֆթիրատա պուլուն-մայօր , տէտի .

— Իֆթիրա տէյիլ իսէ , միւսիւ պունը իսպաթ իթմէք իչին տէլիլէր լազըմ տըր , անլայօրմուսընըզ , գավի տէլիլ-լէր .

— Բաուլըն պու պապտէ պիր իյթիրաֆը վար տըր քի , գավի պիր տէլիլ ատտ օլունուր .

— Բաուլ, մէլունըն, չաբգընըն պիրի տիր . օնըն սէօղիւ նէտէն տէլիլ ատտ օլունույօր իմիչ .

— Պէնտէ Բաուլըն հիւսնի հալինէ չէհատէթ իթմէյօ-րում, լաքին գասանըն հաճիկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը պունա քիմ սէօյլէտի . օ կիճէ գասատա իւչ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը քիմ պըրագտը , պունլարըն միւսիւ Բըրօսբէր թա-րաֆընտան իճրա իտիլտիյի աբ աչիքեար կէօրիւլիյօր .

Մատլէն , Բըրօսբէր ալէյհինտէ իրայէ իտիլմէք իսթէ-նիլէն չու տէլիլէրէ գարչը ասլա միւթէէսսիր օլմայարագ , նէֆրէթ կէօսթէրիր պիր թավր իլէ .

— Պո՛ւ սըրգաթ իտիլէն ագճէնին նէրէյէ կիթտիյինի պիլիլօրմուսընըզ , միւսիւ , տէտի .

Մատլեն պու սեզդիւ սեօյլէր իքէն , Գըլամօրանա էօյլէ պիր նազար ֆըրքաթմըշ իտի քի , պունըն մանասը « Պու սըր-գաթը թէչվիգ իտէն սէն օլտուղուն կիպի , խըրսըղըն եաթաղըտա եինէ սէնսին » տէմէք օլտուղունը բէք կիւզէլ անլաթմըշ իտի :

Դըլամօրանըն , չըլտըրփսըյա սէվմէքտէ պուլունտուղու պիր գըղ թարաֆընտան , պէօյլէ շիտտէթլի պիր թահգիրէ օղըայըշը , քէնտինի օ գատար միւթէէսսիր իյլէտի քի , չէհ-րէսի եէմեէչիլ քէսիլիպ հէման պիւթիւն իսթիյարը էլինտէն կիտէրէք , հէր չէյի անլատաճագ կիպի պիր հալէ կէլտի . լաքին քէնտինտէ պու թէէսսիւր աղ պիր զէման տէվլամ իտուպ , տերհալ իպլիսքեարանէ պիր մէհարէթ իլէ քէնտինի թօբլայարագ :

— Մատմազէլ , պիր կիւն կէլէճէք քի հագգըմտա պէօյլէ զալիմանէ մուամէլէ իյլէմիշ օլտուղունուգտան տօլայը տիւչարը նէտամէթ օլաճագսընըղ , իյրատ իյլէտիյինիղ սիւշալին մանայի հագգըգըսընը էյիճէ անլատըմ , սագըն ինքեարէ գալգըշմայընըղ . պու սիւալտէն մագսատընըղ նէ օլտուղու բէք զահիր օլալագ կէօրիւլիյօր , տէյու ճէվապ վէրտի :

— Թօհաֆ սէօյլէ յօրսոնըղ միւսիւ , պէն զաթէն սէօյլէտիյիմ սէօղիւ ինքեար իթմէք նիյէթի իլէ սէօյլէմէքօրում քի . . .

Մատամ ֆօվվէլ , հայաթը բէնչէյի զալիմանէսինտէ պուլունան պիր ատէմին , Մատլեն թարաֆընտան պէօյլէ զապլանտըրմաղա չալըշըղըղընը կէօրիւնճէ , գօրգուսընտան թիթրէմէքտէ պուլունտուղու հալտէ :

— Մատլեն , մէքհամէթ էթ . . . տէյու մըրըլտանտը :

Ֆագաթ Դըլամօրան , մատամ ֆօվվէլին զաննը վէճհլէ հիտտէթ կէօսթէրմէյուպ , քէմալի թէվաղու իլէ չու իֆատաթտէ պուլունպու :

— Էվվէթ , մատմազէլ ճէնապլէրի հագգը աճիղանէմ-

տէ մէրհամէթ սիզլիք իտիյօրլար . միւթէվէֆա պիւրատէրինին սօն արզուլարընա միւթապըգ հարաքէթ իթմէք իսթէմէք-տէն պաշգա պիր կիւնահը օլմայան պիր ատէմ հագգընտա , բէք պէօյիւք շիտտէթ կէօսթէրիյօրլար . պիր ֆամիւտա հէյէթինի թէշքիլ իտէն հէր աղայի եէքվիճուտ ատտ իտուպ պունլարտան պիրինին մահզունիյէթի իլէ , տիկէրլէրինին տախի մահզուն վէ մէսրուրիյէթի իլէ մէսրուր օլմալարը լազըմ կէլէճէյի եօլունտա , զարիպ պիր ֆիքրէ խըտմէթ իթմէք մէրազընտա պուլունան պիր ատէմ օլտուղում իչին՝ պէն շու սաաթտէ պուրայա կէլտիմ :

Գըլամօրան , պու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ պուլունտուղու էանատէ , եավաշճա էլինի ճէպինէ սօգըպ պիր չօգ պանգա գայիմէսի տէսթէլէրի չըգարմագտա իտի . պու բաքէթլէրի քեամիլէն չըգարըպ մասանըն իւզէրինէ գօյտուգտան սօն-րա :

— Իշթէ Բաուլըն սըրգաթ իյլէմիշ օլտուղու իւշ եիւզ էլլի պին ֆրանգ . պունը պէն քէնտի թարաֆրմտան թէտիյէ իտիյօրում քի , պու մէպլաղ պէնիմ թէքմիլ սէրվէթի . մին նըսֆընտան զիյատէ պիր մըգտարէ վարըյօր . Բաուլըն վուգուա կէթիւրտիյի շու ճինայէթին , սօն պիր ճինայէթ օլմասը իչին , սէրվէթը պագըյէմին ֆէտասընա տախի քէմալի խալիսէթ իլէ հազըրըմ . պու եօլտա պիր ճինայէթին թէքէրրիւր իթմէմէսի էն պիրինճի մագսատըմ պուլունտուղու իչին , պունըն մէնի էմրինտէ հիշ պիր ֆէտաքեարըգ իճ-րանընտան չէքինմէտիյիմի , պատէմա սիզէ իսպաթ իտէճէյիմ , պունա գարարը գաթի վէրմիշիմ տիր , տէտի :

Գըլամօրանըն , շու մէլունանէ մուամէլէսինտէքի մագսատ բէք աշիքեար սուրէթտէ կէօրիւլիյօր իտի իսէ տէ , Մատլէն՝ պու եօլտաքի ճինայէթ վագաալարընտա հէնուզ թէճրիւպէ բէյտա իյլէմէմիշ պուլունտուղը ճիհէթլէ , մու-մաիլէյհա՝ օ անէ գատար օլան հիսապաթ վէ մուհաքէմաթլընըն եանլըշ չըգմըշ պուլունմասընա շաշըպ գալմըշ իտի :

Տիկէր թարափտան մատամ Թովվէլ տախի, հիլէքեար Գըլամօրանըն պու մուամէլէսինի, քէնտի սէլամէթի իչին խայըրը պիր ալամէթ ատտ իտէրէք հէրիֆին իբի էլինի պիրտէն եագալայրպ.

— Պու լութֆունըղտան տօլայր բէք պէօյիւք թէշէք-քիւրլէր իտէրիմ էֆէնտիմ, տէտի:

Պու մուգատտէմէյի մուվաֆֆագըյէթի իւզէրինէ, Լու-յինին կէօղլէրինտէն մէսէրրէթ աթէշլէրի սաշըլմաղա պաշ-լատը. Լաքին պիր տագըգա գատար տիւչիւնմէք՝ Մատլէնին ագընը պաշընա թօբլամաղա քիֆայէթ իթտի. Լույի տը Գըլամօրան կիպի ալչագ վէ նամուսըզ պիր ասէմին, պու սախապէթը ալիճէնապանէսի, թապիյի պիր հալ օլմայրպ միւթլագ պիր ֆիքրի իպլիսանէյէ մէպնի օլաճաղը հագգըն-տա, կէնճ գըղըն դիհնինտէ պիր չիւպհէ ույանմըշ օլտու-ղունտան, պու բարալարը գապուլ էյլէտիքլէրի սուրէթտէ սիլ ախիրէ պունտան տա պաշլարընա պէօյիւք պիր ֆէլա-քէթ կէլէճէյինի անլայրպ.

— Պիզէ պունլարըն լուզումը եօգ տըր միւսիւ, պիզ պու բարալարը նէ՝ եաբաճաղըզ, տէյինճէ, Գըլամօրան.

— Միւսիւ Թովվէլէ իատէ իտէրսինիզ մատմաղէլ, տէտի.

— Խայըր, պու տէտիյինիզ օլամաղ, պու բարալարը միւսիւ Թիվլէլէ իատէ իթմէք՝ Բաուըն խըրսըզըղընը մէյ-տանա քօյմագ տըր քի, պու տա եէնկէմ իչին մահվ օլմագ տէմէք տիր, պիզէ պու ագճէնին լուզումը եօգ տըր, պուն-լարը կէրի ալընըզ միւսիւ.

Գըլամօրան, Մատլէնին պու ըէտաինն գարշը ըսրար կէօսթէլէճէք ահմաղլարտան օլմատըղը իչին, հէման պանգ-նօթլարը ճէպինէ գօյուպ. Մատլէնին սէօղլունէ իթաաթ կէօսթէլէրէք, կիթմէյէ տալրանտըղը սըրատա չու սէօղլէրի սէօյլէտի.

— Պու ըէտաինիզ պանա զարիպ կէօրիւնիյօր մատ-

մաղէլ, լաքին պու մուամէլաթընըզըն պանա բէք ղիյատէ ըզթըրապ վէրմէքտէ պուլունտուղունը սէօյլէմէքսիզին պու-
րատան կիտէմէյէճէյիմ. էվվէթ մատմաղէլ, պու հագսըզ
վէ պի ինսաֆանէ թահգիրաթընըզ պէնտէնիլի չօգ միւ-
թէէսսիր իտիօր. պէնիմ իլէ իզտիվաճէ տայիր թէնէզզիւլէն
վէրմիշ օլտուղունուզ վատ իւզէրինէ, պու մուամէլաթըն
մանասընը անլայամայօրում. եօգսա օ վատի տէ հիշ օլմա-
մըշ հիւքմիւնտէ մի թու թմադ իսթէյօրսունըզ:

— Խա՛յըր միւպիւ, պու վատիմի էյֆա իտէճէյիմ, ֆա-
գաթ եալընըզ պիւ շալթ իլէ. պէնիմ սիզտէն թալէպ իտէ-
ճէյիմ թէէմինաթը գալիյէյի սիզ պանա իրայէ էլլէտիք-
տէն սօնրա, պէն տէ վատիմի եէրինէ կէթերէճէյիմ, եօգսա
միւմքիւն տէյիլ պաշգա տիւրլի օլամազ:

— Թէէմինաթ մը . . . նա՛սըլ թէէմինաթ մատմաղէլ,
լու թէն սէօյլէյինիզ:

— Պէնիմ իզտիվաճըմտան սօնրա Բաուլըն եինէ կէլիպ
տէ վալիտէսինի թէքրարէն թէհտիտէ գալըշմայաճաղը նէ՞
մալիւմ. տէօրթ այ իչինտէ եիւզ պին ֆըրանգտան ղիյատէ
ադճէ սարֆ իտէն պիր ստէմ, էօմրիւնին նիհայէթինէ գա-
տար պէնիմ ճիհազըմ իլէ գանաաթ իտուպ եաշա՛ր մը.
Բաուլըն սարֆիյաթընա նազարէն, պէնիմ ճիհազըմ հիշ հիւք-
միւնտէ պիր շէյ տիր. խիւլասայիլ քէլամ պէն սիզին իլէ
էզտիվաճ տէյիլ, պէօյիւք պիր ալըշ վէրիշ իտիյօրում. կէնք
կէմին նամուս վէ հայաթը մուգապիլինէ օլարագ, պէն սիզէ
տէսթը իզտիվաճըմը վէրիյօրում. նիքեահըմըզըն ագտինտէն
էվվէլ պու պապտէ պանա վէրէճէյինիզ թէէմինաթ նէ՞ տիր,
սիզտէն անը սիւալ իտիյօրում:

— Մատմաղէլ, պէնտէնիզ սիզէ իսթէտիլինիզ եօլտա
թէէմինաթ վէրէրէք պու խուսուպարի հիւքնի նիյէթիմի
իսպաթ իտէրիմ. չիմտի սէօյլէյինիզ պուլը իսպաթ իչին նէ՞
եաբայըմ, Բըրօսբէրի գուրթարմագ իչին օլրաշայըմ մը:

— Խա՛յըր միւսիւ, պու լու թիւնըզըն լուզումը եօգ

տըր, էկէր Բըրժսբէր հագըղգաթէն իրթիքեապը ճինայէթ իյլէմիշ իսէ ճէզասընը կէօրմէլի տիր, էկէր մասոււմ իսէ ճէ-
նապը Հագ անը էլպէթտէ հիմայէ իտէր:

25

Պու սէօզտէն սօնրա Մատլէն իլէ մատամ Թօվվէլ այաղա
գալգտըլար քի, պու հարաքէթ, Գըլամօրանըն արթըգ շէքի-
լիպ կիթմէսի իշին պիր միւսաատէ տէմէք իտի, պուհը Լույի
տախի անլայարագ գալգըպ կիթտի. խապիսը մէրդոււմ, կիթ-
մէքտէ օլտուղու էսնատէ, քէնտի քէնտինէ շու սէօզլէրի
սէօյլէյօր իտի:

— Նէ՞ զարիպ թապիաթլը գըղ իմիշ, Նէ՞ աղամէթլի
մախլիւգ իմիշ, պէն քէնտիսինի սէվմէմիշ օլտա իտիւմ, օ զէ-
ման Նէ եաբաճաղըմը պիլիք իտիւմ. ֆագաթ աշգ ու մուհա-
պէթիւմ իֆրաթ տէրէճէսինէ վարտըղը իշին պիր շէյ եաբ-
մաղա միւգթէտիր օլամայաճաղըմ. ա՛հ, պու մաղրուր վէ
միւթէքէպպիր գըղըն, այագլարըմա գաբանտըղընը կէօրմէք
իքթէյօրոււմ. Նէ՞ գատար տա կիւղէլ եա, եիւղինէ պագ-
տըգճա աշգըմ վէ հայրէթիւմ գաթ գաթ արթըյօր:

Պու կիւն Լույի տը Գըլամօրանըն հիտտէթի սօն տէրէ-
ճէյէ վարմըշ իտի:

Մատլէնին իպրագ իյլէտիյի մէթանէթ վէ ուզաղը կէօ-
րիւշի, Գըլամօրանըն պու իքի գատընը իղֆալ իշին, հայլի
զէմանտան պէրի տիր իճրասընա օղրաշտըղը հիյլէ վէ տէսի-
սէլէրի պօշա չըգարմըշ իտի. հիյլէքեար Լույինին, օ զէմանէ
գատար օլան հիսապաթ վէ գուրունթուլարը օ սաաթտա
մահվ օլմուշ իտի:

Գըլամօրան պէօյլէ պիր մաղլուպիյէթէ օղրայընճա, մու-
վաֆֆագ օլմագ իշին օ զէմանէ գատար թէրթիպի իլէ օղ-

րաշտը զը բըլանը թէպտիլ իթմէք լազըմ կէտիյինի անլատը .
Գըլամօրան՝ պու եօլտա թէճըիւպէլէր իչինտէ գօճամըչ պիր
խապիս պուլունտուղունտան , էօյլէ պիր իքի մաղլու պիյէթ
իլէ իշտէն չէքիլէն թագըմտան տէյիլ իտի :

Գըլամօրան , Մատլէնին քէնտի հագգընտաքի շու իթի-
մատսըղլըղընա շաշտը գալտը . կէնճ գըղըն էմնիյէթսիղլիյի
եալընըղ քէնտի նէֆսինէ միւնհասըր գալմայուպ , էլպէթտէ
մատամ ֆօվլէլի տախի պու պապտէ իգնա իթմէյէ զայրէթ
կէօսթէրէճէյինի վէ պինաէն ալէյհ Լույինին , նաճըլ պիր
մախլիւգ օլտուղունը մատամ ֆօվլէլին նազարընտա իսպաթ
խուսուսընտա , էլինտէն կէլէնի իճրատէն կէրի տուրմայա
ճաղընը Գըլամօրան բէք ալա պիլիյօր իտի :

Լույի տը Գըլամօրան , հէման մագսատընա մուվաֆֆադ
օլմագ իւզրէ իքէն , պիրտէն պիրէ գարշըսընա շիտտէթլի
պիր խասմ զոհհուր իթմիշ իտի :

Մատամ ֆօվլէլին խէլասը ուղուրընտա , Մատլէնին քէն-
տինի ֆէտայէ հագըր պուլունտուղունը Գըլամօրան էյի պի-
լիյօր իտի լաքին պու տէֆա կէնճ գըղըն քէնտին էօյլէ
բէք ուճուզ ֆէտա իթմէյէճէյինիտէ անլատը . Մատլէն ,
մատամ ֆօվլէլին պունլարըն չէրլէրինտէն քիւլիւյէն էմին
գալաճաղընա տայիր , Գըլամօրանտան թէէմինաթը գաթիյէ
թալէպ իտիյօր իտի . Գըլամօրան պու թէէմինաթը նէ՞ սու-
րէթլէ թէհիյէ իտէպիլիր իտի , մատամ ֆօվլէլի՝ Բաուլըն
զուլմ ու սիթէմինտէն նաճըլ գուրթարմալը :

Փիլհագըգա Լույի տը Գըլամօրան , Մատլէն իլէ թէզէվ-
վիւճ իյլէտիքտէն սօնրա , Բաուլ տախի պէօյիւք պիր սէր-
վէթէ սահիպ օլաճաղընտան , պատէմա քէնտի ալէմինաէ եա-
շայըպ , խապիսը մէրգումըն մատամ ֆօվլէլի թաղեիգ իյլէ-
մէսի իչին օրթատա պիր սէպէպ գալմայաճադ իսէ տէ , պու-
նը Մատլէնէ նաճըլ իսպաթ իթմէլի , գըղա նէ՞ եօլտա տէ
լիլէր իպրազ իյլէմէլի :

Գըլամօրան , պու մէսէլէյի հէր պիր ճիհէթինտէն թէտ-

գրգ իյլետի , պու պապտէ ֆիքրի մէլանէթինին էրիշէպիւ-
տիյի մէրթէպէ տիւշիւնաիւ , ֆազաթ պիր տիւրլիւ պիր չա-
րէ պուլամատը :

Գրլամօրան , էօյլէ պիր իքի հաֆթա տիւշիւնիւպտէ ,
հալլ իտէմէտիյի մէսէլէլէրտէն մաղլուպ օլարագ վէ ըզհա-
րը աճզ իտէրէք կէրի չէքիլէն ատէմլէրտէն աէյիլ իտի .
պու խապիս հէրիֆտէ , տիւյիւմիւնիւ չէօղէմէտիյի պիր տօ-
լաշըզլըլը բարչալամանըն ճիւրաթը մէվճուտ իտի :

Պու պապտէ Գրլամօրանըն մէվգըընը կիւճլէշաիրէն էն
գուվլէթլի պիր մանի վար իսէ , օ տա Բաուլ իտի . պինաէն
ալէյհ Բաուլըն վիճուտինի օրթատան գալտըրմագլա , քէնտի
սէլամէթինի թէէմին իտէպիլէճէյինի տիւշիւնաիւ :

Փագաթ տէսիսէքեարլըգտա վէ մէլանէթտէ քէնտին-
տէն աշաղը գալմայան պիր շէրիքը ճինայէթտէն , էօյլէ
սուհուլէթլէ եագայը գուրթարմագ գօլայ պիր քէյֆիյէթ
մի՞ տիր . մումաիլէյհ Գրլամօրանըն , պունը ուզուն ուզա-
տըյա մուհաքէմէ իտէճէք վագթը եօգ իտի . Մատլէնին
աշգ ու մուհապէթի քէնտինտէ հէր պիր ճիւրաթը հուսուլէ
կէթիրմիշ օլաուզունտան , Գրլամօրանտա հէր ճինայէթի
կէօղէ ալտըրաճագ պիր շիտտէթ բէյտա օլմուշ իտի . Մաու-
լէնին , քէնտի հագգընտաքի Նէֆրէթի հըսս իյլէտիքճէ ,
պու ճանինին կէնճ գըղա օյան մուհապէթի գաթ պէ գաթ
թէզայիւտ իյլէտիյինտէն , Մատլէնէ մալիք օլմագ արզույի
շէհվէթքեարանէսի , քէնտինտէ հիշ սապրէ մէճալ պըրագ-
մայաճագ պիր տէրէճէյէ վարըյօր իտի :

Գրլամօրան , պէօյլէ ֆէվգէլատէ պիր ըղթըրապա տիւշէ
մէքլէ պէրապէր , իհթիյաթէ լայէթինի տախի էլտէն պըրագ-
մամաղա զայրէթ կէօսթէրիյօր վէ աճէլէ պիր հորաքէթ
քէնտինին մահվընա սէպէպ օլապիլէճէյինի պիլիյօր իտի .
պինաէն ալէյհ , Գրլամօրան , Բըրօսրէրին մուհաքէմէսի քէյ-
ֆիյէթի պիր նէթիճէ ալմատըգճա հիշ պիր թէշէպպիւստէ
պուլըշմամաղա գարար վէրտի :

Լույի տը Գըլամօրան, մատամ Ծովվէլ իլէ Մատլէն թարափընտան չաղըլմագ իւմիւտի իլէ պիր հայլի միւտ-տէթ պէքլէտի, ֆագաթ մատմաղէլ Մատլէն, խասիմլէրինէ գարչը մէթանէթ կէօսթէրմէյէ ճիտտէն գարար վէլմիշ օլ-տուղունտան, մատամ Ծովվէլ, պէյնլէրինտէքի քէյֆիյէ-թը մուհիմմէյէ տայիր միւգաքէրէ իթմէք իւզրէ, Գըլամօրան նը տալէթ իթմէյէ գալգըշսա պիլէ, Մատլէն՝ եէնկէսինի պու ֆիքրինտէն տայիմա վազ կէչիւրի իտի:

Յիւհագըգա պու խայընլարա գարչը շիմտիյէ գատար իթաաթ կէօսթէրմէլէրի նէթիճէսի օլարագ օ հալէ կէլմիշ-լէր իտի. պուռնտան սծնրա տախի եինէ պուռնլարըն մէլունա-նէ էմիրլէրինէ գարչը պաշլարընը էյէրէք իթաաթ կէօսթէ-րիլէր իսէ, նէթիճէյի հալ քէնտիլէրի իչին բէք վէլսիմ օ-լաճաղընը Մատլէն բէք ալա պիլիյօր իտի:

Մատլէն, մէթանէթ կէօսթէրմէք քէնտի հագլարընտա հէր հալտէ խայըրլը օլաճաղը իուսուսընտա, մատամ Ծով-վէլի էյիճէ իգնա իյլէմիշ օլտուղունտան, կէօրիւշմէքլիք իւզ-րէ Գըլամօրան թարափընտան վուգու պուլան պիր իքի տա-վէթէ գարչը, պուռնլար հիշ պիր սէս չըգարմայըպ սիւքիւթ իթտիլէր:

Մատամ Ծովվէլ իլէ մատմաղէլ Մատլէն, ըզթըրապա-թը վիճտանիլէրինի միւմքիւն օլտուղու գատար եէնմէյէ չա-լըշարագ, խարիճէն հիշ պիր սըգընթը կէօսթէլմէյիւ, Բը-րօսբէր քէյֆիյէթինէ ծայիր թահգըգաթ իճրասընտան տախի սարֆը նազար իթտիլէր: Եալընըզ Բըրօսբէրին իո-թինթագը նէ սուրէթ քէսպ իյլէմէքտէ օլտուղունը, միւսիւ Ծովվէլ կէլիպ քէնտիլէրինէ անլատըր իտի:

Իշթէ Մատլէն իլէ մատամ Ծովվէլ, պու վաճաթա իլէ Բըրօսբէրին ինքեւրը քիւլլիւտէն շաշմատըղընը վէ պինաէն ալէյհ միւսթանթիգ էֆէնտինին, պու պապտէ բէք պէօյիւք պիր թէրէտաիւտ վէ միւշկիւլաթէ օլրայարագ, նիհայէթ իւլ էմր Բըրօսբէրի գանուռէն իթհամէ քեաֆի տէլիլէր

պուլունմամասընա մէպնի, մաղնունը ալէյհին թախիլէյի սէպիլինէ գարար վէրտիլինի խապէր ալմը իտիլէր:

Շուրասը զարիպ տիր քի մատամ Ծովվէլ, Բրրօսքէրին սէպիլի թախիլէ իտիլտիլի հալտէ տախի Նինէ մումաիլէյհին մասուժիլէթինէ պիր տիճըլիւ ինննամայօր իտի. Դըլամօրանըն, սըրգաթ իտիլէն մէպլաղըն մըգտարընա միւկավի պիր մէպլաղ թէքլիֆ իլէտիլի կիւնտէն պէրի, մատամ Ծովվէլ, պու հէրիֆին հիւսնի նիլէթինէ հիւքմ իտիյօր վէ գալպէն Բըրօսքէրի պու սըրգաթա իշթիրաքը ճինալէթլէ իթհամ իտիյօր իտի. ֆագաթ մատամ Ծովվէլին պու հիւքիւմէրի գալպէն վագը օլմագտա օլուպ, հագըգաթը էֆքեարընը Մատլէնէ աշմագտան գօրգույօր իտի:

Մատլէնին ֆիրրի ինէ, Եէնկէսինին պիւսպիւթիւն աքսի պիր սուրէթտէ իտի. կէնճ գըզ, Բըրօսքէրին մասուժիլէթինէ գաթիլէն հիւքմ իտիյօր վէ հէր տիւրիւ ֆէնալըզ, Լուլի կէլէ Բաուլ ճանիլէրինին էսէրը մէլանէթլէրի օլտուղունը պիլիյօր իտի:

Մատմաղէլ Մատլէն, Կանտըգքեարըն մասուժիլէթինտէն օ գատար էմին իտի քի, մինասիպ պիր վէսիլէ իլէ միւսիւ Ծովվէլտէն օն պին ֆըրանգ թալէպ իտէրէք, պու բարայը սուրէթը խաֆիլէտէ Բըրօսքէրի կէօնտէրմիլ իտի. Բըրօսքէրին պիր բարասըզ օլարագ գալմըշ պուլունմտուղունը իշիթմիշ օլտուղունտան, պէօլլէ պիր մոնավէնէթը նագաթիլէյէ լուղում կէծրմիւշ իտի:

Պու բարանըն Եանընա, տուա քիթապընըն հարֆլարընը քէսմէք սզըրէթի իլէ թէրթիպ իտիլմիշ պիրտէ մէքթուպ իւլավէ իտիլմիշ, վէ պու մէքթուպտա տախի Բըրօսքէրէ հիշ Բարիգտէ տուրմայըպ հէման տիյարը էճնէպիլէ ֆիրաք իլլէմէսինի, սուրէթը մախսուսէտէ թալսիլէ իլլէտի:

Մատլէնին, սանտըգքեարա պէօլլէ պիր թալսիլէտէ պուլունմասը, արթըզ Բըրօսքէր իշին Պըրանսատա Եաշամանըն պիր լէզլէթի գալմամըշ օլտուղունը պիլտիքտէն պաշ-

գա, Գըլամօրան իլէ վուգուա կէլէճէք օլան օ մէնհուս իզ-
տիվաճընտա, պիշարէ սանտըգքեարըն ուզադ պիր մէմէքէթ-
տէ պուլունմասընը, հէր հալտէ խայըրլը ատտ իյլէտիյին-
տէն նաշի իտի:

Պու իքի պիշարէ գատընլարըն չէքտիքէրի ըզթըրապաթ
եալընըզ պունլարտան իպարէթ տէյիլ իտի, տիկէր պիր
ճիհէթտէն տահա տիւշարը թաղեիգ օլմագտա իտիլէր. Բա-
ուլ, պունլարըն էվճէ իտարէլէրինէ սարփ իտիլմէք իւզրէ
էլլէրինտէ պուլունան ագճէյի քեամիլէն եէյիպ պիթիքմիշ
օլտուլունտան, զէվալլը գատընլար, հայլի զէմանտէն պէրի
տիր էսնափտան ալտըգլարը լէվաղիմի պօրճ իլէ ալըյօրլար
իտի. չիմտի էսնափըն ճիւմէսի պիրտէն պիշարէլէրի սըգըշ-
տըրարագ հադգլարընը թալէպ իտիյօրլար իտի. Ֆօվվէլ
պանգասը կիպի միւթէպէր պիր իտարէնին նասըլ օլուպտա
պու կիպի ուֆագ թէֆէք ատտ իտիլէճէք պօրճարըն, զէ-
մանը իլէ թէսվիյէսինտէն աճիզ գալսըլընա բէք քիյատէ
թէաճիւպ իտիյօրլար իտի:

Պադգալ, գասապ վէ չէրապճը կիպի էսնափ, թաղ-
եիքլէրինի բէք իլէրիյէ կէթիւրէրէք, հադըզաթը հալի
միւսիւ Ֆօվվէլէ խապէր վէրէճէքլէրինի պէյան իլէ մատամ
Ֆօվվէլի գօրգութմաղա գալգըշմըշլար իտի. մատամ Ֆօվվէլ,
պունլարա ալէլ հիսապ օլարագ պիր աղ բարա գասպուլ իթ-
տիրինճէյէ գատար չէքմէտիյի միւշկիւլաթ գալմայօր իտի:

Մատամ Ֆօվվէլին, իտարէյի պէյթիյէտէն օլան ալըղը
թէմամ օն պէշ պին ֆըրանգա պալիղ օլմուշ իտի. զէվալլը
գաճըն, Մատէն իլէ պէրապէր քէնտի նէֆսլէրինէ հիշ պիր
բարա սարփ իթմէմէյէ, միւմքիւն օլտուլու մէրթէպէտէ
թէսաթրուֆ վէ ատէթա բէրհիզքեարանէ եաշնամաղա զայ-
րէթտէ գոլսուր իթմէյօրլար իսէ տէ, Ժան Տիտիյէլէրին պա-
լօսընա կիթմէյէ քէնտիլէրինճէ մէգպուրիյէթ հասըլ օլտու-
քի, պուտա այրը պիր ըզթըրապ պէմէք իտի:

Պու պալօյա թէպտիլի գըյաֆէթ իտէրէք կիթմէք լա-

զըմ կելիյօր իտի քի, օ եօլտա պիրէր էսվապ թէտարիքի՝ պունյար իչին հայլի պէօյիւք պիր մէպլաղա միւթէվազըֆ պուլունույօր իտի:

Շիմտիյէ տէյին պու գատրնլարըն ավուճլարը ալթուն իլէ տօլու պուլունատուղու հալտէ պէօյիւմիւչլէր, հիչ մուղայիգա վէ զարուրէթ եիւզիւ կէօրմէմիչ օլտուգլարընտան, պու սըգընթը քէնտիլէրինէ բէք ալըր կելիյօր իտի:

Տիքիչճիլէրինէ տախի պիր սէնէտէն պէրի հիչ պիր բուրա վէրմէմիչ իտիլէր. շիմտի տիքիչճիլին պունլարա էսկի պօրճլարը իւզէրինէ պիր գրրէտի տահա իտէճէյինէ իհթիւմալ վէրիլէմէյէճէյի տէրքեար տըր:

Մատմազէլ Մատլէնին խըտմէթինէ եէնի կիրմիչ պուլունան « Բալմիր Շուգարէյ » իսմինտէ պիր խըտմէթճի գատըն, պունլարա պալօ էլպիսէլէրինին տիքիլիպ մէյտանա կէլմէսի խուսուտընտա իճրայի վէսաթաթ իթտի, պիր տիքիչճի կէօսթէրտի, ագճէսի պիր ազ ֆազլա օլարադ թէտիյէ իտիլտիյի սուրէթտէ, պու եէնի տիքիչճիլին իսթէտիքլէրի գատար պէքլէյէճէյինի պիլտիրտի:

Փագաթ նէ չարէ քի մատմազէլ Մատլէն իլէ մատամ ֆօվվէլին սըգընթըլարը, եալընը պալօ էսվապլարընըն եաբըլմասընա չարէ պուլունմագլա տէֆ օլմատը, պունլար միւթէպէր վէ սահիպ սէրվէթ պիր ֆամիլեա օլտուգլարը իչին, պալօյա միւճէվհէրաթ իչինէ զարգ օլմուչ պուլունտուգլարը հալտէ կիթմէլէրի լաղըմ կելիյօր իտի. հալ պու քի զէվալըլարըն միւճէվհէրաթէ տայիր նէլէրի վար իսէ, Բարլ էլլէրինտէն ալըպ էմնիլէթ սանտըղընա ըէհինէ գօյմուչ պուլունտուղունտան, շիմտի թէզեինի էնտամ իչին թագընաճագ պիր էլմաս իյնէճիքլէրի պիլէ եօգ իտի, պունա տայիր Մատլէն տախի պիր չարէ տիւչիւնիւպ, մատամ ֆօվվէլէ չոպ եօլտա իֆատէյի մէրամ իլլէտի:

— Եէնկէճիյիմ, Բաուլ, գասատան սըրգաթ իլլէտիյի բարսլարըն ճիւմէսինի հէնուզ եէյիպ պիթիլմէմիչ տիր եա՛:

պու մէպլաղըն պիր մըդ տարը իլէ պիզիմ էլիմիզտէն զօր իլէ ալըպ րէհինէ գօյմուշ ծլաուղու միւնէվհէրաթը գուրթարծըն, սէն Բաուլա խապէր կէօնաէր, պիզի մուշոյէն պիր ստաթ-տա խանէսինտէ պէքլէսին. պէն կիտէր՝ քէնախի իլէ կէօրիւ չիրիմ, սէն պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունաճադ օլուր խէն, Բաուլ րէտտ իտէմէզ զանն իտէրիմ:

Յիւլազը Բաուլա խապէր կէօնտէրիլտի, էրթէօի կիւնի տախի Մատլէն պիր քիրա արապասընա պինէրէք, Ղայէթ ֆէնա պիր հէվաթէ վէզինէյէ գատալա կիթտի:

Հէքեայէմիզին պիրիննի ճիլտինտէ պէյան օլունսիւղու Ղէ գաւրիյնի քիրամըն մախիմի պուլունաճադու վէճհ իլէ, մատմազէլ Մատլէն վէզինէյէ կիթմէքտէ իքէն, պինախի արապանըն արգասընտան միւսիւ վէրտիլէ իլէ Բըրօսբէրին, քէնախի թէազըպ իյլէմէքտէ պուլունաճադլարընը, վէսճն-րա տախի խանէյէ մերտիվէն տայատմրազ, Բաուլ իլէ օլան միւլազաթլարընը կէօրիւպ տինլէտիքլէրինթ պիլմէյօթ իտի:

Պազաթ պիչարէ գըզըն պու միւլազաթլարտան հիչ պիր ֆայինտէ հասըլ օլմատը. Բաուլ սըրգաթ իտիլէն բարայը Բըրօսբէր իլէ միւսաւաթէն պէյնլէրինտէ թագսիթ իյլէտիք լէրինի, վէօ գէմաճտէն պէրի քէնտի հիսսէսինէ իսապէթ իտէն մէպլաղըն եէյիպ պիթիքէրէք, չիմտի եինէ պիր բա-րաճըզ գալմըզ պուլունտուղունը մուսիրրանէ պէյանաէն պաչգա պիր շէյ սէօյլէմէտի:

Բաուլ, բարա վէրմէտիքտէն մաւտէ էմիլյէթ սանտը-ղընըն սէնէտլէրինի տախի վէրմէք իսթէմէյօր իտի. լաքին Մատլէն տախի պու պապտէ ըսրարընը բէք իլէրի կէօթէ-րէրէք, փըյմէթմիզ ֆագնթ պալի իլին էլզէմ պուլունան պիր գաչ իյնէնին, էմիլյէթ սանտըզը մագպուղլարընը ալ-մաղա մուլաֆֆազ օլապիլտի:

Պիւ գատընլար թարաֆընտան հէր նէյէ տայիր միւ-րաճաթ վուգու պուլուր իսէ գաթիլէն բէտա իյլէմէսինի, Գըլամօրան Բաուլէ էմի իթմիշ իտի. խապիս հէրիֆին պուլ-ն-

տան մագաստը տախի, պիչարէ գատընլարըն բէք զիյատէ սըգըլըպ չարնաչար քէնտինէ միւրաճաաթէ մէճպուր օլմա-
լարը քէյֆիյէթի իտի :

Բժնէլ, Լույի տը Գըլամօրանըն, քէնտինէ՝ գատընլար հագգընտա շիտտէթ կէօսթէրմէսի իչին վէրմի, օլտուղը շու սօն էմրին իճրաքընա, բէք գօլայ մուվաֆֆագ իթմէմիշ իտի, պէյնլէրինտէ խայլըճա շէտիտ վէ սիթէմամիզ պիք մուհա-
վէրէ ճէրէյան իլլէմիշ պուլունտուղունը, մաքըի տը Գըլա-
մօրանըն եէնի խըտմէթքեարը ժօղէֆ տիւ Պուա գաբուտան կէօղէթլէմիշ, պատէհու պու մալիւմաթընը միւսիւ վէրտիւ-
րէյէ խապէր վէրմիշ իտի :

Գըլամօրան իլէ Բաուլըն արալարը հասպ էլ իյճապ պօ-
ղուլմուշ իտի, Գըլամօրան արթըգ հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլտուն Բաուլը քէնտի պաչընտան տէֆ իթմէնին չարէ-
սինէ պագըյօր իտի. կէնճ ճանի, Գըլամօրանըն մուամէլէ-
սինտէն՝ մէրգուլն պու մագաստընը անլալըչ օլտուղու իչին, պէյնլէրինտէ թէսվիյէսի բէք միւշքիւլ պիր զըտտիյէթ հուսուլէ կէլմիշ իտի :

Պու իքի խապիսլէրին եինէ էվվէլքի կիպի պիր իթթի-
ֆագը պամիմիտէ պուլունմալարը, անճագ ֆէվգէլատէ պիր թէհլիքէնին զուհուր իթմէրինէ մէնուլ իտի քի, օ թէհլի-
քէ տէ ժան Տիտիյէլէրին պալօսընտա պաշ կէօսթէրմիշ իտի : Պալօտա թէսաթիւֆ իլլէմիշ պուլունտուղլարը օ զարիպ բալ-
եաշօ քիմ իտի, նիչին պալօյա կէլմիշ իտի, նէ՝ մագաստա մէպնի մատպմ Թօվվէլին օղրամըշ օլտուղու ֆէլաքէթէ տա-
յիր պիր թագըմ իթհամաթտա պուլունտուղտան սօնրա Լույի տը Գըլամօրանա :

— Պիրատէրլինիզ Կապթօնըն տօսթը իտիմ, տէմիշ իտի :

Պու զարիպ բալեաշօնըն քիմ օլտուղունը, Լույի տը Գը-
լամօրան իլէ Բաուլ պիր միւմքիւն քէշֆ իտէմէտիլէր իսէ տէգ պու ատէմին քէնտիլէրինէ գարշը գուվլէթլի պիր խասմ
պուլունտուղունը անլամըչլար. պինաէն ալէյհ պալօտան

չըգտըգտան սօնրա պու զաթը գամա իլէ վուրմաղա ճիւրաթ կէօսթէրմիչէր իտի :

Բալեաչօյը եարալաուրգտան սօնրա մումաիլէյհի թէա-
գըպէ օղրաշմըչլար իքէն , պու զարիպ շախսըն՝ ագըլլարա
սըղմալ վէ հայրէթէ շայան պիր սուրէթտէ կէօղլէրինին
էօնիւնտէն զայպ օլտուղունը կէօրտիւքլէրի կիպի , տէհչէթ-
լէրի վէ գօրգուլարը պիւսպիւթիւն արթմըչ իտի . պունըն
իւզէրինէ Գըլամօրան շէրիքը ճինայէթինէ .

— Տօղրուսը պու հալ պանա բէք զարիպ կէօրիւնտիւ
միւմքիւն օլտուղու գատար պիր սուրաթլա պու ատէմին քիմ
օլտուղունը թահգըգ իթմէլիյիզ , պու իշին էհէմիլէթի պէօ-
յիւք տիր , տէմիշ իտի :

Բաուլ տախի , իշպու վագաանըն հագըգաթէն միւշ-
կիւլ պիր հալ քէսպ իյլէմիշ պուլունտուղունը թաստիզ իթ-
տիքտէն սօնրա , զայէթ թիթրէք պիր սէտա իլէ շու ճէվա-
պը վէրմիշ իտի :

— Իշթէ կէօրիւյօրսուն եա՛ , իշնա՛սըլ միւշկիւլէ սարտը ,
թէհլիքէ պաշ կէօսթէրմէյէ պաշլատը :

— Վագաա էօյլէ կէօրիւնիյօր :

— Օ հալտէ արթըգ պու պէյհուտէ ինատտա տէվամ
իյլէմէյուպ , Մատլէնտէն պիւսպիւթիւն վաղ կէչմէլի վէ շու
սաաթտան իթիպարէն սէլամէթիմիզի թէէմին իթմէյէ օղ-
րաշմալըսըն :

— Խա՛յըր , խա՛յըր , հիշ պիր վագըթ նիյէթիմտէն վաղ
կէչմէմ՝ , եա՛ էօլիւրիմ , եա Մատլէնէ մալիք օլուրում . . .

Տիկէր էրպապը խապասաթ կիպի պու մէլունլար տախի
պիլմէյօրլար իտի քի , պիր քէրրէ մազնունէն թէվգըֆ ի-
տիլտիքտէն սօնրա , քէնտիլէրի իշին թէէմինի սէլամէթ իթ-
մէնին իճթիմալի եօգ տըր . ատալէթ բէնչէսինին էնսէլէրինէ
ուղանմըչ պուլունտուղունտան պի խապէր իտիլէր , իրթի-
քեապ իթտիքլէրի պունճա խապասաթ եանլարընտա գալա-
ճագ զանն իտիյօրլար իտի . . .

Ն Ե Թ Ի Ճ Ե Յ Ի Հ Ա Լ

Սանտրդքեար Բըրօսբէր Պէրթօմիյի թահտը հիմայէսի-
նէ աւմըչ պուլունան միւսիւ Վէրտիւրէնին, ինանըմայաճագ
պիր ղայրէթ վէ թէհարրիյաթը միւտագգըզանէ նէթիճէսի
օլարագ մէյտանա չըքարմըչ պուլունտուղու հագըզաթլար,
պունտան էվվէլքի պապլարտա վէրիլէն թափսիլաթտան ի-
պարէթ իտի:

Միւսիւ Վէրտիւրէ, թահգըզաթ իճրասը իչին կիթմիչ
օլտուղու մահալնէն ալաֆրանկա ագչամ սաաթ տօգուզտա
ավտէթ իթտի: Էվվէլճէ Օրլէան չըմէնտըֆէրի իլէ ավտէթ
իռէճէյինի պիլտիրմիչ օլտուղու հալտէ, Լիյօն չըմէնտըֆէ-
րի իլէ կէլմիչ իտի: տօստօղրու Կըրանտ Արգանժ օթէլինէ
կիթտի, Բըրօսբէրի սօն տէրէճէ սապըրսըզլըզլա քէնտիին
ավտէթինէ միւնթազըր պուլտու, կիւլէր պիր չէհրէ իլէ քէ-
լտմէ ազազ իտէրէք, սանտրդքեարա շու սէօզլէրի սէօյլէ-
տի:

— Պէնի տինլէ ազիզիմ, սանա բէք ղարիպ վագաալէր
նագլ իտէճէյիմ, պիր ճինայէթին էսպապը իպթիտայիյէ՝
սինի պուլմագ իչին, պագ պաղէն պէօյլէ նէրէլէրէ գատար
իրճայի թէտգըզաթ իթմէք լազըմ կէլիյօր: պիւթիւն կէչ-
միչ հալլէրի արաշտըրմագ գարըշտըրմագ իյճապ իտիյօր: Է-
կէր պունտան երրմի սէնէ ագտէմ Կասթօն տը Գըլամօրան,
պիր ագչամ գահվէսի իչմէք իւզրէ Թըրասգօնտաքի « Ժա-
րէնք » գահվէխանէօինէ կիթմէմիչ օլտա իտի, իւչ Ֆաֆթա
էվվէլ սէնին գասան Նահնի գասիյէրի պուլունտուղուն միւ-

սիւ Գօվիլէին գասասը սոյուժնայաճագ իտի . մատմագէլ Վա-
լանթին տը լա Վէրպըրի , 1840 սէնէսինտէ քէնտի աչգ ու
մուհապէթի ուղուրունա աչըքը կասթօնըն , գաթլ իթմիշ
օլտուղու ինսանլարըն ճէզայի գաթիլլէրինի , 1866 սէնէսին-
տէ չէքմէյէ պաշտտը . ա'հ եավրում , պու ալէմտէ հէր չէյ
եէքտիկէրինէ պաղը տըր , սէնէլէր կէչէր , լաքին հիշ պիրի
ունուտուլմազ , հէր պիր չէյ հիւքմիւնիւ կէօսթէրմէք իչին
լազըմ կէլէն վագթընը պէքլէր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պու մատտէնին թահգըրգաթընա
տայիր թօքլամըշ օլտուղու « նօթ » լալ իլէ , էլ եազըքը օշ
լարադ գօճա պիր քիթապ վիճուտէ կէթիւրմիշ իտի . արա-
տա պիր պու քիթապա միւրաճաաթ իթմէք պուքէթի իլէ
պիւթիւն վուգուաթը սանտրգքեարա հիքեայէ իթտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , միւտտէթը թէտգըրգաթ վէթէ-
հարրիյաթը օլան պիր հաֆթա զարֆընտա , էիրմի տէօրթ
սաաթտա պիր քէրրէ պիլէ տինլէնմէմիշ , տուր քթուր պիլէ
մէյուպ օղրաչմըշ իտի . հալա տախի տինլէնմէյէ իսթիքա-
հաթէ իհթիյաճը եօգ կիպի կէօրինիւրը իլի չէլիքտէն
խալգ իտիլմիշ զանն օղլանն սընըրլարընտա , տահա քէք
չօգ եթրկզնլուգլարա գարչը գօյապիլէճէք պիր գուվլէթ
վալ իտի . գպլվլէյի զիհնիյէսինտէ իսէ , հէր տիւրլիւ զահ-
մէթ վէ մէշպգգաթա գարչը մուգալէմէթ իտէպիլէճէք պիր
մէթանէթը ֆէվգէլատէ բէյտա օլմուշ իտի :

Իկէր միւսիւ Վէրտիւրէտէն պաշգա պիրի օլան , թէէ-
սիլի ընն ու մէշպգգաթ իլէ պիր թարաֆա տէվրիլիպ եա-
թաճագ պիր հալ քէսպ իլլէճէյինէ չիւպհէ եօգ իքէն պու
զարիպ առէմ , քէմալի մէթանէթլէ այագտա տըլրուչպ նագլ
իլլէտիլի տըրամըն աղթօրլէրինի , առէթա պիր թէաթը
սահնէսի իւղէրինտէ այըր այըր թէճէսիւմ իթտիրիլլէսինէ
հէրարէթլի պիր իֆատէ իլէ , կէչմիշ օլան իշպու վագաալէգ
րի եէկեան եէկեան հիքեայէ իտիյօր իտի :

Իրրօսընը իսէ , մուսաթիպիլին վագաալարը նագլ ու

հիքեայէ իտիշինտէ քի մէհարէթը հարիգիւլատէսինէ վէ նա-
թըգարէքտազլըղընա հայրան օլուպ բութ կիպի գալմըշ ին-
տիւ

Սանտրգքեար, Գարչըսընտաքի միւտալ գըգ վէ զարիպ
զաթը, ազիմ պիր հայրէթ իշինտէ տինլէմէքտէ պոճլունտուղու
հալտէ, քէնտինէ հէքեայէ իտիշէն պու ժագպանըն պիր հա-
գըգաթը մը, Կզգպա պիր բումն մը Ելտուգուճա պիր տիւրլի
հիւքմ վէրէմէյօր իտի. չիւնքի միւսիւ Վէրտիւրէ օ գատառ
մահիրանէ, օ տէրէճէ արիզ ու ամիգ պիր սուրէթտէ իճրայի
թէտգըգաթ իյլէմիշ իտի քի, պունլ հէք զիհնին տէրագապ
գապուլ իտէպիլմէճինէ իհթիմար վէրիլէմէզ, Աատլէնին էն
նազիք թափսիլաթ վէ ճէրիյանընը մէյտանէ գոյմուշ վէ
տույմագ իշիթմէք գապիլ օլմայան պիր թագըմ էսրար վէ
կիզլի հաշէրի տախի, բէք տօղրու օլարագ քէնտի թարա-
ֆընտան իլավէ իյլէմիշ իտի.

Միւսիւ Վէրտիւրէնին հէք պու իֆատաթ վէ մուհաքէ-
մաթը, Լաֆանաթ իթտիրիճի վէ մանթըգա մուվաֆֆըգ իսէ
տէ, հիշ պիր էսասը գավիյէյէ միւսթէնիտ տէյիլ իտի.
հագըգաթը հալտէ հէք պու իհթիմալաթէ, իէյալաթը
գուվիլէթի օլան պիր զաթըն էսէրը իթիթիրաաթը նազարը
իլէ պագըրլապիլի իտի.

Միւսիւ Վէրտիւրէնին Բըրժսըէրէ օլան նագիլաթը պիր
խալը միւտտէթ տէվամ իյլէտիշ սապահըն սաաթ տէօր-
տիւնէ տօղըճ Եէօզիւնի իթմամ իյլէտիքտէն Եօնրա, մու-
զաֆֆէրանէ պիր սուրէթտէ չու սէօզլէրի իլավէ իթտի.

— Շիմտի ճանիլէր քէմալի իհթիյաթ իլէ հարաքէթէ
լուզուլմ կէթրտիլէր, մուհաֆաղայի նէֆսլէրի իշին պիւթիւն
մէհարէթ լէյիլնի իպրադ իթմէյէ պալլատըլար վագաա պէօյ-
լէ պիր խոճուսլարտա զիյատէ մահիր իսէլէր տէ, արթըգ
պունտան Եօնրա մէհալէթլէրի բարա իթմէզ, արթըգ պուն-
լարըն Կագասը պիզիմ էլիմիզէ կէշմիշ տէմէք տիր. ազիզիմ
Բըրժսըէր, պիլմիշ օլ քի Կէթի կիւնէ գալմայաճագ թէմամը

իւն իստէյի նամուս իտէճէք վէ էսկի մէվգը վէ հայսիյէ-
թինիզի թէքրար գազանաճագսընըզ. սիզի պու միւտտէթ
զարֆընտա գուրթարաճաղըմը բէտէրինիզէ վատ իթմիշ օլ-
տուզումտան, հէր հալտէ պու վատիմի իճրա իտէճէյիմ:

Պիւթիւն ագլ ու ֆիքրի պէօյիւք պիր բէրիշանլըզ իշին-
տէ գալմըշ պուլունտուզու հալտէ, Բըրօսբէր:

— Պու տէտիքլէրինիզ տօղրու օլապիլի՞ր մի, տէտի:

— Հա՞նկը տէտիքլէրիմ:

— Հէք պու նագլիյաթընըզ:

Ո՛րսիւ վէրտիւրէն իֆատաթընըն սահիհլիյինտէն շիւպ-
հէ իտիլմէք կիպի պիր մուամէլէյէ ալըշմամըշ պուլունտու-
զունտան, հէման պիր ատըմ կէրիյէ սըչրայարագ հիտտէ-
թամիզ պիր թավը իւն:

— «Տօղրու օլապիլի՞ր մի» սիւալի տէ սէօզ մի տիր եա,
պու նագլիյաթըմ սըրֆի հագըգաթ տըր, պունա ասլա շիւպ-
հէ ճայիզ օլամազ, տէյու հայգըրտը:

— Աճա՛յիպ, Բարիզ կիպի պիր շէհիրտէ պէօյէ շէյլէր
նա՞սըլ վուգուա կէլէպիլի, պընլար գապի՞լ մի:

— Ձէվալլը տօսթում, սէն տահա կէնճ օլտուզուն ճի-
հէթլէ պու կիպի իշլէրէ ագլըն բէք էրմէյօր. Բարիդտէ
պէօյէ շէյլէր տէյիլ տահա պունտան բէք զիյատէ զարիպ-
լէրի վուգուա կէլի. մահքէմէյի ճինայէթտէ կէօրիւլէն
հալլէր վէ ճինայէթ տավալարը պիր շէյ տէյիլ տիր. ասըլ,
էն տէհչէթամիզ ճինայէթլէր՝ խուսոգսի խանէլէրտէ իյգա
իտիլէր, գանունըն վէ նըզամըն էրիշէմէտիյի՝ ալէմը խոգ-
սուսիյէթտէ ճերիյան իտէն վագաայի ճինայիյէտէն գօրգ-
մալը. բըշագ վէ լէվօլլէր իւն աբ աշիքեար ինսան թէլէֆ
իտէն ճանիլէր, էրպապը ճինայաթըն բէք պայաղըլարը ատտ
օլունուրլար. ասըլ իգսթլէրի պաշլարը միւնթագամ, սիւալի,
էլլէրի կանտ էլտիվէնլի, էհլի իթթիգամէթ վէ հայսիյէթլէ
կէզէն ճանիլէրտէն գօրգմալը տըր:

— Տօղրոգսը պրո իօյտա հալլէրի նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլ-

մէքտէ օլտուղունուզա բէք զիյատէ թէաճիւպ իտիյօրում:

Միւսիւ Վէրտիւրէ գուվվէթլիճէ պիր սուրէթտէ կիւլ-տիւքտէն սօնրա , շու աթիտէքի ճէվապը վէրտի :

— Օղլււմ , պէն պիր իշէ թէշէպպիւս իթտիյիմ վա-գըթ անա ճիտտէն թէշէպպիւս իտէրիմ , պիւթիւն ագլ ու ֆիքրիմ օ իշտէ օլուր . շունա էյի տիգզաթ էթ քի , գուվ-վէյի ագլիյէսի օրթա հալտէ պուլունան պիր ատէմ պիլէ , պիւթիւն տըգզաթ վէ գուտրէթինի պիր նօգթայա ճէմ իտէր վէ պիր մագսատէ էսիր օլուր իսէ , օ ատէմ միւթլա-գա թէշէպպիւսաթընտա մուվաֆֆադ օլուր . իշթէ պէն տախի եօրուլմագ , պըգմագ , օսանմագ պիլմէտիյիմ իշին , պաշլատըղըմ խուսուսը էքսէրիէն մէյտանա չըգարմաղա մուվաֆֆադ օլուրում:

— Մամաֆիհ հէնուզ պիգիմ իշիմիգէ հուսուլ պուլ-մուշ նաղարը իլէ պագամայաճաղըզ , չիւնքի օրթատա պիր իմարէ եօգ տէյիլ մի :

— Վագա պունտա հագգընըզ վար . պէօյլէ հէր թա-րաֆը գարանլըգ պիր իշտէ , ինսան խաթը հարաքէթինի թէնվիր իտէպիլմէք իշին պիր այտընլըզա միւհթաճ տըր , ֆագաթ պունըն իշին մէյուս օլմագ իյճապ իթմէզ . կաս-թօնըն իսմինի թէլաֆֆուլ իյլէտիյիմ անտէ , Գըլամօրանըն կէօղլէրինտէն զահիր օլան ալէվ՝ պու պապտէ պիգէ պիր ըհհպէրը սէլամէթ օլաճագ տըր . իշթէ հէրիֆին կէօղլէրին-տէն զուհուր իտէն օ ալէվի կէօրտիւքտէն սօնրա , կիւյա էօնիւմտէ եօլումը թէնվիր իտէն պէօյիւք պիր ֆէնէր վար իմիշ կիպի , մագսատա տօյրու քէմալի ճիւրաթլա ատըմլար ալմաղա պաշլատըմ:

Իրրօսրէր , պու սէօղլէրի իշիթտիքճէ , Վէրտիւրէ հագ-գընտաքի թէաճիւպի արթտըգճա արթըյօր իտի . պինաէն ալէյհ միւսիւ Վէրտիւրէնին եիւղիւնէ միւթէհայըրանէ վէ միւթթէրհիմանէ պիր նաղար իլէ պագտըգտան սօնրա .

— Պու թահգըգաթը հարիգիւլատէյէ մուվաֆֆադ օ-

լապիւմէք իշին, նէ՞ եօլտա հարաքէթ իյլէտիյինիզի տիւշիւ-
նիւյօրում տէ, պու հալ պանա գուտրէթը պէշէրիյէնին
ֆէվզընտա պիր հալ կիպի կէօրիւնիյօր տէտի:

Իճրաաթ խուսուսընտա գուվլէյի զիհնիյէսինին ֆէվ-
զէլտէիյինէ գարշը, Բըրօսբէրին պէյանը հայրէթ իյլէմէ-
սինտէն, միւսիւ վէրտիւրէ մահզուզ օլարագ մոճխաթ իպինէ
շու ճէվապը վէրտի:

— Էվլէթ պիլիրիմ, նէ սուրէթլէ իճրայի թահգըզաթ
իյլէտիյիմ սիզէէ էն զիլանտէ մէրագը մուճիպ օլաճագ պիր
նօգթա տըր. ֆնագնաթ էվլէլա շունը պիլինիզ քի, պու իճ-
րաաթըմ պէնիմ իշին էօյլէ գուտրէթը պէշէրիյէ ֆէվզըն-
տա ատտ իճիլէճէք հարիգիւլատէ պիր հալ տէյիլ տիր,
պագընըզ պու պապտէ նէ՞ սուրէթլէ հարաքէթ իյլէտիյիմի
սիզէ թարիֆ իտէյիմ. նասըլ քի պիլիրսինիզ, պու մէսէլէ-
նին հալլի խուսուսընա իպթիտա իքիմիզ պէրապէր չալըշ-
տըզ. Լույի տը Գըլամօրանըն պու ճինայէթտէ մէտիւալի
պուլունտուղանա նէ՞ սուրէթլէ չիւպհէ բէյտա իյլէմիշ օլ-
տուղումը պիլիրսինիզ, տէյիլ մի:

— Էվլէթ էֆէնտիմ:

— Անտէն սօնրա պու պապտէ չիւպհէ հասըլ իյլէմիշ
օլտուղում քիմսէլէրին հարաքէթընը թէֆթիշ իթմէք իւզշ-
րէ, եանլարընտա քէնտի էմիլիյէթլի ատէմլէրիմտէն կէօզճի-
լէր թային իթտիմ. Լույի տը Գըլամօրանըն եանընա ժօզէֆ
տիճ Պուայը վէ մատամ ֆօվլէլին նէզտինէ տախի նիյնա
միքսիյի գաբուլանտըրտըմ:

— Հագըզաթէն էօյլէ, պէն հալա պու խըպմէթի իյֆա
իշին նիյնայը նա՞սըլ իգնա իտէպիլմիշ օլտուղունըզա պգըլ
էրտիրէմէտիմ:

— Պու գըզը նա՞սըլ իգնա իտէպիլմիշ օլտուղում քէյֆի-
յէթի պանա այիտ պիր սըրը տըր... հալի հագըրը թէտգըզ
իթմէք իշին լազըմ կէլէն վասէթալարը պու սուրէթլէ եօ-
լունա գօյտուգտան սօնրա, մազիյի արաշտըրմագ լազըմէյի

հայտէն պուլունմասընա մէպնի, պունը թահգըգ իթմէք իյին տախի պէն քէնտիմ Պուգէրէ իճրայի սէյահաթ իթտիմ, Գըլամօրան ֆամիլեանընըն էսկի մէսքէնլէրինի պուլտում, խըտմէթքեարլարընտան պուլունան Սէն ժանըն ծղունա թէսատիւֆ իյլէտիմ. պու տէլիգանլը թապիւթճա բէք սատէտիլ ծլտուղունտան, պէնիմ « Կարանս » տէնիլէն քէօք պոյաթընտան սաթըն ալմագ իւզրէ օրայա կէլմիշ պուլունտուղումա քեամիլէն գանի օլտու :

— Քէօք պոյասը՞ մը . . .

— Քէօք պոյասը զահէր, էլպէթտէ պէն քէնտիմի հէրիֆէ զապըթա լծաֆիյէսի սըֆաթը իլէ պիլտիրէճէք տէյիլ իտիմ եա. պու ատէմ քէօք պոյասը սաթար իմիշ, պէն տէրհալ քէնտիսի իլէ պունըն բազարլըղընա կիրիշտիմ, բազարլըղըղ պիր գօճա կիւն տէվամ իթտի. բազարլըգ էսնասընտա օն իբի շիշէ գատարտն չարապ իշտիք. կիճէ եէմէքտէն սօնրա՞ Սէն-ժանըն օղլու քիւթի ք կիպի արսիսօշ օլտու. պէն քէնտիստէն տօգուղ եիւզ ֆըրանգըգ « Կարանս » պօյանը միւպայա իթտիմ, բէտէրինիլ պու պոյալարը թէքըար սաթաճագ տըր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ, թէաճիւպինտէն նաշը Բըրօսըրէրին չէհրէսինին կիթտիքճէ թօհաֆլաշմագտա օլտուղունը կէօրիւնճէ, պէօյիւք պիր գահգահա սալը վէրտի. պատէհու եինէ չէօյլէճէ սէօղիւնէ տէվամ իյլէտի :

— Ֆիլհագըգա պէն տօգուղ եիւզ ֆըրանգը կէօղտէն չըգարտըմ՝ ամմա, Գըլամօրան խանէտանընըն թէրճիմէյի հալիկի տախի թէմամը իլէ էօյրէնտիմ. Կասթօն իլէ Վալանթին պէյնինտէքի թէաշիւգին թէֆէրրուաթընը, Կասթօնըն ֆիրարընը, պիրափոէրի Լալիինն աթտան տիւշտիւյինիւ, պիր սէնէ մուգատտէմ չաթօյը՝ Ֆօփիրօ իսմինտէ պիւր թիւճճարա սաթտըղընը, Ֆօփիրօնըն զէվճէսի Միլհօնըն պաղը էսրար խապէր վէրմէք իւզրէ Լույիյի կիլիճէ տալէթ իյլէտիյինի հէք խապէր ալտըմ. օ կիճէ հէման Բօն նէհրինի կէչէ-

րէք Միհհօնըն խանէսինէ կիթտիմ, խայրն գօճասը, ղէվալը գատընը օ գատար տէօյիւպ թէքէլէմիշ իտի քի, գատըն օ տայաղլարըն թէէսիլի իլէ ատէթա պու տալա կիպի պիր հալէ կէլմիշ իտի. քէնտիմի Գըլամօրան խանէտանը ազասընտան պիրինէ մէնսուպ պուլունտուղունը սէօյլէտիմ. պու սէօզ իւղէրինէ գատըն պէօյիւք պիր շէվգէ կէլէրէք անլէրէ տալիւ հէր նէ պիլմէքտէ իսէ, պէօյիւք պիր մէմնունիյէթ իլէ քեաֆֆէսինի պանա անլաթտը:

Միւսիւ Վէրտիւրէնին թահգըզաթընտաքի սուհուլէթ վէ սատէլիք, Բըրօսքէրին հայրէթինի ճէլպ իտիյօր իտի. պիր իբի սանիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա, Վէրտիւրէ թէքրար քէլամէ աղնղ իլէ, շու սէօզլէրի իլավէ իյլէտի:

— Իսթէտիյիմ հիւքիւմլէքի չըգարմագ իչին ալտըղըմ մալիւմաթըն պու տէրէճէսի պանա քեաֆի իտի, եալընըզ կասթօնըն նէրէյէ ղայպ օլմուշ պուլունտուղունը պիլմէյօր իտիմ. լաքին չօգ կիւճիւք չէքմէքսիլին պունըն տալի իւղինի էօյրէնտիմ, Ֆուրգատ բէտէրինիլին տօսթը տըր. պունըն իչին տէ անա միւրաճաթ իթտիմ. պանա, կասթօնըն Օլուրօնտա պիր տէմիրխանէ սաթըն ալարագ օրատա եէրլէշմիշ իքէն վէֆաթ իյլէմիշ պուլունտուղունը խապէր վէրտի:

— Օրայատա՞մը կիթտինիզ:

— Էօյլէ եա, ալտըղըմ պու մալիւմաթ իւղէրինէ հիշ վագըթ կէչիքմէյէրէք Օլուրօնա միւթէվէճճիւհէն եօլա չըգտըմ, թամ օթուզ ալթը սաաթ սօնրա մահալի մագպուտէ վասըլ օլտում:

— Սիղ հագըգաթէն հիշ եօրուլմագ պիլմէզ պիր ատէմ իմիչսինիզ:

— Տէմիր գըզիլըն իքէն տէօյիւլէպիլմէլի քի պիր իշ կէօրիւլէպիլսին. հէր խուսուստա տայիմա սըճաղը սըճաղընա հարաքէթ իտիլի իսէ մուվաֆագըյէթ հասըլ օլուր. իշթէ պէն պիւթիւն մուամէլաթըմտա պու գայիտէյի հիք-

մէթի էսաա իթիխազ իտէրիմ, Օլուրօնա վարընճա, Կասթօ-
նըն սատրգ խըտմէթքեարը պուլունան Մանուէլէ թէսա-
տիւֆ իթաիմ, Լույինին եանընտան չըգըպ մէմլէքէթինէ
աւտէթ իտիյօր իմիշ. պու ատէմին վէթանը Սպանեա օլ-
տուլունտան, Օլուրօնտան մուրուրը պէնիմ օրայա վուսնէ
լիմ զէմանընա թէսատիւֆ իյլէմիշ, Մանուէլտէն Կասթօ-
նըն թէմամը իլէ թէրճիմէյի հալինի էօյրէնտիքտէն պաշգա,
սուրէթը վէֆաթընա տայիր տախի բէք մուհիմթ թաֆսի-
լաթ ալտըմ. Լույինին, պիրատէրի միւթէվէֆա Կանթօնը
զիյարէթ իչին կէլտիյինի վէ պիրատէրինին վիրուտինաէն
էվվէլ, Կասթօնտա հիշ պիր քէյֆսիլիք էսէրի օլմատըղը-
նը Մանուէլտէն խապէր ալտըղըմ կիպի, Լույինին Օլուրօն-
աա պուլունտուղու էանատէ, ամէլէ գըյաֆէթինտէ պիր
տէլիգանլընըն կէլտիյինի տախի, պիր հօթէլճիտէն թահգըգ
իթտիմ:

— Պու թահգըգաթընըզ բէք եօլունտա, ֆագաթ
Լույի իլէ Բաուլ պէյնինտէ ճէրէյան իտէն օ կիլլի վէ
մուհիմթ մուհավէրաթը նա՞օրը խապէր ալապիլտինիլ:

— Պու քէյֆիյէթի թահգըգ խուսուսընտա պէն եա-
լընըզ չալըլմայօր իտիմ, պէնիմ պիր գաշ տա մուաւիլնէլ
ըիմ վար իտի քի, անլէր տէ կիճէ կիւնտիւզ թահգըգը
մատտէյէ զայրէթ կէօսթէրիյօրլար իտի. Լույի իլէ Բաուլ
պիրի պիրլէրինէ էմնիյէթ իտէմէտիքլէրի իչին, պէյնլէրինտէ
թէաթի օլունան մէքթուպլարը, քէմալի իհթիյաթ թէ կիզ-
լէմէքտէ գուսուր իթմէյօրլար իտի իսէ տէ, Ժօղէֆ տիւ
Պուա տախի զայրէթ վէ հիյլէքեարլըղը անլէրտէն տաճա
իլէրի կէթիւրէլէք, պուզ մէքթուպլարըն ճիւմլէսինի էլէ
կէչիրուպ պիրէր սուրէթլէրինի գօրեա իտիյօր վէ բէք մու-
հիմթ օլանլարընը տախի ֆօթօկրաֆ իլէ այնէն ալարագ
պանա կէօնտէրիյօր:

— (Թէաճիւպ իլէ.) Նէ՞ սէօլլէյօլսուսուղ, պուրայա
գատապա. Կուսթ մամայար յաճմայանիյի մի կարգը:

— Էջվէ՛թ, Նիկնա Ժիբսի տախիկ մատամ Թովվէլին նէղ-տինտէ պիւթիւն վաղթինի, գաբաւ արգասորնտան օտաւար-տաւ ճերէյան իտէն միքրեալէմէլերի տինլէմէլէ կէշիւհէրէք, իշիթալի սէօղլէրի հեր կիւն պանա մէթուպ իլէ պիւթի-րիյօր իտի. հաթտա միւսիւ Թովվէլին նէղտինտէ ճերէյան իտէն հալլէրին թահգըզը իշին պաշգա պիր եօլ տահա պուչ-տում. լաքին պունըն նա՛սըլ պիր եօլ շլտուղունը շիմտիլիք սանա խապէր վէրէմէմ, պունը սըրասը կէլինճէ իլէրիւտէ սէօլլէրիմ:

Միւսիւ վերտիչրէնին վերտիյի շու թափսիլաթ բէք գաթի վէ բէք աշիքեար պուլունտուղունտան, Բըրօքթէր՝ պու սէօղլէրին իթիրպղէ շայան պիր ճիհէթինի կէօրէմէյօր իտի. պինաէն ալէյհ սքնտըգքեար հայրէթ իյմա իտէր պիր սուրէթ իլէ:

— Տէտիքլէրինիլ շիմտի աշիքեարէն անլայրում էփէն-տիմ, տէտի:

— Բէք ալա, ֆաղաթ պէն պու թահգըզաթը իճրա իթմէլլէ մէշղուլ իքէն սիլ պղարատա նէ՛ ետաւընըլ, հէ՛ իշ կէօրտիւնիւլ պագայրմ. շիմտի սիլ տէ պանա պունը ան-լաւընըլ:

Բըրօքթէր, քէնտինէ իյրատ օլունան պու սիւալ իւզէ-րինէ գըղարտը, նէ՛ ճէվպալ վէրէճէյինի շաշըրմըշ կիպի պիր քուրէթ իրպյէ իյլէտի իսէ տէ միւծիւ վէթտիւրէնին դայ-պուպէթի էսնասընտա իթմիշ պուլունտուղու պէօյիւք պիր խաթա վէ թէպալիւսիլիլի կիզլէմէք, պիր իքինճի խաթա տահա իշլէմէք օլահաղընը միւլահաղա իլէ, իճրա իյլէտիլի մէճնունանէ հարաքէթի իյթիլիաֆէ գարար վէրէրէք:

— Պէն տէ պարատա պէօյիւք պիր տիվանէլիք իթտիմ. ինրան՝ շիտտէթիլ պիր աշգ տա մուհապէթին հուսուլէ կէ-թիրտիլի գըտգանճըլլա պաղէն էօլլէ պիր հալ քիսպ իտիւյօր քի, օ արալըգ իճրա իյլէտիլի դարիպ հարաքէթի իլէ հագըզաթէն թիմարլանէտէ պուլունան ճիտտի տէլիլէրի

Փարսախ ֆարսախ կէջիօր, պիր կաղէթատա թէսատիւֆի
օլարագ Լույի տը Գըլամօրան իլէ մատմաղէլ Մատլէնին րէս-
մի իզտիվաճլարը իճրա օլունաճաղընը օգուտում. . . տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ, սանտըգքեարըն պու սէօղլէրինի ի-
շիտինճէ, պէօյիւք պիր թէլաշ էսէրի կէօսթէրիպ :

— Էյ, սօնրա նէ՞ եաբտըն, տէյու հայգըրտը :

— Միւսիւ Ֆօվվէլէ իմզասըզ պիր մէքթուպ կէօնտէ-
րիպ, ղէվճէսինին քէնտինէ գարշը խըյանէթ իթմէ րտէ պու-
լունտուղունը վէ պունա սէպէպ տախի Բաուլ օլտուղունը
պիլտիրտիմ :

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու սօն սէօղլէրի տախի իշիտինճէ
արթըգ հիտտէթ ու շիտտէթինի զապթ իտէմէզ պիր հալէ
կէլտի : եումրուղունը գալըրըզ էօնինտէ տուրան մասա-
յա էօյլէ պիր շիտտէթլէ վուրտու քի, օ անտէ մասա չաթ-
լայըպ իքիյէ այըլտը, իֆատէսինտէ տախի այնի շիտտէթ
պուլունտուղու հալտէ :

— Զըլկը՛ն հէրիֆ . . . պու հարաքէթին իլէ քէնտինէ
նէ գատար ֆէնալըգ իթմիշ օլտուղունը պիլիյօրմուսըն, պու
մէճնունանէ հարաքէթին՝ սէնին սէպէպը մահվըն օլմագ իհ-
թիմալի վար տըր, տէտի :

Օ անտէ միւսիւ Վէրտիւրէնին չէհրէսի պիւսպիւթիճն
թէպէտուիւլ իթտի : օ էվվէլքի կիւլէր եփւղիւ շիմտի գօր-
գունճ պիր սուքէթ ալմըշ իտի, հէման եէրինտէն գալգըպ
ալթ գաթտա պուլունան քիրաճըլարըն լահաթըզ զլմալա-
րընը տախի ասլա նազարը էհէմիյէթէ ալմայարագ, Կըրանտ
Արզանթ օթէլինին տէրունինտէ լաթըրտը իլէ էնինէ պօյու-
նա կէզինմէյէ պաշլատը :

Բըրօսքէր, Վէրտիւրէտէքիւ պու թէլաշ վէ հիտտէթի
կէօրիւնճէ, իթմիշ պուլունտուղու հարաքէթին տէրկճէյի մա-
ղարթթընը քէնտիտէ անլայարագ, շիտտէթը մէյուսիյէ-
թինտէն պիշարէ հէման եիւզ իւսթիւ եէրէ գաբանտը : միւսիւ
Վէրտիւրէ հէմ կէզինիօր վէ հէմտէ քէմալի հիտտէթ իլէ :

— Սէն տէրիճէսինէ, չօճուգճասընա, ահմագճասընա տէյիլ, պունլարտան տահա ֆէնա պիր հարաքէթտէ պունունմուշսըն, տէյօր իտի:

— Միւսի՛ւ, բէք իլէրի վարըյօրսունըզ...

— Սէն խէլասը միւշկիւլ պիր սույա տիւշմիւշին, պիր սէվապ սահապը սէնի պօղուլմագտան գուրթարմագ իւզրէ իմտատընա շիթապ իթմիշ. սէնի թէմամ սահիլի սէլամէթէ իյսալ իտէճէյի էսնատէ, սէն պու խայրըխահ ատէմին պահագլարընա սարըլըպ երւզէպիլմէսինէ մանի օլմագ իսթէյօրսուն... պէն եօլա չըգմագտան էվվէլ սանա նէ՞ թէնպիհ իթմիշ իտիմ:

— Քէմալի սիւքիւնէթ իլէ պուրատա օթուրուպ, հիշ պիր թարաֆա չըգմամագլըլըմը թէնպիհ իթմիշ իտինիզ:

— Եա էօյլէ տիր տէ, նիշին տըշարը չըգտընըզ:

27

Ձէվալը Բըրօսբէր, պու գապահաթընտան տօլայը տէրէճէյի նիհայէտէ մահճուպ օլուպ, միւսիւ Վէրտիւրէնին գարչըսընտա ատէթա պիր մէքթէպ խօճասընըն հուզուրընտա, սուչը պիր շօճուղըն քէսպ իյլէտիյի նէտամէթինէ միւշապիհ պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի. քէմալի մահճուպիյէթլէ շու ճէվապը վէրէպիլտի:

— Օ ագչամ բէք զիյատէ ըզթըրապ իշինտէ իտիմ, պիր աղ կէզլինմէք իսթէտիմ, Սէն նէհրի սահիլինտէ աչալը եօդարը խայըճա կէզինտիմ, պառնէհու պիր գահվէխանէյէ կիրտիմ, էլիմէ պիր կազէթա վէրտիլէր. օ տէհչէթլի հէվատիս կէօզիւմէ իլիշինճէ, եըլտըրըմտան վուրուլմուշա տէօնտիւմ:

— Փագաթ սիզ հէր խհուսուտա պանա իթիմատ վէ

էֆրէյէթ իտէճէյինիզէ տայիր սէօզ վերմէմի՛ն մի խորինիզ :

— Էվվէթ , էօյլէ վատ իթմիշ իտիմ , լաքին սիզ պուրատա եօգ իտինիզ , օ հէվատիս՝ պէնտէ տիւշիւնէճէք հիսապ իտէճէք ազըլ պըրադմատը , ուզագտա պուլունտուղունըլ իչին պէլքի սիզին պու պապտէ պիր խապէրինիզ օլմազտան էվվէլ , պու իզտիվաճ քէյֆիյէթի օլուպ պիթէր զէհապինտէ պուլունտում :

— Աճէպա պէօյլէ իմզասըզ պիր մէքթուպ եազմազլա պէնի նէ գատար պէօյլիք պիր թէհլիքէյէ իլգա իթմիշ օլտուղունըլ պիլիյօրմուսընըլ . պէն հագըզաթը հալի մէյտանա գօյմագ իչին տիւնեատա էն միւհթէրէմ վէ մուգատտէս պիլտիյիմ պիր զաթա սէօզ վերմիշ իտիմ . շիմտի սիզին պու հարաքէթինիզին նէթիճէյի վէխիմէսի էսէրի օլարագ՝ շու քէյֆիյէթի պաշա չըգարամազ իսէք , պէն օ մուազզամ զաթըն նազարընտա եալանճը վէ հլիլէքեար պիր աոէմ օլուպ գալաճազըմ . իշթէ ըզհար իյլէտիյիմ հիտտէթ ու շիտտէթին էսպապը միւճիպէսի պու տըր :

Բըրօսբէր ճէվապ վերմէյօր իտի . միւսիւ վէրտիւրէ էսէ սէժի պուրատա քէստի , թէէսսիրի հիտտէթլէ քէնտինին լուզումընտան ֆազլա սէօզ սէօլլէմէքտէ պուլունտուղունը անլատը . պինաէն ալէյհ պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտի . պիր ազ թէսքինի հիտտէթ իթտիքտէն սօնրա :

— Հէր նէ հալ իսէ , օլմուշ պիթմիշ պիր շէյ իչին պէյհուտէ թէէսսիւֆ իթմէք էսէրը համազաթ տըր . շիմտի պու իճրա իյլէտիյինիզ խաթանըն գապիլի թամիր օլուպ օլմատըլը ճիհէթինի թէտգըգա օղրաշալըմ . եապտըլըն պու մէքթուպը նէ՛ վազըթ վէ նէրէտէ բօսթայա վէրտին , տէյաւ սօրտու :

— Տիւն ազշամ , Գարտինալ լը Մուան սօգաղընտաքի բօսթայա վէրտիմ , մէքթուպը բօսթա գութուսընա աթտըլըմ անտէ բէշիման օլտըմ ալա , պու նէտամէթիմին հիշ պիր ֆայիտէսի օլմատը :

— Նե ֆայիտէսի օլաճագ, անը էվվէլ տիւշիւնմէլի իտին մէքթուպը գութույա պըրագտըղըն վագըթ սաաթ գաշ իտի :

— Օնա կէլիյօր իտի :

— Օ հալտէ մէքթուպ միւսիւ ֆօլվէլէ պու սապահ թէսլիմ իտիլմիշ տիր, հէմ տէ դապինէսինտէ եալընըզ օլարագ պուլունտուղու էսնատէ էլինէ տէյմիշ օլմասը միւհ-թէմէլ տիր :

— Էվվէթ, պունա հիշ չիւպհէ իթմէմ :

— Պու մէքթուպը նէ սուրէթլէ եաղմըշ պուլունտուղունը, իանի սուրէթը իֆատէնի տէրխաթըր իտէպիլլըմիսին. թէլաշ իթմէ, կիւղէլ ճէվապ վէրմէյէ դայրէթ էթ. չիւնքի պու սօրտուղում շէյին էհէմմիյէթի պէօյիւք տիր, տիւշիւն պագալըմ :

— Տիւշիւնմէյէ հաճէթ Խօգ, եաղտըղըմ շէյլէր չիմտի գալէմիմտէն չըգմըշ կիւլիլ թէմամը իլէ խաթըրջմտա տոն-րույօր :

Բըրօսքէրին պու սէօգի տօղու իտի, չիւնքի եաղմըշ պուլունտուղու մէքթուպը հէման քէլիմէ պէ քէլիմէ ասլընա միւթապըզ տէնէճէք պիր սուրէթտէ օգուտու :

Միւսիւ վէրտիւրէ պու մէքթուպը քէմալի տըգգաթ իլէ տինլէտի. հէր քէլիմէյի տինլէտիքճէ, եիւղիւնտէ հուսուլէ կէլէն չըզկըլար, քէնտինին զիհնէն ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ մէշղուլ պուլունտուղունը պիտիրիյօր իտի. նի-հայէթ քէլամէ աղազ իլէ :

— Պու մէքթուպ հէր շէյի պիտիրտիյի հալտէ հիշ պիր շէյի գաթան խապէր վէրմէյօր. մագսատ դայէթ գաբալը, միւսթահղիյանէ վէ խուսումէթքեաթանէ պիր սուրէթտէ եաղըմըշ, շունը պիր տահա օգու պագայըմ, տէտի :

Բըրօսքէր պիր տահա օգուտու, պու իրինճի օգույուշը տախի պիրինճինին այնը իտի. Բըրօսքէրտէն սօնրա միւսիւ վէրտիւրէ տախի մէքթուպըն հալի օլտուղու ճիւմլէլէրի :

պիւրէր քերէ թէքրար իտուպ, չու վեճ հիւ պէպանը էֆ-
քեար իյլէտի .

— Պու մէքթուպըն իշինտէ էն զիյառէ ճանըմը սըգան
ճիւմէ սանտրգըքեարա տթֆէն « Մատամ Թովվէին միւճէվ-
հերաթընը տա սըրգաթ իտէն օ մը տըր » ձեօզի տիր . պիր
տէ « Պէն սիզին եէրինիզտէ օլսամ, հիշ սէսիմի չըգարմալըպ
զէվճէմին հարաքեաթընը թէճէսարւմ իտէր իտիմ » Եօլուն-
տա պիր նասիհաթ վէրիշտէ, ինսանը բէք զիյառէ զաղապա
կէթիւրէճէք ճիւմէլէրտէն տիր .

Եիտտէթը մէյոճիլէթինտէն նաչի միւսիւ վէրտիւրէնին
սէսի գըսըլտը . քէնտի քէնտինէ հեր նէ սէօյլէյէճէք իսէ
տէրունի օլարագ սէօյլէյօր իտի

Գօլարընը խաչվարի կէօյսիճ իւզէրինէ դավուշտուր-
տոճգտան սօնրա, կէլիպ Բըրօսբէրին էօնիւնտէ տիմտիգ
տուրանրագ .

— Պու մէքթուպըն միւսիւ Թովվէլ իւզէրինէ օլան թէ-
էմիրի բէք միւտհիշ օյմնշ տըր . նէ ֆալիտէ քի մէքթուպ
պիր տէֆա մուճաիլէյհին էլինէ տէյմիշ տիր . պանքէր նա-
սըլ թապիաթ տա պիր ատէմ տիր, տէյու սօյնու .

— Հիտտէթլէնտիյի զէման միւճէսսէմ պիր շիտտէթ
քէսիլիր :

— Օ հալտէ պու իշտէն քիւլլիյէն գաթի իւմիւտ իթձ
մէմէլլիլ :

— Սէօզիւնիւզի անլայամատըմ .

— Տէմէք իսթէյօրում քի թապիաթընտա պէօյլէ շիտ-
տէթ պուլունան ինսանլար, քէնտիլէրինտէ պէօյլէ պիր
չիւպհէ բէյտա օլտուղու զէման իլք համլատա հարաքէթ
իթմէյուպ տիւշիմնէրէք իշ կէօրիւրէր . իթէ պիզիմ սէ-
լամէթ վէ միւվաֆագըյէթիմիգ տալի պանքէրին պու թէ-
էննիսի իլէ գայլմ օլաճագ տըր . էկէր մէքթուպուներզլ
ալտըզը անտէ, միճսիւ Թովվէլ թահամիւլ իտէմէյուպ տա
զէվճէնինին իւզէրինէ հիւճիւմ իտէրէք « Հանի գարը էլ-

մասլարըն նէրէտէ » տէմիշ իսէ , պիզիմ իչին հէր պիր իւ-
միւտ մահվ օլմուշ տէմէք տիր , չիւնքի պէն մատամ Ծով-
վէլի Թանըրմ . իշ պու տէրէճէլի պուլտուգտալն սօնրա
արթըգ հիշ Թիր շէյի կիզլէմէյոլպ ճիւմէսինի գօճասընա
իյթիրաֆ իթմէքտէն չէքինմէզ :

— Մատամ Ծովվէլ , հազըգաթը գօճասընա իյթիրաֆ
իտէր իսէ պիզիմ հազըգըմըղտալ ֆէնա՞ մը օլուր :

— Հայ , հայ , չիւնքի պու պապտէ գարը գօճա արա-
սընտա եիւքսէք սէտա իլէ Թէլաֆֆուզ իտիլէն իլք ճիւմէ ,
զաթէն գուշգուտա պուլընան Լույի իլէ Բաուլ խայընլարը-
նըն ֆիրար իթմէլէրինէ սէպէպ օլուր . պուլնլարըն ֆիրար-
լարը իսէ , պիր զաթը բէք զկյատէ մուղթարըպ իտէճէք տիր :

— Օ գաթը պէն Թանըրմըյըմ :

— Էվվէթ Թանըրպըն , հէմ տէ բէք էյի Թանըրսըն ,
պուլնտան մատէ պու իքի ճանինին , միւսթահազ օլտուգլարը
ճէզայա չարըլմագսըղըն ֆիրարա մուվաֆֆագ օլմալարընա
պէն տէ չօգ Թէէսսիւֆ իտէրիմ . պէնիմ հէնուզ հալլ օլ
մատըգ իքի չիւպհէմ վար , պիրինհիսի կասթօնըն Թապիյի
պիր էօլիւմ իէ՞ մի , եօգսա Լույի Թարաֆընտան պիր ճինայէթ
վուգույը իլէ՞ մի վէֆաթ իյլէտիյի խուքուսլարը տըր :

— Պէն կասթօնըն պէօյիւք պիր ճինայէթ նէթիճէսի
օլարապ վէֆաթ իյլէտիյինէ էմինիմ :

— Վագաա պէնիմ ֆիքրիմ տախի պու իսէ տէ , պուլնը
իսպաթ իչին օրթատա հէնուզ գաթի պէր տէլիլ եօգ տըր .
կասթօնըն խասթալըզը միւստէթինտէ պուլնը Թէտավի իլէ
օյրաշան տօգթօր « Ս » նի կէօրիւպ քէնտինին խապէրի օլ-
մագսըղըն , պու զաթը պէօյիւք պիր մէհարէթ իլէ իսթին-
թագ իյլէտիմ իսէ տէ , պու պապտէ տօգթօր տա քիւչիւք
պիր չիւպհէ պիլէ ույանմամըջ օլտուղունը կէօրտիւմ , խայըն
Լույի , պու ֆիյի մէլուհանէսինտէ օ գատար միւտէպպիրանէ
տավրանմըջ , օ գատար մէհարէթ կէօսթէրմիշ քի , հազըգա-
թէն իլմ ու հիւնէրի իլէ քէսպը չէօհրէթ իթմիշ պուլունան

տօգթօր « Ս » կիպի ճիտտի պիր տօգթօր պիլէ , պունտան պիր շէյ անլայամամը , իշթէ պիրինճի շիւպհէմ պունտան իպարէթ տիր . իքինինճիսի տախի Բաուլըն ասլ դւ նէսլի վէ սէվապըզը անվալի հագգընտա բէյտա օլմուշ քըր :

— Բաուլըն ասլընը վէ սէվապըզը անվալինի էօյրէնմէքտէ պիզէ մուհիմմ պիր խուսո՞ւս մը տըր :

— Էօյլէ եա՛ , պունըն թահգըզը պիզիմ իշին էն լուղումը պիր քէյֆիյէթ տիր , լաքին պունը էօյրէնմէք բէք օ գատար միւշկիւլ տէյիլ տիր . պու պապտէ թահգըզաթ իճրասը իշին տօթլարումտան միւսիւ Բալօ իսմինտէ պիր զաթը Լօնտրայա կէօնտէրտիմ , միւսիւ Բալօ պու կիպի խուսուսլարտա իպրազ իյլէտիյի մէհարէթ նիսպէթինտէ սատըգ պիր ատէմ տիր , պիր իբ ուճու եագալամըշ օլտուղունը պանա մէքթուպ իլէ պիլտիրտի . պագալըմ պու նազիք վէ կէնճ ճանինին ասլը նէ՞ չըգաճագ :

Բըրօսբէր , օ արալըգ բէք տէրին թէֆէքքիւրաթա տալմըշ պուլունտուղունտան , միւսիւ Վէրտիւրէնին պու սօն սէօզլէրինի տինլէմէյօր իտի . սանտըգքեար , քէնտինի հիմայէ իտէն պու զարիպ զաթըն , իգթիտարը հարիգ իւլ ատէսի հագգընտա արթըգ իթիմատ բէյտա իյլէմիշ օլտուղունտան , ճանիլէրին անգարիպ բէնշէյի ատալէթէ եագալանըպ նա՞սըլ ճէզայի սէզալէրինէ չարըլաճագլարընը , վէ պինաէն ալէյհ քէնտիսի մահքէմէյի ճինայէթ հուղուրընտա նէ՞ գատար բարլագ պիր սուրէթտէ իատէյի նպմուս իտէճէյինի թէֆէքքիւր իտիյօր , սօնրա տախի Մատլէն իլէ օլաճագ սաատէթը ալըգանէսինի տիւշիւնիւյօր իտի :

Բըրօսբէր , պիշարէ գըղճըազըն , տիքիշճինին խանէսինտէ քէնտինէ գարչը կէօթէրմիշ օլտուղու մուամլէյի պարիտանէնին էսպապընը շիմտի անլայօր իտի . օ կիւն Մատլէնին քէնտինէ գարչը կէօթէրտիյի էթվարտէն , կէնճ գըզըն հալա քէնտինի շիտտէթլէ սէվմէքտէ պէրտէվամ պուլունտուղունը անլայարագ , պու ֆէլաքէթ իշինտէ պիլէ տէ :

րունի պիր մէսուտիյէթ հըսս իտիյօր իտի .

Պիշարէ սանալըզ քծար , պու սաատէթը միւսթագ պէլէ-
յի տիւշիւնտիւքճէ քէնտինտէ պէօյիւք պիր ճիւրաթ վէ մէՎ
թանէթ հըսս իտիյօր իտի ՝ լաքիմ պու սաատէթը հալէ քի-
մի՞ն սայէսիմտէ նայիլ օչաճագ իտի . միւսիւ վէրտիւրէնին
հիմմէթ ու զայրէթի սայէսինտէ տէյիլ մի . ֆագաթ պու
պապտէ Բըրօսըէրի պէօյիւք պիր մէրագ տահա ալմըշ իտի .

Շէօյլէ քի միւսիւ վէրտիւրէյի , քէնտինտէ խէլասը էմ-
րինտէ պէօյլէ ճանտիքէրտնէ պիր զայրէթէ տիւշիւքէ՞ չէյ
նէ՞ տիր . պու ֆէտաքեարանէ շալըշմաղլըզ նէ՞ հի մէթէ
մէպնի օչապիլիր . պօ խըտմէթի միւրագպիլինէ պու զարիւզ
չէհընլի առէմ , աճէպա Բըրօսըէրտէն նէ՞ մէմուլ իտիյօր ի-
տի , իշթէ Բըրօսըէր պուրալարընը խիւշիւնէրէք , միւսիւ վէր-
տիւրէնին քէնտի հագգընտաքի հիմայէյի ֆէվզէլատէսինէ
պիր տիւրլիւ մանա վէրէմէյօր իտի . Բըրօսըէր , նէթիճէյի
թէֆէք քիսրաթը ծլարագ պիրտէն պիրէ շիտտէթլէ պաղը-
րըպ , միւսիւ վէրտիւրէյէ պէր վէճհի աթի սէօզլէրի սէօյ-
լէտի .

— Միւսիւ , զաթընըզը պէնտէն քէթմ իթմէքլէ հագ-
գանիյէթէ մագըրուն պիր հարաքէթ իշլէմիշ օլմայօրսունըզ ,
նամուսըմը վէ հայաթըմը գուրթարմագ կիպի զայէթ պէօ-
յիւք պիր էյիլք իճրասը իլէ պէնի թահտը միննէթիւնիլէ ալ-
տըգտան սօնրա , սիգէ անըզ թէչէքքիւր իթմէքլիյիմ իչին-
քիմ ծլառաղունուզը , շու անտէ պէնտէնիլէ պիւտիւրմէղ իսէ-
նիզ , հագըգաթէն պէօյիւք պիր հագգ սըղըզ իթմիշ օլուրձ
սունըզ .

Միւսիւ վէրտիւրէ պու սէօզիւ իշիտինճէ , տալմըշ պու-
լունտոգըլ թէֆէքքիւրաթ ալէմինտէն , պիւթիճն վիճուտի
թիթըէմէք սոհրէթի իլէ քէնտինի թօրլայըպ .

— Պու սիւալինիլէ պիր գաշ տէֆա ճէվապ վէրտիմ ի-
տի գանն իտէրիմ , բէտէրինիլին տօսթըյըմ . պունընլա պէ-
ռապէր հէնուզ պու թչտէն խէլաս օլամատըղընըզ կիպի սէվ-

տիյինիդ քնդա տախի-պավուչնմատընը. Ժ հալտէ պիր գաչ կիւն տահա պանա իթիմատ իլէ պէրապէր սնալը վէ մէթա-նէթ կէօսթէրմէյէ զայրէթ իտինիդ, տէտի:

— Լաքին սիդ քիմօինիդ, հա՞նկը ֆրամիլեայա մէնսուպ-մընը:

— Իլէրուտէ պունլարըն քեաֆֆէսինիտէ անլայաճագ-մընը:

Պու էսնատէ կըրանտ Արգանթ օթէինին սաաթը ալ-թըլը չալտը, պու՞նը իշիտինճէ վէրաիլէ, հէման:

— Օ՛, սաաթ ալթըյա կէլմիշ, պիդ իսէ հէնուգ պիր իշ կէթրէմէտիք, պու կիճէ էօյլէ ուղու՞ն ուզ ոըյա եաթըպ տյուեաճագ պիր կիճէ տէյիլ տիր, տէտի:

Մի սիւ Վէրտիւրէ, պու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն սծնրա հէման օտատան չըգըպ մէթիտիլէնին բաթմագլըղընա աղա-նարագ:

— Մատա՛մ Ալէքսանտր, մատա՛մ Ալէքսանտր, տէյու հայդըրտը:

Բօլթա խաֆֆէտի Պանֆէրլօ, վէ եախճտ նամը տիկէր իլէ Զընճապըն զէվճէտի պուչուճան շիշման գարը հէնուգ եաթմամըչ իտի: Լաքին վէրտիւրէնին պու տալթիթինէ պէք-լէյօր իմիշ կրալի պիր իաթիճալ իլէ գօշուպ կէլտի: Կիւլէր պիր չէհրէ իպրազ իտէթէք:

— Սէօյլէյինիդ էֆէնտիմ, էմրինիդ նէ՞ տիր, տէտի:

— Էմրիմ՝ միւմքիւնջ օլապիլտիյի գատար պիր սիւրաթ իլէ փօղէֆ տիւ Պուա վէ Բալմիրի պուրայա ճէլպ իյլէմէք-տէն իզպաթէթ տիր: պունլարա քիմօտի խապէր կէօնտէրինիդ, պէն կիտուլա պիրազ իաթիքպօթիթ իտէճէյիմ: պունլար կէ-լինճէ կէլիպ պէնի ալմատըրընը:

Մատա՛մ Ալէքսանտր, պու էմրի սղարդ տան սծնրա տաչա մէրտիվէնին ալթ գաթիլնա վարմալտան, միւսիւ վէրտիւրէ թէքլիֆալիլ պիլ, սնէրէթնէ կիտուպ սանտըգ քեարըն եաթաղընա կիրէրէք:

— Պուրատա պիրազ ույումագլըղըմա միւսաատէ իտէրսինիզ տէյիլ մի, տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն պէշ տագըգա սօնրա ույլմաղա պաշլամըշ իտի . Բըրօսբէր տախի օրատաքի գօլթուգլը սանտալեալարըն պիրինէ ուզանըպ քէնտի խէլասը էմրինտէք, պու տէրէճէտէ ղայրէթ ու իգտամ կէօսթէրէն պու ղարիպ ղաթըն քիմ օլտուղու հագգընտա, տէրին պիր մուհաքէմէյի զիհնիյէյէ տալմըշ իտի :

Սաաթ մօգուղա կէլիր կէլմէզ, միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէրին պուլունտուգլարը օտանըն գաբուսընա, ղայէթ խաֆիֆ պիր սուրէթտէ բարմագ իլէ իւշ տէֆա վուրուլտը :

Պու գատար խաֆիֆ պիր կիւրիւլթի, միւսիւ Վէրտիւրէյի տալմըշ պուլունտուղու ույգուտան ույանտըրմաղա քիֆայէթ իթմիշ օլմաղըլա, հէման եաթաղընտան ֆըրլայարագ :

— Քիմ տիր օ, տէյու պաղըրտը :

Սանաղեասը իւղէրինտէ հէնուգ եարմ պիր ույգույա պիլէ տալմամըշ օլան Բըրօսբէր գօշուպ գաբույը աշտը մարքի տը Գըլամօրանէ օտա խըտօթթեարլըղը վաղիֆէսինի իճրա իտէն ժօզէֆ տիւ Պուա, ուղագ պիր մէսաֆէտէն հիշ եօրկունլուգ ալմագսըղըն գօշա գօշա կէլմիշ կիպի, նէֆէսի՝ նէֆէսինի թէագըպ իթմէքտէ պուլունտուղու հալտէ սօլուգ սօլուղա իշէրի կիրտի . քէտի կէօղիւնէ միւշապիհ պուլունան կէօղլէրի բպրը բարըլ բարլայօր իտի, ղայէթ թէլաշլը պիր սուրէթտէ քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Ա՛հ ուսթփճըղըմ, հէլէ չօգ չիւքիւր ավտէթ իթտինիզ, պէն՝ թիգ օլմագսըղըն պուրատա նէ՝ եաբաճաղըմը շաշըրտըմ գալտըմ, նէ՝ հարաքէթտէ պուլունաճաղըմը թային իտինիզ, պէն սիզին էլինիզտէ հէր աղասընա պիր իբլիք մէրպութ պուլունուպ, պու իրլիքլէրի սահիպի չէքտիքճէ հարաքէթ իտէն գուգլալարա պէնզէյօրում, ղայպուպէթինիզ էսնասընտա թայինի հարաքէթ իտէպիլմէք, տէն աճիզ գալտըմ, տէտի :

— Սանա պէօյլէ իլանը աճզ իթմէք եագըըր մը :

— Եա նէ՞ եարայըմ ուսթաճըղըմ, տիւն էօյլէտէն սօն-
րա պանա խապէր վէրմիշ օլտուղունուզ նամլաքա խիթա-
պէն իւշ տէֆա թէլէկրաֆ չէքտիւմ . պու թէլէկրաֆլարըն
պիրինի Լիյօնա, տիկէրինի Պուգէրէ, իւշիւնճիսինի տախի
Օլուրօնէ չէքտիւմ, հիշ պիր ճէվապ ալամայընճա մէյուսի-
յէթիմտէն աղ գալտը չըլտըրաճագ իտիւմ . չիմտի պէնի
չաղըրթմըշ օլտուղունըղ խապէր ալընճա, նէ՞ գատար մէմ-
նուն օլտուղումը թարիֆ իտէմէմ :

— Իշլէր սըճագըղզ բէյտա իյլէտի՞ մի :

— Իշլէք օ գատար ըսընտը քի թութուչաճագ կիպի
պիր հալէ կէտի, պէն պուլունսուղում մէվգըտա բէք կիւճ-
իւք իլէ տուրապիլիյօրում :

Միւսիւ վէրտիւրէ, հէմ ժօղէֆ տիւ Պուա իլէ գօ-
նուշույօր, հէմ տէ ույգույա եաթտըղը էսնատէ ինթիզա-
մընա պիր աղ խալէլ կէլմիշ պուլունան թուալէթինի տիւ-
ղէլթիյօր իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ, թուալէթինի իթմամ իթտիքտէն
սօնրա կիտուպ պիր գօլթուգը սանտալեայէ օթուրտու
ժօղէֆ տիւ Պուա տախի, շապգապը էլինտէ օլտուղու հալտէ
զապիթինին գարշըսընտա զայէթ իհթիրամ իլէ տուրան պիր
ասքէր նէֆէրի կիպի տուրույօր իտի :

Վէրտիւրէ, զայէթ ճիտտի վէ ամիրանէ պիր թավը իլէ :

— Հայտէ օղլում, օլտնճա վագաւայը պնլաթ . չաքին
իֆատաթընըն իչինտէ ֆաղլա սէօզ պուլունմասըն տէտի :

— Պաշ իւսթիւնէ ուսթաճըղըմ, պու մատտէ հագ-
գընտաքի գարարընըղ վէ նէ՞ սուրէթլէ հարաքէթ իտէճէ-
յինիք, պէնճէ քիւլլիյէն մէճհուլ իսէ տէ, եալընըղ սիզէ
շունը խապէր վէրէյիմ քի, արթըզ պու քէյֆիյէթէ պիր
նիհայէթ վէրմէք զէմանը հըլուլ իյլէմիշ տիւ, արթըզ պղզ
խապիսլէրի նա՞սըլ պիր տարպէ իլէ վուլաճագ սանըղ վը-
րունըղ :

— Սէնին իէյին պօս մը տըր :

— Էվվէթ Ուսթանըղըմ, էկէր պիրազ տահա թէրէտ-
տինտ իտուպ վագըթ կէշիտր իսէնիզ, ճանկէքին իրիտին-
տէ էլտէն չըզ պամըչ օլուրսունը . սէօզէրիմէ կիւլէյօր-
սունըզ ֆիլվագը իզթիտարը ֆէվզէլատէնիզի բէք ալա
պիլմէքտէյիմ, լաքին օնլար տա ազ Կաման Կէրֆէր տէ-
յիլ տիրէր :

— Սէն պունըմըր նուպար տըզգաթ ալթընտա պու-
լունտուրմալարընը էյնապ իտէնլէրէ թէպիլիզ իթմէտին մի.
պէն սանա մէքթուպ իլէ էօյլէ էմը վէրմիշ իտիմ :

— Էմրինիզի թէմամը իլէ էյֆա իթտիմ, Ֆագաթ պու-
խապիսէր էօյլէ բէք սուհուլէթ իլէ էլէ ալփոճա կիրէճէք
քիմսէլէր տէյիլ տիրէր . շիմտի իտէ քէնտիլէրինին թէագըպ
իտիլմէքտէ ժլտուգլարընը տա անլատըլար :

— Եսպըգլար ժլտուն, պունը քէնտիլէրինէ անլատա-
ճագ տէրէճէմէ թէտպիրսիզ մի հարաքէթ օլունտու :

— Թէտպիրսիզ հարաքէթ օլունմատը, պունլար էսկի-
տէն պէրի գոնչուլանիշ իտիլէր . սիզ, բալեաչօ զըյաֆէ-
թի իլէ պունլատա քարչը պոնդունտուլունուզ մուամէլէտէն
սօնրս հէրֆիլէյր շի պհէյէ տիւշտիլէր . ռիզի բուչապ իլէ
Եարալամալարը տաին, պու շիւպհէ վէ գօրգուլարընը իս-
պաթ իթմէզ մի . իշթէ օնգչամտան պէրի տիթ քի պուն-
լար սօնտէրէճէ իհթիյաթքեարանէ տալրանըյորլար . վա-
գըթ Վէշտիքճէ պիրազ քէմիյէթ հասըլ էյլէմիշ իտիլէր . էվ-
վէլքի գօրգուլարընը զայիլ օլմուշ կիպի իտի . ֆագաթ տիւնա
քի վագաա ի զէրինէ էսկի շիւպհէլէրի պիւպիլթիւն գուվ-
վէթ Կուլտուշ շիմտի էյիճէ թուլթուշտուլար :

— Պունըն իշիւն մի պամա մէքթոնալար կէօնտէրտին
էլ էօյլէ ետ, պունուն իշին . հէլէ իշին ալթ թարա-
ֆընը տիւնլէյինիզ . տիւն սապահ Եթթագ տալիզ ալզընճա
պիդիմ էֆէննի, սալօնտաքի միլթէհարդիթ տօլապտա մահ-
ֆուզ պուլունան էվրագընը Եէրլէշտիրմէք արզուսընա տիշ-

տի պու տօլապ, մարքինին վաթընպ մախուպ տրր, օրայր պաշգա քիմսէ գարըշտըրամազ. պու տօլապըն էօյլէ զարիպ պիր քելիտի վար տըր քի, պէն պունը աշընճայա գատար չէքմէտիյիմ միւշկիւլաթ գալմատը. մարքի տը Կըլամօրան տօլապը ալմագլա մէշլուլ իքէն, պէնտէ օտանըն աթէշինի եագմաղա օղրաշըյօրում կիպի կէշլիւնէրէք, եան կէօղլում իլէ Գըլամօրանըն հէր պիր հարաքէթինի թէտգըգ իտիյօր իտիմ . . .

— Է. Լ. սօնրա՞ :

— Աման ուսթածըղըմ, պու մէյուն հէրիֆինչ նէ՞ քէսկին պաշըշը վար իմիշ, էվրագը իշգէրինէ պիր կէօղ կէղտիր-տիքտէն սօնրա, պունըարա օյիյ պաշգասը թտրափընտան տօղունուլումշ օլտուղունը բէրհալ անխտը. պու քէշֆի իւղէրինէ եիւղիւնին բէնկի ուշուպ մէրմէր կիպի պէմպէյաղ քէսիլտի, քիւֆիւր իթմէյէ պաշլատը, ամս նէ՞ քիշֆիւրլէր իշիթսէնիղ.

— Կէշ, օրաշարը կէշ.

— Պաշ իւսթիւնէ ուսթածըղըմ, պէնիմ օ քեաղըտլարը գարըշտըրմըշ օլտուղումը նէտէ՞ն անյատը, իշլմէ հալա օ մէրագտայըմ. պէնիմ պէօյլէ իշլէրտէ նէ՞ գատար տըգգաթլը տալրանտըղըմը պիլիրսինիղ, պէն էվրագը օ գատար իհթի-մամ իլէ եինէ էսկի եէրլէրինէ եէրլէշտլըմիշ իտիմ քի տիւն-եատէ պունըն քէշֆ իտիլէճէյի թաղափլուրէ սըղմազ. Կը-լամօրանտա պու քեաղըտլարա տըշարտան պիր էլ տէյմիշ օլտուղու շիւպհէսի բէյտա օլունճա, տօղապտա նէ՞ գատար քեաղըտ մէքթղապ վար իսէ տըշարը չըգարըպ ճիւմլէսինի պին տէֆա էվիրտի չէվիրտի, հէբսինի այրը այրը պիր տըգ-գաթը մախսուսէ իլէ գօղլատը. պու էվրագը թէտգըգ իշին մէլունըն էլինտէ պիր միքրօսգօպ էքսիք իտի, օ տէրէճէ թէտգըգաթտա իլէրի վարըյօր իտի :

— Սէօղիւնի մուսթասար էթ.

— Բէք էյի ուսթածըղըմ, նէթիճէյի թէտգըգաթընտա

պիրտէն պիրէ կէօզլէրի աթէշէր սաշմաղա պաշլատը , եանընտա տուրան սանտալեայը պիր թէբմէտէ սալօնըն թա օ պիր քէօշէսինէ ֆըրլատըպ , քէմալի խըշմ ու շաղապ իլէ մըրըլտանարագ պէնիմ եիւզէրիմէ եիւրիւյիւպ .

— « Պուրայա կէլմիշէր , պէնիմ էվրագըմը գարըշտըր . մըշլար , իշթէ շու մէքթուպլարընտա ֆօթօկրաֆ իլէ գօրեասընը ալմըշլար , տէմէսի՞ն մի . ահ ուսթաճըղըմ , օ անտէնէ հալէ կէլտիյիմի թարիֆ իտէմէմ , պիւթիւն վիճուտիմ . տէքի գան պէյնիմէ հիւճիւմ իթտի , արթըգ պու հէրիֆին էլինտէն ճանը օլարագ գուրթուլմագ իւմիւտինի քէստիմ , պէնտէն սօնրա մատամ Ալէքսանտըրընն հալի նէ՞ օլաճաղընը տիւշիւնմէյէ պաշլատըմ .

Միւսիւ վէրտիւրէ , ճիտտի պիր թալը իլէ տիւշիւնիյօր իտի . Ժօզէֆ տիւ Պոլանըն սէօզիւնի տախի քէսմէյուպ . հըսսիյաթը զաթիէսինի իաթէտիյի սուրէթտէ մէյտանա գօյմասընա միւսատէ իտէրէք .

— Նագլիյաթընա տէվամ էթ , տէտի :

— Պու գօրգու պէնիմ եանըմա քեար գալտը , չիւնքի ճանի հէրիֆ պանա տօգունմաղա ճէսարէթ իտէմէտի , լաքին պէն եինէ իհթիյաթէ րայէթ իտէրէք հէրիֆտէն հայլըճա ուզագ պուլունույօր իտիմ . արամըղտա գօճա պիր սալօն մասասը վար իտի . մէլունըն շու քէշֆի նա՞սըլ իյլէմիշ օլտուղունա սօն տէրէճէտէ թէաճիւպ իթմէքլէ պէրապէր , քէնտինէ .

— « Մարքի ճէնապլէրի խաթա իտիյօրսունըղ , օ տէտիյինիղ միւմքիւն տէյիլ տիր , օլամաղ , տէյօր իտիմ ,

Լաքին խապիս հէրիֆ , պէնիմ սէօզիւմէ գուլագ վէրմէյէրէք էլինտէ թուլթմագտա պուլունտուղու մէքթուպը պանա տօղրու սալլայարագ .

— Շու մէքթուպըն ֆօթօկրաֆ իլէ գօրեա իտիլմիշ օլտուղու պէնճէ մուհագգագ տըր , պէն պունը իսպալթ իտէրիմ , տէյօր իտի :

— Ֆիլհարգըգա հերիֆ տողրու սէօյլէյօր իտի . պու սէօ-
զիւնի միւթէագըպէն պանա մէքթուպըն իւզէրինտէ սարըմ-
թըրագ քիւչիւք պիր լէքէ իրայէ իտէրէք .

— Պու լէքէյի կէօրիւյօ՞րմուսըն , իշթէ պիր քերրէ
պունը գօզլա տա պագ , պունըն ֆօթօկրաֆտա իսթիմալ
իտիլէն շէյ . . . - տողրուսը տէտիյի ազլըմա կէլմէյօր , պիր
էճզա իսմի սէօյլէտի - իշթէ օ էճզա օլտուլունը անլարսըն ,
տէտի .

— Անլատըմ , անլատըմ , սէն սէզզիւնէ տէվամ էթ ,
սօնրա նէ՞ օլտուլ .

— Սօնրա նէ՞ օլաճագ , պէյնիմիզտէ շիտտէթլի պիր միւ-
նաղաա ճերէյան իյլէտի . հերիֆ պէնիմ էնսէմտէն եագա-
լատըղը կիպի շիտտէթլէ պիր քերրէ սնրստըգտան սօնրա
պէնիմ քիմ օլտուլունմը , նէ՞րէտէն կէլտիյիմի վէ նէ՞ պիլ-
տիյիմի պէնտէն սօրտու . օ գաբույա գաբուլանտըղըմ ան-
տէն օ անէ գատար կիւզէրան իտէն վագթիմի նա՞սըլ իսթի-
մալ իյլէմիշ օլտուլունմը պիր պիր հերիֆէ խապէր վերմէք
իգթիզա իյլէտի . էօյլէ սիւալլէր սօրույօր իտի քի , Քարիզին
էն մէշհուր միւսթանթիգլէրի պունըն եանընտա հիշ տիր .
անտէն սօնրա քէնֆինին պուլունտուլու տայիրէյէ պագ-
մագ վաղիֆէսի իլէ միւքէլլէֆ պուլունան օթէլին կարսօնը-
նը ճէլպ իյլէտի , պունըտա միւքէմէլէն իսթինթագ իթտի .
ֆագաթ պու իսթինթագը ինկիլիզ լիսանը իլէ իճրա իյլէ-
տիյի իշին պէն պունտան պիր շէյ անլայամատըմ , կարսօնը
սավտըգտան սօնրա պիր աղ քէսպը սիւքիւնէթ վէ հիլմիյէթ
իտուպ ալուճումա պիր լիրա սըգըշտըրարագ .

— Սանա շիտտէթլի պիր մուամէլէ կէօսթէրտիյիմէ նա-
տիմ օլտում , ալ շունը . . . շիւսհէ իյլէտիյիմ խուսուսը իճ-
րա իտէճէք գատար սէնտէ ագըլ օլմատըղընը շիմտի ան-
լատըմ , տէտի .

— Սանա պէօյլէ՞ մի սէօյլէտի .

— Էվվէթ , իշթէ այնէն տէտիյիմ կիպի սէօյլէտի .

— Պունը ճիտօրէն վէ սահի՛ն օլարագ սէօյլէտիյինտէն է-
մի՞նմիսին ա՛

— Էվվէ՛թ , Էմի՛նիմ՛

28

Միւսիւ վերտիւրէնին չէհրէսինտէ կէօրիպէն հալ, ժօ-
ղէֆ տիւ Պուանըն պու ֆիքրինէ իշթիրաք իթմէտիյին կէօս-
թէրիյօր իտի . եանի Լույի տը Գըլամօրանըն , տիւ Պուայէ
գարպը կէօսթէրտիյի մուամէլէյի հալիմանէնին ճիտտիյէթիա
նէ գայիլ օլմամըլ իտի . պինաէն ալէյհ տիւ Պուայէ .

— Էկէր հէրիֆին սանա պու սէօղիւ ճիտտի օլարագ
սէօյլէմիլ օլմամըլունա ինանմըլ իսէն , պունտան . Գըլամօրա-
նըն չոլէտիյի կիպի հաղըգ ալմէն աղըլսըղ պիր աւէմ օլտու-
ղոն անլաշըլըյօր , տէտի .

Ժօղէֆ տիւ Պղնա , պունա պիր ճէվապ պուլուպ վէր-
մէք իշին քէնտինի հայլըճա սըգաը իսէ աէյ մուվաֆըգ պիր
սէօղ պուլպաաթը , մամաֆիհ եինէ շու վէճհ իլէ նադիյաւ
թընա տէվամ իլլէտի .

— Մարքի ճէնապլէրինին հիտաէթի , պու սուլէթլէ քէս-
պը սիւքիւնէթ իթտէքտէն սօնըա սօգաղա չըգմաղ իւզրէ
կիյինտի , լաքին հէր ղէման քէնտի արօպաաը իլէ կիթմէք
միւթատը ֆըէն , պու կիւն պիր քիրա արապաաընա պինտի .
հէրիֆին պու կիտիյինի պէն ուզըն պիր կիտիլ զանն իլլէա
տիմ իսէ տէ , պու զաննըմ տօղրու չըգմաաթ . չիւնքի Գըլա-
մօրան սաաթ պէշէ տօղրու լապլէթ շէն վէ շէթարէթլի օլ-
տուղու հալտէ Եինէ ալտէթ իլլէտի . պէն պունըն օ կիւնքի
ղայպուպէթինտէն իսթիֆատէ իտէրէք , հէման թէլէկրաֆ-
իանէյէ գօշտում .

— Օ կիւն հէրիֆի թէաղըպ իթմէտի՛ն մի՛ .

— Պէն թէագըպ իթմէտիմ, օ խըտմէթի, մէհարէթինէ իթիմատըմ պուլունան պիր տօսթուլմ իյֆա իթտի, օ կիւն Գըլամօրանըն նէրէլէրէ կիտուպ նէ՝ եարմըլ օլտուղունը պու տօսթումտան խապէր ալտըմ՝ էվվէլա պիր սարրաֆա կիտուպ անընլա օլան մուամէլէսինի իճրա իյլէտիքտէն սօնրա, ըսգօնթօ շիւպէսինէ վէ անտէն սօնրա տախի պանդայա կիթմիշ տիր։ Գըլամօրանըն պանդատա խայլի ճէսիմ պիր մէպլաղը օլտուղու պունտան անլաշըլտըղը կիպի, պու թէտարիքինտէն դարիպէն պիր սէյահաթա չըգաճաղը տախի իսթիտալ օլունուր։

— Սէօյլէյէճէյինիղ հէբ պունտան իպարէթ մի։

— Էվվէթ էֆէնտիմ պունտան իպարէթ. հա՛, սիղէ շունը տա խապէր վէրէյիմ քի պու իքի ճանիլէր մատմաղէլ Բալմիրի ըէսմէն թէվգըֆ իթտիրմէյէ օղրաշտըլար. էկէր սիղ պու պապտէ իյճապ իտէն թէտպիտի էվվէլճէ իթիխաղ իթմէմիշ օլսա իտիմիղ, պիշարէ գըղ շիմտի մահրէստէ պունանճաղ իտի. պու խուսուստա տախի էմրինիղ վէճհ իլէ հարաքէթ իտէրէք Բալմիրի գուրթարալմ։

Ժօղէֆ տիւ Պուա, պաշընը հէվայէ գալտըրըպ տահա սէօյլէյէճէյի պիր շէյ գալըպ գալմատըղընը տիւչիւնտի, սէօյլէյէճէք մուհիմմ պիր խուսուս գալմատըղընը կէօրիւնճէ։

— Մէմուլ իտէրիմ քի պէն կիտուպ միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժանն հէբ պու թահգըգաթը խապէր վէրիր իսէմ, միւսթանթիգ քէմալի հայրէթինտէն իքի էլլէրինի շիտտէթլէ եէքտիկէրինէ սիւրթճէք տիր. իսթինթագ էվրագընը հափի պուլունան եիւղ օն իւշ նօմէրօլը չըգտանը խայլի պէօյիւթէճէք ծըան պու թաֆսիլաթէ, միւսիւ Բաթրի ժանն հիշ պէքլէմէմէքտէ տիր զանն իտէրիմ, տէտի։

Պիր խայլի միւտտէթ սիւքիւթ իլէ կէշտի. Ժօղէֆ տիւ Պուանըն թախմինի վէճհ իլէ, արթըգ ճանիլէրին տէսթը տալլէթէ թէսլիմ իտիլմէլէլի զէմանը մինասիպի հուլուլ իյլէմիշ իտի։

Միւսիւ Վերտիրէ իսէ , սօն իճարաւթընը մէվգըյը ֆիիլէ գօյմագ իչին , Բալմիր նամընը ալմըշ պուլունան նիյնա ժիբսինին վերէճէյի ըաբօրթը պէքլէյօր իտի . Կօն բըլաիընը պու ըաբօրթա թէվֆիգէն թանգիմ իտէճէք իտի :

Ժօղէֆ տիւ Պուանըն պուլունտուղու մէվգը հայլըճա նազիքլէշմիշ պուլունտուղունտան , հէրիֆէ պիր թագըմ էնտիչէլէր արըզ օլմուշ իտի . պինաէն ալէյճ Վերտիրէյէ :

— Ուսթա՛ճըղըմ , չիմտի պէն նէ՞ եօլտա հարաքէթ իտէճէյիմ , տէյու սօրտու :

— Շիմտի սէն եինէ խըտմէթքեարը պուլունտուղուն էֆէնտինին օթէլինէ ավտէթ իտէրսին . էֆէնտին՝ սէնին պու ղայպուպէթինէ տըզգաթ իտէր իսէ տէ , իչի հիշ անլամամազըլդտան կէլիպ սանա պիր շէյ սէօյլէմէզ . սէն տէ էսկի մուամէլէնտէ տէվամ իտէրսին :

Էրէյիճէ պիր վաղըթտան պէրի այագ իւսթիւ բէնչէրէնին էօնիւնտէ տուրմագտա պուլունան Բըրօսբէր , քէմալի իսթիղըապ իլէ :

— Պագըն , պագըն , տէյու պիրտէն պիլէ պիլթէլաշ կէօսթէրտիյինտէն , միւսիւ Վերտիրէ սէօզիւնի քէսիպ :

— Նէ՞ վար , տէյու սօրմասը իլէ , Բըրօսբէր եինէ այնի թէլաշ իլէ ճէվապէն :

— Գըլա՛մօրան . . . Գըլա՛մօրան . . . տէյու հայգըքտը , Բըրօսբէրին պու ճէվապը իւզէրինէ միւսիւ Վէքտիրէ իլէ Ժօղէֆ տիւ Պուա հէման բէնչէրէյէ գօշուպ :

— Նէ՛րէտէ , նէ՛րէտէ , տէյու պազըրտըլար :

— Իչթէ՛ , քէօբրիւնին քէօչէսինտէքի բօրթուգալճը տիւքքեանընըն արգասընտա տուրուլթօր :

Իքիսի տէ օ թարաֆա պագըպ ֆիլհաղըգա Բըրօսբէրին սէօզիւ տօղրու օլտուղունը թաստիգ իթտիլէր . Գըլամօրան , սանտըզքիարըն տէտիյի մահալէ կիզլէնմիշ օլտուղու հաւտէ , Կըրանա Սըղանթ օթէլինէ կիրուպ չըղանլարա պիրէր պիրէր տըզգաթ իտիյօր վէ պու սուրէթլէ նէսպէլլի խըտմէթ :

քեարընըն ավտէթինէ ինթիզարտէ պուլունույօր իտի :

Լույի տը Գըլամօրան , բէք մահիրանէ պիր սուրէթտէ կիզլէնմիշ պուլունտուղունտան , կէօրտիւքլէրի շախսըն հագըգաթէն Գըլամօրան օլտուղու հագգընտա հիշ շիւպհէլէրի գալմամագ իչին պիր զէման պէքլէտիլէր :

Գըլամօրան , պիր միւտտէթ օ հալտէ տուրտուգտան սօնրա սօգադտան կէլիւպ կէչէնլէրին աաթի բէք չօգ օլտուղունա մէպնի , հէր կէչէնտէն պիր տիրաէք տարպէսի եէմէյէ պաշաաղընտան , պուլունտուղու մահալի թէրք իտուպ եօլուն գալտըրմը իւզէրինտէն էնմէյէ մէհպուր օլտու . օ զէման պունըն Գըլամօրան օլտուղու պիւսպիւթիւն անլաշըտը . Բըրօսբէր , Գըլամօրանըն օրթայա չըգտըղընը կէօրիւնէ :

— Արթըգ պունտա շիւպհէ գալմատը , իւք միւշահատէմտէ եանըլմամը օլտուղում շիմտի պիւսպիւթիւն անլաշըտը , տէմէսի իւզէրինէ , ժօզէֆ տիւ Պուա պէօյիւք պիր իսթիղրապ իլէ .

— Էվլէթ , Էվլէթ , թա քէնտիսի , տէյու մըրըլտանտը :

Միւսիւ վէրտիւրէ , Գըլամօրանըն պու թէճէսսիւսինէ հիշ իսթիղրապ իթմէյօր իտի , եայընըզ միւսթահգիյանէ պիր թէպէսսիւմ իլէ ժօզէֆէ .

— Սէնին՝ պու հէրիֆէ գարըր կէօսթէրմէք իսթէտիլին մասումիյէթէ , սատէտիլիլի գանմամը օլտուղունա շիմտի ինանտըն եա , տէտի .

— Ա՛հ ուսթահըղըմ , սիզ պիր շէյէ հիւքմ իթտիքտէն սօնրա արթըգ անըն հիշ աքսիսի զուհուր իտէ՞ր մի .

— Հէրիֆին սէնի թէադըպ իթմէսինտէ իսթիղրապէ շայան պիր շէյ եօգ տըր , պու թապիյի պիր հալ տըր . պազը քիմսէլէր թարաֆընտան քէնտինին էսրարընա վուգուֆ քէսպ իտիլմիշ օլտուղունը անլատը , շիմտի խասիմլէրինի ալամաղա պաշատը . ֆագաթ տիւշմէնլէրինի պուլմագ խղտուսընտա միւշքիւլաթա տիւշադ օլտուգճա , հէրիֆին քիմ պիլիւր ճանը

նէ՛ գատար սըգըմագտա տըր . տայիմա բէշինտէ կէզէն պու խասիմէրին պիզիմ կիպի զապըթա խաֆիյէլէրի օլտուղունը պիլմէզ, պունլաթը էսկի ճինայէթ բէֆիգլէրի զանն իտէր . եագալամըչ պուլունտուղու պու եաղլը բարչատան , քէնտիլէրինէ պիր հիսսէ չըգարապիլմէք իշին քէնտինին հարաւ-քեաթընը թէճէսսիւս իտիյօրլար ֆիքրինտէ պուլունուր . Գըլամօրան , Ժօղէֆ տիւ Պուա պուրատան չըգըպ կիտինճէյէ գա ոռաթ օթէլին ճիվարընտան այրըլմայաճագ տըր , հաթտա Ժօղէֆ կիթ տիքտէն սօնրա իճրայի թահգըգաթ իթմէք իւզ-բէ օթէլէ տախի կէլէճէք տիր .

— Պէն քէնտիմի անա կէօսթէրմէքսիզին պուրատան չըգըպ կիտիպիլիրիմ :

— Էվլէթ կիտէպիլիրսին , շերապճընըն մաղաղասը իլէ օթէլին արասընտա ալչագ պիր տիվար վար տըր , օ տիվարտան շարապճընըն հավլիսինէ էնէպիլիրսին , անտէն սօնրա քեաղըտճընըն մահզէնինտէն կէշիպ Հօշթ սօգաղընա չըգար վէ օրատան կիտէճէյին մահալէ կիտէրսին :

— Նա՛սըլ գաչաճաղըմը սիզ պէնտէն էյի պիլիյօրսու-նըղ ուսթաճըղըմ , օիզ պէնիմ օթէլիմ իլէ ճիվարընը պիլ-տիլինիզ կիպի , Բարիզին իոանէլէրինտէ պիլթիւն թանըյօր իմիշսինիզ , տէյիլ մի ուսթաճըղըմ :

Միւսիւ վէրտիւրէ , զիհնէն բէք մէշղուլ պուլունտուղու իշին Ժօղէֆ տիւ Պուանըն պու պէօղլէրինէ հիշ պիր ճէվապ վէրմէտի . մէշղուլիլէթը զիհնիլէսի տախի Գըլամօրանըն օ կիւքքի հարաքէթինտէն , քէնտիլէրի իշին պիր իսթիֆատէ եօլու պուլմագ ճիհէթինէ աթֆ օլունմուշ իտի :

Ժօղէֆ տիւ Պուա տախի պիր խայլը տիւշիւնտիքտէն սօնրա վէրտիւրէյէ :

— Պէնիմ պուրատան չըգըպ կիթմէքիլիմ իշին պիր եօլ տահա վար , տէտի :

— Նա՛սըլ :

— Շիմտի պէն պուրատան իբի էլլէրիմ ճէպլէրիմտէ :

պուլունտուղու հալտէ չըգըպ, էթրաֆըմա պագընա պագընա աղըր աղըր Գըլամօրանըն օթէլինէ կիտէրիմ:

— Սօնրա:

— Սօնրա իճրայի թահգըդաթ իչին Գըլամօրանըն պէնիմ արգամտան պիզիմ օթէլէ կիրէճէյի տէրքեար տըր. հէրիֆ կէլիպ իճրա իտէճէյի թահգըդաթը մատամ Ալէքսանտրըտան իտէճէք տէյիլ մի, սիզ պու պապտէ մատամ Ալէքսանտրըյա միւքէմմէլ պիր տէրա վէրիւրինիզ. մատամ Ալէքսանտր, հէրիֆէ վէրէճէյի ճէվապլար իլէ խապիսի էօյլէ պիր սուրէթտէ շաչըրտըր քի, ալտըղը մալիւմաթ իւզէրինէ նէ եաքաճաղընը պիլէմէզ:

— Պու ֆիքրին էյի պիր ֆիքիր տէյիլ տիր, շիւպհէսի պու տէրէճէտէ արթմըշ պուլունան պիր ատէմի շաչըրթմադ, զանն իյլէտիյին գատար գօլայ տէյիլ տիր. պաղալըմ Գըլամօրան, մատամ Ալէքսանտրընըն քէնտինէ վէրէճէյի մալիւմաթա գանի օլաճաճ մը:

Միւսիւ վէրտիւրէ, զաթէն պու խուսուստա վէրէճէյի գարարը զիհնէն վէրմիշ իտի. պինաէն ալէյհ, Ժօզէֆէ:

— Գըլամօրան, քէնտի էվրագընըն պիր պաչգասը թարաֆընտան թէտգըգ իտիլմիշ պուլունտգըղունը անխաղըղը կիւնտէն սօնրա Բաուլ իլէ կէօրիւշտիլ մի, տէյու սօրտու:

— Խա՛յըր, ուսթաճըղըմ:

— Կէօրիւշմէմիշ իսէ իհթիմալ քի պիր մէքթուպ եազմըշ տըր:

— Խա՛յըր էֆէնտիմ, մէքթուպ տա եազմատը, սիզին էմրինիզ իւզէրինէ պէն պունըն մէքթուպլաշմասը խուսուսընա օ գատար տըգգաթ իտէրիմ քի, պիր հարֆ եազմըշ օլսա պէնիմ անտէն խապէրիմ օլմամադ իհթիմալ խարիճինտէ տիր, պունը պիլմէք իչին զարիպ պիր ուսուլ թէրթիպ իթտիմ, շէօյլէ քի Գըլամօրան պիր գալէմէ էլ սօգունտուրմուշ օլսա, միւթլագ պէնիմ անտէն խապէրիմ օլուր. պու եիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա Գըլամօրանըն, գալէմէրէ

հիշ էլ սիրմէմիշ պուլունտուղունտան սօն տէրէճէյէ գատար էմինիմ:

— Գրլամօրան, տիւն էօյլէտէն սօնրա տըշարը չըգմըշ իտի:

— Էվվէթ չըգտը, ֆագաթ սօգագատ պիր հարֆ պիլէ եազմամըշ տըր, արգասընտան մէրգումը թէագըպէ մէմուր օլան առէմ, Գրլամօրանըն ասլա ճագը եազտըրմատըղընը պիլտիրիօր:

— Հայտէ պագալըմ, վագըթ զայպ իտէճէք զէման տէյիլ տիր, միւմքիւն օլտուղու գատար պիր սիւրաթլա աշաղըյա էն, սանա պիր չարեէք սաաթ գատար միւսաատէ, պու միւտտէթ զարֆընտա պու խրտմէթքեարըզ գըյաֆէթինի տէյիշտիրուպ եինէ բօլիս խաֆիյէսի էսվապը կիյմէլիսին, պէնտէ պուրատա կէօզիւմիւ Գրլամօրանըն իւզէրինտէն ասլա այըրմամ:

Ժօզէֆ տիւ Պուա, պու էմիրլէր իւզէրինէ հիշ պիր թէրէտտիւտ էսէրի կէօսթէրմէքսիզին հէման օրատան զայպ օլտու, միւսիւ վէրտիրէ իլէ Բըրօսրէր բէնչէրէնին էօնիւնտէ գալտըլար, Գրլամօրանըն նէ եաբաճաղընա տըզգաթ իտիյօրլար իտի. հէրիֆ, գալտպալըգտան տիրսէք տարպէլէրի եէտիրքճէ մէյտանէ չըգըպ քէնտինի կէօսթէրիօր վէ մէվգըը միւսաիտ պուլտուգճա կիզլէնիօր իտի. ֆագաթ իսթէտիյի մալիւմաթը ալմատըգճա օրատան չէքիլմէյէճէյի թազըրնտան անլաշըլըյօր իտի. պու արալըգ Բըրօսրէր, վէրտիրէյէ:

— Նիչին օլանճա տըզգաթընըղը Լիւյի Գրլամօրանա հասը իտուպ, Բաուլա հիշ էհէմիլիէթ վէրմէյօրսունըղ, տէյու սօրտու:

— Զիւնքի տթօթում, չիւնքի . . .

Միւսիւ վէրտիրէ, պու սէօզէ գարշը վէրէճէք պիր ճէվապ արայօր իտի. լաքին արատըղը ճէվապը պուլամայըպ, նիհայէթ:

— Պուտա պէնիմ պիլէճէյիմ պիր քէյֆիյէթ տիր ,
մէտի :

Թէպտիլի սիյմա վէ էլպիսէ իթմէսի իչին ժօզէֆ տիւ
Պուէյէ պիր չարնէք միւստատէ իտիմիշ իտի . լաքին Օն
տազըգա կէչմէքսիզին ժօզէֆ արզը վիճուտ իթտի . ֆա-
գաթ պու տէֆա ժօզէֆ տիւ Պուա տէնէճէք պիր սուրէթ-
տէ կէօրիւնմէտի : Թէվվէլքի գըրմըզը իէլէլինտէն վէ գըսա
եան սագալլարընտան էսէր գալմամըշ իտի :

Պու տէֆա կէօրիւնէն ատէմ , ատէթա ճիտտի թավուրը
պիր խաֆիյէ մէմուրը իտի . չիմտի քէնտինի կէօրէնլէր պու-
նըն պիր խաֆիյէ մէմուրը օլտուղունը , գըյաֆէթինտէն ան-
լամագտա հիշ կիւճիւք չէքմէվլէր . գըյաֆէթի իլէ պէրա-
պէր չախար տախի թէպէտտիւլ իտէրէք : Թէսկի ժօզէֆ
տիւ Պուա , չիմտի ինէ Պանֆէրլօ վէ եախօա Ջընճապ տէ-
նիլէն ատէմ օլմուշ իտի :

Պանֆէրլօ , օտտաւան իչէրի կիրինճէ Բըրօսէր խէվֆ ու
հայրէթինտէն պիր քէրրէ « Պու նէ » տէյու պէօյիւք պիր
իսթիզըապ իլէ պազըրմագտան քէնտինի ալամատը . չիւնքի
Պանֆէրլօյը կէօրիւնճէ , մէրգումըն՝ սրըգաթըն մէյտանա
չըգտըզը կիւն իճրայի թէտզըգաթ իտէն բօլիս գօմիսէրինէ
եարտըմ իթմէքտէ պուլունան զապըթա մէմուրը օլտուղու-
նը տէրհալ թանըմըշ իտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ տախի Պանֆէրլօնըն շու գըյաֆէ-
թինէ նազարը մէմուլնիյէթ իլէ պիր քէրրէ պազտըգտան
սօնրա :

— Պէնա օլմամըշսըն . զապըթա մէմուրը օլտուղուն
գըյաֆէթինտէն ազըյօր , նամուսքեար ատէմլէրէ տէհչէթ
վէրէճէք պիր հէյէթէ կիրմիչսին , իչթէ պէն տէ պէօյլէ
պիր գըյաֆէթէ կիրտիյինի իսթէյօր իտիմ , տէտի :

— Էմրինիզէ մուվաֆըգ սուրէթտէ թէպտիլի հէյէթ
իթտիմ . ֆագաթ չիմտի նէ եաքաճաղըմ , անը պիլտիրի-
նիզ :

— Մահիր պիր առեմ իշին, սէնի իճրասընա մէմուր իտէճէյիմ խուսուսաթտէ հիշ զօր պիր շէյ եօգ տըր. լաքին մուվաֆադըյէթիմիզ անճագ սէնին մահիրանէ հարաքէթ իթմէնլէ թէէմին իտիլէպիլիր. Բաուլ իլէ մէշղուլ օլմաղա պաշլամաղտան էվվէլ. Գըլամօրան իլէ օլան իշիմիզի պիթիրմէք իսթէյօրըմ. շիմտի պու ճանիլէր եէքտիկէրինտէն պըր պուլունույօբլար, սէն պուշլարըն պիրլէշմէլէրինէ միւթթասըլ մանի օլմալլըրն.

— Բէքէյի, պու տէշիլինիյի իճրափէ գուսուր կէօսթէրմէմ.

— Շիմտի սէն Հօյթ սօգաղընտան չըգըպ տօղրու ՍէնՍիլլէլ քէօբրիւսինէ կիթմէլիսին. օրատան նէհրին քէնաընա էնիպ ըրիթըմըն մէրտիվէնլէրինտէն պիրի իւզէրինէ օթուրմալըսըն. ֆագաթ էօյլէ պիր սուրէթտէ օթուրմալըսըն քի, Գըլամօրան պուլունտուղու մահալտէն սէնի կէօրիւպ, քէնտինին վապըթա մէմուրլարը թարաֆընտան թէագըպ իտիլմէքտէ պուլունտուղունը անլասըն, եանի քէնտիսի պաշգա պիր թարաֆը թէճէսսիւսէ օղրաչարղը հալտէ, քէնտինի տալի թէճէսսիւս իտէնլէր պուլունտուղունը պիլսին.

— Սնլայօրու՛մ էֆէնտիմ.

— Շայէտ հէրիֆ սէնի քէնտիլիլինտէն կէօրմէզ իսէ, պիր թէտպիր գուլլանըպ պունըն նազարը քըգգաթընը իւզէրինէ ճէլպ իյլէմէլիսին. Գըլամօրան սէնի կէօրիւնճէ հէման թէլաշա պաշլայըպ օրատան սավուշմանըն եօլունա պագաճագ տըր. սէնտէ մէհարէթսիզ պիր խաֆիյէ մէմուրը թավըր իլէ պունը թէագըպա պաշլարսըն. քէնտինին՝ բօլիս թարաֆընտան թէագըպ իտիլմէքտէ պուլունտուղունա Գըլամօրանըն շիւպհէսի գալմայընճա, իղինի սէնին էօնիւնտէն զայպ իթմէք իշին օլանճա մէհարէթինի իսթիմալէ գալգըշաճագ տըր. իշթէ օ զէման սէն տէ կէօղիւնի տէօրթ աշմալըսըն հա՛, զիրա հէրիֆ էսկի գուրտ տըր.

— Պէնտէ հէնուզ տիւն տօղմուշ գուզու տէյիլիմ եա՛ :

— Սէնտէ տիւն տօղմուշ պիր գուզու օլմատըղընը պու պապտէ կէօթէրէճէյին մէհարէթ իլէ խապաթ իթմէյիսին . սէն պունըն արգասընտան այրըլմատըղճա , Գըլամօրան , Լուվր հօթէլինէ կիրմէյէ ճէսարէթ իտէմէյէճէք տիր . իշթէ պէնիմ բըլանըմ իշիւն էսաս իթիխազ օլունան նօգթա պու-րասը տըր :

— Նա սիզին զաննընզըն խիլաֆընտա օլարագ հէրիֆ Լուվր հօթէլինէ կիրէճէք օլուր իսէ , օ զէման պէն նէ՛ հա-րաքէթտէ պուլունայըմ :

— Հէրիֆին հօթէլէ կիրէճէյինի հիշ մէմուլ իթմէմ . մամաֆիհ էկէր կիրի վէրիւր իսէ , սէն պունըն հօթէլէ կիր-մէսինէ հիշ մանի օլմայըպ տըշարըտա պէքէրսին . հօթէլ-տէն նէ զէման չըգար իսէ , եինէ էվվէլքի կիպի թէագըպա պաշարսըն , ֆաղաթ հէրիֆ հօթէլէ կիրմէյէճէք տիր . մէր-գումըն էն էվվէլ տիւշիւնէճէյի շէյ , պիր չըմէնտըֆէրէ պի-նիպ պուրատան սավուշմագ օլաճագ տըր , պէն էօյլէ թախ-մին իտիլքուլմ . էկէր պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունա-ճագ օլուր իսէ , հէրիֆի եինէ թէագըպտան սարֆը նաղար իթմէմէլիսին . Սիպէրիչայէ գատար կիթմիշ օլսա , սէնտէ արգասընտան կիթմէլիսին . եանընտա բայրան վա՛ր մը :

— Շիմալի կիտիպ մատամ Ալէքսանտըրտան իսթէրիմ :

— Պէնիմ թախմիսիմ վէշհիլէ էկէր Գըլամօրան չըվէն-տըֆէրէ պինէր իսէ , հէման անը պանա մէքթուպ իլէ պիլ-տիրմէլիսին . էկէր հէրիֆ պու աղչամա գատար քէնտինի՝ սէնին նաղարըն էօնիւնտէն զայպ իտէմէղ իսէ , կիճէ օլուն-ճա թէնհա սօդագլարտա տըղգաթ էթ հա՛ , չիւնքի պու խապիս հէրիֆ հէր տիւրլի ճինայէթիլ իճրատէն չէքինմէղ պիր մէլուն տըր :

— Շոյէտ պանա գարչը սիլահ իսթիմալինէ գալգը-յաճագ օլուր իսէ պէն տէ անա սիլահ չէքէյիմ մի :

— Պէօյլէ պիլ ճիւրաթտէ պուլունաճագ օլուր իսէ :

հէրիֆին երգիւնէ պագաճագ տէրիսին ես՝, հլպէթտէ
մէն տէ մուգապէլէ իտէրմին, պէօյլէ չօճուգճա սուալլէրին
լուզումը եօգ տըր, հայաէ պագալըմ Սլլահ սէլամէթ վէր-
սին:

29

Փանֆէրլօ, Բըրօսթեր իլէ « Ուսթաճըղըմ » թէսմիյէ իթ-
տիյի միւսիւ վէրտիւրէյի քէմալի իհթիրամ իլէ սէլամլայըպ
տըշարը չըգաը, բօլիս խաֆիյէսի չըգըպ կիթտիքտէն սօն-
րա միւսիւ վէրտիւրէ վէ Բըրօսթեր, Գըլամօրանըն հարա-
քեաթընը թէտգըգ իթմէք իւզրէ երնէ բէնչէրլէնին էօնիւնէ
կէլտիլէր, սանտըգքեար սէօզէ իպթիտար իտուպ:

— Պու գատար իհթիյաթ վէ վահմէթէ նէ՝ լուզում
վար, Գըլամօրանը իթհամէ զիյատէսի իլէ քիֆայէթ իտէն
օրթատա պու գատար տէլիլէր վար իբէն, արթըգ նիչին
պու տէրէճէ իչին ինճէսինէ պագմալը, տէտի:

— Հալա պէնիմ ֆիքրիմի անլայամատընը՝ մը, պէն
պու ճինայէթ խուսուսընտա Բաուլը՝ Գըլամօրան իլէ միւշ-
թէրէք կէօսթէրմէք իսթէմէյօրում, պու ճինայէթ տաւա-
սընը այըրմաղա օղրաչըյօրում, լաքին չիմտի սուս . . . պագ
պագ . . .

Օ արալըգ Գըլամօրան, մէվգընը թէրք իտուպ քէօթ-
րիւնիւն քէնարընա եագլաշարագ կէզինմէյէ, վէ պու սու-
րէթլէ քէօթրիւնիւն աշաղըսընտա պիր շէյ կէօզէթլէմէյէ
պաշլամիշ իտի, միւսիւ վէրտիւրէ պունը կէօրիւնճէ:

— Մարքի ճէնապլէրի Փանֆէրլօյը քէշֆ իթտի, տէտի .
Հագըգաթէն պու էսնատէ, Գըլամօրանըն ազիմ պիր
թէլաշա տիւշմիւշ պուլունտուղս էթվարընտան աշիքեար
սուրէթտէ կէօրիւլիյօր իտի. էվվէլա քէօթրիւտէն կէշմէք

խոթէ, յոր իմիշ կիպի պիր գաշ աւորմ աթտը . սօնրա պիր-տէն պիրէ նիյէթինի թէպտիլ իտուպ կէրիյէ տէօնէրէք , Սէն ժան անդաղընըն պոյունա տօղրու Նիւրիւմէյէ պաշլա-տը . միւնիւ Վէրտիւրէ իսէ աղիւմ պիր մէմնունիյէթ ըզհա-րը իլէ :

— Պիղիւմ հէրիֆ արթըգ ֆիթիլի տլտը , տէտի :

Թամ պու երրատա տա գաթուսընըն աշըլտըղը , անա մախսուա օլան կիւրիւթիւտէն անլաշըլմըշ օլտուղունտան , իրիսի պիրտէն պաշլարընը արգայա չէվիրաիլէր վէ Բալմիր Շուգարէնին , եանի նիյնա ժիրսինին օտանըն օրթասընտա այագտա տուրմապ տա պուլունատուղունը կէօրտիւլէր :

Ջավալը նիյնա , օ կիւղէլ գըզ նէ՞ գատար պօղուլմուշ իտի , մաւտագէլ Մատլէնին խըսմէթինէ կիրմիշ օլտուղու կիւնտէն պէրի կէշիրաիյի մէշագգաթլը կիւնլէրին , սանքի հէր պիրի պիրէր սէնէ իմիշ կիպի , պու պիշարէ գըզըն իւ-գէրինտէ բէք տէհչէթի պիրէր հիւքմ կէօսթէրմիշ իտիլէր :

Ս զէմանաէն պէրի տէօքտիւյիւ կէօզ եաշլարը , լաթիֆ վէ սիյաս կէօզլէրինին չիտտէթը ճէվլանընը սէօնտիւրմիւշ , թէրավէթի բէնպէ եանագլարընըն բէնկի սօլմուշ վէ իչէ-րիյէ տօղրու չէօքմիւշ օլտուղու կիպի , տայիմա թէպէսսիւմ իտէր պիր հալտէ պուլունան գըրմըղը տուտագլարը տախի , չիմտի զայէթ քէտէրամիւ պիր սուրէթ արզ իտիյօր իտի :

Բըրօսբէր՝ նիյնալը կէօրիւնճէ , զանն իյլէտի քի գըզ քէնտինի կէօրիւր կէօրմէզ քէմալի մէմնունիյէթինտէն նաշի հէման կէլիպ պօյնունա սարըլը վէրէճէք , լաքին սանտըգ-քեար , քէնտինին պու զաննընտա խաթա իյլէմիշ օլտուղունը օ անտէ անլաւը , չիւնքի գըզ Բըրօսբէրի կէօրիւնճէ հիշ պիր մէմնունիյէթ էսէրի կէօսթէրմէյիպ , զայէթ սատէ պիր սու-րէթտէ պիր եապանճը սէլամլար կիպի սէլամլատըգտան սօն-րա , իթաաթքեարանէ պիր թավր իլէ կիտուպ միսիւ Վէր-տիւրէնին գարշըսընտա տուրտոն :

Նիյնա ժիրսի , աաէթա թէրպիյէ օլունմուշ պիր հայ-

վանըն սահիպինտէն գօրդտուղու կիպի , պու զարիպ ատէմտէն գօրդույօր իտի :

Փագաթ միւսիւ վէրտիւրէ , Նիյնա ժիբսի հագգընտա զայէթ միւլֆիգանէ վէ տօսթանէ պիր սուրէթ կէօսթէրիպ :

— Սէօյլէ պագալըմ սէվկիլի գըզըմ , պանա նէ՞ հէվատիս կէթիւտին , ցէտի :

— Միւսիւ Ֆօվվէլին խանէսի երկէ գարըչտը , պէն սիղէ ինպարը քէյֆիյէթ իթմէք իւզրէ կէվէք իսթէտիմ իսէ տէ իշտէն վագըթ պուլամատըմ , մատմաղէլ Մատլէն , պիր վէսիլէ պուլուպտա պէնի տըշարը կէօնսէրինճէյէ գապար հայլըճա կիւճիլիք չէքտի :

— Սանա օլան պու իթիմալընտան տօլայը մատմաղէլ Մատլէնէ պէյանը թէչէքքիւր իթտիքտէն պաչգա , պէնիմ թարաֆըմապն տախի քէնտինէ այրըճա արզը շիւքրան իթմէյէ ունութմա :

— Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ :

— Մատմաղէլ Մատլէն , պիղիմ իլէ օլան մուգավէլէսի խարիճինէ չըգմայօր զանն իտէրիմ :

— Էվվէթ էֆէնտիմ , թէմամը իլէ էմիրլէրինիզէ միւթապըգ սուրէթտէ հարաքէթ իլլէմէքտէ տիր :

— Մարքի տը Գըլամօրան կէլիյօր մը :

— Իզտիվաճէ գարար վէրիտիքտէն սօնրա , մարքինին հիշ պիր ագչամ զիյարէթինի քէստիյի կէօրիւմէյօր , հէր ագչամ կէլիյօր , մատամ Ֆօվվէլ տէ մատմաղէլ Մատլէն տէ մարքիյէ տույիմա հիւսնի գապուլիյէթ կէօսթէրիյօրլար , մարքի տէ բէք զիյատէ մէմնուն կէօրիւնիւյօր :

Նիյնա ժիբսինին վէրտիյի պու իյզահաթ , Բըրօսքէրին օղէմանէ գատար օլան ֆիքիւրլէրինի թէմամը իյէ ալթ իւսթ իլլէտի . զէվալը սանտրգքեար հիտտէթինտէն աթէշ քէպիլտի . պիշարէ տէլիգանլը , միւսիւ վէրտիւրէնին ագիլանէ թէրթիպաթընտան պիր շէյ անլայամայարագ , հէման հիտտէթինտէն մաղլուպ օլուպ միւթէհապիւրանէ պիր սուրէթլէ :

— Մարքի տէնիլէն ծրէզիլ, օ ալչագ, օ խըրսըզ, օ գաթիլ հէյիֆին, միւսիւ Ծովվէլին ֆամիլեասը միյանընա թէք-լիֆսիզէն նա՛սըլ գապուլ օլունույօր. պու նամուսըեար ֆամիլեա իչինէ կիրտիքտէն սօնրա պիր տէ Մատլէնէ ըզհարը տէրտի աչգ իտիյօր հա՛. ա՛հ միւսիւ Վէրտիւրէ ճէնապլէրի, իշ պու տէրէճէյէ վարտըգտան սօնրա արթըգ սիլ տէ պէնի նէ՛ իչին ալտատըպ օյալանտըրըյօրօունըզ, արթըգ պու իշտէ պիր իւմիւտ ֆէօշէսի գալտը՝ մը, տէյու հայգըլտը:

Միւսիւ Վէրտիւրէ, ամիրանէ պիր սուրէթլէ պիր իշաչրէթ իտուպ Բըրօսըրի սուստուրարագ:

— Արթըգ սուսընըզ միւսիւ, շիմտիյէ գատար իթտիյինիզ ճիտտի պիր հարաքէթտէ պուլունմաղա միւգթէտիր տէյիլ իսէնիզ, պարի սէլամէթինիզէ օղրաշանլարըն իճրաաթընա մանի օլմայընըզ, տէտի:

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու սէօզտէն սօնրա Նիյնայա թէվ-ճիհի խիթապ իտուպ հալիմանէ պիր սէտա իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Հայտէ սէվկիլի գըզըմ, նէ՛ էօյրէնտին նէ՛ քէշֆ իթտին իսէ անլէրի պանա անլաթ տա տինլէյիմ:

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի սիզէ անլաթմագ իչին գաթի վէ միւսպէթ օլարագ պիր շէյ էօյրէնէմէտիմ:

— Նա պիր ազ էվլէլ միւսիւ Ծովվէլին խանէտի բէք գարըշտը, ալթ իւսթ օլտու տէյօր իտին:

— Էվլէթ գարըշտը, օրթատա վէխիմ պիր հալ ճէրէյան իյլէտիյինի պաղը ալամէթլէրտէն անլատըմ իսէ տէ, հէր շէյ գաբալը պիր սուրէթտէ ճէրէյան իյլէտիյինտէն, գաթի օլարագ պիր շէյ էօյրէնէպիլմէք միւմքիւն օլամատը. ֆագաթ էվլին իչինտէ ֆէվդէլատէ պիր հալ վուգուա կէտիյի հէր շէյտէն անլաշըլըյօր. հագընտա միւսի Ծովվէլ խանէտանընա պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ էրիշէճէյինի թախմին իտիյօրում:

— Նասըլ ֆէլաքէթ:

— Իշթէ պսւնա տայիր պիր շէֆ անլայապիւմէք միւմ-
քիւն օլամայօր . արթըգ մատամ Թօվվէլ ճանսըգ պիր ճէ-
սէտ կիպի կէզիյօր , շունը տա իտտաա իտէրիմ քի . մատամ
Թօվվէլին էլան Մատլէնտէն կիզլէտիյի պիր չօգ հալլէր վար
տըր :

— Միւսիւ Թօվվէլ նէ՞ հալտէ պուլունույօր .

— Օ զէվալլընըն պնշընա տա պիր ֆէլաքէթ կէլտի
ամմա նէ՞ օլտուղունը հէնուզ քէշֆ իտէմէմ . տիւնտէն պէրի
սանքի օ ատէմ , էվվէլքի միւսիւ Թօվվէլ տէյիլ իմիշ կիպի
պիւսպիւթիւն տէյիշտի , պիր Եէրտէ տուրուպ օթուրմայա-
րադ տայիմա կէզիւիյօր , քէնտինի կէօրէն ատէթա տէլի
զանն իտէր , պիշաքէնին սէտասը պիլէ թէպէտտիւլ իթտի
օ էսկի շէն մէշրէպ վէ շէթարէթլի միւսիւ Թօվվէլ շիմտի
բէք խըրշըն , թիթիզ վէ նաաան պիր ատէմ օլտու :

— Նէ՞ կիպի .

— Սանքի քէնտինէ սէօյլէյէճէք պիր չօգ շէյլէր վար
իմիշ տէ . քէնտինի բէք կիւճ զապթ իտէպիլիյօր իմիշ կիպի
պիր սուրէթ կէօսթէրիյօր , պաղըշընտա պիր տէհէթ վար ,
զէվճէսինին Եիւզիւնէ պաղտըղը զէմանլար պու տէհէթ
պիւսպիւթիւն քէսպը շիտտէթ իտիյօր . տիւն աղչալ մարքի
տը Գըլամօրան կէլտիյի անտէ միւսիւ Թօվվէլ « Իշիմ վար »
տէյէրէք հէման չըգըպ կիթտի . հասըլը Թօվվէլ իւանէտա-
նըն հալի պիւսպիւթիւն թէպէտտիւլ իթմիշ տիր :

Միւսիւ վէրտիւրէ , միւսիւ Թօվվէլին՝ մարքի տը Գըլա-
մօրանա զարչը օլան մուամէլէյի պարիտանէսինի իշիտինճէ ,
բէք պէօյիւք պիր պէշաշէթ ասարը կէօսթէրիւլ օլտուղուն-
տան , Նիյնա ժիբսի սուտը :

Միւսիւ վէրտիւրէ , տէմինտէն Բրօսքէր իլէ օլան միւ-
նազաասընը ունուտարաղ մուամիլէյէ խըթապէն :

— Կէօրիւյօրմիւսըն , իշթէ տէտիյիմ չըգայօր , տէփի :

— Էվվէթ , միւսիւ Թօվվէլէ տայիր . . .

Միւսիւ վէրտիւրէ , Բըրօսքէրէ սէօյիւնի պիթիւրմէյէ

մէյտան վերմէյիւ հէման շու սէօզէր իլէ մուգապէլէ իթ-տի :

— Պու զաթ , քէնտինին իւք էվվէլ իսթիյար իթմիշ օլ-տուղու հարաքէթի պէյէնմէյօր , շիմտի թէպտէլի հարա-քէթէ գալգըշտը , թահգըգաթ իլէ օղրաշըյօր , քէնտինէ կէօնտէրմիշ օլտուղունը մէքթուպտաքի սէօզէրին տգղրու օլտուղունը մէյտանա չըգարմագ իչին տէլիլէր իսպաթլար արայօր . ֆադաթ շիմտիյէ գատար արատըղը տէլիլէրի պուլմուշ տըր , պունա հիշ շիւպհէ իթմէմ . (նիյնա ժիւպիյէ թէվլէհիհի խըթապ իտէրէք) .

— Մատմազէլ Մատլէն իլէ մատամ ֆօվվէլ տիւն սօ-գաղա չըգտըլար մի :

— Էվվէթ , կիւնիւն պիր գըսմընը սօգագտա կէշիրտի-լէր :

— Օ զէման միւսիւ ֆօվվէլ նէ՞ հարաքէթտէ պուլուն-տու :

— Միւսիւ ֆօվվէլ խանէտէ եալընը գալտը . հանըմ-լար պէնի պէրապէր կէօթիւրմիւշ օլտու գլարը իչին , միւսիւ ֆօվվէլին խանէտէ նէ՞ եաբտըղընը կէօրէմէտիմ :

— Էվվէթ հիշ շիւպհէ եօգ , միւսիւ ֆօվվէլ արատըղը տէլիլէրի պուլմուշ տըր , հէմ տէ քէք գաթի տէլիլէր պուլմուշ տըր . ա՛հ սէրսէմ Բըրօսբէր , սէնին կէօնտէրտիյին իմզասըղ մէքթուպըն պիղէ բէք չօգ զարարը տօգունտու :

Միւսիւ վէրտիւրէնին շու իֆատաթը իւզէրինէ նիյնա ժիւպի պիրաղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա :

— Էվվէթ , Էվվէթ , շիմտի անլատըմ , հագըգաթէն միւսիւ ֆօվվէլ հէր շէյէ ահեհա՛ օլմուշ տըր . շիմտի պունը նէտէն անլատըմ պիլիյօրմուսընըղ . միւսիւ ֆօվվէլ , քէնտի օտա խըսմէթբեարլարընա պիր էմր վէրիւր իքէն Գավալլօն տույմուշ . իշթէ միւսիւ ֆօվվէլին պէջիւք պիր շիւպհէյէ տիւշտիւյիւնի պէն պու էմիրտէն անլատըմ , տէտի :

— Օ էմիր նէ՞ իմիշ պագալըմ :

— Միւսիւ Թովկէլ օտա խըտմէթքեարընա, քէնտի խանէսինէ նէ գատար մէքթուպ կէլիր իսէ, պունլար հէր քիմին նամընա կէլիշ օլուր իսէ օլսուն՝ ճիւմլէնինի քէնտինէ կէթիրմէսինի էմր իթմիշ, շայէտ պոլ էմրինի թութմատըղը սուրէթտէ խըտմէթքեարը գովաճաղընը պիւտիրմիշ:

Պոռ սէօղ իւզէրինէ պիշարէ Բըրօսըէր, եինէ քէնտի հըքսընա զալէսկէ իտէմէյէրէք:

— Էկէր Փիլհագըգաւ իշպու փէրէճէլէրէ վարմըշ իսէ, արթըք մատտէյի կիզի թութմանըն նէ՝ էհէմիլյէթի վար, հէր պիր շէյի իյթիրաֆ իթմէլի, տէտի:

Պոլ էսնատէ միւսիւ Վէրտիւրէ, եինէ Բըրօսըէրին եիւզիւնէ զազապանէ պիր նաջար ֆըրլաթմիշ օլտուղունտան, պիշարէ սանտըքքեար պիրտէն պիրէ սիւքիւթ իսուպ պունտան զիյատէ պիր սէօղ սէօյլէյէմէտի, միւսիւ Վէրտիւրէ իսէ, Նիյնա Թիրսիյէ:

— Միւսիւ Թովկէլին օտա խըտմէթքեարընա պէօյլէ պիր էմր վէրտիլինի Գավայլօն նէ՝ վագըլի տիւյմուշ, տէյու սօրտոռ:

— Տիւն էօյլէսէն սօնրա:

— Իշթէ պէնտէ նպունտան գօրգույօր իտիմ, հիշ շիւպ հէ եթգ քի միւսիւ Թովկէլ, շիմտիյէ գատար նէյէ գարար վէրէճէք իսէ վէրմիշ տիր. էօթէքիլէրէ պիր շէյ սէղտիրմէմէսի իսէ, անլէրտէն միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ ախզը ինթիգամ իթմէք իշին տիր, պոլ զաթըն գարարլարընա գարը կէլմէք իշին վագթինտէ հարաքէթ իթմէք լագըմ տըր. աճէպա պոլ վոգոռաթ իւզէրինէ պանքէրին զիհնինի շէլիպտէ օ Պէճնտէրիլէն մէքթուպըն սպիլթէ վէ գարադքեարանէ պիր մէքթուպ օլտուղունա, պինտէն ալէյէ դէվճէսինին պոլ պապտէ մաճոռ պոլլունտուղունա քէնտինի թէքըար ինանտըրմագ միւմքիւն օլապիլիր մի . . .

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պոլ սէօզլէրի սէօյլէտիրտէն սօնրա պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտի. Բըրօսըէր, միւսիւ Թովկէլէ

մէ ըթուող կէօնտէրմէք տէրէճէսինտէ պիր տիվանէլիլէ ճիւ-
րաթ իթմէմիշ օլտա իտի , շիմտի վէրտիւրէնին էվվէլճէ թան-
ղիմ վէ թէրթիպ իթմիշ պուլունտուղու բըլանը միւճիպինճէ
հարաքէթ իթմէք բէք գօլայ օլտադ իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ , հէր հալտէ մուվաֆֆադ օլմադ ի-
շին զիհնինտէն պաշգա պիր չարէ թէհարրի իտիյօր իտի .
նիհայէթ իւլ էմր պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , նիյնա
ժիրսիյէ չու սէօլլէրի սէօլլէտի :

— Նէթիրտիյինիզ խապէրլէրտէն տօլայը բէք մէմնուն
օլտում գըզըմ , թէշէքքիւր իտէրիմ , շիմտի պիլա հարաքէթ
տուրմադ պիղիմ իշին բէք թէհիլէլի տիր , սիզ երինէ միւ-
սիւ միօվվէլին խանէսինէ տվտէթ իթմէլիսինիզ , պիզտէ քէ-
մալի կէրմի իլէ իշիմիլէ պօշլաւալըլըլ . միւսիւ միօվվէլ սէ-
նիտէ էտարէ վազըֆ զանն իտիյօր . տման ղայէթ տըգ զաթ-
լը վէ իհիլայթլը ամալլտան գըզըմ . հէր նէ տույար իտէն ,
վէլէվքի պիր քէլիմէճիւր օլտուն ճիւմէսինի պանա պիլտիր .
հայտէ արթըգ կիտէպիլիրսին :

Միւսիւ վէրտիւրէ , պղէ սօն սէօլլէլի իլէ նիյնա ժիր-
սիյէ եօյ վէլմիշ իտի իտէ տէ : Պէնճ գըզ Նըզլայ կիթմէտի .
պիք միւտտէթ թէրէտտիւտ իթտիքտէն սճնրա քէնտինինտէ
սօրաճադ պիր սիւալի պուլունտուղունը թամլըլ իլէ անլա-
տարադ :

— Գալտաս նէ՞ օլտու միւսիւ , պունտան նէ՞ խապէր
վար , տէյիւ սօրտու :

Պունընլա ի շիւնճիւ տէֆա տըր քի , Բըրօսբէր պու օն
պէշ կիւն Նլարֆընտա պու « Գալտաս » իսմինի իշիտիյօր ի-
տի :

Պու խամի պիրֆնճի Կոէֆա զտպթիլէ նէզարէթի տիվան-
խանէսինտէճ քէնտինէ հիմոյէ վէ մուավէնէթ վատ իտէն
միւհթէրէմ սիլմալը վէ եաշլիճա պիր ղաթ թարաֆլընտան
իշիթմիշ իտի :

Իքինճի տէֆա նիյնա ժիրսիտէն պահա իտիլտիլի էանա-

տէ, պու իսմի քէնտինէ միւսթաթիդ միւսիւ Բաթրի Ժան սէօյլէմիշ իտի:

Օ սաաթտէ տախի իւշիւնճիւ տէֆա օլարնդ «Գախտաս» իսմինի իշիտիյօր իտի. Բըրօսբէր, պու իսմին սահիպի քիմ օլմագ լաղըմ կէլէճէյինի զիհնէն բէք չօգ արատը իսէ տէ պըլլամատը:

Միւսիւ Վէրտիւրէ, էօյլէ հէր պիր շէյտէն միւթէէս սիր օլմազ պիր զաթ իբէն պիլէ, պու իսմի իշիտինճէ պիր քէրրէ թիթրէլի վէրտի, տէրհալ պու թէէսսիրի մէն իտէրէք, նիյնալէ:

— Պէն սիզէ պըք զաթը հէր հալտէ պուլաճաղըմը վատ իթտիմ իտի, վատիմիտէ իյֆա իտէճէյիմ... պուլնտան գաթ թիէն էմին օլունուզ. հայտէ գըղըմ արթըգ սիզէ ուղգըլ լար օլսուն, տէտի:

Նիյնա Ժիբսի վէմնունիյէթինի իյմա իտէր պիր թավը իլէ չըգըպ կիթտիքտէն սօնրաւ միւսիւ Վէրտիւրէ, բէք տէրին պիր թէֆէքթիւրաթա տալտը:

Բըրօսբէր շիմտիյէ գատար պու զարիպ լատէմին պու տէրէճէտէ մէյուս պուլունտոդունը քալա կէօրմէմիշ փտի պանաղգընար, պոք ֆէվգէլատէ զաթըն պէօյլէ մէյոփսիյէ թէ տիւշար օլտըղունը կէօրիւնճէ, հէման ճէսարէթինի արթըրըպ մահճուպանէ պիր թավը իլէ:

— Պէն ճիւլաթ իյլէտիլիմ օ մէճնունանէ հարաքէթիմ իլէ սիզի բէք միւշկիւլ պիր մէվգըտա պըրագտըմ զանն իշ տէրիմ, տէտի:

— Իվլէթ, օ մէճնունանէ հարաքէթինիզ մէվգըմըքը սօն տէրէճէտէ կիւճլէշտիրտի, շիմտի նէ եաբալըմ, հարաքէթըմըքը թաճիլ մի իտէլիմ, կօգսա վոգուլաթէ մի միւնթաղըր օլալըմ պէն պու իշին հաղըգաթընը մէյտանէ չըգարմագ իշին մուգատտէս պտտ իյլէտիլիմ պիր զաթը միւս թէրէմսիմաթէ սէօլ վէրմիշ իտիմ, օ սէօղիւ իյֆա իթմէք պէնճէ բէք պէօյիւք պիր վաղիֆէ տիր յ պէն պու իշին իշին—

տէն միւսթանթիգին մուսվէնէթի ինզըմամ իթմէտիքճէ չը-
գամայաճաղըմը աշլայօրում, կիտիպ պու զաթտան մուսվէ-
նէթ թալէպ իտէլիմ. հայտէ սէնտէ պէրապէր կէլ:

30

Միւսիւ վէրտիւրէնին խապէր վէրմիշ օլտուզու կիպի,
Ֆիլհագըգա Բըրօսքէրին, համիսի պուլունան զաթըն րէյի-
նէ մուխալիֆ զլարագ կէօնտէրմիշ օլտուզու մէքթուպըն,
միւսիւ Թօվվէլին իւզէրինտէթի թէսիթի բէք տէհչէթիի օլ-
մուշ իտի:

Պանքէր, միւթատը մուճիպինճէ սապահլէյին գալգըպ
քէնտի նամընպ կէլէն մէքթուպլարը օգումագ իւզրէ իշ ճա-
տաքնա կիտէրէք, օն իքի օն իւշ թանէ գատար մէքթուպ
աչմըշ իտի. մէգքիւր մէքթուպլարըն հէր պիրի պանգայա
միւթէպիգ պիր իշ տայիր իտի. նիհայէթ էլինէ սանտըգ
քէարըն օ մէնհուս մէքթուպը կէչտի:

Պու մէքթուպտա իսթիմալ իտիլէն եաղը, միւսիւ Թօվ-
վէլին նաղարը տըղգաթընը ճէլպ իթտի, մէքթուպ եաղըլ-
տըլը զէման եաղընըն թէպտիլինէ օղրաչըլմըշ օլտուզունը
փնլամագ տա կիւճիւք չէքմէտի, չիւնրի քէնտի միլեօլարա
մայիք միւթէպէր, պիր պանքէր օլմագ մինասիպէթի իլէ
չիմտիլէ տէլին պաղէն իսթիքհամաթը վէ պաղէն տաթի
թահգիլթըլ հավի պու եօլտա մէքթուպլարը քէնտինէ բէք
չօղ կէլմիշ տիր. հաշ պու քի մէգքիւր մէքթուպըն միւսթէ-
վիլթըլ, քէնտիսի իշին բէք տէհչէթիի օլտուզունը կիւյա էվ-
վէլտէն հըսս իլլէմիշ կիպի, տահա իլք սաթըրը օգումագ
տա մուսիլէյին գալպի չիտտէթի սուրէթտէ չարմաղա
պաշլատը. միւսիւ Թօվվէլ, օ հէյէճան իլէ մէքթուպը շո-
վէճհ իլէ օգումաղա իպթիտար իթտի:

« Սէվկիլի էփէնտի .

« Սանտրգրեարընը Բըրօսքէր Պէրթօմիյի հիւքիւմէթէ թէսլիւմ իթտինիլ, պուհա հիչ քիմսէ պիր շէյ տէյէմէզ, չիւնքի խըյանէթինէ սիզնէ գանաաթը թամմէ հասըլ օլմուշ իտի .

« Փազաթ գասանըզն տէրունինտէն իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը ալան օ իսէ տէ, զէվնէնիլին միւճէվհէրաթընը չալըպ էմնիյէթ սանտըզընա ըէհինէ գօյանտա եինէ օ մը աըր » վէ Ղայրիհիւմ . . .

Պանքէր ք մէքթուպը նիհայէթիմէ գատար օգնչունճա՝ առէթա եըլտըրըմտան վուրուլմուշ կիպի պիր հալէ կէլտի . շիմտիյէ գատար թալիյին հէր տիւրլիւ լըլթփօնա օղրամըշ պուլունան միւսիւ փօվէլ իչին, պու ֆէլաքէթ հազըգաթէն բէք գօրգունճ պիրհոտպէ իտի փիւսիւ փօվէլ շիմտիյէ տէյին կէչիրմիշ օլտուղու էգմիս իչինտէ փ ճիտտի պիր ֆէլաքէթ իչին պիր տամլա պիլէ կէօզ եաշը տէօքմէմիշ իտի փ

Ձէվնէտինն, քէնտինն գարշը խըյանէթ իթմիշ օլտուշ զունը պու մէնհուս մէքթուպ քէնտինն պիլտիլիօր . պուհա իթիմատ իթմէտիյի սուրէթտէ, կէօզէթլէյիպ հազըգաշթը հալէ պիլզաթ քէսպը վուգուֆ իթմէսի թավօիյէ իտիլիօր իտի . օ անէ գատար իֆֆէթը միւճէսմէմէ զանն իյլէտիյի վալանթին, քէնտիսի կիպի նամուսքեար պիր գօճայը ալըաթմըշ օլտուն . . . իչթէ պունը տիւշիւնտիւքնէ զէվալը պանքէրին ագլը պաշընտան կիտէյօր իտի .

Ձէվնէսի ք չէրիքը ճինայէթի օլան ալըադա պիլթիւն միւճէվհէրաթընը վէրտիքտէն սօնրա, քիմ պիլիւր անըն նէ եօլտաքի հէվէսաթ վէ արզուլարընը թէսքին իթմէք իչին ֆիլլի սըրդաթը, պիլս մոստուլըն իւզէթինէ հիւքլէթմէք իւզրէ գասայը պօշտլթմադա քատար ճէոարէթ կէօսթէրմէք, հազըգաթէն տիւննատարի ճինայէթլէրիմ էն նէֆրէթամիլլի ատտ օլունմա՞զ մը .

Միւսիւ Պօլիէլ, շու մէնհուս մէքթուպըն քէնտինտէ
հասըլ իյլէտիյի մէյուսիյէթը ազիմէնին թէէսսիրի իլէ նէ
եաբաճաղընը շաչըրըպ, ճանսըզ պիր ատէմ կիպի հէման
պուլունտուղու մահալէ երղըլը գալտը. պէօյիւք պիր ֆէլա-
քէթին՝ ինսանըն պէյնի իւղէրինտէքի իւք թէէսսիրի էքսէ-
րիյէթէ պու եօլտա վուգուա կէլիր:

Ձէվալը ատէմճըազ, էթրաֆընտա պուլունան էշեայը
պիւթիւն գարանըզ կէօրիւյօր իտի, գուվվէյի ֆիքրիյէսի
քեամիլէն մահվ օլմուշ կիպի պիր տէրէճէյէ կէլմիշ իտի:

Լաքին պիւ պիհուշ հալ, պիր միւտտէթ սօնրա քէն-
տինտէն եավաշ, եավաշ զայիլ օլմաղա պաշլատը. քէնտի
քէնտինէ.

— Աման եա՛ Րապպիմ՝ նէ՞ ըէզիլանէ հարաքէթ, նէ
ալչազ ճապընա իթիֆազ, տէյօր իտի:

Միւսիւ Պօլիէլ, պու սէօղտէն սօնրա էլինտէքի օ մէն-
հուս մէքթուպը Խալուճը իշինտէ պուրուշտուրըպ էյիճէ սըզ-
տըգտան սօնրա, տէրունինտէ աթէշ պուլունմայան պօշ սօ-
պայա աթը վէրտի վէ եինէ քէնտի քէնտինէ.

— Պու ֆիլլի ըէզիլանէյի արթըզ զիհնիմտէն չըգար-
մաղա չալըշայըմ, օ գատար քալչազ ճապընա պիր հարաքէթի
աղլընա կէթիրէնին զիհնինէ պիլէ խալէլ կէլիր, տէտի:

Պանքէր, պու սէօղի սէօյլէմէքլէ եինէ օ մատտէյի տիւ-
շիւնմէքտէն պիր տիւրլի քէնտինի ալամայօր իտի. զարիպ
տիր քի ինքան տիւշիւնմէմէք իսթէտիյի պիր շէյի պիւլաքիս
էն զիյատէ տիւշիւնիր. պիր շէյի տիւշիւնմէմէք խզուսու-
սընտա ճէպըն նէֆա իթմէք եինէ օ շէյի տիւշիւնմէք տէմէք
տէյիլ մի տիր. թապիաթ ինսանլարա պու եօլտա պիր իղ-
թիտար վէլմիշ օլտա իտի, պիւթիւն ալէմին տէրտ ու քէ-
տէրտէն աղատէ պիր սուրէթտէ իմրարը հայաթ իթմէլէրի
լաղըմ կէլիր իտի:

Պիր քէրրէ ինսանըն ֆիքրինէ պիր շիւպհէ կիրտիքտէն
սօնրա, կիւնլէր հաֆթալար կէշտիքճէ օ շիւպհէ պէօյիւր.

պէօյիւտիւքճէ ինսանըն հուզուրը իսթիրահաթը տախի մահվ
ջուր . չիւպհէ , վուգուընտան գօրգուլան հագըգի պիր ֆիի-
լին մէհհուտ օլմասընտան զիյատէ ինսանը պիզար իտէր .
չիւնքի ինսան, իսթէր իսթէմէզ հագըգաթա գարչը պիր գա-
նաաթ հասըլ իթմէյէ մէհպուր տըր . պու գանաաթ իսէ
հագըգաթտա բէք տէհչէթիւ օլմագլա պէրապէր, վիճտանի
պիր իսթիրահաթ՝ պիր գարար տէմէք տիր . չիւպհէ իսէ ,
սատագաթընտա իշթիպահ հասըլ օլմուչ պուլունան զաթըն,
էյի վէ քէօթի հալլէրինի մուհաքէմէ իթմէք Խօլլարընտա
ինսանը ստաթլար կիւնէր իլէ էզէր , պիւթիւն կիճէլէրի
ույգուտան րահաթտան մահրում պըրադըր .

Իշթէ միւսիւ Թօվվէլ տախի պու ըզթըրապ իշինտէ պու-
լունուպ , եազըլսանէսի էօնիւնտէ չէնէսինի տիրսէյինէ տա-
յամըչ օլտուղու հալտէ պիր թագըմ թէֆէքքիւրաթը վէ-
լսիմէյէ տալմըչ իտի . վիճտանի պիր րահաթ հասըլ իլլէմէք
իշին, պիւթիւն մուհաքէմաթընը զէվճէսինին լէյհինէ օլմագ-
իւզրէ եիւրիւթմէյէ չալըչըյօր իսէ տէ , պուլունտան հիչ պիր
ֆույիտէ հասըլ օլմայօր, պիւաքիս ըզթըրապը պիւսպիւթիւն
արթըյօր իտի .

Եա օ մէհհուտ մէքթուպըն իֆատէլէրի հագըգաթա
մուվաֆըգ իսէ . . . միւսիւ Թօվվէլ նէ գատար ինճէտէն ին-
ճէյէ արամըչ օլսա , իշթէ պու սիւալէ գարչը քէնտինճէ
գաթի պիր ճէվապ պուլամայօր իտի . ղէման կէչտիքճէ, պան-
քէրին օ էսկի մէյուսիյէթի հիտտէթէ միւնգալիպ օլտու .
հէմտէ էօյլէ պիր հիտտէթ քի կիթտիքճէ շիտտէթի արթըպ,
նիհայէթ ինսանըն իսթիյարը պիւսպիւթիւն էլինտէն կիտէ-
րէք , կէօզիւնէ հիչ պիր շէյ կէօրիւնմէյիպ էրպապընը ճի-
նայէթէ գատար սէվգ իտէր .

Միւսիւ Թօվվէլին , շիտտէթը թէհաւվիւրտէն տիշլէրի
պիր պիրինէ քիթլէնմիչ օլտուղու հալտէ, քէնաի քէնալինէ .

— Ահ շու մէքթուպը պանա եազան իսթընը պիւմիչ
պսամ, պիր քէրրէ պու տաէմ պէնիւմ էլիմէ կէչմիչ օլսա , օ

ղէման ետրաճաղըմը պէն պիլիր իտիմ, տէյօր իտի

Ձէվալը պանքէր, մէքթուպը պիր տահա զգումագլա պէլքի պիր շէյ քէշֆ իտէպիլիրիմ խիււեաոր իլէ եերինտէն գալգըպ, պիր ազ էվվէլ քէմալի նէֆրէթլէ սոսայա արթմըշ օլտուղու մէքթուպը քիւլէրին իշինտէն արայըպ չըգարտը պր մէշում մէքթուպը թէքրար պուրուշուգլըզլարընը տիւղէլտէրէք եազըխանէսինին իւզէրինէ գօյտու

Դուվվէյի զէքեասընըն էրէպիլտիյի պիր տըգգաթ իլէ, մէքթուպըն հէր պիր հարֆընը այրը այրը մուայէնէ վէ թէտգըգա պաշխատը նիհայէթ նէթիճէյի թէտգըգաթը օլարագ քէնտի քէնտինէ

— Պու եազը միւթլաքա պէնիմ մէմուրլարըմտան պիրինին եազըսը օլմալը պէն պիր սէպէպ իլէ հէրիֆին գալէ պինի գըրմըշմ տըր պէսպէլի օ տա չիմտի պու սուքթիլէ պէնտէն ինթիգամ ալմաղա գալգըշմըշ տըր, տէտի Վ

Միւսիւ Ֆօվվէլ, քէնտի իտարէխանէսինտէ միւսթախտէմ պուլունան մէմուրլարըն ճիւմէսինի զիհնինտէն կէշիրտի քէնտինէ գարշը պէօյլէ պիր հարաքէթէ ճիւրաթ իտէպիլէճէք քիմնէ օլուպ օլմատըղընը արատը, ֆագաթ պէօյլէ խայինանէ վէ ըգըիւանէ պիր ինթիգամա գալգըշաճագ քիմնէ պուլամատը

Պատէհու պու տէհչէթամիլ մէքթուպըն հանկը թարաֆտան բօսթայա վէրիլմիշ օլտուղունը իւլշիւնտի զարֆը արայըպ պուլթիւ, զգումուղու մէքթուպըն «Դարտինալ ը Մուան» սօգաղընտան բօսթայա պըրագըլմըշ օլտուղունը անլատը, ֆագաթ պսւնտան տա պիր շէյ քէշֆ իտէմէտի

Մէքթուպը թէքրար էլինէ ալտը, հէր քէլիմէյի հէՎ ճալէր վէ թահլիլ իտէրճէսինէ պիր գաշ տէֆա տահա օգուպու

Իմգասըգ պիր մէքթուպ կէօնտէրմէք հէր հալտէ պիր ալգազըգ աւտ օլունուր պէօյլէ շախսընը կիզէյէն ալաղըն սէզլէրինէ իթիմաֆ զայրի ճայիլ տիլ պու եփտա կիզլի

պիր մագսատէ մէպնի կէօնտէրիլէն մէքթուպա էհէմմիյէթ վէրմէմէք, էն զիրատէ ագիլանէ պիր հարաքէթ տիր.

Լաքին պէօյլէ իմզասըզ մէքթուպար եիւզիւնաէն Նէ՞ գատար նամուսքեար ֆամիլեալարն բահաթլարը սատտէթլէրի մահվ ումուշ տըր, պիր խայրնըն, ալչագ պիր հէրիֆին, պիր գաշ սաթըրըդ իֆատաթը միւֆտէտէթքեարանէսի, բէք չօգ մասոււլարա կէօզ եաշը տէօքտիրմիւշ տիր.

Մահզա ֆէտաքեարանէ պիր մագսատ իւղէրինէ գաքալանմըշ պուլունան պէօյլէ պիր մէքթուպը օգուտմէգատն պօնրա, ինսան՝ անը քէմալի Նէֆրէթլէ աթէշէ անըպ մահվ իտէր. վագաա աթէշ մէքթուպը մահվ իտէր իսէ տէ, ֆագաթ պունըն՝ ինսանըն գալպինտէ ույանտըրտըզը շիւպհէ պագի գալըր. պու շիւպհէին՝ ինսան իւղէրինտէ հասըլ իյէտիյի թէէսսիրի, կիւնյէր կէշտիքճէ քէսպը շիտտէթ իտէր. ինսանըն, էն զիյատէ էմին օլտուղու քիմսէլէրտէն իթիմատ ու էմնիյէթի գալգար.

Պիր գաշ տագըգա էվլէլ օ լանէթլի մէքթուպա էհէմմիյէթ վէրմէմէք իսթէյէն միւսիւ ֆօվլէլին ֆիքրի, պիրտէն պիրէ տիւշարը թէպէտտիւլ օլարագ հէման քէնտի քէնտինէ.

— Եօ՞գ, Եօ՞գ, պու իշքէնճէնին պէն տէ սզուոն միւտտէթ տէվամընա թահամմիւլ իտէմէյէճէյիմ, կիտէյիմ պու մէքթուպը զէվճէմէ կէօսթէրէյիմ. պու պապտէ իյղահաթ թալէպ իտէյիմ, տէտի.

Միւսիւ ֆօվլէլ, պու Նիյէթլինի իճրայէ գըյամ իյէտիյի էսնատէ, եինէ պիրտէն պիրէ թէվագուֆ իթտի. ագլընա զայէթ միւտհիշ պիր ֆիքիր կէլմիշ օլմաղըլա, եինէ քէնտի քէնտինէ սէօյլէշէրէք.

Եւ պու մէքթուպըն միւհթէվիյաթը տօղու իտէ, եւ հագըգաթէն զէվճէմ պէնի պէօյլէ խայինանէ պիր սուրէթտէ ալտաթմըշ իտէ, շիմտի էկէր պու քէյֆիյէթի զէվճէմէ խապէր վէրիւր իտէմ, գատըն՝ քէնտինի միւտաֆաա իսին լազըմ կէլէն էսպապը միւքէմմէլէն հապըրլամաղա գալ-

գրչըր , սօնրա պէնիմ իշին թահգըզը հազըգաթ խուսուսը կիւճլէիւր , տէյու մըրըլծանտը :

Պանըէր , պու պապտէ ուղուն ուղատըյա տիւշիւն-տիւքտէն սօնրա , շիմտիքի հալ սիւքիթ իտուպ տա զէվճէ-սինին հարաքեաթընը թէճէսսիւսէ գարար վէրաի :

Ֆիւհազըգա մաղլուպը հիտտէթ ու շիտտէթ օլան վէ պիր չօգ խուսուսաթտէ թալաշ ալէվի կիպի պիրտէն պիրէ բարյայան պու զաթ , թէքմիւ հըսսիյաթը միւթէհաւուրա-նէսինի ծիւքիւնէթ իշէ կիղլէմէյէ մաւվաֆֆազ օլմուշ վէ սուհուլէթլէ թահգըզը քէյֆիլէթ իտէպիլմէք իշին , չէհ-ըէսինտէ հիշ պիր թէէսիւր ասարը կէօսթէրմէմէյէ հա-զըրլանըյօր իտի :

Պու խոճսուսը թահգըզ վէ թէճէսսիւս իթմէքտէ քէն-տի իշին կիւճ պիր մատտէ տէյիլ իտի . չէօյլէ քի , կէօն-տէրիլէն մէքթուպտա զէվճէսինին միւճէվհէրաթը էմնիլէթ սանտըղընպ ըէհինէ գօնուլմուշ օլտուղիւ պիլտիրիլիյօր իտի . էկէր մէքթուպըն պու իտտաաար տօղրու չըգմազ իսէ , տի-կէր սէօզլէրինէ տաիսի իթիմատ ճայիզ օլմատըղը թապիյի տիր , ֆազաթ մէքթուպըն պու սէօզի տօղրու չըգտըղը սուրէթտէ , իշթէ օ զէման իշին նէթիճէսի քէսպը վէխա-մէթ իտէճէյի տէրքեար տըր :

Միւսիւ Ֆօվվէլ , զիհնինտէն պու գարարլարը վէրմէքլէ մէյղուլ իքէն , պիր ուշագ կէլիպ էօյլէ թաամը հազըր օլ-տուղունը քէնտինէ խապէր վէրաի :

Երմտի միւսիւ Ֆօվվէլ իշին , զայէթ մուհիմ օլան չէյ , խարիճէն թէէսիւրաթընտան ըէնկ վէրմէմէք քէյֆիլէթի իտի . չէհրէսի նէ հալ քէսպ իյլէմիշ պուլունտուղունը ան-լամաֆ իւզըրէ գապիւնէսինտէն չըգմազտան էվվէլ պիր քէր-ըէ ալինէլէ պազար , եիւզիւնին սարըլըղընտան հազըգա-թէն քէնտիտէ գօրգաու վէ քէնտի քէնտինէ :

— Աճէպա լուղումը գատար մէթանէթ կէօսթէրմէմէ-յէճէքմիլիմ , տէտի :

Միւսիւ Ծովվէլ պու էնտիշէ իլէ սօֆրայա օթուրտու . մատամ Ծովվէլին միւթատը՝ գօճասընտա ճիւղվի պիր պօղ-կունլուգ ալայիմի կէօրսէ , եինէ նէ)է՝ սըգըլտըղընը ան-լամագ իշին պին տիւրլի սիւալլէր իյրատընա գալգըլմագ օլտուղունը պիւտիյի ճիհէթլէ , զէվալլը պանքէր՝ զէվճէսի-նին նազարը տըգգաթընը պաչգա պիր ճիհէթէ չէվիրմէք իւղրէ , պիր թագըմ պէյհուտէ վէ հէվայի սէօղլէր պու-լուպ սէօյլէմէյէ մէճպուր օլտու :

Պու սէօղլէրի սէօյլէմէ ըլտէ իքէն միւսիւ Ծովվէլին գալ-պէն տիւշիւնտիւյի չէյ , գարըսընըն խապէրի օլմագսըղըն պիր վագըթ պուլուպ տա , մումաիլէյհանըն միւճէվհէրաթ հըֆը իյլէտիյի չէքմէճէյի եօգլամագ խուսուսը իտի :

Պու ֆիքր քէնտինի օ տէրէճէյէ գատար իշլալ իյլէմիշ իտի քի , պու կիւն սօգաղա չըգրպ չըգմայաճաղընը զէվ-ճէսինէ սօլմագտան պիլ տիւրլի քէնտինի ալամատը . զէվ-ճէսի պու ծուալէ ճէվապէն :

— Հաւատա բէք ֆէնա տըր ամա , Մատլէն իլէ պիր-լիքտէ կէօրէճէք միւսթաճիլ պիր իշիմիղ վտր , անըն իշին պու կիւն սօգաղա չըգմաղա մէճպուր օլաճաղըղ , տէտի :

— Սաաթ գաշտա չըգաճագսընըղ :

— Եէմէքտէն գալգարսագ չըգաճաղըղ :

Մատամ Ծովվէլին պու ճէվապը իւղէրինէ պանքէր . կիւյա պէթիւք պիր թագեիգ ալթընտան գուրթուլմուշ կիւ պի կէնիշ պիր նէֆէս ալտը :

Պիր աղ սօնրա հաղըգաթը հալէ քէսպը վզգուֆ ի-տէճէյինտէն տօլայը , միւսիւ Ծովվէլ գապընա սըղմայօր ի-տի պէօյլէ ըղթըրապ վէրիճի պիր շիւպհէտէ գալմագտան իսէ , վէլէվ քի քէնտիսի իշին բէք տէհէթի սոնն հազը գաթը անլամագլըղ օ հալէ թէրճիհ իտիյօր իտի :

Թաամ խիթամ պուլտու . միւսիւ Ծովվէլ պիր սիկա-րա եագտը միւթատը վէճհ իլէ եէմէք պալոնընտա պիր միւտտէթ տուրամայըպ , միւսթաճէլ պիլ իշի պուլունտու-

ղունը պէհանէ իտէրէք գապինէսինէ չէքիտի :

Ֆէվգէլատէ պիր իհթիյաթ օլմագ իւզրէ, օղլու Լիւսի-
յէնի չաղըրըպ պունա պիր իշ սըրարըչ իտէրէք էվտէն սաւ-
աը , թահարըիյաթընը իսթէտիյի սուրէթտէ իճրա իտէպիւ-
մէք իշին խանէտէ գալմագ իսթէյօր իտի :

Միւսիւ Ֆօվվէլ, եարըմ սաաթ գատար պէքլէտիքտէն
սօնրա , զէվճէսի իլէ մատմագէլ Մատլէնին պինմիշ օլտուգ-
լարը արապանըն , հալլիտէն հարաքէթ իյլէտիյինի զուհօրէ
կէլէն կիւրիւլթիւտէն անլատը . պու եարըմ սաաթըրգ միւտ-
տէթ քէնտինէ եարըմ ասը գատար ուզուն կէլմիշ իտի :

Պանքէր , արթըգ հիշ պիր չէյ պէքլէմէյէրէք զէվճէ-
ինին օտապընա գօշտու , մումաիլէյհանըն միւճէվճէրաթ
հըֆօ իյլէտիյի չէքմէճէյի աշտը , իլք նազարտա պուրա-
տաքի միւճէվճէրաթ մահֆազալարընըն չօղունըն էքսիլմիշ
օլտուղունը անլատը . օն օն իքի գատար մահֆազա վար ի-
տի , լաքին պունլարընտա իշլէրինտէ հիշ միւճէվճէրէ միւ-
թէալլիգ պիր չէյ եօգ իտի :

Պա պիրինճի մէշհուտաթը , մահաճու մէքթուպըն իկապ-
լաթը բէք օտղրու օլտուղունը իսպաթ իյլէտիյի ճիհէթլէ ,
պու միւտհիշ հազըգաթ , քէնտինէ պէյնի իշինտէ ատէթա
պիր գումպարա բաթլար կիպի քէշֆ օլունմուշ իտի :

Ջէվալը պանքէր , կէօզիւ էօնիւնտէ պուլունան պու
հազըգաթա եինէ պիր տիւրլիւ իհթիմալ վէրմէք իսթէմէ-
յուպ , օ անտէ տիվանէ կիպի պիր իսթիճալ իլէ գարըսընըն
նէ գատար սանտըղը տօլապը վար իսէ ճիւմէնինի գարըչ-
տըրմազա պաշլատը . ազլընա , զէվճէսինին միւճէվճէրաթը-
ճը պաշղա պիր մահալէ գօյմուշ օլմասը իհթիմալի կէլտի .
հէր թարաֆը եճգլնտը , իյնէ արարճասընա արատը , ֆա-
գաթ միւճէվճէրաթէ տաշիր հիշ պիր էսէր կէօրէմէտի :

Մատամ Ֆօվվէլին , միւճէվճէրաթըն մահալլէրինի թէպ-
տիլ իթմէք վէ եախօտ պաղըլարընը թամիր իթտիրմէք իշին
գուլոմճըյա կէօնտէրմիշ օլմասը իհթիմալի վար իսէ տէ ,

էվին իշինտէ միւճէվհէրաթէ տայիր պիր լյնէ պիլէ պուլուն-
մամասընա մանա վէրմէք պիր ազ միւշկիւլ պիր քէյֆիլէթ
իտի .

Օ անտէ միւսիւ Ծօվվէլին ազլընա , պիրտէն պիրէ ժան
Տիտիյէ պիրպտէրլէրին վէրտիքլէրի պէօյիւք պալօ կէլտի .
պու պալօտա՝ գարըսը իլէ Մատլէնին հիշ պիր էլմաս թա-
գընմամըշ օլմալարը պանքէրին իսթիզրապընը մուճիպ օլ-
տուղունտան , զէվճէսինէ նէ՞ իշին միւճէվհէրաթ թագմա-
մըշ օլտուղարընը սիւալ իլլէտիյի զէման , գարըսընտան շու-
ճէվապը ալմըշ իտի .

— Էլմաս թագընդպտա նէ՞ եաբայըմ , պէնտէ մէվճուտ
պուլունան միւճէվհէրաթը հէր քէս պիլիյօր , պունլարը հէր
քէս էօյրէնտի , շիմոի միւճէվհէրաթ թագընմազ իսէմ տա-
հա զիյաաէ նազարը տըգգաթը ճէլպ իտէրիմ . պունտան
պալգա պու կիւնքի գըյաֆէթիմէտէ էլմաս թագընմագ հիշ
եագըշըգ ալմազ .

— Էվվէթ , Վալանթին գօճասընա պու ճէվապը վէր-
միշ իտի , հէմտէ սէտասընտա պիր թէպէտտիւլ , չէհրէսին-
տէ պիր գըզարթը , վիճուտինտէ պիր թիթրէմէ հուսուլէ
կէլմէքսիղին վէրմիշ իտի .

Միւսիւ Ծօվվէլ , գարըսընըն պու տէրէճէ մէլանէթինէ ,
պու մէրթէպէ իըյանէթինէ շաշըյօր իտի . եիրմի սէնէյի
թէճավուզ իտէն միւտտէթը իզտիվաճլարը իշինտէ գարըսըն-
տան կէօրտիւյի էթվար վէ մուամէլաթ , քէնտինին իֆֆէթը
միւճէսսէմէ վէ ֆագիլէթ նօգթէյի նազարընճա , գատըն
թայիֆէսինէ պիր նումունէ տէնմէյէ շաքան հիւսնի հալ վէ
ախլագ սահիպէսի պիր գատըն օլտուղունա , պանքէրտէ
վէրլէ գատար պիր շիւպհէ պըրագմամըշ իտի .

Հէյհաթ , մէկէր իսէ օ մէլէք սուրէթինտէ կէօրինէն
գատըն , չէյթանա տէրա վէրէճէք տէրէճէտէ մէլուն վէ
մէնհուս պիր մախլի գ իմիշ . զէվալը պանքէր , եիրմի սէ-
նէտէն պէլի տիր պու գատըն թարաֆընտան ալտաաըլմագ-

տա պուլունմուշ օլտուղունը տիւշիւնտիւքճէ , ագլընա խըֆֆէթ կէթիրէճէք մէրթէպէլէրինէ կելիյօր իտի .

Նէ՞ զարիպ հալ , ինսան՝ պու աւէմտէ քէնտինէ աճը կէլէն պիր հագըգաթա բէք գօլայ ինանմագ իսթէմէզ , միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ պուլնը ըէտտ իթմէյէ գայրէթ կէօսթէրիր . իշթէ պու գապիլտէն օլմագ իւզրէ միւսիւ Պօվլ վէլին զիհնինտէ պիր սօն իւմիւտ տահա ույանտը .

Մատամ Պօվլէլին , քէնտի միւճէվհէրաթընը մատմագէլ Մատլէնին օտասընտա հըֆզ իյլէմէք իհթիմալի տախի վար իտի .

Միւսիւ Պօվլէլ , հէր նէվի սայկըյը պիր հանէ գօյա-րագ , կէնճ պիր գըզըն սանտըղընը տօլապընը գարըշտըր-մագ , նէ՞ տէրէճէլէրտէ մուղայըրը թէրպիյէ վէ ինսանիյէթ պիր հարաքէթ օլտուղունը աւլա նազարը էհէմմիյէթէ ալ-մայըպ , մատմագէլ Մատլէնին օլանճա էշեասընը տախի ալթ իւսթ իթտի , լաքին միւճէվհէրաթէ միւթէալիգ պուրատա տախի հիշ պիր շէյ պուլամատը .

Պանքէր , պու թէհարրիյաթընը պէլլի իթմէմէք իշին գարըշտըրտըղը էշեայը եինէ էսկի հալինէ կէթիրմէք իշին բէք զիյատէ իթինա կէյսթէրիյօր իտի .

Մատլէնին էշեասը միյանընտա զէվճէսինին միւճէվհէ-րաթընը պուլամատըգտան պաշգա , մատմագէլին , քէնտինէ մախսսու օլան էլմասըրտանտա հիշ պիր էսէր կէծրմէմիշ օլմասը , պիշարէ Պօվլէլին իսթիլըապ վէ ըզթըրապընը պիւս-պիւթիւն արթըրմըշ իտի .

Իէնճ գըզըն , միւճէվհէրաթ վաղ իյլէտիյի չէքմէճէտէ եէտի սէքիզ թանէ մահֆագա կէօրմիւշ իսէ տէ , ֆագաթ պուլնլարըն ճիւմլէսիտէ պօշ իտի .

Տէմէք օլոնձօր քի եէկէնի պուլունան Մատլէնտէ , եէն-կէսինին էսրարընա վագըֆ օլարագ , օ տա ճիւսայէթէ իշթի-րաք իթմիշ .

Իշթէ պուլ սօն տարպէ , զէվալը պանքէրտէ արթըգ հիշ

իգթիտար պրկագմատը, պիշարէ ատէմճըաղ քէնաի քէն-
տինէ

— Աման, եա՛րապաիմ, մէկէր պէնի ալտաթմագ խու,
սուսընտա իքիսիտէ միւշթերէքէն հարաքէթ իթմիշէր, տէ-
ջօք իտի:

Պիշարէնին արթըգ ալագտա տուրաճագ մէհալի գալ-
մամըշ օլտղըղունտան, օրատա պուլունան պիր գօլթուգըլը
սանտալեէնին իւղէրինէ եըգըլը վէրտի:

Միւսիւ Փօվվէլին կէօղլէրինտէն պէօյիւք պիր սիւքիւ-
նէթ իլէ իրի իրի եաշաթ տէօքիւլմէ, յէ պաշատը. զէվալը
պանքէր, հաղին պիր սուրէթտէ արատա պիր իշինի չէքէ-
ջօք իտի:

Արթըգ պու պիշարէ ատէմ իշին հալաթ տէմէք պէօ-
յիւք պիր նէքպէթ վէ իշկէնճէ տէմէք իտի. զզէմանէ գալ-
տար հուսուլինէ չալըշտըղը սաատէթը հայաթը արթըգ
մահվ օլմուշ իտի. ֆէլէյին զուլմինտէն մէսուն գալաճաղընա
օ զէմանէ գատար էմնիյէթ հասըլ իյլէմիշ օլտուղու հայա-
թընըն լէղղէթի, պիր անտէ պօզուլը վէրմիշ վէ հալի իս-
թիգպալի պիրտէն պիրէ նաղարը էօնիւնտէ գարշարմըշ իտի:

Վագաա կէօրիւնիւշտէ սաատէթ վէ մայիշէթը խարի-
ճիյէսինտէն հիշ պիր չէյ պօզուլմամըշ իտի. մատտէթէն
հիշ պիր թէպէտտիւլ վէ թէխալիւֆ կէօրիւլմէյօր իտի.
Ֆագաթ հաղըղաթտէ օ գատար պէօյիւք պիր ֆէլաքէթէ
օղրամըշ, սաատէթի օ տէրէճէտէ ալթ իւսթ օլմուշ իտի
քի զ պու հալ քէնտինէ ատէթա թապիաթ գանուլարըն-
տան պիրինին, տիւշարը թէպէտտիւլ օլմաջը գատար զարիւպ
վէ տէհշէթամիղ կէօրիւնիյօր իտի:

Էվվէթ, իֆֆէթը միւճէպէմէ զանն իյլէտիյի սէվկիլի
գարըսը Վալանթիլին, պէօյլէ նամուսուղճա վէ րէղիլանէ
հալլէրէ ճիւրաթ կէօթէրմիշ պուլունմասը, միւսիւ Փօվվէլէ
տիւնեատաքի հէր տիւրլի իհթիմալաթըն խաքիճինտէ պիր
հալ կիպի կէօրիւնիւյօր իտի:

Պէօյիւք պիր մուհապէթ իլէ սէվիպ մէմնունիյէթինի մուհիպ օլմագ իչին, հիչ պիր ֆէտաքեարլըգտան չէքինմէտիյի պու գատընը, սէրվէթը մէվնուտէսի մուգապիլինէ գաղանմը վէ պոնընլա էվլիլիք ալէմինտէ էսկիտիքճէ մուհապէթի արթմը իտի. էօյլէ մէլէք սուրէթ պիր գատընըն պու գատար սէնէտէն սօնրա ճինայէթինի կէօրմէք, զէվալը պանքէրէ բէք աճը կէլիյօր իտի:

Տէմէք քի վալանթին, իքի էրքէք էվլատ վալիտէնի պուլունան վալանթին պու զէվալըյը ալտաթըյօր իմիչ,

Օղուլարը ագլընա կէլինճէ պանքէրին զիհնի պիւսպիւթիւն բէրիչան օլտու. չիւնքի վալանթին իքի էվլատընըն վալիտէլէրի իսէ տէ, պագալըմ միւսիւ ծօվվէլ պուլըարըն հագըգի բէնէրլէրի մի տիր. վալանթին, սաչլըրընա ագտիւշմիւշ պուլունտուղու պիր սինտէ քէնտինի ալտաթտըղը հալտէ, պունտան էվվէլի կէնճիլինտէ ալտաթմը պուլուն մասընտա տահա զիյատէ իհթիմալէ եագըն տէյիլ մի տիր.

Չէվալը ատէմճըաղ, եալընըղ հալի հագըր իչին տէյիլ, մագիսի իչին տախի տիւչարը մէյուսիյէթ վէ ըղթըրապը պի նիհայէ օլտոյօր, վէ պիր սադատէթը հագըգըյէ օլմագ իւղրէ թէլաղըր իլլէտիյի էսկի մէսուտ կիւնլէրին խաթըրէսի, շիմտի քէնտինտէ աքսի պիր թէէսսիր հասըլ իտիյօր իտի. կէչմիչ օլան օ սախթէ սաատէթէ նիչին ալտանմը պուլունտուղունա սօն տէրէճէտէ պիր հիտտէթ կէօսթէրիյօր իտի.

Միւսիւ ծօվվէլին, հէր պիր իւմիւտ վէ խայալաթը զէվճէսինէ օլան մուհապէթինէ միւսթէնիտ իտի. վալանթինին պէօյլէ սատըգանէ պիր մուհապէթը զէվճիյէյէ տէյէրի օլմայան պիր գարը օլտուղունը անլայընճա, արթըգ պիչարէ պանքէր, քէնտիսի իչին տիւնեաուա հիչ պիր սաատէթ գալմամը պոլլունտուղունա ճիտպէն գամաաթ կէթիրմիչ օլտուղունտան, պունտան սօնրա եաչմմագ պոն ատէմէ պէյհուտէ պիւ իւքէնճէ չէքմէքտէն իպարէթ կէօրիւնիյօր իտի. արթըգ քէնտի իչին պիր արղույա նախիլ օլմագ ֆէ-

միւտի գալմամբն օլտուղունտան , պէոյլէ ֆաճիանէ պիր նէ-
թիճէյէ վարմը պոչլունան հայաթընա խիթամ վէրմէյէ
գարար վէրտի .

Ճագաթ միւսիւ ծովվէլտէ կէօրիւլէն պու պէոյիւք
ֆիւթուր վէ իւմիւտսիղլիք հալի չօգ վագըթ տէվամ իթ-
մէտի . պու շէտիտ մէյուսիյէթ պիրտէն պիքէ ազիմ պիր
հիտտէթէ թէհավվիւլ իյլէմիշ օլտուղունաան , հէման տիմ
տիք այաղա գալգարագ բիւր զազապ քէսիւտի , կէօղլէրի
հիտտէթ գըղըճըմլարը սաչմաղա պաչպտը . սաաաթիինի
մահվ իյլէմիշ օլանլարտան ախըր ինթիգամ իթմէտիքճէ
էօլմէմէք խուսուսընտա քէնտինտէ շէտիտ պիլչ արզու ու-
յանտը .

Պանքէր , եալընըզ միւճէվհէրաթըն պուլունամամաաը
պու պապտէ գաթի պիր սէրրիշթէ , պէոյիւք պիր տէլիւ աաա
օլունամայաճաղընը տիւշիւնիւպ , ինթիգամընը տահա պիր
միւրէմմէլ սուրէթտէ իճրա իյլէմէք իշին պաչգա տէլիլէր
էլտէ իթմէք լաղըմ օլտուղունը թէֆէքքիւրէ պաչպտը .
զաթէն պու տէլիլէրէ տէսթըրէս օլմագ քէնտիսի իշին միւշ-
կիւլ պիր քէյֆիյէթ օլմատըղընը պիլիյօր իտի .

Պո գարարը իւղէրինէ , էվվէլա օտա խրամէթքարընը
չաղըրըպ խանէսինէ նէ գաաար մէրթուպ կէլիր իսէ , պուն-
լարըն ճիւմէսինի տօղրուտան տօղրույա քէնտինէ կէթիւրչ
մէսինի էմը իթտի .

34

Միւսիւ ծովվէլ , օտա ուչաղընապ պոք էմրիւթէրալիքտէն
սօնրաա Սէն Տըմիտէ պուլունան թառնաըղը պիր նօթէրէ
մուֆասալ պիր թէլէկրաֆ չէքտի , պու թէլէկրաֆ իլէ՝ թ-
րաաա պըլունան Բակուլ ֆամիլէտընա վէ պախուլս ս պու

Փամիլեատէն ուն Րառլ Տըլակուրա տայիր մալիւմաթը հազըգիյէ վէ գաթիյէ թալէպ իտի :

Պատէհու տախի քէնտինէ կէլէն իմզասըզ մէքթուպըն ըէյինէ թէպաիյէթլէ , մարքի տը Գըլամօրան տէնիլէն ատէմին սէվապըզը ահվալինի թահգըզ իթմէք իչին բօլիս նէզարէթինէ միւրաճաաթ իթտի :

Լարին բօլիս նէզարէթի, պու կէօնա էսրար խուսուսընտա պիր մէզար դատար սաքիթ տիր . հէր նէ էսրարէ վուգուֆ բէյտա իյլէմիշ իսէ՝ անլէրտէն եինէ քէնտի իսթիֆատէ իտուպ խարիճէ սըր չըգարմազ . օրատաքի տէհչէթամիզ տէֆթէրլէրի սէօլլէթմէք , անճագ նէզալլէթ թարաֆընտան պիր էմըր մախսուս սուտուրի իլէ միւմբիւն ուապիլիր պիր քէյֆիթ տիր :

Միւսիւ ֆօվվէլին պու միւրաճաաթը իւզէրինէ բօլիպ նէզարէթի թարաֆընտան հաճկը էսպապէ մէպնի մարքի տը Գըլամօրանն սէվապըզը ահվալի հազըզնտա մալիւմաթ ալմագ իծթէտիյինի սիւալ իյլէտիլէր . պանքէր իսէ պիթթապի պու էսպապը խապէր վէրէմէյինճէ , նէզարէթ մէմուրլարը , պու պապտէ քէնտինէ պիր քէլիմէ պիլէ սէօլլէյէմէյէճէքլէրինի պէյան իտէրէք , էկէր քէնտինի պու թահգըզաթա սէվգ իտէն սէպէպլէր բէք էհէմիլիթլի իսէ նըզամէն միւտտայի ումումի էֆէնտիյէ միւրաճաաթ իթմէսի լազըմ կէլէճէյինի իթթար իթտիլէր :

Միւսիւ ֆօվվէլ , պու էսրար մէյտանա չըգմայըպ քալքի միյանընտա տէվէրան իտիյօր իսէ , եինէ անլէրին պէյնլէրինտէ գալմասընը տըզու իյլէտիյի կիպի . պու միւտհիշ տավայը մահքէմէլէրէ տիչիւրմէյիպ , պուլըն հաքիմի եալլընը քէնտիսի ումաթընը վէ ճանիլէրի քէնտի եէտը միւնթիկիմանէսի իլէ ճէզաճանտըրմասընը իսթէյօր իտի :

Պանքէր , բօլիս նէզարէթի տայիրէսինտէն քէնտի խանէսինէ պէօլիւք պիր հիտտէթ իլէ ավտէթ իթտի . Սէ Րըմիյէ չէքմիշ օլտուղու թէլէկըաֆըն ճէվապը կէլմիշ օլտու-

ղունը կէօրտիւ . կէլէն ճէվապ շու իտի .

« Բակուլ ֆամիլեասը տէրէճէյի նիհայէտէ պիր սէ-
ֆալէթ իչինտէ տիր . պու ֆամիլեատան Բաուլ իսմինտէ պիր
էրքէք պուլունտուղունը հիչ քիմնէ պիլմէյօր , մատամ տը
Բակուլըն պիր գաշ գըղ էվլատտէն պաշգա էրքէք չօճուղը
օլմամըշ տըր . պու մալիմաթէ մէվսուղ շաղարը իլէ պա-
գապիլիրսինիղ էֆէնտիմ . »

Նասըլ քի պիլիրիղ ֆօվվէլին պու սուալինէ կէլէն պա-
լատէքի ճէվապ տախի , միւսիւ վէրտիւրէնին պու պապտէ
իճրա իյլէտիյի թահգըգաթը ամիգէնին թըպդըսը իտի .

Պու խապէր՝ միւսիւ ֆօվվէլին հիտտէթ ու մէյուսիյէթի-
նի տէրէճէյի նիհայէյէ վարարտը , չիւնքի պու իսպարաթ՝
զէվճէսինին իրթիքեապ իյլէտիյի լէզալէթին տէրէճէսինի
քէնտի նազարընտա պէօյիւլթտիքճէ պէօյիւլթմիւշ , տէհչէթ-
լէնտիրտիքճէ նէհչէթլէնտիրմիշ իտի . գարըսընըն՝ չիմօլյէ
գամտար քէնտինէ գարշը կէօսթէրմիշ օլտուղու միւրալըլըգ
վէ սախթաքեարանէ էթվարը , իրթիքեապ իյլէմիշ պուլունշ
տուղու պու պէօյիւր ճինայէթտէն տահա տէհչէթլի պու-
լույօր իտի .

Պիշարէ ատէմճըաղ , ըղթըրապ ու մէյուսիյէթինտէն
նաչի ատէթա չըլտըրմըշ կիպի պիր հալէ կէլմիշ թլտուղու
հալտէ , քէնտի քէնտինէ շու սէօլլէրի սէօլլէյօր իտի .

— Ա՛հ խայըն գարը , ա՛հ նամուսըղ գարը՝ սէվտիյի
տէլիգանլըյը տայիմա կէօրիւպ սուհուլէթ իլէ գօնուշմագ
իչին , եէկէնիմ տիր տէյու պանա թագտիմ իթմէյէ գատար
ճէսարէթ կէօսթէրտի . հալ պու քի պէօլլէ պիր եէկէնին
տիւննատա նամը վէ նիշանը պիլէ եօգ իմիշ , խապասաթընը
մէլանէթինի , էվիմին գարոնընը ժէվկիլիսինէ գարշը աշըպ
պու խապիսի ֆամիլեամըղ իսալգը միյանընա իտխալ իտէրէք ,
օղուլլարը իլէ պէնիմարամա օթուրմաղա գատար վարտըրտը .
պէն նամուսքեար ֆագաթ ահմագ պիր գօճա օլտուղում ի-
չին պու տէլիգանլըյը քէնտի էվլատըմ կիպի սէվիպ , աղճէ

իզորազ իթմէք կիպի պիր չօգ խուսուսլարտա մուավէնէթ-
լէրտէ պուլունտում:

Միւսիւ ֆօվվէլ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա
զէվճէսի իլէ Բաուլըն միւլադաթ վէ միւվասըլէլէրինի տախի
նազարը թէխայիւլի էօնիւնէ կէթիրտի. նէֆսինտէ հըսս իյ-
լէտիյի նէֆրէթ վէ ըզլթըրապ օ գատար շէտիտ պիր տէրէ-
ճէյէ վարտը քի, միւտտէթը էօմրիւնտէ հիչ պէօյլէ պիր
իչքէնճէյէ օղրամամըչ օլտուղու կիպի, պունա թասավվու-
րէն պիլէ իհթիմալ վէրսէմիչ իտի:

Պանքէր, պու եօլտա պիր հագարաթը մէլունանէյէ
էօլիւմտէն պաշգա պիր շէյ իլէ մուգապէլէ վէ միւճազաթ
իթմէք միւմքիւն օլմայաճաղընա գարար վէրտի. չիտտէթը
մէյուսիյէթի տէրէճէյի նիհայէյէ վարմըչ օլմաղըլա պէրա-
պէր, ինթիգամընը միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ ալմազ իչին
պիր ազ տահա թէհամմիւլ իթմէյէ լուղում օլտուղունը
քէնտի քէնտինէ իյթիրաֆ իտուպ:

— Խայընլար պունճա վագըթտան պէրի պէնի ալտաթ-
տըլար եա, պէն տէ չիմտի պիր միւտտէթ անլէրի ալտաթ-
մալըյըմ, տէտի:

Պինաէն ալէյհ պանքէր, պու գարարը իւզէրինէ օ ադ-
չամ խանէտէ հիչ պիր կիւրիւլթի չըգարմալըպ, հէր ագչամ-
քի միւթատը նէ իսէ անր պօզմատը վէ հաթտա էսնայի
թաամտա պիր գաշ լաթիֆէ պիլէ սէօյլէտի. եալընըղ սաաթ
տօգուզա տօղրու մարքի տը Գըլամօրանըն վիրուտինի կէօ-
րիւնճէ, պէլքի թահամմիւլ իտէմէմ տէ ճալիպի տըգգաթ
օլաճագ պիր հարաքէթտէ պուլունուրում գօրգուսը իլէ, օ
կիճէ պիր ազ էրքէն օլարագ օտասընա չէքիլտի. ֆիլհագըգա
միւ հիւ ֆօվվէլ, էրթէսի կիւնի պու սապը ու մէթանէթինին
սէմէրէսինի կէօրտիւ:

Շէօյլէ քի, օ կիւն խանէսինէ կէլէն մէքթուպլարը օ-
տա խըտմէթքեարը, պիր կիւն էվվէլ ալտըղը էմր միւճի-
պինճէ տօղրուտան տօղրույա քէնտինէ կէթիրմիչ իտի. պու

մէքթուպարըն իշինտէ վէղինէ տամկասընը հալի պիր մէքթուպ պուլտու, պիր չօգ իհթիյաթ վէ արգգաթ իլէ պու մէքթուպըն միւհրիւնի գալտըրըպ աթիտէքի չու սաթըրըլա-րը օգուտու.

« Սէվկիլի հալաճըղըմ,

« Պու կիւն հէր հալտէ սիզի կէօրմէքլիյիմ էլզէմ տիր, վիրուտինիզէ միւնթագըրըմ. սիզին նէզտինիզէ նէ կիպի մանիւր զուհուրի իլէ կէլէմէմիշ օլտուղումը, թէչըիֆ իյլէտի-յիսիզ զէման սէօյլէրիմ.

« Բադլ »

Միւսիւ Ֆօվվէլ, իշպու մէքթուպը օգուլունճա սէվին-ճինտէն պաշտան այաղա գատար թիթրէյէրէք.

— Հա՛հ, իշթէ չիմտի ճանիւրի եադալատըմ, տէյու հայգըրտը.

Պանքէր, ախըր ինթիգամ իթմէք իշին լազըմ կէլէն ֆրրսաթը էլէ կէչիրմիշ օլտուղունա պէօյիւք պիր էմիլիյէթ բէյտա իյլէմիշ օլտուղու հալտէ, եազըլսանէսինին կէօզլէ-րինտէն պիրինի չէքիպ իշինտէն միւքէմէլ պիր ըէվօյլէր չը-գարտը, պունըն չազմաղընը թէճըրիւպէ մէգամընտա պիր գաշ տէֆա օյնաթտը.

Միւսիւ Ֆօվվէլ, օ արալըգ քէնտինի եալընըղ զանն ի-տիյօր իտի. հալ պու քի պիշարէնին հէր պիր հարաքէթի նազարը տըգգաթտան կէչիրիլիյօր իտի.

Նիյնն ժիբսի, միւսիւ վէրտիւրէնին էմր ու թէնպիհի միւճիւպինճէ կրրանտ Արգանժ օթէլինտէն ալտէթ իյլէտիք-տէն սճնրա, հիշ վագթընը զայ իթմէքսիզին հէման կէօզ-լէրինի պանքէրին պուլունտուղու օտա գարուսընըն անախ-տար տէլիյինէ ույտուրարագ, միւսիւ Ֆօվվէլին եիւզիւնտէ հուսուլէ կէլէն էն քիւչիւք պիր հարաքէթինի պիլէ քէմալի մէհարէթլէ թէտգըղ իտիյօր իտի.

Միւսիւ Պօպլէլը՝ ընկալիչի եաղրխանէսինին իւզէրինէ գոյուպ վէ մէքթուպը թէքրար զարֆընա վազ իտէրէք , պէլլի օլմամագ իչին պէօյիւք պիր իթինա իլէ զարֆըն միւհ-րուհիւ եաքըշտըրմաղա պաշլատը :

Պու իչի կէօրտիւքտէն սօնրա օտատան չըգարագ վէ մէքթուպը թէքրար օտա խըտմէթքեարընա վէրէրէք , պու-նըն քէնտի էլինէ կէչմիշ օլտուղունը մատամ Պօպլէլէ խա-պէր վէրմէմէսինի տախի սուրէթը մախսուսէտէ էմր ու թէն-պիհ իլէտի :

Միւսիւ Պօպլէլին , օտասընտան մուֆարէգաթը պիր ի-քի տագըգատան զիյատէ տէվամ իլէմէյէճէյինի վէ շուհարաքէթ քէնտի իչին ազիմ պիր թէհլիքէ օլտուղունը պիւ-տիյի հալտէ , Նիյնա ժիբսի , պիր ճէսարէթը ֆէվգէլանէ իլէ պանքէրին օտասընա կիրտի . ընկալիչի էլինէ ալըպ իչինտէ-քի գօւրշունլարը քեամիլէն չըգարտը , պատէհու քէնտի քէնտինէ :

— Էլհամաիւլլահ պիրինճի թէհլիքէ շու սուրէթլէ կէչ-տի , լաքին պու օլան իլլէրի Գնվալեօն վասէթասը իլէ քեա-միլէն միւհիւ վէրտիւրէյէ խապէր վէրմէլլիմ , պէլքի հէ-նոլզ իքինճի պիր թէհլիքէնին էօնիւհիւ ալաճագ գատար զէման վար տըր , տէյու մըրըլտանտը :

Նիյնա ժիբսի , պունը տէտիքտէն սօնրա հէման աչաղը էնիպ կէնճ պանգա մէմուրընա քէյֆիյէթի խապէր վէրտի . պիր կէօնա միւշկիւլաթա թէսատիւֆ իթմէմէք իչին մատամ Ալէքսանտըրտան պիր յէ , կիզլէմէյուպ , հէքսինի մումաի-լէյհայէ սէօյլէմէսինի տախի թէնպիհ իթտի :

Պու վագատտան պիր պուշուգ նաաթ սօնրա մատամ Պօպլէլէ իւթիւհիւ կիլիմիպ վէ արապասընը հազըրլատա-րագ սօգաղա չըգտը :

Միւսիւ Պօպլէլ տախի՝ էվլէլճէ պիր քիրա արապասը կէթիրթմէք իւզրէ խապէր կէօնտէրմիշ ճլտուղունտան , մու-մաիլէյհ տախի կէլէն արապայա պինէրէք գարըսընըն ա-

քապասընը թէագրւոյ իթմէք իւզրէ եօլա չըգտը :

Պու հալլէրժ կէօրէն Նիյնա ժիբսի տալի , իբի էլլէրինի օղուշտուրուպ քէնտի քէնտինէ :

— Աման եւ՛ Րապպիմ . . . էկէր միւսիւ վէրտիւրէ վագ-
թինտէ եէթիչէմէյէճէք օլուր իսէ , մատամ ֆօվվէլ էլէ
Րաուլ պու կիւն հէր հալտէ հէլաք օլուպ կիտէճէքլէր տիր ,
տէյու մըրըլտանտը :

* * *

Մարքի տը Գըլամօրան , մատմազէլ Մատլէնէ մալիք օլ-
մագ իչին արթըգ օրթատա Րաուլ Տըլակուրտան պաշգա
պիր մանի գալմամըչ օլտուղունա հիւքմ իլլէտիյի կիւն , հէր
նէ օլուր իսէ օլսու՛ն , շէրիքը ճինայէթիւնին վիճուտինի մէյ-
տանտան գալտըրմաղա գաթիէն գարար վէրմիշ իտի :

Պու գարարընըն էրթէսի կիւնիւ պու պապտէ իյճապ
իտէն թէտպիրլէրէ միւրաճաաթ իթմիշ իտի . Րաուլ՝ օ կիճէ
խանէսինէ ավտէթ իթմէք իւզրէ չըմէնտըֆէր մէվգըընըն
քիւչիւք եօլունտան եարը կիճէ էսնասընտա կէչէր իքէն ,
իւչ քիչի սաաթ գաշ օլտուղունը անլամագ պէհանէսի իլէ
Րաուլը եօլունտան ալըգօյուպ , հէման իւղէրինէ հիւճիւմ
իթմէյէ տավրանմըչլար իսէ տէ , Րաուլ , պէօյլէ խուսուս-
լարտա ֆէվգէլատէ տէնէճէք տէրէճէտէ մէհարէթ սահիպի
պուլունտուղունտան , հէրիֆլէրին , հիչ օ նազիք վիճուտտան
մէմուլ իթմէտիքլէրի պիր գուվվէթ վէ չիտտէթլէ , իւչիւնէ
պիրտէն ինկիլիղլէրին « Պուգս » տէտիքլէրի եումուգտան
պիրէր թանէ էնտիրիպ , թօր աղզընտան կիւլէ չըգար կիպի
պիր սիւրաթլա գօլը խաֆիֆ պիր տէրէճէտէ բըչագլա սըյ-
րըլմըչ օլտուղու հալտէ , էլլէրինտէն գղըթուլուպ ֆիրտը
իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտպիլմիշ իտի :

Րաուլ , պու պէօյիւք թէհիլքէյի պավուշտուրտուգտան
սօնրա , պատէմա իհթիյաթլը պիր սուրէթտէ սօգաղա չըգ-
մաղա գարար վէրտի . չիւնքի օ զէմանէ գատար պէօյլէ կի-

ճէ հիւճիւմէրինէ ասլա էհէմլիյէթ վերմէզ իտի . նէ վագըթ կիճէ սօգաղա չըգմագ լազըմ կէլսէ , իւզերինտէ սիւահ պուլունտուրմագ իհթիյաթընա ըայէթ իթմէյէ լուզումը գավի օլտուղունը անլատը :

Բաուլ , քէնտինէ հիւճիւմ իտէնլերի խարիճտէն քիմսէլէր զանն իտիյօր իտի . պու հիւճիւմին , քէնտի շէրիքը ճիւնայէթի Գըլամօրան թարաֆընսան թէրթիպ իտիլմիշ պուլունմասը հագգընտա , Բաուլա պիր շիւպհէ պիլէ կէլմէտի :

Փագաթ պու վագաատէն իքի կիւն սօնրա Բաուլ , տալիմա տէվամ իլլէտիյի գահվէխանէտէ պուլունմագտա իքէն , հիշ թանըմատըղը վէ հօմրիւնտէ կէճըմէտիյի զայէթ իրի եարը հէրիֆին պիրի պուլնըն եանընա կէլիպ , հիշ եօգտան եհրէ պիր միւնազաա չըգարմաղա վէսիլէ արայպրագ , նիհայէթ գարթ վիզիթինի չըգարըպ քէմալի հագարէթլէ Բաուլըն եիւզիւնէ ֆըրլատըպ . քէնտի իլէ տուէլլօ իթմէք իջին ինթիխապ օլունաճագ սիւահ իլէ սայիր տուէլլօ շարթլարը հագգընտա , հէր տիւրլի միւսաատէյի քէնտինտէն տիրիլ իթմէյէճէյինի պիլտիրտի :

Բաուլ , պու հագարաթ իւզերինէ հէման հէրիֆին իւսթիւնէ աթըլըպ , պիլէքլէրինտէքի գուվվէթ վէ մէհարէթի պուհա կէօսթէրմէք իսթէտի իսէտէ , պու հարաքէթինէ եանընտա պուլունան տօթլարը մանի օլտուլար . եալընըզ հէրիֆին քէնտինի տուէլլօյա տավէթ իլլէմէսինէ մուգապիլ .

— Բէք ալա , պու տուէլլօյը գապուլ իտէրիմ , եարըն սապահ խանէնիլտէ պուլունունըզ , սիզէ տօսթլարըմտան իքի քիշի կէօնտէրէճէյիմ , տէտի :

Բաուլ , պու սէօզի սէօլլէտիյի էսնատէ հիտտէթինտէն պիլթիւն պիւթիւն վիճուտի թրթըմէքտէ իտի . Բաուլ պոս տէրէճէ հիտտէթլէնտիյի հալտէ , խասմի պուլունան հէրիֆ պիւլաքիս հիշ պիր թէլաշ վէ հիտտէթ էսէրի կէօսթէրմէյուպ , սօուգ գանլըլընը թէմամը իլէ մուհաֆազա իլլէմէքտէ պուլունտուղու սուրէթտէ չըգըպ կիթմիշ իտի :

Հերիֆին պու պիֆիթուրանէ թավրը իզգէրինէ Րաուլը պէօյիւք պիր շիւպհէ ալտը , տիւլիւնմէյէ պաշլատը , տիւլիւնտիւքճէ շիւպհէսի արթըյօր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր Րաուլ , պու եարմա իյիտլիք սաթմագ իսթէյէն իրի պըյըգլը հերիֆինէ քէնտինէ ֆըրլաթտըղը գարթ տը վիզիթինի էլինէ ալարագ , աթիտէքի շու սաթըրլարը օգուտու :

Վ—Հ—Պ . ԺԱԴՕԲՍԸՆ

ԿԱՐՈՒՊԱՆՏԻՆԻՆ ԷՍԿԻ ԿԵՕՆԻԻԼԼԻ ԱՍԲԵՐԻ

ՃԵՆՈՂԱՅ ՕՐՏՈՂԱՐՆԵ ԽԱՄԵՐԱՅԻ ՍԱՊՅԱՊԱՐԱՆՏԱՆ

ԼԵՏՄԻ ՍՕԳԱՊՐ Ն. 30

Րաուլ պու գարթը օգուտուգտան սօնրա , քէնտի քէնտինէ :

— Օ՛հ , օ՛հ , նէ գատար իւնվան , կալիպա հերիֆ պու իւնվանլարըն ճիւմլէսինի պիր սիլահ սալօնը տէրգունինտէ իհրազ իթմիշ օլմալը , տէտի :

Րաուլ , շիմտի պու հերիֆէ գարըն նէ հարաքէթտէ պուլունմագ լազըմ կէլէճէյինի թային իթմէք իչին տիւլիւնմէյէ պաշլատը :

Հերիֆին , քէնտինէ գարըն օլան թահգիլրի պիր քուրէթը ալէնիյէտէ վոչգուա կէլմիշ , վէ պուլնը արգատաշլարընտան պիր գաշը տախի իչիթմիշ պուլունտուգլարընտան , տուէլլօ շարթլարընը թային իթմէք իւզրէ միւսիւ ժագօքսընըն խանէսինէ տօսթլարընտան իքի քիչի կէօնտէրմէք , Րաուլ իչին զարուրի պիր քէյֆիյէթ հիւքմիւնի ալմը իտի :

Րաուլ , պու խոսուսըն իճրասը իչին պիր գաշ տօսթուլնը հերիֆին նէզտինէ կէօնտէրտի ք ֆագաթ պըլ քիմսէլէրէ հերիֆտէն ալաճագլարը մալիւմաթը , քէնտինէ պիլտիրմէք իւզրէ ալտէթ իյլէտիքլէրի գէման , վէզինէտէքի խանէսինէ կէլմէյուպ , Լուվր հօթէլինէ մարքի տը Դըլամօ-

րանն նեղտինէ կէլմէլէրինի սուրէթը մախսուսէտէ թէն-
պին իյլէտի . չիւնքի Բաուլ օ կիճէյի մէզքիւր հօթէլտէ կէ-
չիրմէք նիյէթինտէ իտի .

Բաուլ պու պապտէքի գարարլարընը վէրտիքտէն սըն-
րա պուլունտուղու մահալտէն չըգտը , ֆազաթ քէնտինտէ
բէք պէօյիւք չիւպհէլէր պաշ կէօսթէքմիշ իտի և հէր հալտէ
քէնտինէ գարչը պիր տուղագ գուրդըլմագտա օլտուղոչնը
հըսս իյլէտի , խասիմլէրինէ մուգապիլ իճրապը լազըմ կէլքն
հազըրքըղա քէնտի տախի միւպաշըրէթ կէօսթէրիպ , տէրա-
գապ իյճապ իտէն թահգըղաթ վէ թէտղըղաթա կիրիչտի

Պիր չօգ ղայրէթ վէ իգտամաթ նէթիճէսի օլարադ խա-
պէր ալապիլմիշ օլտուղու մալիւմաթ 3 պու պապտէ հիշ պիր
սուրէթլէ մուճիպի իթմինան օլաճագ չէյլէր տէյիլ իտի և

Միւսիւ ժագօթսընըն , պիր թագըմ աշիւֆթէլէր իլէ
պէրապէր , պիր չօգ խաւսղաւարտա ճալիպը չիւպհէ օլան պիր
չօգ օթէլլէրտէ իգամէթ իյլէմէքտէ պուլունտուղունը վէ
քէնտինին ղարիպ իւլ ախլապ պիր քիմսէ օլտուղունը էօյրէն-
տի . մա մաֆիհ սուրէթը մալիշէթի հազգընտա տօղրու վէ
գաթի պիր մալիւմաթ ալմագ միւմքիւն ռաամատը .

Միւսիւ ժագօթսընըն , խանէսինէ տայիմա կէճ ալտէթ
իթմէքտէ օլտուղունը , իտարէյի զաթիյէսի իչին տախի քէն-
տինին խապէր վէրտիլի մէմուրիյէթլէր իլէ և պիր թագըմ
ճէմիյէթլէրտէ իցրազ իյլէտիյի մէհաթէթլէրի պայէպինոէ ,
գազանտըղը ագճէլէրտէն պաշգա պիր կէլիլի պուլունմա-
տըղընը թահգըղ իյլէտի և տայիմա պիր թագըմ չիւպհէլի
իլէրէ կիրիշպիլինի տախի էօյրէնտի , պու թահգըղաթը ի-
զէրինէ Բաուլ , քէնտի քէնտինէ չէօյլէ սէօյլէյօր իտի և

— Զօգ ղարիպ հալ , պու տտէմին պէնիմ իլէ միւնա-
ղաա չըգարմագտան նէ մագաատը օլապիլիլ , խաէճէյիմիզ
տուէլլօտա պէնի պիր գըլըճ տարպէսի իլէ թէլէֆ իթմէյէ
մուվաֆֆագ օլուր իսէ , պունտան քէնտիսինէ նէ մէնֆա-
աթ հասըլ օլաճագ տըր . կէօրիւնիւշտէ հիշ պիր մէնֆաաթ

եօգ, լաքին հէրիֆ միւթլագ պիր սէպէպ իւզէրինէ պու հա-
րաքէթէ ճիւրաթ կէօսթէրմէքտէ տիր:

Բաուլ, պու եօլտաքի թահգըգաթ վէ մոնէաքէմաթը
զիհնիյէսինի միւմքիւն օլտուղու գատար իլէրի կէօթիւրտիւ,
լաքին պունտան գաթի պիր հիւքմ չըգարամատը, Լուվր օ-
թէլինէ մարքի տը Գըլամօրանըն նէզտինէ կէլտիյի զէման
զիհնի օ գաւտար եօրուլմուշ իաի քի, պու պաշնա կէլէն
հալլէրտէն ամուճասընա հիշ պիր շէյ աշմատը:

Սաաթ աէքիզ պուչուղա տօլրո, խասմինին նէզտինէ
կէօնտէրմիշ օլտուղու զաթլար ավտէթ իյլէտիլէր:

Միւսին ժագօքսընըն տուէլլօ շարթլարը հագգընտա
վէրտիյի գարար, հէման օ սաաթտա գըլըճ իլէ վէնսան օր-
մանընտա վոճըուշմագ տան իպարէթ օլտուղունը Բաուլա պիւ-
տիրտիլէր:

Քաուլ, պիւ գարարը տույժնճա կէօրիւնիւշտէ պիր իւր-
քիւնթիւ կէօսթէրմէյէրէք, ճէսուրանէ պիր սուրէթլէ:

— Բէք ալա, պու թէքլիֆի պէնտէ գապուլ իտէրիմ,
հաշտէ պույոլըն կիտէլիմ, տէտի:

Թային իտիլէն մահալէ վասըլ օլտուլար, հէման տուէլ-
լոյա իպթիտար օլունտու, վուրուշմագ պիր տագըգա գա-
տար իմթիտատ իթտիքտէն սճնրա Բաուլ՝ սաղ մէմէսինին
իւզէրինտէ՞ խաֆիֆ պիր սուրէթտէ եարալանտը:

Ճէնոնպ օրտուսը հսկի ամիրէրինտէն օլտուղունը իտ-
տաա իտէն միւսիւ ժագօքսըն ճէնապլէրի, թարաֆէյն պի-
րի հէլաք օլունճայա գատար տուէլլօնըն տէվամ իթմէսի
արզուսընտա պուլունտուղունը պիլտիրտի. մումաիլէյհին կէ-
թիրտիյի շահիտլէր տախի պու րէյի թասվիպ իթտիլէր:

Պագաթ Բաուլըն շահիտլէրի նամոսաքեար զաթլարտան
պուլունտուղլարը իչին, տուէլլօնըն պու տէլէճէսի հէր իքի
թարաֆըն նամուսընը խալէլտէն գուրթարմաղա քեաֆի օլ-
տոնղունը պէյան իտէրէք, արթըգ տուէլլոյա նիհայէթ վէ-
րիլմէսի րէյինտէ պուլունտուլար, պինաէն ալէյհ արթըգ

Բարւոյն մէյտանը միւտարեպէյէ սալը վերմէյէճէքլէրինի սուրէթը դաթիյէտէ պէյան իյլէտիլէր :

Ժագօթսըն թարաֆտարլարը պու ըէյի գապուլ իթմէ-մէյէ չօգ օղլ աշտըլար իսէտէ, Բաուլըն շահիտլէրի հէման չէ-քիլիպ կիտէճէքլէրինի պէյան իյլէմէլէրի իւղէրինէ, տիկէր-լէրի տախի գօրգարագ պէյլէճէ տուէլլօյա խիթամ վէրիլտի :

Բաուլ, պէյլէ զարարսըզ պիւր եարա իլէ եագայը դուր-թարմըլ օլտուղունա տէրէճէյի նիհայէտէ մէմնուն օլարնօզ , պատէմա կարիպալտինին կէօնիւլլի ապքէրի օլտուղունը պիւ-տիլէն պու զարիպ իւլ ահվալ պտէմ իլէ թէսատիւֆտէն , քէնտինի մուհաֆազայա տըզգաթ իթմէյէ գարար վէրտի :

Բաուլ , պու իքինճի թէհլիքէյի տախի չոս սուրէթլէ աթլատըգտան սօնրա , պատէմա կէշիրտիլի կիճէլէրտէ րա-հէթի գալպ վէ պիւր ֆիքրի թամ իլէ տիւշիւնմէյէ վագըթ սուլապիլտի . կիճէ Վէպինէյէ ավտէթի էսնասընտա իւղէ-րինէ պիւր թագըմ էշխաս թարաֆընտան սիլահ իլէ իտիլէն հիւճիւմլէ , պու Ժագօթսըն վագաասընա պիւր տիւրլի մանա վէրէմէյօր վէ պինաէն ալէյհ շու իքի վագաանըն , եէքտի-կէրինի միւթէագըպէն վուզդը քէնտինէ զայրի թապիլի պիւր հատիսէ կիպի կէօրիւնիյօր իտի :

Բաուլ, պու պապտէ պիւր չօգ զիհին եօրտուգտան սօն-րա , պու իքի վագաանըն տախի էշխասը մէգքիւրէ թարա-ֆընդան , հէր հալտէ պիւր մագսատա մէպնի իճրա իտիլմիշ պրլունտուղունա գանաաթը քեամիլէ հասըլ իյլէտի :

Պէյլէ պիւր գանաաթըն հուսուլինտէն սօնրա , պու իշին սէպէյը հագըգի Գըլամօրան խապիսի օլտուղունը հիւքմէ թէգարրուպ կէօսթէրմէյէ պաշլատը . զիհնի պիւր քէրէ պու եօլա սարտըգտան սօնրա , քէնտինի թէլէֆ իթմէքտէն Գըլամօրանըն շու ալալըգ նէ իսթիֆատէսի օլապիլէճէյի խուսուսունը թահգըգա գալգըշտը . արասը չօգ կէշմէտէն պունը տա խապէր ալտը :

Մատամ Ժօվլէլտէն իճրա իյլէտիլի թահգըգաթտան ,

Մատենին՝ Գրլամօրան իլէ իզտիվածէ իազը Ծլմագ էմրինտէ մէյտանէ նէ՞ կիպի շարթլար գոյմուշ օլտուղունը Զօյրէնտիքտէն սօնրա Կ ամեհատրնն Կ քէնտի վիճուտինի տիւնեատան գալտըրմագտաքի մագսատը քէնտինճէ թէմամը իլէ աշիքեար օլտու :

Բաուլըն գալպինտէ պու պապտէ պիր շիւպհէ բէյտա օլտուգտան սօնրա Կ մարքի տը Գրլամօրան թարաֆընտան քէնտինէ խիթապէն սէօյլէնմիլ սէօզլէրտէն վէ օ զէմանտէն պէրի կիւղար փաէն Կսֆագ թէֆէք վագաալարտան , օ անէ գատար հիջ տըգգաթ իլլէմէմիլ օլտուղու պազը խուսուսլարտան մանալար չըգարմաղա վէ պու Կուրէթլէ շիւպհէլէրինի կիթտիքճէ թագվիլէ իթմէյէ պաշլամըլ իտի :

Բաուլ Կ մարքի տը Գրլամօրանը պու խուսուսլարա տալիր զայլէթ մահիրմնէ պիր սուրէթլէ իսթիճվապ տախի իլլէտիքտէն սօնրա , արթըգ պու շիւպհէլէրի ատէթա պիրէր հագըգաթ սուրէթինի ալտը :

Պիր թագըմ ֆէսատքեարանէ մագսատլարնըն հուսուլի էմրինտէ , պու ֆատար զէման տըր էլինտէն կէլտիլի մէրթէպէտէ մուափէնէթտէն կէրի տուրմատըլը հալտէ , կէնթթէրտիլի պունճա իշկիւզալըլա վէ զալլէթէ պէտէլ , Գրլամօրանըն պիր թագըմ գանլը գաթիլ հէրիֆլէրէ , քիմ պիրիլը նէ՞ գատար բարալար վատ իտէրէք , քէնտինին իզալէյի վիճուտինէ Կլրաշմագտա պոճլունմասը հագգընտա , Բաուլ պիր գանաթը գաթիլէ բէյտա իլլէտիքտէն սօնրա , ատէթա հիտտէթ վէ թէհալվիլէրտէն քէնտինի պիլմէզ պիր հալէ կէլմիլ իտի :

32

Թիլ հագըգա , Լուլի տը Գրլամօրանըն պու ալլագլըլը Բաուլա բէք տէհէթլիլ կէօրիւնիւյօր իտի , վագաա Բաուլ

տօղտուղու կիւնտէն պէրի ճինայեթ իլէ իւթէթ բէյտա
իթմիլ վէ կէօնակէօն խապասաթ իչինտէ եաշամըլ պիր հպ-
լաղ իսէ տէ , իքի շէրիքը ճինայեթ պէյնինտէքի մուգավէ-
լէնին , հէր իքի թարաֆ իչին տախի միւթէպէր թութուլ-
մասը լազըմ կէլէճէյի զաննընտա իտի , մարքի տը Գըլամօ-
րանըն ճինայեթ տէքի թէճավուրը հազըզավէն հէր տիւրի
հուտուտըն ֆէվզընտա իտի :

Բաուլըն , Լույի տը Գըլամօրանէ գարչը օլան հիտտէթ
ու շիտտէթինէ պիր նէվի նէֆրէթ վէ տէհէթ տախի գա-
րըշըր . էվլէթ , կէնճ խապիս իհթիյար խապիտէն գօրգ-
մաղա պաշլատը :

Գըլամօրան կիպի ճիւրաթըլ պիր ճանի թարաֆընտան
հալաթընա գաստէ օղրաշըլաղընը անլայընճա , պօ հէրիֆէ
գարչը զայէթ իհթիյաթըլ տավրանմագ լուղումը քէնտինճէ
թէհազգուգ իթտի :

Գըլամօրանըն թարուզաթըլ խայինանէսինտէն , թէսա
տիւֆի օլարազ իքի տէֆա եագայը փուրթարապիլմիլ իսէ-
տէ , պիր իւչիւնճի տէֆատան նէֆսինի խէլաս խտէմէմէք
իհթիմալի վար իտի :

Բաուլ , Գըլամօրանըն խապասաթ վէ մէլանէթտէքի
ճիւրաթընըն տէրէճէսինի պիլտիլի ճիհէթչէ , քէնտինի տա-
յիմա պէօյիւք պիր թէհիլիքէ իչինտէ կէօքիւյօր վէ պինաէն
ալէյհ հէր տիւրի թէտպպիր վէ իհթիյաթէ լայեթտէն պիր
ան կէրի տուրմայօր իտի :

Պու իքի ճինայեթ շէրիքի պէյնինտէ խուսումէթ պու-
տէրէճէյի պուլտուգտան սօնրա , արթըգ պունըն նէթիճէսի
թարաֆէյնտէն պիրի իչին բէք վէխիֆ օլաճաղը տէքքեար
իտի :

Բաուլ , սէֆալէթ վէ զպուրէթ իչինտէ պուլոյնտա-
ղու զէմանլարընտա , պիր կիւնլիւք թէայիւչի իչին պիր ին-
սան էօլտիւրմէ վէ գատար ճիւրաթ կէզսթէրմէքտէն իհթի-
րազ իթմէլ իտի իսէ տէ , պու հարաքէթին , ինսանիլէթ

նէ գատար մէնֆուր պիր ֆիիլ օլտուղունը անլայապիլէճէք գատար քէնտինտէ գուտրէթը մուհաքէմէ եօգ իտի .

Բաուլըն օ զէմանքի ագլը օլմուշ օլսա , շիմտի ուղուն ուղատըլա պիր թագըմ միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթը տագըգէտէ պուլունմայըպ , հէման պիր բըշագ տարպէսի իլէ Գըլամօրան խայընըն վիճուտինի տիւնեատան գալտըրմագ սուրէթի իլէ , իշէ պիր նէթիճէ վէրմէքտէն ասլա կէրի տուրմաղ իտի իսէ տէ , զէման՝ Բաուլտա խայլի պէօյիւք պիր թէպէտտիւլաթ հուսուլէ կէթիրմիշ իտի .

Շիմտի էլինէ խայլի ճէսիմ պիր մըգտար տա բարա կէշմիշ օլտուղունտան թէտպիրի տախի արթմըշ իտի . թօրլամաղա մուվաֆֆագ օլտուղու տէծրթ եիւզ պին ֆըրանգտան՝ նամուսքեարանէ պիր սուրէթտէ վէ պիր խսթիրահաթը թամմէ իլէ իսթիֆատէ իթմէք , պինաէն ալէյհ իհրազընա մուվաֆֆագ օլմուշ պուլունտուղու իթիպարընը զայպ իթմէմէք իսթէյօր իտի .

Բաուլ , ֆիքրէն օլան մուհաքէմաթընը պու եօլտա եիւրիւթտիւքտէն սօնրա , քէնտի իթիպար վէ սէլամէթինէ պիր խալէլ կէթիրմէքսիղին , պու միւտհիշ մարքի տը Գըլամօրանըն վիճուտինին օրթատան գալտըրըլմասը , նէ՝ սուրէթլէ միւմքիւն օլապիլէճէյի խուսուսը մուհիմմի տիւշիւնմէյէ պաշլատը . ֆագաթ պունա մուվաֆրգ պիր չարէ պուլմագ հագըգաթէն միւշկիւլ պիր քէյֆիյէթ իտի .

Բաուլ , պու խուսուսա տայիր խայլի միւտտէթ զիհնինի եօրտուգտան սօնրա , Գըլամօրանըն օ զէմանէ գատար հուսուլինէ զայրէթ իյլէտիյի մագսատլարընա վէ բլանլարընա գարշը կէլմէք , պիւթիւն իճրաաթընը հիւքիւմսիւզ պըրագմագ վէ Մատլէն իլէ օլաճագ իզտիվաճլարընը պօզմագ սուրէթլէրի իլէ , շէրիքը ճինայէթինէ մուգապէլէ կէօսթէրմէյէ գարար վէրտի . պու եօլտա հարաքէթ իյլէտիյի թագտիրտէ , Գըլամօրանըն էլինի այաղընը պաղլամըշ օլաճաղընա ճիտտէն էմիիյէթ բէյտա իյլէտի .

Մարքի տը Գըլամօրանըն իզտիվաճընը պօղմագ Բաուլ իչին բէք գօլայ իտի . Գըլամօրանըն թարաֆընը թէրք իտուպ մատամ Թօվվէլ իլէ մատմաղէլ Մատլէն թարաֆընա տէօնտիւյի անտէ , պու իքի գատընը, Գըլամօրանըն բէնչէյի ղատընտան գուրթարապիլէճէյինէ հիչ շիւ պհէ իթմէյօր իտի :

Իշթէ Բաուլ պու գարար նէթիճէսի օլարագ , պղնտան էվվէլքի պապտա իշար իտիլէն վէ միւսիւ Թօվվէլին էլինէ կէշմիշ օլան օ մահուտ տավէթնամէյի մատամ Թօվվէլէ կէօնտէրմիշ իտի :

Պիշարէ գատըն , պու թէղքիւրէյի ալընճա պիւա թէրէտտիւտ թային իտիլէն սաաթտա վէզինէտէքի Բաուլըն քէօշկիւնէ գօշպու . մատամ Թօվվէլ . Բաուլըն եանընա , աճապա քէնտինտէն տահա նէ՞ ֆէտաքեարլըգ թալէպ իտէճէք , աճէպա նէ՞ կէօնա պիինսաֆանէ թալէպլէքտէ պուլունաճագ տէյու պէօյիւք պիր գօրղու վէ խէլէճան իլէ կիրտի :

Փագաթ մէմուլի խիւաֆընա օլարագ մատամ Թօվվէլ Բաուլը բէք հաղիմ վէ բէք մահճուպ պիր հալտէ պուլտու Բաուլ , մատամ Թօվվէլ իյթիրաֆը մատտէ իթմէզտէն էվվէլ , մումաիլէյհանըն թէմամը իլէ էմնիլէթինի ճէլպ իտէպիլմէք իչին , օլանճա մէհարէթը ըիյաքեարանէսինի իպրաղէ պաշլայըպ , սօն տէրէճէտէ էթվարը խայըրխահպնէ կէօսթէրմէքլէ , հիւսնի նիլէթի խուսուսընտա պիշարէ գատընը իգնա իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու :

Օ կիւնէ գատար չէքտիյի տէրտ ու մէշագգաթ վէ իշքէնճէնին պարը թագաթֆէրսասը ալթընտա էզիլիպ գալմըշ պուլունան զէվալլը գատըն , օղլունըն կէօսթէրտիլի շու մուամէլէյի իշթիրաֆըտարանէ վէ ասարը նէտամէթտէն , պունճա վուգուաթը միւքէրէրէ իւզէրինէ եինէ սօն պիր իւմիւտէ տիւլմէքտէն պիր տիւրլի քէնտինի ալամատը :

Բաուլ , մատամ Թօվվէլտէ հասըլ օլան պու թէէպիրի

անընդհատ, հէման գէվալը գատընըն էօնիւնտէ, թաաղիմ-
քեւրանէ պիր սոնրէթտէ տիզ իսսթիւ սուրարագ, էն միւ-
էսսիր սէտնսը իլէ շու էօզլէրի սէօյլէմէյէ պաշլատը .

— Սէվկիլի վալիտէճիլիմ, պէն սիզէ բէք չօգ էզիյէթ
իթտիմ, չօգ ճէֆա չէքտիրտիմ, լաքին շու խապասաթըմ-
տան տօլայը շու սաաթտա հըսս իլէմէքտէ պուլունտու-
ղում նէտամէթ բէք տէհչէթլի տիթ . . . պէնի տինէյինիզ
վալիտէճիլիմ . . .

Բաուլ, պունտան զիյատէ սէօզ սէօյլէմէյէ վազըթ
պուլամատը, չիւնքի պու էսնատէ քէմալի չիտտէթլէ զտա
գարոնսը աշըլտը, իքիսի պիրտէն պաշլարընը օ թարաֆա չէ-
վիրինճէ, էլինտէ պիր ըէվօլվէր պուլունտուղու «հալտէ միւ»
սիւ Պօվվէլին, էչիք Քւզէրինտէ աիմտիք տուրմագտա օլտու-
ղունը կէօրտիւլէր .

Քէմալի հիտտէթ վէ մէյուսիյէթինտէն պիչաիէ, պան-
քէրին չէհրէսի տտէթա էծլիւ ըէնկի կիպի սնք սարը քէ-
սիլմիշ իտի .

Սիւսիւ Պօվվէլ, թէէօիւր վէ հիտտէթինի կիզլէմէք ի-
չին, թահամիւլը պէչէրին ֆէվզընտա ատտ օլունապիլէճէք
պիր մէթանէթ իպրազընա, վէ պիր ճինայէթի կէօզլէրի իլէ
կէօրիւպտէ թայինի ճէզա իթմէք վազիֆէսի իլէ միւքէլլէֆ
պուլունտան ատիլ պիր հաքիմ թավըը իրայէսինէ զայրէթ
կէօսթէրիյօր իտի .

Պազաթ պանքէրին պու թէհամիւլիւ, էքսէրի տէհ-
չէթամիզ պիր ֆուրթոննանըն զուհուրինտէն էվվէլ կէօրիւ-
լէն պիր սիւքիւնէթէ պէնզէտիյի աշիքեարէն կէօրիւլիյօր
իտի .

Բաուլ իլէ մատամ Պօվվէլ, պանքէրի կէօրիւնճէ պիւա
իսթիյար տէհչէթ իյմա իտէր պիրէր ֆէրեատ սալը վէրմիշ
օլտուղլարընտան, միւսիւ Պօվվէլ, հէման հէման ազլընը
քիւլլիյէն զայպ իտէճէք օլան ետըր մէճնուռն պիր ատէմ
թավըը մէյուսանէ վէ նիւվմիւտանէսի իլէ .

Ձեւալը դատըն, արթըգ քէնտինն միւսպէտէն մահւ
օլմուշ պուլունտուղունը կէօրիւպ, կէօղլէրինտէն սէճ կիպի
եաշ ագմագտա օլտուղու հալտէ, եիւրէքլէրի քարշալայա-
ճադ մերթեպէտէ պիր վազը իսթիրհամքեարանէ իլէ :

— Մէրհամէթ էթ Ֆօվվէլ, մէրհամէթ Կափվ ու աթը-
ֆէթինիզէ միւհթաճըմ . . տէյու քէքէլէտի :

Պանքէր, պու սէտայի մէյուսանէյի իշիտինճէ վիճուտի
պաշտան այաղա գատար շիտտէթլի պիր թիթրէմէ իշինտէ
գալտը զէվալը ասէմ զէվճէսինն պու իսթիրհամաթըն-
տան տէրէճէյի նիհայէպէ միւթէէսսիր օլմուշ իտի պու մէ-
յուսանէ սէտա, քէնտինն եիրմի սէնէտէն պէրի տիր սէվկիլի
զէվճէսի երկղիւնտէն նայիլ օլմուշ պուլունտուղու ստատէ-
թի մէ պիր թագըմ թաթըլ իսթըրէլէրի իսթար իյլէմիշ
իտի :

Պու դատըն, օ կիւնէ գատար քէնտի հայաթը իւզէ-
րինտէ գուվվէթլի պիր հիւքմ սիւքմիւշ, պիր պազըշը իլէ
քէնտինն մէյըս վէ եախօտ մէսուտ իթմէք իզթիտարընը
հայըզ պուլունմուշ իտի :

Սաթաթէթը մազիյէօի պանքէրին կէօղլէրի էօնիւնտէ օ
անտէ թէճէսօիւմ իտի վէրինճէ, քէնտիկտէ զարիպ պիր
հըսս վէ թէէսիւր հօսսպէ կէլիպ, շիտտէթ ու մէյուսիյէթի
ըրգգաթ ու մէրհամէթէ միւնդալիպ օլտու . ափվ քէլիմէսի
տուտագլարընը ուճընա կէլէրէք, շու աթիպէթի սէօղլէրի
սէօյլէտի :

— Ահ քանքէօր գարը, պէն սանա նէ՞ ֆէնալըգ իթ-
տիմ, ստնա օլան էն պէթիւք ֆէնալըղըմ սէնի պիր մուհաս
պէթը ֆէվքէլատէ իլէ սէվմէքլիյիմ օլտու, տէյիլ մի . էյ-
վա'հ, մէկէր պու տիւնեատէ ինտանէ հէր շէյտէն եօրկուն-
լուգ օսանմագ կէլիյօր իմիշ, հաթտա զիյատէ սէվիլմէքտէն
պիլէ, ա'հ վալլանթին, զէվճ վէ ֆամիլեա միւհհապէթի
մէշրուասը սանա օմանճ վէրտի, էօյլէ մի, պու մուգատ-
տէս մուհապէթտէն պըղտըն, տէյիլ մի . էվվէթ, գեճան-

տան օղորդարձան կեօրմէքտէ օլտուղուն իհթիրամթը ֆէվգէլատէ սանա բէք տաթսըղ կէլմիշ օլմալը քի . ֆամիլեանըն սաատէթինի ապա նազարը իթիպարէ ալմատըդտան պաշգպ , ալէմին դէմմ ու թահգիրինի իւղէրիմիղէ ճէլպ իյլէմէքտէնտէ գօրդմամըշսըն . ա'հ Վալանթին , պու միւտհիշ տուզաղա նա'սըլ տիւշտիւն , պէնիմ հագգընտա օլլան շէֆգաթը մուհնպէթիմ սէնի թահիզ իտիյօր իսէ տէ , էյլատլարըմըղըն սաատէթը միւսթագպէլէլէրինի օլտուն տիւշիւնիւպտէ պու հարաքէթը մէղմիւմէտէն իճթինապ իթմէլի իտին .

Միւսիւ ֆօվլէլ , պու ճանխըրաշ սէօղլէրի կիւյա հէք քէլիմէյի թէլաֆֆուղ իյլէր իքէն նէֆէսի թըզանը վէրէճէք իմիշ կիպի , աղըր աղըր վէ պէօյիւք պիր զայրէթ իլէ սէօյլէյօր իտի .

Բաուլ , միւսիւ ֆօվլէլին պու իֆատաթը մէյուսանէսինի պէօյիւք պիր տըզգաթ իլէ տինլէմէքտէ օլտուղունտան , պանքէր , ֆիլհագգա տէտիյի կիպի բէք չօգ շէյլէր իսապէր ալմըշ իսէ տէ , հէնուղ թէմամը իլէ էսրարէ քէսպը վուզուֆ իյլէմէմիշ օլտուղունը , պազը սէօղլէրինտէն անլամըշ իտի .

Պանքէրին , պու էսրարէ տայիր օլան թահգըզաթը բէք սիւքէմմէլ օլմատըղը հագգընտա Բաուլտա պիր ֆիքիր բէյտա օլունճա , զէվալլը ատէմի հէնուղ պու պապտէ իգնա իթմէք միւմքիւն օլտպիլիր իւմիւտի իէ .

— Էֆէնտիմ . . . լութֆէն պիր քոլ պէնտէնիղի տինլէմէնիղի իսթիրհամ իտէրիմ . իմտի միւսաատտէ իտինիղ տէ . . .

Բաուլ , իֆնտէսինի իքմալ իթմէյի մէյտան պուլմատը . հայլաղը մէրդումըն պու գատարճըգ սէօղ սէօյլէմէսի , միւսիւ ֆօվլէլին , զէվճէսինէ գարշը հասըլ օլան սիւքիւնէթին՝ միւպէտտէյը շիտտէթ ու զազէպ օլմասընա սէպէպ օլտուլ . շիւնքի պանքէր , էվլէլքինտէն տահա միւտհիշ պիր շիւտտէթ իլէ Բաուլըն սէօղիւնի քէսէրէք .

— Սէն սո՛ւս, ալչադ, սո՛ւս, տէյու հայգըրտը :

Պիր միւտտէթ սիւքիւթ իլէ կէշտի, պու սիւքիւթի եալընը մատամ Ծօվկէլին հընչգըրա հընչգըրա աղլամասը իսլալ իտիյօր իտի :

Միւսիւ Ծօվկէլ, Բաուշը քէմալի հագարէթ վէ թէհտիտամիզ պիր պադըշ իլէ պաշտան ալաղա դատար պիր քէր-րէ սիւզտիւքտէն սօնրա :

— Պէն պժըրայա սիզի պիր արատա եագալայըպ իքի-նիզի պիրտէն էլտիւրմէք նիյէթը դաթիյէսի իլէ կէլմիշ իտիմ. վագաա իքինիզի պիր արատա թուլտուրմամա . . . էօլտիւրմէյէ ճէսարէթ իտէմէտիմ, պու ճէսարէթսիզիլիմէ սէպէպ իսէ, էլինտէ սիլահը պուլունմայան պիր ատէմէ գարշը սիլահ իսթիմալ իթմէք ալչադլըղընը դապուէ իլէմէտիլիմ տիր, տէտի :

Բաուլ, պու արալըգ երնէ պիր սէօզ սէօյլէմէք իսթէտի իսէ տէ, միւսիւ Ծօվկէլ էրնէ մէյտան վերմէյիպ չէօյլէ-ճէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի :

— Տուր սէօզիւմի պիթիրէյիմ, սէնին հայաթըն չիմտի չու տադըրդատա պէնիմ էլիմտէ տիր, տէյիլ վի. չիւնքի տիւշարը իհանէթ օլան պիր դէվճի, դանուն պու խուսոգստա մաղուր կէօրմէքտէ տիր. պէն՝ դանուներն պու միւսապտէսինտէն տէ իսթիֆատէյէ դալգըշմայարադ սանա տուէլլօ թէքլիֆ իտիյօրում. իլթէ չիթինէնին իւզէրի տէ պէնիմքինէ միւշապիհ պիր ըէվօլվէր կէօրիւյօրում. հայտէ պու ըէվօլվէրի էլինէ ալ տա քէնտինի միւտաֆաա էթ :

— Հիշ պիր վագըթ . . .

Հիտտէթ ու չիտտէթի սօն տէրէճէյէ վարմըշ օլան պանքեր, թապանճանընը Բաուլէ գարշը դալտըրարագ :

— Հնյտէ քէնտինի միւտաֆաա էթ տէյօրում, եօզսա մտի թէթիլի շէքէրիմ . . . տէյու հայգըրտը :

Բաուլ, քէնտինէ պիր ատըմ գալան ըէվօլվէրին աղղը կէօյսիւնէ տիքիլմիշ օլտուղուներ կէօրիւնճէ, տիւշարը իսթիֆ

ու տէհչէթ օլարագ չըմինէ իւզերինտէ տուրան ըզվճլվէրի
էլինէ ալտը .

Միւսիւ Թօվվէլ իսէ Բաուլըն պու հազըրլըղընը կէօ-
րիճնճէ ամիրանէ պիր սէտա իլէ .

— Օտանըն պիր քիւչէսինէ չէքիլ, պէն տէ օ պիր քիւ-
չէյէ չէքիլէյիմ, իշթէ չուրատաքի անաթ Յիւր դաչ սանի-
յէյէ դանտար չալաճագ, չալտըղը անտէ իքիմիզ տէ աթէշ
իտէլիմ, տէտի .

Միւսիւ Թօվվէլին տէտիյի վէճհ իլէ իքիսի տէ օտանըն
պիրէր քէօչէսինէ չէքիլտիլէր Լաքին մատամ Թօվվէլ, գօ-
ճասը իլէ օղլունըն պիրի պիրլինի հէլաք իթմէք իւզրէ սիլա-
հտ տավրանտըղլարընը կէօրինճէ, պու մէնզաիյի ֆէճի-
յէյի թէմաշայէ քէնտիստէ գուտրէթ գալմայարագ, ան-
լէրտէն էվվէլ քէնտիսի թէրըր հայաթ իթմէք ազմը ճէսու-
րանէսի իլէ հէման իքի գօլլարընը աչըպ, եիւղի գօճասըն-
տան թարաֆա միւթէվէճճիւհ օլտուղու հալտէ իքի սիլահըն
արանընա աթըլտը . ինլէմէք նէվինտէն պիր սէտայի իսթիր-
համ իլէ ղէվճինէ .

— Գօճանըղըմ, պու տէլիգանլըյը էօլտիւրմէ, պիր ազ
տուր, պէնի տինլէ տէ պիւթիւն հադըղաթը սանա անլա-
տայըմ, սօնրա իտէճէյին միւճաղաթը եալընըղ պէնիմ իւ-
զէրիմտէ իճրա իյլէ . . . տէտի .

Միւսիւ Թօվվէլ, ղէվճէսինին պու հիմայէյի մատերա-
նէսինի, սէվսիյի տէլիգանլըյա գարչը օլան շիտտէթը մու-
հապէթինտէն իլէրի կէլմէ աչըգանէ պիր ֆէտաքեարըղ
ղանն իտուպ, հիտտէթ ու թէհափլուրը նօն տէրէճէյի պու-
լարագ, քէմալի շիտտէթլէ գարընընըն գօլտուտան եազա-
լատըղը կիպի .

— Հայտէ արատան տէֆ օլ մէլունէ գարը, տէյերէք,
օտանըն ձիր թարաֆընա ֆըրլատը վէրաի .

Յագաթ մատամ Թօվվէլ, պու մուգաթէլէյի միւտհի-
չէյի գաիշլտան սէյը իթմէյէ եինէ պիր տիւրլի թէհամիւ
L

իտեմէյերէք, թէքրար քէնտինի իքի սիւհնն արասընա աթար. լաքին պու տէֆա կիտուպ Րաուլըն պոյնունա սարըլարագ. իսթիրհամաթընը անա թէվճիհ իտուպ.

— Պիր պիրինիզին ճանընա գըլմայընըզ, պէնի էօլտիւրիւնիզ պէնի, չիւնքի պու խուսուստա միւճրիմ եալընըզ պէնիմ, տէյու պաղըրար.

Գարըսընըն պու իյթիրաֆաթը իւզերինէ՝ պանքերին վիճուտինտէքի դան թէքմիլ պաչընա հիւճիւմ իյէտի, քէնտինի զայպ իթմէ լատտէսինէ կէլէրէք, եէքտիկէրինէ սարըլմըզ պուլունան Րաուլ իյէ զէվճէսինի նըշանլատըգտան սօնրա իքիսինէ պիրտէն աթէշ իթտի.

Փագաթ նէ Րաուլըն վէ նէ տէ զէվճէսինին եարալանըպ եէրէ տիւշմէտիքլէրինի կէօրիւնճէ, հէման իքինճի վէ անը միւթէպղըպէն իւչիւնճի տէֆա օլմագ իւզրէ աթէշ իթտի.

Հիտտէթինտէն կէօզլէրի գարարմըզ օլան պանքեր, տէօրտիւնճի տէֆա աթէշ իթմէյէ հաղըլանմագտա իքէն օտանըն օրթասընտա պիր ատէմ բէյտա օլտու. պու ատէմ միւսիւ Փօվլէլին էլինտէքի բէվօլլէրի չէքիպ ալտըգտան սօնրա, քէնտինի տախի պիր գանաբէ իւզերինէ օթուրթտու. պատէհու ազիմ պիր թէլաշ կէօսթէրէրէք մատամ Փօվլէլէ տօղրու գօշտու.

Գարիյնի քիրամ պու զաթըն, Բըրօսբէր Պէրթօմիյի հիմայէ իտէն միւսիւ Վէրտիւրէ օլտուղունը էլպէթտէ անլամըշլար տըր. Գավայլօն թարաֆընտան քէնտինէ պիր սուրէթը սէրիյէտէ իկպարը քէյֆիյէթ իաիլմիշ օլտուղունտան, հէման վաղըթ զայպ իթմէյէլէք մահալի վագաայէ գօշմուշ իտի. լաքին միւսիւ Փօվլէլին էլինտէքի բէվօլլէրին գուրշունլարը էվլէլճէ նիյնա ժիբսի թարաֆընտան չըգարըլմըզ օլտուղունը, պիլմէտիյի ճիհէթլէ, օ հալի կէօրիւր կէօրմէզ ազիմ պիր թէլաշա տիւշմիւշ իտի. միւսիւ Վէրտիւրէ մատամ Փօվլէլի տէֆաթլա մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա.

ճէնապը Հազգա չօգ շիւքիւրէյ՝ օլսան , պիր թարա-
փընա զարար կէլմէմիշ , տէաի :

Պանքէր , պուլունտուղու եէլտէ տուրմայրպ հէման ա-
յաղա գալգտը վէ միւսիւ Վէրտիւրէյի պիր եանյա իթէրէք :

— Հա՛յտէ չէքիւ , ինթիգամըմա մանի օլմա , էքիտինի տէ
էօլտիւրէճէյիմ , տէաի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , Փօվվէլին պիւքէրէրինտէն եազա-
լայրպ քէմիքէրինի գըրաճագ մէրթէպէտէ պիր շիտտէթլէ
սըգարագ , սէօյլէյէճէյի սէօզլէրին թէէսսիրինի արթըրմագ
իչին , եիւզիւնի պանքէրին եիւզիւնէ տօգուստուրուր տէրէ-
ճէտէ եազլաշտըրտըգտան սօնրա , շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Սիզի պէօյիւք պիր ճինայէթ իճրասընտան մուհա-
փաղա իյլէմիշ պուլունտուղու իչին ճէնապը Հազգա շիւքիւրէ-
լէթ իթմէլիսինիզ , շիւնքի սիզէ կէօնտէրիլէն օ իմզասըզ մէք-
թուպըն սէօզլէրի հէք եալանտան իպարէթ իտի :

Միւսիւ Փօվվէլ պու սէօզի իշիտինճէա , գարշըսընտաքի
զաթըն քիմ օլաուղունը վէ նէրէտէն կէլտիլինի , պուէսըարէ
նէ տուրէթլէ քէսպը վուգուֆ իյլէմիշ պուլունտուղունը
տիւշիւնմէք ճիհէթլէրի աքլա ագլընա կէլմէյէրէք , օլանճա
տըգգաթընը պու մէճհուլ զաթըն « Օ իմզասըզ մէքթու-
պըն սէօզլէրի հէք եալանտան իպարէթ իտի » քիմիշ օլտու-
ղու սէօզլէր իւզէրինտէ ճէմ իյլէմիշ օլտուղունտան , հէման
օ սէօզէ ճէվապ օլմագ իւղրէ :

— Զէվճէմ քէնտինին միւճրիմ օլտուղունը իյթիրաֆ
իտիյօր , տէաի :

— Էվվէթ զէվճէնիզ միւճրիմ տիր , լաքին պու միւճ-
րիւմիյէթի էօյլէ սիզին պիլտիլինիզ զանն իյլէտիլինիզ սու-
րէթտէ տէյիլ տիր , էօլտիւրմէք իսթէտիլինիզ պու տէլի-
գանլընըն քիմ օլտուղունը պիլիյօրմուքընըզ :

— Էվվէթ պիլիլիմ , սէվկիլիսի տիր , աշըգը տըր . . .

— Խայր . . . սէվկիլիսի աշըգը տէյիլ , օղլու տըր . . .

Վուգուաթը ճարիյէյէ վուգուֆը թամմը պուլունտու-

զուրկ չող պիր իբր սեօղիւնսն անլաշըմըշ պուլունան արու մէճհուլ զաթըն վիճուտի, Բաուլը՝ միւսիւ Փօվվէլին թէճ-տիտաթընտան զիյատէ խէվֆ ու խէլէճանէ տիւշիւրմիւշ իտի. մամաֆիհ եթսէ իհթիյաթէ ըայէթտէ գոսուր իթմէյէրէք միւսիւ Փօվվէլէ թէվճիհի խիթապ իլէ.

— Էվվէթ, տզըրու սէօլէյօր, տէտի.

Պանքէր, հէման հէման չըլտըրմաղա ըէմադ գալմիւշ կի-պիր պիր հալէ կէլէրէք, կէօզլէրինի խանէլէրինտէն ֆըրիւ-յաճադ տէրէճէտէ աշմըշ օլտուղու հալտէ ք միւսիւ վէր-տիւրէյի. Բաուլը չլէ հիւքմի իտամընա ինթիլար իտէն ճա-նիլէրտէն տահա պէթտէր պիր խէվֆ ու մէյուսիյէթ իշնտէ պուլունան գարըտընը, պիրէր պիրէր նազարը թէտգըղաթ-տան կէշիւրիյօր իտի.

Սիւարէ պանքէր, քէնտինէ եալան սէօլէյօրլար զանն իտիյօր իտի. պինտէն ալէյհ պիր սանիլէ գատար սիւքիւթ-տէն սօնրա, քէլամէ աղաղ իլէ.

— Եալան սէօլէյօրսունըղ, պէնի ալտատըյօրսունըղ, պու տէտիքլէրինիզին իմքեանը եօդ աըր, եալմընըղ գուրու սէօղ բարա իթմէղ տէլիլէր իսթէր տէլիլէր, սէօղիւնիւզիւ իսպաթ իթմէլիսինիզ, տէյու հայգըրտըղընտա, միւսիւ վէր-տիւրէ, թէմքինի պիր վադար իլէ.

— Էվվէթ, իսպաթ իտէճէյիլէ տէլիլէր կէօսթէրէճէ-յիլ, ֆադաթ հէլէ շիմտիլիք պէնի տինլէյինիլ, տէտի.

33

Միւսիւ վէրտիւրէ, պիր վադաայը նազլ իլէմէքտէքի մալիւմիւմիլ օլան մէհմէթէթը ֆէվգէլատէսի իլէ ք մատամ Փօվվէլէ տայիր քէշֆ իլէմիւշ օլտուղու ֆաճիւր չար չարըղ պանքէրէ անլաթտը.

Մերվագը պու հագըդաթ միւսիք Յովվէլ իշին բէք անք
խտ տէ, հալ պու քի մուգատտէմէն ղէվճէսի ալէյհինտէ
հասըլ իյէմիշ պուլունտուղու շիւպհէյէ նիւպէթէն, եինն
հիշ պիր ջէյ տէմէք տէյիլ իտի:

Պանքէր, գարըսընը էլան սէյվէքտէ պուլունտուղու,
օ էսնանտէ հըսս իյէտիյի ըղթըրապաթըն տէրէճէսի իլէ թագ-
տիր իտիյօր իտի, եէվմը իղաթիւաճընտան պու կիւնէ գատար
քէնտինէ պարչը հէր տիւրլիւ սատաղաթ վէ ֆէտաթմարլըգ
իճրասընտան պիր տաղըդա կէրի տուրմամըշ պիւլունտան պիր
գատընըն, մաղիտէքի պէօյլէ պիրաթաթաթընը աֆվ իյլէմէ-
մէք, հիւանի ախաղ սահիպի վէ ալիճէնապ պիւլ ատէմէ
ճարաչըր էֆալտէն մի տիր. ղաթէն պիշարէ գատընճըրաղ,
կէնճլիյինտէ իթմիշ օլտուղու պու խաթանըն ճէղասընըշ
շիմտիյէ գատար գաթպէգաթ կէօրմիւշ վէ չէքմիշ տիր:

Միսսիւ վէրտիւրէ, նաղլիյաթընա խիթամ վէրտիքտէն
սօնրա, պանքէր պիր հայլի միւտտէթ սէօղ սէօյլէյէմէյէ-
րէք շաչըրըպ գաթըշ իտի, գըրգ սէքիղ սաաթտան պէրի
տիր եէքտիկէրլինի թէագըպ իթմիշ օլան վուգուաթըր միւտ-
հիշէ, պիշարէ Յօվվէլին, տիւշիւնէպիլմէք իգ թիտարընա վա-
րընճայա գատար հէր պիր հըսընը մահվ ձն ինթալ իյլէմիշ
իտի:

Մուրթունաղը պիր տէնիղէ տիւշիւպտէ տալալարըն հաւ
րաքեաթընա թէպախյէթլէ եիւղէն խաֆիֆ պիր ճիւմ կիպի,
զէվալլը պանքէր տախի քէնտի քէնտինի իտարէյէ միւգէ
թէտիր օլմատըղը հալտէ, ճէրիյանը վուգուաթէ գաթըմըշ
կիտիյօր իտի:

Գաթալպէն ղէվճէսինի ալֆ իթմէք վէ պու վուգուաթէ
տայիր հիշ պիր սէօղ սէօյլէմէմէք արղու իտիյօր իտի իտէ
տէ, իղգէթը նէֆսի պուլնա մանի օլտայօր վէ պինտէն ալէյհ
պիւթիւն վուգուաթըր թաղէլէյէրէք, քէնտինէ ախղը ին-
թիգամէ թէշվիգ իյլէյօր իտի:

Ձէվճէսինին իրթիքեապ իյլէմիշ օլտուղու ճինայէթը մա-

զիյէսինին պէրհայաթ պիր տէլիլի տէմէք թլան Բաուլ մէյ-տանտա պուչլանմամըշ օլսա իտի , կասթօն տը Գըլամօրան վէֆաթ իյլէմիշ պոչլունտուղու իշին, պու գատընը ավֆ իթմէք խուսուսընտա , հիշ թէրէտտիւտէ մահէլլ կէօրմէյիպ , հէման իքի գօլարընը աչարագ .

— Կէ՛ք դայըճըղըմ, ֆամիլեամըղըն նպմուսընը խալէլ-տէն վիգայէ քչին կէօթէրտիյին ֆէտաքեարըղգ իլէ չէքտի-յին ըղթըրապլար , պու պապտէ պէօյիւք պիր քէֆարէթ եէրինէ կէչտի . արթըգ մաղիյի միւտհիշ պիր բիւյա կիպի ագըլտան չըգարըպ պատէմա մէսուտ օլալըմ աէյի վէրէ-ճէք իտի :

Փագաթ պու սէօղի սէօյլէմէյէ Բաուլըն վարըղը մանի օլույօր իտի . պինաէն ալէյհ զէվճէսինի արգագաթլա պիր նազարտէն կէչիրտիքտէն բօնրա .

— Սէնին էլինտէ ավուճընտա պուլունան բարալարը քեամիլէն ալմաղըլա գանաաթ իտէմէյուպ , պէնիմ գասա-մը տա սօյմաղա գատար ճիւրաթ կէօթէրէն պու տէլի-գանը սէնին օլլուէն մը տըր , տէտի :

Պիչարէ մաքամ Փօվվէլ , գօճասընըն պու սիւալինէ գարըն պիր քէլիմէտէն իպարէթ պիր ճէվապ պուլուպ վէ . րէմէյէճէք տէրէճէտէ ֆէնալաշմըշ օլտուղունտան , միւսիւ վէրտիւրէ հէման զէվալը գատընըն իմտատընա եթիշէ-րէք վէ մումալլէյհանըն եէրինէ ճէվապ օլարագ շու սէօղ-լէրի սէօյլէտի .

— Մատամըն պու պապտէ սիզէ վէրէպիլէճէյի ճէվապ , պու տէլիգանընըն՝ կասթօն տը Գըլամօրանտէն հասըլ օլմա քէնաթինին ծղուլ օլտուղունը թաստիքտէն իպարէթ օլաճագ իսէ տէ , պու թաստիգի՝ եալընըղ քէնտի իթիմատ վէ զան-նիյաթընտան պաշգա պիր շէյ իլէ իսպաթ օլունամայաճա-ղընտպն , հէնուղ պու պապտէ քէնտինինաէ խապէրի կօգ տըր , տէտի :

— Նէ՛ տէմէք իսթէյօրսունըղ .

— Մատամը սուհուլէթլէ սոյմագ իչին պու խուսուստա ալտաթմըշլար տըր :

Բաուլ , սէօղին պուրալարա ինթիգալ իտէճէյինի չօգտան անլամըշ պուլունտուղունտան , քիմսէ Փարգընա վարմագարդըն հէման օրատան սավուշմագ իչին քէմալի մէհարէթլէ դաբույա եագլաշմաղը թասարլայօր իտի :

Լաքին միւսիւ Վէրտիւրէ , կէնճ ճանինին պու Ֆիրքինի անլամագտա պիր սանիյէ պիլէ թէէխիւր իթմէմիշ օլտուղունաչան , Բաուլ թամամ դաբույա թէգարրուպ իտիպ տէ Ֆիրարէ ճան աթաճաղը էսնատէ , պունըն գօլունտան եագալայըպ օտանըն օրթասընա կէթիրէրէք :

— Նէրէյէ կիտիյօրսուն օղլում , տուր պաղալըմ , պիզ պունտան սօնրա սէնին իլէ դօնուշաճաղըզ , սօրաճաղըմըզ սիւալլէրէ վէրիլէճէք ճէվալլարը տիւշիւնմէյիպ տէ Ֆիրարը տիւշիւնմէք ույա՛ր մը եա , տէտի :

Բաուլ , միւսիւ Վէրտիւրէնին միւթէպէսսիւմ չէհրէսի իլէ պու միւսթահզիյանէ սէօղլէրինէ տըզգաթ իտինճէ , քէմալի իսթիղրապ վէ տէհչէթ իլէ պիր ատըմ կէրի չէքիլէրէք :

— Բալեաչօ . . . տէյու մըրըլտանտը :

— Ա.Ֆէրին օղլում , նէ՞ չաբըզ թանըպընըզ , թա քէնտիսի . էվվէթ , սիզ պէօյլէ պիր Փէքասէթ կէօսթէրտիքտէն սօնրա , պէնտէ քէնտիմին , Ժան Տիտիյէ պիլաստէրլէրին պալօսընտա կէօրտիւյիւնիզ բալեաչօ օլտուղումը ինքեարէ հիշ լուղում կէօրմէմ . էկէր պէնիմ օ բալեաչօ օլտուղումա մատտի պիր տէլիլ իսթէր իսէնիզ շուրայա պագընըզ :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պու սէօղիւնի միւթէագըպէն բալթօսընըն գօլունը սըյըրըպ , գօլունը չըպլագ օլարագ մէյտանա չըգարտըզտան սօնրա , աթիտէքի շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Էկէր պէնիմ օ կիճէքի բալեաչօ օլտուղումա սիզճէ պիր գանաաթը թամմէ հասըլ օլմամըշ իսէ , հէնուզ եէնի

գաբանմը՝ պոլուսան շու ետրա մահալինի մուայենէ իտինիզ . պալօ կիճէսի Պուրսալօ սօգաղընտա էլինտէ աչըդ գամա օլտուղու հալուէ իւղէրիմէ հիւճիւմ իտէն շախս սիղճէ մէճհուլ տէյիլ տիր եա . հիշ պիր շէյի ինքեար իթմէյինիզ . նէ գատար տօղրու սէօյլէմիշ օլսանըլ սիղին իչին օ գատար ֆայիտէլի օլուր . հայտէ պաղալըմ, պու պապտէքի մալիւմաթընըլ հէր նէ իսէ պիղի եօրմատան կիւղէլճէ անլատընըլ .

Բաուլտա օ տէքէճէ պիր հէյէճան վէ գօրգու հասըլ օլմուշ իտի քի, պու թէէսիր իլէ պօղաղը գուրույուպ թըճ գանմըլ օլտուղունտան, պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէյէ պիր տիլըլի միւգթէտիր օլամայօր իտի . միւսիւ Վերտիւրէ իսէ կէնճ ճանինին պու սիւքիւթինի կէօրիւնճէ .

— Պու սիւքիւթ նէ՞ տիր եա, նիչին ճէվապ վէրմէլ յօրսունըլ, եօգսա սէօղ սէօյլէմէք խուսուսընտա մահճուպիլէթ մի հըսս իտիյօրսունըլ . ինթիմալ քի շու կէօթէրտիլինիզ մահճուպիլէթտէ, պու կիւճէ գատար ճինայէթ վէ խապասաթ աղթէօրիլինտէ իպլաղ իլէտիլինիզ մէհարէթը ֆէվգէլատէ իճապաթընտան տըր . հագըգաթէն կէօթէրտիլինիզ մէհարէթ հիշ պիր սուրէթտէ սիննինիզ իլէ միւթէնասիպ տէյիլ տիր . . . սէօյլէյինիզ եալրում, պու պապտէ օրդըլմանըն իհթիրաղ իթմէնին նիղէ հիշ պիր եարտըմը օլամաղ, տէյու իլավէյի մէգալ իլէտի .

Միւսիւ Փօլվէլ, պու սէօյլէնէն սէօղլէրտէն հիշ պիր շէյ անլայամատըլը հալտէ, եինէ քէմալի տըգգաթլա տինլէյօր վէ մըրըլտանմա նէվինտէն .

— Աման եա՛ Բապպիւմ . զէրլէ գատար խապէրիմ օլմաղսըլըն նէ՞ միւտհիշ վէ միւհիք պիր տուղաղա տիւշմիւշիւմ, տէյօր իտի .

Միւսիւ Վերտիւրէ, պիւսպիւթիւն շաչըն պիր հալէ կէլմիշ օլան պանքէրէ թէվճիհի խիթապ իտէրէք .

— Իւղիւլմէյինիզ էֆէնտիւմ, վադաանըն էն միւտհիշ

դըսըմարընը շիմոի սիգէ անլաթարմ. անըն եանընտա պունչ տան սօնրա էօյրէնէճէ քլէրինիգ. հիշ պիր շէյ տէմէք տէյիւ տիր, վաղաանըն հէնուղ սիգճէ մայիւմ օլմայան մապատի ճլթէ պուշտան իպարէթ տիր, տէյիպ աթիտէքի մայիւմաթը վէրպի:

— Դըլամօրան մէլունը, մատմաղէլ Վալանթին տը լա վէրպըրինին՝ քէնտի պիրատէրի կապթօն տը Դըլամօրան իւէ օլան մուաշըգէլէրինի վէ պու մուաշըգէնին հուսուլէ կէշ թիրտիյի նէթիճէյի, Միլհօն նամ դատընտան խապէր ալ տըղտան սօնրա, հիշ տըրուպ տինլէնմէ քսիղէն թահդըգը քէյիլէթ իթմէք իչին տօղրու Լօնտրայա կիթմիշ տիր ճ Միլհօնտան ալտըղը հաղլամ մալիւմաթ պայէպինտէ օրատապ դօնթէս տը լա վէրպըրինին, եանի դայըմ վալիտէնիղին, կապթօն տը Դըլամօրանըն ճօճուղունը պիլաիւ ճրէթ մուգազ պիլինէ օլարագ պէսլէյիպ պէօյիլթմէք իչգրէ թէրը կիլէմիշ օլտուղը քէօյիւ դատընը բէք սուհուլէթ իւէ պուլմուշ տըր, ֆաղաթ շուրասը վար քի, պոյ քէշֆտէն քէնտի թէմուլի տէրէճէսինտէ մէմուռն օլամամըշ տըր չ չիէնքի պու գատընա՝ Գօնթէս թարաֆընտան թէրը իտկիպ քէօյիւն, քիլիսէսի տէֆթէրինէ իսմի « Բաուլ Վալանթին Միլհօն » տէյու դայտ իտիլէն չճօւղըն, եանի կապթօն տը Դըլամօրան իւէ մատմաղէլ Վալանթին տը լա վէրպըրինին վէլէտը դայքի մէքտըուլէրի օլան չօճուղըն, հէնուղ ճէսէքիզ պըրգ իքէն գուշ պօղան խապթալըղընտան վէֆաթ կիլէմիշ պուլունտուղունը խապէր ալմըշ տըր:

Պու սըրատա Բազուլ մեղամը իթիրտղտէ սէօղ սէօյլէն մէք խթէյսպ միւսիւ վէրտիւրէյէ լա խապթա յոյ, զմ
— Պէօյլէ եպընըղ պիր սէօղ իւղէրինէ խապթը միլատ տաա մը իտիլէր, տէտի իսէ տէ միլիսիւ վէրտիւրէ տաաա գիյատէ սէօյլէմսինէ մէ խապթ վէրմէյէրէք
— Դպալըր, խալըր, պու իտատապիւ եաղընըղ սէօղ խէ իսպաթ իթմէյէճէյիմ, պու պապտէ իրայէ կիլէյէճէյիմ պիր

Թագըմ էվրագը ընտելե տէ Վար, պագալըմ անէրէ նէ՞
ճէվապ վէրէճէքսին, տէտիքտէն սօնրա, ճէպինտէն պիր
Թագըմ ընտի միւհիւրլէրի հալի պիր չօգ քեաղըտլար չը-
գարըպ մասոնըն իւղէրինէ գօյտու, պատէհսւ պունլարըն
իչինտէն պիր Թանէսինի էլինէ ալարագ, չու սէօզլէրի իւ-
վէ իյլէտի:

— Իշթէ չօճուղը պագմագ իւղրէ իւճրէթ իլէ գապուլ
իտէն քէօյլի գատըն իլէ գօճասընըն, վէ տէօրթ ատէտ չաճ
հիտլէրին չօճուղըն վէֆաթը հագդընտաքի իֆատէլէրի
(պաչգա պիր քեաղըա ալարագ) իշթէ պուտա վէլատէթէ
տայիր օլաճ գոյիւտաթը ընտիյէտէն ախգ իտիլմէ պիր խիւ-
լասա, (քէզալիք տիկէն) պիր քեաղըտ տահա ալարագ) իշթէ
պագընըզ, չուտա չօճուղըն վէֆաթընա այիտ օլաճ գայտը
րէնմի, պու էվրագ, գանոնէն իճապ իտէն ընտիյէթի թէ-
մամը իլէ ֆայըզ օլուպ, ֆըրանճա սէֆարէթի թարաֆընտան
տախի թաստիգ իտիլմիջ տիր (Բաուլա խիթապէն) չիմտի
օղլում, տէտիքլէրիմէ գանի օլտոն մը:

Պու արալըգ պիւթիւն պիւթիւնէ չաչըմըզ գալմըզ պիր
հալտէ պուլունջան զէվալը պանքէր, քէլամէ աղագ իլէ:

— Օ հալտէ տէմէք քի:

Միւսիւ Վէրտիչրէ, պանքէրէ սէօզ սէօյլէմէ յէ վագըթ
պըրագմագսըզըն չու իյգահաթը վէրտի:

— Օ հալտէ էֆէնտիմ, Գըլամօրան խապիսի զէվճէնիզ
մատամ ճէնապլէրինտէն իսթէտիլի գատար բարա սըղսըր-
մագ իչին, պիրատէրի Կասթօնըն սուլպինտէն հասըլ օլմա
մահաճա չօճուղըն վիճուտինէ միւթլաք լուղում օլմատըզը-
նը, պու պապտէ ույտուրմա պիր չօճուղըն մէյտանա չը-
գարըլմասը տախի միւմքիւն օլապիլէճէ յինի տիւչիւնիւպ, օ
սուրէթլէ իջէ միւպաչըրէթ իյլէմիջ տիր: պու խուսուստա
իսթիստամ իյլէմէք իւղրէ տախի ահպապլարը պուլունջան
ճանիլէր միջանընտան, իշթէ չու գարընըզընա տուրան կիւ-
ղէլ տէլիգանըլը ինթիսապ իյլէմիջ տիր:

Պիչարէ մատամ Թովկէլ, պզտնայտէ ճիտքէն մէրհա-
մէթէ շայան պիր հալէ կէլմիշ իտի . օ զէմանէ գատար տիւ-
շար իտիլտիլի ըզթըրապաթ, պու գատուն իւղէրինտէ էօյլէ
տէհչէթամիզ պիր թէէսիր կէզթէրմիշ իտի քի, զէվալլը
գատունքչու գօրգօննճ հազըզաթը պիլէ պիր նէվի թէսէլլի
մէգօմընտա թէլազգը իյլէմէյէ զայրէթ իտիյօր վէ պինաէն
ալէյհ .

— Պունա նա՞սըլ իհթիմալ վերիլէպիլիր . խա՛յըր, խա՛-
յըր, միւմքիւն տէյիլ տիր, տէյօր իտի .

— Տիկէր թարափտան միւսիւ Թովկէլին տախի տէհչէթլէ
պերապէր իսթիղրապը արթարադ .

— Ամա՛ն եա Բապպիւմ, նէ՞ զարիպ հալ, Բարիզ կիպի
պիր շէհիրտէ պէօյլէ խապասաթ վէ ըէզալէթլէր նա՞սըլ իճ-
րա օլունպալիլիօր, տօղրուսը պունա պէնտէ իհթիմալ մէ-
րէմէյօրում, տէյէրէք չըզհարը հայրէթ իյլէտի .

Խապիս Բաուլ տախի, պանքէր իլէ զէվճէպինին պու իս-
թիղրապալընը կէօրիւննէ պիր ազ ճէսարէթլէնիպ .

— Պու սէօղլէր հէր եալան տըր, խիլափը հազըզաթ
պիրէր ույտուրմա շէյլէր տիր, տէտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ, եալընը Բաուլա գարչը պիր ճէ-
վապ օլմագ իւզրէ միւսթահզիյանէ պիր սուրէթտէ էյիլէ-
րէք չչու սէզղլէրի սէօյլէտի .

— Պիլիմ պէյ էֆէնդի հաղրէթլէրինին, պու գատար
գավի տէլիլէրէ գարչը հէնուզ ըույի գանաաթ կէօսթէրմէք
իսթէվէմէյէրի, տօղրուսը բէք զարիպ առտ օլունաճագ հալ-
լէրտէն տիր ձ պու խուճուսն տնյիր թահզըզաթ իճրա իյլէ-
մէք իւզրէ, Լօնտրայա միւսիւ Բալօ իսմինտէ պիր զաթ կէօն-
տէրիլմիշ իտի . պու միւսթախտ զաթ, իպէճէյի թահզըզա-
թը սուրէթը միւքէմէլէտէ իճրա իյլէտիքտէն սօնրա, Լնն-
տրատան հէնուզ ալտէթ իյլէմիշ տիր . պու նադիլյաթընն
նէրէսինէ իթիրազ իտէճէք իսէնիզ իտինիզ, եախօտ սիզէ
պէօյլէ պիր զահմէթի վերմէմէք իչին, միւսիւ Բալօնըն պու

հին գապիլի ըսլահ պիր մախլիգ օլմատըղընը անլայըպ, պիր տահա երեղիւնի կէօրմէմէք շարթը իլէ խանէսինտէն թարտ ու տէֆ իյլէմիշ տիր :

« Սէֆիհ ճէյմս , համիսի պուլունան լօրտ թարաֆընէ տան տէֆ իտիլտիքտէն սօնրա , տէօրթ սէնէ գատար դոմար , սէֆահաթ , ֆուհշիյաթ , ճինայէթ վէ ընզալէթ ալէմլէրինտէ եաշայըպ , թապիաթէն եարատըլմըշ պուլունտուղու իսթիտատը մէլանէթի կէրէյի կիպի մէյտան ալմըշ պուլունտուղու պիր զէմանտէ , Լույի տը Գըլամօրան իլէ տծսթլուգ քէյտա իտուպ , խապիսը մէրգում թարաֆընտան իճրա իտիլէն վէ չու տադըղատա մալիւմիմիղ օլան մահուտ գօմէտեատա , մուհիմմ պիր ագթէօր ըօլունը իճրա իթմէք ինզրէ քէնտինէ եիրմի պէշ պին ֆըրանգ արղ վէ թէքլիֆ իտիլմիշ վէ մէրգում տալի մէֆնունէն գապուլ իթմիշ տիր :

Միւսիւ վէրտիւրէ , սէօղիւ պուրնայա գատար կէթիւրինճէ , Բաուլ արթըգ անտէն իլէրիսինի իշիթմէք իսթէմէյուպ , վէրտիւրէյէ իսթապէն :

— Սիղ բօլիս մէմուրըմըսընը , տէյու նօրատու :

Միւսիւ վէրտիւրէ , Բաուլըն պու սիւալինէ գարըք միւսթանզիյանէ պիր սուրէթտէ կիւլտիւքտէն սօնրա :

— Պէն չու սատթտա միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմինին սատըգ պիր տօսթը օլմադ սըֆաթը իլէ պու իշէ միւտախէլէ իտիյօրում , ֆաղաթ պէն հաղըղաթը հալտէ պիր ըօլիս մէլիս մէմուրըմըյըմ նէյիմ , արթըգ օրասընը սէն տիւշիւնիւպ պուլմալըսըն , նէտի :

— Պուտա ալա , ֆաղաթ պէնտէն նէ իսթէյօրսունըղ :

— Միւսիւ Ֆօլվէլին գառասընտան սըրգաթ իյլէմիշ օլտուղունըղ իւշ երիւ էլլի պին ֆըրանգը նէ եարտընըղ , անլէրի իսթէյօրում :

Կէնճ ճանի , պիր միւտտէթ թէրէտտիւտ իթտիքտէն սընրա , նիհայէթ իւլ էմր :

— Պուրատա տըր , տէյու ճէվապ վէրտի :

— Բէք ալա . հա՛հ , իշթէ շէօյլէ եօլա կէլմէլի , եալա՛ն սէօյլէմէնին սէնճէ հիչ պիր ֆայիտէսի օլամաղ , չիւնքի պէն զաթէն օ բարալարըն շու տիվարտէքի եէքլի տօլապըն ի- չինտէ պուլունտուղունը պիլիյօր իտիմ , օ հալտէ շիմտիտէն թէզի եօգ բարալարը իատէ իթմէլիսին :

Բաուլ պէյհուտէ պիր իսրպրտէ պուլունմագլըղըն քէն- տի իչին պիր ֆայիտէսի օլամայաճաղընը անլամըչ պուլուն- տուղունտան , հէման տօլապը աչարագ իչինտէն պիր չօգ պանգա գայիմէսի տէսթէլէրի վէ պունլար իլէ պերապէր պիր խայլըտա էմնիյէթ սանտըղը սէնէտաթը չըգարտը :

Միւսիւ Վէրտիւրէ , Բաուլըն մէյտանէ չըգարտըղը շէվ- լէրի պիր տէֆթէրէ գայտ իթմէքլէ մէշղուլ պուլունտուղուչ հալտէ :

— Սէնին իչին էն ագիլանէ էն խայլըլը հարաքէթ յ իշ- թէ պէօյլէ իթաաթ կէօսթէրմէք տիր , տէտի :

Բաուլ , միւսիւ Վէրտիւրէնին մէշղուլ պուլունմասընը պէօյիւք պիր ֆըրսաթ իթիխաղ իտէրէք , ֆաշգընա վարըր- լար խիւլեասը իլէ նէֆէս պիլէ ալմաղա գօրգարագ , եա- վաշ եավաշ օտա գաբուսընա եագլաշը վէրտի :

Պատէհու պիրտէն պիրէ գաբույը աշըպ , տըշարըյա ճան աթմագ սուրէթի իլէ ֆիրարէ շիթապ կէօսթէրտի :

Միւսիւ Փօվվէլ , Բաուլ տըշարը չըգտըգտան սօնրա խա- պիսին նիյէթինի անլայըպ , պէօյիւք պիր թէլաշ իլէ :

— Աման . . . գաշըյօր , տէյու հայգըրտը :

Միւսիւ Փօվվէլին պու թէլաշընա մուգտալիլ միւսիւ Վէրտիւրէ , հիչ մէշղուլիյէթինի պօլմայըպ , հաթտա պաշը- նը պիլէ չէվիւրմէյէրէք :

— Էլպէթտէ գաշար , գաշմայըպտա նէ՞ եարաճագ , ա- նըն կէօզիւ գաբուտա օլտուղունը պէն տէմինտէն պէրի անչ լայօր իտիմ , տէտի :

— Գաշտըղը սուրէթտէ նա՞սըլ օլուր եա :

— Սիղին մագսատընըղ պու խապիսի գաշըլմամագ մը

արդա պիւթիւնն պու մինպսիպէթսիդ հալլէրին արէմէ ֆաշ
օլմասընը, զէվճէնիզին, պու ճանի հերիփլէրին նէ՞ Եօլտա
հէտէֆի մէլանէթլէրի օլտուղունը, մահքէմէյի ճինայէթ հու-
ղուրընտա պիրէր պիրէր անլաթմա՞դ մը արզու իտիյօրսունը՞
— Հիշ պէօյլէ չէյ արզու իտիլի՞ր մի,

— Օ հալտէ պու կէնճ ճանինին ֆիրարընա միւսապտէ
կէօսթէրմէք իյճապ իտէր, պիզճէ պէօյլէ Եաբմաղա մէճ-
պուրիյէթ հասըլ օլմուշ տրը, իշթէ սըրգաթ իտիլէն իւշ
Եիւզ էլլի պին ֆրանդ իլէ պէրապէր, էմնիյէթ սանտըղընա
րէհին գօնուլան միւնէվհէրաթըն սէնէտաթընը տախի էլինճ
տէն ալտըգ, իշին պու տէրէճէսի իլէ իթիֆա իտուպ իլէ-
րի կիթմէյէլիմ, վազաա Բաուլըն Եանընտա էլլի պին ֆը-
րանդ գատար տահա բարա վար իսէ՛ տէ, պու տոչէ իլէ
էճնէպի մէմալիքինտէն պիրինէ ֆիրարընը թէսհիլ իթմիշ
օլմազ իշին սէսիմի չըգարմատըմ,

34

Հէրքէստէ օլտուղու կիպի միւսիւ Թօվվէլ տախի, վէր-
տիւրէտէքի գուվլէյի թէսիլիլէյէ թութուլմաղա, պու
ղարիպ տտէմէ հայրան օլմաղա պաշլամըշ իտի,

Միւսիւ Թօվվէլին հըսսիյաթընտա Եավաշ Եավաշ իթի-
տալ հուսմուլէ կէլտի, իյատէյի սապտէթի հազգընտա քէն-
տինպէ իւմիւտլէր բէյտա օլմաղա պաշլատը, պիրտէն պիրէ
օտանըն օրթասընտա, հէմտէ միւտհիշ պիրտազըգատա իա-
պաթը վիճուպ իթմիշ օլան պու զարիպ զնթըր, քէնտինէ
հայաթընը գուրթարմադտան պէօյլէք պիր խըսմէթ իթմիշ
օլտուղունը թագալիլ իտիյօր իտի,

Կշթէ պու միւլահազալէ սէպնի միւսիւ Թօվվէլ, պի
թավըր միննէթտարունէ իլէ վէ մէգամը թէչէքքիւրտէ հ,

ման միւսիւ Վերտիւրէնին էլէրինէ սաքըլարագ միւթէէսի-
րանէ պիր սէտա իլէ .

— Էֆէ'նտի , պանա իթտիլինիզ պոլ . պէօյիւք էյիլէ
մուգապիլ սիզէ 'նէ' եօլտա արղը շիւքրան իտէճէյիմի վէ
հըսսիյաթը միննէթտարանէմի նա'սըլ իֆհամ իյլէյէճէյիմի
պիլմէյօրթում , տէտիլ .

Միւսիւ Վերտիւրէ , պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն
սօնրա պանքէրին սէօլէրինէ շո' ճէվապը վէրտի .

— Պու հարաքէթիմի թագտիր իծուպ տա ննա գարչք
պիր հիւքնի մուգապէլէտէ պիւլունմագ իսթէյօր իսէնիզ ,
պէնիմ տէ սիզտէն պիր իսթիրհամըմ վարք լութֆէն անը
գապուլ պույոթընը .

— Պիր իսթիրհամ մը'օ նա'սըլ լագըրտը հէման տուր-
մայըպ էմր իտինիզ .

— Բէք ալա , մատէմ քի միւսաատէ պիլէյուրույօրսու-
նը պէնտէնիզ տէ իսթիրհամըմ արղ իտէյիմ . նասըլ քի
էվվէլճէ տէ սէօյլէտիմ , պէնտէնիզ միւսիւ Բըրօսըրէր Պէր-
թօմինին սատըգ տօսթույըմ . պու համիյէթլի տէլիգանլընըն
թէմամը իլէ իատէյի նամուս իյլէմէսի իչին , էլպէթտէ իյճապ
իտէն հիմմէթ վէ մուալէնէթի տիրիզ պույուրմագսընըլ տէ-
յիլ'մի . ղէվալլը գասիյէրինիզին պատտէթի շուանտէ սիզին
էլինիզտէ տիր ոչիսնքի Բըրօսըրէրին , մատմաղէլ Մապէնէ Գ-
լան աչգ ու մուհապէթի սիզճէ միւհթանը իյզաս տէյիլ տիր
զանն իտէրիմ .

— Իշթէ սիզէ եէմին իլէ սէօլ վէրիլիմ քի , մատմաղէլ
քըրսըրէր Պէրթօմինին ղէվճէսիլ օլաճագ տըր . Բըրօսըրէրէ
այէթ բարլագ պիր սուրէթտէ իատէյի նամուս իթտիլմէք
հն , եալընըլ Մատլէնի քէնտինէ թէգվիճ իթմէքլէ գալ-
այուպ' պու պապտէ իյճապ իտէն հիշ պիր ֆէտաքնարըգ-
ան կէրի տուրմայաճաղըմ , իլք իսթամըն թամիլի փչին
իմտէն հէր նէ կէլիր իսէ ճիւմէսինի իճրա իտէճէյիմ .

Միւսիւ Վէրտիւրէ , կիւյա օրայա ատի պիր ղիյարէթ

իշին կէմիշ տէ շիմոի կիթմէք իսթէյօր իմիշ կիպի պիր թավր իլէ այաղա գալգըպ , օտանըն պիր քիւշէսինէ գօյմուշ օլտուղու պարթօնը իլէ շապգասընը էլինէ ալարագ .

— Շու գիյարէթիմ իլէ սիզի թաճիզ իյլէմիշ օլտուղուման տօլայը պփվընըզը թէմէննի իտէրիմ , տէտիքտէն վէ պիր սուրէթը իճթիրամքեարանէտէ պանքէր իլէ մատամ փօվվէլի սէլամլատըգտան սօնրա չըգըպ կիթտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ օտապան չըգար չըգմաղ յատամ փօվվէլ , էն մէրհամէթսիզ գալպլէրին պիլէ տայանամայաճաղը պիր սուրէթը միւքէտտէրանէ վէ իսթիրհամքեարանէտէ .

— ֓փօվվէլ , մէրհամէթ . . . մէրհամէթ . . . տէյու մըրըլտանտը .

Պանքէր , պու իսթիրհամէ գարչը պիր գաշ սանկլէլիք պիր թէրէտտիւտ կէօսթէրտիքտէն սօնրա , զիհնէն վիրէճէլի գարարը վէրիպ հէման վէվճէսինէ տօղլու գօշտու . պիշարէ գատընը գօլլարը արասընա ալարագ .

— Սէվկիլի՛ Վալանթինիմ , գալպիմ սէնի քեամիլէն ափվ իթտի . չու կիւնէ գատար օլան կէշէն վադաալարըն հիշ պիրինի արթըգ թէքրար իթմէյուպ . . . պղօնլարը օլմամըշ հիւքմինտէ թղթալըմ . . . տէտի .

Արթըգ միւսիւ վէրտիւրէնին վէզինէտէ կէօրէճէք պիր իշի գալմամըշ իտի . պանքէր իլէ զէվճէսինին եանլարընտան չըգտըգտան զքնրա , քէնտինի վէզինէյէ կէթիրիպ պվտէթինի պէքլէմէքտէ պուլունան արապայա , պէօլիք պիր իսթիճալ իլէ պինէրէք արապաճըյա զայէթ քիւրաթլա Բարիզէ Լուվր հօթէլինէ չէքմէսինի էմը իյլէտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ պու էսնատէ զիհնէն զայէթ մէշղուլ վէ մուղթալըպ պուլունույօր իտի . Բաուլ մէսէլէսինի իսթէտիյի սուրէթտէ հալք իյլէմիշ , եանի ֓փօվվէլ փամիլեասընըն նամուսընա պիր խալէլ կէլմէքսիվին յ պղ ճանիյի Բարիզտէն թարտ ու թէպէտիտէ մուլաֆֆադ ծլմուշ իսէ տէ , շիմոի մէյտանտա Գըլամօրան մէսէլէյի մուհիմմէսի վար ի-

տի քի, պու մէլուն հերիքի պիլա միւճաղաթ էլինտէն դա-
չըրմագ իսթէմէյօր իտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ պու միւճաղաթը տախի, մօվէլ
ֆամիլեասընըն նամուսընա հիչ պիր լէքէ կէլմէքսիղին թէր-
թիպ իթմէք արզուսընտա իտի . միւսիւ Վէրտիւրէ, մօվէլ
ֆամիլեասընա թէալիւգ իտէն խուսուսլարը գաբալը կէչմէք
իւզրէ, Լույի տը Գըլաֆօրանը բէնչէյի ատալէթէ թէսլիւ
իտէպիլմէք նէ սուրէթլէ միւմբիւն օլաճաղընը չօգ տիւչիւն-
տիւ . ֆագաթ պունըն իչին մուվաֆըգ պիր չարէ պիր թէտ-
պիր պուլամատը .

Օլուրօնա կիտուպ Լույինին, պիրատէրի կասթօնը ղէ-
հիրլէմիչ օլտուղու հագգընտարի մէվնուտ պուլունան տէ-
լիլէրի մէլտանէ գօյարագ, ճանիյի մէրգումը չու սուրէթլէ
տէսթը ատալէթէ թէսլիւ իլլէմէք, մուվաֆըգը հալ օլուպ
օլմատըղընը թատալվուր իլլէ մէչղուլ իքէն, արապա տախի
Լուվր հօթէլի էօնիւնտէ տուրտու, օ էսնատէ վագըթ տա
կիճէ օլմուչ իտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ, հօթէլին գաբուսը էօնիւնտէքի
քէմէրլէրին ալթընտա պիր չօգ գալապալըգ թօբլանմըչ օլ-
տուղունը կէօրտիւ, բօլիսլէր, պիրիքէն ահալիյէ խիթապէն
Պհա'յտէ արթըգ չէքիլինիզ, տաղըլընըզ՝ տէյու տուրմա-
յըպ պաղըրըյօրլար իսէ տէ, ելնէ գալապալըղը օրայա թէ-
ճէմմիւտէն մէն իտէմէյօրլար իտի . մահալը մէղքիւրտէ բէք
ղարիպ պիր վագաա ճէրէյան իլլէմիչ կիպի, հէրքէս պիր
պիրինէ պիր չօգ շէյլէր անյաթմագըա մէչղուլ պուլունույօր
իտի .

Վէրտիւրէ, խալգըն պու թօբլանըչընը կէօրիւնճէ ահա-
լիտէն պիրինէ «Նէ՞ վար, Նէ՞ օլտու» տէյու սօրմասը իւղէ-
րինէ, չախսը մէրգումտան չու ճէվապը ձլտը .

— Նէ՞ օլաճագ, հիչ կէօրիւմէտիք իչիտիլմէտիք պիր
հալ վուգուա կէլտի, պէն պու եաչըմա կէլինճէյէ գատար
հիչ պէօյլէ զարիպ շէյ սէյը իլլէմէտիւ . էվիլէլա չու իւսթ

գաթտաքի պաճանըն տէլիյինտէն կէօրիւնտի , եաթը չըպլագ պիր հալտէ պոսղունույօր իտի . քէնտինի եագալամագ իսձ թէտիլէր , ֆագաթ նէ՝ միւմքիւն , մայմուն կիպի պիր սիւ - րաթ վէ չէվիքիք իլէ սըչրայըպ տամա չըգտը , տամա տօղ - րու հէմ գաչըյօր , հէմտէ « Գաթիլի թուլթուն » տէյու պաղըըըպ ֆէրեատ իտիյօր իտի .

Հէրիֆ տահա նագլիյաթընտա տէվամ իտէճէք իտի ի - սէ տէ , միւսիւ վէրտիւրէ սէօղիւն պունտան ֆաղլասընը տինլէմէյուպ հէման օրատան սալուշտը , վէ քէնտի քէնտի - նէ չու միւթալաատէ պուլունտու .

— Սագըն եարը չըպլագ պիր հալտէ պաճատան տամա չըգան ատէմ Գըլամօրան օլմասըն . եագասընը բէնչէյի աձ տալէթէ գաբտըըմագ գօրգուսը իլէ աճէպա հէրիֆ չըլաըը տը մը .

Միւսիւ վէրտիւրէ , ղիհնէն չու սէօղլէր իլէ մէչղուլ պուլունարագ , խալգը իթէ իթէ նիհայէթ հօթէլին հալիլիսի - նէ դատար կիրմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտի . պէօյիք նէր - տիւպանըն հօնիւնտէ խաֆիյէ Փանֆէրլօ՝ եանընտա իւչ ար - գատաչ տահա պուլունտուղու հալտէ տուրույօր իտի . միւ - սիւ վէրտիւրէ հէման պունլարըն եանընա թէգարրուպ ի - աէրէք .

— Նէ՝ վար , պու կիւրիւլթի նէ՝ տիր , տէյու սօրտու .

Միւսիւ վէրտիւրէյի կէօրտիւքլէրինտէ , պու տէօրթ զապթիյէ մէմուրը պիրտէն քէմալի իհթիրամ իլէ .

— Ուսթա կէլմիշ . . . տէմէլէրի իւզէրինէ , միւսիւ վէրտիւրէ սէրթ պիր չէհրէ իլէ .

— Պօճ սէօղլէրին լուզումը եօգ , սիւալիմէ ճէվապ վէ - րինիզ , տէտի .

Միւսիւ վէրտիւրէնին պու սիւալինէ ճէվապէն , էն էվիլէլ Փանֆէրլօ աթըլըպ միւքէտտէր պիր թավը իլէ .

— Նէ՝ օլաճագ ուսթաճըղըմ , պէնիմ իչին մուճիպի մէ - յուսիյէթ օլաճագ պիր հալ վուգուա կէլտի , պէնիմ տիւն -

եատէ նէտէն թալիսիմ վար տըր . պու տէֆա հալլի իլէ օղ-
րաշտըղըմըղ շու ճինայէթ վադասընտա մուվաֆֆադ օլուպ ,
թամ՝ դազանաճադ իքէն ճանիլի էլտէն գաչըրտըզ , տէտի :

— Եա՛, տէմէք օ պաճատան տամա չըգան առէմ Դը-
լամօրան իմիշ, էօյլէ՞ մի :

— Էվվէ՛թ ուսթաճըղըմ՝ օ տըր :

— Էյ նա՛սըլ օլտու , անյաթ պագալըմ :

— Թալիմաթընըղ միւճիւպինճէ , պու սապահ քէնտինի
թէագըպ իտիյօր իտիմ . խապիս հէրիֆ պէնի կէօրտիւ , պէ-
նիմ թէագըպըմտան քէնտինի գուրթարմագ իւզըէ սաղընա
սօլունա պիրէր քէրէ պագտըգտան սօնրա , օ գատար սիւ-
րաթլա եիւրիւմէյէ պաշլատը քի , պէն՝ արդասընտան բէք
զօր եէթիչէպիլտիմ :

— Սէօղիւ ուղաթմա , նիհայէթինի սէօյլէ :

— Նիհայէթ պիր չօդ սօդագլար սաբաղգտան սօնրա
ճատտէյէ կէլինճէ , զիհնինէ եէնի պիր ֆիքիր կէլմիշ կիպի
պիրտէն պիրէ խաթը հարաքէթինի թէպտիլ իտուպ պու-
րայա , հանի օթէլէ սօղըրու գօշտու , օթէլէ կէլմէսի իսէ
պուրատաքի բարաշթընը ալմագ իշին օլտուղունա հիշ շիւպ-
հէ իթմէմ . . .

— (Սապըրսըղըզլա .) Էյ սօնրա՞ :

— Սօնրա պուրայա կիրուպտա , իւշ բօլիս մէմուրընըն
քէնտինի պէքլէմէքտէ օլտուգլարընը կէօրիւնճէ * իշթէ օ
ղէման եըլտըըմ իլէ վո՛րուրմուշա տէօնտիւ , պիշսպիւթիւն
սաղընը զայպ իյլէտի :

— Շիմտի քէնտիսի նէրէպէ տիր :

— Զապթիյէ նէզարէթինտէ տիր զանն իտէրիմ , չիւնքի
պիր գաչ բօլիսլէրին , խապիսին էլլէրինի իբ իլէ սըմ սըգը
պաղլայարագ պիր արապայա պինտիւրիպ կէօթիւրտիւքլէրինի
կէօրտիւմ :

— Էօյլէ իսէ հայտէ պիղտէ զապթիյէ նէզարէթինէ կի-
տէլիմ :

Միւսիւ Վերտիրէ իլէ ֆանֆերլօ, տէրհալ պիր աբա-
պայա րաքիպէն եւքտիկէրի իլէ մատտէյի մալիւմէ հադ-
գըհտա գօնուշարագ, զապթիյէ տայիրէսինէ կիտինճէ, Լու-
յի տը Գըլամօրանըն ֆիլհագըգա օրայա կէթիլիլիլիշ, հէմտէ
էն ազըլը տիվանէլէրէ մախսուս պուլունան քիլ չիւք պիր օ-
տայա գաբատըլմըլ օլտուղունը կէօրտիւլէր:

Դաւարընը հէր կէօնա հաքաքէթտէն մէն իյլէմէք իչին
Գըլամօրանէ, տիվանէլէրէ մախսուս « ճէպը կէօմէյի » թա-
պիր իտիլէն չիպասը կիտիրմիշ իտիլէր. եանընտա իւշ մէ-
մուր իլէ պիրտէ տօգթօր վար իտի. պունլար իլաճ իչիրմէք
իչին օյրաշըյօրլար իտի իսէ տէ Գըլամօրան, պունլարըն է-
լինտէն քէնտինի օրայա պուրայա աթարագ, վէրիլէն իլաճ-
տան պիր տամլասընը պիլէ գապուլիթմէյուպ, միւթէմա-
տիլէն:

— Եէթիչին, ճան գուրթարան եօգ մը, կէօրմէյօր-
մուսընըլ, գարտաշըմ Կասթօն կէլտի . . . պէնտէն ինթի-
գամընը ալաճագ . . . պէնի էօլտիւլէճէք . . . տէյու ֆէր-
եատ իաուպ տուրույօր իտի:

Միւսիւ Վերտիրէ, պու պապտէ պաղը մալիւմաթ թա-
լէպ իթմէք իւզըրէ տօգթօրը պիր քիւշէյէ չէքիպ իսթիճ-
վապէ պաշլատը. տօգթօր Վերտիրէնին սիւալլէրինէ շու-
ճէվապը վէրտի:

— Լիթըգ պու զէվալը իչին պու իլլէթտէն գուրթուլ-
մանըն իմքեանը եօգ տըր, պու իլլէթէ միւպթէլա օլան պի-
շարէլէր, հիշ եէյէճէք իչէճէք գապուլ իթմէյուպ աճըգ-
տան վէֆաթ իտէրլէր:

Միւսիւ Վերտիրէ, պիւթիւն վիճուտինտէ տէհչէթլիւ
պիր թիթրէմէ հօգսուլէ կէլմիշ պուլունտուղու հալտէ զապ-
թիլէ նէգարէթինտէն չըգտը, հէմ եօլտա կիտէյօր հէմտէ
քէնտի քէնտինէ:

— Իշթէ արթըգ մատամ ֆօվվէլ գուրթուլտու, քէյ-
ֆիլլէթ հիշ պիր թարաֆա իշաա իտիլմէքսիլին, ճէնապը

Հագ պիր սուրէթը ատիլանէտէ միւսըիմին միւսաղաթընը
թային իյլէտի տէյօր իտի :

Պիր մըգտար սիւքիւթտէն սօնրա Փանֆէրլօ , քէմայի
մահզունիյէթլէ քէլամէ աղաղ իտէրէք , վէրտիւրէյէ :

— Պու իշտէ նէ օլտու իսէ պանա օլտու , օ գատար
չալըմագըլըմ էմէքլէրիմ հէպայա կիթտի , քէյֆիյէթ պու
սոնրէթլէ էօրթիւլտի պիթտի . պէնիմ թահգըզը ճինայէթ
խուսուսընտա իպրաղ իյլէտիյիմ պունճա իշկիւզարըզլար
տախի պունըն իլէ պէրապէր էօրթիւլիւպ կիթտի , տէյինճէ ,
միւսիւ վէրտիւրէ Գէման ճիտտի պիր թավը ալարնագ մէյուս
օլան զընճապը , եանի Փանֆէրլօյը շու իւմիւտպախշ սէօզլէր
իլէ թէսէլլի իյլէտի :

— Էվվէթ հագդըն վար , 113 նօմէրօլը չըզտանը թէչ-
քիւ իտէն էվրագ , գալէմը մախսուսընտան խարիճէ չըգմա-
յաճագ , պատէմա պու մատտէ պիր մէսթուրիյէթ իյինտէ
գալըպ կիտէճէք տիր . լաքին սէն պունըն իշին պէյհուտէ
միւքէտտէր օլմա . պու այըն նիհայէթինէ տօղրու սանա պիր
մէքթուպ վէրիւպ տօսթլարըմտան պիրինէ կէօնտէրէճէյիմ .
իհրագը նամ ու շան իտէմէտիյինտէն տօլայի մէյուս օլտուն
իսէ , պու զաթըն սանա վէրէճէյի քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ
իլէ մէմսուն օլաճաղընա հիշ շիւպհէ իթմէ :

Ճէրիյան իտէն պու վաղաատան տէօրթ կիւն սօնրա
պիր սապահ , մէշհուր բօլիս խաֆիյէսի միւսիւ լըգօգ խա-
նէսինտէքի գապինէսի տէրունինտէ , աչաղը եօգարը կէզի-
նիյօր վէ հէր տաղըգա տախի կէօզի իլէ սաաթը մուայէնէ
իտիյօր իտի . ֆագաթ շու սաաթտաքի միւսիւ լըգօգ պիր

գալէմ ամիրինէ միւշապիհ պուլունան ըեսմի Լըգօգ իտի :

Միւսիւ Լըգօգըն , իշ գապինէսի տէրունինտէ հիշ տուր-
մայըպ պէօյլէ կէզինմէսինտէն , մումաիլէյհին՝ պազը զի-
յարէթճիլէրին վիրուտինէ ինթիղար իյլէտիյի՝ անլաշըլըյօր
իտի . նիհայէթ գաբունըն չանը չալընտըղը իշիտիլտի . Լը-
գօգըն սատըգ խըտմէթ.քեարը գաբույը աշըպ , կէլէն միսա-
ֆիրլէրի էֆէնտիսինին գապինէսինէ գատար իյսալ իյլէտի .
Կէլէն միսաֆիրլէր մատամ՝ Նիյնա ժիբսի իլէ սանաըգ-
քեար Բըրօսէր Պէրթօմի իտիլէր :

Միւսիւ Լըգօգ , միսաֆիրլէրինի կիւլէր պիւր շէհրէ իլէ
գապուլ իտուպ պիրէր սանտալեա կէօսթէրէրէք :

— Սէֆա կէլաինիլ , սէօզիւնիւղտէ սատըգ իմիշսինիլ ,
պույուրընըլ պադալըմ աշըգ իլէ մաշուգէ միսաֆիրլէրիմ ,
տէմէսի իւզէրինէ , մատամ՝ Նիյնա ժիբսի պու « Սշըգ իլէ
մաշուգէ » թապիրինէ գարշը պիր իթիրաղ օլմագ իւզրէ
շէօյլէ պիր իֆատէտէ պուլունտու :

— Խալըր էֆէնտիմ , պիղ աշըգ իլէ մաշուգէ տէյիլիլ ,
պու հիւքմիւնիլտէ խաթա իտիյօրմունըլ , պիր տէֆա տահա
պիրլէշմէմիլ իշին միւսիւ վէրտիւրէնին պիր էմրը մալսուսի
վար իտի տէ , պու կիւն օ՝ նէպէպէ մէպնի պէրապէր սօ-
գաղա չըգտըգ . պուրատա՝ եանի սիլին նէղտիսիլտէ միւսիւ
Վէրտիւրէ պիղիմ իլէ պիրլէշմէք իւզրէ սէօզ վէրմիշ իտի .
Փագաթ հէր նանըլ իսէ հէնուլ քէնաթլէրի թէշրիֆ պու-
յուրմամըլլար :

— Էօյլէ իսէ բէք ալա էֆէնտիմ , միւսիւ վէրտիւրէ
պուրատա տըր , սիզի պէքլէյօր իտի , կիտուպ քէնտիսինէ
վիրուտինիլ խապէր վէրէյիմ , լութֆէն պիրաղ պէքլէյի՝
նիլ :

Միւսիւ Լըգօգ պունը տէր տէմէզ տըշարը չըգտը . Բը-
րօսէր իլէ Նիյնա ժիբսի պիր չարեէք սաաթ գատար եա-
լընըլ գալտըլար , լաքին պէյնլէրինտէ պիր քէլիմէ պիլէ
թէաթի իտիլմէտի . պունլար տէրին պիր սիւփիւթ իշինտէ

պրելյանմագտաւար իրէն օտա զբարութը աշըւորը , միւսիւ
Վերաիւրէ իշէրի կիրտի :

Նիյնա իւէ Բըրգսըէր մոգմաիւէյհի կէզրիւնէ հէման
քէնտինէ տօղրգւ գօշմաղա տաւրանտըւար իսէ տէ , միւսիւ
Վերաիւրէ պիր Վէօզ իշարէթի իւէ պունլարը օ հարաքէթտէն
մէն իյլէտի ք Վերաիւրէ միսաֆիրլէրինէ գարչը սէրթ պիր
սէտա իւէ աթիտէրի սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Մայիւմիւիզ օլան պու ճինայէթ քէյֆիյէթինտէ , պէ-
նի պու վէճհ իւէ հարաքէթ իթմէյէ մէհպուր իտէն սըրրըն
նէ՝ օլտրօղլոհնը սիզէ սէօյլէյէճէյիմի վատ իյլէմիշ իտիմ ,
տէյի՛լ մի , տէմէսի իւզէրինէ , Բըրօսըէր ազիմ պիր մէրագ իւէ :

— Էվլէթ էֆէնտիմ , էօյլէ վատ պույուրմուշ իտինիզ ,
տէտի :

— Բէք ալա , էկէրչի պու սըրրըն իֆշասը շու անտէ
պպնա Բէք պահալը օթուրաճագ իսէ տէ , պէն էինէ պու
վատիմի իյֆատէն կէրի տուրմայաճաղըմ . քէնտիմէն ֆէվ-
ղէլատէ միւհթէրէմ ատտ իյլէտիյիմ պիր տօսթումա , պու
ճինայէթ խաւպուսունը մէյտանա չըգարմագ իւզրէ սէօզ
վէրմիշ օլտուղլումը սէօյլէմիշ իտիմ . պու միւհթէրէմ տօս-
թում « Դալտաս » իսմինտէ մէրտ պիր տէլիգանլը տըր .
պունտան օն սէրիզ այ մուգատտէմ Դալտաս , տիւնեատարի
ինպանլարըն էն պախթընարը ատտ օլտնաճագ տէրէճէտէ
պիր լէզղէթլէ է միւր պիւրմըտէ իտիյ մոգմաիւէյհի կէնճ
վէ կիւզէլ պիր գատընա կէօնիւլ վէրմիշ օլտուղլունտան ,
թէքմիւ հալաթընը , սաատէթինի վէ պէրվէթինի հէք պու
գատընա վագֆ իյլէմիշ օլմաղըլա սէվկիլի մաշուգէսինէ
կէօլթէրտիյի պու մուհապէթը ֆէվղէլատէյէ գարչը , քէն-
տինին տախի անըն թարաֆընտան այնի մուհապէթը չէտիտէ
իւէ սէվիմէքտէ օլտուղլուհա շ թէմամը իւէ գանաաթ կէ-
թիրմիշ իտի :

Պու արալըգ Նիյնա թիրսի , տէրին պիր սոգրէթտէ իշի-
նի չէքտիրտէն սօնրա :

— Եվ վե՛թ, Եվ վե՛թ, ծ գատընտա անը ծեվէր խտիւյ տէյու մըրըլտանտը. միւսիւ վէրտիւրէ իսէ թէմքինցի պիր վադար աշարադ վէ մանիտար Ծուրէթտէ Նիյնանըն եիւզիւ-նէ պագարադ, շու վէճճ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իյլէտիւ

— Հայտէ Եօյլէ ֆարդ իտէլիմ, ֆագաթ պիր ադչամ պիր պաչդա սէվտիյի իլէ պիրլէչիպ գատընըն ֆիրար իյլէմիչ օլմասընա նէ տէյէլիմ, նէ մանա վէրէլիմ, սէվլիլի մաշուգէսինին պու ֆիրարը իւղէրինէ փիչարէ Գալտասըն մէյուսիյէթի սօն տէրէճէյէ վաթըպ, աչդ ու մուհապէթին տէրտ ու Էլէմինտէն ճանընը գուրթարմադ Էմէլի իլէ Նէֆֆ սինէ գըյմաղա գարար վէրմիչ իսէ տէ, սօնրատան պու ինթիհար ֆիրրինի թէպտիլ իտէրէք, ախըը ինթիգամ իթմէք իւզրէ եաշամադ անըղնընա տիւշփիւշ աիր

Սէօզիւն պու Նօգթաւսընտա Բըրսարէր տախի մապը իտէմէյէրէք, աղիմ պիր Վէրադ ըղհարը իլէ

— Էյ, սօնրա նէ օլմաւ, տէյու սօրտա

— Նէ Ժլաճադ, Գալտաս ինթիգամընը քէնտինէ մախսուս պիր սուրէթտէ չըդարմըշ օլտու, քէնտինէ խըյանէթ իթմիչ օլան գատընըն նադարը Էնիւնտէ, քէնտինէ թէրճիհ իտուպտա իւղէրինէ սէվմիչ պուլունտիւզու առէմին, նէ գատար ահմադ վէ կէվչէք պիր ատէմ օլտուղունը վէ քէնտինին անա նիսպէթէն նէ տէրէճէ հայպիյէթ ու զէքեալէթէ մալիք պուլունտուղունը գաթ պէ գաթ իսպաթ իյլէտիւ օ գատընըն, Գալտասըն իւղէրինէ սէվտիյի զաթ թէհիլի վէ միւտհիչ պիր տուղաղա տիւշմէք իւզրէ իքէն, բար գիպի պուլունտան Գալտաս պիր սուրէթը ալիճէնապանէտ անը օ տէհչէթլի հալտէն խէլաս իյլէտի

Միւսիւ վէրտիւրէ, պու Էմնատէ պիր մըգտար պիւքիւթ իթտի Ե Նիյնա Ժիքսի աղիմ պիր խէլէճանէ կիրիֆթար օլմուշ կիպի կէթրիւնալու. Բըրսարէր իսէ միւսիւ վէրտիւրէնին պու իֆատաթտան նէ տէմէք իսթէտիյինի քէչֆ իտէպիլմէք իւզրէ աղգաթ իլէ մուճալիլէյհին եիւզիւնէ

պագըրյօր խորի . միւսիւ Վէրտիւրէ թէքլար սէրթ պիր թաւը
ալարագ , շու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Իկէր հէնուզ անլայամատընը իսէ , տահա աչըդ
տահա աչիքիւր օլարագ իֆատէյի մէրամ իտէյիմ . օ դա-
տըն մատամ Նիյնա ժիրսի տիր . մէզպուրէյի իղֆալ իտէն
զաթ տա սանտըգփէար էֆէնտի սիզսինիզ , շիմտի անլատը-
նըզ մըչ Գալտաս իսէ . . .

Միւսիւ Վէրտիւրէ պուրատա սէօղիւ քէպիպ Կէմպն
պաշընտաքի բէրուգայը վէ սախթէ եան սագալլարընը չը-
գաքը վէրինճէ , մէյտանա՝ չէհրէսինտէ ասարը ղէքիալէթ
ու ֆէթանէթ բարլամագտա օլան քէզկին պագըչը , զապը-
թա պաշ խաֆիյէսի մէշհուր միւսիւ Լըգօգ չըդտը քիւ իշ-
թէ պու սիյմա միւսիւ Լըգօգըն սիյմայի հագըգիսի տիր .

Նիյնա ժիրսի , պունը կէօրինճէ նէյէ՝ օղլատըղընը պի-
լէմէյէրէք քէմալի իսթիղրապընտան նաշի պիր քէրէչ շի

— Գալտաս . . . տէյու հայգըրտը .

Միւսիւ Լըգօգ իսէ , զէրրէ գատար մէթանէթինէ խա-
լէլ կէթիրմէքսիղին , Նիյնայէ խիթապէն .

— Խալըր , պիլէմէտինիզ , պէն նէ՝ Գալտասըմ , նէտէ
Միւսիւ Վէրտիւրէյիմ , եալընը խաֆիյէ մէմուրը Լըգօգըմ՝
տէտի .

Բըրօսքէր իլէ Նիյնա , պիր միւտտէթ պէօյիւք պիր թէա-
ճիւպ վէ հայրէթ իչինտէ գալտըլար . նիհայէթ իւլ էմր միւ-
սիւ Լըգօգ Բըրօսքէրէ տօղրու տէօնէրէք , շու իֆատաթտէ
պուլունտու .

— Միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի , կիրիֆթար օյլըւղու-
նուզ օ տէհշէթամիզ վարթատան խէլաքլընըղը , եալընը
պէնիմ զայրէթ ու հիմմէթիմտէն պիլըլէյինիզ . պու իշին ի-
չինտէ պաշընճա պիր գատըն վար տըր քի , անըն պանա պիր
իթիմատ ու էմնիյէթը լիպիմ իլէ իթապթ կէօթէրիպ հէր
սէօղիւմի քէմալի իլէ իճքա յիլէմիշ օլմասը տախի , պէնիմ
պու իճրաաթըմը թէսհիլ իլէմիշ ախիւս սէն էն պէօյիւք թէ-

չէք քիւրի օ գատընա ի թմէլիսին , օ գատըն տա մատմաղէլ Մատլէն տիր .

— Մատլէն մի . . .

— Էվլէթ , մատմաղէլ Մատլէն , պու իշտէն միւսիւ Փովվէլէ հիչ պիր շէյ պիւտիրմէյէճէյիմէ տայիր իշթէ պու գըզա եէմին վէրմիշ իտիմ . ֆաղաթ սէնին պանքէրէ կէօն-պէրտիյին մէքթուպ , պուք թէահիւտիմին իճրասընը հիւքիւմ-սիդ պըրրադտը . պու սէպէպէ մէպնի պէնտէ պանքէրի հա-գըզաթը հալտէն խապէրտար ի թմէյէ մէճպուր օլտում :

Միւսիւ Լըգօգ , պու սէօղլէրտէն սօնրա օրատափն չըգ-մաղա տավրանտը իսէ տէ , Նիյնա ժիրսի մուճալլէյհին եօ-լունը քէսէրէք , սօն տէրէճէտէ պիր իսթիրհամ թավըը իլէ շու . սէօղլէրի սէյլլէտի :

— Ահ Գալտաս , նէ գատար աճընաճադ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղումը անլամադ իչին պիր քէրրէ թէրահիւմէն եիւղիւմէ պադ . . . պէնտէն լութֆ ու մուհապէթինի տի-րիղ իտէճէք օլուրսան , պէն , իլէլ էպէտ պէտպաշտ պիր գատըն օլուպ գալաճաղըմ , ինայէթ . . . մէրհամէթ . . .

Օ կիւն Բըրօսքէր Պէրթօմի , միւսիւ Լըգօգըն խանէ սինտէն եալընըղ օլարադ չըգըպ կիթտի , եանի Նիյնա ժիր սիւարղուսը վէչհիլէ Լըգօգըն խանէսինտէ գալտը . մուճալ-լէյհանըն իսթիրհամաթըդ ապուլ օլունմուշ իտի :

* * *

Օ այըն օն պէչինտէ , Նօթըր Տամ տը Լօրէթ քիլիսէ-սինտէ , միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի իլէ մատմաղէլ Մատլէն Ֆալվէլին քէպմը իզտիվաճլարը , միւսիւ Լըգօգըն վէ կէնճ Գալալլընըն չէհատէթլէրի իլէ իճրա իտիլտի .

Պանգա իտարէխանէսի եինէ էվլէլքի կիպի Բըրօվանս օճգաղընտմ պուլլունուպ , իճրայի մուճալլէթտա տէվաթ իտիլմէքտէ իսէ տէ , միւսիւ Փովվէլ արթըդ իտարէ պաշըն-տան չէքիլէրէք , պանգանըն նամընը « Բըրօսքէր Պէրթօմի

վէ շիւրէքեասը» խուրէթինէ թահվիլ իյլէմիշ օլտուղու կի-
պի, սատրգ Գավայլօն տախի գասիյէրլիք խըպմէթ ք մոհհիմ-
մէսինէ թային իտիլմիշ տիր :

Բըրօսըէր իլէ Մատլէն րէփահը հալտէ եաշամագտա
օլտուղլարը կիպի, մատամ Ծօվվէլ տախի իքի օղլու վէ
ղէվճի իլէ պերապէր օլտուղճա իսթիրահաթ իթմիշէր տիր :

Լույի տը Գըլամօրան, ճէմի հէրվէթ իթմէք արղույի
շէտիտէսի իլէ օ գատար խապասաթ վէ ճինայէթի իրթի-
քեապ իթմիշ պուլունտուղու հալտէ, կիրիֆթար օլտուղու
օ վէխիմ իլլէթին նէթիճէյի միւտհիշէսի օլարադ աճլըդ-
տան էօլմիշ կիթմիշ տիր :

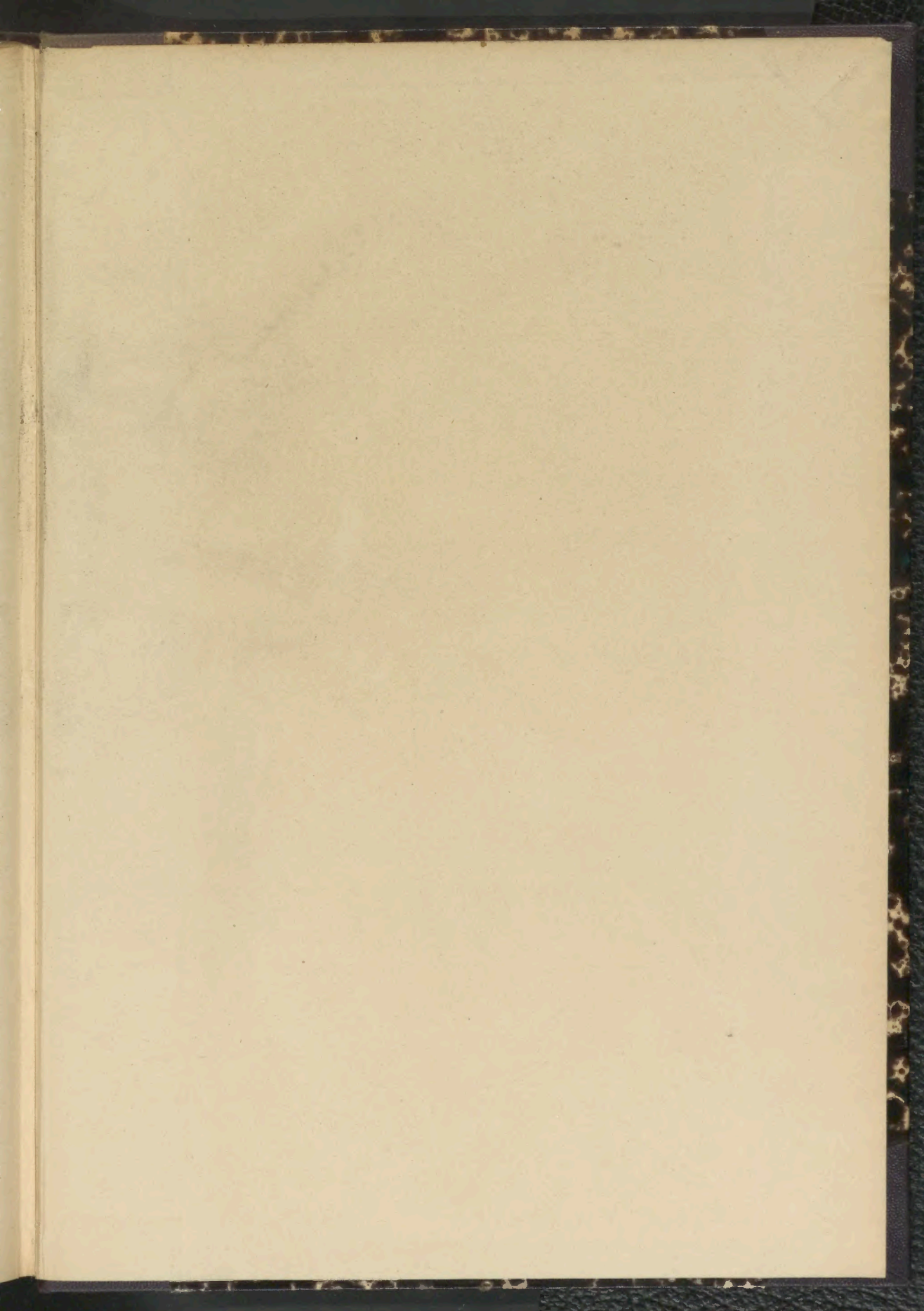
Բաուլ իսէ, տիյարը էճնէպիյէ Փիրար իյլէտիքտէն ծօն-
րա, եինէ խապասաթ ու մէլանէթտէ տէվամ իտէրէք,
նիհայէթ եագայը էլէ վէրիպ միւհպպէտէն քիւրէք ճէղա-
սընս չարբըլմըշ տըր :

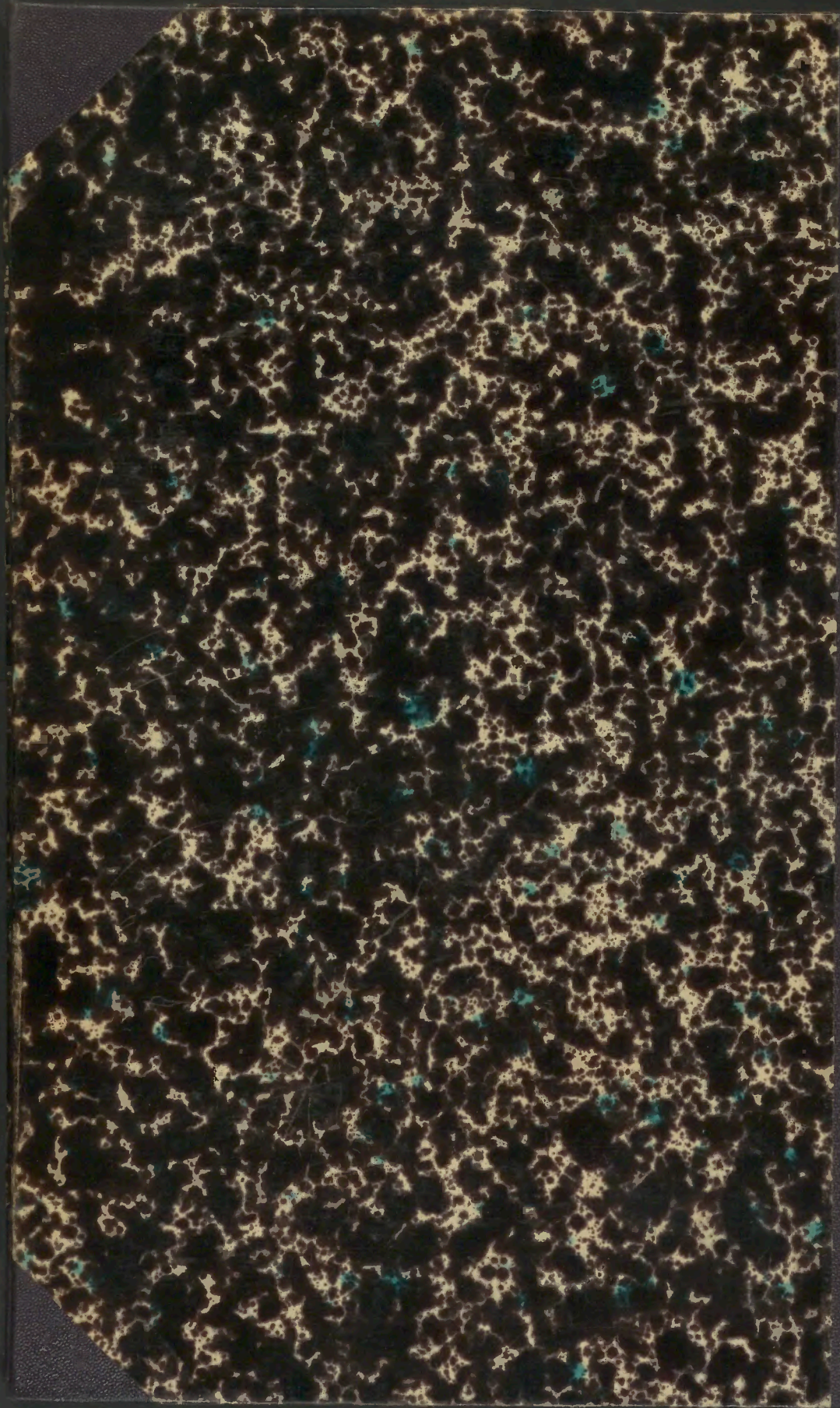
Ճփնֆէրլօ տախի, եինէ ղապըթա մէմուրիյէթինաէ
միւսթախտէմ պուլունտուղու հալտէ, ամիրի միւսիւ Լըգօյ
թըն վատի իւղէրինէ էրէյիճէ պիր մէպլաղէ մալիք օլուպ,
ղէվճէսի մատամ Ալէքսանտր իլէ օլապիլտիյի գատար րա-
հաթ իթմիշ տիր :

Խ Ի Թ Ա Մ

Րէսիտէյի հիւսնի խիթամ պիւլմուշ օլան իշպու հիքեայէնին,
գօթիլնի քիրամ թարաֆընտան ֆէվգէլանտէ մադհարը րաղպէթ օլ-
մուշ օլտուղունտայն տօլայը արղը թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա,
մաթպաաճա լաղըմ կէլէն պարը թէքտտիլլաթի օնպէսիլ իլէ պէթ-
նիտէն նէլթինէ իպթիսմըր խոհճէք օլտուղումուզ ղայէթ կիւզէլ վէ
սօն տէքէճէ ճալիպի մէրադ հիքեպէյի, երը պաշընա գատար թէէճ
խիր իթմիշ օլտուղումըր գարիլնի քիրամ հաղարաթընա պէյան ի-
տէրիզ :

Կ. Պիպէրեան

2

11